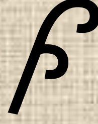
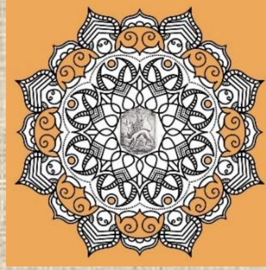
ISSN 2229-547X VIDEHA

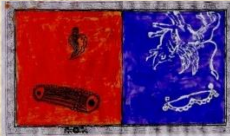

विदेह ३६६ म अंक १५ मार्च २०२३ (वर्ष १६ मास १८३ अंक ३६६)

[विदेह ISSN 2229-547X VIDEHA (स्थापित २००४) विदेह:सदेह]

विदेह मैथिली साहित्य आन्दोलन: मानुषीमिह संस्कृताम्

विदेह- प्रथम मैथिली पाक्षिक ई-पत्रिका

सम्पादक: गजेन्द्र ठाकुर

Videha e-Learning

Gajendra Thakur

(c) २०००- २०२३ સર્વાધિકાર સુરક્ષિત। ભાલસરિક ગાછ જે સન २००० સઁ યાહૂસિટીજપર છલ http://www.geocities.com/.../bhalsarik_gachh.html , http://www.geocities.com/.../ggajendra આદિ લિંકપર આ અખનો ५ જુલાઇ २००४ ક પોસ્ટ http://gajendrathakur.blogspot.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html કેર રૂપમે ઇન્ટરનેટપર મૈથિલીક પ્રાચીનતમ ઉપસ્થિતિક રૂપમે વિદ્યમાન અછિ। (કિછુ દિન લેલ http://videha.com/2004/07/bhalsarik-gachh.html લિંકપર, સ્રોત wayback machine of https://web.archive.org/web/*/videha २५८ ડાયરેક્ટરી સઁ ડોમેન २००४ સઁ २०१६- http://www.videha.com/ ભાલસરિક ગાછ- પ્રથમ મૈથિલી બ્લૉગ / મૈથિલી બ્લૉગક એગ્રીગેટર)।

ई મૈથિલીક પહિલ ઇંટરનેટ પત્રિકા થિક જકર નામ બાદમે १ જનવરી २००८ સઁ 'વિદેહ' પડલૈ। ઇંટરનેટપર મૈથિલીક પ્રથમ ઉપસ્થિતિક યાત્રા વિદેહ- પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષિક ई પત્રિકા ધરિ પહુઁચલ અછિ, જે http://www.videha.co.in/ પર ई પ્રકાશિત હોઇત અછિ। આબ "ભાલસરિક ગાછ" જાલવૃત્ત 'વિદેહ' ई- પત્રિકાક પ્રવક્તાક સંગ મૈથિલી ભાષાક જાલવૃત્તક એગ્રીગેટરક રૂપમે પ્રયુક્ત ભઽ રહલ અછિ।

(c) २०००- २०२३ વિદેહ: પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષિક ई-પત્રિકા ISSN २२२९- ५४७X વિદેહ (સનિયે २००४) સમ્પાદક: ગજેન્દ્ર ઠાકુર। Editor: Gajendra Thakur રચનાકાર સંગ્રહકર્તા અપન મૌલિક આ અપ્રકાશિત રચના સંગ્રહ (સંપૂર્ણ ઉત્તરદાયિત્વ રચનાકાર સંગ્રહકર્તા મધ્ય) editorial.staff.videha@gmail.com કેં મેલ અટૈચમેણ્ટક રૂપમેં પઠા સકૈત છથિ, સંગમે આ અપન સંક્ષિપ્ત પરિચય આ અપન સ્કૈન કએલ ગેલ ફોટો સેહો પઠાબથિ। એતઽ પ્રકાશિત રચના સંગ્રહ સભક કૉપીરાઇટ રચનાકાર સંગ્રહકર્તાક લગમે છન્હિ આ જતઽ રચનાકાર સંગ્રહકર્તાક નામ નૈ અછિ તતઽ ई સંપાદકાધીન અછિ। સમ્પાદક: વિદેહ ई- પ્રકાશિત રચનાક લેલ- આર્કાઇવ થીમ- આધારિત લેલ- આર્કાઇવક રિમાણક અધિકાર, ऐ સભ આર્કાઇવક અનુવાદ આ લિપ્યંતરણ આ તકર લેલ- આર્કાઇવક રિમાણક અધિકાર; આ ऐ સભ આર્કાઇવક ई- પ્રકાશન પ્રિંટ- પ્રકાશનક અધિકાર રખૈત છથિ। ऐ સભ લેલ કોનો રૉયલ્ટી પારિશ્રમિકક પ્રાવધાન નૈ છૈ, સે રૉયલ્ટી પારિશ્રમિકક ઇચ્છુક રચનાકાર સંગ્રહકર્તા વિદેહસઁ નૈ જુડ઼થુ। વિદેહ ई પત્રિકાક માસમે દૂ ટા અંક નિકલૈત અછિ જે માસક ०१ આ १५ તિથિકેં http://www.videha.co.in/ પર ई પ્રકાશિત કએલ જાઇત અછિ।

વિદેહ ... (લિંક http://www.videha.co.in/)

Join Facebook Groups: https://www.facebook.com/groups/... , https://www.facebook.com/groups/... , https://www.facebook.com/...

વિદેહ - ... http://www.videha.co.in/

समानान्तर परम्पराक विदियापति- *यात्रि विदेह सम्मानसँ सम्मानति श्री पनकभाभ मामुछभ द्वारा*

मैथिलि भाषा जगज्जननी सीतायाः भाषा आसीत्। हनुमन्तः उक्तवान- मानुषीमहि संस्कृताम्।

<u>**अक्षर पुरुष (आख्यान पुरुष)**</u>

तहिआन प्रेतहि काअति सु कतिविभि पिसरेश। अक्षर पुरुषारम्भ जउ मन्यो वर्य नि देश।। *(कीर्तलता प्रथमः पल्लवः पहिल दोहा)*

माने आख्यान रूपी पुरुष निर्मान कर आेरपर (*गद्य- पद्य रूपी*) मंच जँ नै वान्हथ जाय तँ ए त्रिभुवनरूपी क्षेत्रमे आेकर कीर्तिरूपी लती केना पसरत।

यो नोत फुदगे ।यह दाय वय तहे हारवेसत यु रोप वुत वय तहे सेदस तहात यु पवानत् - ढ़ोवेरत ङुसि षतोवेनसोन

.

विदेहः मातिहिवि ड़तिरातुरे मोवेमेनत

ॐ द्यौः शान्तरिन्तरिक्ष ग्वंग शान्तिः

: :

અનુક્રમ

ऐ અંકમે અછિ:-

૧.૧ગજેન્દ્ર ઠાકુર- નૂતન અંક સમ્પાદકીય

૧.૨અંક ૩૬૫ પર ટિપ્પણી

૨.ગદ્ય ખણ્ડ

૨.૧રમાકર ચૌધરી- કવિની આ આલોક સંબંધિત વિભાગ કવિની વિભાગ સંબંધિત અન્ય આવશ્યક વાત કવિની સમ્બન્ધિત વિભાગ હેતુ ઉપચાર ઔષધ (પ્રકૃતિ) ભગિર ઔષધ વિભાગીક સુરક્ષા, આલોક ભાંથ આ ઉપચાર હૃદય(હૃદય) હૃદયક વાહ્ય સંરચના હૃદયક આંતરિક સંરચના હૃદય મે અવસ્થિત વાલ્વ(વાલ્વ) હૃદય સઁ સમ્બન્ધિત વિભાગ(અસ્થિ એનાટોમી)- હૃદય સઁ સમ્બન્ધિત કિછુ સામાન્ય વિભાગ આ વિભાગ દૈનિક ઔષ અનેકાનેક પરીક્ષણ

૨.૨સંતોષ કુમાર રાય ' બટોહી' - લઘુકથા- કનસુસ્સી

૨.૩આચાર્ય રામાનન્દ મણ્ડલ- આદર્શ પુત્ર

२.४.आचार्य रामानंद मंडल- सादा जीवन उच्च विचार

२.५.आचार्य रामानंद मंडल- मैथिली साहित्य मे परिवर्तन से आस जागल

२.६.रवीन्द्र नारायण मिश्र- सरसिज वाली काकी

२.७.कुमार मनोज कश्यप- ढोड

२.८.निर्मला कर्ण- अग्नि शिखा (खेप-१५)

२.९.जगदीश प्रसाद मण्डल- मोड़पर (धारावाहिक उपन्यास एगारहम पड़ाव)

२.१०.जगदीश प्रसाद मण्डल- समाजक झगड़ा

२.११.रवीन्द्र नारायण मिश्र- मातृभूमि (उपन्यास)- २३ म खेप

२.१२.नीति नवल दिनेश कुमार मिश्र (लेखक गजेन्द्र ठाकुर)

२.१३.नीति नवल सुशील (लेखक गजेन्द्र ठाकुर)

३.५पद्य खण्ड

३.१नारायण किशोर मिश्र- थाकल छी मुदा थकलहुँ नहि

३.२आशीष अनचिन्हार- २ टा गजल

३.३उदय नारायण सिंह नचिकेता- २ टा कविता

४.विदेह पेटार [illegible]

४.१विदेह ई- पत्रिकाक सभटा पुरान अंक विदेहो [illegible] सिरीज

४.२मैथिली पोथी डाउनलोड [illegible]

४.३मैथिली वीडियोक संकलन [illegible]

४.४मैथिली शिशु, बाल आ किशोर साहित्य [illegible]

४.५विदेह स्त्री कोना

४.६विदेह सूचना संपर्क अन्वेषण

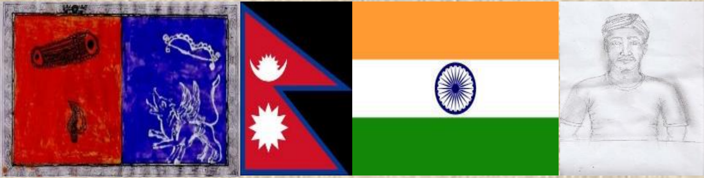
𑓔.𑓗.𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒃-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰

𑓔.𑓘.𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒩𑒞𑓂𑒢

𑓔.𑓙.𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒐𑒼𑒖

𑓔.𑓑𑓐.𑓑 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒕𑒠𑓂𑒧 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒏𑒧𑒪𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 (𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑- 𑒔𑒼𑒩 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒗𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒏 𑒢𑒴𑒞𑒢 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒔𑒼𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒐𑒳𑒪𑒰𑒮𑒰𑒣𑒩 𑒣𑒰𑒚𑒏𑒲𑒨 𑒙𑒱𑒣𑓂𑒣𑒝𑒲)

𑓔.𑓑𑓐.𑓒 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑- 𑒔𑒼𑒩 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒗𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒏 𑒣𑒳𑒩𑒰𑒢 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏 𑒔𑒼𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒐𑒳𑒪𑒰𑒮𑒰𑒣𑒩 𑒣𑒰𑒚𑒏𑒲𑒨 𑒙𑒱𑒣𑓂𑒣𑒝𑒲 𑒬𑓂𑒩𑒲 [illegible] 𑒣𑓂𑒩𑒧𑒰𑒝𑒱𑒏

ૐ દ્યૌઃ શાન્તિરન્તરિક્ષ ગ્વંગ શાન્તિઃ પૃથ્વી શાન્તિરાપઃ શાન્તિરોષધયઃ શાન્તિ વનસ્પતયઃ શાન્તિર્વિશ્વે દેવાઃ શાન્તિર્બ્રહ્મ

:   :: : :

બ્રહ્માણસઁ પ્રાર્થના છે દ્યુલોકમે, અંતરિક્ષમે, પૃથ્વીપર, જલમે, ઔષધમે, વનસ્પતિ, વિશ્વમે, સબ દેવતાગણમે આ બ્રહ્મમે શાંતિ હોઅય।

ૐ- બ્રહ્મણ, દ્યૌ- સૂર્ય- તેજગણ, અંતરિક્ષ- પૃથ્વી આ દ્યૂલોકક બીચ, આપઃ- જલ, વિશ્વેદેવા- સબ દેવતા, બ્રહ્મ- સર્જક।

, , , , , , , ।

-, --, - , :-, - , - ।

ૐ, સહસ્રશીર્ષા પુરુષઃ સહસ્રાક્ષઃ સહસ્રપાત્।

, ↓↑↓ ↑। ↓↓↓ ↓↑।

𑒮 𑒦𑒴𑒧𑒱𑓀 𑒮𑒩𑓂𑒫𑒞𑒼 𑒫𑒵𑒞𑓂𑒫𑒰। 𑒁𑒞𑓂𑒨𑒞𑒱𑒭𑓂𑒚𑒠𑓂 𑒠𑒬𑒰𑒓𑓂𑒑𑒳𑒪𑒧𑓂॥

↑ ↓↑ ↓। ↑ ↓॥

𑒯𑒖𑒰𑒩 𑒧𑒰𑒟, 𑒯𑒖𑒰𑒩 𑒂𑒿𑒐𑒱, 𑒯𑒖𑒰𑒩 𑒣𑒋𑒩 𑒮𑓀𑒑 𑒮𑒩𑓂𑒫𑒞𑓂𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒂𑒔𑓂𑒕𑒰𑒠𑒱𑒞 𑒏𑒹𑒢𑒹 𑒁𑒕𑒱, 𑒠𑒮 𑒂𑓀𑒑𑒳𑒩𑒏 𑒑𑒝𑒞𑒲𑒏 𑒫𑒬𑒧𑒹 𑒢𑒻 𑒁𑒕𑒱 𑒍।

ॐ सहस्त्रशीर्षा पुरुषः सहस्त्राक्षः सहस्त्रपात् ॥ सभूमिं सर्व्वतस्पृत्वा त्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥

𑒣𑒠𑓂𑒦𑓂𑒨𑒰𑓀 𑒬𑒴𑒠𑓂𑒩𑒼 𑒁𑒖𑒰𑒨𑒞॥

↓↑ ↓ ↑॥

𑒣𑒋𑒩𑒮𑒿 𑒬𑒴𑒠𑓂𑒩𑒏 𑒅𑒞𑓂𑒣𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒦𑒹𑒪॥

𑒣𑒠𑓂𑒦𑓂𑒨𑒰𑓀 𑒦𑒴𑒧𑒱𑒩𑓂𑒠𑒱𑒬𑓁 𑒬𑓂𑒩𑒼𑒞𑓂𑒩𑒰𑒞𑓂।

↓ ↓↓ ↑↑।

𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒣𑒋𑒩𑒮𑒿 𑒦𑒴𑒧𑒱𑒨𑒼𑒏 𑒅𑒞𑓂𑒣𑒞𑓂𑒞𑒱।

❀ (आहिति ढमेपनते- निनोयेनये ानद पुनतिय)

☸ (आहिओ६ यहानमा)

▯(षौासतकि)

□ (સદ્દિયપિસ્તુ, સદ્દિયમ , યેવ઼ાનાગાર્ન શ્રનળી)

(ઘૌાનગા ગ્વ઼ંગા- તૌ સમા૭૭ યપિય૭સ યોનનેયતેદ વયુ ાનદ । દોત પ૭ાયેદ ોવ઼ેર તિ, ુ સેદ નિ ગેડેગેનયે ોડ વ઼ેદયિ તેશાતસ)

(થપિહુના શ્રનળી, શ્રનકુસહ ોડ ઘાનેસહળી, પ૭ાયેદ ાત તહે વેગાનિનનિગ ોડ સોમેતહનિગા)

𑓑𑓑.𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩- 𑒢𑒴𑒞𑒢 𑒁𑓀𑒏 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏𑒲𑒨

𑓑𑓒.𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓖𑓕 𑒣𑒩 𑒙𑒱𑒣𑓂𑒣𑒝𑒲

१.नूतन अंक सम्पादकीय -गजेन्द्र ठाकुर

१

[illegible]

मैथिली संकेत लिपि (संकेत भाषा)

मैथिली संकेत लिपि मूक बधिर हेतु सांकेतिक भाषा अछि।

अमेरिकी (अमेरिकन साइन लैंग्वेज- असल) आ ब्रिटिश (ब्रिटिश साइन लैंग्वेज- बसल) मे संकेत लिपि निर्माण भेल जे विश्व भरिमे प्रयुक्त भऽ रहल अछि। अमेरिकी (अमेरिकन साइन लैंग्वेज- असल) एक हाथसँ आ ब्रिटिश (ब्रिटिश साइन लैंग्वेज- बसल) दुनू हाथसँ संकेत करैत अछि।

भारत आ नेपालमे सेहो संकेत लिपिक निर्माण भेल।

भारतक संकेत लिपिकेँ (इन्डियन साइन लैंग्वेज- इसल) कहल जाइत अछि जे इन्डियन साइन लैंग्वेज रिसर्च एण्ड ट्रेनिंग सेन्टर [illegible] द्वारा विकसित कएल गेल आ ओहिमे एक नूतन आरम्भ भेल [illegible] आ संकेत भाषामे [illegible] पोथी उपलब्ध अछि [illegible]

-

कम्प्यूटर आधारित देवनागरी लिपिमे रमेश एम [illegible] मराठीमे आ [illegible]
& [illegible]

(ઋઢયહ) નેપાળીમે એકરા વ઼કિસતિ કેળન્હિ એમપાવ઼ર કાન્ફ્રેન્સ ૨૦૨૧ મે અમળ ળૂઙ આશ્વ઼ાનિ, સુનીળ કુમાર કોપ્પારાપૂ આ વ઼ી શ્રીનિવ઼ાસ ચક્રવ઼ર્તી તમિળ આ આન ઇણ્ડિક ળિપિ ળિળ અપન સંકળ્પના પ્રસ્તુત કેળન્હિ

મૂક- વ઼ધિર સ્કૂળ સભમે મોટા- મોટી અમેરિકિન સાઇન ળૈંગુએજ પઢ઼ાય઼ળ જાઇત અછિ મુદા ઇણ્ડિક સ્ક્રિપ્ટ વ્રાટિસિ સાઇન ળૈંગુએજ દ્વ઼ારા વેસી નીકસઁ પ્રદર્શિત કએળ જા સકૈત અછિ। મૈથિળી (દેવ઼નાગરી, મથિળાક્ષર, કૈથી, નેવ઼ાડ઼ી- ચાર્ૂ કયટરપ આ ચારિત) સંકેત ળિપિ વ્રાટિસિ (ભારતિસિહ ષગિન ઙાનગુાગે- ભષઙ઼) પર આધારિત અછિ આ દુનૂ હાથસઁ સંકેત કરૈત અછિ।

સંકેત ળિપિ વ઼ીડિય઼ો

માત્ર પોથીક માધ્ય઼મસઁ સંકેત ળિપિકેઁ સીખ્ખળ જા સકૈત અછિ। એનસીઈઆર ટી ૨૨ ભાષામે સંકેત ળિપિક વ઼ીડીય઼ો જારી કેને અછિ, જઇમે મૈથિળી, નેપાળી , મરાઠી આ તમિળક ળિક નીચાઁ દેળ ગેળ અછિ। શેષ સભટા ભાષાક ળિક એ પોથીક અન્તમે દેળ ગેળ અછિ।

મૈથિળીઃ <u>હત્તપસ્ઃય઼ોતુવ્હોઇથઇએર૦દ્ઢમ</u>

નેપાળીઃ <u>હત્તપસ્ઃય઼ોતુવ્ર્દ_અઇએપ્પ_ઙવ઼૨૪</u>

મરાઠીઃ <u>હત્તપસ્ઃય઼ોતુવ્ર્દઇભવ઼વ઼સહ્વ઼ઉકસ</u>

તમિળઃ <u>હત્તપસ્ઃય઼ોતુવ્દેયભહળઙ_હ્૪</u>

એ વ઼ીડિય઼ો સભક વ઼િશેષતા અછિઃ

઼૧એ સભમે ધ્વ઼નિ સેહો અછિ, સે ઈ મૂક-

વ્યનિક શ્નનિક્નિ શ્નાનો ઊક શ્ના દ્ૃષ્ટિ વાયનિ ઊક ઊઊ સેહો ઉપયોગી શ્ન છનિ

૨ય્વનકિ સંક વોડયિોમે સંક્ેન ઊપિકિ પ્નયોગ ભેઊ શ્નછનિ

૩વોડયિોમે ટ્નાંસ્ક્નપ્ટિ સેહો દેખ્નાશ્ન શ્નછનિ ળિશ્મે શ્નોર ભાષાક સંગ શ્નોકન હિન્દી શ્ના શ્નંગ્નેભી શ્નનુવાદ સેહો દેઊ ગેઊ શ્નછનિ ઐ ઊકિ હnnપસ:નયેનnનયિ નિવસ-
૨૦૨૧૫૯૫ પન ઐ વાશ્સો ભાષાક પોડીએ઼્થ સેહો ઉપઊવ્ય શ્નછનિ ળિશ્મે શ્નોર ભાષાક ઊપિકિ પાઠક સંગે શ્નોર ભાષાકેં દેવનાગની શ્ના નોમન ઊપિમિ સેહો ઊપ્યિઊ ગેઊ શ્નછનિ, ળે હિન્દી શ્ના શ્નંગ્નેભી શ્નનુવાદક શ્નનિક્નિ શ્નછનિ

સંક્ેન ઊપિ કોષ

સંક્ેન ઊપિ કોષ **હnnપ:ૌૌસિઊનnયનયિનિ** ઊકિપન ઉપઊવ્ય શ્નછનિ

ઢ્એષશ્નોઉઢ્છએષ:

શ્નદાનિ ષગિન ડ઼ાનગુાગે ઢ્સોનયહ ।નદ થનાનિનિગ છેનnને વાસેદ શ્નનોળેયnસ ોડ શ્ષડ઼ હnnપ:ૌૌસિઊનnયનયિનિ

શ્ષડઢથછૌુથુવે છહાનભેઊ (ડોન શ્ષડ યયિનોનિાનય઼ ।નદ સોમે મ્મછએઢથ ભોકસ): હnnપસ:ૌૌપ઼ોnુવેયોમ્૦સિઊનnયનૌદેઊહ્ષ૦દર્દ્પઊાયઊસિnસ ૫ન

ઢામેસહ મ્ ખ્યાગાઊકાન હnnપ્:નામેસહકાગાઊકાનાપપસપોnયોમ

મ્મેપાઊ મ્માનોનિાઊ ઢદેનાનોનિ ોડ nહે યોડ &હાનદ ોડ હોનનિગ (મ્મઢયહ)

એમપૌનનિગ ષપેયહ ।નદ હોનનિગ શ્મપામિદ: શ્ન ઉનડિદિ ઢનિગોનસપેઊઊનિગ ષય઼સોમ ડોન શ્નદયિ ષયનપિnસ-

(હ્તટપસ્:મપૌ૧ર૦ર્૧ીીિવાયનિ્પાપે૧ર૦ર્૧) શ્રુતહોનસ (૧) શ્રમશ્રડ઼ દ્દઉવપ઼ શ્રષહશ્રૌરમ્ ઙ, જાહુપાત &દ્દયોતિ મેહતા ષયહીઊ ોઙ જીસિયેનિયેસ, ઘેપા૧તમેનત ોઙ જીતિયહનોઊગય઼, ૨૨થ માદ૧ાસ, ૨નદિ (૨) ષઉમ્૨ડ઼ ષ્પઉમશ્રઢ ષ્પશ્રોસ્થસ્થશ્રઢશ્રસ્થઉ, થછ્ષ ઢેસો૧યહ, થાતા છોનસુઊતાનયય઼ ષે૧વ઼યિસ ઙમિતિદ, ૨નદિ &(૩) વ઼ ષઢ૨મ્૨વ઼શ્રષશ્ર છહશ્રષ્પઢશ્રવ઼શ્રઢથહૈ, જાહુપાત & દ્દયોતિ મેહતા ષયહીઊ ોઙ જીસિયેનિયેસ, ઘેપા૧તમેનત ોઙ જીતિયહનોઊગય઼, ૨૨થ માદ૧ાસ, ૨નદિ

ષ૨ઘામ્ ઙ઼શ્રામ્ઘઉશ્રઘપ઼ વ઼૨યપ઼શ્રોષ ૨મ્ ૨૨ ઙ઼શ્રામ્ઘઉશ્રઘપ઼ષ હ્તટપસ્:ૌીયુતુવેયોમ્૦વ઼દિહ઼ા`ળુ૧નાઊ (યુ૧ાિેસય઼:જાહશ્રષહ શ્ર ષશ્રામ્ઘશ્રમ હ્તટપસ્:નયે૧ત઼નયિ઼નિ્વસ- ર૦ર્૧પહપ)

મશ્ર૨થહ૨ડ઼૨: હ્તટપસ્:યુ઼તુવે્દ્દોરૂથરૂપ઼ર૦દ્દઢમ

મ્પ઼સ્થશ્રડ઼૨: હ્તટપસ્:યુ઼તુવે્ર્ઙ_ શ્રરૂપ઼ષ્પ_ ઙવ઼ર૪

મશ્રઢ઼શ્રથહ૨: હ્તટપસ્:યુ઼તુવે્ર્ઙરૂજાવ઼વ઼સદ્દવ઼ઉકસ

ષ્પશ્રોમ્ષ્પશ્રામ્૨: હ્તટપસ્:યુ઼તુવે્ગથળશ્રૈ`વથઙઉ

ઘઉદ્દશ્રઢ઼શ્રથ૨: હ્તટપસ્:યુ઼તુવે્કપ઼વ઼ુઢ૦ઙમૈુમ

ષશ્રમષષ્પઢ઼૨થ: હ્તટપસ્:યુ઼તુવે્૨ઉદ્દો_ોમ્ષયક઼ડ

જાશ્રામ્ઘડ઼શ્ર: હ્તટપસ્:યુ઼તુવે્દ્દથ૧૦ૌઙવ઼વ઼થતશ્ર

શ્રષશ્રમૈશ્ર: હ્તટપસ્:યુ઼તુવે્મપશર્ઙદ- મ્૨૭દ઼ા

શ્રોયૈશ્ર: હ્તટપસ્:યુ઼તુવે્સઢશ્રો૨દેઘટનસક

ષશ્રામથહ્શ્રડ઼ઃ હnnપસ્:યોુnુવે્૩૭શnડ૭૩_૯-ય

હિnિદિ: હnnપસ્:યોુnુવે્રશ્ઠોશ્રોnૌસનૈ૮૮

૩૯યઉ: હnnપસ્:યોુnુવે્દ૩શ્રૌથ૮પઅર્૮૩૨ય

શ્ઠ૩મહ્શ્રજીઃ હnnપસ્:યોુnુવે્ગાશ્રૌ૪ઽ૬૯છઅરૌ

યશ્રોઘ૯ઃ હnnપસ્:યોુnુવે્યશ્ઠપ્યnશ્ઠઃર્૮૮હ્વૈ

પ્યશ્રષહમઃ૯ઃ હnnપસ્:યોુnુવે્વ઼ઃવ઼૧૪૯૫હ-દય

જાશ્રોયશ્રો: હnnપસ્:યોુnુવે્યહ૯ડ઼ડય-શ્રૌડ઼શ્ર

ષઃમયહઃ હnnપસ્:યોુnુવે્ષહ્શ્રમડ઼ેમ૭૪સ

થશ્રમઃડ઼: હnnપસ્:યોુnુવે્દૈયજાહ૭ડ઼_હુ૪

મશ્રડ઼શ્રૈશ્રડ઼શ્રમ: હnnપસ્:યોુnુવે્નશ્રૌર્ટેપશ્રોદ્દા_૯

પ્યશ્રામામશ્રયશ્ર: હnnપસ્:યોુnુવે્૩૦ષદવમર્૮ઽસ૧ૌ

થ૯ડ઼૩ઘ૩: હnnપસ્:યોુnુવે્_ઘ૭૧ષુદપહ૩ઽ

મશ્રામઃશ્ઠ૩૯ઃ હnnપસ્:યોુnુવે્શ્રૌજાહ્યશ્રો-ૈષહહ્ક

પ્પૈમશ્રાm થર્ઢ઼હઉથશ્ર્ વ઼એયર્છ ષશ્રાmષપ્પઢ઼ર્થ પ્પૈજાશ્રોશ્રઢ઼ય ઢશ્રોઢ઼ શ્રૌર્રાmયશ્રોશ્રૌષ્ મશ્રછ શ્રોષ્ ડ઼ર્રાmઉશ ઉજાઉmથઉ- શ્રૌશ્રષથશ્ર_ડ઼ર્રાmઉશ- યએજાર્શ્રાm શ્રોષ્ શ્રાmયઢ઼શ્રોર્ય શ્રુહશ્રોmએ્ શ્રશ્રુશ્રુડ઼એ ર્શ્રુહશ્રોmએ- ર્શ્રુશ્રય્ શ્રૌએજા

.

ॐ **દ્યૌઃશાન્તિન્તરિક્ષ ગ્વંગ શાન્તિઃ**

૨

ઢશ્રોઢ઼ શ્રૌર્રાmયશ્રોશ્રૌષ યએષપ્પથશ્રોશ્રુ

ઘશ્રો થશ્રો હtnપસ્:ક્રેય઼માણ઼યોમ્ૌનિદૌસ્દૌનeાદ઼પહપ

શ્રોઢ઼

ઘશ્રો થશ્રો હtnપસ્:ક્રેય઼માણ઼યોમ્ક્રેયવોlમદસ?ટ=nમિહુnl

યૌનeાદ "થમિહુnl" પ્પેયવોlમદ ડ્ગોમ હtnપસ્:દૌનeાદસ્ક્રેય઼માણ઼યોમ્ૌનિદૌસ્સnાવeૅ૧દ઼૦૧૩૮્ક્રેય઼માણ- સેnુપnમિહુnોશે?_ગll=૨૨૬૮૮૩૭૮૬૮૫૬૭૮૨૦૭૨૧૬૭૮૮૦૨૮૦૪- ૮૭૮૪૮૬૭૬૧૬૭૬૦૪૨૦૭૪ ગિ યુ ।મે યોમડોમnાવeૌnિહ ઢ઼મnિગnોન ર્નસયમપિn પ્પેયવોlમદ (nિ્ સેસ "મnિહeિ ૩નિ" ડોનn) ોnહેૌસિ યૌનeાદ "માeોમ થમિહુnl" ક્રેયવોlમદ ડ્ગોમ હtnપસ્:દૌનeાદસ્ક્રેય઼માણ઼યોમ્ૌનિદૌસ્સnાવeૅ૧દ઼૦૧૩૮્ક્રેય઼માણ- સેnુપ઼માeોમ_nમિહુnોશે?_ગll=૨૨૬૮૮૩૭૮૬૮૫૬૭૮૨૦૭૨૧૬૭૮૮૦૨૮

૦૪-૮૭૮૪૮૬૭૬૧૬૭૬૦૪૨૦૭૪ ઙિ ય઼ુ ।મે ચોંમઙોંનાવ૭ ૌનિ૬ પ૬ેાંનેનાયિૌાંનાનિગિ (નિુ સેસ "ઞઞ્ઞેથઞ્ઞે ષઞ્ઞઞ્ઞષ થ૨૮૬૩થઞ્ઞ" ઙોંન)

ઘઞ્ઞે થઞ્ઞે ૬ાનપસ઼દૌાંનઊાંદસક઼ેય઼માંણચોમૌાંનિદૌાંસ઼સનાવ૭઼૧૬઼૦૧૩૮ક઼ેય઼માંન-સેનુપ઼નિાંનસ_દેવ઼ાંનાગાાંન_સાંનસક઼ાંનિ_વ઼ેદયિ઼સે?_ગા=૨૨૬૭૨૧૬૪૫૫૮ ૫૬૭૮૨૦૭૨૧૬૭૮૮૦૨૮૦૪-૮૭૮૪૮૬૭૬૧૬૭૬૦૪૨૦૭૪ (ઢોં વ઼ેદયિ ષાંનસક઼ાંનિ પ૬ેાંનેનાયિ ક઼ેપવોંદ)

૨઼૨

ઢઞ્ઞે઼ ઞ્ઞષ્ઠષ્ઠઙ઼૯ મઞ્ઞછ ઞ્ઞેષ

ઘો ને ૬ાનપસ઼ક઼ેય઼માંણચોમ઼માયદૌાંનઊાંદ઼પ૬પ ।ણદ દૌાંનઊાંદ ન૬ે સોઙનૌાંમે઼

૨૨઼૨

ઢઞ્ઞે઼ ઙ઼૨ઞઞ૩ઞ યણષપ્પથઞ્ઞેષ્ઠ

ઘઞ્ઞે થઞ્ઞે ૬ાનપસ઼ક઼ેય઼માંણચોમ઼૭નિુસ઼દૌાંનઊાંદ઼પ૬પ

૨વ઼

ઢઞ્ઞે઼ ઞ્ઞઞઞયઢ઼ઞ્ઞે૨ય ષ્ઠ૬ઞ્ઞેઞઞણષ

ઘઞ્ઞે થઞ્ઞે "ઘઞ્ઞેઞ્ઞેઘઙ઼૯ ષ્ઠઙ઼ઞૈ ષથઞ્ઞે઼ઢ૯" ેાંન ય઼ુાંન પ૬ેાંને ।ણદ દૌાંનઊાંદ પેયમાંન ઞ્ઞષ્ઠષ્ઠ (દેનાઊિસ ।ન ૬ાનપસ઼ક઼ેય઼માંણચોમાંણદાંનેદિ઼)

વ઼

ઢઞ્ઞે઼ ઞ્ઞષ્ઠષ્ઠઙ઼૯ ૨ષ્ઠ૬ઞ્ઞેઞઞણ઼ ૨ષ્ઠઞ્ઞય ૨ઞ્ઞેષ

ઘઞ્ઞે થઞ્ઞે ઞ્ઞષ્ઠષ્ઠઙ઼૯ ઞ્ઞષ્ઠષ્ઠ ષથઞ્ઞે઼ઢ૯ ઞ્ઞેઞઞૅઞ્ઞે૩ઢ઼ ષ્ઠ૬ઞ્ઞેઞઞ૯ ઞ્ઞઞઞય

યશ્રોશ્રૌમ્મ૬શ્રોશ્રય પ્પૈમશ્રામ્મ શ્રશ્રુશ્રુ (દેતાઉિસ
ાત <u>હ્તતપસ્:ક્રેયમાળ્યોમ્પિહોલે- ાળ્દ- પિાદ્</u>)

વ્ર૨

ઢશ્રોઢ્ શ્રોમ્મ૬સ્મ્માર શ્રૌરજ્ઞ થૈશ્રુરશ્રોઢ્૨થરઢ

ઘશ્રો થશ્રો <u>હ્તતપસ્:ક્રેય્માળૌવયોમ્</u>

વ્રિદેહ :પ્નથમ મૈથિલિ પાક્ષકિ ઈ-પત્નકિા ૨ષષાામ્મ ૨૨૨૮- ૫૪૭૨ા વ્ર૨યરહશ્ર
(સનિયે ૨૦૦૪)

<u>હ્તતપ:વ્રિદિહ્ાયોનિ</u>

- ઘાળેનદના થહાકુન, `દતિોન, વ્રિદિહા (જે પાનત ોડ વ્રિદિહા <u>ૌૌવ્રિદિહ્ાયોનિ</u> -
સેનદ પ્રુોન શ્રૌહાતસશ્રપપ નો તો +૮૧૯૮૫૬૦૮૬૦૭૨૧ સો તહાત તિ યાન વે
ાદેદ તો તહે વ્રિદિહા શ્રૌહાતસશ્રપપ જનોાદયાસત ઉસિત્)

શ્રપન મંતવ્રયે દતિોનાિઉસતાડ્વ્રિદિહા૦ગામાિઉયોમ પન પડાઉા

.૧૨શ્રંક ૩૬૫ પન ટપ્પિામ્મી

<u>શ્રંક ૩૬૫ પન ટપ્પિામ્મી</u>
શ્રાશીષ શ્રનયનિ્હાન
સનેસ થકિ દૂ્નવ્રાદઉ, શ્રાશીન્વ્રાદક,
માઉ-ળાઉ શ્રછિ નકટઉ, શ્રકને સોશ્રાદકા
૩મ્મેદ શ્રછિ ળે નાળકશિોન મશ્નિળી શ્રપન નયનાશીઉતા વનેને નહતાહા

𑒁𑒧𑒵𑒞 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒮𑒯𑒱𑒞 𑒂 𑒩𑒼𑒬𑒢 𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩𑒲 𑒖𑒲 𑒅𑒠𑒰𑒯𑒩𑒝 𑒂𑒥𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒟𑒱 𑒮𑒹 𑒢𑒲𑒏। 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒧𑒢𑒼𑒖 𑒏𑒬𑓂𑒨𑒣 𑒖𑒲𑒏 𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰 𑒏𑒹𑒩 𑒫𑒱𑒭𑒨 𑒚𑒲𑒏 𑒁𑒕𑒱 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒍𑒏𑒩 𑒁𑓀𑒞𑒏𑒹𑒿 𑒂𑒩 𑒚𑒼𑒮 𑒥𑒢𑒰𑒋𑒪 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻 𑒕𑒪।

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 𑒠𑒱𑒞𑒼𑒩𑒱𑒁𑒪𑒮𑓂𑒞𑒰𑒤𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒰@𑒑𑒧𑒰𑒃𑒪𑒏𑒼𑒧 **𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।**

𑓒.𑒑𑒠𑓂𑒨 𑒐𑒝𑓂𑒛

𑓒.𑓑.𑓑.𑒩𑒧𑒰𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲- 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒂 𑒍𑒏𑒩 𑒮𑓀𑒫𑒹𑒠𑒢𑒰 𑒫𑒹𑒠𑒢𑒰𑒞𑓂 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒫𑒹𑒠𑒢𑒰 𑒮𑓀𑒫𑒹𑒠𑒢𑒰 𑒁𑒢𑓂𑒨 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏 𑒥𑒰𑒞𑓂 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒮𑒧𑓂𑒥𑒢𑓂𑒡𑒱𑒞 𑒫𑒹𑒠𑒢𑒰 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩𑓂 𑒅𑒔𑒱𑒞 (𑒣𑓂𑒩𑒏𑒵𑒞𑒱) 𑒖𑒑𑒞𑓂 𑒅𑒔𑒱𑒞 𑒫𑒹𑒠𑒢𑒰𑒏 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒰, 𑒍𑒏𑒩 𑒖𑒰𑒿𑒔 𑒂 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩𑓂 𑒯𑒵𑒠𑒨(𑒯𑒱𑒩𑒠𑒨) 𑒯𑒵𑒠𑒨𑒏 𑒥𑒰𑒯𑓂𑒨 𑒮𑓀𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒯𑒵𑒠𑒨𑒏 𑒂𑒢𑓂𑒞𑒩𑒱𑒏 𑒮𑓀𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒯𑒵𑒠𑒨 𑒧𑒹 𑒁𑒫𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱

વાઉવ(વાઉવ) હ્ૃદય સઁ સમ્વન્ધિત બીમારી(અસ્થિર એનજાઇના)- હ્ૃદય સઁ સમ્વન્ધિત કિછુ સામાન્ય બીમારી આ બીમારી ચિન્હૈક હેતુ અનેકાનેક પરીક્ષણ

૨૨સંતોષ કુમાર રાય ' બટોહિ' - લઘુકથા- કનસ્સુસ્સી

૨૩આચાર્ય રામાનન્દ મણ્ડલ- આદર્શ પુત્ર

૨૪આચાર્ય રામાનંદ મંડલ- સાદા જીવન ઉચ્ચ વિચાર

૨૫આચાર્ય રામાનંદ મંડલ- મૈથિલી સાહિત્ય મે પરિવર્તન સે આસ જાગલ

૨૬રવીન્દ્ર નારાયણ મિશ્ર- સનસિવ વાલી કાકી

૨૭કુમાર મનોજ કશ્યપ- ઢોઢ

૨૮નન્દિનેલા કર્ણ- અગ્નિ શિખા (ખેપ-૧૫)

૨૯જગદીશ પ્રસાદ મણ્ડલ- મોડ઼પર (ધારાવાહિક ઉપન્યાસ એગારહમ પડ઼ાવ)

૨૧૦જગદીશ પ્રસાદ મણ્ડલ- સમાનક દગાડ઼

२.११.रवीन्द्र नारायण मिश्र- मातृभूमि (उपन्यास)- २३ म खेप

२.१२.नित नवल दिनेश कुमार मिश्र (लेखक गजेन्द्र ठाकुर)

२.१३.नित नवल सुशील (लेखक गजेन्द्र ठाकुर)

रमाकान्त चौधरी- कठिन आ असाध्य संबंधित बीमारी कठिन बीमारी संबंधित अन्य आवश्यक बात कठिन समन्वयित बीमारी हेतु उपचार विधि (प्रकृत) आधुनिक विधि बीमारीक सुरक्षा, प्रकार आंकड़ा आ उपचार हृदय(हिमाल) हृदयक वाह्य संरचना हृदयक आंतरिक संरचना हृदय मे अवस्थित वाल्व(वाल्व) हृदय सँ समन्वयित बीमारी(अस्थि …)- हृदय सँ समन्वयित किछु सामान्य बीमारी आ बीमारी यथेष्ट हेतु अनेकानेक परीक्षण

रमाकान्त चौधरी, सेवानिवृत्त चीफ मैनेजर, भारतीय स्टेट बैंक

कठिन आ असाध्य संबंधित बीमारी कठिन बीमारी संबंधित अन्य आवश्यक बात कठिन समन्वयित बीमारी हेतु उपचार विधि (प्रकृत) आधुनिक विधि बीमारीक सुरक्षा, प्रकार आंकड़ा आ उपचार हृदय(हिमाल) हृदयक वाह्य संरचना हृदयक आंतरिक संरचना हृदय मे अवस्थित वाल्व(वाल्व) हृदय सँ समन्वयित बीमारी(अस्थि …)- हृदय सँ समन्वयित किछु सामान्य बीमारी आ बीमारी यथेष्ट हेतु अनेकानेक परीक्षण

૧

કિડની આ ઓકર સંબંધિત બીમારી

પાચન તંત્ર મે કિડનીક ભૂમિકા અતિ મહત્વપૂર્ણ હોઇત અછિ। આઇ કાલ્હિ દેખલ જાઇત છૈ જે અધિકાંશ લોક કિડની સમ્બંધિત બીમારી સઁ ગ્રસિત ભ જાઇત છથિ। હમ કિડની આ ઓહિ સઁ સમ્બંધિત બીમારી આ ઓકર સુરક્ષા આ ઉપચાર વિષય મે ચર્ચા કય રહલ છી।

કિડનીક ભૂમિકા શરીર મે ઉપસ્થિત લવણ, પોટાસિયમ, ફૉસ્ફોરસ ઇત્યાદિ કેં નિયંત્રિત કરૈ મે મુખ્ય અછિ।

કિડનિક બીમારી અહાઁક ખાન-પાનિક આદતિ , જીવન ચર્યા, આ વંશાનુગત કારક ઇત્યાદિ કારણ સઁ હોઇત અછિ।

કિડની જોડ઼ા મે હોઇત અછિ, ઠીક પાઁજરક નીચાં મે। ઓકર આકાર મુટ્ઠી જકાઁ હોઇત અછિ આ ઓ મેરુદંડક
દુનૂ ભાગ મે રહૈત અછિ। એક ટા એક ભાગ આ દોસર દોસર ભાગ મે।

કિડની સ્વસ્થ રહૈક લેલ પરમ આવશ્યક અંગ હોઇત અછિ। ઓ રક્ત કે છાનિ શુદ્ધ કરૈત અછિ। રક્ત મે અવસ્થિત વિષાક્ત પદાર્થ, વ્યર્થ પદાર્થ યા અન્ય સબ દોષપૂર્ણ પદાર્થ કે છાનિ કેં હટા દૈત અછિ। ઈ વ્યર્થ પદાર્થ સબ થૈલી મે જમા ભ જાઇત અછિ આ ઓ પેશાબ માધ્યમ સઁ બાહર નિકલિ જાઇત અછિ।

કિડની શરીરક પીએચ(અમ્લ) નિયંત્રિત કરૈત અછિ, ઓ એક તરહક હૉર્મોન સ્રાવિત કરૈત અછિ જે રક્ત ચાપ નિયંત્રિત કરૈત અછિ, રક્ત કોશિકા નિર્માણક પ્રક્રિયા મે સેહો કિડનિક ભૂમિકા અછિ આ ઓ એક તરહક
વિટામિન ડી કેં સક્રિય કરૈત અછિ જે આઁત દ્વારા કૈલ્શિયમ અવશોષણ મે સહાયક હોઇત અછિ। એહિ તરહેં કિડની અતિ મહત્વપૂર્ણ અછિ।

અધિક રક્ત ચાપ આ મધુમેહ સઁ કિડની ક્રમિક રૂપ સઁ પ્રભાવિત ભ જાઇત અછિ।
અધિક તર અનેક તરહેં શરીર ગુણ રહલાક કારણ સઁ સેહો કિડની પર અસૈર

𑒣𑒛𑓃𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।
𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲𑒏 𑒐𑒩𑒰𑒥𑒲 𑒮𑒿 𑒁𑒢𑒹𑒏𑒰𑒢𑒹𑒏 𑒬𑒰𑒩𑒲𑒩𑒱𑒏 𑒮𑒧𑒮𑓂𑒨𑒰 𑒂𑒥𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒯𑒛𑓂𑒛𑒲 𑒏𑒧𑒖𑒼𑒩, 𑒢𑒮 𑒏𑒧𑒖𑒼𑒩, 𑒬𑒩𑒲𑒩 𑒧𑒹 𑒫𑓃𑒱𑒙𑒰𑒧𑒱𑒢 𑒂 𑒣𑒾𑒮𑓂𑒙𑒱𑒏 𑒞𑒞𑓂𑒫 𑒮𑒦𑒏 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒏𑒧𑒲 𑒃𑒞𑓂𑒨𑒰𑒠𑒱 𑒯𑒼𑒧𑒨 𑒪𑒑𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒂𑒑𑒰𑒿 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒠𑒱𑒢 𑒞𑒏 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒐𑒩𑒰𑒥 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞 𑒁𑓀𑒞𑒞𑓁 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒩𑒴𑒣𑒹𑒝 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒏𑒰𑒖 𑒏𑒹𑒢𑒰𑒨 𑒥𑒢𑓂𑒠 𑒏 𑒠𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒞𑒐𑒢 𑒧𑒩𑒲𑒖 𑒏𑒹 𑒛𑒰𑒨𑒪𑒰𑒨𑒮𑒱𑒮 𑒣𑒩 𑒩𑒰𑒐𑒱 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒏𑒹 𑒮𑒰𑒤 𑒬𑒩𑒲𑒩 𑒮𑒿 𑒥𑒰𑒯𑒩 𑒏𑒩𑒨 𑒣𑒛𑓃𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒯𑒱 𑒮𑒿 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒕𑒳𑒙𑒻𑒞 𑒢𑒯𑒱 𑒁𑒕𑒱 𑒥𑒪𑓂𑒏𑒱 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒮𑒧𑒨 𑒞𑒏 𑒋𑒯𑒱 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩 𑒮𑒿 𑒖𑒱𑒢𑓂𑒠𑒑𑒲 𑒖𑒩𑒴𑒩 𑒥𑒰𑒿𑒔𑒪 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒻𑓀 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒏𑒹𑒢𑒰 𑒮𑓂𑒫𑒮𑓂𑒟 𑒥𑒢𑒪 𑒩𑒯𑒨 𑒋𑒯𑒱 𑒣𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒩𑒧𑓂𑒦 𑒮𑒿 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒠𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।
𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒮𑒥𑒢𑓂𑒡𑒱𑒞 𑒁𑒢𑒹𑒏 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।
𑓑 𑒠𑒲𑒩𑓂𑒒𑒏𑒰𑒪𑒱𑒏 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲।
𑒖𑒐𑒢 𑒩𑒏𑓂𑒞𑒔𑒰𑒣 𑒥𑒜𑓃𑒪 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒨𑒰 𑒧𑒡𑒳𑒧𑒹𑒯 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒐𑒢 𑒡𑒲𑒩𑒹 𑒡𑒲𑒩𑒹 𑒍 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒧𑒹 𑒁𑒫𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒑𑓂𑒪𑒼𑒧𑒹𑒩𑒳𑒪𑒰𑒄 𑒏𑒹 𑒏𑓂𑒭𑒞𑒱 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒑𑓂𑒪𑒼𑒧𑒹𑒩𑒳𑒪𑒰𑒃 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒧𑒹 𑒁𑒫𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒁𑒞𑓂𑒨𑓀𑒞 𑒪𑒒𑒳 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒫𑒰𑒯𑒱𑒏𑒰 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒟𑒰 𑒃𑒋𑒯 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒏𑒹 𑒕𑒢𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒠𑒼𑒭𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒣𑒠𑒰𑒩𑓂𑒟 𑒏𑒹 𑒯𑒙𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑓂𑒩𑒧𑒬𑓁 𑒡𑒲𑒩𑒹 𑒡𑒲𑒩𑒹 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒔𑒰𑒣 𑒞𑒟𑒰 𑒧𑒡𑒳𑒧𑒹𑒯 𑒮𑒿 𑒍 𑒁𑓀𑒞𑒞𑓁 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒩𑒴𑒣𑒹𑒝 𑒏𑓂𑒭𑒞𑒱 𑒦 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒞𑒐𑒢 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒖𑒹 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒏𑒰𑒖 𑒏𑒹𑒢𑒰𑒨 𑒥𑒢𑓂𑒠 𑒏 𑒠𑒹𑒪𑒏 𑒁𑒩𑓂𑒟𑒰𑒞 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒤𑒹𑒪। 𑒋𑒯𑒱 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲𑒏 𑒐𑒩𑒰𑒥𑒲 𑒠𑒲𑒩𑓂𑒒𑒏𑒰𑒪𑒲𑒏 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।
𑓒 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒧𑒹 𑒣𑒰𑒟𑒩।
𑒖𑒐𑒢 𑒫𑓂𑒨𑒩𑓂𑒟 𑒣𑒠𑒰𑒩𑓂𑒟 𑒞𑒟𑒰 𑒐𑒢𑒱𑒖 𑒞𑒞𑓂𑒫(𑒧𑒱𑒢𑒱𑒩𑒪𑒮) 𑒮𑒦𑒏 𑒏𑓂𑒩𑒱𑒮𑓂𑒙𑒪𑒲𑒏𑒩𑒝 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒧𑒹 𑒦 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒐𑒢 𑒍 𑒚𑒼𑒮 𑒣𑒰𑒟𑒩 𑒩𑒴𑒣 𑒧𑒹 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒧𑒹 𑒐𑒩𑒰𑒥𑒲 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒁𑒏𑓂𑒮𑒩 𑒕𑒼𑒙 𑒣𑒰𑒟𑒩 𑒣𑒹𑒬𑒰𑒥 𑒧𑒰𑒡𑓂𑒨𑒧 𑒮𑒿 𑒢𑒱𑒏𑒪𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒧𑒑𑒩 𑒢𑒧𑒯𑒩 𑒞𑒿 𑒬𑒪𑓂𑒨 𑒔𑒱𑒏𑒱𑒞𑓂𑒮𑒰 𑒮𑒿 𑒥𑒰𑒯𑒩 𑒢𑒱𑒏𑒰𑒪𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒧𑒨 𑒮𑒿 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩 𑒏𑒨 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒩𑒴𑒣𑒹𑒝 𑒋𑒯𑒱 𑒮𑒿 𑒔𑓀𑒑𑒰 𑒦𑒹𑒪 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।
𑓓 𑒑𑓂𑒪𑒼𑒧𑒹𑒩𑒳𑒪𑒼𑒢𑒹𑒤𑓂𑒩𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮
𑒖𑒐𑒢 𑒑𑓂𑒪𑒼𑒧𑒹𑒩𑒳 𑒁𑒩𑓂𑒟𑒰𑒞 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒱𑒏 𑒁𑓀𑒠𑒩𑒏 𑒕𑒼𑒙 𑒢𑒪𑒫𑒰𑒯𑒱𑒏𑒰 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒱𑒞 𑒦𑒮 𑒮𑒳𑒖𑒪 (𑒤𑒱𑒛𑒪𑒰𑒧𑒞𑒹𑒠) 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒍𑒏𑒩𑒰 "𑒑𑓂𑒪𑒼𑒧𑒹𑒩𑒴𑒪𑒼𑒢𑒹𑒤𑓂𑒩𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮" 𑒏𑒯𑒪

𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑒐𑒢𑒼 𑒏𑒰𑒪 𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰𑒏 𑒖𑒢𑓂𑒧 𑒏𑒰𑒪 𑒍 𑒦 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒻𑒏 𑒣𑒩𑒢𑓂𑒞𑒳 𑒍 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒚𑒲𑒏 𑒦 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒻𑒏। 𑒋𑒏𑒩 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩 𑒋𑒢𑓂𑒙𑒲𑒃𑒢𑓂𑒤𑒹𑒏𑓂𑒬𑒢 𑒠𑒫𑒰𑒃 𑒮𑒿 𑒦𑒰𑒨 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑓔.𑒣ॉ𑒪𑒲𑒮𑒱𑒮𑓂𑒙𑒱𑒏 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲।

𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒧𑒹 𑒮𑒰𑒡𑒰𑒩𑒝 𑒮𑒱𑒮𑓂𑒙 𑒦 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑒐𑒢𑒼 𑒏𑒰𑒪 𑒋𑒯𑒱 𑒮𑒱𑒮𑓂𑒙 𑒮𑒦𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝𑒹 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲𑒏 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨 𑒥𑒰𑒡𑒱𑒞 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑓕 𑒧𑒴𑒞𑓂𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒝𑒰𑒪𑒲𑒏 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝 (𑒅𑒩𑒱𑒢𑒰𑒩𑒲 𑒙𑓂𑒩𑒰𑒨𑒏𑓂𑒙 𑒃𑒢𑓂𑒤𑒹𑒏𑓂𑒬𑒢) 𑒂 𑒞𑒞𑓂𑒣𑒬𑓂𑒔𑒰𑒞 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲।

𑒧𑒴𑒞𑓂𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒝𑒰𑒪𑒲 𑒧𑒹 𑒩𑒼𑒑𑒰𑒝𑒳 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝 𑒯𑒼𑒨𑒥 𑒮𑒰𑒧𑒰𑒢𑓂𑒨 𑒟𑒱𑒏। 𑒃 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝, 𑒥𑒻𑒏𑓂𑒙𑒲𑒩𑒱𑒨𑒰 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒃 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒞𑒨𑒰 𑒠𑒫𑒰𑒃 𑒮𑒿 𑒚𑒲𑒏 𑒦 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒁𑒑𑒩 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒱𑒞 𑒕𑒼𑒛𑓃𑒱 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒐𑒢 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒡𑒩𑒱 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒰𑒯𑒱 𑒮𑒿 𑒏𑓂𑒩𑒧𑒱𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒹𑒝 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨 𑒥𑒰𑒡𑒱𑒞 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒁𑒞𑓁 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒤𑒹𑒪 𑒦 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒹𑒿 𑒮𑒧𑒨 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒧𑒴𑒞𑓂𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒝𑒰𑒪𑒲𑒏 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝 𑒔𑒱𑒏𑒱𑒞𑓂𑒮𑒏 𑒮𑒳𑒗𑒰𑒫 𑒁𑒢𑒳𑒩𑒴𑒣 𑒠𑒫𑒰𑒃 𑒐𑒰 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒞𑒨𑒰 𑒚𑒲𑒏 𑒏 𑒪𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

𑓒

𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒮𑓀𑒥𑓀𑒡𑒱𑒞 𑒁𑒢𑓂𑒨 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏 𑒥𑒰𑒞

𑒿𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒪𑒏𑓂𑒭𑒝𑒿

𑒖𑒰𑒥𑒞 𑒡𑒩𑒱 𑒪𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒢𑒯𑒱 𑒁𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒰𑒥𑒞 𑒡𑒩𑒱 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒣𑒞𑒰 𑒢𑒯𑒱 𑒔𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒏𑓂𑒩𑒧𑒱𑒏 𑒐𑒩𑒰𑒥 𑒯𑒼𑒃 𑒏𑒹 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒹 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒍𑒏𑒩 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒰 (𑒣𑓂𑒩𑒱𑒫𑒹𑒢𑓂𑒬𑒢) 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒩𑒯𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲 𑒂 𑒮𑒧𑒨 𑒮𑒧𑒨 𑒣𑒩 𑒖𑒰𑓀𑒔 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒏𑒩𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲। 𑒕𑒼𑒙 𑒧𑒼𑒙 𑒪𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒞 𑒣𑒞𑒰 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒢𑒯𑒱 𑒔𑒪𑒱 𑒣𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒪𑒼𑒏 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢𑒼 𑒢𑒯𑒱 𑒠 𑒣𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

(𑒏)𑒕𑒼𑒙 𑒧𑒼𑒙 𑒪𑒏𑓂𑒭𑒝

𑓑 𑒁𑒣𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒞𑒠𑒱𑒢𑒱𑒏 𑒠𑒱𑒢𑒔𑒩𑓂𑒨𑒰 𑒣𑒩 , 𑒏𑒰𑒖 𑒮𑒦 𑒣𑒩 𑒤𑒼𑒏𑒮 𑒢𑒯𑒱 𑒏 𑒣𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒂 𑒔𑒱𑒏𑒱𑒞𑓂𑒮𑒏 𑒮𑓂𑒙𑓂𑒩𑒹𑒮 𑒏𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒰𑒢 𑒪𑒑𑒰 𑒠𑒫𑒰𑒃 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒠 𑒠𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑓑 𑒟𑒏𑒰𑒢 𑒟𑒏𑒰𑒢 𑒏𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒦𑒴𑒞𑒱 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒬𑒰𑒩𑒲𑒩𑒱𑒏 𑒮𑓂𑒤𑒴𑒩𑓂𑒞𑒱 𑒏𑒧 𑒦 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱
𑓒 𑒁𑒢𑒳𑒦𑒴𑒞𑒱 𑒏𑒧 𑒂𑒪𑒮𑓂𑒨 𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒲।
𑓓 𑒚𑒲𑒏 𑒮𑒿 𑒮𑒳𑒞𑒻𑒞 𑒢𑒯𑒱 𑒕𑒲। 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒖𑒹 𑒢𑒲𑒢𑓂𑒠 𑒧𑒹 𑒠𑒱𑒏𑓂𑒏𑒞 𑒦 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱।
𑓔𑒁𑒩𑒳𑒔𑒱 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒦 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒦𑒼𑒖𑒢 𑒩𑒳𑒔𑒱 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒲।
𑓕𑒁𑒢𑒳𑒦𑒫 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒖𑒑𑒯 𑒖𑒑𑒯 𑒯𑒧𑒩 𑒧𑒰𑒿𑒮 𑒣𑒹𑒬𑒲 𑒌𑒚 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱।
𑓖 𑒣𑒻𑒩 𑒂𑒾𑒩 𑒙𑒐𑒢𑒰 𑒮𑒳𑒖𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।
𑓗𑒂𑒿𑒐𑒱 𑒏𑒹𑒩 𑒢𑒱𑒔𑒳𑒪𑒏𑒰 𑒯𑒱𑒮𑓂𑒮𑒰 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒮𑒴𑒖𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।
𑓘 𑒬𑒩𑒲𑒩𑒏 𑒞𑓂𑒫𑒔𑒰 𑒩𑒳𑒏𑓂𑒭 𑒦 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।
𑓙 𑒠𑒹𑒩 𑒩𑒰𑒞𑓂𑒩𑒱 𑒧𑒹 𑒣𑒹𑒬𑒰𑒫𑒏 𑒫𑒹𑒑 𑒏𑒢𑒱 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒂𑒫𑒨 𑒪𑒑𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒃 𑒮𑒥 𑒦𑒹𑒪 𑒕𑒼𑒙 𑒕𑒼𑒙 𑒪𑒏𑓂𑒭𑒝। 𑒧𑒑𑒩 𑒋𑒯𑒱 𑒮𑒥 𑒪𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒮𑒿 𑒋𑒯𑒱 𑒢𑒱𑒭𑓂𑒏𑒩𑓂𑒭 𑒣𑒩 𑒏𑒠𑒰𑒣𑒱 𑒢𑒯𑒱 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒖𑒹 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒦𑒃𑒨𑒹 𑒑𑒹𑒪। 𑒧𑒑𑒩 𑒮𑓀𑒦𑒰𑒫𑒢𑒰 𑒞 𑒁𑒕𑒱𑒨𑒹 𑒖𑒹 𑒯𑒼 𑒢 𑒯𑒼 𑒏𑒯𑒲 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒢𑒯𑒱 𑒞 𑒦 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒹 𑒖𑒰𑓀𑒔 𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒏𑓂𑒏𑒰 𑒦 𑒖𑒰𑒨 𑒞𑒰𑒯𑒱 𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒢 𑒯𑒩𑓂𑒖।

(𑒐)𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒑𑒧𑓂𑒦𑒲𑒩 𑒪𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒖𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒩 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒠𑒹𑒢𑒰𑒨 𑒁𑒞𑒱 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒯𑒩 𑒮𑒧𑒨 𑒖𑒲 𑒧𑒔𑒱𑒨𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒫, 𑒩𑒠𑓂𑒠 𑒯𑒼𑒨𑒫, 𑒦𑒼𑒖𑒢 𑒏𑒩𑒫𑒰𑒏 𑒫𑒱𑒪𑓂𑒏𑒳𑒪 𑒃𑒔𑓂𑒕𑒰 𑒢𑒯𑒱 𑒯𑒼𑒨𑒫, 𑒣𑒹𑒬𑒰𑒫 𑒦𑒹𑒢𑒰𑒃 𑒫𑒱𑒪𑓂𑒏𑒳𑒪 𑒏𑒧 𑒦 𑒖𑒰𑒨𑒫, 𑒪𑒰𑒪 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒏𑒼𑒬𑒱𑒏𑒰 𑒏𑒧 𑒦 𑒖𑒰𑒨𑒫, 𑒬𑒩𑒲𑒩 𑒧𑒹 𑒣𑒰𑒢𑒱 𑒖𑒧𑒰 𑒦 𑒖𑒰𑒨𑒫(𑒋𑒛𑒱𑒧𑒰 𑒖𑒹𑒢𑒹𑒩𑒪𑒲), 𑒬𑒩𑒲𑒩𑒏 𑒣𑒼𑒙𑒰𑒮𑒱𑒨𑒧 𑒮𑓂𑒞𑒩 𑒮𑒰𑒧𑒰𑒢𑓂𑒨 𑒮𑒿 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒋𑒏𑒰𑒋𑒏 𑒦 𑒖𑒰𑒨𑒫, 𑒯𑒵𑒠𑒨(𑒯𑒰𑒩𑓂𑒙) 𑒏𑒹 𑒆𑒣𑒩𑒲 𑒦𑒰𑒑 𑒣𑒹𑒩𑒲𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛𑒱𑒨𑒧 𑒮𑒳𑒖𑒱 𑒖𑒰𑒨𑒫 𑒋𑒯𑒱 𑒞𑒩𑒯𑒹𑒿 𑒃 𑒮𑒥 𑒑𑒧𑓂𑒦𑒲𑒩 𑒪𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒣𑒩 𑒞𑒳𑒩𑒢𑓂𑒞 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒠 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒅𑒣𑒰𑒨 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒩𑒧𑓂𑒦 𑒏 𑒠𑒹𑒫𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

𑒿𑒮𑓀𑒦𑒰𑒫𑓂𑒨 𑒏𑒰𑒩𑒏

किडनी बीमारी कनिका होइक अथवा संभावना होइत अछि।

१ अगर कियो मधुमेह सँ ग्रसित होइत छथि आ ओहि पर ओ ध्यान नहि दैत छथि तखन संभावना रहैत अछि जे क्रमिक रूपेण हुनका किडनी प्रभाव भ रहल छन्हि।

२ अगर कनिको सदैव रक्त चाप बढ़ल रहैत छन्हि आ ओ एकर उपचार नहि करैत छथि तखन हुनको किडनी बीमारी हेबाक संभावना रहैत छन्हि।

३ परिवार मे जँ कनिको क्रोनिक किडनी बीमारी भेल छन्हि, तस किछु संभावना रहैत छैक किडनीक बीमारी लल।

४बहुत अधिक उम्रक लोक के सेहो संभावना रहैत छैक किडनी संबंधित बीमारी लल।

ँपरीक्षण

चिकित्सक लोकनि विभिन्न तरहक परीक्षण कए पता करैत छथि जे किडनी बढ़ियाँ जकाँ अपन काज क रहल छैक वा नहि। अगर नहि त की स्थिति छैक। आ तद अनुकूल उपचार करैत छथि।

१ खून परीक्षण।

२ परीक्षण अछि "ग्लोमेरुलर फिल्टरेशन रेट"

एहि परीक्षण सँ पता चलि जाइत अछि जे किडनी कतेक नीक जकाँ अपन

कार्य क रहल छैक। अन्यथा किडनिक कार्यक वास्तविक स्थिति की छैक।

२ अल्ट्रासाउंड सी टी स्कैन

एहि सँ चिकित्सक देखै ई पता करैत छथि जे किडनिक आकार प्रकार (शेप साइज) ठीक अछि कि नहि, कोनो ट्यूमर नहि त छैक, पेशाब नली(यूरिनरी ट्रैक्ट) सेहो देखैत छथि। एहि तरहेँ देखि पता करैत छथि जे किडनी सामान्य अछि वा नहि।

३ बायोप्सी

एहि परीक्षण मे चिकित्सक मरीज केँ बेहोश क एक टा छोट टुकड़ी किडनी मे सँ निकालि परीक्षण करैत छथि आ पता करैत छथि जे कोन तरहक बीमारी छैक आ किडनी के कतेक जोखिम पहुँचल छैक।

४ पेशाब परीक्षण

एहि परीक्षण सँ चिकित्सक पता करैत छथि जे पेशाब मे कहीं एल्ब्यूमिन नहि त आबि रहल छैक। एल्ब्यूमिन एक तरहक प्रोटीन छैक आ ओकर पेशाब मे उपस्थिति बतबैत छैक जे किडनीक क्षति भ रहल छैक।

५ रक्त क्रेटीन स्तर परीक्षण

ओकर सामान्य स्तर होइत अछि ०.५ सँ १.० धरि। जँ सामान्य सँ बढ़ल अबैत अछि तखन ई इंगित करैत अछि जे किडनी के क्षति भ रहल छैक।

એહિ તરહેં ઈ સબ વિભિન્ન તરહક પરીક્ષણ હોઇત અછિ જાહિ સઁ ચિકિત્સક લોકનિ એહિ નિષ્કર્ષ પર પહુઁચૈત છથિ જે કિડની બીમારી છૈક વા નહિ। અગર છૈક તઁ કોન સ્થિતિ મે છૈક। તદ અનુકૂલ ઉપચાર કરૈત છથિ।

૩

કિડની સમ્બન્ધિત બીમારી હેતુ ઉપચાર

વાસ્તવિકતા અછિ જે એકર ઉપચાર મે ઈ ધ્યાન દેલ જાઇત અછિ જે બીમારી હોઇક કારણ કી સબ છૈક। કહી શરીરક રક્ત ચાપ નહિ ત બઢ़લ રહૈત છૈક, કહી મધુમેહ નહિ ત બઢિ ગેલ છૈક, કહી કોલેસ્ટ્રૉલ નહિ ત બઢ़લ છૈક, ઈ સબ ધ્યાન મે રખૈત ચિકિત્સક ઓહેન દવાઇ દૈત છથિ જાહિ સઁ ઈ સબ નિયન્ત્રણ મે રહૈક આ કિડનીક ખરાબી ઓર નહિ બઢૈ । કિડની અપન કાર્ય કરૈત રહૈક ઓકર ધ્યાન દેલ જાઇત અછિ, અન્યથા ઓકર કાર્ય કરૈક ક્ષમતા સંરક્ષિત રહૈક। એહિ મે ચિકિત્સક સૂજનાઇ કમ હોઇ લેલ તથા લાલ રક્ત કોશિકા મે વૃદ્ધિ હોઇક લેલ(જઁ એનીમિયા ભ ગેલ છૈક) દવાઇ દ સકૈત છથિ અગર એહિ સબ તરહક લક્ષણ દેખા પડ़ૈત છૈક।

સમુચિત ડાઇટ યા ખાનપાનક મહત્વ દવાઇ સઁ કમ નહિ તેં ઓહિ પર ધ્યાન દેનાય અતિ આવશ્યક ભ જાઇત છૈક। કિડની સંબન્ધિત બીમારીક કારણ સભ કેં દૂર કરવાક લેલ નીચા લિખલ કિછુ પરામર્શ અછિ।

૧ ખાન પાન ઓર દવાઇ કે પ્રવન્ધન ઓહેન હેવાક ચાહી જે મધુમેહ બિલ્કુલ નિયન્ત્રણ મે રહય।

𑓒𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒏𑒼𑒪𑒹𑒮𑓂𑒙𑓂𑒩ॉ𑒪𑒨𑒳𑒏𑓂𑒞 𑒣𑒠𑒰𑒩𑓂𑒟 𑒢𑒯𑒱 𑒐𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

𑓓 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒞𑒱𑒠𑒱𑒢𑒏 𑒂𑒯𑒰𑒩 𑒧𑒹 𑒢𑒴𑒢𑒏 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰 𑒏𑒧 𑒏𑒩𑒲।

𑓔 𑒖𑒹 𑒣𑒠𑒰𑒩𑓂𑒟 𑒯𑒵𑒠𑒨(𑒯𑒰𑒩𑓂𑒙) 𑒮𑓂𑒫𑒰𑒮𑓂𑒟𑓂𑒨 𑒪𑒹𑒪 𑒥𑒜𑓃𑒱𑒨𑒰𑓀 𑒢𑒯𑒱 𑒕𑒻𑒏 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒞𑒹𑒪 𑒒𑒲 𑒏𑒹 𑒂𑒯𑒰𑒩 𑒧𑒹 𑒫𑒩𑓂𑒖𑒱𑒞 𑒨𑒰 𑒏𑒧 𑒏𑒩𑒴। 𑒍𑒯𑒱 𑒪𑒹𑒪 𑒥𑒜𑓃𑒱𑒨𑒰𑓀 𑒖𑒹 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒕𑒻𑒏 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒤𑒪 𑒮𑒥𑓂𑒖𑒲 𑒃𑒞𑓂𑒨𑒰𑒠𑒱 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒩 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒠𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

𑓕 𑒧𑒠𑒱𑒩𑒰 𑒣𑒰𑒢 𑒞𑒟𑒰 𑒮𑒱𑒑𑒩𑒹𑒙 𑒥𑒱𑒪𑓂𑒏𑒳𑒪 𑒫𑒩𑓂𑒖𑒱𑒞।

𑓖 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒞𑒱𑒠𑒱𑒢 𑒬𑒩𑒲𑒩 𑒮𑒿 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨𑒬𑒲𑒪

(𑒰𑒨𑒞𑒫𑒱) 𑒩𑒯𑒴 𑒯𑒪𑓂𑒏𑒰 𑒙𑒯𑒪𑒢𑒰𑒃 𑒤𑒰𑒨𑒠𑒰 𑒏𑒩𑒞।

𑓗 𑒁𑒣𑒢 𑒬𑒩𑒲𑒩𑒏 𑒫𑒖𑒢 𑒢𑒱𑒨𑓀𑒞𑓂𑒩𑒱𑒞 𑒩𑒯𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

𑒖𑒿 𑒋𑒏 𑒥𑒹𑒩 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒐𑒩𑒰𑒥 𑒦 𑒑𑒹𑒪 𑒞𑒿 𑒍 𑒎𑒩 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒐𑒩𑒰𑒥 𑒢𑒯𑒱 𑒯𑒼 𑒞𑒰𑒯𑒱 𑒪𑒹𑒪 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒂𑒑𑒰𑒿 𑒖𑒿 𑒐𑒩𑒰𑒥 𑒯𑒼𑒃𑒞𑒼 𑒖𑒰𑒨𑒞 𑒞𑒿 𑒁𑓀𑒞𑒞𑓁 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒁𑒣𑒢 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨 𑒏𑒹𑒢𑒰𑒨 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒞𑓁𑒥𑒢𑓂𑒠 𑒏𑒨 𑒠𑒻𑒞 𑒕𑒻𑒏। 𑒍𑒯𑒢𑒰 𑒣𑒩𑒱𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱 𑒧𑒹 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒛𑒰𑒨𑒪𑒲𑒮𑒱𑒮 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩 𑒨𑒰 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒙𑓂𑒩𑒰𑓀𑒮𑒣𑓂𑒪𑒰𑓀𑒙 𑒄 𑒠𑒴 𑒙𑒰 𑒅𑒣𑒰𑒨 𑒁𑒕𑒱। 𑒛𑒰𑒨𑒪𑒲𑒮𑒱𑒮 𑒧𑒹 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒏𑒹 𑒑𑓀𑒠𑒑𑒲 𑒏𑒹 𑒕𑒰𑒢𑒻𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒏𑓂𑒩𑒱𑒨𑒰 𑒬𑒩𑒲𑒩 𑒮𑒿 𑒥𑒰𑒯𑒩 𑒧𑒬𑒲𑒢 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑓓- 𑓔 𑒒𑓀𑒙𑒰 𑒪𑒰𑒑𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒻𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒏𑓂𑒩𑒱𑒨𑒰 𑒧𑒹। 𑒁𑒏𑓂𑒮𑒩 𑒮𑒣𑓂𑒞𑒰𑒯 𑒧𑒹 𑒎𑒮𑒞𑒢 𑓓 𑒥𑒹𑒩 𑒏𑒩𑒰𑒫𑒨 𑒣𑒛𑓃𑒻𑒞 𑒕𑒻𑒏।(𑒧𑒩𑒲𑒖𑒏 𑒯𑒰𑒪𑒞 𑒖𑒹𑒯𑒢 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒹𑒯𑒢 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩)

𑒙𑓂𑒩𑒰𑓀𑒮𑓂𑒣𑓂𑒪𑒰𑓀𑒙 𑒧𑒹 𑒖𑒿 𑒏𑒱𑒨𑒹 𑒛𑒼𑒢𑒩 𑒞𑒻𑒨𑒰𑒩 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒕𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯 𑒞𑒐𑒢 𑒯ॉ𑒮𑓂𑒣𑒱𑒙𑒪 𑒞𑒟𑒰

चिकित्सक केँ सब तरहेँ किडनी मैचिंग संदर्भित संतुष्टि उपरान्त किडनी ट्रांसप्लांट कए देल जा सकैत अछि।

सर्वोत्तम तथ्य अछि जे सभ कियो केँ अपन स्वास्थ्य के प्रति जागरूक होएबाक चाही। एक त' ओहेन दिन चर्या, आहार - विहार होएबाक चाही जे किडनी खराब होएबाक संभावना विल्कुल नहि वा बहुत कम होइक। दोसर संभाव्य कारण सँ प्रभावित छी वा नहि, कहीं खराब भेलाक प्रारम्भ नहि त भ गेल ताहि हेतु नियमित जांच अवश्य करेबाक चाही ताकि समय रहैत प्रतिकार कए सकी।

विशेष ध्यान देबाक योग्य बात जाहि सँ किडनी संबंधित बीमारीक संभावना के कम कएल जा सकैत अछि।

१ जँ एस्पिरिन या आइब्रूफेन द्वारा खाय पड़ैत अछि त' चिकित्सक परामर्श सँ ओकर खोराक प्रबन्धन हेतु अवश्य संपर्क करू। कारण ओ किडनी के क्षति पहुँचबैत अछि। कोशिश करू कम खाय के प्रयोजन होइक। अपने मोने नहि। चिकित्सक केर अनुशंसा परम आवश्यक।

२दिन भरि मे पानि उचित सँ कम कथमपि नहि पिबू। शरीरक मुताबिक जे उचित अछि अवश्य पीबू।

३रक्त चाप तथा मधुमेह बीमारी बिल्कुल नियंत्रण मे रहय ताहि हेतु प्रबन्ध करबाक चाही।

𑓔 𑒮𑒱𑒑𑒩𑒹𑒙 𑒂 𑒧𑒠𑒱𑒩𑒰 𑒮𑒿 𑒣𑒩𑒯𑒹𑒖 𑒏𑒹𑒢𑒰𑒃 𑒢𑒲𑒏 𑒩𑒯𑒞।

𑓕 𑒐𑒰𑒢 𑒣𑒰𑒢 𑒧𑒹 𑒑𑒳𑒝𑒏 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰 𑒏𑒧 𑒩𑒯𑒨 𑒍𑒏𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒮 𑒥𑒜𑓃𑒱𑒨𑒰𑒿 𑒩𑒯𑒞।

𑓖 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒢𑒴𑒢, 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒖𑒰𑒢𑒫𑒩 𑒥𑒪𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒼𑒙𑒲𑒢(𑒔𑒱𑒏𑒱𑒢), 𑒣𑒰𑒪𑒏, 𑒥𑒲𑒙, 𑒮𑒏𑒩𑒏𑓀𑒠 𑒧𑒹 𑒍𑒯𑒹𑒢 𑒩𑒮𑒰𑒨𑒢 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒮𑒿 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒧𑒹 𑒣𑒟𑒩𑒲𑒏 𑒮𑓀𑒦𑒰𑒫𑒢𑒰 𑒫𑒜𑓃𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒹𑒿 𑒍 𑒮𑒥 𑒮𑒧𑒲𑒔𑒲𑒢 𑒩𑒴𑒣 𑒮𑒿 𑒐𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

𑓗 𑒥𑒱𑒢𑒰 𑒔𑒱𑒏𑒱𑒞𑓂𑒮𑒏 𑒣𑒩𑒰𑒧𑒩𑓂𑒬 𑒁𑒢𑒰𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏 𑒏𑒻𑒪𑓂𑒬𑒱𑒨𑒧 𑒮𑒣𑓂𑒪𑒲𑒧𑒹𑓀𑒙 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒚𑒲𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒮𑒣𑓂𑒪𑒲𑒧𑒹𑓀𑒙 𑒏𑒱𑒛𑒢𑒲 𑒣𑒟𑒩𑒲𑒏 𑒮𑓀𑒦𑒰𑒫𑒢𑒰 𑒫𑒜𑓃𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒮𑒥 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒏𑒹 𑒥𑒰𑒠 𑒃 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒨𑒮𑓂𑒏𑒩 𑒯𑒼𑒨𑒞 𑒖𑒹 𑒮𑒧𑒨 𑒮𑒧𑒨 𑒣𑒩 𑒮𑒥 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒪𑒹𑒪 𑒢𑒱𑒨𑒧𑒱𑒞 𑒖𑒰𑓀𑒔 𑒏𑒩𑒰𑒍𑒪 𑒖𑒰𑒨 𑒞𑒰𑒏𑒱 𑒮𑒧𑒨 𑒣𑒩 𑒮𑒧𑒳𑒔𑒱𑒞 𑒐𑒰𑒢 𑒣𑒰𑒢 𑒎𑒩 𑒠𑒱𑒢𑒔𑒩𑓂𑒨𑒰 𑒮𑒿 𑒮𑒥 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒢𑒱𑒨𑓀𑒞𑓂𑒩𑒝 𑒏𑒋 𑒮𑒏𑒲।

𑓔

𑒪𑒱𑒫𑒩 (𑒨𑒏𑒵𑒞) 𑒖𑒱𑒑𑒩

𑒪𑒱𑒫𑒩(𑒛𑓃𑒱𑒫𑒩)

𑒪𑒱𑒫𑒩𑒏 𑒢𑒰𑒧 𑒨𑒏𑒵𑒞 , 𑒖𑒱𑒑𑒩 , 𑒏𑒪𑒹𑒖𑒰 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒁𑒕𑒱।

𑒣𑒰𑒔𑒢 𑒞𑓀𑒞𑓂𑒩𑒏 𑒋𑒏 𑒁𑒞𑓂𑒨𑒡𑒱𑒏 𑒧𑒯𑒞𑓂𑒫𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒁𑓀𑒑 𑒁𑒕𑒱। 𑒃 𑒋𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒑𑓂𑒩𑓀𑒟𑒱 𑒕𑒲।

शरीरक आंतरिक अंग मे लिवर सबसँ

एहन अंग ग्रंथि होइत अछि। एकर आकार फुटबॉल जकाँ होइत अछि। मुख्यतया ई पेटक ऊपरका भाग मे दाहिना तरफ होइत अछि। डायफ्राम के नीचाँ आ आमाशय(स्टोमाक) सँ ऊपर। एकर थोड़ बहुत भाग पेटक बायाँ तरफ तक सेहो रहैत अछि।

एकर वजन करीब डेढ़ किलो होइत अछि। शरीर मे पाचन क्रिया तथा शरीरक सुरक्षा(डिफेन्स) मे लिवरक बहुत अधिक महत्व अछि। शरीरक अंदर सैकड़ो रासायनिक क्रिया मे लिवरक भूमिका महत्वपूर्ण अछि। शरीर मे आन अंगक आवश्यकीय रसायन सब लिवर द्वारा स्रावित होइत अछि तेँ एकरा आवश्यक ग्रंथि कहल जाइत अछि।

सारांश मे लिवरक मुख्य कार्य अछि

१ पाचन तंत्र सँ अबै बला सब रक्त के शुद्ध क अन्य अंग के आपूर्ति करैत अछि।

२ शरीरक अंदर रासायनिक प्रक्रिया मे जे कोनो हानिकारक(टोक्सिक) रसायन बनैत अछि तकरा हानिरहित(डिटोक्सिफाइ) करैत अछि।

३ दवाइ जे हम सब खैत छी एकरा मेटाबोलाइज क शरीर द्वारा अवशोषित होबाक योग्य रसायन मे परिवर्तित करैत अछि।

४शरीरक अंदर विभिन्न तरहक कार्य हेतु विभिन्न तरहक प्रोटीनक आवश्यकता पड़ैत छैक जेना कि रक्तक थक्का बनैबाक लेल प्रोटीन। ६

प्रोटीन सब लीवरे बनबैत अछि।

शरीर मे जे ऊर्जाक उपयोग होइत अछि ग्लाइकोजन रूप मे। भोजन सँ प्राप्त ग्लूकोज़ सँ ग्लाइकोजन मे परिवर्तनक कार्य लिवर करैत अछि आ ई ग्लाइकोजन लिवर कोशिका एवं शरीरक मांसपेशी कोशिका मे जमा रहैत अछि। एहि संरक्षित ऊर्जा सँ शरीर जरूरत पड़ल पर ऊर्जाक उपयोग करैत अछि।

६ कोलेस्ट्रॉल एवं ट्रायग्लीसराइड निर्माण मे लिवर के भूमिका होइत अछि।

७लिवर पित्त(बिल) के निर्माण करैत अछि जे कएल गेल भोजन के पचबै मे सहायक होइत अछि।

८लिवर इन्सुलिन हॉरमोन तथा अन्य हॉरमोन सब के तोड़ैत अछि आ ओकर उपयोग मे अनेक योग्य बनबैत अछि।

९ लिवर कएल गेल भोजन सँ विटामिन (विटामिन ए , विटामिन डी, विटामिन ई, विटामिन के, विटामिन बी १२) आ खनिज सब(आयरन फेरी टीन रूप मे जाहि सँ नया रक्त कण बनैत अछि) के संग्रहित करैत अछि आ आवश्यतानुसार ओकर सभक काज शरीर मे होइत रहैत अछि।

१० लिवर भोजन मे लेल गेल वसा (फैट) के अलग केनाय आ ओकरा संग्रहित केनाय के कार्य करैत अछि। आवश्यतानुसार जखन आवश्यता होइत अछि, ओहि सँ शरीरक हेतु ऊर्जा निर्गत होइत अछि।

११ लिवर शरीर मे जरूरत होइ वला एंटीबाडी और एंटीजन सभक सेहो निर्माण

करैत अछि।

एहि तरहेँ हृदय शरीर मे बहुत महत्वपूर्ण काज सभ करैत अछि। हृदय स्वस्थ रहय ताहि लेल उचित खान पान आर दिनचर्या अति आवश्यक अछि।

हृदय विषय मे एक महत्वपूर्ण तथ्य अछि जे ओ बहुत शक्तिशाली होइत अछि। ओकर अपन पुनर्निर्माण के क्षमता अद्भुत अछि। शरीरक करीब १० प्रतिशत रक्त हृदय मे रहैत अछि।

५

हृदय बीमारीक सुरक्षा, ओकर जाँच आ उपचार

ँहृदयक बीमारी आ ओकर सुरक्षा एवं उपचार।

जँ अपन खान पान आर जागरूकता सुदृढ रहय त' अधिकाधिक संभावना रहैत अछि जे हृदय सम्बन्धित बीमारी सँ बाँचल रही।

सुरक्षा हेतु की सब पर ध्यान देबाक चाही , किछु बात नियिया बता रहल छी।

१ मदिरा पान बिल्कुल नहि करू आ जँ करैत छी त' बिल्कुल अल्प मात्रा एवं संयमित रूप सँ।

२ 𑒬𑒩𑒲𑒩𑒏 𑒫𑒖𑒢 𑒁𑒑𑒩 𑒥𑒜𑓃𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒿 𑒍𑒯𑒱 𑒣𑒩 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒠𑒱𑒨𑒾𑒏 𑒖𑒹 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒥𑒜𑓃𑒋।

३𑒧𑒡𑒳𑒧𑒹𑒯 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒐𑒰𑒮 𑒏 𑒙𑒰𑒃𑒣 २ 𑒯𑒹𑒥𑒰 𑒮𑒿 𑒥𑒰𑒿𑒔𑒪 𑒩𑒯𑒴। 𑒏𑒧 𑒎𑒩 𑒮𑒧𑒳𑒔𑒱𑒞 𑒑𑓂𑒪𑒰𑒨𑒮𑒹𑒧𑒱𑒏 𑒪𑒼𑒛 𑒥𑒪𑒰 𑒂𑒯𑒰𑒩 𑒮𑒿 𑒞 𑒋𑒯𑒱 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒮𑒿 𑒥𑒰𑒿𑒔𑒪 𑒩𑒯𑒪 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

४ 𑒬𑒩𑒲𑒩 𑒣𑒩 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒙𑒻𑒙𑒴 𑒢𑒯𑒱 𑒥𑒢𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

५ 𑒬𑒩𑒲𑒩 𑒧𑒹 𑒖𑒿 𑒮𑒳𑒃𑒨𑒰 𑒪𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒼𑒖𑒢 𑒣𑒛𑓃𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒿 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒠𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲 𑒖𑒹 𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒮𑒳𑒃𑒨𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒼𑒑 𑒦 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒍 𑒥𑒱𑒪𑓂𑒏𑒳𑒪 𑒠𑒼𑒮𑒩𑒰 𑒏𑒹 𑒮𑒳𑒃𑒨𑒰 𑒠𑒻 𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒼𑒑 𑒢𑒯𑒱 𑒦𑒹𑒪 𑒯𑒼। 𑒁𑒢𑓂𑒨𑒟𑒰 𑒥𑒱𑒪𑓂𑒏𑒳𑒪 𑒢𑒨𑒰 ।

६ 𑒠𑒼𑒮𑒩𑒰𑒏 𑒬𑒩𑒲𑒩𑒏 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒨𑒰 𑒬𑒩𑒲𑒩 𑒞𑒩𑒪 𑒮𑒿 𑒮𑓀𑒣𑒩𑓂𑒏 𑒮𑒿 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒱𑒞 𑒩𑒯𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒹𑒭𑓂𑒙𑒰 𑒏𑒩𑒴।

७ 𑒐𑒴𑒢 𑒔𑒜𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒼𑒖𑒢 𑒣𑒛𑓃𑒪𑒰 𑒣𑒩 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒠𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲 𑒖𑒹 𑒄 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒱𑒞 𑒁𑒕𑒱।

८ 𑒁𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒱𑒞 𑒮𑒹𑒏𑓂𑒮 𑒥𑒱𑒪𑓂𑒏𑒳𑒪 𑒢𑒯𑒱।

९ 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒍𑒯𑒹𑒢 𑒩𑒮𑒰𑒨𑒢 𑒨𑒰 𑒙𑒼𑒏𑓂𑒮𑒱𑒢 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒮𑒿 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒮𑓀𑒦𑒰𑒫𑒢𑒰 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒯𑒱 𑒮𑒿 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒱𑒞 𑒩𑒯𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

१० 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒏𑒹 𑒣𑒰𑒩𑒱𑒫𑒰𑒩𑒱𑒏 𑒃𑒞𑒱𑒯𑒰𑒮 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒹। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒥𑒱𑒪𑓂𑒏𑒳𑒪 𑒮𑒞𑒩𑓂𑒏 𑒎𑒩 𑒮𑒖𑒑 𑒩𑒯𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

११ 𑒮𑒰𑒤 𑒮𑒤𑒰𑒃 𑒣𑒩 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒠𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲। 𑒦𑒼𑒖𑒢 𑒐𑒹𑒥𑒰 𑒧𑒹, 𑒥𑒢𑒹𑒥𑒰 𑒧𑒹, 𑒣𑒰𑒢𑒱 𑒣𑒱𑒥𑒻𑒏 𑒧𑒹 𑒃𑒞𑓂𑒨𑒰𑒠𑒱 𑒮𑒥 𑒧𑒹 𑒞𑒰𑒏𑒱 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝 𑒮𑒿 𑒠𑒴𑒩 𑒩𑒯𑒲।

𑓑𑓒 𑒥𑒱𑒢𑒰 𑒔𑒱𑒏𑒱𑒞𑓂𑒮𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒬𑓀𑒮𑒰𑒏 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩 𑒁𑒢𑓂𑒯𑒰𑒡𑒳𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒢𑒯𑒱 𑒐𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

𑓑𑓓 𑒖𑒿 𑒮𑓀𑒦𑒰𑒫𑒢𑒰 𑒯𑒼 𑒖𑒹 𑒯𑒹𑒣𑒹𑒙𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮 𑒥𑒪𑒰 𑒪𑒼𑒏𑒏 𑒮𑓀𑒣𑒩𑓂𑒏 𑒧𑒹 𑒂𑒥𑒱 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒞𑒿 𑒙𑒲𑒏𑒰 𑒪𑒹 𑒪𑒹𑒥 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒨𑒮𑓂𑒏𑒩।

𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒂 𑒍𑒏𑒩 𑒫𑒱𑒦𑒱𑒢𑓂𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒩।

𑓑. 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝

𑒣𑒩𑒖𑒲𑒫𑒲 (𑒣𑒰𑒩𑒰𑒮𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮) 𑒋𑒫𑓀 𑒫𑒰𑒨𑒩𑒮 𑒮𑒿 𑒪𑒱𑒫𑒩𑒏 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝 𑒯𑒼𑒥𑒰𑒏 𑒮𑓀𑒦𑒰𑒫𑒢𑒰 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒣𑒩 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒧𑒹 𑒮𑒴𑒖𑒢 𑒂𑒋 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒻𑒏 𑒂 𑒍𑒏𑒩 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨 𑒏𑒩𑒻𑒏 𑒏𑓂𑒭𑒧𑒞𑒰 𑒡𑒲𑒩𑒹 𑒡𑒲𑒩𑒹 𑒏𑒧 𑒯𑒼𑒧𑒨 𑒪𑒑𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞𑒱 𑒏𑒹 𑒪𑒱𑒫𑒩 , 𑒫𑒰𑒨𑒩𑒮 𑒮𑒿 𑒮𑓀𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒍𑒏𑒩 𑒩𑒏𑓂𑒞, 𑒮𑒲𑒧𑒹𑒢, 𑒟𑒴𑒏, 𑒦𑒼𑒖𑒢, 𑒣𑒰𑒢𑒱 𑒂 𑒮𑓀𑒣𑒩𑓂𑒏 𑒮𑒿 𑒃 𑒣𑒮𑒩𑒱 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒰𑒧𑒰𑒢𑓂𑒨𑒞𑒨𑒰 𑒞𑒲𑒢 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒯𑒹𑒣𑒹𑒙𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮 𑒫𑒰𑒨𑒩𑒮 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒯𑒹𑒣𑒹𑒙𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮 𑒁

𑒯𑒹𑒣𑒹𑒙𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮 𑒥

𑒯𑒹𑒣𑒹𑒙𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮 𑒮

𑓒𑒿 𑒃𑒧𑓂𑒨𑒴𑒢 𑒮𑒱𑒮𑓂𑒙𑒧 𑒂𑒡𑒰𑒩𑒱𑒞

𑒬𑒩𑒲𑒩𑒏 𑒃𑒧𑓂𑒨𑒴𑒢 𑒮𑒱𑒮𑓂𑒙𑒧 𑒣𑓂𑒩𑒯𑒰𑒩 𑒮𑒿 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞𑒱𑒏 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒁𑓀𑒑 𑒣𑓂𑒩𑒦𑒰𑒫𑒱𑒞 𑒦𑒋 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒏𑒩𑒰 ऑ𑒙𑒼 𑒃𑒧𑓂𑒨𑒴𑒢 𑒛𑒱𑒮ऑ𑒩𑓂𑒛𑒩 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒯𑒱 𑒧𑒹 𑒖𑒿 𑒐𑒴𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒦𑒰𑒫𑒱𑒞 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒍𑒏𑒩𑒰 ऑ𑒙𑒼 𑒃𑒧𑓂𑒨𑒴𑒢 𑒐𑒴𑒢 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒳𑒐𑓂𑒨𑒞𑒨𑒰 𑒞𑒲𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒄 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑓑.ऑ𑒙𑒼 𑒃𑒧𑓂𑒨𑒴𑒢 𑒯𑒹𑒣𑒹𑒙𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮

𑓒.𑒣𑓂𑒩𑒰𑒃𑒧𑒩𑒲 𑒥𑒰𑒨𑒪𑒩𑒲 𑒏𑒼𑒪𑒢𑒖𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮

𑓓.𑒣𑓂𑒩𑒰𑒃𑒧𑒩𑒲 𑒮𑓂𑒏𑒪𑒹𑒩𑒼𑒮𑒱𑓀𑒑 𑒏𑒼𑒪𑒢𑒖𑒰𑒃𑒙𑒱𑒮

𑓓𑒿 𑒫𑓀𑒬𑒰𑒢𑒳𑒑𑒞 𑒐𑒴𑒢 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲

𑒖𑒿 𑒧𑒰𑒞𑒰 𑒣𑒱𑒞𑒰 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒧𑒹 𑒨𑒰 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒋𑒏 𑒧𑒹 𑒐𑒴𑒢 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒁𑒮𑒰𑒧𑒰𑒢𑓂𑒨 𑒖𑒲𑒢 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒿 𑒮𑓀𑒦𑒰𑒫𑒢𑒰 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒍𑒏𑒩 𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰 𑒧𑒹 𑒄 𑒫𑓀𑒬𑒰𑒢𑒳𑒑𑒞 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒯𑒼𑒃𑒏।

𑒋𑒯𑒱 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒢𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱

𑓑.𑒯𑒱𑒧𑒼𑒏𑓂𑒩𑒼𑒧𑒹𑒙𑒼𑒮𑒱𑒮

𑓒 𑒫𑒱𑒪𑓂𑒮𑒢 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲

𑓓 𑒁𑒪𑓂𑒤𑒰-𑓑 𑒉𑒢𑓂𑒙𑒲𑒙𑓂𑒩𑒱𑒣𑓂𑒮𑒱𑒢 𑒏𑒧𑒲 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲।

𑓔 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒏𑒻𑒿𑒮𑒩

𑓕 𑒪𑒱𑒫𑒩𑒏 𑒁𑒢𑓂𑒨 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲

𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒧𑒹 𑒫𑒮𑒰 𑒏𑒹𑒩 𑒖𑒧𑒰𑒫(𑒢𑒼𑒢 𑒁𑒪𑓂𑒏𑒼𑒯𑒼𑒪𑒱𑒏 𑒤𑒻𑒙𑒲 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒛𑒱𑒖𑒲𑒖)

𑒁𑒪𑓂𑒏𑒼𑒯𑒪 𑒮𑒹𑒫𑒢 𑒂𑒡𑒰𑒩𑒱𑒞 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲।

𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒹 𑒖𑒿 𑒥𑒱𑒢𑒰 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩 𑒕𑒼𑒛𑓃𑒱 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒐𑒢 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒮𑒱𑒩𑒼𑒮𑒱𑒮 𑒦𑒋 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒻𑒏 𑒂 𑒁𑓀𑒞𑒞𑓁 𑒋 𑒏𑒰𑒖 𑒏𑒹𑒢𑒰𑒃 𑒥𑒱𑒪𑓂𑒏𑒳𑒪 𑒥𑒢𑓂𑒠 𑒏𑒋 𑒠𑒻𑒞 𑒕𑒻𑒏। 𑒞𑒹𑒿 𑒋𑒏𑒩 𑒅𑒣𑒔𑒰𑒩 𑒥𑒱𑒢𑒰 𑒠𑒹𑒩𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒩𑒧𑓂𑒦 𑒁𑒫𑒬𑓂𑒨 𑒏𑒩𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲।

𑓖 𑒪𑒱𑒫𑒩 𑒥𑒲𑒧𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒪𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒃𑒞𑓂𑒨𑒰𑒠𑒱।

एहि बीमारी मे सदैव रोग पहचान करै वला लक्षण देखै करैत अछि कोनो जरूरी नहि। तेँ ओकर चिकित्सीय परीक्षण करबैत रहनाइ जरूरी अछि।

ओना कष्टनी कारण किछु लक्षण सेहो देखा पड़ैत अछि जे हम नीचाँ मे बता रहल छी।

१ त्वचा आ आँखि पीयर भ जायब।

२ पेट दर्द आ पेट फूलल रहब।

३ पैर आ टखनी मे सूजन

४ चमड़ी मे खुजलाहट।

५ पेशाबक आ पैखानाक रंग खूब पीयर।

६ अत्यधिक अरुचि

७ थकान थकानक अनुभूति

८ रक्त हेवाक प्रवृत्ति

लिवर बीमारीक पहचान हेतु जाँच

શ્રોતા ૮ઁ વ઼િશિષ્ટ ૂપ સઁ ળાઁચ હેતુ શ્રલગ શ્રલગ ળાંચ હોઇત શ્રછિ, મગ્ગ સામાન્યતયા એલ એક્ષ ટી (ડ઼ેવ઼ન ઢુનયાનિ થેસ્ટ) સઁ એક નળનિ મે વહુત કિછુ પતા ચલિ ળાઇત શ્રછિ ળે લિવ઼ન વઢિયાં સઁ કાળ કએ નહલ શ્રછિ વા નહિ। શ્રાગાઁ શ્રલ્ટ્નાસાઉંડ, સી ટી સ્કૈન, વાઇઑપ્સી, હેપેટાઇટિસ પનીક્ષણ કએલ ળાઇત શ્રછિ, ઇ સુનિશ્ચિત હોઇક લેલ ળે કોન તનહક લિવ઼ન વીમાની શ્રછિ।

ઁલિવ઼ન વીમાનિક ઉપચાન

લિવ઼ન વીમાનીક ળાઁચ મે કોન તનહક વીમાની પહ્યાન મે શ્રાયલ શ્રછિ એહિ શ્રનુૂપ ચિકિત્સક ઉપચાન કનૈત છથિ। કિછુ ૮ઁ એહેન ધ્યનાવી નહૈત શ્રછિ ળે માત્ન દવિયન્યા ઠીક કેલ સઁ દૂન ભાએ ળાઇત શ્રછિ ળેના શ્રલ્કોહલ વન્દ કએ દેનાય, શ્રપન વળન શ્રાહાન એવં દૈનિક વ્યાયામ સઁ નયિન્ત્નિત કેનાય।

કિછુ શ્રોહેન લિવ઼ન વીમાની ળેના સંક્નમણ શ્રાયાનિત વીમાની। એહિ હેતુ ચિકિત્સક દવ઼ાઇક શ્રનુશંસા કનૈત છથિ।

કિછુ શ્રોહેન લિવ઼ન વીમાની ળાહિ મે શલ્ય ચિકિત્સા એવં ટ્નાંસપ્લાંટ હેતુ શ્રાવશ્યકતા હોઇત શ્રછિ।

સાનાંશ મે ઇ વાત સત્ય શ્રછિ ળે લિવ઼ન શનીન મે શ્રતિ મહત્વપૂર્ણ એવં શક્તિશાલી શ્રંગ શ્રછિ। કિછુ વીમાની શ્રોકન શક્તિશાલી હેવાક કાનણ સઁ કિછુ પનેહળ માત્ન સઁ શ્રાનામ ભ ળાઇત શ્રછિ। (ળેના કિ હેપેટાઇટિસ -શ્ર) લિવ઼ન એક માત્ન શ્રંગ શ્રછિ ળકના પુનઃસ઼ૃળન(ઢ઼ેગેનેનાન) કનૈક ક્ષમતા હોઇત શ્રછિ। શ્રોહિ સઁ સમ્વંધિત વીમાની હોઇ લલ વાહની કાનક ળકના લોક શ્રપન

सावधानी राखि रोकि सकैत अछि। सावधानी रखला सँ बचाव बिल्कुल संभव अछि एवं उपचार सँ बचाव पर अधिक जोड़ देल जाय ओ श्रेयस्कर अछि।

६

हृदय(हेमन्त)

मानव हृदय

हृदय मुट्ठी आकारक एक अंग होइत अछि जे सम्पूर्ण शरीर मे सभ अंग के रक्त भेजैक लेल रक्तक पंप करैत अछि।

हृदय रक्त वहिका तंत्रक मुख्य और प्राथमिक अंग थिक आ ओकर चारि प्रकोष्ठ होइत होइत अछि। ई प्रकोष्ठ सभ मांसपेशी सँ बनल रहैत अछि तथा ओ विद्युतीय आवेग सँ संचालित होइत रहैत अछि।

हृदय वक्ष(तहोराक्स) के अंदर छातीक बाँयाँ भाग मे अवस्थित रहैत अछि। शरीरक सभ अंग सँ आयल रक्त के हृदय पंप कए लंग्स(फुफ्फुस) मे पहुँचबैत अछि आ ओतय सभटा रक्तऑक्सीजन सँ युक्त भए जाइत अछि। पुनः ई ऑक्सीजनयुक्त रक्त लंग्स सँ हृदय मे लौट अबैत अछि आ हृदय ई ऑक्सीजनयुक्त रक्त कें पम्प कए सम्पूर्ण शरीरक सभ अंग के पठबैत अछि। हृदयक विषय मे ई एक रोचक बात अछि जे मनुष्यक हृदय पूरा जिनगी मे औसत करीब साढ़े तीन अरब बेर धड़कैत अछि। एकर वजन मात्र २०० सँ ४२५ ग्राम होइत अछि। रोज ओ ६००० सँ ७५०० लीटर रक्त कें पम्प करैत अछि।

हृदयक मुख्य कार्य

१ पम्प कऽऑक्सीजनयुक्त रक्त केँ सभ अंग मे पठबैछ।

२शरीरक सभ अंग ऊतक आवश्यकीय तत्व आ हॉर्मोन संचरण हेतु कार्य करैत अछि।

३ शरीरक अंग सभ सँ न्यून ऑक्सीजनयुक्त रक्त केँ प्राप्त केनाय आ ओकरा पम्प कऽ ऑक्सीजनयुक्त करैक ऊतक फेफड़ा मे पठबैछ।

४ शरीर मे उपस्थित कार्बनडाइ ऑक्साइड एवं बेकार पदार्थक परिवहनक (ट्रान्सपोर्टिंग) कार्य करैत अछि।

५ शरीरक रक्त चाप सामान्य बनेने रखैत अछि।

एहि तरहेँ हृदय, रक्त आ रक्त वाहिका ई तीनू मिलि हृदय प्रणाली (कार्डियो वास्कुलर सिस्टम) कहबैत अछि आ ओ सदैव कार्य करैत रहैत अछि।

हृदय आ परिसंचरण तन्त्र

हृदय के अपन कार्य सुचारु रूप सँ करैक लेल परिसंचरण तन्त्रक भूमिका बहुत महत्वपूर्ण होइत अछि।

ओकर विभिन्न प्रकार

१ फुफ़्फ़सी(पल्मोनरी) परिसंचरण।

(pulmonary circulation)

एहि परिसंचरण मे हृदयक दाहिना भागक वेंट्रिकिल सँ ऑक्सीजन रहित रक्त(de-oxygenated blood) फुफ्फुस (lungs) मे जाइत अछि ऑक्सीजनयुक्त होइक लेल आ पुनः ओ ऑक्सीजनयुक्त रक्त बनि हृदय मे अबैत अछि।

२ दैहिक परिसंचरण(systemic circulation)

एहि परिसंचरण माध्यम सँ ऑक्सीजनयुक्त रक्त के हृदय द्वारा पम्प कए सम्पूर्ण शरीरक अंग सभ के पहुँचाएल जाइत अछि आ ओहि शरीरक अंग सँ ऑक्सीजनरहित (de-oxygenated blood) के पुनः हृदय मे आनल

जाइत अछि।

३ कोरोनरी परिसंचरण(कोरोनारी सर्कुलेशन)

स्वयं हृदय मॉंशपेशी सँ बनल होइत अछि आ ओ सम्पूर्ण शरीरक अंग सभ के ऑक्सीजनयुक्त रक्त उत्तक सभ मे पहुँचबैत रहैत अछि।ओकरा निरन्तर कार्य करैक हेतु सेहो अपना सँ ऑक्सीजनयुक्त रक्त चाही।जाहि परिसंचरण माध्यम सँ ऑक्सीजनयुक्त रक्तक आपूर्ति हृदय के होइत अछि ओकरा कोरोनरी परिसंचरण कहल जाइत अछि। ई अत्यंत जरूरी परिसंचरण होइत अछि।

ओहि तरहेँ मस्तिष्क के अपना सँ विशिष्ट ताजा और शुद्ध ऑक्सीजनयुक्त रक्त निरन्तर कार्यशील रहैक लेल चाही जे कि परिसंचारित होइत रहैत अछि।

७

हृदयक वाह्य संरचना

ँहृदयक वाह्य संरचनाँ।

(१) हृदयक वाह्य संरचना मे सर्वप्रथम पेरीकार्डियम होइत अछि। हृदय एक तरह सँ बन्द कैविटी मे अवस्थित रहैत अछि। ओहि कैविटी के पेरिकार्डियल कैविटी कहल जाइत अछि। एहि कैविटीक दीवाल और परत द्विस्तरी रूप मे रहैत अछि आ तकरे पेरीकार्डियम कहल जाइत अछि।

𑒄 𑒣𑒹𑒩𑒲𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛𑒱𑒨𑒧, 𑒯𑒵𑒠𑒨 𑒏𑒹𑒿 𑒂𑒃𑒫𑒩 𑒯𑒛𑓂𑒛𑒲 𑒮𑒿 𑒔𑒰𑒩𑒳 𑒏𑒰𑒞 𑒮𑒿 𑒒𑒹𑒩𑒱 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒱𑒞 𑒏𑒹𑒢𑒹 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒍 𑒋𑒏 𑒙𑒰 𑒞𑒩𑒪 𑒮𑓂𑒩𑒰𑒫𑒱𑒞 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒯𑒵𑒠𑒨 𑒪𑒹𑒪 𑒔𑒱𑒏𑒢𑒰𑒃(𑒪𑒳𑒥𑓂𑒩𑒲𑒏𑒹𑒢𑓂𑒙) 𑒣𑒠𑒰𑒩𑓂𑒟 𑒟𑒱𑒏 𑒂 𑒍𑒯𑒱 𑒮𑒿 𑒯𑒵𑒠𑒨 𑒁𑒢𑓂𑒨 𑒁𑓀𑒑𑒏 𑒒𑒩𑓂𑒭𑒝 𑒮𑒿 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒱𑒞 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒯𑒵𑒠𑒨 𑒖𑒹 𑒮𑒻𑒪𑒃𑒞 𑒮𑒏𑓂𑒩𑒱𑒨𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒰𑒯𑒱 𑒪𑒹𑒪 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒣𑒹𑒩𑒲𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛𑒱𑒨𑒧 𑒧𑒹 𑒍𑒞𑒹𑒏 𑒐𑒰𑒪𑒲 𑒖𑒑𑒯𑒏(𑒯𑒼𑒪𑒾 𑒮𑒣𑒰𑒨𑒹) 𑒫𑓂𑒨𑒫𑒮𑓂𑒟𑒰 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒮𑒿 𑒯𑒵𑒠𑒨 𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒣𑒢 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒁𑒡𑒱𑒏𑒞𑒧 𑒂𑒏𑒰𑒩 𑒪𑒹𑒫𑒰 𑒧𑒹 𑒂𑒮𑒰𑒢𑒲 𑒩𑒯𑒻𑒏। 𑒁𑒩𑓂𑒟𑒰𑒞 𑒯𑒵𑒠𑒨𑒏 𑒖𑒑𑒯 𑒮𑒧𑒰𑒫𑒹𑒬 (𑒣𑒼𑒮𑒱𑒞𑒲𑒢𑒱𑒢𑒱𑒑) 𑒪𑒹𑒪 𑒣𑒹𑒩𑒲𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛𑒱𑒨𑒧 𑒨𑒳𑒏𑓂𑒞 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒣𑒹𑒩𑒲𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛𑒱𑒨𑒧 𑓒 𑒣𑒩𑒞 𑒧𑒹 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। (𑒏)𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒫𑒰𑒯𑓂𑒨 𑒣𑒩𑒞 𑒏𑒹𑒿 𑒫𑒮𑒱𑒩𑒪 𑒣𑒩𑒞 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒄 𑒣𑒩𑒞 𑒮𑒲𑒡𑒰 𑒯𑒵𑒠𑒨 𑒏𑒹 𑒫𑒰𑒯𑒩 𑒞𑒩𑒤 𑒮𑒿 𑒒𑒹𑒩𑒢𑒹 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

(𑒐) 𑒫𑒮𑒱𑒩𑒪 𑒣𑒩𑒞 𑒮𑒿 𑒚𑒲𑒏 𑒫𑒰𑒠 𑒠𑒼𑒮𑒩 𑒣𑒩𑒞 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒣𑒹𑒩𑒲𑒙𑒪 𑒣𑒩𑒞 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

पेराइटल परत थैलीनुमा(सैक) रूप मे होइत अछि जे हृदयक बाह्यतम भाग मे रहैत अछि। कैविटी युक्त एहि परत मे तरल रहैत अछि जे कि हृदय लेल चिकनई(लुब्रिकेशन) उद्देश्यक पूर्ति करैत रहैत अछि।

(२) हृदयक बाह्य संरचना मे आब हृदय भित्तिक (हार्ट वॉल) विषय मे चर्चा करैत छी।

हृदय भित्तिक तीन परत होइत अछि।

प्रथम परत एपिकार्डियम होइत अछि ई बाह्यतम परत मे एक पातर झिल्ली वला परत सेहो रहैत अछि जे चिकनई (लुब्रिकेशन) प्रदान करैत रहैत अछि आ बाह्य भाग केँ सुरक्षित रखैत अछि।

दोसर परत केँ मायोकार्डियम कहल जाइत अछि ई माँसपेशी ऊतक सँ बनल मोट परत रहैत अछि। पम्प करैक काज एही मायोकार्डियम द्वारा होइत अछि। एकरा हृदय भित्तिक मध्य परत कहल जाइत अछि।

तेसर परत के एंडोकार्डियम कहल जाइत अछि। सबसँ भितुरका परत होइत अछि जे हृदयक अंदर चैम्बर(प्रकोष्ठ) एवं वाल्व सभ के अपन परतक अंदर रखने रहैत अछि। ई हृदयक अंदरूनी देवाल पर रक्त के सटै(सतायिक) सँ बचबैत छैक ताकि रक्त थक्का जमना सँ सुरक्षित रहल जा सकै।

एहि तरहें ई भेल हृदयक वाह्य संरचना।

८

हृदयक आंतरिक संरचना

रक्त बहाव नियंत्रण हेतु हृदयक अंदर प्रकोष्ठ एवं वाल्व निरंतर कार्य करैत अछि। मानव हृदय मे चारि गोट प्रकोष्ठ(चैम्बर) होइत अछि। निच्चा चारुक नाम अछि।

१वाम भागक एट्रियम

२दहिना भागक एट्रियम

३ वाम भागक वेंट्रिकल

४दहिना भागक वेंट्रिकल

एट्रियम् एट्रिया।

एट्रिया वेंट्रिकल से छोट होइत अछि। एट्रियाक देवाल वेंट्रिकल के तुलना मे पातर आ थोड़ेक कम माँसपेशी वला होइत अछि।

एट्रिया रक्त प्राप्त करैक हेतु एक प्रकोष्ठ होइत अछि जे बड़ी नस(ड़ारगो वेनि) सँ रक्त प्राप्त करैत अछि।

वेंट्रिकल

वेंट्रिकल नमहर प्रकोष्ठ होइत अछि सिंगाहि आ अधिक माँसपेशी

सँ बनल होइत अछि। आ पम्प करैक काज करैत अछि। पम्प

कए आ रक्त के संचरण(सर्कुलेशन) हेतु धकेल दैत छैक।

आ बड़ी धमनी सँ जुड़ल रहैत अछि जेकि रक्त परिसंचरण हेतु रक्त निर्गत करैत अछि।

दहिना एट्रियम एवं दहिना वेंट्रिकल वाम भागक प्रकोष्ठ(एट्रियम एवं वेंट्रिकल) सँ तुलनात्मक दृष्टि सँ छोट होइत अछि।

ओकर (दहिना भागक प्रकोष्ठ) देवाल सेहो कनी पातर होइत छैक, आकार सेहो कम होइत छैक, कनी कम मांसपेशी वला होइत अछि कारण दहिना आ वाम भाग वला प्रकोष्ठक कार्य अलग अलग अछि।

जे दहिना तरफ सँ रक्त अबैत अछि आ फुफ्फुस (पल्मोनरी) परिसंचरण सँ मगर वाम भाग वला रक्त जे प्रकोष्ठ सँ अबैत अछि ओकरा पम्प कए

सम्पूर्ण शरीरक सभ अंग मे पठौल जाइत अछि। प्रकोष्ठक कार्यक अनुरूप ओकर आकार एवं प्रकार होइत अछि।

रक्त वहिका(ब्लौड वेससेल्स)

मनुष्य मे बन्द परिसंचरण तन्त्र होइत अछि। ओकर अर्थ ई अछि जे एहि परिसंचरण तन्त्र मे रक्त बन्द नलिका मे बहैत अछि।

रक्तक दबाब आ गति अधिक रहैत अछि। पदार्थक आदान प्रदान ऊतक तरल सँ होइत अछि।

एहि तरहक परिसंचरण मे वहिकाक(वेससेल्स) आकार प्रकार आवश्यकतानुसार कतौ छोट आ कतौ पैघ होइत अछि।

हृदयक वाह्य संरचना मे अनेकानेक रक्त वहिका कार्य करैत अछि, और ओ हृदय अंतर्गत अन्य प्रमुख(मेजोर) रक्त वहिकाक संग मिलि एक नेटवर्क बनेने रहैत अछि तथा समग्र रूपेँ पद्धति (सिस्टेमाटिक) सँ कार्य करैत रहैत अछि।

रक्त वहिका(ब्लौड वेससेल्स) विभिन्न प्रकारक होइत अछि।

१ नस(वेनि) : - नस द्वारा ऑक्सीजनरहित(डेऑक्सीजेनेटेड) रक्त हृदय मे पहुँचैत अछि। हृदय मे पहुँचला सँ पहिले रक्त इन्फीरियर एवं सुपीरियर वेना कावा मे जाइत अछि आ ओतय सँ ओकर निकासी दहिना भागक एट्रियम मे होइत अछि।

૨ કેશિકા(ચાપાિઉઓાીેસિ):- ધમની ઔ૧ ૭સક વીચ એક ૧ક્ળ વ઼હિકાક ીેટવ઼ર્ક ળે વહ્ળ પાળ૧ ટ્યૂવ ળકાઁ હોઇળ અછિ ળકના કેશિકા (ચાપાિઉઓાીય઼) ૧ક્ળ વ઼હિકા કહ૯ ળાઇળ અછિ।

૩ધમની(અ૧ળેીેસિ):- ૧ક્ળ વ઼હિકા ળક૧ દીવ઼ા૧ૌાઓઓ) માંશપેશી સઁ વ૭ઓ(માસયુઓા૧) હોઇળ અછિ આ ઓ એક ટ્યૂવ ળકાઁ હોઇળ અછિ। હ઼ૃદય઼ સઁ ઑક્સીળ૭યુક્ળ ૧ક્ળ શ૧ી૧ક વ઼ભિન્ન અંગ મે ઓહિ ૧ક્ળ વહિકા દ્વ઼ા૧ા ળાઇળ અછિ। એહિ ૧ક્ળ વ઼હિકા કે ધમની કહ૯ ળાઇળ અછિ।

સવસઁ ૭મહ૧ ધમની એ૧ોટા કહ૯ ળાઇળ અછિ ળક૧ શાખા પ્૧શાખા વ઼ભિન્ન અંગ સઁ છોટ છોટ ધમની સઁ ળુ૧૭ ૧હૈળ અછિ। એહિ છોટ છોટ ધમની સઁ સભ અંગ ધ૧િ ઑક્સીળ૭યુક્ળ ૧ક્ળ આપૂ૧્ળિ હોઇળ ૧હૈળ અછિ।

૮

હ઼ૃદય઼ મે અવ઼સ્થિળ વ઼ાઓ્વ઼(વ઼ાઓ્વ઼)

વ઼ાઓ્વ઼ હ઼ૃદયક ચૈમ્વ૧ સભ મે ૭સ કે વીચ આ૧વ૧ સઁ વ૭ઓ સ્ઉેપ હોઇળ અછિ ળે ૧ક્ળ કે સદૈવ઼ આગાઁ ળ૧ફ ળાય઼ , પાછાઁ ળ૧ફ ઘુ૧િ ૭હિ અવૈક ળાહિ ઉઓ ૩પસ્થિળ ૧હૈળ અછિ। વ઼ાઓ્વ઼ સુ૭િશ્ચિળ ક૧ૈળ અછિ ળે ૧ક્ળક વ઼હાવ઼ એક્કે દિશા (૩૭િદિ૧ેચળૉ૭) મે હોઇક।

વ઼ાઓ્વ઼ક કા૧્ણક અનુસા૧ ઓ દૂ પ્૧કા૧ક હોઇળ અછિ।

૧એટ્૧િયિોવેન્ટ્૧િકુઓ૧ વ઼ાઓ્વ઼:- એટ્૧િયિા ઔ૧ વેન્ટ્૧િકિઓક વીચ ળે વ઼ાઓ્વ઼ હોઇળ અછિ ઓકના એટ્૧િયિોવેન્ટ્૧િકુઓ૧ વ઼ાઓ્વ઼ કહ૯ ળાઇળ અછિ। દહિ૭ા કાળક એટ્૧િયિા આ વેન્ટ્૧િકિઓ કે વીચ ળે વ઼ાઓ્વ઼ હોઇળ અછિ ળકના

ટ્નાકિસપડિ(થાયિસપદિ) વ઼ાઉવ઼ કહલ જાઇત અછિ

ઓહિ તરહેં વ઼ામા તરસ્થ પ્ટ્નાયિા આ વ઼ેટ્નાકિલ કેં વીચ જે વ઼ાઉવ઼ હોઇત અછિ તકરા મટિનલ(મતિનાલ) વ઼ાઉવ઼ કહલ જાઇત અછિ

રસેમલ્લિનર વ઼ાઉવ઼(અન્ય ચંદ્નાકાર વ઼ાઉવ઼):- વ઼ામા કાતક વ઼ેટ્નાકિલ તથા ઐનોટાક વીચ જે વ઼ાઉવ઼ હોઇત અછિ તકરા સેમલ્લિનર વ઼ાઉવ઼ કહલ જાઇત અછિ ઓહિ તરહેં દહિના કાતક વ઼ેટ્નાકિલ તથા

પલ્મોનરી ચમનીક વીચ એક ટા વ઼ાઉવ઼ રહૈત અછિ તકરો સેમલ્લિનર વ઼ાઉવ઼ કહલ જાઇત અછિ

૧૦

હ્ૃદય સઁ સમ્વન્ધિત વીમારી(અસ્થિત એનજાઇના)- હ્ૃદય સઁ સમ્વન્ધિત કિછુ સામાન્ય વીમારી આ વીમારી ચિન્હૈક લેલ અનેકાનેક પરીક્ષણ

ँ અસ્થિત એનજાઇનાઁ

એહિ મે છાતી , વૈહ, જવડ઼ા, કન્હા, ગર્દૈન મે દર્દ એવં પ્પિયાવ઼ક અનુભૂતિ હોમચ઼ લૌત અછિ આરામ કે સ્થિતિ મે યા કોનો મહિનત નહિયો કેલાક સ્થિતિ મે એહિ તરહક દર્દ હોઇત અછિ

સાઁસ ફુલલૈ, પસીના એનૈ, નદ્દ લેનૈ, પેટ મે દર્દ લેનૈ, ચક્કર એનૈ, થકાન લાગૈ, વેહોશી એનૈ ઇત્યાદિ સેગ સેહો ભ સકૈત અછિ કખનો કાલ એહિ સવ લક્ષણ કેં ડીક સઁ નહિ વૂદિ પવૈત છથિ મગર એહિ સવ પર ધ્યાન દેવાક ચાહી

કખનો કાલ પેટ મે ગૈસક કારણ સઁ સેહો છાતી મે દર્દ હોઇત અછિ ઓ કિછુ

ऐहन पित्तक कारण सँ होइत अछि आ ओ रोगी कालक बाद स्वयं ठीक भ जाइत अछि।

स्थिर एनजाइना मे दर्द शरीरक स्थिति बदलला पर आराम होइत अछि। समुचित दवाइ और आराम ओकर उपचार थिक। अस्थिर एनजाइना के गंभीर मानि तुरन्त और शीघ्रातिशीघ्र नीक चिकित्सक एवं चिकित्सालय सँ संपर्क करबाक चाही। एहि मे दर्दक अनुभूति शरीरक कोनो पैटर्न मे होइते रहैत अछि। शरीरक पैटर्न पर निर्भर नहि रहैत अछि।

अस्थिर एनजाइनाक वास्ते या अन्य हृदय सम्बन्धित बीमारी सभ लेल परीक्षण(टेस्टस)

१ रक्त परीक्षणः- रक्त परीक्षण कए चिकित्सक हृदयक ट्रोपोनिन(यानिकि ट्रोपोनिन) स्तर देखैत छथि। एहि स्तर के देखि ओ सुनिश्चित करैत छथि जे छातीक दर्द हृदय घातक एनजाइनाक कारण सँ अछि या अन्य कारण सँ। चिकित्सक ओकर अलावा वसा, कोलेस्ट्रॉल, सर्करा एवं प्रोटीन सभक सेहो स्तर देखैत छथि जाहि सँ चिकित्सा करै मे सुविधा होइ। ट्रोपोनिन ल केर सामान्य स्तर ०-००४ मानल जाइत अछि।

२ इलेक्ट्रोकार्डियोग्राम(ईसीजी) :-

एहि परीक्षासँ ई पता चलैत अछि जे हृदयक अंदर विद्युतीय आवेग(इलेक्ट्रिकल इम्पल्स) की स्थिति अछि? हृदयक धड़कन कहीं कोनो अधिक -कम नहि तँ छैक वा धड़कन छैहे वा नहि? हृदयक धड़कन (हार्ट रिदम) सँ एहि पैटर्न कें पता चलैत अछि जे हृदय मे रक्त प्रवाह मंद अछि या रुकैत अछि?

एहि तरहें ई परीक्षा हृदयगत बीमारी मे महत्वपूर्ण होइत अछि।

३ छातीक एक्स- रे(चेस्ट- रे):-

छातीक एक्स -रे सँ चिकित्सक ई सुनिश्चित करैत छथि जे कहीं अन्य कारण सँ त नहि छातीक दर्द अछि। ओहि सँ हृदय के आकार कें देखल जाइत अछि। फेफड़ा(फुफ्फुस) सेहो देखल जाइत अछि।

४ तनाव परीक्षा(स्ट्रेस टेस्ट):-

तनावक दरमियान हृदयक कार्य करैक स्थिति की रहैत अछि, ओहि दरमियान संदर्भित अन्य पैमाना सभक परीक्षा , हृदयक धड़कन रक्तचाप हेतु तनाव परीक्षा कराओल जाइत अछि। एहि परीक्षा मे मरीज कें ट्रेडमिल , या चिकित्सीय साइकल पर चढ़ा कें जांच कएल जाइत अछि।

चिकित्सक ई देखैत छथि जे तनावक स्थिति मे हृदय केहन प्रतिक्रिया करैत अछि।

५ इकोकार्डियोग्राम परीक्षण(एकरो कार्डियोग्राम टेस्ट) :-

एहि परीक्षण मे चलन्त पट्टीक माध्यम सँ चलन(दौड़ब) हृदयक गति प्राप्त होइत अछि। एहि सँ देखल जाइत अछि जे हृदय अंदर रक्तक बहाव सामान्य अछि वा नहि। ई परीक्षण तनाव स्थिति मे सेहो करायल जाइत अछि जकरा तनाव इकोकार्डियोग्राम(स्ट्रेस एकरो टेस्ट) कहल जाइत अछि।

६ न्यूक्लियर तनाव परीक्षण(न्युक्लियर स्ट्रेस टेस्ट) :-

एहि परीक्षण के एमपीआइ(एमपीआइ) परीक्षण सेहो कहल जाइत अछि। एमपीआइ(एमपीआइ) अर्थात मायोकार्डियल परफ्यूजन इमेजिंग। एहि परीक्षण सँ हृदय मांसपेशी मे रक्तक प्रवाह आराम के स्थिति मे तथा तनावक स्थिति दुनू स्थिति मे केहन अछि ई पता लगैत अछि। एहि परीक्षण मे एक रेडियोधर्मी अनुरेखक(रेडियोएक्टिव ट्रेसर) रक्त मे इन्जेक्शन द्वारा देल जाइत अछि। एकटा विशिष्ट स्कैनर सेहो लागल रहैत अछि जे देखैत अछि जे कोना कोना रेडियो एक्टिव ट्रेसर रक्त द्वारा हृदयक धमनी मे जाइत अछि। जतय ओकर उपस्थिति न्यून या विकृत नहि रहैत अछि ओ दृष्टिगत भ जाइत अछि। एहि परीक्षण मे किछु समय त लगैत अछि मुदा तनाव परीक्षण थोर सटीक होइत अछि।

𑓗𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛𑒱𑒨𑒏 𑒏𑓀𑒣𑓂𑒨𑒴𑒙𑒩𑒲𑒏𑒵𑒞 𑒙𑒼𑒧𑒼𑒑𑓂𑒩𑒰𑒤𑒲 (𑒕𑒟) 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒝:-

𑒋𑒯𑒱 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒮𑒿 𑒄 𑒣𑒞𑒰 𑒔𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒏𑒯𑒱 𑒯𑒵𑒠𑒨𑒏 𑒂𑒏𑒰𑒩 𑒏𑒯𑒱 𑒢𑒧𑒯𑒩((𑒢𑒪𑒰𑒩𑒑𑒹𑒠) 𑒢𑒯𑒱 𑒞𑒿 𑒦𑒋 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒣𑒞𑒰 𑒔𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒯𑒵𑒠𑒨𑒏 𑒡𑒧𑒢𑒲 𑒏𑒞𑒨 𑒣𑒰𑒞𑒩 𑒦 𑒑𑒹𑒪𑒻𑒏 𑒁𑒕𑒱।

𑓘𑒋𑒧𑒂𑒩𑒂𑒃(𑒧𑒜𑓃𑒃) 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒝:- 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛𑒱𑒨𑒏 𑒧𑒻𑒑𑓂𑒢𑒹𑒙𑒱𑒏 𑒩𑒹𑒖𑒼𑒢𑒹𑓀𑒮 𑒃𑒧𑒹𑒖𑒱𑒑

𑒋𑒯𑒱 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒧𑒹 𑒔𑒳𑒧𑓂𑒥𑒏𑒲𑒨 𑒏𑓂𑒭𑒹𑒞𑓂𑒩 𑒋𑒫𑓀 𑒩𑒹𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒞𑒩𑓀𑒑𑒏 𑒧𑒰𑒡𑓂𑒨𑒧 𑒮𑒿 𑒯𑒵𑒠𑒨𑒏 𑒋𑒫𑓀 𑒍𑒏𑒩 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒫𑒯𑒱𑒏𑒰 𑒮𑒦𑒏 𑒫𑒱𑒮𑓂𑒞𑒵𑒞 𑒤𑓃𑒼𑒙𑒼 𑒪𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒢𑒲𑒏 𑒮𑒿 𑒣𑒞𑒰 𑒔𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒯𑒵𑒠𑒨𑒏 𑒮𑓀𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒋𑒫𑓀 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒫𑒯𑒱𑒏𑒰𑒏 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱 𑒏𑒹𑒯𑒹𑒢 𑒁𑒕𑒱।

𑓙 𑒏𑒼𑒩𑒼𑒢𑒩𑒲 𑒋𑓀𑒖𑒱𑒨𑒼𑒑𑓂𑒩𑒰𑒤𑒲:-

𑒋𑒯𑒱 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒧𑒹 𑒯𑒵𑒠𑒨𑒏 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒫𑒯𑒱𑒏𑒰𑒏 (𑒥𑒪𑒲𑒠 𑒫𑒹𑒮𑒮𑒹𑒪𑒮) 𑒁𑒫𑒪𑒼𑒏𑒢 𑒋𑒫𑓀 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒋𑒏𑓂𑒮-𑒩𑒹 𑒏𑒹𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒼𑒑 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒯𑒱 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒏𑒹 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒛𑒱𑒨𑒏 𑒏𑒻𑒟𑒲𑒙𑒹𑒩𑒰𑒃𑒖𑒹𑒬𑒢 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒯𑒱 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒧𑒹 𑒋𑒏 𑒣𑒰𑒞𑒩 𑒙𑓂𑒨𑒴𑒫 𑒖𑒏𑒩𑒰 𑒏𑒻𑒟𑒹𑒙𑒩 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒫𑒻𑒯 𑒫𑒰 𑒑𑓂𑒩𑒼𑒃𑒢(𑒖𑒰𑓀𑒒 𑒂 𑒣𑒹𑒙𑒏 𑒥𑒲𑒔𑒏 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢) 𑒧𑒹 𑒅𑒣𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒩𑒏𑓂𑒞 𑒫𑒯𑒱𑒏𑒰𑒏 𑒧𑒰𑒡𑓂𑒨𑒧 𑒮𑒿 𑒯𑒵𑒠𑒨𑒏 𑒡𑒧𑒢𑒲 𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒹𑒬 𑒏𑒩𑒰𑒨𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒏 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒩𑓀𑒑(𑒠𑒨𑒹) 𑒏𑒹 𑒏𑒻𑒟𑒹𑒙𑒩 𑒧𑒹 𑒃𑓀𑒖𑒹𑒏𑓂𑒙 𑒏𑒋𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒍𑒯𑒢𑒰 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱 𑒧𑒹 𑒋𑒏𑓂𑒮 𑒩𑒹 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒖𑒹 𑒤𑓃𑒼𑒙𑒼 𑒒𑒱𑒔𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒍

बहुत स्पष्ट बतबैत अछि जे कोना कोना रक्तक बहाव धमनी सभ मे भ रहल अछि। कोनो रक्त प्रवाह अवरुद्धता या न्यून अवरुद्धता कें पता चलि जाइत अछि एहि परीक्षण सँ।

अपन मंतव्य ggajendra@videha.com **पर पठाउ।**

२.२संतोष कुमार राय ' बटोहि' - लघुकथा- कनसुस्सी

𑒮𑓀𑒞𑒼𑒭 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒩𑒰𑒨 '𑒥𑒙𑒼𑒯𑒲'
𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰𑒏𑒢𑒐𑒳𑒮𑓂𑒮𑒲 -

"𑒏𑒰𑒢 𑒥𑒛𑓃 𑒏𑒳𑒏𑒳𑒨𑓃𑒰𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒥𑒳𑒗𑒢𑒰 𑒖𑒰𑒨𑓃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒏𑒰𑒢 𑒧𑒹 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒏𑒳𑒩𑒥𑒳𑒩𑒰𑒨𑓃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑒰𑒢 𑒧𑒹 𑒏𑒰𑒚𑒲 𑒠𑒹𑒪𑒰 𑒮𑒿 𑒢𑒲𑒏 𑒦𑓄 𑒖𑒰𑒨𑓃𑒥 ", 𑒄 𑒐𑒳𑒮𑒐𑒳𑒮𑒰𑒨𑓃𑒞 𑒥𑒳𑒜𑓃𑒱𑒨𑒰 𑒏𑒰𑒏𑒲 𑒂𑓀𑒑𑒢 𑒮𑒿 𑒢𑒱𑒏𑒪𑒲𑒯𑒱।

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒧𑒹 𑒏𑒯𑒥𑒲 𑒕𑒻 𑒏𑒰𑒢 𑒏𑒾𑒨𑓃𑒰 𑒪" -𑓄 𑒑𑒹𑒪 ।"
𑒠𑒼𑒮𑒩𑒏 𑒑𑒣 𑒏𑒩𑒥𑒻 𑒞𑒿 𑒍𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒯𑒼𑒋𑒞 । 𑒄 𑒥𑒩𑒥𑒩𑒰𑒨𑓃𑒞 𑒯𑒧𑒩 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒑𑒪𑒲 𑒠𑒱𑒮 𑒮𑒿 𑒠𑒰𑒪𑒰𑒢 𑒣𑒩 𑒁𑒥𑒻𑒞 𑒥𑒖𑒪𑒰𑒯, "𑒥𑒛𑓃 𑒠𑒱𑒢 𑒮𑒿 𑒞𑒼𑒩𑒰 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒱𑒨𑒾 , 𑒏𑒢𑒐𑒳𑒮𑓂𑒮𑒲 𑒪𑒏𑓄 𑒢𑒯𑒱 𑒅𑒛𑓃, 𑒞𑒿 𑒞𑒴𑒿 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒥𑒳𑒩𑒥𑒏 𑒥𑒳𑒗𑒻𑒞 𑒕𑒻। ' 𑒯𑒩 𑒥𑒯𑒻 𑒮𑒹 𑒐𑒩 𑒐𑒰𑒨𑓃 𑒥𑒏𑒩𑒲 𑒐𑒰𑒨𑓃 𑒁𑒿𑒔𑒰𑒩' , 𑒞𑒿 𑒂𑒥 𑒥𑒳𑒗𑒯𑒱। 𑒍𑒏𑒩 𑒯𑒰𑒟𑒏 𑒞𑒲𑒧𑒢 𑒞𑒼𑒩𑒰 𑒥𑒛𑓃 𑒢𑒲𑒏 𑒪𑒾𑒞 𑒕𑒪𑒾𑒯 𑒂𑒍𑒩 𑒐𑒴𑒥 𑒐𑒼।"

𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒏𑒰𑒏𑒲 𑒏𑒹 𑒠𑒧𑒻𑒮 𑒏𑓄 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒟𑒢𑓂𑒯𑒱,
" 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒏𑒻𑒿 𑒏𑒯𑒢𑒹 𑒕𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒏𑒳𑒥𑒩𑒰 𑒏𑒹 𑒦𑒲𑒢 𑒏 -𑓄 𑒠𑒱𑒨𑒾 𑒮𑒹 𑒞𑒿 𑒏𑒹𑒪𑒱𑒨𑓃 𑒢𑒯𑒱।"

𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒏𑒻𑒿 ' 𑒑𑒹𑒛 𑒥𑒹𑒪' 𑒥𑒻𑒖 𑒑𑒹𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒏𑒟𑒲 𑒏𑒯𑒪𑒲𑒯𑒱 " -, 𑒐𑒹𑒩 𑒥𑒰𑒖 ; 𑒯𑒧𑒩 𑒑𑒰𑒕- 𑒥𑒱𑒩𑒲𑒕, 𑒐𑒹𑒞𑒐𑒪𑒱𑒯𑒰𑒢-, 𑒒𑒩𑒒𑒩𑒰𑒛𑓃𑒲 𑒫𑒑𑒻𑒩𑒯 𑒞𑒼𑒯𑒩 𑒥𑒰𑒣 𑒏𑒻𑒿 𑒕𑒱𑒨𑒾 𑒖𑒹 𑒥𑒰𑒿𑒙𑒱- 𑒠𑒱𑒨𑒾? 𑒂𑒍𑒩 𑒦𑒲𑒢 𑒏𑓄 𑒠𑒱𑒨𑒾 ? 𑒨𑒢𑒧𑒰 𑒏𑒻𑒿 𑒮𑒮𑒳𑒩 𑒏𑒻𑒿 𑒁𑒩𑒖𑒪 𑒕𑒱𑒨𑒱𑒨। 𑒮𑒧𑒱𑒩𑒲 𑒥𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒻𑒿 𑒦𑒰𑒞𑒰𑒩 𑒁𑒩𑒖𑒢𑒹 𑒕𑒻।"

𑒂𑒑𑒰𑒿 𑒂𑒍𑒩 𑒥𑒖𑒻𑒞 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒏𑓂𑒪𑒢𑓂𑒙𑒱𑒢 ,
" 𑒯𑒧 𑒦𑒲 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑒩𑒥𑒻। 𑒖𑒏𑒩𑒰 𑒖𑒞𑓄 𑒖𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒕𑒾 𑒮𑒹 𑒖𑒼। 𑒐𑒴𑒥 𑒕𑒢𑒱𑒯𑒰𑒩𑒰 𑒐𑒹𑒪𑒻 𑒖𑒼। 𑒏𑒰𑒨𑓃𑒰 𑒧𑒹 𑒖𑒯𑒱𑒨𑓃𑒰 𑒒𑒳𑒢 𑒪𑒰𑒑𑒰 𑒖𑒹𑒞𑒾 𑒞𑒿 𑒁𑒥𑒱𑒋𑒿𑒯 । 𑒯𑒧𑒩 "𑒅𑒣𑒰𑒩𑒱 𑒏𑒻𑒿 𑒐𑒻𑒯𑒹𑒿-𑒅𑒣𑒰𑒩𑓃𑓂

𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒏𑒰𑒏𑒲 𑒏𑒻𑒿 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒥𑒖𑒪𑒰𑒯 , " 𑒞𑒴𑒿𑒯𑒼 𑒒𑓀𑒒𑒼𑒩 𑒖𑒼, 𑒥𑒛𑓃 𑒠𑒱𑒢 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪𑒾 𑒩𑒰𑒖𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒏𑒹 𑒌𑒿𑒛 𑒨𑒙𑒪𑒰। 𑒂𑒍𑒩 𑒅𑒯𑒼 𑒠𑒳𑒢𑒳 𑒮𑒰𑒩 𑒏𑒻𑒿 𑒏𑒯𑒱 𑒯𑒧𑒩 𑒒𑒩 𑒐𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒩𑒞𑒰। -

बड़ प्रेमे कँ सोचि कँ आओरसार ससुर अपन दुनियाँ देखलै। -अपन भास चुकबै सरकारी सेवा। नै माधो कँ लेना नै उधो कँ देना।"

ऐठ बेर बजला देखि किस काकी घरानी
दिसि पड़ैलीह। काका कहि दुरा हिनका पाँछा दौड़ल गेलाह ।तुकतुक माहर के " -
" तुका कँ छनिता तूक

काकी गाछी दिसि नहिरि भागि गेलीह। काका हकमैत ठाढ़ भास गेलाह। बरबरैत चुप भेलाह। घरानी पर लकड़ी पर बैसलाह। कनेक देर सुस्ती क फेर दलान दिसि बिदा भेलाह।

अपनो चर काका कुकुयैत छलाह , "सार सब प्राली प्रायत अछि आओर घर मे घुसाएल अछि।"

दलान सँ आंगन दिसि बिदा भेलाह। आंगन मे घुसैत बजलाह घर प्राली कर "-भ प्राम नै कहियौ कोरोना । तूँ दुनुबै परसच तोरा दुनु लऽ कोरोना छेबे करै। भाग दुनु सार। दुनु होट कँ निकाल बाहर। बपौती नहि छन्हि दुनु कँ। सबहक लऽ काम"। चचा छै आओर तोरा दुनु लऽ कामे नहि छै-

कुबरा गाम पर अगहन २०२० सँ घर ओगरने छै आओर पलटु फागुन २०२० सँ बंबई सँ आयल तँ जै कँ नाम नहि लैत छै।

कुबरा कहैत अछि जे शहर मे काम काज मे होटल जै मे दिल्ली चचा नहि छै।-भ बन्न होटल गेलाह। मरा सँ कोरोना मालकि ओकर छल करैतस गेलै।

पलटु कँ अपन प्रतिस्सा छै। ऊ आब बाहर नहि जै लऽ चाहैत अछि। कोरोना काल मे ओकरा कोलकाता सँ पैरे आबय पड़लै तखन लाकडाउन लागि गेलै।

𑒍 𑒧𑒰𑒨 𑒮𑒿 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒻 "𑒔𑒾𑒏 𑒣𑒩 𑒏𑒯𑒱 𑒣𑒰𑒣𑒰 𑒏𑒹𑒿 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒠𑒼𑒏𑒰𑒢 𑒐𑒼𑒪𑒱 𑒠𑒹𑒞𑒰। "-

𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯 𑒖𑒹 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒠𑒼𑒏𑒰𑒢 𑒢𑒯𑒱 𑒔𑒪𑒞𑒻𑒏 𑒯𑒻𑒞। 𑒄 𑒪𑒥𑒛𑓃𑒰 𑒪𑒳𑒔𑓂𑒔𑒰 𑒮𑓀𑒑𑒹 - 𑒠𑒹𑒞𑒰 𑒥𑒳𑒢𑒰 𑒙𑒰𑒏𑒰। 𑒫𑒻𑒯 𑒕𑒻-𑒅𑒯𑒹

𑒄 𑒋𑒏𑒹 𑒖𑒱𑒠𑓂𑒠 𑒣𑒩 𑒁𑒛𑓃𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒏𑒩𑒥 𑒞 𑒏𑒩𑒥 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒯𑒧 𑒥𑒰𑒯𑒩 𑒢𑒯𑒱 𑒖𑒰𑒨𑒥। " - 𑒣𑒩। 𑒒𑒩

𑒏𑒩𑒼𑒢𑒰 𑒏𑒰𑒪 𑒧𑒹 𑒧𑒢𑒳𑒏𑓂𑒐𑒏 𑒞𑒰𑒝𑓂𑒛𑒫 𑒠𑒹𑒐𑒱 𑒏𑓄 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒒𑒥𑒛𑓃𑒰𑒨𑒪 𑒕𑒻। 𑒢𑒰𑒢𑒰 𑒢𑒯𑒱 𑒧𑒰𑒢𑒻𑒌 𑒖𑒹 𑒍 𑒂𑒥 𑒬𑒯𑒩 𑒖𑒰𑒨𑒞। 𑒂𑒥 𑒍 𑒧𑒩𑒞 𑒞 𑒑𑒰𑒧𑒹 𑒧𑒹, 𑒖𑒲𑒫𑒞 𑒞 𑒑𑒰𑒧𑒹 𑒧𑒹। 𑒔𑒰𑒯𑒹 𑒐𑒰𑒏𑓄 𑒧𑒩𑒻 𑒔𑒰𑒯𑒹 𑒥𑒢𑒱 𑒐𑒰𑒏𑓄। 𑒬𑒯𑒩 𑒏𑒹 𑒖𑒱𑒢𑒑𑒲 𑒏𑒹 𑒢𑒩𑒏 𑒧𑒰𑒢𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒍।

' 𑒥𑒅𑒂 𑒏𑒯𑒻 𑒧𑒾𑒮𑒲 𑒑𑒰𑒧 𑒖𑒰𑒨𑒥' 𑒄 𑒏𑒯𑒥𑒲 𑒥𑒳𑒥𑒢𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒮𑒯𑒲 𑒕𑒻। 𑒥𑒳𑒥𑒢𑒰 𑒥𑓀𑒑𑒪𑒼𑒩, 𑒑𑒳𑒫𑒰𑒯𑒰𑒙𑒲, 𑒥𑓀𑒥𑒃 , 𑒠𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲, 𑒪𑒳𑒡𑒱𑒨𑒰𑒢𑒰, 𑒔𑒹𑒢𑓂𑒢𑒃 𑒥𑒑𑒻𑒩𑒯 𑒒𑒳𑒧𑒒𑒰𑒧 𑒏𑓄 𑒒𑒩 𑒂𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒻। 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒏𑒞𑒾 𑒢𑒲𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒪𑒑𑒻𑒞 𑒕𑒻। 𑒍 𑒯𑒩𑒠𑒧 𑒒𑒩𑒫𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒹 𑒐𑒼𑒨𑒰𑒿 𑒧𑒹 𑒢𑒳𑒏𑒰𑒪 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒥 𑒏𑒰𑒖 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒥𑒹𑒏𑒰𑒩 𑒕𑒻। 𑒖𑒐𑒢 𑒞 𑒥𑒠𑒱𑒰𑒮 𑒮𑒿 , 𑒧𑒩𑒞 𑒞 𑒥𑒠𑒱𑒰𑒮 𑒮𑒿। 𑒏𑒩𑒻𑒢𑒲 𑒮𑒻𑒮𑓂𑒯𑒢 𑒏 𑒖𑒨𑒢𑒑𑒩 𑒐𑒙𑒹𑒢𑒲 𑒔𑒥𑒢𑓂𑒢𑒲 𑒐𑒩𑒔𑒰 𑒩𑒳𑒣𑒨𑒰-𑒥𑒢𑓂𑒢𑒏 𑒢𑒰𑒞𑒱 𑒏𑒱-𑒥𑒢𑓂𑒢𑒏 𑒣𑒩𑒰𑒮 𑒐𑒹𑒪𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒍𑒏𑒩 𑒏𑒯𑒥 𑒁𑒕𑒱 𑒪𑒱𑒐𑒪 𑒜𑒹𑒪 𑒂𑒍𑒩 𑒏𑒻𑒬𑒢 𑒢𑒫𑒰𑒠𑒲।-𑒣𑒜𑒪 𑒢𑒰𑒯𑒴𑒿 𑒙𑒰𑒏𑒰 𑒪𑒹𑒪 - 𑒑𑒳𑒛𑓃𑒱𑒨𑒰 -𑒪𑒯𑒢𑒰 𑒏𑒹𑒩 𑒒𑒩𑒫𑒰𑒪𑒲 𑒔𑒪𑒢 𑒢𑒲𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒕𑒻-𑒔𑒰𑒪𑒱 𑒔𑒼𑒩 𑒧𑒮𑒱𑒨𑒾𑒞-𑒔𑒼𑒩 𑒥𑒢𑓂𑒯𑒏 𑒩𑒰𑒐𑒱 𑒏𑓄 𑒪𑒰𑒪𑒖𑒨𑒢𑒑𑒩 𑒏𑒩𑒻𑒞 -𑒐𑒖𑒾𑒪𑒱 𑒯𑒩𑒱𑒨𑒩 𑒣𑒰𑒢𑒱 𑒣𑒲𑒥 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒻- 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒮𑒩𑒣𑒱𑒯𑒳𑒿 𑒑𑒾𑒿 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒯𑒛𑓂𑒛𑒲 𑒯𑒪𑒏𑒞𑒲 𑒕𑒻-𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒏𑒹𑒿 𑒥𑒰𑒣 𑒠𑒱𑒢𑒱 𑒏𑒰𑒙𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒻। 𑒏𑒹𑒩 ' 𑒩𑒹𑒛 𑒫𑒹𑒪' 𑒥𑒖𑒮 𑒪𑒑𑒻𑒞 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱।

𑒢𑒰𑒢𑒰 𑒏𑒹𑒩 𑒏𑒰𑒖 𑒢𑒲𑒏 𑒕𑒻𑒌। 𑒧𑒰𑒪𑒱𑒏 𑒢𑒲𑒏 𑒕𑒻𑒌। 𑒁𑒛𑒰𑒢𑒲 𑒑𑓂𑒩𑒳𑒣 𑒮𑒿 𑒖𑒳𑒛𑓃𑒪 𑒏𑒰𑒖 𑒕𑒻𑒌। 𑒁𑒛𑒰𑒢𑒲 𑒏𑒹 𑒯𑒱𑒛𑒹𑒢 𑒩𑒱𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒬𑒹𑒨𑒩 𑒑𑒱𑒩𑒮 𑒪𑒑𑒻𑒌 𑒂𑒍𑒩 𑒍𑒏𑒩 𑒧𑒰𑒪𑒱𑒏 𑒠𑒱𑒫𑒰𑒪𑒱𑒨𑒰 𑒦 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯।

યθની θકસ પાર્ણ ઉઘ્ઘા ઈ ગાસ નહθ છૈ। શ્રમિશાન ગ કુવના દનદન કેં ટોકન - પ્પા નહθ છૈ, પનન્ય મોન માસ્તકિ કાળ શ્રોકના નહિ ગેટ નહθ છૈ। એક વનપ્પ સઁ સૌસે ગાનન ઘુર્મ નહθ શ્રછિ શ્રાશ્રોન પકિનકિ શ્રપને શ્રાપ મૈન નહθ છૈ।

નીક છૈ। ગેટૈન નહિ કાળ θપ્પિθ નસ્ના પન વઉશ્રારન છથાકિોની-નીક પઢθ-પેટ શ્રાવ છૈ। નહθ પ્પા નીકની નળિોકનામ છૈ। નહθ પ્પા નીકની સગહ્ક મહઁગાઈ । પહાડ઼ સગહ્ક ગેθ

કાકી કેં કાનસ્તુસ્સી કકે સગ મઉગી હુનકા ગθવળીની વનીને નહેન છૈ। ગનિ ટોθ મે કાકી શ્રાગા θગીને નહેન છૈ। કે વેટપ્પોકી હ્મના ઘન મે નળન θગીθક। કમૈન પુન ઘન શ્રોગનθક। મશ્નિીθયિા વ઼ાθ ગગના સઁ દેપ્પા કસ વેટપ્પોકી સગ કેં ઘન મે શ્રાગનાહિ θગીવૈ।

કાકા કેં શ્રાંગન મે ઉનનનθગ માથા દક્પ્પનિ દસિ θટા દેને છન્હિ- શ્રાગા ળીન નહθ છૈ। એકટા ડાવા મે કુશ નાપ્પθ છૈ। કાકી નીન પોછિ નહθ છથિ। શ્રાવ કાકા કનિકો નહિ ડિટનિ્હ। શ્રાવ શ્રો યુપ્પી સાર્યિ θθથ। શ્રાવ કાકી કેન કનસ્તુસ્સી વન્ન ગ ગેθ।

શ્રપન મંનવ્યે દનોિનાθિસનાડડ઼વ઼િદેહાંગામાθિયોમ **પન પડાઉ।**

ર઼ઉશ્રાયાન્ય નામાનન્દ મમ્ડθ- શ્રાદન્શ પુનન

आचार्य रामानंद मंडल

आदर्श पुत्र

गोपालपुर गाम मे दूगो परिवार रहै।पुरवारी टोल मे जीवन दास अपन पत्नी यशोदा आ बेटा सूदन दास के संगे रहै।सूदन दास गाम के प्राइमरी स्कूल मे पंचायत शिक्षक रहै।ओकर विवाह भ गेल रहै।जीवन दास छोट मोट गृहस्थ रहलन। अप्पन खेती बारी करै।जैइमे शिक्षक रहल के बावजूद सूदन अप्पन बाबू के खेती बारी मे संग देवे।सूदन के पत्नी अपन सास के संगे घर के काज संभाले।जीवन दास भैसी भी पाले। सुबह सांझ जीवन भैसी दूहे त सूदन अपना गमछा से माछी के उड़ावे आ डौस के मारै।त यसोदा चुंआ चुकुर करै।शेष समय मे जीवन दास भक्ति भजन करै।जीवन दास कबीर पंथी रहलन दाढ़ी केश बढ़ैल रहलन ।गल मे तुलसी के कंठी रहै।कंठी मे एकटा बड़का तुलसी के दाना रहै। उजर चनन नाक से ऊपर माथा तक रहै।आस पड़ोस मे कहीं भंडारा होय त दुनू बापते जाय। धीरे धीरे सूदन दास भी कबीर पंथ के अनुयायी भ गेल रहै।माय बाप के आज्ञाकारी रहै।ओ स्कूल मे भी बच्चा सभ के खूब पढ़ावै।ओ व्यवहार कुशल रहै।

પછિયારી ટોલ મે રામપૂજન શર્મા અપન પત્ની સુમિત્રા આ વેટા આશુતોસ સંગે રહૈ। રામપૂજન શર્મા વગલ કે ગામ સોનપુર કે વાત્તિ રહતિ ઉચ્ચ વિદ્યાલય મે સહાયક શિક્ષક રહલન।વો એકટા સંપન્ન કિસાન ભી રહલન। આશુતોસ પઢૈ મે વડ઼ા તેજ રહૈ। પટના ઇંજીનિયરિંગ કૉલેજ સે પાસ કૈલા કે વાદ અમેરિકા કે એગો કંપની મે કાજ કરે લાગલ। વાદ મે વહીં અપ્પન સહકર્મી સે પ્રેમ વિવાહ ક લેલન। વહીં રહે લાગલન। મોવાઇલ સે માય વાવૂ સે વાત કૈરત રહલન। રુપયા ભેજે કે કહિયો જરૂરત ન પડ઼લ।

પરંચ સેવા નિવૃત્ત વાપ આ માય કે જે પુત્ર સે પ્રેમ આ સેવા મિલ કે ચાહી વો આશુતોસ દેવે મે અસમર્થ હો ગેલન। વાવૂ માય મોવાઇલ સે લાખ કહલન કિ આશુતોસ તૂ અવ ઇંહા આ જા। હમરા પુતોહુ કે ભી લે આવા।હમ તોરા આ અપન પુતોહુ કે દેખે કે ચાહે છી। તોરા ઇંહા કોન કમી હૈઅ। તોરા કમાય કે કોનો જરૂરી ન હૈઅ।પરંચ આશુતોસ કહે કિ પાપા અંહા કે પુતોહુ લલિતા જાય કે લેલ તૈયાર ન હૈય। લલિતા કહૈ હઇ કિ ભારત કે ક્લાઇમેટ મે હમ સરવાઇવ ન કર પાયવ આ પાપા વો પ્રેગ્નેંટ ભી હઇ।

પાપા હમરા માફ ક દૂં।હમ ભારત ન આય પાયવ। રામપૂજન શર્મા આ સુમિત્રા વિમાર પડ઼ ગેલ। વેટા પુતોહુ સે મોહ તોરૈત દુનિયા સે ગુજર ગેલન।ગામ કે દિયાદ મે કે ભાઈ સંતોષ મોવાઇલ સે સબ સમાચાર આશુતોસ કે દેલક। આશુતોસ કહલક હમ અભી વચ્ચા કે હાસ્પીટલ મે છી। હમરા વેટા જનમ લેલક હૈય।એહન પરિસ્થિતિ મે તૂ સબ કામ ક્રિયા કર દીહ।હમ દૂ લાખ રુપયા તોરા ખાતા મે ટ્રાંસફર ક દેઉ છિયૌ।દિયાદ આ ગામ કે લોગ સબ મિલ કે દુનૂ ગોરે કે એકે ચિતા પર રાખિ કે દાહ સંસ્કાર ક દેલક। મુખાગ્નિ દેલક દિયાદ કે ભાતિજા સંતોષ।ખુવ ભોજ ભાત ભેલ લેકિન રામપૂજન શર્મા કે એકલૌતા પુત્ર આશુતોસ ન આયલ।વોકર સંપત્તિ કે દેખરેખ સંતોષ કરૈત હઇ।અન્ન ઉપજા કે વેચ કે સંતોસ, આશુતોસ કે ખાતા મે ટ્રાંસફર ક દૈરત હઇ।

કુછ દિન વાદ ગરીવન દાસ વિમાર પર લના।સૂદન દાસ અપના વાવૂ કે ખુવ સેવા કૈલન।સ્કૂલ સે છુટ્ટી લેકે દિન રાત એક ટાંગ પર ખડ઼ા રહલન। લેકિન

બાબૂ સાહેબ ચલ ગેલાહ।સુદન કબીર પંથ કે અનુસાર અપન બાબૂ જીવન દાસ કે સમાધિ દેલન્હિ। જેના દેયાદ સંગે ગામ કે સભ લોગ ભાગ લેલન્હિ।સાધુ સત્સંગ ભેલ। ભંડારા ભેલ।ગામ કે સભ લોગ સુદન કે બડ઼ાઈ કરૈત છથિ।ભગવાન સુદન જેહન બેટા સભ કે દેત પરંચ આશુતોષ જેહન બેટા દુશ્મનો કે ન દેત।સુદન અપના પત્ની સંગ અપના માય કે ખૂબ સેવા કરૈત છથિ।સુદન આઇ ગામ મે આદર્શ પુત્ર માનલ જાઇત છથિ।

-આચાર્ય રામાનંદ મંડલ સામાજિક ચિંતક સીતામઢ઼ી, સેવાનિવૃત્ત પ્રધાનાધ્યાપક, માતા-ચન્દ્ર દેવી, પિતા-સ્વ०રાજેશ્વર મંડલ, પત્ની-પ્રમિલા દેવી, જન્મ તિથિ-०१ જનવરી १९६० યોગ્યતા- એમ-એસસી (રસાયન શાસ્ત્ર), એમ એ (હિન્દી)। રુચિ- સાહિત્યિક, મૈથિલી-હિન્દી કવિતા -કહાની લેખન આ આલેખ પ્રકાશિત પોથી - મૈથિલી કવિતા સંગ્રહ ભાસા કે ન બાંટિયૌ २०२२ પ્રકાશિત રચના - સહિયા કવિતા સંગ્રહ પોથી - જનક નંદિની જાનકી આ શૌર્ય ગાન २०२२ પત્રિકા -મિથિલા સમાજ, ઘર -બાહર આ અપૂર્વા (મૈસામ)। અખબાર -દૈનિક મૈથિલ પુનર્જાગરણ પ્રકાશ સામાજિક-સામાજિક ચિંતન, દાયિત્વ- પૂર્વ જિલા પ્રતિનિધિ, પ્રાથમિક શિક્ષક સંઘ, ડુમરા, સીતામઢ઼ી સ્થાયી પતા- ગ્રામ-પચિરા વિશ્નપુર થાના-પરિહાર જિલા-સીતામઢ઼ી વર્તમાન પતા-પચિરા સદન, મુરલિયાચક વાર્ડ-०४ સીતામઢ઼ી પોસ્ટ-ચકમહિલા જિલા-સીતામઢ઼ી રાજ્ય-બિહાર પિન-८४३३०२

ઐ રચનાપર અપન મંતવ્ય ggajendra@videha.com **પર પઠાઉ।**

૨૪શ્રાયાન્ય઼ નામાનંદ મંડળ- સાદા ળીવ઼ન ઉચ્ય વ઼યિાન

શ્રાયાન્ય઼ નામાનંદ મંડળ

સાદા ળીવ઼ન ઉચ્ય વ઼યિાન

એક દનિ કમાળી ળી બેટ કને શ્રાય઼ળ નહ્થાિ

હમ પુછળી - ળમશૈદ સાહ્વ કહિાળ યળ હએ।

કમાળી ળી વળળન- વ઼ો ૧ કોનોને કાળમિ કવ઼ન મે યળ ગેળના

સનદી પાંસી નહ્રા

હમ નઃિ શવ્દ હો ગેળી।હમ શ્રતીત મે પો ગેળી।

बीपीएससी के अनुशंसा पर प्राथमिक शिक्षक के पद पर मध्य विद्यालय, सूलवारी मे ज्वाइन कैल अछि। विद्यालय मे दूटा आउर शिक्षक ज्वाइन कैलनि।रसनास्थि जी आ कमाली जी।माने कि तीन टा शिक्षक ज्वाइन कैल।उहो पहिले सं काज करैत अछलन। प्रधानाध्यापक के रूप मे चौधरी जी आ सहायक शिक्षक के रूप में राय जी, जमशेद साहब आ नैना कुमारी।

ज्वाइन कैल के पहिलका वस्थिवान के प्रधान जी बतौलन आर विद्यालय मे हाफ डे पढ़ाइ होयत आ काल्हि शुक्र छी।काल्हि विद्यालय मे साप्ताहिक बंदी अछि।हम अचकचैली।शुक्र के बंदी।ओ बतौलन कि अपन विद्यालय उर्दू विद्यालय छी। शुक्र के मुसलमान लोग जुम्मा के विशेष रूप सं नमाज पढ़ैत छी। तँ शुक्र के बंदी रहैत छै। हिंदी विद्यालय मे शनि के हाफ डे पढ़ाइ होयत छै आ रविवार के बंदी रहैत छै।हम त जानकर नहि र सब नियम कानून। हिंदी आ उर्दू स्कूलपरंच रसनास्थि जी आ कमाली जी र सब जनैत अछलन।

सब शिक्षक मे ढीला ढाला कुर्ता पायजामा आ साधारण चप्पल पहिने वाला जमशेद साहब ज्यादा लोकप्रिय अछि।

गाँव मे सभी ओ लोकप्रिय अछलन।हुनका पही गाँव मे ममहर आ ससुरार अछि।मामी के ओ ममानी बोलैत अछलन। ओ गाँव के हिंदू लोग स यथोचित संबंध राखैत। किनको नाना- मामा कहैत अछलन त किनको सार सं संबोधित करैत अछलन।सार- बहनोइ मे मिथिला के परम्परागत गारी- गरियौअल करैत अछथि। ओ विद्यालय के ओ बैंक मैसेजर अछ। गुप्छाणनागत माने मध्य विद्यालय से संबद्ध दूटा प्राथमिक विद्यालय के वेतन विपत्रो ओहे बनाबत आउर ट्रेजरी से ओके पेमेंट तक करावथि। अइमे एक दिन ट्रेजरी मे वतिराम विपत्र जमा करैदोसर दिन बैक से ड्राफ्ट लेबैतेसर दिन ड्राफ्ट पर प्रधानाध्यापक सं हस्ताक्षर करा के बैंक में जमा करावे। चौथा दिन बैंक सं भुगतान करावे। प्रधानाध्यापक आ जमशेद साहब कैशियर सं भुगतान ओके होना मे रुप के बैंक में एक जगह बैठ जाइत अछलन।सब शिक्षक हुनका आगे अर्द्धवृताकार मे बैठ जाइत अछि। सबसे पहिले रूपया के गड्डी के गणना।

બાદ મે ભુગતાન પંજી ખોલ કે નામ પઢતન આ નામ પુકાર કે ભુગતાન કરૈત આ નામ કે આગા સાટલ રાજસ્વ ટિકિટ પર હસ્તાક્ષર લેઇત રહલન। પૈયા પાલટ કે હિસાબ કરૈત રહલન। બૈંક મે દોસરો ગુચ્છ વિદ્યાલય કે પેમેંટ હોઇત રહૈ।શિક્ષક સભ કે ભેંટ ઘાટ હોઇત રહૈ।પુરનકા શિક્ષક સભ અપન પેમેંટ લ કે અપન અપન ઘર કે રાસ્તા પકડ઼ લૈથ।પરંચ જમશેદ સાહબ નયકા શિક્ષક સભ કે રોક કે નાસ્તા, ચાય આ પાન ખુઆ કે બાજથિ - આબ એહ સભ અપન ઘર જાઉ।નયકા શિક્ષક સભ કે કોનો તરહક દિક્કત ન હોય સે હુનકર ચિતા રહૈ। કોનો ગાંવ કે ગાર્જિયન આઇલ।હુનકા સભ કે નયકા શિક્ષક સભ કે પરિચય કરાબથિ આ ગર્વ સં કહૈત કિ ઇ સભ બીપીએસસી પ્રતિયોગિતા પરીક્ષા પાસ ક કે શિક્ષક બનલન હન। વિદ્યાલય આ ગાંવ કે લલ પ્રતિસ્ઠા કે બાત હન। વિદ્યાલય કે સાસ્ઠ સસ્ઠાઈ, પઢ઼ાઈ આ કાર્યાલય કાર્ય સભ પર હુનકર નજર રહઇન।બચ્ચા સભ કે ખુબ પઢાબૈત આ ખેલાબૈત।હં, ઉર્દૂ વિદ્યાલય કે રહિતો પઢાઈ કે માધ્યમ હિંદી ભો ગેલ રહૈ।ઇ હાલત ઉર્દૂ વા ઉર્દૂ કે જાનકાર શિક્ષક કે અભાવ કે કારન હો ગેલ રહૈ। મુસલમાન કે બચ્ચા સભ ઉર્દૂ ગાંવ કે પ્રાઇવેટ મદરસા મે પઢૈ। મદરસા સરકારી વિદ્યાલય કે શૈક્ષણિક અવધિ કે પહિલ વા બાદ મે સંચાલિત હોઇત રહૈ।

જમશેદ સાહબ નયકા શિક્ષક સભ કે વેતન વિપત્ર કે તૈયાર કરનાઇ કે સાથ લખા પઢી કે સંચારન સંગે કાર્યાલય કાર્ય કે કરે કે સિખાવથિ।આ બોલતન કિ આગે એહ સભ કે કાજ દેત। એહ સભ ઉચ્ચ યોગ્યતાવાલી છી। ઉચ્ચ પદ તક જાયબ।જમશેદ સાહબ સાદા જીવન આ ઉચ્ચ વિચાર મે વિશ્વાસ રાખથિ।

કમાલી જી ટોકલન - દયાનંદ બાબૂ।કંહા ખો ગેલી।હમ કહલિયન જમશેદ સાહબ મે ખો ગેલી।કેતે નિક આદમી રહતન જમશેદ સાહબ।કમાલી જી બજલૈન - હં।હુનકા સન આદમી આબ મિલિત કંહા હન।હમરો વો યાદ અબૈ હતિ।

હમ પુછલી - આઇ કાલિ એહ કંહા પોસ્ટેડ છી।કમાલી જી બજલૈન - મધ્ય વિદ્યાલય, હુસૈના મે હેડમાસ્ટર છી।

हम पुछलि - रसनास्थलि जी कहाँ छल।

कमाली जी बजलैन - ओ मध्य विद्यालय परिहार मे छल।

हम पुछलि - प्रधानाध्यापक चौधरी जी कहाँ छथि।

कमाली जी बजलैन - हमरा न पता हैय।

हम पुछलि - राय जी कहाँ छल।

कमाली जी बजलैन - ओ त स्वर्ग सिधार गेलन।

हम कहलि - राय जी नीक लोग रहथि।

कमाली जी बजलैन - हँ।

हम पुछलि - गैना जी कहाँ छथि।

कमाली जी बजलैन - रिटायर्ड होके घर पर छल।

हम पुछलि - जमशेद साहब के बेटी - बेटा के की हाल चाल छय।

कमाली जी बजलैन - बेटी के त बियाह भ गेल। आ बेटा उच्च शिक्षा प्राप्त क रहल छय।

बातचीत क के कमाली जी चल गेलन। आर हम प्रधानाध्यापक से रिटायर्ड होके जीवन बिता रहल छी। परंच जमशेद साहब के याद न गेल। ओ धार्मिक रहल पर कट्टर नइ रहथि। रमजान मे रोज दिन गाँव मे के मस्जिद मे टिफिन मे रसनास्थलि जी आ कमाली जी के संगे जाइत रहलन। हुनकर मधुर व्यवहार, सादा जीवन आ उच्च विचार मन मे याद रह गेल।

-આચાર્ય રામાનંદ મંડલ, સામાજિક ચિંતક સીતામઢ઼ી, સેવાનિવૃત્ત પ્રધાનાધ્યાપક, માતા-ચન્દ્ર દેવી, પિતા-સ્વ૰રાજેશ્વર મંડલ, પત્ની-પ્રમિલા દેવી, જન્મ તિથિ-૦૧ જનવરી ૧૯૬૦ યોગ્યતા- એમ-એસસી (રસાયન શાસ્ત્ર), એમ એ (હિન્દી)। રુચિ- સાહિત્યિક, મૈથિલી-હિન્દી કવિતા -કહાની લેખન આ આલેખ। પ્રકાશિત પોથી - મૈથિલી કવિતા સંગ્રહ ભાસા કે ન બાંટિયો। ૨૦૨૨ પ્રકાશિત રચના - સદિયા કવિતા સંગ્રહ પોથી - જનક નંદિની જાનકી આ શૌર્ય ગાન। ૨૦૨૨ પત્રિકા -મિથિલા સમાજ, ઘર -બાહર આ અપૂર્વા (મૈસામ)। અખબાર -દૈનિક મૈથિલ પુનર્જાગરણ પ્રકાશ સામાજિક- સામાજિક ચિંતન, દાયિત્વ- પૂર્વ જિલા પ્રતિનિધિ, પ્રાથમિક શિક્ષક સંઘ, ડુમરા, સીતામઢ઼ી સ્થાયી પતા- ગ્રામ-પિપરા વિશુનપુર થાના-પરિહાર જિલા-સીતામઢ઼ી વર્તમાન પતા-પિપરા સદન, મુરલિયાચક વાર્ડ-૦૪ સીતામઢ઼ી પોસ્ટ-ચકમહિલા જિલા-સીતામઢ઼ી રાજ્ય-બિહાર પિન-૮૪૩૩૦૨

અપન મંતવ્ય દિતોરિઅલાડ઼વિદિહા઼ગમાિલોમ **પર પઠાઉ।**

२५आचार्य रामानंद मंडल- मैथिली साहित्य मे परिवर्तन से आस लागल

आचार्य रामानंद मंडल

मैथिली साहित्य मे परिवर्तन से आस लागल

बात शुरू करब ज्योतिश्वर से अजाति आजाद तक। ज्योतिश्वर आ महाकवि विद्यापति मैथिली मे साहित्य न रचलन।वो संस्कृत आ अवहट्ट मे साहित्य रचलन। महाकवि त अवहट्ट के देसिल बयना कहलन।वोर समय मे मैथिली भासा नामो न रहय।बाद मे एकर नाम मैथिली भासा नाम परल। अहमे भासाविद अब्राहम ग्रियर्सन के भासा सर्वे रिपोर्ट के अहम योगदान हय। परन्तु वो मैथिली के विभिन्न बोली दक्षिणी मैथिली, पच्छमी मैथिली आ ठेठी आदि के चर्चा कैलन।बाद मे राहुल सांकृत्यायन दक्षिणी मैथिली के अंगिका आ

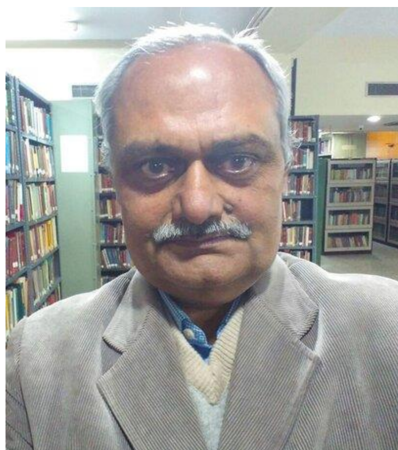
પચ્છમી મૈથિલી કે વજ્જિકા નામ દેલન આ મૈથિલી સે અલગ માનલન।૨૦૦૩ મે મૈથિલી ભાષા સંવિધાન કે અષ્ટમ સૂચી મે જુડલ। હાલાંકિ આર ત કે અંગિકા-વજ્જિકા કે ભાષા કે દર્જા ન મલલ છલ। હાલાંકિ ભાષા કે લેલ ષડયંત્ર જારી છલ આ મૈથિલિયો મે ષડયંત્ર જારી હૈ કેના।મહાકવિ સંસ્કૃત આ દેસી વચના મે સાહિત્ય રચલન ત દૂનૂ કે પ્રકૃતિ ભિન્ન રખલના। પરન્તુ બાદ મે સંપાદન મે દેસિલ વચના કે સંસ્કૃતનિષ્ઠ બના દેલ ગેલ।કાયસ્થ આ બાભન મલિ કે મિથિલા પર લગભગ આઠ સૌ વર્ષ શાસન કેલન।બાદ કે શાસક મૈથિલી આ મૈથિલ પર અધિપત્ય જમૈલન।માને કિ બાભન આ કાયસ્થ કે સંસ્કૃતનિષ્ઠ બોલી કે મૈથિલી આ બાભન આ કાયસ્થ કે મૈથિલ બનૈલના। બાજાપ્તા મૈથિલ મહાસભા એકર ઘોસના કેલક।દોસર જાતિ કે મૈથિલ મહાસભા મે પ્રવેશ નિષેધ ક દેલક।એકર વિરોધ યાદવ મહાસભા કેલન પરન્તુ અરણ્ય રોદન રહ કે રહ ગેલ। સબસે મહત્વપૂર્ણ ર બાત ભેલ જે હમર બોલી ભાષા આ તોહર ભાષા બોલી બના દેલ ગેલ।બાદ મે સાહિત્ય અકાદમી મૈથિલી ભાષા વિભાગ અર સિદ્ધાંત કે પ્રશ્રય દેલના। સાહિત્ય અકાદમી કે નિર્માણ સે ૨૦૨૨તક સંયોજક પદ પર ગૈર બાભન સંયોજક ન બન પાયલ આ ૨૦૨૦ તક ગૈર સવર્ણ કે અકાદમી કે મૂલ પુરસ્કાર ન ભેટલ।૨૦૨૧કે મૂલ અકાદમી પુરસ્કાર પંગુ ઉપન્યાસ પર જગદીશ પ્રસાદ મંડલ ગૈર સવર્ણ કે કાશ્ટી વિરોધ કે બાદ મલલ। આ ૨૦૨૨ કે મૂલ અકાદમી પુરુસ્કાર નિર્વિવાદ રૂપ સે બાભન અજિત આજાદ કે મલલ। ત ૨૦૨૨ મે અકાદમી કે મૈથિલી ભાષા કે સંયોજક પદ પર ભારી મત સે પહિલબાર ગૈર બાભન ભાષાવિદ પ્રો ઉદય નારાયણ સિંહ નચિકેતા સે નિર્વાચિત ભેલન।અબ કિનિકા સે મિથિલા આ મૈથિલી ભાષી કે બડ આસ છલ। પરન્તુ ર કાંટક તાજ છલ। જેના મૈથિલી કે ભાષા આ બોલી મે સામંજસ્ય બૈઠેપતના।કારન દૂનૂ મે સાહિત્ય રચલ જા રહલ છલ। જાનકારી કે મુતાબિક અંગ્રેજી કે પાંચ શૈલી મે અંગ્રેજી સાહિત્ય રચલ જા રહલ છલ। મૈથિલી જેચો બોલી ન કહ્કે શૈલી કહલ બા માનલ જાય। અકાદમી કે સભ કોસાંગ સમાવેશી બનાવે કે આવશ્યકતા છલ।નચિકેતા જી ભાષાવિદ છથિ પરન્તુ માનક, રાર આ ઠેઠી કે મટિયે મે મૈથિલી ભાષાવિદ કૌકસ સે નિપટનાર કાંટા ભરલ રાહ છલ। અર કે લેલ મૈથિલ- મૈથિલી ભાષી કે પૂરજોર સહયોગ કે આવશ્યકતા છલ।

હાર્દિક સંયોજક પદ પર અરૂ પરિવર્તન સે મૈથિલી સાહિત્ય સાધક શ્રી મિથિલા - મૈથિલી અભિયાની કે આસ લાગલ ધ્યાનક સંયોજક કે બધાઈ સંગે શુભકામના।

-આચાર્ય રામાનંદ મંડલ સામાજિક ચિંતક સીતામઢી, સેવાનિવૃત્ત પ્રધાનાધ્યાપક, માતા-ચન્દ્ર દેવી, પિતા-સ્વ૰રામેશ્વર મંડલ, પત્ની-પ્રમિલા દેવી, જન્મ તિથિ-૦૧ જનવરી ૧૯૬૦ યોગ્યતા- એમ-એસસી (રસાયન શાસ્ત્ર), એમ એ (હિન્દી)। રૂચિ- સાહિત્યિક, મૈથિલી-હિન્દી કવિતા -કહાની લેખન આ આલેખ પ્રકાશિત પોથી - મૈથિલી કવિતા સંગ્રહ ભાસા કે ન બાંટિયૌ ૨૦૨૨ પ્રકાશિત રચના - સહિયા કવિતા સંગ્રહ પોથી - જનક નંદિની જાનકી આ શૌર્ય ગાથા ૨૦૨૨ પત્રિકા -મિથિલા સમાજ, ઘર -બાહર આ અપૂર્વા (મૈસામ)। અખબાર -દૈનિક મૈથિલ પુનર્જાગરણ પ્રકાશ સામાજિક- સામાજિક ચિંતન, દાયિત્વ- પૂર્વ જિલા પ્રતિનિધિ, પ્રાથમિક શિક્ષક સંઘ, ડુમરા, સીતામઢી સ્થાયી પતા- ગ્રામ-પિપરા વિશનપુર થાના- પરિહાર જિલા-સીતામઢી વર્તમાન પતા-પિપરા સદન, મુરલિયાચક વાર્ડ-૦૪ સીતામઢી પોસ્ટ-ચકમહિલા જિલા-સીતામઢી રાજ્ય-બિહાર પિન-૮૪૩૩૦૨

અપન મંતવ્ય editorial@videha.com **પર પઠાઉ।**

𑒩𑓃𑒠𑓃𑒩𑒫𑒲𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑓃𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩- 𑒮𑒢𑒮𑒱𑒫𑓃 𑒫𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒏𑒲

<u>𑒩𑒫𑒲𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑓃𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩</u>

𑒮𑒢𑒮𑒱𑒫𑓃𑒫𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒏𑒲

𑒯𑒧 𑒪𑒯𑒹𑒩𑒱𑒨𑒰𑒮𑒿 𑒧𑒼𑒢 𑒣𑒰𑒛𑓃𑒻𑒞 𑒕𑒲, 𑒮𑒢𑒮𑒱𑒫𑓃𑒫𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒏𑒲𑒏𑒹𑒿 𑒍𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒠𑒹𑒐𑒻𑒞𑒕𑒱𑒨𑒢𑒱। 𑒅𑒖𑓂𑒖𑒩 𑒋𑒏-𑒋𑒏 𑒢𑒳𑒂 𑒣𑒯𑒱𑒢𑒹 𑒧𑒰𑒟 𑒗𑒣𑒢𑒹, 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒢𑒴𑒯-𑒢𑒴𑒯 𑒥𑒖𑒻𑒞

𑒁𑒣𑒢 𑒥𑒰𑒞 𑒏𑒯𑒱𑒞𑒟𑒱। 𑒁𑒢𑓂𑒯𑒩𑒼𑒐𑒹𑒧𑒹 𑒁𑒣𑒢 𑒠𑒱𑒨𑒰𑒠𑒱𑒢𑒲 𑒥𑒩𑒧𑒰𑒥𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒏𑒲𑒏 𑒮𑓀𑒑𑒹 𑒢𑒫𑒏𑒰 𑒣𑒼𑒐𑒩𑒱𑒣𑒩 𑒮𑓂𑒢𑒰𑒢-𑒣𑒴𑒖𑒰 𑒏𑒩𑒥𑒰𑒏 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒖𑒰𑒃𑒞𑒟𑒱। 𑒩𑒮𑓂𑒞𑒰𑒧𑒹 𑒋𑒏𑒰𑒡𑒑𑒼𑒙𑒹 𑒂𑒍𑒩 𑒮𑓀𑒑 𑒦𑒋 𑒖𑒰𑒃𑒞𑒟𑒢𑒱। 𑒮𑒦𑒑𑒼𑒙𑒹 𑒒𑒰𑒙𑒣𑒩 𑒮𑓂𑒢𑒰𑒢 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒒𑒩-𑒥𑒰𑒯𑒩𑒏 𑒑𑒣𑓂𑒣-𑒮𑒣𑓂𑒣 𑒏𑒩𑒱𑒞𑒟𑒱, 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫𑒏𑒹𑒿 𑒖𑒪 𑒜𑒰𑒩𑒱𑒞𑒟𑒱 𑒂 𑒫𑒰𑒣𑒮 𑒒𑒩 𑒖𑒐𑒢 𑒂𑒥𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒯𑒼𑒃𑒞𑒟𑒱 𑒞𑒐𑒢 𑒑𑒰𑒧𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒮𑒦 𑒍𑒕𑒰𑒍𑒢 𑒕𑒼𑒛𑓃𑒥𑒰𑒏 𑒅𑒣𑒏𑓂𑒩𑒧𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒻𑒞। 𑒖𑒰𑒛𑓃𑒏 𑒧𑒰𑒮 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒞𑒿 𑒁𑒡𑒱𑒏𑒰𑓀𑒬 𑒪𑒼𑒏 𑒒𑒴𑒩𑒏 𑒮𑒹𑒫𑒢 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒻𑒞। 𑒦𑒼𑒩-𑒦𑒼𑒩 𑒔𑒰𑒯 𑒣𑒲𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒪𑒢𑒱 𑒍𑒯𑒱 𑒮𑒧𑒨 𑒑𑒰𑒧𑒮𑒦𑒧𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒩𑒯𑒻𑒏। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒏𑒹𑒍-𑒏𑒹𑒍 𑒔𑒰𑒯 𑒣𑒲𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒰𑒯, 𑒮𑒹 𑒮𑒦 𑒁𑒛𑓃𑒩𑒔𑒾𑒏𑒣𑒩 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞𑒟𑒱। 𑒏𑒱𑒮𑒰𑒢𑒮𑒦 𑒖𑒢 𑒁𑒜𑓃𑒥𑒋 𑒔𑒪𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞𑒟𑒱। 𑒖𑒿 𑒁𑒑𑒯𑒢𑒏 𑒧𑒰𑒮 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒿 𑒠𑒩𑒥𑒖𑒹-𑒠𑒩𑒥𑒖𑒹 𑒠𑒰𑒅𑒢 𑒯𑒼𑒥𑒋 𑒪𑒑𑒻𑒞। 𑒏𑓂𑒩𑒧𑒬𑓁 𑒧𑒾𑒮𑒧 𑒥𑒠𑒪𑒻𑒞, 𑒪𑒼𑒏𑒏 𑒠𑒱𑒢𑒔𑒩𑓂𑒨𑒰 𑒞𑒠𑒢𑒳𑒏𑒴𑒪 𑒥𑒠𑒪𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒮𑒩𑒱𑒮𑒫𑒥𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒏𑒲𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒍𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒠𑒹𑒐𑒱𑒁𑒢𑒱। 𑒧𑒰𑒒𑒼𑒧𑒰𑒮𑒧𑒹 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒍𑒜𑓃𑒢𑒰 𑒍𑒜𑓃𑒢𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒠𑒹𑒐𑒱𑒁𑒢𑒱। 𑒮𑓂𑒢𑒰𑒢-𑒣𑒴𑒖𑒰 𑒏𑒋 𑒪𑒾𑒙𑒻𑒞 𑒏𑒰𑒪 𑒖𑒰𑒛𑓃𑒏 𑒧𑒰𑒮𑒧𑒹 𑒟𑒩-𑒟𑒩 𑒏𑒣𑒻𑒞 𑒏𑒱𑒕𑒳-𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒧𑓀𑒞𑓂𑒩 𑒣𑒜𑓃𑒻𑒞 𑒍 𑒫𑒰𑒣𑒮 𑒁𑒣𑒢 𑒒𑒩 𑒂𑒥𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞𑒟𑒱।

𑒯𑒧𑒮𑒦 𑒢𑒹𑒢𑒰 𑒩𑒯𑒲, 𑒖𑒥𑒰𑒢 𑒦𑒹𑒪𑒯𑒳𑒿। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒮𑒩𑒱𑒮𑒫𑒥𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒏𑒲 𑒍𑒯𑒱𑒢𑒰𑒏-𑒍𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒩𑒯𑒟𑒱। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒏𑒯𑒱𑒍 𑒦𑒩𑒱𑒧𑒼𑒢 𑒯𑒿𑒮𑒻𑒞 𑒢𑒯𑒱 𑒠𑒹𑒐𑒪𑒱𑒁𑒢𑒱। 𑒖𑒐𑒢 𑒏𑒐𑒢𑒼 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒂𑒓𑒢 𑒖𑒰𑒃 𑒞𑒿 𑒍 𑒏𑒼𑒢𑒼 - 𑒢𑒹 - 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒏𑒰𑒖𑒧𑒹 𑒥𑒰𑒗𑒪 𑒩𑒯𑒱𑒞𑒟𑒱। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒯𑒰𑒟𑒏 𑒥𑒢𑒰𑒍𑒪 𑒦𑒼𑒖𑒢𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓀𑒮𑒰 𑒖𑒞𑒹𑒏 𑒏𑒩𑒲 𑒞𑒞𑒹𑒏 𑒏𑒧। 𑒏𑒻𑒏𑒥𑒹𑒩 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒍𑒯𑒱𑒚𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒢𑒼𑒞 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒕𑒪। 𑒂𑒥 𑒮𑒼𑒔𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒞𑒿 𑒮𑒼𑒔𑒱𑒞𑒹 𑒩𑒯𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒲। 𑒏𑒞𑒹𑒏 𑒧𑒢𑒼𑒨𑒼𑒑𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒏 𑒍 𑒦𑒼𑒖𑒢 𑒥𑒢𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒲𑒯। 𑒂𑒓𑒢𑒧𑒹 𑒖𑒰𑒃𑒞𑒹 𑒪𑒑𑒻𑒞 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒣𑒫𑒱𑒞𑓂𑒩 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒣𑒩 𑒂𑒥𑒱 𑒑𑒹𑒪 𑒕𑒲। 𑒮𑒾𑒮𑒹 𑒂𑒓𑒢𑒧𑒹 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒐𑒜𑓃 𑒢𑒯𑒱 𑒠𑒹𑒐𑒰𑒃𑒞 । 𑒮𑒠𑒱𑒐𑒢 𑒔𑒧𑒔𑒧 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒢𑒱 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒂𑒓𑒢।

𑒍𑒯𑒱 𑒂𑒓𑒢𑒧𑒹 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒁𑒠𑓂𑒦𑒳𑒞 𑒬𑒰𑓀𑒞𑒱𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒫𑒰𑒞𑒰𑒫𑒩𑒝 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪। 𑒏𑒳𑒪𑒧𑒝𑒱 𑒏𑒋 𑒔𑒰𑒩𑒱𑒑𑒼𑒙𑒹 𑒍𑒯𑒱𑒒𑒩𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒟𑒱। 𑒦𑒰𑒃𑒖𑒲)𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒑𑒲𑒨 𑒁𑒢𑒳𑒑𑓂𑒩𑒯 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒗𑒰), 𑒮𑒩𑒱𑒮𑒫𑒥𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒏𑒲, 𑒥𑒩𑒧𑒰𑒥𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒏𑒲, 𑒂 𑒏𑒰𑒧𑒠𑒹𑒫 𑒦𑒰𑒃 𑒨𑒠𑓂𑒨𑒣𑒱 𑒮𑓀𑒥𑓀𑒡𑒧𑒹 𑒍 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒪𑒑𑒱𑒞𑒟𑒱 𑒞𑒟𑒰𑒣𑒱 𑒯𑒧𑒮𑒦 𑒢𑒹𑒢𑒹𑒮𑒿 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒦𑒰𑒃𑒖𑒲 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒱𑒁𑒢𑒱। 𑒍 𑒏𑒰𑒬𑒲𑒮𑒿 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞 𑒣𑒜𑓃𑒢𑒹 𑒕𑒪𑒰𑒯। 𑒖𑓂𑒨𑒼𑒞𑒱𑒭𑒱 𑒩𑒯𑒟𑒱। 𑒯𑒧𑒩 𑒑𑒰𑒧𑒏

મુખ્યશ્રિા એહો નિ્વિ઼મીય યુનઉ ગેઉ નહથિ। જૂદાન શ્રાંદોઉનમે વ઼નીવા જાવે઼ સંગે વહુ઼ત સક્નાયિ઼ છઉાહ । એકવેન ઁ શ્રો શ્રપનસજાટા ળમીન જૂદાન શ્રાંદોઉનમે દાન કએ દેને નહથિ। હુનકા ઉેકનકિ શ્રોએહ ળમીનસઁ ળીવ઼કિા યઉૈત છઉનિ। ઁ ઉગેત શ્રછિ ળે જવાવે઼શમે શ્રો ૬ કાળ કએ દેને નહથિ વાદમે વનમા વાઉ઼ી કાકીક પ્નયાસસઁ શ્રો ળમીનસજા વ઼ાપસ જેઉ છઉ।

હમન પ્નપિતામહ સ્વ઼ન્ગીય઼ ગુમાની મશ્રિન વહુ઼ત સંપન્ન ઉેક નહથિ । હુનકા છશ્રોટા પુત્ન શ્રા દૂટા પુત્ની નહથનિ । એકટાપુત્ન વશ્રિાહક વાદ કમે વએસમે મનિ ગેઉપ્પનિ। એકટાકેઁ કોનો સંતાન નહિ જેઉનિ। યાનટિાકેઁ સંતાનસજા જેઉનિ। એકટા કન્યાક વશ્રિાહ વ઼જાનગામા)ળનકપુન ઉગ , નેપાઉમે} નહનિ। દોસન કન્યાકેઁ વશ્રિાહક વાદ ગામે વસાશ્રોઉ ગેઉનિ। શ્રોહિ સમયમે વેટીકેઁ વસેનાઈ, ગામમે જગિમાનકેઁ નાપ્પવ, ગૌનવ઼ક વાત વૂ઼હઉ ળાશ્ત છઉ। હુનકા ળમીન, કઉમ, પોપ્પનિ સિજાયીળમે હિસ્સા દેઉ ગેઉ નહનિ। હુનકા તીનટા પુત્ન જેઉનિ। શ્રોહમિસઁ એકટા નહથિ જાશ્ળી। દોસન નહથિ-સ્વ઼ન્ગીય઼ ળગદીશ હા। શ્રો વ઼ાટસન શ્સકૂઉ મધુવનીમે પઢૈત નહથિ। ગેનપ્પેઉીમે નામ કેને નહથિ। મુદા કમે વએસમે ટીવી વમિાનીસઁ હુનકન મ ૃત્યુ જાએ ગેઉનિ। હુનકે પત્નીકેઁ હમસજા વનમા વાઉ઼ી કાકી કહિશ્રિનિ।)વનમા વેતશ્રિા ઉગ કોનો ગામ છૈક ।) હમસજા નેનામે હુનકન એકટા ગ્નૂપશ્રોટો દેપ્પને નહિ ળે હુનકન પનવિ઼ાન ઉગામે હુનકન એકટા નસિાન છઉ। ગેનપ્પેઉીમે શ્રો વહુ઼ત નાસ તગમાસજા ળતિને નહથિ। એહો હમસજા નેનામે દેપ્પને નહિ। વનમાવાઉ઼ી કાકી વહુ઼ત ળોગા કએ ૬ દુનૂ વસ્તુ નપ્પને નહથિ। હુનકા એકટા પુત્ન છથિ કામદેવ઼ જાશ । વાવાક વહનિક નામ નહનિ દુન્ગા દાશ। દુન્ગા દાશ્ક તેસન પુત્નક વશ્રિાહ સનસિવ઼વાઉ઼ી કાકીસઁ નહનિ। હમ કહિશ્રો હુનકા નહિ દિપ્પઉશ્રિનિ। ઉેકસજા કહૈત ળે શ્રો વશ્રિાહક કછુ઼એ દનિક વાદ ટીવી વમિાનીસઁ મનિ ગેઉથિ। તકનવાદ સનસિવ઼વાઉ઼ી કાકી વ઼યિવ઼ા જાએ ગેઉાહ। હુનકન સૌસે ળીવ઼ન શ્રોહિના ઉળના સાની પહનિને વીત ગેઉનિ।

હમ ળપ્પન કપ્પનો શ્રોહિ શ્રાઉન ળાશ, સનસિવ઼વાઉ઼ી કાકીકેઁ કાળે કનૈત દેપ્પશ્રિનિ। ઘનક કાળસઁ ળપ્પન શ્રુનસતિ હોનિ ઁ યનપ્પા કાટથિ। શ્રોહિ

समयमे चरखा चलबाक एकटा हवा बहल रहैक। हमरासभक गाममे खादी भंडार रहैक। ओहि माध्यमसँ कतेको गरीब महिलासभक गुजर होइत छलैक। महिला कत्तनिसभ महीन सँ महीन ताग काटथि। जतेक महीन ताग ततेक बेसी दाम भेटतैक। ताग कतेक महीन भेल तकर निर्णय खादी भंडारक कार्यकर्त्ता करैत छलाह। चरखासभ सेहो कैक प्रकारक होइत छलैक। सभसँ पैघ चरखाकेँ अंबर चरखा कहल जाइक। ओहि चरखामे एकहि संगे कैकटा सूत निकलैत छल। ओकरा चलबएमे बेसी परिश्रम जरूर होइत छल मुदा सूतक उत्पादन सेहो कैक गुणा बेसी होइत छल। कत्तनिसभ अपन-अपन सूत खादी भंडारमे जमा कए देथि आ तकरा बदलामे बेसीकाल खादी कपड़ा देल जाइत छल। टाका कमे काल दैत छल। एहि तरहसँ कठोर परिश्रम कए ओ सभ अपन देह ढ़पैत छलीह आ पेट भरैत छलीह। सरसिबवाली काकी आ बरमा वाली काकी दुनूगोटे अंबरक चरखा चलबैत छली।

सरसिबवाली काकीक स्वरमे अद्भुत मधुरता रहनि। भगवतीक गीत, विवाहक समयक गीत , बरक परिछन आ बेटीक जेबा काल समदाउन आ ततेक मधुर गबैत छलीह जकर वर्णन करब मोसकिल अछि।

हुनकामे सामाजिक काजमे मदति करबाक जबरदस्त प्रव◌ृत्ति छलनि। ककरो घरमे विवाह, उपनायन होइत तँ ओ दिन-राति एक कए दितथि । उपनयनक मरबामे लिखिआ-पढ़िआ करबामे हुनका महारत छल । सौसे मरबामे तरह-तरहक चित्रसभ हाथसँ बनबैत छलीह। आजुक समय रहैत तँ हुनकर एहि प्रतिभासभकेँ समाजमे प्रचार होइत , हुनका किछु आर्थिक लाभो होइतनि। मुदा ओहि समयमे से सभ तँ नहि रहैक। मधुबनी चित्रकलाक प्रचार-प्रसार भेलैक जरूर मुदा बहुत देरीसँ। तावे हुनका सन-सन कतेको मौलिक कलाकारसभ साधना करैत-करैत एहि संसारकेँ छोड़ि देलथि।

गाममे ककरो बेटीक विवाह होइतैक तँ मधुश्रावणीमे कनिआकेँ खिस्सा कहबाक हेतु ओ जाइत छलीह। हुनका सभकिछु कंठाग्र

रहनि। लग-पासक महिलासभ बैसलथि, कनिञा बैसलथि, जँ वर आएल छथि तँ ओहो बैसलथि आ सभगोटे नियमपूर्वक हुनकर प्रवचन सुनलथि।

मधुश्रावणीक समाप्तिधरि जे विधि-व्यवहार होइत से सभ ओ करैत छलीह। बदलामे हुनका की भेटैत छलनि? जँ कनिञाक सासुरसँ हुनको एक नुआ आबि गेल तँ से हुनका भेटि जाइत छलनि नहि तँ ठोकल। मुदा हुनका एहिसभसँ निर्लिप्त देखलिअनि। जेना ओ एहि पृथ्वीपर चुपचाप सभकिछु सहि लेबाक हेतु आएल होथि। कहिओ ककरो कोनो तरहक प्रतिवाद नहि, आग्रह नहि, इच्छा- अभिलाषा नहि।

कैकबेर पावनिसभमे हुनका अपना ओहिठाम किछु-किछु बनबैत देखलिअनि। जेना तिलासंक्रान्तिमे चुड़लाइ बनबएमे ओ हमर माएकेँ मदति करथि। एहि काजमे तँ बरमावाली काकी सेहो लागल देखलिअनि। सभगोटे गप्प-सप्प करथि आ चुड़लाइओ बनबैत रहथि। एहि तरहे छिट्टाक-छिट्टा चुड़लाइ बनैत छल आ हमसभ तकरा कतेको दिन धरि खाइत रहैत छलहुँ।

सरिसबवाली काकीकेँ अपन कोनो संतान नहि रहनि। भाइजीकेँ सेहो अपन कोनो संतान नहि रहनि। हुनकर पत्नी कहि नहि कहिआ सुतुएमे मरि गेलखिन। कहाँदन हुनकासभकेँ एकटा पुत्र भेल रहनि जे दस वर्षक भए कए मरि गेलथि। बरमा वाली काकी सेहो सुतुएमे बचिबा भए गेलथि। मुदा संयोगसँ हुनका एकटा पुत्र भेल रहथिन-कामदेव झाइ। तीनू खेरिकेनमे ओएहटा संतान रहथि। सात भरि पहिने असस्सीसालक वयसमे हुनकर मृत्यु भए गेलनि।। हुनका भरल-पुरल परिवार छनि। सरिसबवाली सभदिन हुनके अपन संतान बूझि जीबि गेलीह। कहिओ ककरोसँ किछु अपेक्षा नहि। भगवान छोड़ि केओ मदति केनिहार नहि। कहिओ काल हुनका मारक बड़ नोर पोछैत देखलिअनि। सारा मोनमे गड़ल कष्ट असह्य भए जाइत होएनि। कतहुँ तँ ओकरा अभिव्यक्ति चाहैत छैक।

𑒢𑒾𑒏𑒩𑒲𑒏 𑒏𑓂𑒩𑒧𑒧𑒹 𑒯𑒧 𑒥𑒰𑒯𑒩 𑒔𑒪𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒯𑒳𑒿 । 𑒋𑒏𑒠𑒱𑒢 𑒮𑒳𑒢𑒪𑒱𑒌𑒏 𑒖𑒹 𑒮𑒩𑒮𑒱𑒫𑒫𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒏𑒲 𑒢𑒯𑒱 𑒩𑒯𑒪𑒲𑒯। 𑒮𑒠𑒰-𑒮𑒩𑓂𑒫𑒠𑒰𑒏 𑒪𑒹𑒪 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒠𑒳𑒐𑒲 𑒂𑒞𑓂𑒧𑒰 𑒋𑒯𑒱 𑒮𑓀𑒮𑒰𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒕𑒼𑒛𑓃𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒲𑒯। 𑒥𑒱𑒢𑒰 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒏𑒯𑒢𑒹, 𑒥𑒱𑒢𑒰 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒧𑓀𑒑𑒢𑒹।

- 𑒩𑒫𑒲𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩, 𑒣𑒱𑒞𑒰𑒏 𑒢𑒰𑒧: 𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒑𑒲𑒨 𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩, 𑒧𑒰𑒞𑒰𑒏 𑒢𑒰𑒧: 𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒑𑒲𑒨𑒰 𑒠𑒨𑒰𑒏𑒰𑒬𑒲 𑒠𑒹𑒫𑒲, 𑒫𑒋𑒮: 𑓖𑓙 𑒫𑒩𑓂𑒭, 𑒣𑒻𑒞𑒵𑒏 𑒑𑓂𑒩𑒰𑒧: 𑒁𑒛𑓃𑒹𑒩 𑒛𑒲𑒯, 𑒧𑒰𑒞𑒵𑒏: 𑒮𑒢𑒱𑒒𑒰𑒂 𑒛𑓂𑒨𑒼𑒜𑓃𑒲, 𑒫𑒵𑒞𑓂𑒞𑒱: 𑒦𑒰𑒩𑒞 𑒮𑒩𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒅𑒣 𑒮𑒔𑒱𑒫 (𑒮𑒹𑒫𑒰𑒢𑒱𑒫𑒵𑒞𑓂𑒞), 𑒮𑓂𑒣𑒹𑒬𑒪 𑒧𑒹𑒙𑓂𑒩𑒼𑒣𑒼𑒪𑒱𑒙𑒢 𑒧𑒖𑒱𑒮𑓂𑒙𑓂𑒩𑒹𑒙, 𑒠𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲(𑒮𑒹𑒫𑒰𑒢𑒱𑒫𑒵𑒞𑓂𑒞), 𑒬𑒱𑒏𑓂𑒭𑒰: 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒡𑒰𑒩𑒲 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒧𑒯𑒰𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨𑒮𑒿 𑒥𑒲𑒋𑒮-𑒮𑒲 𑒦𑒾𑒞𑒱𑒏 𑒫𑒱𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒭𑓂𑒚𑒰 : 𑒠𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨𑒮𑒿 𑒫𑒱𑒡𑒱 𑒮𑓂𑒢𑒰𑒞𑒏, 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒏𑒵𑒞𑒱: 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹: 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒫𑒩𑓂𑒭:𑓒𑓐𑓑𑓗 𑓑𑒦𑒼𑒩𑒮𑒿 𑒮𑒰𑒿𑒗 𑒡𑒩𑒱 (𑒂𑒞𑓂𑒧 𑒏𑒟𑒰), 𑓒 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑𑒫𑒬 (𑒢𑒱𑒥𑓀𑒡), 𑓓𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒑 𑒋𑒯𑒱 𑒚𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱 (𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑); 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒫𑒩𑓂𑒭:𑓒𑓐𑓑𑓘 𑓔 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 (𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯) 𑓕 𑒢𑒧𑒮𑓂𑒞𑒮𑓂𑒨𑒻 (𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓖 𑒫𑒱𑒫𑒱𑒡 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑 (𑒢𑒱𑒥𑓀𑒡) 𑓗𑒧𑒯𑒩𑒰𑒖(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓘𑒪𑒖𑒏𑒼𑒙𑒩(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮); 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒫𑒩𑓂𑒭:𑓒𑓐𑓑𑓙 𑓙𑒮𑒲𑒧𑒰𑒏 𑒍𑒯𑒱 𑒣𑒰𑒩(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮)𑓑𑓐𑒮𑒧𑒰𑒡𑒰𑒢(𑒢𑒱𑒥𑓀𑒡 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯) 𑓑𑓑𑒧𑒰𑒞𑒵𑒦𑒴𑒧𑒱(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓑𑓒𑒮𑓂𑒫𑒣𑓂𑒢𑒪𑒼𑒏(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮); 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒫𑒩𑓂𑒭:𑓒𑓐𑓒𑓐 𑓑𑓓𑒬𑓀𑒐𑒢𑒰𑒠(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓑𑓔𑒩𑒯𑒋 𑒟𑒱𑒏 𑒖𑒲𑒫𑒢(𑒮𑓀𑒮𑓂𑒧𑒩𑒝)𑓑𑓕𑒜𑒯𑒻𑒞 𑒠𑒹𑒫𑒰𑒪(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮); 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒫𑒩𑓂𑒭:𑓒𑓐𑓒𑓑 𑓑𑓖𑒣𑒰𑒟𑒹𑒨(𑒮𑓀𑒮𑓂𑒧𑒩𑒝) 𑓑𑓗𑒯𑒧 𑒂𑒥𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒲(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓑𑓘𑒣𑓂𑒩𑒪𑒨𑒏 𑒣𑒩𑒰𑒞(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮); 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒫𑒩𑓂𑒭:𑓒𑓐𑓒𑓒 𑓑𑓙𑒥𑒲𑒞𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒮𑒧𑒨(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓒𑓐𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒥𑒱𑒧𑓂𑒥(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓒𑓑𑒥𑒠𑒪𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒮𑒧𑒏𑒕𑒱(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓒𑓒𑒩𑒰𑒭𑓂𑒙𑓂𑒩 𑒧𑓀𑒠𑒱𑒩(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓒𑓓𑒮𑓀𑒨𑒼𑒑(𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯) 𑓒𑓔𑒢𑒰𑒔𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒟𑒱 𑒫𑒮𑒳𑒡𑒰(𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑓒𑓕𑒠𑒲𑒣 𑒖𑒩𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒋 (𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮)।

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 𑒋𑒠𑒱𑒞𑒼𑒩𑒱𑒁𑒪.𑒮𑓂𑒞𑒰𑒤𑓂𑒤.𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒰@𑒑𑒧𑒰𑒃𑒪.𑒏𑒼𑒧 **𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।**

𑓒.𑓗.𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒧𑒢𑒼𑒖 𑒏𑒬𑓂𑒨𑒣- 𑒚𑒲𑓄

𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒧𑒢𑒼𑒖 𑒏𑒬𑓂𑒨𑒣

𑓑 𑒙𑒰 𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰

𑒜𑒲𑒚

𑒙𑓂𑒩𑒹𑒢 𑒐𑒳𑒖𑒞𑒱 𑒮𑓂𑒙𑒹𑒬𑒢 𑒣𑒩 𑒦𑒲𑒛𑓃 𑒐𑒞𑒧 𑒯𑒳𑒁𑓄 𑒪𑒰𑒑𑒪 𑒕𑒪𑒻। 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒧𑒯𑒱𑒪𑒰 𑒁𑒣𑒢 𑒥𑒹𑒙𑒰 𑒏𑒹 𑒏𑒼𑒩𑒰 𑒧𑒹 𑒪𑒹𑒢𑒹 𑒮𑒳𑒑𑒰- 𑒧𑒹𑒢𑒰 𑒫𑒪𑒰 𑒒𑒳𑒧𑒰- 𑒒𑒳𑒧𑒰 𑒏𑓄 𑒐𑒼𑒋𑒥𑒰𑒏 𑒨𑒞𑓂𑒢 𑒏𑓄 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪𑒲𑒯। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒥𑒹𑒙𑒰 𑒕𑒪𑒻 𑒏𑒱 𑒐𑒹𑒥𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒏𑒢𑒱𑒘𑓂𑒯𑒳𑒿 𑒞𑒻𑒨𑒰𑒩 𑒢𑒯𑒱 𑒧𑒳𑒿𑒯𑒹 𑒕𑒲𑒣 𑒪𑒻. 𑒂 𑒏𑒼𑒩𑒰 𑒮𑒿 𑒅𑒞𑒩𑒥𑒰𑒏 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒮𑒩𑒞! 𑒐𑒼𑒋𑒥𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒮 𑒧𑒹 𑒁𑒮𑒤𑒪 𑒦𑒹𑒪𑒰 𑒣𑒩 𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒏𑒹 𑒔𑒹𑒯𑒩𑒰 𑒣𑒩 𑒏𑒐𑒢𑒼- 𑒏𑒐𑒢𑒼 𑒞𑒰𑒧𑒮𑒏 𑒩𑒹𑒐 𑒥𑒱𑒖𑒪𑒾𑒏𑒰 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒔𑒧𑒏𑒱 𑒖𑒰𑒃; 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒏𑓂𑒭𑒝𑒯𑒱 𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒪𑒣𑒱𑒞 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒦' 𑒖𑒰𑒃। 𑒂 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒢𑒫- 𑒫𑒮𑓂𑒞𑒳 𑒫𑒰 𑒪𑒼𑒏 𑒏𑒹 𑒠𑒹𑒐𑒰- 𑒠𑒹𑒐𑒰 𑒣𑒼𑒪𑓂𑒯𑒥𑒻 𑒪𑒹 𑒏𑒯𑒳𑒢𑒰 𑒋𑒏𑒼- 𑒠𑒴 𑒏𑒾𑒩 𑒂𑒩 𑒐𑒰 𑒪𑒻। 𑒮𑒤𑒪𑒞𑒰- 𑒁𑒮𑒤𑒪𑒞𑒰 𑒏𑒹 𑒄 𑒐𑒹𑒪 𑒔𑒪𑒞𑒱 𑒕𑒪𑒻 𑒏𑒱 𑒮𑒯𑒮𑒰 𑒧𑒻𑒪 𑒮𑓄 𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒔𑒱𑒏𑓂𑒏𑒙 𑒦𑒹𑒪 𑒁𑒩𑓂𑒡𑒢𑒑𑓂𑒢 𑒠𑒹𑒯, 𑒖𑒰𑒛𑓃 𑒮𑓄 𑒠𑒰𑒿𑒞 𑒏𑒙𑒏𑒙𑒥𑒻𑒞, 𑒥𑒹𑒩- 𑒥𑒹𑒩 𑒐𑒮𑒻𑒞 𑒣𑒼𑒙𑒰 𑒮𑒳𑒛𑓃𑒏𑒻𑒞 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒣𑒰𑒿𑒔- 𑒕𑒾 𑒮𑒰𑒪 𑒏𑒹 𑒕𑒾𑒛𑓃𑒰 𑒨𑒰𑒔𑒢𑒰 𑒧𑒹 𑒂𑒿𑒖𑒳𑒩 𑒖𑒼𑒛𑓃𑒢𑒹 𑒍𑒯𑒱 𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒏𑒹 𑒥𑒰𑒙 𑒕𑒹𑒏𑒱 𑒪𑒹𑒪𑒏𑒻। "𑒯𑒙𑓂𑒙𑓂 𑒏𑒪𑓂𑒪𑒩!!! 𑒏𑒹𑒯𑒢 𑒜𑒲𑒚 𑒪𑒑𑒰 𑒏𑓄 𑒚𑒰𑒜𑓃 𑒁𑒕𑒱! 𑒮𑒣𑒩𑒞𑒲𑒦 𑒢𑒹 𑒠𑒹𑒐𑒱𑒨𑒾! 𑒦𑒰𑒑𑒻 𑒕𑒻 𑒏𑒱 𑒢𑒯𑒱 𑒋𑒐𑒢𑒹 𑒪𑒞𑒱𑒨𑒰 𑒠𑒹𑒥𑒾। 𑒕𑒳𑒞𑒯𑒩 𑒢𑒯𑒱 𑒞𑒢!! 𑒧𑒰𑒨- 𑒥𑒰𑒣 𑒖𑒢𑒧𑒰 𑒏𑓄 𑒕𑒼𑒛𑓃𑒱 𑒠𑒹𑒪𑒏𑒢𑒯𑒱 𑒦𑒲𑒐 𑒧𑒰𑒿𑒑𑒻 𑒪𑒻। 𑒖𑒼 𑒖𑒹 𑒖𑒢𑒧𑒹𑒪𑒏𑒾 𑒞𑒏𑒩𑒹 𑒐𑒼 𑒑𑓄।" 𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒞𑒰𑒧𑒮𑒹 𑒥𑒖𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒪𑒲𑒯। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒍 𑒕𑒾𑒛𑓃𑒰 𑒍𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒫𑒱𑒏𑒰𑒩 𑒨𑒰𑒔𑒢𑒰 𑒧𑒹 𑒚𑒰𑒜𑓃।

"𑒧𑒧𑓂𑒧𑒲! 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒦𑒴𑒐 𑒢𑒻 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒻𑒨𑒼 𑒂𑒯𑒰𑒿 𑒧𑒳𑒿𑒯 𑒧𑒹 𑒚𑒳𑒮𑒻 𑒕𑒲। 𑒍 𑒐𑒰𑒃 𑒪𑒻 𑒧𑒰𑒿𑒑𑒻𑒨𑒹 𑒞𑒻𑒨𑒼 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒢𑒻 𑒠𑒻 𑒕𑒱𑒨𑒻?' 𑒥𑒹𑒙𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒫𑒰𑒠 𑒮𑒳𑒢𑒱 𑒏𑒳𑒣𑒱𑒞 𑒍 𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒲 '𑒯𑒳𑒿𑒯 !!! ' 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒥𑒹𑒙𑒰 𑒏𑒹 𑒏𑒼𑒩 𑒮𑓄 𑒋𑒏 𑒏𑒰𑒞 𑒅𑒞𑒰𑒩𑒱 𑒥𑒰𑒙𑒲 𑒧𑒹 𑒥𑒰𑒿𑒔𑒪 𑒮𑒰𑒧𑒑𑓂𑒩𑒲 𑒩𑒹𑒪𑒏 𑒣𑒙𑒩𑒲 𑒣𑒩 𑒤𑒹𑒏𑓄 𑒪𑒰𑒑𑒪 𑒩𑒯𑒟𑒱।

𑒍 𑒕𑒾𑒛𑓃𑒰 𑒋𑒐𑒢𑒼 𑒍𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒋𑒏 𑒙𑒏 𑒥𑒰𑒙𑒱𑒨𑒹 𑒠𑒱𑒮𑒱 𑒠𑒹𑒐𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪।

-**𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒧𑒢𑒼𑒖 𑒏𑒬𑓂𑒨𑒣, 𑒮𑒧𑓂𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱:** 𑒦𑒰𑒩𑒞 𑒮𑒩𑒏𑒰𑒩 𑒏𑒹 𑒅𑒣-𑒮𑒔𑒱𑒫, **𑒮𑓀𑒣𑒩𑓂𑒏:** 𑒮𑒲-𑓑𑓑, 𑒙𑒰𑒫𑒩-𑓔, 𑒙𑒰𑒃𑒣-𑓕, 𑒏𑒱𑒠𑒫𑒃 𑒢𑒑𑒩 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 (𑒠𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲 𑒯𑒰𑒙

के सामने), नई दिल्ली-११००२३ मो ८८१०८११८५०, ८१७८२१६२३८ ई-मेल : maithilikamal@gmail.com

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com पर पठाउ।

२८.निर्मला कर्ण- अग्निशिखा (पेज-१५)

निर्मला कर्ण (१९६०-), शिक्षा - एम ए, नैहर - धनखपुर, दरभंगा, सासुर - गोढ़ियारी (वैशाली), वर्तमान निवास - राँची, झारखण्ड, झारखंड सरकार महिला एवं बाल विकास सामाजिक सुरक्षा विभाग मे बाल विकास परियोजना पदाधिकारी पद सँ सेवानिवृत्ति उपरान्त स्वतंत्र लेखन। मूल हिन्दी- स्वर्गीय जितेन्द्र कुमार कर्ण, मैथिली अनुवाद- निर्मला

𑒏𑒩𑓂𑒝

𑒁𑒑𑓂𑒢𑒱𑒬𑒱𑒐𑒰 (𑒦𑒰𑒑 - 𑓑𑓕)

𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒏𑒟𑒰:
𑒣𑒳𑒩𑓀𑒠𑒩 𑒂 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒏 𑒋𑒏 𑒮𑓀𑒑 𑒠𑒰𑒢𑒫𑒑𑒝 𑒮𑒮 𑒨𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒏𑒩𑒥𑒰𑒏 𑒕𑒪 𑒧𑒖𑒱𑒣 𑒯𑒼𑒨 𑒏𑒹 𑒮𑒴𑒔𑒢𑒰 𑒦𑒹𑒙𑒪𑒰 𑒣𑒩 𑒣𑒩 𑒠𑒰𑒢𑒫𑒩𑒰𑒖 𑒏𑒹𑒬𑒲 𑒁𑒞𑓂𑒨𑓀𑒞 𑒏𑒳𑒣𑒱𑒞 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒪 𑒂 𑒋𑒯𑒱 𑒥𑒹𑒩 𑒨𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒧𑒹 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒏𑒹 𑒣𑒩𑒰𑒖𑒱𑒞 𑒏𑒮 𑒁𑒣𑒢 𑒦𑒵𑒞𑓂𑒨 𑒥𑒢𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒠𑒵𑒜𑓃 𑒢𑒱𑒬𑓂𑒔𑒨 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒪
𑒂𑒥 𑒂𑒑𑒴:
𑒧𑒝𑒱, 𑒧𑒰𑒝𑒱𑒏𑓂𑒨, 𑒩𑒞𑓂𑒢 𑒋𑒫𑓀 𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒝 𑒖𑒛𑓃𑒱𑒞 𑒣𑒩𑓂𑒨𑓀𑒏 𑒣𑒩 𑒮𑒳𑒞𑒪 𑒮𑒳𑒞𑒪 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒁𑒢𑓂𑒨𑒧𑒢𑒮𑓂𑒏 𑒮𑒢 𑒯𑒼𑒧𑒨 𑒪𑒑𑒪𑒰𑒯 𑒪 𑒂 𑒋𑒏 𑒦𑒵𑒞𑓂𑒨 𑒏𑒹 𑒧𑒰𑒡𑓂𑒨𑒧 𑒮𑒮 𑒁𑒧𑒩𑒣𑒳𑒩 𑒦𑓂𑒩𑒧𑒝𑒏 𑒁𑒣𑒢 𑒁𑒦𑒱𑒪𑒰𑒭𑒰 𑒃𑓀𑒠𑓂𑒩 𑒏𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒭𑒱𑒞 𑒏𑒨𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒪 𑒃𑓀𑒠𑓂𑒩 𑒁𑒞𑓂𑒨𑓀𑒞 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒢𑓂𑒢 𑒦𑒹𑒪𑒰𑒯 𑒪 𑒂 𑒩𑒰𑒖𑒰𑒏 𑒮𑓀𑒑𑒹 𑒮𑓂𑒫𑒨𑒿 𑒔𑒪𑒥𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓂𑒞𑒰𑒫 𑒏𑒨𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒪 𑒩𑒟 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓂𑒞𑒳𑒞 𑒦𑒹𑒪 𑒪 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒑𑒼𑒙𑒹 𑒍𑒯𑒱 𑒩𑒟 𑒣𑒩 𑒥𑒻𑒮 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯 𑒪 𑒁𑒬𑓂𑒫 𑒞𑒲𑒫𑓂𑒩 𑒫𑒹𑒑 𑒮𑒮 𑒔𑒪𑒮 𑒪𑒰𑒑𑒪 𑒪 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒩𑒰𑒖𑒧𑒰𑒩𑓂𑒑 𑒣𑒩 𑒩𑒟 𑒦𑒰𑒑𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒪, 𑒣𑒳𑒢𑓁𑒋𑒏 𑒔𑒾𑒏 𑒂𑒨𑒪 𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒚𑒰𑒧 𑒮𑒮 𑒩𑒟 𑒋𑒏 𑒁𑒢𑓂𑒨 𑒠𑒱𑒬𑒰 𑒧𑒹 𑒒𑒴𑒧𑒱 𑒑𑒹𑒪 𑒪 𑒂𑒥 𑒧𑒰𑒩𑓂𑒑 𑒏𑒹 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒏𑒰𑒞 𑒧𑒹 𑒅𑒢𑓂𑒢𑒞 𑒫𑒵𑒏𑓂𑒭 𑒠𑒵𑒭𑓂𑒙𑒱𑒑𑒞 𑒦𑒮 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪 𑒪 𑒍𑒯𑒱 𑒫𑒵𑒏𑓂𑒭 𑒧𑒹 𑒣𑒰𑒩𑒱𑒖𑒰𑒞, 𑒏𑒪𑓂𑒣𑒫𑒵𑒏𑓂𑒭 𑒮𑒧𑒹𑒞 𑒫𑒱𑒦𑒱𑒢𑓂𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒁𑒢𑓂𑒨 𑒁𑒢𑒹𑒏𑒼 𑒫𑒵𑒏𑓂𑒭 𑒕𑒪, 𑒖𑒹 𑒠𑒹𑒐𑒥𑒰 𑒧𑒹 𑒁𑒞𑓂𑒨𑓀𑒞 𑒧𑒢𑒼𑒯𑒩 𑒪𑒰𑒑𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪 𑒪 𑒩𑒟 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒠𑒹𑒩 𑒞𑒏 𑒔𑒪𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒪 𑒞𑒞𑓂𑒣𑒬𑓂𑒔𑒰𑒞 𑒃𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒏 𑒮𑓀𑒏𑒹𑒞 𑒣𑒰𑒥𑒱 𑒚𑒧𑒏𑒱 𑒑𑒹𑒪।
𑒃𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒏𑒹 𑒩𑒟 𑒮𑒮 𑒅𑒞𑒩𑒥𑒰𑒏 𑒮𑓀𑒏𑒹𑒞 𑒏𑒨𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒩𑒟 𑒮𑒮 𑒅𑒞𑒩𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯 𑒪 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒂𑒥 𑒢𑓀𑒠𑒢𑒏𑒰𑒢𑒢 𑒏𑒹 𑒠𑒱𑒬𑒰 𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒦𑒮 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪𑒰𑒯 𑒪 𑒃𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒧𑒰𑒩𑓂𑒑𑒏 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒏𑒰𑒞 𑒪𑒰𑒑𑒪 𑒫𑒵𑒏𑓂𑒭 𑒮𑒥𑒯𑒏 𑒤𑒪𑒣𑒳𑒭𑓂𑒣 𑒏𑒹 𑒫𑒱𑒭𑒨 𑒧𑒹 𑒖𑒰𑒢𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒏𑒹 𑒠𑒮 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪𑒰𑒯 𑒪
𑒅𑒠𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒏𑒹 𑒧𑒡𑓂𑒨 𑒧𑒹 𑒁𑒢𑒹𑒏 𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒝 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒧𑒱𑒞 𑒮𑒱𑓀𑒯𑒰𑒮𑒢 𑒁𑒫𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒕𑒪 𑒪 𑒍𑒯𑒱 𑒧𑒹 𑒮𑒮 𑒠𑒴𑒙𑒰 𑒮𑒱𑓀𑒯𑒰𑒮𑒢 𑒣𑒩 𑒄 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒥𑒻𑒮 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯 𑒪 𑒮𑒰𑒩𑒟𑒲 𑒮𑒮 𑒃𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒏𑒱𑒕𑒳

कहलन्हि, सारथी चलि गेल आ किछु देरी के बाद किछु दिव्य फल पुरूरवाक समक्ष सारथी प्रस्तुत करलक आ एक फल पुरूरवा खेलथि। फल खाइतहि मात्र ओ अपना मे स्फूर्ति के अनुभव करए लगलन्हि आ ई फल के खाइतहि मात्र हुनक शरीर मे अपरिमित शक्ति के संचार होमय लागल आ पुरूरवा एहि अनुभव सऽ आश्चर्यचकित भय गेल छलाह । इन्द्र के संग समसामयिक विषय पर चर्चा करैत रहलाह किछु काल धरि। तत्पश्चात ओ अपन समक्ष के रमणीक वाटिकाम दृश्य पर दृष्टिपात करलन्हि। निकट मे एक रमणीय सरोवर छल, जाहि मे भाँति-भाँति के पुष्प मुकुलित छल। ओ सभ पुष्प पृथ्वीक पर अलभ्य छल आ
पुरूरवा ओहि सरोवरक दिशा मे प्रस्थान केलथि, इन्द्र अपना स्थान पर बैसल एक पुष्पक सुरभि सऽ अपना के प्रफुल्लित करबा मे व्यस्त छलाह आ सरोवर के निकट पहुँचि पुरूरवा चारु दिशा मे दृष्टिपात कएल, मुदा हुनका अन्य कोनो जीवक उपस्थिति के आभास नहि भेलन्हि आ ओ पुष्करिणी के घाट पर बैस अपन दुनू पैर के जल मे डुबा लेलथि आ हुनका अत्यन्त आनंदक अनुभूति भेलन्हि आ पुष्करिणीक मनोहर दृश्यावली के अवलोकन मे व्यस्त पुरूरवा एहि बात सऽ अनभिज्ञ छलाह कि दूटा सुंदर नेत्र हुनका निर्निमिष निहारि रहल छल। ओहि नेत्रक स्वामिनी के मुग्ध दृष्टि हुनक शरीर के छू रहल छल आ
उर्वशी चित्रलेखा के संगे ओहि पुष्करिणी मे स्नान करबा हेतु आयल छलीह , मुदा हिनका सबहक रथ के देखि एक झुरमुट के निकट चित्रलेखा के संग चुपचाप बैस गेलीह आ उर्वशी अपन दृष्टि उठा कऽ जोक बेरा पुरूरवा के देखथि हुनक सुंदरता मे हुनका ओतबहि अधिक अभिवृद्धि दृष्टिगत होइन्ह। ओ भाव विमुग्ध भऽ उठलीह आ चित्रलेखा उर्वशी के मोनक भाव पढ़बाक प्रयास करलथि, मुदा असफल रहलथि आ ओना उत्सुकता तऽ हुनको छलन्हि पुरूरवा के देखबाक आ उर्वशी अपन स्वर केअत्यन्त धीमा करैत बजलीह चित्रलेखा संग -
"वाह कतेक सुंदर रूप छन्हि , कतेक बलिष्ठ दुनू भुजा आ कतेक उन्नत

હ્ૃદય-સ્થ૭ ૭ પૌનુષ મે ભસ પુનૂનવા વઢ઼૭ -ચઢ઼૭ છથિ ૭ દેવનૃષિ નાનદક પ્નશંસા સસ અદ્વિતીય પાવ નહ૭ છી સખ્રિ।"

"હઁ ! ભો સભે કહ૭હ સખ્રિ! એહન પુનુષ ભસ હમહૂઁ આઇ ધનિ નહિ દેખને છ૭હુઁ ૭ અપન નાળા ઇન્દ્ન પન્યન્ભ એહન નહિ છથિ।" ચિત્નલેખા સેહો અલાપ્રિત છ૭હિ।

"હુઁસસસસ ઇન્દ્ન ભસ હનિક પગાયૂ૭ કે વનાવન નહિ છથિ।"

કહ્રિ ક્ષમ્ન ઓભહ વૈસ૭ ઉપનાન્ભ ચિત્નલેખા વાળિ ઉઠ૭હિ- "હમસવ કખ્રન ભક વૈસ૭ નહવ એભહ, ચ૭સ સખ્રિ માળસનોવન પન અપના સવ સ્નાન કસ ૭।"

" નહિ-નહિ! એભહિ વૈસસ ને કહ્રિ દેની, આન દોસન ઠામ કિએક ળયવહ ?" ઉન્વશી ચિત્નલેખા કે નોકૈત વાળિ ઉઠ૭હિ।

ઉન્વશી પુનૂનવા કે દેખવા મે અપના કે વિસ્મૃત કેને છ૭હિ। હુનક હૃદય મે મધુન-મધુન સન કહ્રિ દન્દક અનુભૂતિ ભસ નહ૭ છ૭ન્હિ ૭ હુનક મોનક દશા વિચિત્ન છ૭। એક મોન મે ઇચ્છા હોઇન્હિ પુનૂનવા કે દેખિતિ નસહિ। દોસન મોન કહ૭ન્હિ શીઘ્ન પુનુનવા કે હૃદય સસ ૭પટાય હુનકા આ૭િગનવદ્ધ કસ ૭થિ ૭ ઓહિ દશા મે સમય વ્યતીત હોઇત ળાય ૭ મુદા હુનક એહિ ઇચ્છાક પૂન્તિ હોનાઇ સંભવ નહિ છ૭ ૭ ઓ ભસ માત્ન મોનક કલ્પના છ૭!ળે મોનહિ મે નહ૭! પુનૂનવા ઉઠિ કસ ઠાઢ઼ ભસ ગે૭હિ। ઓ એક ગોટ સુંદન પુષ્પ અપન હાથ મે નેને ઇન્દ્ન કે દિશિ મે પ્નસ્થાન કે૭થિ -

"અત્યન્ભ સુંદન ઉદ્યાન અછિ અપનેક" - ભાવ વિભોન હોઇત પુનૂનવા ઇન્દ્ન સસ કહ૭થિ। ઇન્દ્ન માત્ન વિહુઁસૈત નહ૭હ ૭ ભત્પશ્ચાત પુનૂનવા આપસ ળયવા હેતુ ઉદ્યત ભસ ગે૭હ ૭ ઇન્દ્ન સ્વયં આપસ ળયવા હેતુ વ્યગ્ન છ૭હિ। ઓ અપન અનેક આવશ્યક કાન્ય છોડ઼િ કસ એભહ આય૭ છ૭હ ૭ યુદ્ધક ભૈયાની વાસ્તે ઉચિત નિર્દેશ ળે દેમસ કે છ૭ન્હિ હુનકા અપન સેના કે ૭ દુનૂ ગોટે નથ પન આનૂઢ઼ ભસ પુન: આપસ ચ૭િ હો૭હ, - ઇન્દ્નક નગની અમનાવતીક દિશિ મે ૭

- - - - - -

𑒮𑒻𑒢𑓂𑒨 𑒫𑓂𑒨𑒴𑒯 𑒩𑒔𑒪 𑒮𑒳𑒮𑒖𑓂𑒖𑒱𑒞 𑒠𑒹𑒫𑒞𑒰𑒑𑒝𑒏 𑒩𑒟, 𑒒𑒼𑒛𑓃𑒰, 𑒯𑒰𑒟𑒲 𑒮𑒦 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒏𑒹𑒪𑒏 𑒪 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒁𑒣𑒢 𑒫𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳 𑒣𑓂𑒩𑒠𑒞𑓂𑒞 𑒩𑒟 𑒣𑒩 𑒫𑒱𑒩𑒰𑒖𑒧𑒰𑒢 𑒕𑒪𑒰𑒯 𑒪 𑒄 𑒩𑒟 𑒃𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒏 𑒩𑒟 𑒮𑓄 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒮𑒳𑓀𑒠𑒩 𑒕𑒪 𑒪 𑒮𑒹𑒢𑒰 𑒏𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒝𑒏 𑒏𑒰𑒪 𑒬𑒔𑒲 𑒃𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒏𑒹 𑒩𑒼𑒪𑒲, 𑒁𑒏𑓂𑒭𑒞, 𑒑𑒼𑒩𑒼𑒔𑒢 𑒂𑒠𑒱 𑒏𑒹 𑒧𑓀𑒑𑒪 𑒙𑒲𑒏𑒰 𑒪𑒑𑒾𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒪 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒮𑒳𑓀𑒠𑒩 𑒁𑒣𑓂𑒮𑒩𑒰 𑒮𑒦 𑒏𑒹 𑒠𑒹𑒐𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪𑒰𑒯 𑒖𑒹 𑒮𑒦 𑒣𑓂𑒩𑒧𑒳𑒐 𑒠𑒹𑒫𑒑𑒝 𑒏𑒹 𑒧𑓀𑒑𑒪𑒙𑒲𑒏𑒰 𑒪𑒑𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪𑒲𑒯 𑒪 𑒍𑒯𑒱 𑒮𑒱𑒞𑒰𑒩𑒰 𑒮𑒦 𑒖𑒑𑒧𑒑𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒣𑓂𑒮𑒩𑒰𑒏 𑒗𑒳𑒝𑓂𑒛 𑒧𑒹𑓀 𑒯𑒳𑒢𑒏 𑒠𑒵𑒭𑓂𑒙𑒱 𑒋𑒏 𑒣𑒩 𑒖𑒰𑒏𑓄 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒩 𑒦𑒨 𑒑𑒹𑒪! 𑒖𑒹𑒏𑒩𑒰 𑒍 𑒧𑒳𑒑𑓂𑒡 𑒠𑒵𑒭𑓂𑒙𑒱 𑒮𑓀𑓄 𑒠𑒹𑒐𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯 - 𑒍 𑒕𑒪𑒲𑒯 𑒫𑒱𑒮𑓂𑒞𑒵𑒞 𑒫𑓂𑒨𑒼𑒧 𑒧𑒹𑓀 𑒮𑒱𑒞𑒰𑒩𑒰𑒏 𑒧𑒡𑓂𑒨 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒧𑒰 𑒮𑒢 𑒖𑒑𑒧𑒑𑒰𑒃𑒞 !𑒁𑒣𑓂𑒮𑒩𑒰 𑒮𑒦 𑒧𑒹𑓀 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒭𑓂𑒚 "𑒅𑒩𑓂𑒫𑒬𑒲"!

𑒅𑒩𑓂𑒫𑒬𑒲 𑒧𑓀𑒑𑒪 𑒙𑒲𑒏𑒰 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒏𑒹 𑒪𑒪𑒰𑒙 𑒣𑒩 𑒪𑒑𑒾𑒪𑒲𑒯। 𑒅𑒩𑓂𑒫𑒬𑒲 𑒮𑓄 𑒧𑓀𑒑𑒪 𑒙𑒲𑒏𑒰 𑒪𑒑𑒰𑒥𑒨 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒏𑒹 𑒗𑒳𑒏𑓄 𑒣𑒛𑓃𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒫𑒱𑒯𑒳𑒿𑒮𑒻𑒞 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒅𑒩𑓂𑒫𑒬𑒲 𑒏𑒹 𑒏𑒯𑒪𑒟𑒱 - "𑒄 𑒢𑒵𑒣 𑒂𑒃 𑒡𑒩𑒱 𑒏𑒞𑒯𑒳 𑒢𑒯𑒱 𑒗𑒳𑒏𑒪 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒁𑒖𑓂𑒘𑒰𑒞 𑒁𑒣𑓂𑒮𑒩𑒹 ! 𑒋𑒏 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒂𑒯𑒰𑒿 𑒕𑒲 𑒖𑒢𑒱𑒏𑒰 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒳𑒐 𑒄 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒂𑒃 𑒢𑒞𑒧𑒮𑓂𑒞𑒏 𑒦𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।"

𑒅𑒩𑓂𑒫𑒬𑒲 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒠𑒱𑒬𑒱 𑒠𑒹𑒐𑒪𑒟𑒱 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒏𑒹 𑒠𑒵𑒭𑓂𑒙𑒱 𑒋𑒏 𑒠𑒼𑒮𑒩 𑒮𑓀𑓄 𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒏𑒹 𑒪𑒹𑒪 𑒧𑒱𑒪𑒪 𑒂 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒁𑒣𑒢 𑒠𑒱𑒬𑒱 𑒅𑒩𑓂𑒫𑒬𑒲 𑒏𑒹 𑒖𑒰𑒠𑒴 𑒦𑒩𑒪 𑒂𑒿𑒐𑒱 𑒧𑒹𑓀 𑒛𑒴𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒢𑒳𑒦𑒫 𑒏𑒩𑓄 𑒪𑒑𑒪𑒰𑒯 𑒪 𑒅𑒩𑓂𑒫𑒬𑒲 𑒧𑒡𑒳𑒩 𑒮𑓂𑒫𑒩 𑒧𑒹𑓀 𑒏𑒯𑒪𑒢𑒱 -

"𑒏𑒞𑒯𑒳 𑒢𑒯𑒱 𑒗𑒳𑒏𑓄 𑒫𑒪𑒰 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒏𑒹 𑒁𑒣𑒢 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒳𑒐 𑒗𑒳𑒏𑒪 𑒣𑒰𑒥𑒱 𑒯𑒧 𑒁𑒣𑒢𑒰 𑒏𑒹 𑒁𑒞𑓂𑒨𑓀𑒞 𑒮𑒾𑒦𑒰𑒑𑓂𑒨𑒬𑒰𑒪𑒱𑒢𑒲 𑒧𑒰𑒢𑒻𑒞 𑒕𑒲। 𑒂𑒃 𑒯𑒧 𑒡𑒢𑓂𑒨 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪𑒯𑒳𑒿 | 𑒯𑒧 𑒋𑒏𑒩 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢 𑒩𑒐𑒥𑒰𑒏 𑒣𑒴𑒩𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒮 𑒏𑒩𑒥 𑒪 𑒯𑒧𑒩 𑒏𑒰𑒧𑒢𑒰 𑒩𑒯𑒞 𑒖𑒹 𑒢𑒵𑒣𑒞𑒱 𑒣𑒳𑒩𑒴𑒩𑒫𑒰 𑒯𑒧𑒩 𑒁𑒞𑒱𑒩𑒱𑒏𑓂𑒞 𑒁𑒢𑓂𑒨 𑒏𑒹𑒏𑒩𑒼 𑒮𑒧𑒏𑓂𑒭 𑒢𑒯𑒱 𑒗𑒳𑒏𑒟𑒱।"

𑒢𑒵𑒣 𑒠𑒹𑒐𑒪𑒟𑒱, 𑒅𑒩𑓂𑒫𑒬𑒲𑒏 𑒢𑒹𑒞𑓂𑒩 𑒣𑒢𑒱𑒨𑒰𑒨𑒪 𑒕𑒪! 𑒯𑒳𑒢𑒏 𑒯𑒵𑒠𑒨 𑒏𑒮𑒏𑒱 𑒅𑒚𑒪! 𑒁𑒢𑓂𑒞𑒮𑓂 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒏𑒩𑓄 𑒪𑒰𑒑𑒪! 𑒠𑒱𑒪 𑒧𑒹𑓀 𑒃𑒔𑓂𑒕𑒰 𑒦𑒹𑒪𑒢𑒱 𑒍𑒯𑒱 𑒮𑒳𑓀𑒠𑒩𑒲𑒏 𑒢𑒹𑒞𑓂𑒩 𑒏𑒧𑒪 𑒏𑒹 𑒧𑒳𑒏𑓂𑒞𑒏 𑒏𑒹 𑒁𑒣𑒢 𑒅𑒞𑒩𑒲𑒨 𑒏𑒹 𑒬𑒼𑒦𑒰 𑒥𑒢𑒰 𑒪𑒹𑒟𑒱! 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒄 𑒋𑒐𑒢𑒱 𑒮𑓀𑒦𑒫 𑒢𑒯𑒱 𑒕𑒪 𑒪 𑒠𑒱𑒪 𑒞𑓄 𑒯𑒳𑒢𑒏 𑒂𑒩 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒢𑒱 - 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒍 𑒮𑒦 𑒏𑒱𑒕𑒳

समयोचित नहि छल। आइ पुरूरवा अपना के ठगायल-हेरायल सन अनुभव कऽ रहल छलाह! एक बेर अपन समक्ष उठल उर्वशीक ओहि नयन मे अपना वास्ते प्रेम, अपनापन, आर कनेको भाव देखि लेलथि पुरूरवा। आइ पुरूरवाक ब्रह्मचर्य हुनका जीर्णाम भवन सम धराशाई होइत अनुभव भेलनि।
मात्र एक बेर उठल ओ नेत्र-कमल पुरूरवाक हृदय मे प्रेमक सागर प्रवाहित कऽ देलक। उर्वशी के प्रति प्रेम हुनक दृष्टि मे हिलकोर मारऽ लागल। ओ अपन करेज के अपना हाथे थामि कऽ रथ मे प्रविष्ट भेलाह। रथ मे प्रविष्ट भेलाक पश्चात ओ देखऽ चाहलथि उर्वशी के! मुदा तासँ पहिने ओ थाल एक मंच पर नाचि अप्सराक भीड़ मे कतहु गुमि गेल छलीह।
एम्हर उर्वशीक हृदय अपन वश मे नहि छलनि। ओ विरह-वेदना सऽ व्यथित भऽ उठल छलीह। हृदय मे एक हूक सन उठि रहल छलनि। किछु काल पहिने ओ अपना के संयत रखबाक प्रयास कैलनि, मुदा सब व्यर्थ भेल। ओ अपना के सम्हारि नहि सकलीह आ आँखि मे चेतनाहीन भऽ धराशाई भय गेलीह। उर्वशीक स्थिति अत्यन्त सोचनीय भय गेल अछि, हुनक बीमारी गंभीर अछि, ई समाचार मात्र अप्सरा तक सीमित नहि रहल। सबहक संग पुरूरवाक कर्ण गोचर भेल ई बात। हुनका ज्ञात भऽ गेलनि ई प्रेम अग्नि के ज्वाला मात्र हुनके भस्म नहि कऽ रहल छनि, उर्वशी प्रत्यक्ष एहि ज्वाला सऽ विदग्ध भेल छथि। ई प्रेमाग्नि दुनू के हृदय मे एक समान प्रज्वलित अछि।
एम्हर इन्द्र उर्वशीक ई स्थिति देखि एक अप्सरा के हुनका उठाकऽ हुनक कक्ष मे लऽ जाइ के वास्ते एवं उचित चिकित्सा करावय के संकेत कैलनि। ओ एहि घटना के अमंगल सूचक बुझऽ लगलाह। पंच ओ पुत्र के स्थगित करवा मे असमर्थ छलाह। किएक त पुत्र प्रयत्नक उचित मंगल लग्न केर लग्न-संकेत पुरोहित कैलनि। ताहि संग क्रोधावशिष्ट इन्द्र सब के पुत्र हेतु प्रयत्न करबाक वास्ते कहलनि। दुःख मे विह्वल होइतहूँ पुरूरवा इन्द्र के संगे-संगे पुत्र के वास्ते प्रयत्न कयलथि।

𑒏𑓂𑒩𑒧𑒬𑓁

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 editorial@videha.co.in **𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।**

𑓒.𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪- 𑒧𑒼𑒛𑓃𑒣𑒩 (𑒡𑒰𑒩𑒰𑒫𑒰𑒯𑒱𑒏 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮 𑒋𑒑𑒰𑒩𑒯𑒧 𑒣𑒛𑓃𑒰𑒫)

𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪

𑒧𑒼𑒛𑓃𑒣𑒩 (𑒡𑒰𑒩𑒰𑒫𑒰𑒯𑒱𑒏 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮)

𑒋𑒑𑒰𑒩𑒯𑒧 𑒣𑒛𑓃𑒰𑒫

𑒮𑒞𑓂𑒞𑒻𑒩 𑒥𑒩𑓂𑒐𑒏 𑒁𑒫𑒮𑓂𑒟𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒰𑒧𑒹𑒮𑒩 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒩𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒮𑒹𑒫𑒰 𑒢𑒻𑒿 𑒩𑒯𑒻𑒢 𑒢𑒯𑒱 𑒖𑒹 𑒁𑒫𑒏𑒰𑒬𑒏 𑒮𑓀𑒑 𑒣𑒺𑓀𑒬𑒢 𑒦𑒹𑒙𑒞𑒢𑒱। 𑒖𑒹𑒞𑒹 𑒫𑒹𑒞𑒢 𑒞𑒹𑒞𑒹 𑒛𑓂𑒨𑒴𑒙𑒲 𑒢𑒻𑒿 𑒏𑒩𑒋 𑒣𑒛𑓃𑒱 𑒩𑒯𑒪

छैन।

लगातार चारि घण्टा ड्यूटी केलाक पश्चात कामेसर डेरा पहुँचला। चूरम-चूर जहिना देह भेल छैन तहिना कालक ओह्राहटसँ मनो भरले गेल छैन। परिवारमे मात्र दुइये गोटे छैथ, अपने आ पत्नी। पाँचो बेटी अपन-अपन सासुर बसै छैन आ समुचित जिनिगी नहि भेटने बेटा, गुलाब दिल्लीमे रहै छैन।

समुचित जिनिगीक माने भेल जे जखन गुलाब स्कूलमे जाइ-जोकर भेल तखन कामेसरक आर्थिक स्थिति पतरा गेल छेलैन। ओना, बेटाक जन्मक उपलक्ष्यमे नीक जकाँ भोज-भात केने छला आ भोज खेनिहारो सभ माथपर हाथ दैत कहने रहबे करथिन जे 'बौआ पितोसँ पैघ पदो पेबह आ पैघ इंजीनियरो हेबह!' मुदा जहिना वायु स्वरूप वचन छेलैन तहिना वायुमे मिलि वायुमण्डल बनि गेलैन। एकलौता बेटा हेबाक कारणेँ, दुनू बेकतीक माने माता-पिताक पूर्ण इच्छा रहैन जे गुलाबकेँ नीक रहन-सहन आ नीक शिक्षा दियाबी मुदा जीवनक आर्थिक प्रवाह तँ कामेसरक सुखा गेल छेलैन, तँए बियारक चार सेहो न्यूनतम होइत ओतए पहुँच गेलैन जैठाम बेटाक प्रति सेवाक भावना मनमे भरपूर रहितो कामेसर नहि कऽ सकला।

डेरा पहुँचिते कामेसर देखलैन जे पत्नी दर्दसँ छटपटा रहल अछि, कियो देखनिहार नहि जे डॉक्टरो बजा अनितैन। थकानसँ कामेसरक देह अपने चूरम-चूर भेल, बेहोशीक अवस्थामे, दुनू आँखिसँ नोर टघरए लगलैन। अपने मन कहए लगलैन जे जिनिगीक कोन मोड़पर, कोन रस्ता छुटल आ कोन पकड़ाएल से अपनो नहि बुझि पबै रहल छी। पुनः अपने मन कहलकैन, पचास बरखसँ ऊपर चरकि ने अपन बियारक जिनिगी छल, मुदा पछातिक तँ पत्नीक बियारक रहल। ओहो ने स्नातक छथि।

हारल-थाकल कामेसरक मुहसँ अपने निकलैन- "यएह छी जीवन, कानि जीबू कि हँसि जीबू!"

(𑒮𑒧𑒰𑒣𑓂𑒞)

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 𑒠𑒱𑒞𑒼𑒨𑒰𑒅𑒱𑒮𑒞𑒰𑒛𑒛𑓂𑒫𑒠𑒱𑒯𑒰𑓀𑒑𑒧𑒰𑒅𑒱𑒨𑒼𑒧 **𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।**

𑓒𑓑.𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪- 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰

𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪

𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰

𑒂𑒖𑒳𑒏 𑒋𑒯𑒹𑒢 𑒣𑒩𑒱𑒫𑒹𑒬 𑒥𑒢𑒱 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒖𑒹𑒧𑓂𑒯𑒩 𑒞𑒰𑒏𑒴 𑒞𑒹𑒧𑓂𑒯𑒩 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰

𑒅𑒚𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒹 𑒏𑒯𑒥 𑒖𑒹 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒮𑒦𑒏 𑒥𑒲𑒔 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒠𑒳𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒏 𑒂𑒢 𑒠𑒹𑒬𑒧𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒁𑒕𑒱, 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒥𑒰𑒞 𑒢𑒯𑒱𑒨𑒹𑒿 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒦𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑒥𑒲𑒩 𑒠𑒰𑒮 𑒨𑒋𑒯 𑒢𑒹 𑒏𑒯𑒢𑒹 𑒕𑒻𑒟, ' 𑒠𑒼 𑒣𑒰𑒙𑒢 𑒏𑒹 𑒥𑒲𑒔𑒧𑒹 𑒥𑒰𑒿𑒏𑒲 𑒥𑒿𑒔𑒹 𑒢𑒹 𑒏𑒼𑒃।' 𑒖𑒐𑒢𑒹 𑒠𑒴𑒙𑒰 𑒣𑒰𑒙𑒢 𑒯𑒋𑒞 𑒞𑒐𑒢𑒹 𑒠𑒴𑒢𑒴𑒏 𑒁𑒣𑒢-𑒁𑒣𑒢 𑒂𑒏𑒰𑒩𑒱𑒏 𑒮𑒲𑒧𑒰 𑒯𑒹𑒥𑒹 𑒏𑒩𑒞। 𑒏𑒯𑒥 𑒖𑒹 𑒬𑒴𑒢𑓂𑒨 𑒮𑒲𑒧𑒰 𑒫𑒱𑒯𑒲𑒢 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒬𑒥𑓂𑒠 𑒍𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒢𑒃 𑒢𑒹 𑒅𑒚𑒱𑓄 𑒚𑒰𑒜𑓃 𑒯𑒼𑒃𑒋, 𑒍𑒏𑒩𑒼 𑒂𑒡𑒰𑒩 (𑒫𑒮𑓂𑒞𑒳) 𑒔𑒰𑒯𑒲। 𑒖𑒿 𑒬𑒴𑒢𑓂𑒨 𑒬𑒴𑒢𑓂𑒨 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒞𑒿 𑒬𑒴𑒢𑓂𑒨 𑒬𑒥𑓂𑒠 𑒏𑒹𑒢𑒰 𑒥𑒢𑒻𑒞। 𑒐𑒋𑒩 𑒖𑒹 𑒮𑒹, 𑒁𑒐𑒢 𑒬𑒴𑒢𑓂𑒨𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒢𑒯𑒱, 𑒁𑒐𑒢 𑒁𑓀𑒏𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒁𑒕𑒱।

𑒔𑒰𑒯𑒹 𑒁𑒣𑒢𑒰 𑒪𑒑𑒮𑒿 𑒠𑒳𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒹𑒐𑒴 𑒂𑒏𑒱 𑒠𑒳𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒏 𑒥𑒲𑒔𑒮𑒿 𑒁𑒣𑒢𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒹𑒐𑒴, 𑒥𑒰𑒞 𑒥𑒢𑒰𑒥𑒋 𑒥𑒳𑒗𑒱 𑒣𑒛𑓃𑒞। 𑒄 𑒞𑒿 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒥𑒰𑒞 𑒁𑒕𑒱𑒋 𑒖𑒹 𑒖𑒻𑒚𑒰𑒧 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒚𑒰𑒜𑓃 𑒕𑒲 𑒞𑒻𑒚𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒣𑒴𑒥 𑒠𑒱𑒮𑒱 𑒞𑒏𑒻𑒞-𑒞𑒏𑒻𑒞 𑒣𑒔𑓂𑒕𑒱𑒧 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒪𑒑𑒧𑒹 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔 𑒖𑒰𑒋𑒥 𑒞𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒣𑒔𑓂𑒕𑒱𑒧𑒮𑒿 𑒞𑒏𑒻𑒞-𑒞𑒏𑒻𑒞 𑒣𑒴𑒥 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒣𑒴𑒥𑒹-𑒣𑒴𑒥 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒪𑒑𑒧𑒹 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔 𑒖𑒰𑒋𑒥। 𑒞𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒲-𑒠𑒔𑓂𑒕𑒱𑒢𑒏 𑒥𑒲𑒔 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒁𑒕𑒱𑒋।

𑒠𑒪𑒰𑒢𑒣𑒩 𑒁𑒮𑒑𑒩𑒹 𑒥𑒻𑒮𑒪 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟𑒏 𑒧𑒢 𑒒𑒼𑒩-𑒧𑒙𑓂𑒚𑒰 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒩𑒯𑒃। 𑒖𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒤𑒩𑒱𑒔𑓂𑒕 𑒣𑒰𑒢𑒱𑒧𑒹 𑒠𑒳𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒏 𑒮𑒏𑒪 𑒮𑒰𑒤 𑒠𑒹𑒐 𑒣𑒛𑓃𑒻𑒞, 𑒞𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒒𑒼𑒩-𑒧𑒙𑓂𑒚𑒰 𑒣𑒰𑒢𑒱𑒧𑒹 𑒒𑒼𑒩𑒰𑒋𑒪-𑒧𑒙𑒱𑒨𑒰𑒋𑒪 𑒠𑒹𑒐𑒰𑒃𑒨𑒹 𑒣𑒛𑓃𑒻𑒋। 𑒋𑒯𑒹𑒢 𑒒𑒼𑒩𑒰𑒋𑒪-𑒧𑒙𑒱𑒨𑒰𑒋𑒪𑒧𑒹 𑒁𑒣𑒢𑒹𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒹𑒐 𑒪𑒥 𑒂𑒏𑒱 𑒂𑒢𑒹𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒹𑒐 𑒪𑒥, 𑒍𑒞𑒹 𑒁𑒮𑒰𑒢 𑒟𑒼𑒛𑓃𑒹 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹𑒞𑒹 𑒥𑒳𑒗𑒻 𑒕𑒱𑒌। 𑒋𑒏𑒩 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒄𑒯𑒼 𑒢𑒯𑒱 𑒖𑒹 𑒢𑒯𑒱𑒨𑒹𑒿 𑒠𑒹𑒐 𑒮𑒏𑒻 𑒕𑒱𑒌। 𑒞𑒃𑒪 𑒍𑒯𑒢 𑒂𑒿𑒐𑒱𑒏 𑒩𑒖𑒼𑒞𑒏 𑒢𑒹 𑒐𑒑𑒞𑒰 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒧𑒙𑒱𑒨𑒰𑒋𑒪𑒼𑒏𑒹𑒿 𑒤𑒩𑒱𑒔𑓂𑒕 𑒂𑒿𑒐𑒱𑒨𑒹𑒿 𑒤𑒩𑒱𑒕𑒰 𑒮𑒏𑒃 𑒍𑒢𑒰, 𑒏𑒯𑒥𑒲 𑒕𑒻 𑒖𑒹 '𑒖𑒐𑒢 𑒖𑒰𑒑𑒲 𑒞𑒐𑒢𑒹 𑒦𑒼𑒩', 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒋𑒯𑒢𑒼 𑒞𑒿 𑒮𑒧𑓂𑒗𑒰𑒫 𑒁𑒕𑒱𑒋 𑒖𑒹 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒥𑒳𑒗𑒻-𑒏𑒩𑒻𑒧𑒹 𑒯𑒖𑒰𑒩𑒼-𑒪𑒰𑒐𑒼 𑒥𑒩𑒐 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒪𑒑𑒱 𑒮𑒏𑒻𑒋। 𑒏𑒯𑒥 𑒖𑒹 𑒋𑒯𑒢𑒼 𑒁𑒏𑒩𑒯𑒩 𑒏𑒹𑒞𑒾 𑒦𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱? 𑒯𑒿 𑒦𑒹𑒪 𑒢𑒃 𑒁𑒕𑒱 𑒮𑒼𑒗𑒼𑒧𑒹 𑒁𑒕𑒱। 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒥𑒰𑒞 𑒁𑒕𑒱𑒋 𑒖𑒹 𑒪𑒰𑒐𑒼 𑒥𑒩𑒐 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒧𑒢𑒳𑒏𑓂𑒐 𑒌 𑒡𑒩𑒞𑒲𑒣𑒩 𑒂𑒋𑒪, 𑒮𑒦 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒪𑓄 𑒏𑓄 𑒂𑒋𑒪, 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒧𑒢𑒳𑒏𑓂𑒐𑒏 𑒮𑒦 𑒁𑓀𑒑-𑒣𑓂𑒩𑒞𑓂𑒨𑓀𑒑। 𑒞𑒻𑒚𑒰𑒧 𑒏𑒲 𑒄 𑒤𑒴𑒮𑒱 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒢𑒹 𑒧𑒢𑒳𑒏𑓂𑒐 𑒁𑒣𑒢 𑒠𑒹𑒯𑒏 𑒮𑒦 𑒁𑓀𑒑 𑒠𑒹𑒐-𑒮𑒳𑒢𑒱 𑒮𑒏𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒢𑒹 𑒠𑒳𑒐𑒮𑒿 𑒢𑒱𑒫ृ𑒞𑓂𑒞 𑒯𑒼𑒥𑒰𑒏 𑒩𑒼𑒑𑒏𑒹𑒿 𑒣𑒏𑒻𑒛𑓃 𑒮𑒏𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑒯𑒥 𑒖𑒹 𑒬𑒩𑒲𑒩𑒏 𑒏𑒲 𑒩𑒼𑒑? 𑒖𑒹𑒏𑒩 𑒁𑒢𑒳𑒮𑒢𑓂𑒡𑒰𑒢 𑒁𑒐𑒢𑒼 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒫𑒖𑓂𑒖𑒢 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒛ॉ𑒏𑓂𑒙𑒩 𑒮𑒦 𑒛ॉ𑒏𑓂𑒙𑒩 𑒦𑒹𑒪𑒰 𑒣𑒕𑒰𑒃𑒞 𑒣𑒳𑒢𑓁 𑒁𑒣𑒢𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒬𑒼𑒡𑒏𑒩𑓂𑒞𑒰 𑒥𑒢𑒰 𑒞𑒰𑒏𑒱-𑒞𑒰𑒏𑒱 𑒩𑒯𑒻 𑒕𑒻𑒟।

𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒥𑒼𑒢𑒧𑒹 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟 𑒁𑒮𑒑𑒩𑒹 𑒩𑒰𑒧-𑒪𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧𑒝-𑒮𑒲𑒞𑒰 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒥𑒼𑒢𑒹-𑒥𑒼𑒢 𑒫𑒾𑒂𑒃𑒞-𑒜𑒯𑒢𑒰𑒃𑒞, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒢𑒹 𑒥𑒼𑒢𑒏 𑒍𑒩 𑒦𑒹𑒙𑒃 𑒂 𑒢𑒹 𑒕𑒼𑒛𑓃 𑒠𑒹𑒐𑒃 𑒂 𑒢𑒹 𑒫𑒢𑒫𑒰𑒮𑒲𑒋𑒏𑒹𑒿 𑒏𑒹𑒞𑒾 𑒠𑒹𑒐 𑒣𑒥𑒻𑒞 𑒠𑒹𑒐𑒰𑒃𑒨𑒼 𑒣𑒹𑒥 𑒏𑒹𑒢𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒞, 𑒥𑒢𑒱 𑒏𑓄 𑒥𑒰𑒮 𑒏𑒩𑒥 𑒂𑒏𑒱 𑒥𑒰𑒮 𑒏𑒩𑒰𑒏𑒱𑓄 𑒥𑒢𑒥𑒰 𑒄 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒢𑒿 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒧𑓂𑒦𑒰𑒫𑒼 𑒂 𑒮𑒳𑒪𑒦𑒼 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒥 𑒠𑒹𑒐𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒖𑒹 𑒫𑒋𑒯 𑒮𑒲𑒧𑒹𑒢𑓂𑒙-𑒥𑒰𑒪𑒳 𑒣𑒳𑒩𑒳𑒐𑒼𑒏 𑒩𑒴𑒣 𑒥𑒢𑒰 𑒚𑒰𑒜𑓃 𑒏𑒩𑒻𑒋 𑒂 𑒧𑒾𑒑𑒱𑒨𑒼𑒏 𑒩𑒴𑒣 𑒥𑒢𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒏𑒩 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒄 𑒢𑒃 𑒥𑒳𑒗𑒥 𑒖𑒹 𑒣𑒳𑒩𑒳𑒐𑒼 𑒧𑒾𑒑𑒱𑒨𑒰𑒯 𑒯𑒼𑒃𑒋 𑒂 𑒧𑒾𑒑𑒱𑒨𑒼 𑒣𑒳𑒩𑒳𑒐𑒰𑒯 𑒯𑒼𑒃𑒋। 𑒨𑒋𑒯 𑒠𑒳𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒏 𑒩𑒲𑒞𑒱 𑒢𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒲𑒞, 𑒥𑒹𑒣𑒲𑒩𑒞𑒱, 𑒏𑒳𑒩𑒲𑒞, 𑒮𑒳𑒩𑒲𑒞 𑒮𑒦 𑒥𑒢𑒥𑒻𑒋। 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒥𑒰𑒞 𑒁𑒕𑒱𑒋 𑒖𑒹 𑒮𑒲𑒧𑒹𑒢𑓂𑒙-𑒥𑒰𑒪𑒳 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒖𑒲𑒫 𑒁𑒕𑒱 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒏𑒹𑒯𑒹𑒢 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒧𑒰𑒞𑒰 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒮𑒖𑒲𑒫𑒼𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒖𑒲𑒫 𑒥𑒢𑒰 𑒠𑒃𑒋 𑒂 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒖𑒲𑒫𑒼𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒖𑒲𑒫। 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒥𑒼𑒢𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒮𑒯𑒨𑒼𑒑 𑒦𑒹𑒙𑒢𑒹 𑒥𑒢𑒏 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒥𑒰𑒙 𑒦𑒹𑒙𑒻𑒋, 𑒞𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒋𑒏-𑒠𑒼𑒮𑒩𑒰𑒏 𑒮𑒯𑒨𑒼𑒑𑒏 𑒐𑒑𑒞𑒰 𑒂 𑒍𑒏𑒩 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒞𑒱 𑒦𑒹𑒪 𑒣𑒕𑒰𑒞𑒱𑒏 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒞𑒱, 𑒏𑒹𑒢𑒰 𑒂 𑒏𑒹𑒯𑒹𑒢 𑒯𑒼𑒃𑒋 𑒮𑒹 𑒢𑒿 𑒫𑒋𑒯 𑒥𑒳𑒗𑒻 𑒕𑒻𑒟, 𑒖𑒹 𑒣𑒻𑒪𑒹𑒢 𑒁𑒕𑒱।

𑒒𑒼𑒩𑒰𑒋𑒪-𑒧𑒙𑒱𑒨𑒰𑒋𑒪-𑒢𑒼𑒢𑒱𑒨𑒰𑒋𑒪-𑒥𑒼𑒢𑒰𑒋𑒪 𑒂 𑒮𑒳𑒐𑒰𑒋𑒪 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒫𑒢𑒧𑒹 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟𑒏 𑒧𑒢 𑒋𑒞𑒹 𑒅𑒠𑓂𑒫𑒱𑒑𑓂𑒢 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪𑒻 𑒖𑒹 𑒋𑒏𑒰𑒋𑒏 𑒅𑒚𑒱𑒏𑓄 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒏𑒥𑒴𑒪𑒰 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒌𑒚𑒰𑒧 𑒫𑒱𑒠𑒰 𑒦𑒹𑒪। 𑒩𑒮𑓂𑒞𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒹𑒞𑒋 𑒏𑒙𑒰𑒩-𑒧𑒙𑒰𑒩 𑒕𑒪 𑒂𑒏𑒱 𑒐𑒜𑓃-𑒣𑒰𑒞 𑒖𑒧𑒪 𑒕𑒪 𑒂𑒏𑒱 𑒔𑒻𑒪-𑒔𑒻𑒪 𑒖𑒹 𑒔𑒱𑒏𑓂𑒏𑒢 𑒥𑒰𑒙 𑒥𑒢𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒋, 𑒮𑒹 𑒕𑒪, 𑒮𑒹 𑒮𑒦 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟 𑒏𑒯𑒱𑒍 𑒢𑒹 𑒥𑒳𑒗𑒪𑒏।

𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒏𑓂𑒏𑒰𑒏 𑒮𑒧𑒨 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒼𑒞𑓂𑒞𑒩𑒲𑒏 𑒩𑒯𑒻𑒢। 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒼𑒞𑓂𑒞𑒩𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒨𑒏 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒦𑒹𑒪 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩-𑒫𑒱𑒧𑒩𑓂𑒬𑒏 𑒥𑒲𑒔, 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒂 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒏𑓂𑒏𑒰𑒏 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩। 𑒋𑒏𑒩 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒄 𑒢𑒃 𑒦𑒹𑒪 𑒖𑒹 𑒖𑒿 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒒𑒙𑒢𑒰-𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒮𑒿 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒿 𑒍𑒃 𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏 𑒖𑒲𑒫𑒢𑓂𑒞 𑒑𑒫𑒰𑒯 𑒦𑒹𑒪। 𑒖𑒲𑒫𑒢𑓂𑒞 𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏 𑒑𑒫𑒰𑒯 𑒍 𑒯𑒹𑒞𑒰 𑒖𑒹 𑒂𑒿𑒐𑒱𑒮𑒿 𑒠𑒹𑒐𑒪𑒻𑒢। 𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒰𑒯 𑒁𑒕𑒱, 𑒖𑒹 𑒏𑒹𑒞𑒾-𑒏𑒹𑒞𑒾 𑒣𑒰𑒕𑒴𑒮𑒿 𑒁𑒥𑒻𑒞 𑒍𑒏𑒩 𑒫𑒱𑒏𑒮𑒱𑒞 𑒩𑒴𑒣 𑒯𑒼𑒃𑒋 𑒞𑒿 𑒏𑒹𑒞𑒾-𑒏𑒹𑒞𑒾 𑒫𑒩𑓂𑒞𑒧𑒰𑒢𑒏 𑒮𑓂𑒫𑒩𑒴𑒣 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒯𑒼𑒃𑒋। 𑒍𑒢𑒰, 𑒏𑒪𑓂𑒣𑒢𑒰 𑒮𑓂𑒫𑒩𑒴𑒣 𑒦𑒫𑒱𑒭𑓂𑒨𑒼𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒰𑒢 𑒪𑒑𑒾𑒢𑒱𑒯𑒰𑒩𑒏 𑒏𑒧𑒲 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒢𑒯𑒱𑒨𑒹𑒿 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒦 𑒁𑒣𑒢-𑒁𑒣𑒢 𑒁𑒢𑒳𑒏𑒴𑒪 𑒦𑒫𑒱𑒭𑓂𑒨 𑒫𑒏𑓂𑒞𑒰 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒁𑒕𑒱𑒋। 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒥𑒰𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒣𑒰𑒢 𑒮𑒰𑒋 𑒋𑒏𑒰𑒫𑒢

𑒩𑒴𑒣𑒻𑒨𑒰𑒏 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒑𑒰𑒕𑒲𑒏 𑒏𑒲𑒢𑒱 𑒪𑒹𑒪𑒰𑒯 𑒪𑒹𑒪𑒢𑒱 𑒣𑒯𑒱𑒢𑒹 𑒍𑒯𑒱, 𑒮𑒩𑒮𑓂𑒫𑒞𑒲 𑒧𑒰𑒞𑒰 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒯𑒱𑒢 𑒦𑓄 𑒖𑒹𑒞𑒲, 𑒁𑒣𑓂𑒣𑒢 𑒥𑒰𑒧 𑒕𑒻𑒟। 𑒣𑒰𑒕𑒰𑒿 𑒖𑒹 𑒁𑒕𑒱, 𑒖𑒰𑒥𑒹 𑒞𑒏 𑒖𑒼𑒛𑓃𑒱𑒨𑒰𑒯 𑒥𑒳𑒗𑒱 𑒩𑒯𑒞 𑒞𑒰𑒥𑒹 𑒞𑒏 𑒁𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒖𑒼𑒛𑓃𑒱𑒨𑒰 𑒔𑒪𑒰𑒢 𑒯𑒼𑒋𑒞 𑒩𑒯𑒞।
𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒂 𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩 𑒦𑒰𑒨 𑒠𑒩𑒥𑒖𑓂𑒖𑒰𑒣𑒩 𑒥𑒻𑒮𑒪 𑒚𑒯𑒰𑒏𑒰 𑒧𑒰𑒩𑒱 𑒯𑒿𑒮𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪। 𑒠𑒳𑒢𑒴𑒏 𑒯𑒿𑒮𑒲 𑒠𑒹𑒐𑒱 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟𑒏 𑒧𑒢𑒧𑒹 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒩𑓀𑒑𑒏 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩 𑒅𑒚𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒢𑒱। 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒅𑒚𑒪𑒻 𑒖𑒹 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒠𑒹𑒐𑒱 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒑𑒼𑒩𑒹 𑒯𑒿𑒮𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒠𑒼𑒮𑒩 𑒅𑒚𑒪𑒻 𑒖𑒹 𑒞𑒿 𑒏𑒯𑒱 𑒑𑒣-𑒮𑒣𑓂𑒣𑒏 𑒏𑓂𑒩𑒧𑒧𑒹 𑒍𑒩 𑒮𑒲𑒧𑒰𑒢𑒣𑒩 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔 𑒯𑒿𑒮𑒪 𑒯𑒼𑒟𑒱, 𑒖𑒹 𑒯𑒿𑒮𑒻-𑒪𑒼𑒏𑒩 𑒯𑒼𑒃𑒢। 𑒍𑒢𑒰, 𑒯𑒿𑒮𑒥𑒼-𑒯𑒿𑒮𑒥𑒧𑒹 𑒦𑒹𑒠 𑒁𑒕𑒱𑒋। 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒯𑒼𑒃𑒋 𑒞𑒵𑒣𑓂𑒞𑒱𑒏 𑒐𑒳𑒬𑒲𑒮𑒿 𑒯𑒿𑒮𑒥 𑒂 𑒠𑒼𑒮𑒩 𑒯𑒼𑒃𑒋 𑒧𑒖𑒻𑒏 𑒏𑓄 𑒧𑒖𑒰𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹 𑒯𑒿𑒮𑒥। 𑒂𑒡𑒰𑒩 𑒠𑒳𑒢𑒴𑒏 𑒁𑒣𑒢-𑒁𑒣𑒢 𑒁𑒕𑒱𑒋। 𑒞𑒿𑒋 𑒂𑒡𑒰𑒩𑒯𑒲𑒢 𑒢𑒯𑒱𑒨𑒹𑒿 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒋।
𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟𑒏𑒹𑒿 𑒮𑓀𑒨𑒼𑒑 𑒦𑒹𑒙𑒪𑒻। 𑒮𑓀𑒨𑒼𑒑 𑒄 𑒦𑒹𑒙𑒪𑒻 𑒖𑒹 𑒞𑒻𑒥𑒲𑒔 𑒔𑒰𑒯 𑒂𑒥𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒢𑒱। 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒥𑒰𑒞 𑒁𑒕𑒱𑒋 𑒖𑒹 𑒖𑒻𑒚𑒰𑒧 𑒠𑒹𑒬𑒏 𑒅𑒞𑓂𑒟𑒰𑒢-𑒣𑒞𑒢 𑒮𑒢 𑒮𑒧𑒮𑓂𑒨𑒰 𑒩𑒯𑒻𑒋, 𑒞𑒯𑒴𑒚𑒰𑒧 𑒔𑒰𑒯 𑒠𑒹𑒐𑒞𑒹 𑒮𑒧𑒰𑒡𑒰𑒢𑒏𑒩𑓂𑒞𑒰 𑒔𑒰𑒯 𑒠𑒹𑒐𑒞𑒹 𑒁𑒣𑒢 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒩𑒼𑒏𑒱 𑒣𑒯𑒱𑒢𑒹 𑒔𑒰𑒯 𑒣𑒲𑒥𑒞𑒱 𑒕𑒻𑒟। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒖𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒔𑒰𑒯-𑒣𑒰𑒢𑒏 𑒠𑒼𑒏𑒰𑒢 𑒣𑒩𑒯𑒏 𑒑𑒣-𑒮𑒣𑓂𑒣𑒏 𑒧𑒼𑒖𑒩 𑒢𑒃 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒔𑒰𑒯-𑒣𑒰𑒢 𑒥𑒹𑒩𑒧𑒹 𑒠𑒳𑒂𑒩𑒼-𑒠𑒩𑒥𑒖𑓂𑒖𑒰𑒏 𑒑𑒞𑒱 𑒞𑒹𑒯𑒢𑒹 𑒁𑒕𑒱𑒋। 𑒔𑒰𑒯𑒹 𑒣𑒲𑒥𑒻𑒏 𑒏𑓂𑒩𑒧𑒧𑒹 𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩 𑒦𑒰𑒨 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒏𑒰𑒏𑒰, 𑒁𑒖𑒲𑒥 𑒑𑒞𑒱 𑒠𑒳𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒏 𑒁𑒕𑒱!"

𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩, 𑒁𑒣𑓂𑒣𑒢𑒏𑒰 𑒁𑒣𑒣𑒢 𑒮𑒧𑒨 𑒞𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒼𑒞𑓂𑒞𑒩𑒲𑒏 𑒁𑒕𑒱, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒥𑒲𑒔𑒧𑒹 𑒖𑒰𑒥𑒹 𑒔𑒰𑒯 𑒔𑒪𑒻𑒋 𑒞𑒃 𑒥𑒲𑒔 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒏𑒯𑒱 𑒠𑒃 𑒕𑒱𑒌।"

𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩 𑒦𑒰𑒃𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒧𑒹 𑒮𑒯 𑒪𑒑𑒾𑒢𑒹 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟 𑒥𑒰𑒖𑒪-

"𑒔𑒰𑒯𑒹-𑒣𑒰𑒢 𑒥𑒹𑒩𑒏 𑒖𑒐𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒕𑒲 𑒞𑒐𑒢 𑒞𑒿 𑒔𑒰𑒯𑒹-𑒣𑒰𑒢𑒏 𑒥𑒲𑒔 𑒢𑒹 𑒖𑒥𑒰𑒥𑒼 𑒦𑓄 𑒖𑒹𑒥𑒰 𑒔𑒰𑒯𑒲।"

𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒏 𑒠𑒥𑒰𑒥 𑒠𑒹𑒐𑒱 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒏𑒲 𑒁𑒖𑒲𑒥 𑒁𑒕𑒱 𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩। 𑒁𑒖𑒲𑒥𑒼𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒖𑒲𑒥 𑒂 𑒮𑒖𑒲𑒥𑒼𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒖𑒲𑒥 𑒥𑒢𑒾𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒋।

𑒞𑒃 𑒥𑒲𑒔𑒧𑒹 𑒞𑒼𑒩𑒰 𑒏𑒲 𑒁𑒖𑒲𑒥 𑒥𑒳𑒗𑒱 𑒣𑒛𑓃𑒻 𑒕𑒯? 𑒖𑒐𑒢 𑒁𑒖𑒲𑒥𑒹 𑒕𑒲 𑒞𑒐𑒢 𑒁𑒖𑒲𑒥-𑒁𑒖𑒲𑒥 𑒜𑓀𑒑𑒮𑒿 𑒚𑒲𑒏 𑒥𑒳𑒗𑒥𑒹 𑒏𑒩𑒞।"

𑒧𑒢𑒹-𑒧𑒢 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟𑒼 𑒁𑒣𑒢 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒙𑒏𑒱𑒨𑒰 𑒪𑒹𑒢𑒹 𑒕𑒪 𑒖𑒹 𑒖𑒐𑒢𑒹 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒥𑒹𑒑 𑒔𑒪𑒞 𑒞𑒃 𑒥𑒱𑒔𑓂𑒔𑒹𑒧𑒹 𑒁𑒣𑒢𑒼 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩 𑒒𑒼𑒮𑒱𑒨𑒰 𑒔𑒳𑒣-𑒔𑒰𑒣 𑒁𑒣𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒏 𑒖𑒫𑒰𑒥 𑒙𑒼𑒯𑒏𑒲𑒏 𑒧𑒰𑒕 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒙𑒼𑒯𑒱𑒨𑒰 𑒪𑒹𑒥।

𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩 𑒖𑒰𑒨 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒏𑒰𑒏𑒰, 𑒔𑒰𑒯-𑒣𑒰𑒢𑒏 𑒞𑒿 𑒮𑒧𑒨 𑒅𑒮𑒻𑒩 𑒑𑒹𑒪, 𑒞𑒿𑒋 𑒌 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒋𑒞𑒃 𑒕𑒼𑒛𑓃𑒱 𑒁𑒣𑒢 𑒩𑒴𑒙𑒱𑒢𑒧𑒹 𑒁𑒥𑒱𑒨𑒾। 𑒒𑒩𑒮𑒿 𑒥𑒯𑒰𑒩 𑒔𑒩𑒰 𑒋𑒏𑓂𑒏𑒹 𑒗𑒑𑒛𑓃𑒰 𑒮𑒥𑒞𑒻𑒩 𑒣𑒮𑒻𑒩 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।"

𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩 𑒖𑒰𑒨 𑒯𑒰𑒿𑒤𑒪-𑒞𑒼𑒣𑒪 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒅𑒚𑒾𑒢𑒹 𑒕𑒪𑒰 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒏𑒵𑒭𑓂𑒝𑒏 𑒫𑒱𑒩𑒰𑒙 𑒩𑒴𑒣 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒏𑒹𑒿 𑒥𑒳𑒗𑒪𑒻𑒢। 𑒞𑒿𑒋 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒳𑒣𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒙𑒴𑒏 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒥𑒢𑒥𑒻𑒞 𑒥𑒖𑒪𑒰- "𑒏𑒲 𑒗𑒑𑒛𑓃𑒰 𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩?"

𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩𑒏 𑒧𑒢𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒮𑒩𑒱𑒨𑒰 𑒏𑓄 𑒩𑒐𑒪 𑒕𑒹𑒪𑒻𑒢 𑒞𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒮𑒲𑒧𑒰𑒢𑒏 𑒗𑒑𑒛𑓃𑒰, 𑒏𑒰𑒏𑒰।"

𑒔𑒰𑒯𑒏 𑒣𑒕𑒰𑒞𑒱𑒏 𑒐𑒹𑒪𑒯𑒰 𑒣𑒰𑒢𑒏 𑒮𑒱𑒙𑓂𑒚𑒲 𑒧𑒳𑒯𑒮𑒿 𑒟𑒴𑒏 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒥𑒾𑒂, 𑒮𑒲𑒧𑒰𑒢𑒏 𑒗𑒑𑒛𑓃𑒰𑒏 𑒫𑒱𑒩𑒰𑒙 𑒩𑒴𑒣 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒿𑒋 𑒋𑒏-𑒋𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒏 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩, 𑒋𑒏 𑒠𑒱𑒢𑒏 𑒥𑒻𑒮𑒰𑒩𑒧𑒹 𑒠𑒹𑒥 𑒮𑒧𑓂𑒦𑒫 𑒢𑒃 𑒁𑒕𑒱।"

𑒥𑒱𑒔𑓂𑒔𑒹𑒧𑒹 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟 𑒥𑒰𑒖𑒪-

"𑒏𑒰𑒏𑒰, 𑒋𑒯𑒢𑒼 𑒞𑒿 𑒠𑒹𑒐𑒥𑒹 𑒏𑒩𑒻 𑒕𑒲 𑒖𑒹 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒬𑒥𑓂𑒠 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒬𑒲𑒩𑓂𑒭𑒏𑒏 𑒬𑒥𑓂𑒠, 𑒩𑒰𑒧𑒰𑒨𑒝-𑒧𑒯𑒰𑒦𑒰𑒩𑒞 𑒮𑒢 𑒧𑒼𑒙-𑒧𑒼𑒙 𑒑𑓂𑒩𑒢𑓂𑒟𑒏 𑒮𑒦 𑒥𑒰𑒞 𑒏𑒯𑒱 𑒮𑒏𑒻𑒋 𑒞𑒐𑒢 𑒮𑒲𑒧𑒰𑒢𑒏 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩 𑒏𑒼𑒢 𑒦𑒰𑒩𑒲 𑒦𑒹𑒪।"

𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒥𑒳𑒗𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒰 𑒖𑒹 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒁𑒥𑒴𑒗 𑒧𑒢𑒏 𑒅𑒣𑒖 𑒕𑒲, 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑒱 𑒮𑒳𑒥𑒴𑒗 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏, 𑒞𑒿𑒋 𑒧𑒯𑒞𑓂𑒫 𑒩𑒯𑒱𑒞𑒼 𑒧𑒯𑒞𑓂𑒫𑒯𑒲𑒢 𑒁𑒕𑒱𑒋। 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩 𑒁𑒣𑒢𑒰 𑒖𑒑𑒯𑒣𑒩 𑒂𑒥𑒯।"

𑒩𑒒𑒳𑒫𑒲𑒩 𑒖𑒰𑒨 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒏𑒰𑒏𑒰, 𑒣𑒼𑒩𑒼 𑒮𑒰𑒑𑒏 𑒪𑒞𑓂𑒞𑒲 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒧𑒢𑒏 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩 𑒥𑒢𑒱 𑒮𑒦𑒏 𑒕𑒳𑒕𑒳𑒂𑒋𑒪 𑒒𑒳𑒧𑒻𑒋 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒂𑒢 𑒪𑒞𑓂𑒞𑒲 𑒞𑒿 𑒮𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒁𑒕𑒱। 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒑𑒱𑒩𑒯-𑒑𑒱𑒩𑒯𑒧𑒹 𑒮𑒦 𑒢𑒳𑒏𑒻𑒪 𑒕𑒻, 𑒞𑒿𑒋 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒋𑒯𑒹𑒢 𑒮𑒦 𑒥𑒹𑒔𑒴 𑒯𑒼𑒃𑒋, 𑒞𑒻𑒚𑒰𑒧 𑒔𑒰𑒿𑒃-𑒠𑒹 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒥𑒰𑒖𑒱 𑒠𑒹𑒥 𑒂 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒕𑒼𑒛𑓃𑒱 𑒠𑒹𑒥, 𑒞𑒐𑒢 𑒥𑒳𑒗𑒢𑒱𑒯𑒰𑒩 𑒥𑒳𑒗𑒞 𑒏𑒲। 𑒥𑒳𑒗𑒥 𑒞𑒿 𑒦𑒹𑒪 𑒖𑒹 𑒍𑒃 𑒬𑒥𑓂𑒠𑒏 𑒫𑒮𑓂𑒞𑒳𑒏 𑒮𑓂𑒫𑒩𑒴𑒣 𑒥𑒳𑒗𑒱 𑒮𑒏𑒥।"

𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒥𑒖𑒪𑒰- "𑒯𑒿।"

𑒥𑒲𑒔𑒧𑒹 𑒥𑒻𑒮𑒪 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒟 𑒁𑒏𑒥𑒏𑒰 𑒑𑒹𑒪𑒰। 𑒁𑒏𑒥𑒏𑒰𑒃𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒦𑒹𑒪𑒻 𑒖𑒹 𑒩𑒒𑒳𑒥𑒲𑒩 𑒦𑒰𑒨 𑒏𑒲 𑒥𑒖𑒪𑒰 𑒂 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒏𑒲 𑒖𑒥𑒰𑒥 𑒠𑒹𑒪𑒐𑒱𑒢। 𑒄 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒩𑒯𑒱𑒞𑒱 𑒖𑒹 '𑒯𑒿' 𑒂 '𑒢𑒃' 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒏 𑒮𑒦𑒮𑒿 𑒣𑒻𑒒 𑒖𑒥𑒰𑒥 𑒯𑒼𑒃𑒋 𑒞𑒐𑒢 𑒢𑒹, 𑒮𑒹 𑒞𑒿 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒢𑒃 𑒩𑒯𑒃। 𑒧𑒢𑒧𑒹 𑒄𑒯𑒼 𑒅𑒚𑒃 𑒖𑒹 𑒖𑒐𑒢 𑒠𑒲𑒢𑒴 𑒑𑒼𑒙𑒹 𑒮𑒧𑒏𑒬 𑒕𑒲 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒮𑒧𑒏𑒏𑓂𑒭, 𑒞𑒐𑒢 𑒠𑒲𑒢𑒴𑒏 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒹 𑒮𑒧𑒞𑒳𑒪 𑒏𑒩𑒥 𑒢𑒲𑒏 𑒯𑒋𑒞। 𑒍𑒩 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒧𑒢𑒧𑒹 𑒅𑒚𑒪𑒻 𑒖𑒹 𑒖𑒐𑒢 𑒩𑒒𑒳𑒥𑒲𑒩 𑒦𑒰𑒨 𑒂 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒏𑓂𑒏𑒰𑒏 𑒥𑒲𑒔𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢-𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒔𑒪𑒱 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒐𑒢 𑒥𑒲𑒔𑒧𑒹 𑒙𑒼𑒏-𑒙𑒰𑒏 𑒏𑒩𑒥, 𑒁𑒢𑒏𑒰 𑒖𑒹 𑒯𑒼𑒅, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒁𑒣𑒢 𑒧𑒢 𑒏𑒯𑒻𑒋 𑒖𑒹 𑒄 𑒏𑒹𑒞𑒾𑒮𑒿 𑒅𑒔𑒱𑒞 𑒢𑒯𑒱 𑒯𑒋𑒞। 𑒞𑒿𑒋, 𑒔𑒳𑒣𑓂𑒣𑒹 𑒩𑒯𑒥 𑒮𑒦𑒮𑒿 𑒢𑒲𑒏। 𑒢𑒲𑒏𑒼 𑒏𑒹𑒢𑒰 𑒢𑒹, 𑒁𑒢𑒏𑒹 𑒑𑒰𑒃𑒨𑒏 𑒠𑒴𑒡 𑒧𑓀𑒑𑒢𑒲𑒋 𑒦𑒹𑒙𑒞।

𑒩𑒒𑒳𑒥𑒲𑒩 𑒦𑒰𑒨 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒏𑒰𑒏𑒰, 𑒖𑒐𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒏 𑒫𑒱𑒩𑒰𑒙 𑒩𑒴𑒣 𑒁𑒕𑒱, 𑒞𑒐𑒢 𑒥𑒰𑒙-𑒒𑒰𑒙𑒏 𑒔𑒩𑓂𑒔𑒰 𑒏𑓄 𑒠𑒱𑒨𑒾, 𑒥𑒰𑒿𑒏𑒲 𑒮𑒩𑒼𑒫𑒩-𑒗𑒲𑒪, 𑒣𑒼𑒐𑒻𑒩 𑒔𑒰𑒩-𑒔𑒳𑒩 𑒙𑒣𑒪𑒰 𑒣𑒕𑒰𑒞𑒱 𑒏𑒩𑒥𑒻।"

𑒩𑒒𑒳𑒥𑒲𑒩 𑒦𑒰𑒃𑒏 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩 𑒮𑒳𑒢𑒱 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒏𑓂𑒏𑒰𑒏 𑒧𑒢 𑒥𑒱𑒯𑒳𑒮𑒪𑒻𑒢। 𑒥𑒱𑒯𑒳𑒮𑒻𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒦𑒹𑒪𑒻𑒢 𑒖𑒹 𑒏𑒧-𑒮𑒿-𑒏𑒧 𑒋𑒏𑒼 𑒑𑒼𑒙𑒹 𑒞𑒿 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒮𑓀𑒑𑒲 𑒦𑒹𑒙 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒰𑒏𑒰 𑒥𑒖𑒪𑒰-

"𑒖𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒔𑒻𑒞𑒢𑓂𑒨 𑒮𑓂𑒫𑒩𑒴𑒣 𑒖𑒲𑒫-𑒖𑒢𑓂𑒞𑒳𑒮𑒿 𑒪𑓄 𑒏𑓄 𑒧𑒯𑒰𑒧𑒰𑒢𑒫 𑒡𑒩𑒱 𑒁𑒕𑒱, 𑒖𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒰𑒯𑒱𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒞𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒁𑒣𑒢 𑒧𑒢𑒮𑒿 𑒪𑓄 𑒏𑓄 𑒠𑒳𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒏 𑒧𑒢𑒏 𑒥𑒲𑒔 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒿𑒋, 𑒮𑒲𑒧𑒰𑒢𑒏 𑒗𑒑𑒛𑓃𑒰 𑒯𑒹𑒥𑒹 𑒏𑒩𑒞 𑒏𑒢𑒱।"

- જગદીશ પ્રસાદ મણ્ડલજીક જન્મ મધુબની જિલાક બેરમા ગામમે ૫ જુલાઈ ૧૯૪૭ ઇસ્વીમે ભેલૈન। મણ્ડલજી હિન્દી એવં રાજનીતિ શાસ્ત્રમે એમ.એ.ક અહર્તા પાબિ જીવિકોપાર્જન હેતુ કૃષિ કાર્યમે સંલગ્ન ભઽ રચિ પૂર્વક સમાજ સેવામે લાગિ ગેલા। સમાજમે વ્યાપ્ત રૂઢિવાદી એવં સામન્તી વ્યવહાર સામાજિક વિકાસમે હિનકા બાધક બુઝિ પડલૈન। ફલત: જમીન્દાર, સામન્તક સંગ ગામમે પુરજોર લડાઇ લડ઼ ભઽ ગેલૈન। ફલત: મણ્ડલજી અપન જીવનક અધિકાંશ સમય કેસ-મોકદમા, જહલ યાત્રાદિમે વ્યતીત કેલાહ। ૨૦૦૧ ઇસ્વીક પશ્ચાત સાહિત્ય લેખન-ક્ષેત્રમે એલા। ૨૦૦૮ ઇસ્વીસઁ વિભિન્ન પત્ર-પત્રિકાદિમે હિનક રચના પ્રકાશિત હોઇ લાગલૈન। ગીત, કાવ્ય, નાટક, એકાંકી, કથા, ઉપન્યાસ ઇત્યાદિ સાહિત્યિક મૌલિક વિધામે હિનક અનવરત લેખન અદ્વિતીય સિદ્ધ ભઽ રહલૈન અછિ। અપન ચારિ દર્જન માનિ નાટક-એકાંકી, પાઁચ સએસઁ ઊપર ગીત-કાવ્ય, ઉન્નૈસ ગોટ ઉપન્યાસ આ સાઢ઼ે આઠસાએ કથા-કહાનીક સંગ કિછુ મહત્વપૂર્ણ વિષયક શોધાલેખ આદિક પુસ્તકાકાર, સાએસઁ ઊપર ગ્રન્થમે પ્રકાશિત છૈન।

મિથિલા-મૈથિલીક વિકાસમે શ્રી જગદીશ પ્રસાદ મણ્ડલજીક યોગદાન અવિસ્મરણીય છૈન। ઈ અપન સતત ક્રિયાશીલતા આ રચના ધર્મિતાક લેલ વિભિન્ન સંસ્થાસભ દ્વારા સમ્માનોપુરસ્કૃત હોઇત રહલા અછિ, યથા- વિદેહ સમ્પાદક મણ્ડલ દ્વારા ગામક જિનગી' લઘુ કથા સંગ્રહ લેલ ' વિદેહ સમ્માન- ૨૦૧૧ ', ' ગામક જિનગી વ સમગ્ર યોગદાન હેતુ સાહિત્ય અકાદેમી દ્વારા- ' ટૈગોર લિટિરેચર એવાર્ડ- ૨૦૧૧ ', મિથિલા મૈથિલીક ઉન્નયન લેલ સાક્ષર દરભંગા દ્વારા- ' વૈદેહ સમ્માન- ૨૦૧૨', વિદેહ સમ્પાદક મણ્ડલ દ્વારા ' નૈ ધારૈ' ઉપન્યાસ લેલ ' વિદેહ બાલ સાહિત્ય પુરસ્કાર- ૨૦૧૪', સાહિત્યમે સમગ્ર યોદાન લેલ એસએનએસ ગ્લોબલ સેમિનરી દ્વારા ' કૌશિકી સાહિત્ય સમ્માન- ૨૦૧૫', મિથિલા-મૈથિલીક વિકાસ લેલ સતત ક્રિયાશીલ રહબાક હેતુ અખિલ ભારતીય મિથિલા સંઘ દ્વારા- ' વૈદ્યનાથ મિશ્ર ' યાત્રી'

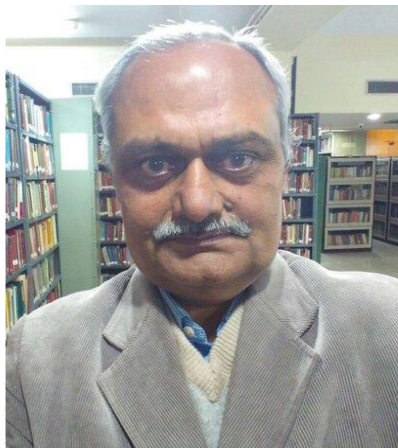
सम्मान- २०१६', रचना धर्मिताक क्षेत्रमे अमूल्य योगदान हेतु ज्योत्स्ना-मण्डल द्वारा- 'कौमुदी सम्मान- २०१७', मिथिला-मैथिलीक संग अन्य उत्कृष्ट सेवा लेल अखिल भारतीय मिथिला संघ द्वारा 'स्व बाबू साहेब चौधरी सम्मान- २०१८', चेतना समिति, पटनाक प्रसिद्ध 'यात्री चेतना पुरस्कार- २०२०', मैथिली साहित्यिक अहर्निश सेवा आ संवर्धन हेतु मिथिला सांस्कृतिक समन्वय समिति, गुवाहाटी-असम द्वारा 'राजकमल चौधरी साहित्य सम्मान- २०२०', भारत सरकार द्वारा 'साहित्य अकादेमी पुरस्कार- २०२१' तथा साहित्य ओ संस्कृतिमे महत्वपूर्ण अवदान लेल अमर शहीद रामफल मंडल विचार मंच द्वारा 'अमर शहीद रामफल मंडल राष्ट्रीय पुरस्कार- २०२२'

रचना संसार : १ इन्द्रधनुषी अकास, २ राति-दिन, ३ तीन जेठ एगारहम माघ, ४ सरिता, ५ गीतांजलि, ६ सुखाएल पोखरिक जाइठ, ७ सतबेध, ८ चुनौती, ९ रहसा चौरी, १० कामधेनु, ११ मन मथन, १२ अकास गंगा - कविता संग्रह १३ पंचवटी- एकांकी संचयन १४ मिथिलाक बेटी, १५ कम्प्रोमाइज, १६ झमेलिया बियाह, १७ रत्नाकर डकैत, १८ स्वयंवर- नाटक १९ मौलाइल गाछक फूल, २० उत्थान-पतन, २१ जिनगीक जीत, २२ जीवन-मरण, २३ जीवन संघर्ष, २४ नै धाड़ैए, २५ बड़की बहिन, २६ भादवक आठ अन्हार, २७ सधवा-विधवा, २८ ठूठ गाछ, २९ इज्जत गमा इज्जत बँचेलौं, ३० लहसन, ३१ पंगु, ३२ आमक गाछी, ३३ सुचिता, ३४ मोड़पर, ३५ संकल्प, ३६ अन्तिम क्षण, ३७ कुण्ठा- उपन्यास ३८ पयस्विनी- प्रवचन-निबन्ध-समालोचना ३९ कल्याणी, ४० सतभाए, ४१ समझौता, ४२ तामक तमघैल, ४३ बीरांगना- एकांकी ४४ तरेगन, ४५ बजन्ता-बुझन्ता- बीहनि कथा संग्रह ४६ शंभुदास, ४७ रटनी खढ़- दीर्घ कथा संग्रह ४८ गामक

ળનિગી, ૪૯ શ્નદ્યાંગનિ, ૫૦ સાતમૈયા પોખૈન, ૫૧ ગામક શકલ-સૂનત, ૫૨ શ્રપન મન શ્રપન યન, ૫૩ સમનથારક મૂત, ૫૪ શ્રપપન-વીનાન, ૫૫ વાલ ગોપાલ, ૫૬ મકમોડ, ૫૭ ઉલવા યાઉન, ૫૮ પતહાડ, ૫૯ ગઢેનગન હાથ, ૬૦ લળવાળિ, ૬૧ ઉકડ઼ સમય, ૬૨ મધુમાછી, ૬૩ પસેનાક યનમ, ૬૪ ગુડા-ખુદ્દીક નોટી, ૬૫ શ્ઠલહાન, ૬૬ ખસૈત ગાછ, ૬૭ એગાયછા શ્રામક ગાછ, ૬૮ શુમયનિતક, ૬૯ ગાછપન સઁ ખસલ, ૭૦ ડમાયિએલ ગામ, ૭૧ ગુલેતી દાસ, ૭૨ મુડયિએલ ઘન, ૭૩ વીનાંગના, ૭૪ સ્મૃતિ શેષ, ૭૫ વેટીક પૈનુખ, ૭૬ કૃનાનતાયિગ, ૭૭ તનકિલદ્નશી, ૭૮ પૈતીસ સાલ પછુશ્રા ગેલૈ, ૭૯ દોહની હાક, ૮૦ સુમમિાણી ળનિગી, ૮૧ દેખલ દનિ, ૮૨ ગપક પયિહુલ લોક, ૮૩ દવિાલીક દીપ, ૮૪ શ્રપપન ગામ, ૮૫ ખલિતોડ મૂમા, ૮૬ યતિવનક શકિાન, ૮૭ યૌનસ ખેતક યૌનસ ઉપળ, ૮૮ સમયસઁ પહનિ યેત કસિાન, ૮૯ મૌક, ૯૦ ગામક શ્રાશા ટુટ ગેલ, ૯૧ પસેનાક મોલ, ૯૨ કૃષયિોગ, ૯૩ હાનલ યેહના ળીતલ નૂપ, ૯૪ નહૈ ળોકન પનવિાન, ૯૫ કનતાક નંગ કનમક સંગ, ૯૬ ગામક સૂનત વદૈલ ગેલ, ૯૭ શ્રગ્નિ પનીક્ષા, ૯૮ ઘનક ખનચ, ૯૯ નીક ડકાન ડકેલૈ, ૧૦૦ ળીવનક કનમ ળીવનક મનમ, ૧૦૧ સંયનામ, ૧૦૨ મમ મિન કાળ, ૧૦૩ શ્રાએલ શ્રાશા યલિ ગેલ, ૧૦૪ ળીવન દાન તથા ૧૦૫ શ્રપપન સાતી- લઘુ કથા સંગ્નહ

એ **નચનાપન શ્રપન મંતવ્યે** દતિોનાઙિસતાઙડ્વદિહાંગામાઙિયોમ **પન પઠાઉ।**

रवीन्द्र नारायण मिश्र- मातृभूमि (उपन्यास)- २३ म खेप

रवीन्द्र नारायण मिश्र

मातृभूमि (उपन्यास)- २३ म खेप

२३

गामक सीमासँ बाहर होइते काल जयनाथक आँखिसँ नोर हहर-हहर खसि रहल छल। जानकीधामसँ शिक्षा प्राप्त केलाक बाद ओ साफे सोचने हेताह जे फेर कहिओ गाम छोड़ि कए जानकीधाम जेताह। गाम जएबाक हेतु ओ ततेक उत्सुक छलाह जे अपन शोधग्रंथक उपसंहार लिखबाक हेतु ओतए नहि रुकलाह। सोचलाह -"गामक सुरम्य ओ स्नेहमयी वातावरणमे ई काज बेसी नीक होएत। ओहिमे अपन-माटि पानिक स्वाद रहत।" मुदा परिस्थिति तेहन भए गेल जे ओहिठामसँ अचानक हुनका विदा होबए पड़लनि। यद्यपि मोनमे ई भावना छलनि जे ओ एकदिन फेर अपन माटि-पानिमे घुरि आओताह। जानकीधाम जाएब तँ एकटा मात्र तात्कालिक समाधान छल। मुदा ई भेल बहुत कष्टकर घटना। जाहि ठाम मातृक अनन्य सनेह ओ पिताक पाण्डित्यपूर्ण सान्निध्यमे हुनकर पालन भेल ताहिठामक ऋण बिना चुकओने ओ वापस जा

𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪𑒰𑒯। 𑒋𑒏 𑒯𑒱𑒮𑒰𑒥𑒹 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒄 𑒥𑒹𑒧𑒰𑒩𑒲 𑒥𑒳𑒗𑒰𑒃𑒞। 𑒖𑒰𑒢 𑒖𑒯𑒱 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒮𑒹 𑒥𑒹𑒮𑒲 𑒚𑒲𑒏। 𑒞𑒟𑒰𑒣𑒱 𑒍 𑒖𑒲𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱 𑒂 𑒁𑒣𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒝𑒣𑓂𑒩𑒱𑒨 𑒧𑒰𑒞𑒵𑒦𑒴𑒧𑒱𑒮𑒿 𑒫𑓀𑒔𑒱𑒞 𑒦𑒋 𑒋𑒏𑒮𑒩 𑒩𑒯𑒱 𑒠𑒴𑒩 𑒖𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒟𑒱। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒢𑒰𑒑𑒥𑒰𑒥𑒰𑒣𑒩 𑒧𑒼𑒢𑒹-𑒧𑒼𑒢 𑒏𑒻𑒏𑒥𑒹𑒩 𑒞𑒰𑒧𑒮𑒼 𑒯𑒼𑒃𑒞। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒩𑒯𑒱 𑒁𑒣𑒢𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒩𑒼𑒏𑒟𑒱।

"𑒡𑒢𑒣𑒳𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒰𑒑𑒥𑒰𑒥𑒰 𑒖𑒹 𑒯𑒧 𑒂𑒩 𑒋𑒯𑒱 𑒖𑒼𑒑𑒰𑒩 𑒦𑒹𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒁𑒕𑒢𑒱𑒯𑒱 𑒞𑒹𑒿 𑒖𑒨𑒢𑓂𑒞 𑒢𑒰𑒧𑒏 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞𑒱 𑒏𑒯𑒟𑒱 𑒂 𑒢𑒹 𑒥𑒰𑒑𑒧𑒞𑒲𑒏 𑒡𑒰𑒩𑒧𑒹 𑒥𑒯𑒱 𑒑𑒹𑒪 𑒩𑒯𑒱𑒞𑒟𑒱 𑒂 𑒏𑒏𑒩𑒼 𑒋𑒯𑒱 𑒥𑒰𑒞𑒏 𑒣𑒞𑒼 𑒪𑒑𑒻𑒞 𑒏𑒱 𑒢𑒯𑒱। 𑒞𑒹𑒿 𑒢𑒹 𑒮𑒳𑒡𑒰𑒏𑒩 𑒣𑒩𑒹𑒮𑒰𑒢 𑒕𑒟𑒱। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒯𑒱𑒮𑒰𑒥𑒹 𑒞𑒹𑒿 𑒯𑒧 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢 𑒢𑒯𑒱। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒦𑒰𑒫𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒥𑒪।"- 𑒖𑒨𑒢𑓂𑒞 𑒑𑒳𑒧𑒮𑒳𑒧 𑒩𑒯𑒪 𑒮𑒞𑓂𑒨 𑒮𑒼𑒔𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒟𑒱 𑒏𑒱 𑒩𑒮𑓂𑒞𑒰𑒏 𑒏𑒰𑒞𑒧𑒹 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫𑒏 𑒧𑓀𑒠𑒱𑒩 𑒠𑒹𑒐𑒪𑒢𑒱। 𑒧𑒼𑒢𑒧𑒹 𑒦𑒹𑒪𑒢𑒱 𑒖𑒹 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢 𑒏𑒩𑒋 𑒪𑒲।" 𑒮𑒰𑒨𑒞 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫 𑒯𑒧𑒩 𑒠𑒳𑒐 𑒏𑒧 𑒏𑒩𑒋 𑒮𑒏𑒟𑒱।" 𑒧𑒰𑒡𑒫 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒮𑓀𑒑𑒹 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯। 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫𑒏 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢 𑒏𑒋 𑒍 𑒢𑒱𑒏𑒪𑒪𑒹 𑒕𑒪𑒰𑒯 𑒏𑒱 𑒑𑒼𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠 𑒛𑒰𑒏 𑒠𑒹𑒪𑒐𑒱𑒢-

"𑒑𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒙𑒳𑒢𑒙𑒳𑒢 𑒂𑒋𑒪𑒰𑒯 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑒯𑒱 𑒖𑒴𑒩𑒲 𑒮𑒧𑒰𑒠 𑒕𑒢𑒱।"

𑒖𑒨𑒢𑓂𑒞 𑒂 𑒧𑒰𑒡𑒫 𑒍𑒧𑒯𑒹 𑒥𑒠𑒰 𑒦𑒹𑒪𑒰𑒯। 𑒋𑒯𑒱𑒥𑒲𑒔 𑒑𑒼𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠 𑒂 𑒢𑒰𑒑𑒥𑒰𑒥𑒰 𑒑𑒣𑓂𑒣 𑒏𑒩𑒋 𑒪𑒰𑒑𑒪𑒰𑒯।

"𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒁𑒢𑒩𑓂𑒟 𑒦𑒋 𑒑𑒹𑒪।"- 𑒑𑒼𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠 𑒥𑒖𑒪𑒰𑒯।

"𑒏𑒲 𑒦𑒹𑒪𑒻𑒏?" - 𑒢𑒰𑒑𑒥𑒰𑒥𑒰 𑒣𑒳𑒕𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱।

"𑒥𑒖𑒥𑒰𑒏 𑒮𑒰𑒯𑒮 𑒢𑒯𑒱 𑒦𑒋 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱।"

"𑒥𑒖𑒥𑒯𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒞𑒐𑒢 𑒥𑒳𑒗𑒻𑒏 𑒏𑒼𑒢𑒰?"

"𑒙𑒳𑒢𑒙𑒳𑒢𑒹𑒮𑒿 𑒑𑒣𑓂𑒣 𑒏𑒋 𑒪𑒱𑒁।"

"𑒏𑒯𑒰𑒿 𑒕𑒟𑒱 𑒙𑒳𑒢𑒙𑒳𑒢?"

"𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫𑒏 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢 𑒏𑒩𑒋 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯 𑒁𑒕𑒱।"

"𑒚𑒲𑒏 𑒕𑒻𑒏। 𑒂𑒥𑒋 𑒠𑒱𑒎𑒢।"

𑒑𑒼𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠 𑒋𑒯𑒱 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏 𑒮𑒧𑒰𑒔𑒰𑒩 𑒖𑒨𑒢𑓂𑒞𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒯𑒱 𑒠𑒹𑒥𑒋 𑒔𑒰𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒢𑒱। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒛𑒩 𑒩𑒯𑒢𑒱 𑒖𑒹 𑒍 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒥𑒩𑓂𑒠𑒰𑒬𑓂𑒞 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑒋 𑒮𑒏𑒞𑒰𑒯। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒏𑒞𑒹𑒏 𑒏𑒰𑒪 𑒢𑒳𑒏𑒍𑒢𑒹 𑒩𑒯𑒱𑒞𑒟𑒱।

𑒙𑒳𑒢𑒙𑒳𑒢𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒹𑒐𑒱𑒞𑒯𑒱 𑒑𑒰𑒧𑒫𑒰𑒪𑒰 𑒣𑒳𑒕𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱 -

"𑒏𑒲 𑒥𑒰𑒞 𑒕𑒻𑒏 𑒮𑒹 𑒤𑒩𑒱𑒕𑒰 𑒏𑒋 𑒥𑒰𑒖𑒯।"

"𑒮𑒳𑒡𑒰𑒏𑒩 𑒂 𑒍𑒏𑒩 𑒪𑒚𑒻𑒞𑒮𑒥 𑒥𑒳𑒪𑒛𑒼𑒖𑒩𑒮𑒿 𑒣𑒰𑒚𑒬𑒰𑒪𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒞𑒼𑒛𑓃𑒱 𑒠𑒹𑒪𑒏। 𑒂𑒥 𑒮𑒳𑒢𑒻𑒞 𑒕𑒲 𑒍𑒯𑒱 𑒖𑒑𑒯𑒣𑒩 𑒁𑒣𑒢 𑒒𑒩 𑒥𑒢𑒰𑒍𑒞।"

"𑒑𑒾𑒫𑒰𑒮𑒥 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑒯𑒪𑒏𑒻𑒏?"

"𑒏𑒹 𑒏𑒲 𑒏𑒯𑒞𑒻𑒏? 𑒏𑒹𑒍 𑒗𑓀𑒗𑒙𑒧𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒣𑒛𑓃𑒋 𑒔𑒰𑒯𑒪𑒏। 𑒍𑒢𑒰 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒮𑓀𑒑𑒹 𑒞𑒿 𑒑𑒳𑓀𑒛𑒰𑒮𑒥𑒏 𑒗𑒳𑓀𑒛 𑒕𑒻𑒏। 𑒮𑒾𑓀𑒮𑒹 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝𑒥𑒰𑒩𑒱𑒙𑒼𑒪𑒏 𑒨𑒳𑒫𑒏𑒮𑒥 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒰𑒕𑒴-𑒣𑒰𑒕𑒴 𑒥𑒹𑒧𑒞𑓂𑒞 𑒦𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।"

"𑒮𑒋𑒯 𑒏𑒯𑒴? 𑒏𑒹𑒯𑒢 𑒦𑒋 𑒑𑒹𑒪 𑒑𑒰𑒧? 𑒢𑓂𑒨𑒰𑒨𑒏 𑒮𑓀𑒑 𑒠𑒹𑒢𑒱𑒯𑒰𑒩 𑒏𑒹𑒍 𑒢𑒯𑒱?"

"𑒮𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒥𑒰𑒖𑒴। 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒥𑒰𑒩𑒱𑒙𑒼𑒪 𑒪𑒼𑒏 𑒖𑒰𑒢 𑒪𑒑𑒰 𑒠𑒹𑒪𑒏। 𑒟𑒰𑒢𑒰 𑒡𑒩𑒱 𑒑𑒹𑒪। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒠𑒩𑒼𑒑𑒰𑒖𑒲 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒍𑒏𑒩𑒹 𑒮𑓀𑒑 𑒦𑒋 𑒑𑒹𑒪𑒻𑒏। 𑒅𑒢𑒙𑒹 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒥𑒰𑒩𑒱𑒙𑒼𑒪𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒮𑒥𑒏𑒹𑒿 𑒡𑒧𑒏𑒰 𑒠𑒹𑒪𑒏𑒻𑒏। 𑒑𑒼𑒪𑒲-𑒥𑒰𑒩𑒳𑒠 𑒔𑒪𑒥𑒰𑒏 𑒣𑒩𑒱𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱 𑒦𑒋 𑒑𑒹𑒪𑒻𑒏। 𑒮𑒥 𑒖𑒰𑒢-𑒥𑒹𑒖𑒰𑒢 𑒦𑒰𑒑𑒪।"

जयन्त एहि समाचारकेँ बकर-बकर सुनैत रहि गेलाह। किछु बाजल नहि भेलनि। पाठशालाक दुर्गतिक समाचार सुनि हुनकर हृदय विदीर्ण भए गेलनि। हुनका मोन होइत छल जे तुरत गाम घुरि जाथि मुदा रोगवाबा अड़ि गेलाह।

"सब किछुक समय होइत छैक। अप्पन अहाँकेँ गाम गेनाइ उचित नहि होएत। सबाल मात्र ओहिठाम जेबाक नहि अछि कोनो ओहिठाम लोकक कमी थोड़े छैक। मुदा ओ सब हूड़-मूड़मे ओझराएल रहैत अछि यदि अहूँ सएह करए लागब तप्पन की शेष बचैक? लोक पढ़ि-लिखि कए अहाँ अपन क्षमताकेँ एहिसभमे नष्ट करी से उचित नहि होएत। अस्तु, धैर्यपूर्वक सही समयक प्रतीक्षा करू। संप्रति हिनका लोकनि पूर्वनियोजित कार्यक्रमक अनुसार जानकीधाम चलि। ओहिठाम अहाँक शोधग्रंथक विमोचन करए जाएत। संगहि विद्वान लोकनिसँ विमर्श कए आगूक कार्यक्रम बनाओल जाएत। गोविंद आ माधव पाठशालाक सुधि लेबाक हेतु पर्याप्त छथि। ई दुनूगोटे टुनटुनक संगे गाम लौटि जाथि आ स्थितिक जानकारी देथि। मुदा बेसी अवसाद नहि करथि। समय अएलापर पाठशाला बनिए कए रहत, एकरा रोकब ककरो बशक बात नहि अछि।"

"जे अहाँक विचार।"-जयन्त बजलाह।

गोविंद आ माधवकेँ इच्छा रहनि जे ओ सब जयन्तक संगे रहथि। तथापि रोगवाबाक बात मानि हुनका प्रणाम कए टुनटुनक संगे गाम विदा भए गेलाह। जाइत काल जयन्त कहलथिन-

"चिन्ता नहि करब। हम्हू अएबे करब।"

- रवीन्द्र नारायण मिश्र पिताक नाम: स्वर्गीय सूर्य नारायण मिश्र

માતાક નામ: સ્વ.ગીયા દયાકાશી દેવી, વયસ: ૬૮ વ.ર્ષ, પૈત્ૃક ગ્રામ: શ્રડેર ડીહ, માત્ૃક: સનિઘાશ્રિ ડ્યોઢી, વ્ૃતિ: ભારત સરકારક ઉપ સચવિ (સેવાનવ્ૃિત્ત), સ્પેશલ મેટ્રોપોલટિન મળસ્ટ્રિેટ, દલ્લિી(સેવાનવ્ૃિત્ત), શક્ષિા: ચન્દ્રધારી મથિલિ મહાવદ્યિાલયસઁ વીએસ-સી મૌતકિ વજ્ઞિાનમે પ્રતષ્ઠિા : દલ્લિી વશ્વિવદ્યિાલયસઁ વધિ સ્નાતક, પ્રકાશતિ ક્ૃતિ: મૈથલિીમે: પ્રકાશન વ.ર્ષ:૨૦૧૭ ૧ભોરસઁ સાઁઝ ધરિ (શ્રાત્મ કથા), ૨ પ્રસંગવશ (નબિંધ), ૩સ્વર્ગ એહિ ઠામ અછિ (યાત્રા પ્રસંગ); પ્રકાશન વ.ર્ષ:૨૦૧૮ ૪ શ્રસાદ (કથા સંગ્રહ) ૫ નમસ્તસ્યૈ (ઉપન્યાસ) ૬ વવિધિ પ્રસંગ (નબિંધ) ૭મહ્રાળ(ઉપન્યાસ) ૮લળકોટર(ઉપન્યાસ); પ્રકાશન વ.ર્ષ:૨૦૧૯ ૯સીમાક ઓહિ પાર(ઉપન્યાસ)૧૦સમાધાન(નબિંધ સંગ્રહ) ૧૧માત્ૃભૂમ(ઉપન્યાસ) ૧૨સ્વપ્નલોક(ઉપન્યાસ); પ્રકાશન વ.ર્ષ:૨૦૨૦ ૧૩શંખનાદ(ઉપન્યાસ) ૧૪રૂપક થકિ જીવન(સંસ્મરણ)૧૫ઢૈત દેવાલ(ઉપન્યાસ); પ્રકાશન વ.ર્ષ:૨૦૨૧ ૧૬પાથેય(સંસ્મરણ) ૧૭હમ શ્રાવિ રહલ છી(ઉપન્યાસ) ૧૮પ્રલયક પાત(ઉપન્યાસ); પ્રકાશન વ.ર્ષ:૨૦૨૨ ૧૯બીતિ ગેલ સમય(ઉપન્યાસ) ૨૦પ્રતબિમ્બ(ઉપન્યાસ) ૨૧વદેશ રહલ અછિ સમકક્ષિ(ઉપન્યાસ) ૨૨રાષ્ટ્ર મંદરિ(ઉપન્યાસ) ૨૩સંયોગ(કથા સંગ્રહ) ૨૪નાચિ રહલ છલ વસુધા(ઉપન્યાસ) ૨૫દીપ જરૈત રહૂ (ઉપન્યાસ)।

અપન મંતવ્ય દતિરોધાઇસતાડવદિહાગમાહાિયોમ **પર પઠાઉ।**

स्मरणाति नबल दिनेश कुमार मिश्र (लेखक गजेन्द्र ठाकुर)

दिनेश कुमार मिश्र, मिथिलाक बाढ़ि, धार आ ओकरा बनाओल इतिहास, सन्दर्भ हुनकर बन्दिनी महानन्दा, बागमतीक सद्गति!, दुइ पाटनक बीच (कोसी धारक कथा), न घाट न घर, बगावत पर मजबूर मिथिलाक कमला धार, जुनहि धार आ तकनीकी हाराकिरी- दिनेश कुमार मिश्रक समटा पोथी आब हुनकर अनुमतिसँ उपलब्ध अछि विदेह आर्काइवमे: http://videha.co.in/pothi.htm

(साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य पंकज झा पराशर द्वारा दिनेश कुमार मिश्र जीक पोथी समसँ पैराक पैरा चोरा कऽ

અપના નામે ઉપન્યાસ છપવાઓલ ગેલ અછિ, ળકના છદ્મ સમીક્ષક કમલાનન્દ ઝા ે યોન ઝેપ્પક પંકળ ઝા પનાસનક નસિ્ય કહૈ છથિ! ઝકિ ~~ઝાનપ:વૃદ્ધિયોનિનિવેસનગિાનિ્ઝાન~~ પન સ્ક્રીનસ ૉટ અપલેટ કએલ ગેલ અછિ(

વન્દિની મહાનન્દા(પછિલા અંકસઁ આગાઁ) દનિસ કુમાન મસ્નિ -

<u>વાઢ઼િ આ ઓકન ઐતિહાસકિ સંદર્ભ</u>

ગંગા વેસિનિક નર્મિાાણક પ્નક્નયિા સમુદ્નસઁ સમુદ્નમે પાનકિ યાત્ના આ નદીક માર્ગ વદલવાક કાનાણકેઁ વુઝલાક વાદ એકટા વાત સ્પષ્ટ નૂપસઁ સોઝઁ અવૈએ ળે પૃથ્વીક વસ્થાપનકેઁ નોકવાક કોનો આસા નૈ અછિ વનખા હોઇત નહત આ ળખન ઈ પાની માટપિન ખસત તખન કટાવ ઝએત, નદી અપન નસ્તા વદલત આ વાઢ઼િ અવૈત નહત। મનુષ્ય અપન વૌદ્ધકિ કૌસલસઁ માટીક કટાવ, નદીક માર્ગ પનવિર્તન આ વાઢ઼િસઁ કની વદલાવ આની સકૈએ ઓકન હૈસયિત અપન ઘનિ ઐસઁ નૈ અછિ એતઽ એકટા વાત ધ્યાન દેવઽ યોગ્ય અછિ ળે ઉત્તન વહિન વા ગંગા ઘાટીક પૂના મૈદાન એકટા ઉપળાઊ ક્ષેત્ન અછિ, ળકન ઉપળાઊ સક્તિ વાઢ઼કિ સમય નદીક પાનકિ સંગ આયલ ગાદક કાનાણ નસ્નિયતિ નૂપસઁ વઢ઼લ અછિ। પ્નાચીન કાલસઁ કૃષિ સમૃદ્ધ ક્ષેત્ન નહવાક કાનાણ ઐ ક્ષેત્નમે વર્ભિન્િ સભ્યતાક વકિાસ ભેલ। પ્નકૃતિ મુદા ળકિના નૈ વાઁટૈત અછિ ળઁ ગુલાવ અછિ તઁ સંગ- સંગ કાઁટ સેહો। ળતઽ- ળતઽ વનખાક નૂપમે મીઠ પાનકિ સમૃદ્ધ સ્નોત અછિ, નદીક ળાલ કછિુ દૂન ઘનિ પસનલ અછિ, ઓતઽ વાઢ઼િ, કટાવ આ નદીક માર્ગ પનવિર્તન વેસી સુનવામે અવૈત અછિ। નદી એકટા પૈઘ ક્ષેત્નમે થાલ્ વાઊ પસાનિ કઽ ઓકના સમુદ્નમે પહુઁચેવાક એકટા સસક્ત સાધન અછિ, ળે વાઢ઼કિ સમય અપન ઉત્પત્તિસઁ સમુદ્ન તક પહુઁચૈત અછિ। અસલમે ઐ તનહક ળમીનક નર્મિાાણ નદીક સ્વાભાવકિ ગુણ અછિ। ગંગા ઘાટીક ઈ ક્ષેત્ન એક સમયમે સમુદ્નક વાલુ આ નમકીન પાનકિ ક્ષેત્ન નહલ ઝએત। મુદા વનખાક કાનાણ ઉત્તનમે હમિાલયક કાઁચ માટિ નીચાઁ વહ્ય લાગલ ળઽ કાનાણ ળમીન ઉપળાઊ હોવઽ લાગલ। ઝમ ળઽ

ठामक गप्प कऽ रहल छी ओकर भूमि दुनियाँक सभसँ उपजाऊ जमीनमे गानल जाइत अछि आ ऐ नदीकेँ जल संसाधनक एकमात्र स्रोत मानल जाइत अछि। भौतिकवादी मान्यताक अलावे हमरा सभक लेल नदीक महत्व एकटा जीवनदायी शक्ति सन रहल अछि। भारतक संस्कृति आधार नदी रहल अछि। एतेक सभ्यता ऐ नदी सभक कातमे अनादि कालसँ विकसित भेल अछि आ समयक संग प्रकृतिक कोपमे विलीन भऽ गेल अछि, मुदा ऐ नदी सभक संग हमरा सभक संबंध सदिखन शुद्ध आ प्रेम मातृशक्ति आ ओकर उपासक सन रहल अछि। जतऽ महर्षि वेद व्यास महाभारतमे नदी सभक प्रति अपन श्रद्धा व्यक्त केने छथि आ 'विश्वस्य मातरः' अर्थात लोकमाता कहै छथि। कौटिल्य सन विद्वान एहन स्थानकेँ निवासक लेल उन्नति मानने छथि, जतऽ कोनो सुन्दर नदी निरन्तर नै बहैत अछि। आ नदीक महत्वकेँ रेखांकित केलनि 'न तत्र दिवसम् वसेत' - एहन स्थानपर एकको दिन लेल नै रहबाक चाही। अपन सभक शुभ संस्कारमे भारतीय लोकनि देवता आ पूर्वजक संग-संग नदीक आह्वान करब कहियो नै बिसरै छथि। गंगा, यमुना, गोदावरी, सरस्वती, नर्मदा, सिन्धु आ कावेरीक स्मरणक बिना हमरा सबहक कोनो शुभ कर्म पूर्ण नै होइत अछि। पवित्रताक उदाहरण देबऽ लेल नर्मदाकेँ मोन पाड़ै छी आ गंगाक संतान कहल जायमे गर्वित होइ छी। 'मृत्युपर गंगा प्राप्त करबाक' इच्छा कबीर सन साधकमे मात्र ऐ लेल नै भेल जे आ अपन जीवनक अधिकांश समय गंगा तटपर बितेने छल। कोनो नदीकेँ भावसँ गंगा कहबाक परंपरा अखनो हमरा लोकनिक मोनमे जीवित अछि। भगवान श्रीकृष्णक यमुना 'कालिन्दी कूल कदम्ब की डारन' केने बिना अपूर्ण नहि जाइए, तँ कतेक बेर वाल्मीकि भगवान रामकेँ सरयूक सोहाँ प्रणाम करैत देखलनि। ऋषिप्रिया कालिदासक लेखनकेँ लालित्य देलनि। तीर्थक अवधारणा (तीर्थक शाब्दिक अर्थ नदीक कात थिक) नदीक महिमाक मान्यताकेँ अभिव्यक्त दैत अछि। एहन विशेष अवसरपर नदीमे स्नान करबाक हमरा लोकनिक अलग परंपरा अछि। गंगा दशहरा, माघ पूर्णिमा, कार्तिक पूर्णिमा, संक्रांति आदि बहुत रास एहन अवसर अछि जखन हमरा लोकनिक पूर्वज लोकनि लोककेँ नदीक समीप अनबाक व्यवस्था

𑒏𑒹𑒢𑒹 𑒕𑒪। 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒬𑒳𑒠𑓂𑒡𑒞𑒰𑒏 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒫𑒰𑒯𑒏 𑒪𑒹𑒪 𑒅𑒞𑓂𑒮𑒩𑓂𑒖𑒢 𑒂𑒠𑒱𑒏 𑒫𑒩𑓂𑒖𑒱𑒞 𑒬𑒰𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒧𑒹 𑒮𑓂𑒣𑒭𑓂𑒙 𑒠𑒱𑒬𑒰 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒠𑒹𑒬 𑒕𑒪। 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒏 𑒕𑒚𑒱 𑒣𑒰𑒥𑒢𑒱 𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨 𑒣𑒴𑒖𑒰𑒏 𑒮𑓀𑒑-𑒮𑓀𑒑 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱 𑒯𑒱𑒢𑒏 𑒮𑒥𑒯𑒏 𑒬𑓂𑒩𑒠𑓂𑒡𑒰𑒏 𑒅𑒞𑓂𑒏𑒵𑒭𑓂𑒙 𑒅𑒠𑒰𑒯𑒩𑒝 𑒁𑒕𑒱। 𑒯𑒱𑒢𑒏 𑒄 𑒮𑒧𑒵𑒠𑓂𑒡 𑒡𑒩𑒼𑒯𑒩𑒏 𑒋𑒑𑒼 𑒕𑒼𑒙 𑒏𑒛𑓃𑒲 𑒁𑒕𑒱 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩, 𑒏𑒱𑒬𑒢𑒑𑓀𑒖, 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑒰𑒿 𑒂 𑒏𑒙𑒱𑒯𑒰𑒩 𑒏 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒮𑒿 𑒥𑒯𑒨𑒫𑒰𑒪𑒲 𑒧𑒯𑒰𑒢𑓀𑒠𑒰 𑒢𑒠𑒲। 𑒧𑒯𑒰𑒦𑒰𑒩𑒞𑒧𑒹 𑒏𑒾𑒬𑒱𑒏𑒲 (𑒏𑒼𑒮𑒲) 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒲𑒣 𑒥𑒯𑒻𑒞 𑒠𑒴𑒙𑒰 𑒢𑒠𑒲 𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒂 𑒆𑒣𑒩𑒲 𑒢𑒢𑓂𑒠𑒏 𑒅𑒪𑓂𑒪𑒹𑒐 𑒁𑒕𑒱, 𑒖𑒞𑓄 𑒣𑒰𑒝𑓂𑒛𑒫 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒫𑒰𑒮𑒢 𑒏𑒰𑒪𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒪। 𑒧𑒰𑒢𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒋 𑒖𑒹 𑒧𑒯𑒰𑒦𑒰𑒩𑒞 𑒏𑒰𑒪𑒏 𑒆𑒣𑒩𑒲 𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒫𑒩𑓂𑒞𑒧𑒰𑒢𑒏 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰𑒏 𑒮𑒯𑒰𑒨𑒏 𑒢𑒠𑒲 𑒏𑓀𑒏𑒰𑒄𑒏 𑒫𑒩𑓂𑒝𑒢 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒧𑒯𑒰𑒦𑒰𑒩𑒞𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒞𑓄 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒏𑓀𑒏𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒏𑒯𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒦 𑒮𑒰𑒪 𑒏𑒙𑒱𑒯𑒰𑒩 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒰𑒣𑒳𑒩 𑒂 𑒏𑒪𑓂𑒨𑒰𑒝𑒲𑒧𑒹 𑒧𑒰𑒒 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒧𑒰𑒏 𑒠𑒱𑒢 𑒧𑒹𑒪𑒰 𑒪𑒑𑒰 𑒏𑓄 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱 𑒬𑓂𑒩𑒠𑓂𑒡𑒰 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞 𑒏𑒋𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒌 𑒠𑒱𑒢 𑒌 𑒃𑒪𑒰𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒰𑒜𑓃𑒰 𑒑𑒼𑒪𑒰 𑒪𑒑𑒰 𑒑𑓀𑒑𑒰𑒏 𑒏𑒰𑒞𑒧𑒹 𑒧𑒹𑒪𑒰 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒪𑒑𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒢𑒠𑒲

𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒏 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒧𑒳𑒐𑓂𑒨 𑒢𑒠𑒲 𑒁𑒕𑒱। 𑒌 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒅𑒠𑓂𑒑𑒧 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒥𑓀𑒑𑒰𑒪𑒏 𑒠𑒰𑒩𑓂𑒖𑒱𑒪𑒱𑓀𑒑 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒏𑒩𑓂𑒮𑒹𑒍𑓀𑒑𑒮𑒿 𑓖 𑒏𑒱𑒧𑒲 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒧𑒹 𑒯𑒱𑒧𑒰𑒪𑒨𑒏 𑒔𑒱𑒧𑒪 𑒁𑒕𑒱, 𑒖𑒞𑓄 𑒮𑒿 𑒄 𑓒𑓐𑓖𑓒 𑒧𑒲 𑒆𑒿𑒔𑒮𑒿 𑒑𑓀𑒑𑒰 𑒡𑒩𑒱 𑓓𑓗𑓖 𑒏𑒱𑒧𑒲𑒏 𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒩𑒧𑓂𑒦 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑒢𑒏𑒰𑒄𑒏 𑒮𑓀𑒑𑒧𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒥𑒰𑒑𑒯𑒼𑒩 𑒪𑒑 𑒥𑒜𑓃𑒲- 𑒑𑒳𑒫𑒰𑒯𑒰𑒙𑒲 𑒩𑒰𑒭𑓂𑒙𑓂𑒩𑒲𑒨 𑒩𑒰𑒖𑒧𑒰𑒩𑓂𑒑 𑓓𑓑 (𑒩𑒰𑒭𑓂𑒙𑓂𑒩𑒲𑒨 𑒩𑒰𑒖𑒧𑒰𑒩𑓂𑒑 𑓓𑓑) 𑒣𑒰𑒩 𑒏𑓄 𑒥𑒰𑒑𑒛𑒼𑒥 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔𑒻𑒋 𑒖𑒞𑓄 𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒡𑒰𑒩𑒰 𑒠𑒴 𑒦𑒰𑒑𑒧𑒹 𑒥𑒿𑒙𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒥𑒰𑒑𑒛𑒼𑒥𑒧𑒹 𑒪𑒑𑒦𑒑 𑒮𑒲𑒡𑒰 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝 𑒠𑒱𑒮𑒱 𑒥𑒯𑒨𑒫𑒪𑒰 𑒡𑒰𑒩𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒯𑒾𑒂 𑒬𑒰𑒐𑒰 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰𑒃 𑒕𑒻 𑒂 𑒧𑒯𑒰𑒢𑓀𑒠𑒰𑒏 𑒁𑒡𑒱𑒏𑒰𑓀𑒬 𑒖𑒪 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒰𑒯 𑒂𑒃-𑒏𑒰𑒪𑓂𑒯𑒱 𑒌 𑒡𑒰𑒩𑒰𑒮𑒿 𑒑𑒳𑒖𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒯𑒾𑒂 𑒬𑒰𑒐𑒰 𑒮𑓂𑒫𑒨𑓀 𑒂𑒑𑒴 𑒥𑒜𑓃𑒻𑒞 𑒣𑒩𑒧𑒰𑒩 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒠𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒏𑒰𑒞 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒮𑓀𑒑 𑒧𑒱𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒄 𑒬𑒰𑒐𑒰 𑒂𑒑𑒴 𑒯𑒾𑒂𑒏 𑒣𑒰𑒮 𑒏𑒙𑒱𑒯𑒰𑒩- 𑒥𑒰𑒩𑒮𑒼𑒄 𑒩𑒹𑒪 𑒪𑒰𑒃𑒢 𑒂 𑒪𑒰𑒦𑒰 𑒪𑒑 𑒏𑒙𑒱𑒯𑒰𑒩- 𑒧𑒰𑒪𑒠𑒰 𑒩𑒹𑒪 𑒪𑒰𑒃𑒢𑒏𑒹𑒿 𑒣𑒰𑒩 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰𑒏 𑒯𑒾𑒂 𑒬𑒰𑒐𑒰𑒏 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒂𑒩 𑒮𑒯𑒰𑒨𑒏 𑒢𑒠𑒲 𑒒𑒰𑒮𑒱𑒨𑒰 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒪𑒰𑒦𑒰𑒏 𑒢𑒲𑒔𑒰𑒿 𑒖𑒼𑒛𑓃𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒞𑓄𑒮𑒿 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰𑒏 𑒯𑒾𑒂 𑒬𑒰𑒐𑒰 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒥𑓀𑒑𑒰𑒪𑒏

𑒧𑒰𑒪𑒠𑒰 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒧𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒹𑒬 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒮𑒳𑒩𑒧𑒩𑒰 𑒪𑒑 𑒑𑓀𑒑𑒰 𑒢𑒠𑒲𑒧𑒹 𑒧𑒱𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒥𑓀𑒑𑒰𑒪𑒧𑒹 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰𑒏 𑒋𑒑𑒼 𑒂𑒩 𑒬𑒰𑒐𑒰 𑒖𑒹 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝-𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒠𑒱𑒬𑒰𑒧𑒹 𑒥𑒯𑒻 𑒕𑒻, 𑒥𑒩𑒮𑒼𑒄 𑒪𑒑 𑒏𑒙𑒱𑒯𑒰𑒩-𑒥𑒩𑒮𑒼𑒄 𑒩𑒹𑒪 𑒪𑒰𑒃𑒢 𑒣𑒰𑒩 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒥𑒩𑒮𑒼𑒄𑒏 𑒢𑒲𑒔𑒰𑒿 𑒄 𑒡𑒰𑒩 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒠𑒴 𑒦𑒰𑒑𑒧𑒹 𑒥𑒿𑒙𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒌𑒧𑒹 𑒮𑒿 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒠𑒱𑒮 𑒥𑒯𑒨𑒥𑒪𑒰 𑒡𑒰𑒩𑒰 𑒥𑒹𑒮𑒲 𑒮𑒏𑓂𑒩𑒱𑒨 𑒁𑒕𑒱, 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒠𑒱𑒮 𑒥𑒯𑒨 𑒥𑒪𑒰 𑒡𑒰𑒩𑒰 𑒅𑒢𑒙𑒰-𑒣𑒳𑒢𑒙𑒰 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒌 𑒧𑒹 𑒑𑒰𑒠-𑒥𑒰𑒪𑒴𑒏 𑒖𑒧𑒰𑒫 𑒁𑒕𑒱। 𑒄 𑒡𑒰𑒩𑒰 𑒣𑒳𑒢𑓁 𑒮𑒳𑒫𑒩𑓂𑒝𑒰𑒣𑒳𑒩 𑒪𑒑 𑒧𑒳𑒐𑓂𑒨 𑒡𑒰𑒩𑒰𑒧𑒹 𑒖𑒳𑒛𑓃𑒻𑒞 𑒂𑒥 𑒄 𑒮𑓀𑒨𑒳𑒏𑓂𑒞 𑒡𑒰𑒩𑒰 𑒥𑒰𑓀𑒑𑓂𑒪𑒰𑒠𑒹𑒬𑒏 𑒑𑒼𑒠𑒰𑒑𑒰𑒩𑒲 𑒒𑒰𑒙 𑒪𑒑 𑒑𑓀𑒑𑒰 𑒮𑓀𑒑 𑒧𑒱𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰𑒏 𑒏𑒳𑒪 𑒖𑒪𑒑𑓂𑒩𑒯𑒝 𑒏𑓂𑒭𑒹𑒞𑓂𑒩 २४, ७५३ 𑒫𑒩𑓂𑒑 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒕𑒻, 𑒖𑒃𑒧𑒹𑒮𑒿 ५२९३ 𑒫𑒩𑓂𑒑 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪𑒧𑒹, ६६७७ 𑒫𑒩𑓂𑒑 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒥𑓀𑒑𑒰𑒪 𑒧𑒹, ७९५७ 𑒫𑒩𑓂𑒑 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒧𑒹 𑒂 𑒥𑒰𑒏𑒲 𑒥𑒰𑓀𑒑𑓂𑒪𑒰𑒠𑒹𑒬𑒧𑒹 𑒣𑒛𑓃𑒻 𑒕𑒻। 𑒛𑒹𑓀𑒑𑒩𑒰 𑒒𑒰𑒙𑒏 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒧𑒹 𑒌 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒞𑒪𑒯𑒙𑒲𑒏 𑒜𑒪𑒰𑒢 𑒁𑒣𑒹𑒏𑓂𑒭𑒰𑒏𑒵𑒞 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒕𑒻, 𑒖𑒹 𑒡𑒢𑒑𑒩𑒰 𑒒𑒰𑒙𑒏 𑒢𑒲𑒔𑒰𑒿 𑒂𑒮𑓂𑒞𑒹-𑒂𑒮𑓂𑒞𑒹 𑒏𑒧 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒖𑒰𑒃 𑒕𑒻, 𑒖𑒃 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒰𑒯 𑒏𑓂𑒭𑒧𑒞𑒰 𑒡𑒲𑒩𑒹-𑒡𑒲𑒩𑒹 𑒏𑒧 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒖𑒰𑒃 𑒕𑒻, 𑒂 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒅𑒣𑒨𑒼𑒑 𑒁𑒏𑓂𑒮𑒩 𑒋𑒏𑒩 𑒏𑒱𑒢𑒰𑒩𑒣𑒩 𑒅𑒧𑒛𑓃𑒱 𑒖𑒰𑒃 𑒕𑒻। 𑒢𑒱𑒔𑒪𑒰 𑒦𑒰𑒑𑒧𑒹 𑒯𑒾𑒂 𑒬𑒰𑒐𑒰𑒏 𑒥𑒹𑒛 𑒮𑓂𑒪𑒼𑒣 ०.०९९ 𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒐𑒢 𑒏𑒱 𑒥𑒩𑒮𑒼𑒄 𑒬𑒰𑒐𑒰𑒏 𑒥𑒹𑒛 𑒮𑓂𑒪𑒼𑒣 ०.१४६ 𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒰𑒚𑒱𑒏 𑒠𑒬𑒏 𑒂 𑒂𑒑𑒴𑒏 𑒮𑒩𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒩𑒱𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒮𑒰𑒩 𑒌 𑒜𑒪𑒰𑒢𑒏 𑒁𑒦𑒰𑒫𑒏 𑒣𑒩𑒱𑒝𑒰𑒧𑒮𑓂𑒫𑒩𑒴𑒣 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰𑒏 𑒢𑒱𑒔𑒪𑒰 𑒦𑒰𑒑𑒧𑒹 𑒏𑒩𑒲𑒥 𑒋𑒏 𑒮𑒣𑓂𑒞𑒰𑒯 𑒖𑒪-𑒦𑒩𑒰𑒫 𑒩𑒯𑒻 𑒕𑒪, 𑒖𑒏𑒩 𑒣𑒩𑒱𑒝𑒰𑒧𑒮𑓂𑒫𑒩𑒴𑒣 𑒞𑒞𑓂𑒏𑒰𑒪𑒲𑒢 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑒰 (𑒢𑒫𑒑𑒚𑒱𑒞 𑒏𑒙𑒱𑒯𑒰𑒩) 𑒏 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝𑒲 𑒦𑒰𑒑𑒏 𑒫𑒱𑒢𑒰𑒬 𑒦𑒹𑒪। 𑒌 𑒮𑒦 𑒩𑒱𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒮𑒰𑒩 𑒏𑒙𑒱𑒯𑒰𑒩𑒏 𑒌 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒠𑒬𑒰𑒧𑒹 𑒧𑒯𑒰𑒢𑓀𑒠𑒹 𑒢𑒻 𑒫𑒩𑒢𑓂 𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒼𑒮𑒲 𑒂 𑒑𑓀𑒑𑒰 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒏𑒰𑒤𑒲 𑒨𑒼𑒑𑒠𑒰𑒢 𑒕𑒪। 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰𑒏 𑒮𑒯𑒰𑒨𑒏 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒞𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒍𑒏𑒩 𑒏𑒼𑒩𑓂𑒮 𑒥𑒠𑒪𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒮𑓀𑒑𑒯𑒱 𑒍𑒏𑒩 𑒢𑒰𑒧 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒍𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒥𑒠𑒪𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒣𑒢𑒰𑒩 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒁𑒢𑒹𑒏 𑒢𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒣𑒢𑒰𑒩, 𑒣𑒩𑒧𑒰𑒢, 𑒣𑒩𑒧𑒾𑒢, 𑒏𑒛𑒫𑒰, 𑒩𑒲𑒑𑒰, 𑒏𑓀𑒏𑒩, 𑒬𑒳𑒪𑒯𑒩 𑒥𑒰 𑒑𑓀𑒑𑒰𑒖𑒳𑒩𑒲। 𑒖𑒹𑒢𑒰-𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒖𑒑𑒯 𑒥𑒠𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒢𑒰𑒧 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒥𑒠𑒪𑒻𑒞 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒥𑒏𑒩𑒰 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒢𑒰𑒧 𑒁𑒪𑒑-𑒁𑒪𑒑 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒣𑒩 𑒥𑒏𑒩𑒰, 𑒏𑒙𑒳𑒂 𑒡𑒰𑒩 𑒫𑒰 𑒠𑒹𑒫𑒢𑒲 𑒦𑓄 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒏𑒩 𑒖𑒪𑒑𑓂𑒩𑒯𑒝 𑒏𑓂𑒭𑒹𑒞𑓂𑒩𑒧𑒹 𑒏𑒢𑒏𑒰𑒄𑒏 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒩𑒰𑒮 𑒢𑒫-𑒣𑒳𑒩𑒰𑒢 𑒡𑒰𑒩𑒰 𑒕𑒱𑒛𑓃𑒱𑒂𑒨𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒹𑒔𑒲, 𑒠𑒰𑒅𑒏, 𑒩𑒧𑒖𑒰𑒢, 𑒏𑒳𑒪𑒱𑒏, 𑒮𑒳𑒡𑒰𑒢𑒲 𑒂 𑒢𑒑𑒩 𑒢𑒠𑒲𑒏

स्थिति सेहो लगभग एहने अछि। ए नदी सभक धार बँटल रहैत अछि, ए मे बहैत पानिक मात्रामे परिवर्त्तन होइत रहैत अछि आ तहिना एकर महत्व सेहो बढ़ैत वा घटैत रहैत अछि। ए क्षेत्रक सर्वेक्षण पहिल बेर १७७९ मे ब्रिटिश शासनक स्थापनाक बाद जेम्स रेनेल नामक सैन्य अभियंता द्वारा कएल गेल छल। ओहि समयक महानन्दाक प्रवाह मार्गक आधुनिकताक वर्णन रेनेलक नक्शासँ भेटैत अछि। तकर बाद डॉ॰ फ्रांसिस बुकानन हैमिल्टन (१८०९-१०), रॉबर्ट मॉण्टगोमरी मार्टिन (१८३८), आ डॉ॰ डब्लूडब्लूहंटर (१८७७) सेहो ए नदीक क्रमक विवरण देने छथि। महानन्दाक विषयमे ई कहल जाइ छै जे ई आर्य प्रभावक अंतिम पूर्वी छोड़ तँ छहिये, ए क्षेत्रक इतिहास पश्चिमसँ आबैबला आक्रमणकारी आ मूल निवासीक बीचक संघर्षक सेहो रहल छै। इम्पीरियल गजेटियर ऑफ इण्डिया भारतीय शाखा)) रामपुरक अनुसार ' महानन्दा पश्चिमक हिन्दी भाषी क्षेत्र आ पूर्वक बंगाली भाषी क्षेत्रक बीचक सीमाक काज करै छै। जनसंख्याक आंकड़ाक अनुसार हिन्दी भाषी आबादी ९४६ प्रतिशत जखन कि मात्र ५ प्रतिशत बंगाली भाषी छै। मुदा डॉ॰ ग्रियर्सनक अनुमान छलन्हि जे लगभग एक तिहाइ लोक बांग्ला बजैबला हेतै आ ई बात सही लगैत अछि। महानन्दा सीमा रेखाक रूपमे सेहो काज करैत अछि। पूर्णियाँ जिलामे पूबमे दू तिहाइ आबादी मुसलमान छल, जखन कि पश्चिममे एक तिहाइसँ कम। मुदा महानन्दाक बाद कोसीक वर्णनक अपूर्ण रहत। कोसी नेपाल आ बिहारक एकटा बहुत महत्वपूर्ण नदी अछि, जे ५४०० मीटरक ऊँचाइपर हिमालय पर्वतक मुख्य श्रृंखलासँ निकलैत अछि, तिब्बत, नेपाल आ उत्तर बिहार होइत लगभग ७२५ किमी यात्रा केलाक बाद ई कुरसेल (कटिहार) लग गंगामे मिलैत अछि। बिहारमे ए नदीक लम्बाइ २५४ किमी अछि जखन कि मैदानमे ए नदीक कुल लंबाई ३०७ किमी अछि। तीन धारा अर्थात सूर्य कोसी, तामा कोसी आ अरुण कोसीक संगमसँ बनल कोसी नदीक कुल जलग्रहण क्षेत्र ५८, ५९४ वर्ग किलोमीटर छै जइमे ५, ७०४ वर्ग किलोमीटर ग्लेशियर छै। पौराणिक लेख, किंवदंती, लोककथा आ लोकगीतक अलावे कोसीक विषयमे लिखित जानकारी अंग्रेज लोकनि द्वारा

𑒞𑒻𑒨𑒰𑒩 𑒏𑒩𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒕𑒪। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒮𑒥𑒏 𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰-𑒫ृ𑒞𑓂𑒞𑒰𑓀𑒞 𑒂 𑒮𑒩𑓂𑒫𑒹𑒏𑓂𑒭𑒝 𑒩𑒱𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒧𑒹 𑒌 𑒢𑒠𑒲 𑒮𑒦𑒏 𑒫𑒱𑒭𑒨𑒧𑒹 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒔𑒩𑓂𑒔𑒰 𑒦𑒹𑒪, 𑒍𑒢𑒰 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒧𑒳𑒐𑓂𑒨 𑒅𑒠𑓂𑒠𑒹𑒬𑓂𑒨 𑒕𑒪 𑒌 𑒏𑓂𑒭𑒹𑒞𑓂𑒩𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒏ृ𑒞𑒱𑒏 𑒮𑓀𑒮𑒰𑒡𑒢𑒏 𑒠𑒼𑒯𑒢 𑒏𑓄 𑒩𑒰𑒖𑒮𑓂𑒫 𑒫𑒮𑒴𑒪𑒲 𑒏𑒩𑒪 𑒖𑒰𑒨। 𑒤𑓂𑒩𑒰𑓀𑒮𑒱𑒮 𑒥𑒳𑒏𑒰𑒢𑒢 (१८०८-१०) 𑒂 𑒩ॉ𑒥𑒩𑓂𑒙 𑒧ॉ𑒝𑓂𑒙𑒑𑒼𑒧𑒩𑒲 𑒧𑒰𑒩𑓂𑒙𑒱𑒢 (१८३८) 𑒏 𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰-𑒫ृ𑒞𑓂𑒞𑒰𑓀𑒞 𑒂 𑒯𑓀𑒙𑒩𑒏 𑒮𑓂𑒙𑒻𑒙𑒱𑒮𑓂𑒙𑒱𑒏𑒪 " 𑒥𑓀𑒑𑒰𑒪 ऑ𑒤 𑒁𑒏𑒰𑒅𑒢𑓂𑒙𑓂𑒮" (१८७७) 𑒧𑒹 𑒌 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒫𑒱𑒭𑒨𑒧𑒹 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒪𑒱𑒐𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒕𑒻। 𑒌 𑒩𑒱𑒏ॉ𑒩𑓂𑒛𑒮𑒿 𑒣𑒞𑒰 𑒔𑒪𑒻 𑒕𑒻 𑒖𑒹 𑒏𑒼𑒮𑒲 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒠𑒱𑒢𑒮𑒿 𑒔𑒻𑒢𑒪 𑒥𑒠𑒪𑒻 𑒪𑒹𑒪 𑒥𑒠𑒢𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱, 𑒖𑒏𑒩 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒕𑒻 𑒋𑒏𑒩 𑒁𑒡𑒱𑒏 𑒑𑒰𑒠। १७३६ 𑒮𑒿 १८५५ 𑒏 𑒥𑒲𑒔 𑒅𑒣𑒪𑒥𑓂𑒡 𑒁𑒦𑒱𑒪𑒹𑒐𑒮𑒿 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒰𑒢 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒌 𑒏𑒰𑒪𑒐𑓀𑒛𑒧𑒹 𑒄 𑒢𑒠𑒲 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑒰𑒮𑒿 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒥𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪, 𑒮𑒹 𑒂𑒥 ११० 𑒏𑒱𑒧𑒲 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒠𑒱𑒮 𑒬𑒱𑒤𑓂𑒙 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒮𑒳𑒣𑒾𑒪, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲, 𑒮𑒯𑒩𑒮𑒰, 𑒐𑒑𑒛𑓃𑒱𑒨𑒰 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒮𑒿 𑒑𑒳𑒖𑒩𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒑𑓀𑒑𑒰𑒮𑒿 𑒧𑒱𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒲𑒨 𑒪𑒼𑒏𑒏 𑒏𑒯𑒥 𑒕𑒢𑒱 𑒖𑒹 𑒏𑒼𑒮𑒲 𑒏𑒯𑒱𑒨𑒼 𑒧𑒰𑒪𑒠𑒰 (𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒥𑓀𑒑𑒰𑒪) 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒥𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪 𑒂 𑒥𑒳𑒏𑒰𑒢𑒢 𑒯𑒻𑒧𑒱𑒪𑓂𑒙𑒢𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒮𑒰𑒩 𑒄 𑒢𑒠𑒲 𑒧𑒰𑒪𑒠𑒰𑒮𑒿 𑒣𑒴𑒥 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒥𑒯𑒪 𑒯𑒋𑒞। 𑒥𑒳𑒏𑒰𑒢𑒢 𑒪𑒱𑒐𑒻 𑒕𑒟𑒱- "𑒏𑒼𑒮𑒲𑒏 𑒏𑒰𑒞𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒢𑒱𑒯𑒰𑒩 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒲𑒨 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒫𑒰𑒢 𑒫𑒰 𑒣𑓀𑒛𑒱𑒞 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱 𑒋𑒞𑒹 𑒡𑒩𑒱 𑒏𑒯𑒻 𑒕𑒟𑒱 𑒖𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒔𑒲𑒢 𑒏𑒰𑒪𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒮𑒲 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒠𑒱𑒬𑒰𑒧𑒹 𑒞𑒰𑒖𑒣𑒳𑒩 𑒡𑒩𑒱 𑒥𑒯𑒻 𑒕𑒪। 𑒖𑒏𑒩 𑒥𑒰𑒠 𑒄 𑒣𑒴𑒥 𑒠𑒱𑒮 𑒥𑒯𑒻 𑒕𑒪 𑒂 𑒁𑓀𑒞𑒞𑓁 𑒥𑓂𑒩𑒯𑓂𑒧𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩𑒮𑒿 𑒧𑒱𑒪𑒱 𑒕𑒪 𑒂 𑒋𑒏𑒩 𑒑𑓀𑒑𑒰𑒮𑒿 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒮𑓀𑒥𑓀𑒡 𑒢𑒻 𑒕𑒪। 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒢𑒻 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒌 𑒏𑒟𑒢𑒏 𑒂𑒡𑒰𑒩 𑒏𑒲 𑒁𑒕𑒱, 𑒪𑒼𑒏𑒏𑒟𑒰 𑒫𑒰 𑒏𑒱𑒫𑒠𑓀𑒞𑒲। 𑒖𑒿 𑒄 𑒏𑒱𑒫𑒠𑓀𑒞𑒲 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒿 𑒄 𑒏𑒢𑒲 𑒥𑒹𑒮𑒲 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒰𑒮 𑒏𑒩𑒨 𑒨𑒼𑒑𑓂𑒨 𑒦𑓄 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒄 𑒯𑒋𑒥 𑒋𑒏𑒠𑒧 𑒮𑓀𑒦𑒫 𑒥𑒳𑒗𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑓀𑒦𑒫 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒧𑒰𑒪𑒠𑒰𑒏 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒂 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒧𑒹 𑒁𑒫𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒣𑒻𑒒-𑒣𑒻𑒒 𑒮𑒩𑒼𑒫𑒩 𑒏𑒯𑒱𑒨𑒼 𑒏𑒼𑒮𑒲 𑒂 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰𑒏 𑒁𑒫𑒬𑒹𑒭 𑒕𑒪। 𑒅𑒣𑒩𑒼𑒏𑓂𑒞 𑒣𑒩𑒱𑒫𑒩𑓂𑒞𑒢𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒮𑒲𑒧𑒹 𑒏𑒧𑒮𑒿 𑒏𑒧 𑒏𑓀𑒣𑒢𑒲𑒏 𑒮𑒲𑒧𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒢𑒠𑒲 𑒥𑒰𑒧 𑒏𑒰𑒞 𑒢𑒻 𑒧𑒱𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒌𑒮𑒿 𑒏𑒃𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒡𑒰𑒩 𑒖𑒢𑓂𑒧𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒏 𑒣𑒯𑒰𑒛𑓃𑒮𑒿 𑒂𑒥𑒨𑒥𑒪𑒰 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒩𑒰𑒮 𑒢𑒠𑒲 𑒂𑒥 𑒧𑒯𑒰𑒢𑓀𑒠𑒰𑒮𑒿 𑒧𑒱𑒪𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒄 𑒋𑒏𑒠𑒧 𑒮𑓀𑒦𑒫 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒄 𑒢𑒠𑒲 𑒣𑒯𑒱𑒢𑒹 𑒏𑒼𑒮𑒲𑒮𑒿 𑒧𑒱𑒪𑒻𑒞 𑒕𑒪 𑒖𑒐𑒢 𑒏𑒱 𑒋𑒏𑒩 𑒡𑒰𑒩 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒼𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒠𑒱𑒮 𑒕𑒪।" 𑒯𑓀𑒙𑒩 (१८७७) 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒥𑒳𑒏𑒰𑒢𑒢𑒏 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩𑒮𑒿 𑒮𑒯𑒧𑒞 𑒢𑒻 𑒕𑒟𑒱 𑒂 𑒏𑒯𑒪𑒢𑒱 𑒖𑒹 "𑒛ॉ 𑒥𑒳𑒏𑒰𑒢𑒢 𑒯𑒻𑒧𑒱𑒪𑓂𑒙𑒢𑒏 𑒄 𑒮𑒳𑒗𑒰𑒫 𑒖𑒹 𑒏𑒼𑒮𑒲 𑒥𑓂𑒩𑒯𑓂𑒧𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩𑒮𑒿 𑒧𑒱𑒪𑒱 𑒯𑒾, 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒥𑒰𑒏𑒲 𑒮𑒱𑒠𑓂𑒡𑒰𑓀𑒞𑒏 𑒞𑒳𑒪𑒢𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒢𑒲 𑒏𑒧 𑒮𑓀𑒦𑒰𑒫𑒱𑒞

હોઇત અછિ। હોઇત અછિ જે પૂર્વમે વ્રહ્મપુત્રક માર્ગ મેમન સંહિક પૂર્વ છલ। કોસી અપન પૂર્વ દક્ષિણ માર્ગપર, પહિને કરતુઆ સઁ મિલિત, જે સ્વયં એકટા નદી અછિ, જે આત્રેયી આ તીસ્તાક પાનિસઁ પુષ્ટ અછિ। હમ અપન પોથી અકાઉન્ટ ઑફ ડિસ્ટ્રિક્ટ બોગરા (પૃષ્ઠ) વર્ષ૨૨ પૃ૦ ૧૩૮, ૧૪૨, ૧૬૨) મે હન્ટર કાલક પ્રમાણસઁ એ નદીક આકાર આ મહત્વક આધારપર મહત્વકેઁ રેખાંકિત કેને છી આ કહને છી જે ઈ નદી સ્પષ્ટ રૂપસઁ માનવ પ્રાકૃતિક સીમા રેખાક કાજ કરૈત અછિ જે આશ્ચર્ય દેખવામે અવૈત અછિ। જઁ ઈ માની જે પહિને કરતુઆમે કોસી આ મહાનન્દાક ભેંટ હોઇ છલ તખન પૂર્વ કાલમે કરતુઆક પૈઘ આકારક કારણ બુઝિ સકૈ છી આ તખન ભારતીય જાતિક વર્ણિત્રક જંગલ આ મેમન સંહિક મધ્યપુરક વીચક રેતક મૈદાનક કારણો સેહો બુઝિ સકૈ છી। એ શતાવ્દીક પ્રારંભમે જઇ ક્ષેત્રમે વ્રહ્મપુત્ર વહૈ છલ ઓકર તરક સેહો સ્પષ્ટ ભઽ જાયત। અસલમે પૂર્ણિયા આ દરભંગાક વીચ એક ઇંચ જમીન એહન નૈ અછિ જતઽ કોસીક ધાર કહિયો નૈ વહલ હુઅય। એકર વિભિન્ન ધારાક અનેક નામ છૈ- સૌરા, વરંડી, કારિકોસી, મરાકોસી, તિલેવ ધાર, હૈયાધર, બોધાહા ધાર, મહની ધાર, ધેમુરા ધાર, મન્ચૈયા ધાર, લગુનિયા ધાર આદિ-આદિ। જઇ ધારમે કોસીક મુખ્ય ધાર વહૈ છલ સે કોસી વનિ ગેલ। એ તરહેં કોસી આ મહાનન્દાક વીચક ક્ષેત્ર સદખિન વાઢિ આ જલ કટાવક ક્ષેત્ર રહલ અછિ, જકર વહુત શ્રેય કોસીકેં જાઇ છૈ। મુદા જતઽ ધરિ વાઢિક પ્રશ્નક ગપ્પ અછિ, મહાનન્દાક શોર કોસીક શોરમે કખનો-કાલ સુનવામે અવૈત અછિ।" ઘનઘોર જંગલ, દુર્ગમ સડ઼ક આ કમ દૂરીપર નદીક ઉપસ્થિતિ- સંભવત: એ સભ કારણસઁ પાણ્ડવ લોકનિ અપન નિર્વાસન લેલ એ ક્ષેત્રકેં ચુનને હેતા જે પૌરાણિક કથામે વહુત મહત્વપૂર્ણ સ્થાન રખૈત અછિ। કહલ જાઇત અછિ જે મહાભારત કાલમે ઈ ક્ષેત્ર કર્ણક અધીન છલ। કુરુસેલા, જતઽ કોસી ગંગાસઁ મિલિત અછિ, કૌરવ રાજ્યમે પડ઼લ આ તખન કુરુશાલિક નામસઁ જાનલ જાઇ છલ। એક સમય મનિહારી (કટિહાર) ક મૂલ નામ મણિહરન છલ જતઽ ભગવાન શ્રી કૃષ્ણક ભૌતિક રત્ન હેરા ગેલ છલ। સમિલ જંગલ જતઽ અર્જુન અજ્ઞાત નિવાસમે અપન હથિયાર નુકા દેને છલ।

ओ वर्त्तमान सेमापुर अछि जे कटिहार- बरौनी सड़कपर एकटा रेलवे स्टेशन अछि। तहिना किशनगंज जिलाक ठाकुर गंज शहरक विषयमे एकटा किंवदंती अछि जे ई राजा विराटक राज्यक हिस्सा छल आ एतै भीम अपन निर्वासनमे भानसिया(ठाकुर) क रूपमे बितेने छल। ऐ टोलमे भटयल आ सगायल नामक दू टा पोखरि अछि, जकरामे भीम खाउर आ साग राखैत छल। ठाकुरगंजसँ कनेक दूर ओ स्थान अछि जतऽ भीम कीचककेँ मारि देने छल। ऐ जिलासँ बाहर निकलयबलाक तुलनामे बाहर जेबाक परंपरा उल्लेखनीय अछि। पूर्णियाक लोक खेतमे मेहनतिसँ बचै छथि आ रोजी- रोटीक तलाशमे जिलासँ बाहर जेनाइ ठीक नै लगै छनि। क्षेत्रफलकेँ देखैत जनसंख्या कम अछि, जमीन आसानीसँ उपलब्ध अछि आ श्रम कम। ई कहियो एहन बात अछि जे पूर्णियाक लोककेँ बाहर निकलैसँ रोकैत अछि। एत संख्यामे लोक खेतीक मौसममे अस्थायी रूपसँ बाहरसँ आबै छथि। ई बात १९६३ मे कहल गेल। ट्रेनक छतपर बैसलासँ एहन दुर्घटना होइत अछि जकरामे लोकक मृत्यु भऽ जाइत अछि आ ऐ तरहक घटनामे कोसी, महानन्दा दोआबक लोकक मृत्यु भेल अछि। भवन ढहलासँ सेहो मरल आ खाड़कुसक हाथसँ सेहो। १९६३ सँ १९९३ क बीच कहियो एहन निश्चित रूपसँ भेल जे पूर्णियाक खेतमे मेहनतिसँ बचयबला लोक आ रोजी- रोटीक तलाशमे जिलासँ बाहर जेनाइ पसिन नै करय बला लोक जानक कीमत चुका बाहर जा कऽ दोसराक खेतमे मेहनत करबा लेल मजबूर भेल। जखन कि कहियो स्थिति एहन छल जे कटाइक समय आ जखन असमक चाहक बगानमे मजदूरक जरूरत पड़ैत छल तँ कटिहार आ आरसँ आगू जायबला ट्रेनमे उत्तर प्रदेश आ बिहारक अलग- अलग हिस्साक मजदूरक भीड़ रहै छल। असलमे जँ एहन मजदूर कटनीक समय पूर्णिया नै जाइत तखन फसल खास कऽ जूटक कटाइ एकदम संभव नै होइतै। समृद्धिसँ दुर्दशा दिसक ई यात्रा पछिला तीस वर्षमे भेल। पछिला चारि दशकमे विकासक प्रभाव ऐ तरहेँ स्पष्ट रूपसँ देखबामे आबि रहल अछि। कोसी- महानन्दा दोआबक ई क्षेत्र अचानक मजदूरक मामलामे सरप्लस केना भऽ गेल? एकर एगो कारण छै जे ऐ क्षेत्रमे बाढ़िक कारणसँ बेसी जमीन बहुत दिन धरि पानीमे डूमल रहै छै आ खेती- बारी संभव नै छै। ओना ऐ सभ लेल

प्राणी बाढ़ि एकमात्र कारण नै अछि, कारण आर जँ उत्तर बिहारमे बाढ़ि आबि गेल अछि तँ दक्षिण बिहारमे रौदी अछि, मुदा आनुपातिक लोककेँ विकासक लगातार ओहिना प्रभाव परिणाम भेटैत रहल अछि जतेक उत्तर बिहारक लोककेँ। ओतऽ बाढ़ि नै अछि, तैयो ई कमि भऽ रहल अछि? ओतऽ सेहो बच्चा सभ स्कूल नै जाइत अछि, ओतऽ सेहो लोक मजदूरीक खोजमे निकलैत अछि। मुदा संगे हमरा सभ देल ई प्रयास मुश्किल अछि जे ई सभटा जनसंख्या बढ़लाक कारण अछि। कृषि एहन क्षेत्र अछि जकरामे रोजगारक असीमित संभावना अछि। तैं जँ कोनो तरहेँ खेती- बाड़ी ठीक भऽ जाय तँ कतेको लोक जमीनसँ जुड़ि जायत आ ट्रेनक छतपर भीड़ कनेक कम भऽ जायत। महानन्दा नै, मुदा कोसीक बाढ़िपर चर्चा पछिला शताब्दीक उत्तरार्धसँ चलि रहल अछि। भारतक अन्य भागमे कोसीक उदाहरण बाढ़ि आनैवला नदीक देल जाइत अछि आ ई नदी कोनो बाढ़िक चर्चाक केंद्रमे बनल रहैत अछि। स्वतंत्रताक बाद ऐ नदीपर नियंत्रण करबाक प्रयास भेल, आ ऐ संग लगातार पूरा गंगा आ ब्रह्मपुत्र घाटीमे नदीपर नियंत्रण करबाक प्रयास भेल आ ऐ क्रममे महानन्दाक सेहो आबि गेल।

(अगिला अंकमे जारी)

अपन मंतव्य editorial.staff@videha.com **पर पठाउ।**

२१३नति नवल सुशील (प्रेषक गजेन्द्र ठाकुर)

𑒮𑒳𑒬𑒲𑒪𑒏 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒮𑓀𑒮𑒰𑒩 (𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑒒𑒩𑒰𑒛𑓃𑒲 -𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒮𑓀𑒮𑒰𑒩 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱: (१९७३), 𑒑𑒰𑒧𑒫𑒰𑒪𑒲 (१९८२) (𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮), 𑒖𑒰𑒧𑒞𑒲 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒧𑓀𑒔𑒢) (𑒢𑒰𑒙𑒏) १९९१, 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 २०१३𑒂 𑒄 𑒔𑒰𑒢𑒴 (२०१६) (𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯) 𑒂 𑒁𑒮𑓂𑒧𑒞𑒱 (𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒞𑒱𑒮𑒿 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒣𑒹𑒙𑒰𑒩𑒧𑒹 𑒅𑒣𑒪𑒥𑓂𑒡 𑒁𑒕𑒱 𑒋𑒯𑒱 𑒲𑒲𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒰𑒨𑒼𑒢𑒱𑓂𑒣𑒼𑒞𑒯𑒯𑒱𑒞𑒰𑒧 𑒣𑒩।

𑒏𑒧𑒪𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰𑒏 𑒣𑒼𑒟𑒲 (२०२१) "𑒮𑒧𑒨 𑒮𑒧𑒰𑒖 𑒂 𑒮𑒫𑒰𑒪 :𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮" 𑒧𑒹 𑒪𑒱𑒐𑒻 𑒕𑒟𑒱𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰𑒏 𑒪𑒑𑒦𑒑 𑒮𑒨 𑒫𑒩𑓂𑒭𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪-𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮" -𑒁𑒢𑓂𑒞𑒩𑒖𑒰𑒞𑒲𑒨 𑒫𑒱𑒫𑒰𑒯𑒏 𑒮𑒣𑒢𑒰, 𑒮𑓀𑒒𑒩𑓂𑒭 𑒂 𑒫𑒱𑒛𑒧𑓂𑒥𑒢𑒰 𑒣𑒩 𑒑𑒩𑒰𑒧𑒱𑒨𑒳𑒏𑓂𑒞 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮 𑒪𑒱𑒐𑒥𑒰𑒏 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒨 𑒑𑒾𑒩𑒲𑒢𑒰𑒟𑒏𑒹𑒿 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒢𑒱 𑒏𑒲 𑒏𑒧𑒪𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 " 𑒮𑒳𑒬𑒲𑒪𑒮𑒿 𑒄 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒨 𑒕𑒲𑒢𑒱 𑒪𑒹𑒪𑒢𑒱? 𑒔𑒪𑒴 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏𑒹𑒿 𑒪𑓄 𑒔𑒪𑒲 𑒏𑒧𑒪𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 𑒏𑒹𑒩 𑒮𑓂𑒫𑒰𑒩𑓂𑒟𑒲 𑒠𑒳𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒮𑒿 𑒠𑒴𑒩, 𑒕𑒪𑒕𑒠𑓂𑒧𑒮𑒿 𑒠𑒴𑒩 𑒮𑒳𑒬𑒲𑒪𑒏 𑒖𑒰𑒠𑒴𑒫𑒪𑒰 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏-𑒢𑒱𑒬𑓂𑒕𑒪 𑒠𑒳𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒧𑒹।

𑒑𑒰𑒧𑒫𑒰𑒪𑒲 (𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮(𑒣𑒕𑒱𑒪𑒰 𑒁𑓀𑒏𑒮𑒿 𑒂𑒑𑒰𑒿) 𑒮𑒳𑒬𑒲𑒪 -(

𑒮𑒥𑒏 𑒂𑒿𑒐𑒱𑒏 𑒏𑒰𑒿𑒙 𑒑𑒰𑒧𑒫𑒰𑒪𑒲 𑒂𑒃 𑒍 𑒫𑒴𑒩 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒏𑒙𑒱 𑒑𑒹𑒪!

𑒍𑒏𑒩𑒰 𑒔𑒰𑒯𑓄 𑒫𑒪𑒰, 𑒢𑒻 𑒔𑒰𑒯𑓄 𑒫𑒪𑒰 𑒂 𑒏𑒰𑒞 𑒩𑒯𑒢𑒱𑒯𑒰𑒩, 𑒞𑒲𑒢𑒴 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒪𑒼𑒏 𑒐𑒳𑒬 𑒁𑒕𑒱। 𑒍𑒏𑒩 𑒁𑒢𑓂𑒞𑒱𑒧 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒏𑒹 𑒏𑒩𑒞𑒻? 𑒖𑒰𑒠𑒫 𑒮𑒧𑒰𑒖 𑒂𑒏𑒱 𑒥𑓂𑒩𑒰𑒯𑓂𑒧𑒝 𑒮𑒧𑒰𑒖। 𑒖𑒰𑒠𑒫 𑒮𑒧𑒰𑒖 𑒂 𑒥𑓂𑒩𑒰𑒯𑓂𑒧𑒝 𑒮𑒧𑒰𑒖𑒏 𑒪𑒼𑒏 𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔𑒻 𑒕𑒟𑒱 𑒧𑒰𑒪𑒱𑒏 𑒧𑒰𑒢𑒹

સોનમની દિયા ઊગ઼ા, શ્રો છથિ પાઉપાઉ ક઼ૈ઼ત-, મસઊનમે શ્રોઙડઊ।

ગ઼ામવાઊક સંસ્કા઼૧ ળાદવ઼ સમાળ મઊિ કઽ ક઼૧તૈ।

ગ઼ોશ્ર૧ ટોઊક ઊક શ્રોક઼૧ા ગ઼ામવાઊ કહ્વ શુનૂ કેઊકૈ શ્રા સ્ઙ૧ વજનટોઊ, કૈથટોઊ, ળોઊહ઼ા ટોઊક ઊક સેહો શ્રોક઼૧ા ગ઼ામવાઊ કહઽ ઊગ઼ાઊ।

ગ઼ામવાઊક વ઼૧ વૂઢ઼, શ્રો તેસ૧ વહુ છઊ, પહઊિસઁ વય્યા નૈ જેઊ ન઼ દોસ૧ વયિાહ શ્રા સ્ઙ૧ દોસ૧ોમે વય્યા શ્રા પહઊિમે। શ્રા સ્ઙ૧ તેસ૧ વયિાહ સોપ્પ ઊઊ। વાવૂ પૈનુપ્પક ગ઼પ છૈ, કે ક઼ત્તે વહુ ઙેવિ સિકૈણ।

ળ્ઝાનયન યાદવ઼ માને ળ્ઝનયનમાકઁ ઊક મ૧પ્પાહ વના દેઊકૈ, શ્રપને વઊળોની શ્રોક઼૧ા ઘ૧ો કઽ દઽ ળાર ગ઼ેઊ શ્રા તહન ઊહેવ મયા દર ગ઼ેઊ ગ઼ામમે।

ગ઼ામવાઊ ળોવ઼તિ ૧હઊ, શ્રોક઼૧ ળઊિવ઼ષિ શ્રા૧ પ્૧૧વઊ જઽ ગ઼ેઊ વાદમે। વડ઼ે શાનસઁ શ્રાવ઼ાળાહિ ક઼ૈ઼ત ૧હઊ, કોનો શ્ર૧યન નૈ એઊ। શ્રામઊિ પનિહા૧ સમાઙ ઊઊ યનસન, કુઊટા વુહનિહિ૧ ઊઊ ક઼ત્તૌ કછુિ નૈ। ળે શ્રોક઼૧ા સંગ઼ે જૌળોક સમ્વન્ધે હઁસી ડટ્ઠા ક઼ૈ તક઼૧ શ્રો ળવ઼ાવ દૈ હઁસિ કઽા ગ઼ુશ્ર૧ટોઊસઁ શ્રોક઼૧ા ગ઼ામવાઊ કહ્વાક પ્૧યા૧ જેઊ શ્રા સૌસે ગ઼ામ પસ૧િ ગ઼ેઊ।

મુદા ગ઼ામવાઊક કોનો સમ્વન્ય શ્રપન એ ગ઼ામક શ્રપન પુ૧ાન સાસુ૧ક પ૧વિ઼ા૧સઁ નૈ ૧હૈ। મુદા પ્પાન- પાન, ઊવ દેવ સૌસે વાજન- ગ઼ય્છસઁ છૂટઊ ૧હૈ।

શ્રાર શ્રોક઼૧ મઃત્પુક વાદ શ્રોક઼૧ પ્૧શંસક ક઼મ નૈ છૈ, શાનસઁ શ્રાયઊિ શ્રા શાનસઁ યઊ ગ઼ેઊિ।

યનક ઐડઊ વૂઢ઼ સંગ઼ે ગ઼ામવાઊક વયિાહ જેઊ ૧હૈ, પત્તિ તેસ૧ પત્ની। સપ્પા- પાત ઊઊ વૂઢ઼ દોસ૧ વયિાહ કેઊનિ સ્ઙ૧ દોસ૧ો શ્રા પહઊિસઁ વય્યા જેઊનિ। તેસ૧ પત્ની સપ્પ ઊઊ, ઊેઊ ઊઊ કેઊન્હિ।

છનિ૧વા મનસા સજા શ્રોક઼૧ા દૂ૧િ ક઼૧ઽ યાહઊકૈ શ્રા ળ્ઝાનયનમાકઁ મ૧પ્પાહ

વના દેઉકૈ।

શ્રા ૩પન્યાસકાન શુનૂ કનૈ છથાં ળ્નાનયન યાદવક ષ્યસ્સિા।

શ્રો પૈઘકેઁ વાવા, કાકા, ભાર શ્રા છોટકેઁ વૌશ્રા, વય્યા શ્રા ણૂણ કહ્યા કોનો શ્રાંગાન નૈ નહૈ ળાનs શ્રોકન પ્નવેશ નૈ નહૈ। દાર, કાકી, વહનિ, વયયિાસઁ શ્રોકન મુઁહ ટૂટૈ। મુદા કનયિાઁ- પુાનાક શ્રંગાનામે હs દs ળાશ્ન સાશ્ને કયિો દેષ્યને હૈૌ। વૂઢ઼ા-પુનૈયિાઁક હs કેઉપન ભાવહુક શ્રંગાના શ્રો યપાશ્ને ળાર છઉ। વાવી, માય શ્રા પઉિસ શ્નોમીક સ્નાની કહનિથનિ- એહેન ઉળકોટન ભs કs વૈદગાનિ કેના કનૈ છહ।

(શ્રગાિઉ શ્રંકમે ળાની(

શ્રપન મંતવ્ય દતિોનાિઉસનાઙવદિહાગામાઉિયોમ **પન પઠાઉ।**

૩.પદ્ય ખણ્ડ

૩૧.બાલ કિશોર મિશ્ર- થાકલ છી મુદા થકલહુઁ નહિ

૩૨.આશીષ અનચિન્હાર- ૨ ટા ગજલ

૩૩.ઉદય નારાયણ સિંહ નચિકેતા- ૨ ટા કવિતા

𑒃𑓀. 𑒩𑒰𑒖 𑒏𑒱𑒬𑒼𑒩 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩- 𑒟𑒰𑒏𑒪 𑒕𑒲 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒟𑒏𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒢𑒯𑒱

𑒩𑒰𑒖 𑒏𑒱𑒬𑒼𑒩 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩, 𑒩𑒱𑒙𑒰𑒨𑒩𑓂𑒛 𑒔𑒲𑒤 𑒖𑒹𑒢𑒩𑒪 𑒧𑒻𑒢𑒹𑒖𑒩 (𑒃), 𑒥𑒲.𑒋𑒮.𑒋𑒢.𑒋𑒪.(𑒧𑒳𑒐𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨), 𑒠𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲, 𑒑𑒰𑒧- 𑒁𑒩𑒹𑒩 𑒛𑒲𑒯, 𑒣𑒼 𑒁𑒩𑒹𑒩 𑒯𑒰𑒙, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲

𑒟𑒰𑒏𑒪 𑒕𑒲, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒟𑒏𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒢𑒯𑒱

𑒟𑒰𑒏𑒪 𑒕𑒲, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒟𑒏𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒢𑒯𑒱,
𑒒𑒰𑒧 𑒮𑒿 𑒞𑒲𑒞𑒪, 𑒧𑒯𑒏𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒢𑒯𑒱।

𑒣𑒘𑓂𑒔𑒣𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒮𑓀 [illegible] 𑒁𑒕𑒱 𑒢𑒖𑒪,
𑒖𑒰𑒯𑒱 𑒑𑒰𑒕𑒏 𑒏𑒹𑒪𑒯𑒳𑒿 𑒞𑒱𑒩𑒣𑒹𑒨𑓂𑒕𑒢,
𑒮𑒳𑒐𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒫𑒵𑒏𑓂𑒭 𑒍,
𑒁𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒏𑒹, 𑒍𑒏𑒩 𑒏𑒹𑒪𑒏 𑒦𑒏𑓂𑒭𑒝?

𑒯𑒿, 𑒯𑒩𑒱𑒁𑒩 𑒛𑒰𑒩𑒱 𑒮𑒦 𑒮𑒳𑒐𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱,
𑒣𑓂𑒩𑒠𑒴𑒭𑒝 𑒧𑒰𑒟𑒰 𑒗𑒳𑒏𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱।

θક્ષ્ય -પથ કેઁ પા વ઼ન વુહ્દિ,
ક્ગ્વ્રૂય સઁ કચૈ ન ગ્હθહુઁ પૂળન,
શ્રપના બગ્ ગ્ડ યθિ ગે ગ્હθહુઁ,
દ્રુગુ પા પ્ગ શુθθ, શ્રોહિ મે સૂળના

છી ડા ઢ઼ , ધ્યેય સઁ કિ છુ પહિ ને,
યθθ ને હો રછ, ગ્ડ છી અઁટકθ,
કુંડા , શ્રવ઼સા દ સના કેθક પ્ગ્હા ગ,
પગ્સ્ય, કનેકો નહિ છી બટકθ।

સમસ્યા , શ્રળો ય -શ્રળો ય ના ગા
વનિ ક' શુશ્ચકા ગિ ગ્હθ શ્રછિ,
કા ગ-કગો ટ દડ નિ કિθિ ને સકૈ છી ,
ગા કિ-ગા કિ, પ્યેહા ગિ ગ્હθ શ્રછિ।

યθθ ળપ્યન સઁ હ્મગ ળિ નગી ,
શ્રા, પહુઁયθ પ્યન ળા હિ પિડ઼ા વ,
સંઘગ્ષ -ઘા મ સઁ ગી ગθ, શ્રોકગા ,
સદિ પ્યિન, ઘેગને ગ્હθૈક પ્વ઼ા વા

θθકા ગા સુગૈ ગ ગ્હθહુઁ યુનૌ ગી ક,
પ્યો θિ , મુહ મુનθ સશ્ચθગા -પૌ ગી કા

ળિ નગી -પુદ્ઘક યો દ્ઘા વનθહુઁ,
યક્ગ્વ઼પૂહ કે ગો ડ઼િ ગે ગ્હθહુઁ।

હુઁ

ઘુમ ાિ તે ન્હ૯૭હુઁ સંઘર્ષ -પર્ય િયમે,
૭ાાશ્રશ્રોને શ્રાઁખ્ય વિ ળિયકે નિ યિ મે।

ળયકા ન કપ્પનો ,

કપ્પનો શ્રુટકા ન,
કો શિ શિ સુશ્રુ૭ ,
કપ્પનો વેકા ન।

કપ્પનો , પુનુષા ન્થક મની હુંકા ન,
વિ વુિશ્રાર કપ્પનો , સુનિક' હુાકા ન।

સુની કપ્પનો ક' મો ન કે વા દ ,
શ્રોકને સઁ, કપ્પનો કની વિ વા દ।

વા હ્નો પુદ્ય , શ્રન્દનો પુદ્ય,
નાશ- પો દ્ઘા કપ્પનો , કપ્પનો વુદ્ય।

મોટ૭ કિ છુિ , શ્રા કિ છુિ છૂટ૭,
મા ગ, ની ક, કપ્પનો શ્રૂટ૭।

૨૯૬ સમ કપૈ ન -કપૈ ન ળિ નિગી સંગ,
શ્રાવિ ગે૭હુઁ ૯હિ ગ મ,
કનહુ વા ટ સો હ્ના ૯૭ મોટ૭,
કનહુ નડ મોટ૭ , ળા મ।

ળ િનગી , પ્યeક સમય કે,
શ્રા કિ, સમય પ્યeક ળ િનગી ,
ન્હસ્ય વનθ શ્રછિ શ્રપને મે,
શ્રો, ળડ઼ િસઁ θs કs શ્રુનગી ।

થા કθ મો ન, શ્રા' થા કθ દેહ,
મુદા , ઘટθ ને θક્ષ્ય સઁ એપ્યનો નેહ।

થા કિ ગેθહુઁ ગs કો નેθ?
ળો દ્ઘા છી વૂઢ઼ , મગાન θડ઼ેગ ન્હવ,
ળી ગવ કો હા નવ, ળા નિ ને,
મુદા , થા કિ શ્રોક' હ્મ વઢ઼ેગ ન્હવ।

શ્રપન મંતવ્યે દિતોનાિસગાડવિદેહાગામાિયોમ **પન પગાઉ**।

𑓓𑓒.𑒂𑒬𑒲𑒭 𑒁𑒢𑒔𑒱𑒢𑓂𑒯𑒰𑒩- 𑓒 𑒙𑒰 𑒑𑒖𑒪

𑒂𑒬𑒲𑒭 𑒁𑒢𑒔𑒱𑒢𑓂𑒯𑒰𑒩

𑓒 𑒙𑒰 𑒑𑒖𑒪

𑓑

𑒏𑒢𑒱𑒏𑒼 𑒧𑒹𑒙𑒻 𑒮𑒴𑒐𑒏 𑒩𑓀𑒑
𑒏𑒢𑒱𑒏𑒼 𑒧𑒹𑒙𑒻 𑒏𑒰𑓀𑒙𑒏 𑒩𑓀𑒑

𑒔𑒳𑒣𑓂𑒣𑒹 𑒩𑒯𑒪𑒻 𑒧𑓀𑒔𑒏 𑒣𑒰𑒞𑓂𑒩
𑒥𑒠𑒪𑒪 𑒪𑒰𑒑𑒪 𑒢𑒰𑒨𑒏 𑒩𑓀𑒑

𑒣𑒴𑒩𑒰 𑒣𑒴𑒩𑒲 𑒧𑒼𑒢𑒏 𑒔𑒰𑒯
𑒂𑒥𑒹 𑒩𑒯𑒪𑒻 𑒂𑒥𑒏 𑒩𑓀𑒑

𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒩𑒯𑒪𑒻 𑒯𑒩𑒱𑒨𑓃𑒩 𑒑𑒰𑒕
𑒣𑒲𑒨𑓃𑒩 𑒦𑒹𑒪𑒻 𑒣𑒰𑒞𑒏 𑒩𑓀𑒑

𑒢𑒲𑒣𑒪 𑒜𑓃𑒾𑒛𑓃𑒪 𑒥𑒯𑒳𑒞𑒹 𑒠𑒴𑒛
𑒦𑒐𑒩𑒪 𑒦𑒐𑒩𑒪 𑒮𑒰𑒿𑒔𑒏 𑒩𑓀𑒑

𑒮𑒦 𑒣𑒰𑒿𑒞𑒱𑒧𑒹 𑓒𑓒- 𑓒𑓒- 𑓒𑓒- 𑓒𑓑 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰𑒏𑓂𑒩𑒧 𑒁𑒕𑒱।

𑓒

𑒥𑒹𑒣𑒰𑒩𑒲 𑒕𑒻 𑒞𑒰𑒪 𑒥𑒻𑒞𑒰𑒪
𑒯𑒰𑒙𑒏 𑒥𑒛𑓃𑒏𑒰 𑒖𑒰𑒪 𑒥𑒻𑒞𑒰𑒪

𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒏𑒩𑓂𑒧𑒏 𑒥𑒪𑒣𑒩
𑒑𑒼𑒙𑒲 𑒦𑒹𑒪𑒻 𑒪𑒰𑒪 𑒥𑒻𑒞𑒰𑒪

𑒃𑒔𑓂𑒕𑒰 𑒥𑒢𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒻 𑒦𑒮𑓂𑒧𑒰𑒮𑒳𑒩
𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒥𑒢𑒪𑒻 𑒏𑒰𑒪 𑒥𑒻𑒞𑒰𑒪

𑒖𑒰 𑒔𑒩𑒰 𑒠𑒱𑒨𑓃𑒰𑒠 𑒑𑒪𑒱 𑒢𑒻 𑒑𑒹𑒪𑒻
𑒠𑒥𑒢𑒹 𑒩𑒯𑒪𑒻 𑒧𑒰𑒪 𑒥𑒻𑒞𑒰𑒪

𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒧𑒼𑒢𑒏 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒠𑒹𑒯𑒏
𑒯𑒧𑒩𑒼 𑒏𑒯𑒥𑒰𑒏 𑒯𑒰𑒅 𑒥𑒻𑒢𑒰𑒅

𑒥𑒰𑒿𑒏𑒲 𑒢𑒻 𑒕𑒻 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒑𑒰𑒕𑒲
𑒂𑒥𑒻 𑒮𑒰𑒅 𑒮𑒰𑒅 𑒥𑒻𑒢𑒰𑒅

𑒮𑒦 𑒣𑒰𑒿𑒞𑒱 𑓒𑓒- 𑓒𑓒- 𑓒𑓒- 𑓒𑓒 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩𑒰𑒏𑓂𑒩𑒧 𑒁𑒕𑒱 𑒄 𑒙𑒰 𑒁𑒪𑒑-𑒁𑒪𑒑 𑒅𑒒𑒳𑒏𑒹𑒿
𑒠𑒲𑒩𑓂𑒒 𑒧𑒰𑒢𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒄 𑒫𑒯𑒢𑒹 𑒧𑒲𑒢 𑒁𑒕𑒱

𑒁𑒣𑒢 𑒧𑓀𑒞𑒫𑓂𑒨 ggajendra@videha.com **𑒣𑒩 𑒣𑒚𑒰𑒅।**

𑓑.𑒅𑒠𑒨 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒢𑒔𑒱𑒏𑒹𑒞𑒰- 𑓒 𑒙𑒰 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰

𑒅𑒠𑒨 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒢𑒔𑒱𑒏𑒹𑒞𑒰

𑓒 𑒙𑒰 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰

हम ओ नञि छी

— नचिकेता

हम आन क्यो छी
ओ नञि जे हमरा अपना छथि
अपने पता छलौं ने, —
अहीं लिखने साहित्यक मठोका इतिहास मे
जे नचिकेता छथि त ओ छथि
बड़ शिरङ्कोले सँ कागत धौने छथि
जोरंगार हाथें फेल
कहबा योग्य छथि
कोन दिशि मुकल छथि
हिनक राजनीति छनि की, अथवा
हिनकर मित्रे सब छथि की के —
ई सब किछुओ त चेहरा पर लिखल नञ छनि!
तखन ओ कोना भ' सकै छथि
यमलोक सँ भूलोक धरि व्याप्त
कोनो ~~लेखकक~~ लेखक-पुरखो केर प्रतिनिधि

विदूषक कोने?
हम ओ नञि छी
जे अहाँ बुझि रहल छी —
बुझि कए भरोस कए रहल छी, हमरे पर

कोना बताउ जे सुरियहुँ
मठोमा-चरण छी नइ हम—
भीतरे भीतर करैत षड्यंत्र रचैत रहलौं हम,
करैत कें देखहुँ बोझिं छिलियै
उठौने छी उपर करैको गोटे कें
जिनका दुनियेे जेबाक चाही छलनि?

हम त कैह छी
जकरा कविता कथा कोश सँ सौं हाथ दूर
कोनो खिहनी कथा तर देबौं कए
राखि देखाक चाही छलनि—
छोट-बड़ करैको तरहक अपराध
आब फरण-कारणक फंदा बनि कए
जिनकर हाथें कविताक पन्ना सकटो
नवल गाछ बनि कए रहैं अछि ठाढ़
आ अहाँ दिग्भ्रांत लवरितकवि जकाँ
ताकि रहल छी हमरे दिसि ई सोचैत
जे समाधान कोनो मस्तिष्क पाओल जायत
एतहि सँ, पढ़ि लेतथि कोनो पाठिका बाद के
अगिला आगामी शतक मे कतहु
मुदा हम त आने कोनो छी
ओ नइ!

एकडगाँव

[illegible]

3.3.23.

[illegible]

४.विदेह पेटार वरचएस्थ अढछहरवाए

४.१.विदेह ई- पत्रिकाक सभटा पुरान अंक वदिहो ज्ञोनाव' स ।लल।लद सिसुस

४.२.मैथिली पोथी डाउनलोड मातिहिलि बौकस डौनलोद

४.३.मैथिली वीडियोक संकलन मातिहिलि विदीस

४.४.मैथिली शिशु, बाल आ किशोर साहित्य मातिहिलि छहिलिदरेन ड़ितेरातुरे

४.५.विदेह स्त्री कोना

४.६.विदेह सूचना संपर्क अन्वेषण

४.७.विदेह ई- लर्निंग

४.८.मिथिला रत्न

४.९.मिथिलाक खोज

४.१०.१ मैथिलीमे छद्म समीक्षा आ कमलानन्द झा (प्रसंग- योग्य उम्मक पंकज झा पराशरक नूतन साहित्य योरकि ख्युलासापर पाठकीय टिप्पणी)

४.१०.२ प्रसंग- योर उम्मक पंकज झा पराशरक पुरान साहित्यकि योरकि ख्युलासापर पाठकीय टिप्पणी आ किछु प्रमाण

४.१.विदेह ई-पत्रिकाक सभटा पुरान अंक [illegible]

વ઼ દિ હ વ઼દિહ વ઼દિહ઼ા વિદેહ હ઼ાઌપ઼ઃ઼ૌવ઼દિહ઼ાયોનિ વ઼દિહ પ્ઽથમ મૈથિળી પાક્ષિક ૅ પત્ઽિકા વ઼દિહ઼ા ૬સાઌ માઌિહિળિ ઢોઽાઌનગિહ઼ાઙ્એ઼ ળ્ુઽનાઙ વ઼દિહ પ્ઽથમ મૈથિળી પાક્ષિક ૅ પત્ઽિકા નવ઼ શ્ંક દેખ્ખાક ઙ્ઙ પ઼ૃ ષ્ઠ સમ્ઽકેઁ ઽઙ્િઌેશ કએ દેખ્ૂ શ્ઙૌઽઘ઼સ ૌઽઽેસહ ઌહે પાઌેસ ડોઽ વ઼ૌઁનિઌા નૌ સિ઼સુૅ઼ોઽ વ઼ઽ઼ઘ઼ઽહ્શ઼

Search Books

powered by Google

ષ઼ાઽયહ ાવ઼ેળ઼ &વ઼ેળ઼ૌ ૌઌિહિનિ મોઽે ઌહાન ૩૫૦ ાઙદ સિ઼સુેસ઼ોઽ વ઼દિહ઼ો હ્ુઽનાઙ વ઼દિહ મૈથિળી સાહિત્ય઼ શ્ઽન્દોળન: માનુષીમહિ સંસ્કૃતામ્ ઼ૌવ઼દિહ઼ાયોનિ

હ઼ાઌપ઼સ઼:વ઼ૌકસ઼ઃ઼ૌઌાઙ઼ેયોમ્

વ઼દિહ઼ા શ્ઽયહવિ઼ોઽ શ્ઙદ ૬સ઼સુેસ વ઼દિહ પુઽાન શ્ંકક શ્ઽ્કાઽવ઼ (પૂઽ્ણઌ: શ્વ઼્ય઼વ઼સાયિક ઉદ્દેશ્ય઼ શ્ઽ માઽ્ઽ એકેડમિક પ્ઽયોઌ ઙ્ઙ) વ઼દિહ ૅ- પત્ઽિકાક સમ્ઽઽા પુઽાન શ્ંક પીડ઼ીએક઼ ડાઉનળોડ ઙ્ઙ ક્ઽમાનુસાઽ નીચાઁક ળિંક઼પઽ ઉપળવ્ઽ શ્છિ઼ શ્ઙઙ ઌહે ાઙદ સિ઼સુેસ઼ોઽ વ઼દિહ઼ો ળ્ુઽનાઙ ાઽ ાવ઼ાળિવ઼ઙ ડોઽ પઙઽ દૌનળોદ ાઌ ઌહે ઽેસપેઘ઼ઌવ઼િ ળિંકસ વ઼ેળ઼ૌ

ઌિહ્ુઌા, ઽેવ઼ાડ઼ી શ્ઽ કૈથી શ્ૃૉણ્ટ ડાઉનળોડ ઘ઼ૌઌઙ' સ઼ ણ્ઽોઌો ઢોઽઌસ પઽોળેયઌ્ ઘઌિહ્ુવ઼

ઌિહ્ુઌા ઽોઌો શ્ૃૉણ્ટ	કૈથી શ્ઽોટીએક઼	કૈથી ટીટીએક઼	ઽેવ઼ાડ઼ી શ્ઽોટ઼ીએક઼	ઽેવ઼ાડ઼ી ટ઼ીટ઼ીએક઼

હ઼ાઌપ઼સ઼:ડોઽઌસ઼ઃ઼ૌઌાઙ઼ેયોમ્ (ઘ઼ૌઌઙ શ્ઽોપેઽ ઢોઽઌસ દૌનળોદ)

થિહ્ુઌા શ્ઽોડડળિનિ ખ્ખેય઼વ઼ોઽદ દૌનળોદ

ખ્ખેય઼માન થિહ્ુઌા વ઼ેદિય઼િ ઘેવ઼ાનાઌાઽ ખ્ખેય઼વ઼ોઽદસ ઘ઼ૌનળોદ

હ઼ાઌપ઼સ઼:માળાઽપઽોળેયઌ઼ાઌિળાવ઼ૌઌિહ્ુઌા (થિહ્ુઌા ખ્ખેય઼વ઼ોઽદ શ્ઽોનળિનિ)

१

ઌાળેન્દ્ઽ ઌાકુઽ (સમ્પાદક)

વ઼દિ઼હ- સદેહ ૧- ૨૫ ૌૌવ઼દિ઼હયોનિ *વ઼દિ઼હ ई- પ઼્ત્ત્રિક્રાક ઋંક ૧ ૩૫૦ સઁ મૈથિળીક સ઼્ત્વ઼શ્રેષ્ઠ ગ઼દ્ય઼ શ્રા પ઼દ્ય઼ક એકટા સમાનાન્તર સંકળન*	
દેવ઼નાગરી	**મથિળિક઼્ષર**
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨ મૈથિળિ પ઼્રવન્ધ-નિવન્ધ-સમાળોચના	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૩ મૈથિળિ પ઼દ્ય઼	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૩ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૪ મૈથિળિ કથા	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૪ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ મૈથિળિ વ઼હિનિ કથા [વ઼દિ઼હ સદેહ ૫]	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૫ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ મૈથિળિ વ઼હિનિ કથા [વ઼દિ઼હ સદેહ ૫] -સંસ્કરણ- ૨	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૫ સંસ્કરણ- ૨ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ મૈથિળિ ળઘુકથા [વ઼દિ઼હ સદેહ ૬]	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૬ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ મૈથિળિ પ઼દ્ય઼ [વ઼દિ઼હ સદેહ ૭]	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૭ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ મૈથિળિ નાટ્ય઼ ઉત્સવ઼ [વ઼દિ઼હ સદેહ ૮]	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૮ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ મૈથિળિ શિશુ ઉત્સવ઼ [વ઼દિ઼હ સદેહ ૯]	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૯ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ મૈથિળિ પ્રવન્ધ-નિવન્ધ-સમાળોચના [વ઼દિ઼હ સદેહ ૧૦]	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૦ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧૧	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૧ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧૨	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૨ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧૩	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૩ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧૪	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૪ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧૫	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૫ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧૬	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૬ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧૭	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૭ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧૮	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૮ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૧૯	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૧૯ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨૦	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨૦ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨૧	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨૧ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨૨	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨૨ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨૩	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨૩ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨૪	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨૪ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨૫	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨૫ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ- સદેહ ૨૬- ૩૬ ૌૌવ઼દિ઼હયોનિ *વ઼દિ઼હ ई- પ઼્ત્ત્રિક્રાક ઋંક ૧ ૩૫૦ સઁ થીમ શ્રાધારિત મૈથિળીક સ઼્ત્વ઼શ્રેષ્ઠ મૂળ શ્રા શ્રૂનદિત ગ઼દ્ય઼ શ્રા પ઼દ્ય઼ક એકટા સમાનાન્તર સંકળન*	
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨૬ (૭ૉ શમ્ભુ કુમાર સિંહ શ્રા ૭ૉ શ્રનુમ કુમાર સિંહ ઋંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨૬ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨૭ (ગળેન્દ્ર ઠાકુર શ્રા રવ઼િ ભૂષણ પાઠકક શ્રાન ભાષાસઁ શ્રનૂદિત ગ઼દ્ય઼ શ્રા પ઼દ્ય઼- ઋંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨૭ ળિહુણા
વ઼દિ઼હ:સદેહ ૨૮ (શ્રનૂદિત ગ઼દ્ય઼ શ્રા પ઼દ્ય઼- ઋંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વ઼દિ઼હ: સદેહ ૨૮ ળિહુણા

विदेह:सदेह २९ (रवि भूषण पाठक आ डॉ कैलाश कुमार मिश्र- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह २९ तिरहुता
विदेह:सदेह ३० (स्कूल- कॉलेज विद्यार्थी लेल- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३० तिरहुता
विदेह:सदेह ३१ (डॉ कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३१ तिरहुता
विदेह:सदेह ३२ (रचनात्मक गद्य- पद्य लेखन भाग-१- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३२ तिरहुता
विदेह:सदेह ३३ (रचनात्मक गद्य- पद्य लेखन भाग-२- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३३ तिरहुता
विदेह:सदेह ३४ (रचनात्मक गद्य- पद्य लेखन भाग-३- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३४ तिरहुता
विदेह:सदेह ३५ (रचनात्मक गद्य- पद्य लेखन भाग-४- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३५ तिरहुता
विदेह:सदेह ३६ (रचनात्मक गद्य- पद्य लेखन भाग-५- अंक १-३५० सँ)	विदेह: सदेह ३६ तिरहुता

.

यूपीएससी आ आन प्रतियोगिता परीक्षा लेल देखू:

विदेह:सदेह १७	विदेह:सदेह २१	विदेह:सदेह २३	विदेह:सदेह २६	विदेह:सदेह २९
विदेह:सदेह ३०	विदेह:सदेह ३२	विदेह:सदेह ३३	विदेह:सदेह ३४	विदेह:सदेह ३५

.

२

विदेहक सभटा पुरान अंक (अंक १ सँ ३५४ आ आगाँ)

विदेहक अंक १-१४९ (देवनागरी, मिथिलाक्षर आ ब्रेल)

देवनागरी	मिथिलाक्षर	ब्रेल
विदेह_०१_०१_०८	विदेह_०१_०१_०८_तिरहुता	१
विदेह_१५_०१_०८	विदेह_१५_०१_०८_तिरहुता	२

विदेह_०१_०२_०८	विदेह_०१_०२_०८_तिरहुता	३
विदेह_१५_०२_०८	विदेह_१५_०२_०८_तिरहुता	४
विदेह_०१_०३_०८	विदेह_०१_०३_०८_तिरहुता	५
विदेह_१५_०३_०८	विदेह_१५_०३_०८_तिरहुता	६
विदेह_०१_०४_२००८	विदेह_०१_०४_२००८_तिरहुता	७
विदेह_१५_०४_२००८	विदेह_१५_०४_२००८_तिरहुता	८
विदेह_०१_०५_२००८	विदेह_०१_०५_२००८_तिरहुता	९
विदेह_१५_०५_२००८	विदेह_१५_०५_२००८_तिरहुता	१०
विदेह_०१_०६_२००८	विदेह_०१_०६_२००८_तिरहुता	११
विदेह_१५_०६_२००८	विदेह_१५_०६_२००८_तिरहुता	१२
विदेह_०१_०७_२००८	विदेह_०१_०७_२००८_तिरहुता	१३
विदेह_१५_०७_२००८	विदेह_१५_०७_२००८_तिरहुता	१४
विदेह_०१_०८_२००८	विदेह_०१_०८_२००८_तिरहुता	१५
विदेह_१५_०८_२००८	विदेह_१५_०८_२००८_तिरहुता	१६
विदेह_०१_०९_२००८	विदेह_०१_०९_२००८_तिरहुता	१७
विदेह_१५_०९_२००८	विदेह_१५_०९_२००८_तिरहुता	१८
विदेह_०१_१०_२००८	विदेह_०१_१०_२००८_तिरहुता	१९
विदेह_१५_१०_२००८	विदेह_१५_१०_२००८_तिरहुता	२०
विदेह_०१_११_२००८	विदेह_०१_११_२००८_तिरहुता	२१
विदेह_१५_११_२००८	विदेह_१५_११_२००८_तिरहुता	२२
विदेह_०१_१२_२००८	विदेह_०१_१२_२००८_तिरहुता	२३
विदेह_१५_१२_२००८	विदेह_१५_१२_२००८_तिरहुता	२४

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓐	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓐_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓗𑓑
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓐	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓐_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓗𑓒
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓗𑓓
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓗𑓔
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓗𑓕
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓗𑓖
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓗𑓗
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓗𑓘
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓗𑓙
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓐
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓑
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓒
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓓
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓔
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓕
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓖
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓗
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓘
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓘𑓙
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓐
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓑
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓒
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓓

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓔
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓕
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓑	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓑_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓖
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓗
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓘
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓙𑓙
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓐
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓑
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓒
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓓
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓔
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓕
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓖
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓗
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓘
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓐𑓙
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓑𑓐
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓑𑓑
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓑𑓒
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓑𑓓
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓑𑓔
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓑𑓕
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒞𑒱𑒩𑒯𑒳𑒞𑒰	𑓑𑓑𑓖

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓑𑓗
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓑𑓘
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓑𑓙
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓒	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓑𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓒_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓐
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓑
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓑_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓒
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓓
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓒_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓔
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓕
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓓_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓖
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓗
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓔_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓘
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓒𑓙
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓕_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓐
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓑
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓖_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓒
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓓
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓗_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓔
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓕
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓘_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓖
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓗
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓑𑓕_𑓐𑓙_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓘
𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓓	𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯_𑓐𑓑_𑓑𑓐_𑓒𑓐𑓑𑓓_𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰	𑓑𑓓𑓙

विदेह_१५_१०_२०१३	विदेह_१५_१०_२०१३_तिरहुता	१४०
विदेह_०१_११_२०१३	विदेह_०१_११_२०१३_तिरहुता	१४१
विदेह_१५_११_२०१३	विदेह_१५_११_२०१३_तिरहुता	१४२
विदेह_०१_१२_२०१३	विदेह_०१_१२_२०१३_तिरहुता	१४३
विदेह_१५_१२_२०१३	विदेह_१५_१२_२०१३_तिरहुता	१४४
विदेह_०१_०१_२०१४	विदेह_०१_०१_२०१४_तिरहुता	१४५
विदेह_१५_०१_२०१४	विदेह_१५_०१_२०१४_तिरहुता	१४६
विदेह_०१_०२_२०१४	विदेह_०१_०२_२०१४_तिरहुता	१४७
विदेह_१५_०२_२०१४	विदेह_१५_०२_२०१४_तिरहुता	१४८
विदेह_०१_०३_२०१४	विदेह_०१_०३_२०१४_तिरहुता	१४९

विदेहक अंक १५०- ३४४

व्रयपहश्र_१५०	व्रयपहश्र_१५१	व्रयपहश्र_१५२	व्रयपहश्र_१५३	व्रयपहश्र_१५४
व्रयपहश्र_१५५	व्रयपहश्र_१५६	व्रयपहश्र_१५७	व्रयपहश्र_१५८	व्रयपहश्र_१५९
व्रयपहश्र_१६०	व्रयपहश्र_१६१	व्रयपहश्र_१६२	व्रयपहश्र_१६३	व्रयपहश्र_१६४
व्रयपहश्र_१६५	व्रयपहश्र_१६६	व्रयपहश्र_१६७	व्रयपहश्र_१६८	व्रयपहश्र_१६९
व्रयपहश्र_१७०	व्रयपहश्र_१७१	व्रयपहश्र_१७२	व्रयपहश्र_१७३	व्रयपहश्र_१७४
व्रयपहश्र_१७५	व्रयपहश्र_१७६	व्रयपहश्र_१७७	व्रयपहश्र_१७८	व्रयपहश्र_१७९
व्रयपहश्र_१८०	व्रयपहश्र_१८१	व्रयपहश्र_१८२	व्रयपहश्र_१८३	व्रयपहश्र_१८४
व्रयपहश्र_१८५	व्रयपहश्र_१८६	व्रयपहश्र_१८७	व्रयपहश्र_१८८	व्रयपहश्र_१८९
व्रयपहश्र_१९०	व्रयपहश्र_१९१	व्रयपहश्र_१९२	व्रयपहश्र_१९३	व्रयपहश्र_१९४
व्रयपहश्र_१९५	व्रयपहश्र_१९६	व्रयपहश्र_१९७	व्रयपहश्र_१९८	व्रयपहश्र_१९९
व्रयपहश्र_२००	व्रयपहश्र_२०१	व्रयपहश्र_२०२	व्रयपहश्र_२०३	व्रयपहश्र_२०४
व्रयपहश्र_२०५	व्रयपहश्र_२०६	व्रयपहश्र_२०७	व्रयपहश्र_२०८	व्रयपहश्र_२०९
व्रयपहश्र_२१०	व्रयपहश्र_२११	व्रयपहश्र_२१२	व्रयपहश्र_२१३	व्रयपहश्र_२१४
व्रयपहश्र_२१५	व्रयपहश्र_२१६	व्रयपहश्र_२१७	व्रयपहश्र_२१८	व्रयपहश्र_२१९
व्रयपहश्र_२२०	व्रयपहश्र_२२१	व्रयपहश्र_२२२	व्रयपहश्र_२२३	व्रयपहश्र_२२४
व्रयपहश्र_२२५	व्रयपहश्र_२२६	व्रयपहश्र_२२७	व्रयपहश्र_२२८	व्रयपहश्र_२२९
व्रयपहश्र_२३०	व्रयपहश्र_२३१	व्रयपहश्र_२३२	व्रयपहश्र_२३३	व्रयपहश्र_२३४
व्रयपहश्र_२३५	व्रयपहश्र_२३६	व्रयपहश्र_२३७	व्रयपहश्र_२३८	व्रयपहश्र_२३९
व्रयपहश्र_२४०	व्रयपहश्र_२४१	व्रयपहश्र_२४२	व्रयपहश्र_२४३	व्रयपहश्र_२४४
व्रयपहश्र_२४५	व्रयपहश्र_२४६	व्रयपहश्र_२४७	व्रयपहश्र_२४८	व्रयपहश्र_२४९
व्रयपहश्र_२५०	व्रयपहश्र_२५१	व्रयपहश्र_२५२	व्रयपहश्र_२५३	व्रयपहश्र_२५४
व्रयपहश्र_२५५	व्रयपहश्र_२५६	व्रयपहश्र_२५७	व्रयपहश्र_२५८	व्रयपहश्र_२५९
व्रयपहश्र_२६०	व्रयपहश्र_२६१	व्रयपहश्र_२६२	व्रयपहश्र_२६३	व्रयपहश्र_२६४
व्रयपहश्र_२६५	व्रयपहश्र_२६६	व्रयपहश्र_२६७	व्रयपहश्र_२६८	व्रयपहश्र_२६९
व्रयपहश्र_२७०	व्रयपहश्र_२७१	व्रयपहश्र_२७२	व्रयपहश्र_२७३	व्रयपहश्र_२७४
व्रयपहश्र_२७५	व्रयपहश्र_२७६	व्रयपहश्र_२७७	व्रयपहश्र_२७८	व्रयपहश्र_२७९

વ્રચયહ્છઅ_૨૮૦	વ્રચયહ્છઅ_૨૮૧	વ્રચયહ્છઅ_૨૮૨	વ્રચયહ્છઅ_૨૮૩	વ્રચયહ્છઅ_૨૮૪
વ્રચયહ્છઅ_૨૮૫	વ્રચયહ્છઅ_૨૮૬	વ્રચયહ્છઅ_૨૮૭	વ્રચયહ્છઅ_૨૮૮	વ્રચયહ્છઅ_૨૮૯
વ્રચયહ્છઅ_૨૯૦	વ્રચયહ્છઅ_૨૯૧	વ્રચયહ્છઅ_૨૯૨	વ્રચયહ્છઅ_૨૯૩	વ્રચયહ્છઅ_૨૯૪
વ્રચયહ્છઅ_૨૯૫	વ્રચયહ્છઅ_૨૯૬	વ્રચયહ્છઅ_૨૯૭	વ્રચયહ્છઅ_૨૯૮	વ્રચયહ્છઅ_૨૯૯
વ્રચયહ્છઅ_૩૦૦	વ્રચયહ્છઅ_૩૦૧	વ્રચયહ્છઅ_૩૦૨	વ્રચયહ્છઅ_૩૦૩	વ્રચયહ્છઅ_૩૦૪
વ્રચયહ્છઅ_૩૦૫	વ્રચયહ્છઅ_૩૦૬	વ્રચયહ્છઅ_૩૦૭	વ્રચયહ્છઅ_૩૦૮	વ્રચયહ્છઅ_૩૦૯
વ્રચયહ્છઅ_૩૧૦	વ્રચયહ્છઅ_૩૧૧	વ્રચયહ્છઅ_૩૧૨	વ્રચયહ્છઅ_૩૧૩	વ્રચયહ્છઅ_૩૧૪
વ્રચયહ્છઅ_૩૧૫	વ્રચયહ્છઅ_૩૧૬	વ્રચયહ્છઅ_૩૧૭	વ્રચયહ્છઅ_૩૧૮	વ્રચયહ્છઅ_૩૧૯
વ્રચયહ્છઅ_૩૨૦	વ્રચયહ્છઅ_૩૨૧	વ્રચયહ્છઅ_૩૨૨	વ્રચયહ્છઅ_૩૨૩	વ્રચયહ્છઅ_૩૨૪
વ્રચયહ્છઅ_૩૨૫	વ્રચયહ્છઅ_૩૨૬	વ્રચયહ્છઅ_૩૨૭	વ્રચયહ્છઅ_૩૨૮	વ્રચયહ્છઅ_૩૨૯
વ્રચયહ્છઅ_૩૩૦	વ્રચયહ્છઅ_૩૩૧	વ્રચયહ્છઅ_૩૩૨	વ્રચયહ્છઅ_૩૩૩	વ્રચયહ્છઅ_૩૩૪
વ્રચયહ્છઅ_૩૩૫	વ્રચયહ્છઅ_૩૩૬	વ્રચયહ્છઅ_૩૩૭	વ્રચયહ્છઅ_૩૩૮	વ્રચયહ્છઅ_૩૩૯
વ્રચયહ્છઅ_૩૪૦	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૧	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૨	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૩	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૪

વ્રિદેહ સન્ન અંક સમ્વન્ધી કિછુ આવશ્યક પોથી ઝાનકારી
ડેમ્ન માતિહિલિ ષિગિન ડાનગુાગે- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
મૈથિલિ (મૈથિલિ સંકેત ભાષા સહિત- મૈથિલિમે પહિલ બેર)
ડેમ્ન મતિહિલિક્સહાન- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
ડેમ્ન ર્સ્ઘઅ તહ્નુગહ મતિહિલિક્સહાન- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
ડેમ્ન મનાછિછ તહ્નુગહ મતિહિલિક્સહાન- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
થન્હિતા ગ્રોડડગિનિ પ્યેવોનદ દૌનલોદ

પ્યેપમાન થન્હિતા વેદયિ વેવાનાગાની પ્યેવોનદસ યૌનલોદ
ડેમ્ન પ્યાતિહિ- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
ક્રૈથી લિપિ (મૈથિલિ સાહિત્ય સંસ્થાન ડાઉનલોડ લિંક)
ડેમ્ન મૌનિ- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
ડેમ્ન છાછછિનાપહયિ મૌનિ (ઢાનળાના)- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
ડેમ્ન ઉનદુ ષયનપિત- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
ડેમ્ન થવિનાન ષયનપિત- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
ડેમ્ન હ્વાપાનેસે ષયનપિત ડેમ હાકુ- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
ડેમ્ન નનાહ્મિ- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
ડેમ્ન પ્યહાનોસહાહિ- ઘાળેનદના થહાકુન (૨૦૦૯ ૨૦૨૩)
સ્થાયી સ્તમ્ભ જેના મિથિલિ- પત્ર, મિથિલિક ખોજ, વિદેહ પેટાર આ સૂચના- સંપર્ક- અન્વેષણ સન અંકમે સમાન અછિ, તેં તેં દેલ સન સ્તમ્ભ સન અંકમે નૈ દેલ જાઇત અછિ, ઈ સન સ્તમ્ભ દેખવા લેલ ક્લિક કરૂ વિદેહ ૩૪૬ મ, ૩૪૭ મ આ ૩૬૫ મ અંક। એ તીનૂ અંકમે સમ્મિલિત રૂપેં ઈ સન સ્તમ્ભ દેલ ગેલ અછિ।
વ્રિદેહ ૩૪૫મ આ આગાઁક અંક

દેવનાગરી	મિથિલાક્ષર	બ્રેઇલ	મૈથિલિ વ્રેલ
વ્રચયહ્છઅ_૩૪૫	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૫_થન્હિતા	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૫_ર્સ્ઘઅ	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૫_મનાછિછ
વ્રચયહ્છઅ_૩૪૬	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૬_થન્હિતા	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૬_ર્સ્ઘઅ	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૬_મનાછિછ
વ્રચયહ્છઅ_૩૪૭	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૭_થન્હિતા	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૭_ર્સ્ઘઅ	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૭_મનાછિછ
વ્રચયહ્છઅ_૩૪૮	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૮_થન્હિતા	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૮_ર્સ્ઘઅ	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૮_મનાછિછ
વ્રચયહ્છઅ_૩૪૯	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૯_થન્હિતા	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૯_ર્સ્ઘઅ	વ્રચયહ્છઅ_૩૪૯_મનાછિછ

દેવનાગરી	મિથિલાક્ષર	બ્રેઇલ	મૈથિલિ વ્રેલ	ક્રૈથી

વ઼રયપહશ્ર_૩૫૦	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૦_થનિહ્જ઼ા	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૦_રશ્ચશ્ર	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૦_જ઼ાળઉિઉ	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૦_ધ્શ્રરથહર
વ઼રયપહશ્ર_૩૫૧	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૧_થનિહ્જ઼ા	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૧_રશ્ચશ્ર	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૧_જ઼ાળઉિઉ	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૧_ધ્શ્રરથહર
વ઼રયપહશ્ર_૩૫૨	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૨_થનિહ્જ઼ા	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૨_રશ્ચશ્ર	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૨_જ઼ાળઉિઉ	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૨_ધ્શ્રરથહર
વ઼રયપહશ્ર_૩૫૩	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૩_થનિહ્જ઼ા	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૩_રશ્ચશ્ર	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૩_જ઼ાળઉિઉ	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૩_ધ્શ્રરથહર
વ઼રયપહશ્ર_૩૫૪	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૪_થનિહ્જ઼ા	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૪_રશ્ચશ્ર	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૪_જ઼ાળઉિઉ	વ઼રયપહશ્ર_૩૫૪_ધ્શ્રરથહર

નાગરી	તનિહ્જ઼ા	શ્રારપીપ	વ્ગ઼ેઉ	કૈથી	ગંળના	નેવ઼ાડ઼ી	ધ્નોષ્ડી	વ્નાહ્મી
૩૫૫	થનિહુ	રશ્ચશ્ર	જ઼ાળઉિ	ધ્શ્રર	ઢાળ	મ્મૌ	ધ્હાનો	જ઼ાાહ્મ

નાગરી	તનિહ્જ઼ા	કૈથી	ગંળના	પ્નયઉતિ	વ્નાહ્મી	રશ્ચશ્ર	વ્ગ઼ેઉ	ધ્નોષ્ડી	ઉર્દૂ	તવ્વિની	તવ્વિની- ઉમે
૩૫૬	થનિહુ	ધ્યાં	ઢાળ	મ્મૌ	જ઼ાાહ	રશ્ચશ્ર	વ્ગ઼ેઉ	ધ્નોષ્ડી	ઉર્દૂ	થવિ	ઉમે
૩૫૭	થનિહુ	ધ્યાં	ઢાળ	મ્મૌ	જ઼ાાહ	રશ્ચશ્ર	વ્ગ઼ેઉ	ધ્નોષ્ડી	ઉર્દૂ	થવિ	ઉમે

નાગરી	તનિહ્જ઼ા	કૈથી	ગંળના	પ્નયઉતિ	વ્નાહ્મી	રશ્ચશ્ર	વ્ગ઼ેઉ	તવ્વિની	તવ્વિની- ઉમે
૩૫૮	થનિહુ	ધ્યાં	ઢાળ	મ્મૌ	જ઼ાાહ	રશ્ચશ્ર	વ્ગ઼ેઉ	થવિ	ઉમે
૩૫૯	થનિહુ	ધ્યાં	ઢાળ	મ્મૌ	જ઼ાાહ	રશ્ચશ્ર	વ્ગ઼ેઉ	થવિ	ઉમે
૩૬૦	થનિહુ	ધ્યાં	ઢાળ	મ્મૌ	જ઼ાાહ	રશ્ચશ્ર	વ્ગ઼ેઉ	થવિ	ઉમે

નાગરી	તનિહ્જ઼ા	કૈથી	નેવ઼ાડ઼ી	શ્રારપીપ	વ્ગ઼ેઉ
૩૬૧	થનિહ્જ઼ા	ધાતિહ્ન	મ્મૌના	રશ્ચશ્ર	જ઼ાળઉિઉ
૩૬૨	થનિહ્જ઼ા	ધાતિહ્ન	મ્મૌના	રશ્ચશ્ર	જ઼ાળઉિઉ
૩૬૩	થનિહ્જ઼ા	ધાતિહ્ન	મ્મૌના	રશ્ચશ્ર	જ઼ાળઉિઉ
૩૬૪	થનિહ્જ઼ા	ધાતિહ્ન	મ્મૌના	રશ્ચશ્ર	જ઼ાળઉિઉ
૩૬૫	થનિહ્જ઼ા	ધાતિહ્ન	મ્મૌના	રશ્ચશ્ર	જ઼ાળઉિઉ

.

૩

વ઼િદેહ્ન વ઼િશેષાંક

१)हाइकू विशेषांक

विदेह_१५_०६_२००८	विदेह_१५_०६_२००८_तिरहुता	१२

२)गजलविशेषांक

विदेह_०१_११_२००८	विदेह_०१_११_२००८_तिरहुता	२१

३)विहनिकथाविशेषांक

विदेह_०१_१०_२०१०	विदेह_०१_१०_२०१०_तिरहुता	६७

४)बालसाहित्यविशेषांक

विदेह_१५_११_२०१०	विदेह_१५_११_२०१०_तिरहुता	७०

५)नाटकविशेषांक

विदेह_१५_१२_२०१०	विदेह_१५_१२_२०१०_तिरहुता	७२

६) समीक्षाविशेषांक

विदेह_१५_०१_२०११	विदेह_१५_०१_२०११_तिरहुता	७४

७) नारीविशेषांक

विदेह_०१_०३_२०११	विदेह_०१_०३_२०११_तिरहुता	७७

८) अनुवादविशेषांक(गद्य पद्य भारती)

विदेह_०१_०१_२०१२	विदेह_०१_०१_२०१२_तिरहुता	८७

९)बालगजलविशेषांक

विदेह_०१_०८_२०१२	विदेह_०१_०८_२०१२_तिरहुता	१११

१०)भक्तिगजलविशेषांक

विदेह_१५_०३_२०१३	विदेह_१५_०३_२०१३_तिरहुता	१२६

११)गजलआलोचना-समालोचना-समीक्षाविशेषांक

विदेह_१५_११_२०१३	विदेह_१५_११_२०१३_तिरहुता	१४२

१२)काशीकांतमिश्रमधुपविशेषांक

विदेह_०१_०१_२०१५

૧૩)અરવિન્દઠાકુરવિશેષાંક

વિદેહ ૦૧ ૧૧ ૨૦૧૧

૧૪)જગદીશચન્દ્રઠાકુરઅનિલવિશેષાંક

વિદેહ ૦૧ ૧૨ ૨૦૧૧

૧૫) વિદેહ સમ્માન વિશેષાંક

વિદેહ સમ્માન: સમ્માન-સૂચી (સમાનાન્તર સાહિત્ય અકાદેમી, સમાનાન્તર લલિત કલા અકાદેમી આ સમાનાન્તર સંગીત-નાટક અકાદેમી સમ્માન પુરસ્કાર નામસઁ વિખ્યાત)

સાક્ષાત્કાર સમારોહ

સાક્ષાત્કાર	વિદેહ_૧૫_૧૨_૨૦૧૧	વિદેહ_૧૫_૦૧_૨૦૧૨	વિદેહ_૦૧_૦૨_૨૦૧૨	વિદેહ_૦૧_૦૩_૨૦૧૨
વિદેહ_૦૧_૦૮_૨૦૧૨	વિદેહ_૧૫_૦૧_૨૦૧૩	વિદેહ_૦૧_૦૩_૨૦૧૩	વિદેહ_૧૫_૦૪_૨૦૧૬	વિદેહ_૦૧_૦૭_૨૦૧૬

૧૬) મૈથિલીસોહરઅનગીતસંગીતવિશેષાંક

વિદેહ ૦૧ ૦૧ ૨૦૧૩

૧૭) મૈથિલીવિવપ્રકારિવિશેષાંક

વ્ઽયપ્હ્શ૩૩૩

૧૮) મૈથિલીલોકકથાવિશેષાંક-૨

વ્ઽયપ્હ્શ૩૩૭

૧૯) રામલોચનઠાકુરવિશેષાંક

વ્ઽયપ્હ્શ૩૩૮

૨૦) રામલોચનઠાકુરશ્રદ્ધાંજલિવિશેષાંક

વ્ઽયપ્હ્શ૩૪૦

૨૧) રાજનન્દનલાલદાસવિશેષાંક

વ્ઽયપ્હ્શ૩૩૩

૨૨) રવીન્દ્ર નાથ ઠાકુર વિશેષાંક

વ્ઽયપ્હ્શ ૩૪૮	વ્ઽયપ્હ્શ ૩૪૮ તિરહુતા	વ્ઽયપ્હ્શ ૩૪૮ ૨ક્ષ્શ	વ્ઽયપ્હ્શ ૩૪૮ મનાક્ષિ

૨૩) કેદાર નાથ ચૌધરી વિશેષાંક

વ્ઽયપ્હ્શ_૩૫૨	વ્ઽયપ્હ્શ_૩૫૨_તિરહુતા	વ્ઽયપ્હ્શ_૩૫૨_૨ક્ષ્શ	વ્ઽયપ્હ્શ_૩૫૨_મનાક્ષિ	વ્ઽયપ્હ્શ_૩૫૨_પ્શ્ઽથહ્ઽ

૨૪)

प्रेमचन्द्र मिश्र ' प्रेम' विशेषांक

विदेह_३५७	विदेह_३५७_तिरहुता

२५)

शब्दबिन्दु चौधरी विशेषांक

विदेह_३५८	विदेह_३५८_तिरहुता

.

४

उपयुक्त आमंत्रित रचना आ ओहपर आमंत्रित समीक्षकक समीक्षा सीरीज

१.कामिनीक पाँच टा कविता आ ओहपर मधुकान्त झाक टिप्पणी

विदेह_०१_०८_२०१६

२.जगदानन्द झा "मनु" क "माटिक बासन" पर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

विदेह_३५३

३.मुन्नी कामतक एकांकी "जिन्दगीक मोल" आ ओहपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

विदेह_३५४

४.कपिलेश्वर राउतक ५ टा कथा आ ओहपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

विदेह_३५६

५.उमेश मण्डलक ५ टा कथा आ ओहपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

विदेह_३५७

६.राम विलास साहुक ५ टा कथा आ ओहपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

विदेह_३५८

७.गीति नवल सुभाष चन्द्र यादव- सुभाष चन्द्र यादवक समस्त साहित्य आ ओहपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

गीति नवल सुभाष चन्द्र यादव

गीति नवल सुभाष चन्द्र यादव (मिथिलाक्षर)

८.राजदेव मण्डलक साहित्यपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

[illegible]

९.आचार्य रामदेव मण्डलक ५ टा कथा आ ओहपर गजेन्द्र ठाकुरक टिप्पणी

.

૫

"પાઠક હમર પોથી કિએ પઢથિ"- લેખક દ્વારા અપન પોથી રચનાક સમીક્ષા સીરીઝ

૧ આશીષ અનચિન્હાર ૦૧ અગસ્ત ૨૦૨૧

૧(i) આશીષ અનચિન્હાર ૦૧ માર્ચ ૨૦૨૩

૨ ગજેન્દ્ર ઠાકુર ૦૧ સિતમ્બર ૨૦૨૨

.

૬

એડટિન્સ ચોઇસ સીરીઝ

એડટિન્સ ચોઇસ સીરીઝ-૧

વિદેહમે વર્તમાનપર મૈથિલીમે પહિલ કવિતા પ્રકાશિત ભેલ છલ। ઈ દિસમ્બર ૨૦૧૨ક દિલ્લીક નિર્ભયા વર્તમાન કાણ્ડક બાદક સમય છલ। ઓના ઈ અનૂદિત રચના છલ, તેલુગુમે પસુપુલેટી ગીતાક કવિતાક હિન્દી અનુવાદ કેને છલાહ આર શાંતા સુન્દરી આ હિન્દીસઁ મૈથિલી અનુવાદ કેને છલાહ વિનીત ઉત્પલ। હમર જાનકારીમે એહેઁ બેસી સહિત્રાવૈવલ કવિતા એ વિષયપર કોનો ભાષામે નૈ રચલ ગેલ અછિ। કતાક સાલક બાદો ઈ સમસ્યા ઓહિના અછિ। ઈ કવિતા સભકેઁ પઢબાક ચાહી, ખાસ કઽ સભ બેટીક બાપકેઁ, સભ બહિનિક ભાએકેઁ આ સભ પત્નીક પતિકેઁ। આ વિચારબાક ચાહી જે હમ સભ અપના વ્યથા સભ લેલ કેહન સમાજ બનેને છી।

એડટિન્સ ચોઇસ સીરીઝ-૧ (ડાઉનલોડ લિંક)

એડટિન્સ ચોઇસ સીરીઝ- ૨

વિદેહમે પ્રેસ્ટ કૈંસરક સમસ્યાપર વિદેહ મે મીના ઝા કેર એકટા લઘુ કથા પ્રકાશિત ભેલ। ઈ મૈથિલીક પહિલ કથા છલ જે પ્રેસ્ટ કૈંસર પર લિખલ ગેલ। હિન્દીમે સેહો તાયતરિ એ વિષયપર કથા નૈ લિખલ ગેલ છલ, કારણ એ કથાક ઈ- પ્રકાશિત ભેલાક ૧- ૨ સાલક બાદ હિન્દીમે દૂ ગોટેમે ઘોઘાઉજ ભઽ રહલ છલ

𑒏𑒹𑒿 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒯𑒧 𑒂𑒏𑒩𑓂𑒭𑒱𑒞, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒯𑒳𑒢𑒏 𑒢𑒟𑒱 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒏𑒟𑒰𑒏 𑒣𑒩𑒧𑓂𑒣𑒩𑒰 𑒕𑒪। 𑒥𑒰𑒠𑒧𑒹 𑒄 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒪𑒒𑒳 𑒏𑒟𑒰𑒧𑒹 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒮𑓀𑒏𑒪𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪।

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- २ (𑒛𑒰𑒅𑒢𑒪𑒼𑒛 𑒪𑒱𑓀𑒏)

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ३

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒧𑒹 𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 𑒁𑒢𑒱𑒪𑒏 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒥𑒰𑒪 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪। 𑒥𑒰𑒠𑒧𑒹 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 ३ 𑒙𑒰 𑒥𑒰𑒪 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒬𑒱𑒬𑒳 𑒅𑒞𑓂𑒮𑒫𑒧𑒹 𑒮𑓀𑒏𑒪𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪 𑒖𑒏𑒩𑒹 २ 𑒙𑒰 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒠𑒹𑒫𑒲 𑒔𑒰𑒩𑒳𑒪𑒞𑒰𑒣𑒩 𑒕𑒪। 𑒣𑒜𑓃𑒴 𑒄 𑒞𑒲𑒢𑒴 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰, 𑒥𑒰𑒠𑒏 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒠𑒹𑒫𑒲 𑒔𑒰𑒩𑒳𑒪𑒞𑒰𑒣𑒩 𑒪𑒱𑒐𑒪 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒣𑒜𑓃𑒥𑒹 𑒙𑒰 𑒏𑒩𑒴 𑒮𑒹 𑒂𑒑𑓂𑒩𑒯।

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ३ (𑒛𑒰𑒅𑒢𑒪𑒼𑒛 𑒪𑒱𑓀𑒏)

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ४

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒧𑒹 𑒖𑒑𑒠𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 "𑒧𑒢𑒳"𑒏 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒠𑒲𑒩𑓂𑒒 𑒥𑒰𑒪 𑒏𑒟𑒰 𑒏𑒯𑒱 𑒪𑒱𑒁 𑒫𑒰 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪, 𑒢𑒰𑒧 𑒕𑒪 𑒔𑒼𑒢𑒯𑒰। 𑒥𑒰𑒠𑒧𑒹 𑒄 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒬𑒱𑒬𑒳 𑒅𑒞𑓂𑒮𑒫𑒧𑒹 𑒮𑓀𑒏𑒪𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪, 𑒄 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒥𑒰𑒪 𑒧𑒢𑒼𑒫𑒱𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒣𑒩 𑒂𑒡𑒰𑒩𑒱𑒞 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒕𑒲, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒥𑒰𑒪 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒏𑒼𑒢𑒰 𑒪𑒱𑒐𑒲 𑒞𑒏𑒩 𑒙𑒹𑒧𑓂𑒣𑒪𑒹𑒙 𑒏𑒼𑒢𑓂𑒮𑒧𑒹 𑒋 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮𑒏𑒹𑒿 𑒩𑒰𑒐𑒪 𑒖𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲। 𑒏𑒼𑒢𑒰 𑒧𑒼𑒛𑒩𑓂𑒢 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮 𑒂𑒑𑒰𑒿 𑒥𑒜𑓃𑒻 𑒕𑒻, 𑒮𑓂𑒙𑒹𑒣 𑒥𑒰𑒅 𑒮𑓂𑒙𑒹𑒣 𑒂 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒥𑒰𑒪 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮। 𑒣𑒜𑓃𑒥𑒹 𑒙𑒰 𑒏𑒩𑒴 𑒮𑒹 𑒂𑒑𑓂𑒩𑒯।

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ४ (𑒛𑒰𑒅𑒢𑒪𑒼𑒛 𑒪𑒱𑓀𑒏)

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ५

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 ५ 𑒧𑒹 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 "𑒅𑒮𑒢𑒹 𑒏𑒯𑒰 𑒟𑒰" 𑒧𑒰𑒢𑒹 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒣𑒫𑒢𑒏 𑒠𑒲𑒩𑓂𑒒𑒏𑒟𑒰 "𑒣𑒩𑒛" (𑒮𑒰𑒧𑒰𑒩 𑒁𑓀𑒞𑒱𑒏𑒰) । 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲𑒏 𑒣𑒰𑒚𑒏, 𑒖𑒹 "𑒅𑒮𑒢𑒹 𑒏𑒯𑒰 𑒟𑒰" 𑒣𑒜𑓃𑒢𑒹 𑒯𑒹𑒞𑒰, 𑒏𑒹𑒿 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒖𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒰 𑒁𑒯𑒱 𑒏𑒟𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒩𑒔𑒱 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒡𑒩 𑒬𑒩𑓂𑒧𑒰 "𑒑𑒳𑒪𑒹𑒩𑒲" 𑒁𑒧𑒩 𑒦𑓆 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯। 𑒯𑒧 𑒔𑒩𑓂𑒔𑒰 𑒏𑓆 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒲, 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒣𑒫𑒢𑒏 "𑒣𑒩𑒛" 𑒠𑒲𑒩𑓂𑒒𑒏𑒟𑒰𑒏। 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒣𑒜𑓃𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏𑒹𑒿 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒫𑒱𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩, 𑒮𑒳𑒐𑒠 𑒂 𑒧𑒼𑒢 𑒯𑒻𑒪 𑒏𑒩𑒻𑒥𑒪𑒰 𑒁𑒢𑒳𑒦𑒫 𑒦𑒹𑒙𑒞, 𑒖𑒹 𑒮𑒹𑒏𑓂𑒮𑒣𑒲𑒩𑒱𑒨𑒢 𑒙𑓂𑒩𑒹𑒖𑒹𑒛𑒲 𑒮𑒿 𑒧𑒱𑒪𑒻𑒞 𑒪𑒰𑒑𑒞 𑒂 𑒩𑒳𑒪𑒰𑒋𑒞। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒋 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒣𑒜𑓃𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒞𑒰𑒧𑒮, 𑒒𑒵𑒝𑒰 𑒮𑒦𑒣𑒩 𑒢𑒱𑒩𑒣𑒹𑒏𑓂𑒭𑒞𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒂 𑒮𑒰𑒧𑒰𑒖𑒱𑒏 𑒣𑒰𑒩𑒱𑒫𑒰𑒩𑒱𑒏 𑒠𑒰𑒨𑒱𑒞𑓂𑒫𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒂𑒩 𑒑𑓀𑒦𑒲𑒩𑒞𑒰𑒮𑒿 𑒪𑒹𑒥𑒻, 𑒮𑒹 𑒔𑒩𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒋𑒏𑒩 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒬𑒩𑓂𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒋𑒏𑒩𑒰 𑒮𑒦𑒻 𑒢𑒱𑒏𑒰𑒪𑒱 𑒏𑓆 𑒋𑒏𑓂𑒏𑒹 𑒅𑒣𑒰𑒛़𑒰𑒯𑒧𑒹 𑒣𑒜𑓃𑒱 𑒖𑒰𑒅।

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ५ (𑒛𑒰𑒅𑒢𑒪𑒼𑒛 𑒪𑒱𑓀𑒏)

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ६

𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪𑒏 𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰 "𑒥𑒮𑒱𑒿𑒜𑓃": १९४२-४३ 𑒏 𑒁𑒏𑒰𑒪𑒧𑒹 𑒥𑓀𑒑𑒰𑒪𑒧𑒹 १५ 𑒪𑒰𑒐 𑒪𑒼𑒏 𑒧𑒳𑒅𑒪, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒁𑒧𑒩𑓂𑒞𑓂𑒨 𑒮𑒹𑒢 𑒪𑒱𑒐𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱 𑒖𑒹 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒮𑒧𑓂𑒥𑒢𑓂𑒡𑒲 𑒋 𑒁𑒏𑒰𑒪𑒧𑒹 𑒢𑒻 𑒧𑒩𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒧𑒹 𑒁𑒏𑒰𑒪 𑒂𑒋𑒪 १९६७ 𑒃. 𑒧𑒹 𑒂 𑒃𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩𑒰 𑒑𑒰𑒿𑒡𑒲 𑒖𑒐𑒢 𑒋 𑒏𑓂𑒭𑒹𑒞𑓂𑒩 𑒁𑒋𑒪𑒲 𑒞𑒿 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒠𑒹𑒐𑒰𑒍𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒖𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒰 𑒧𑒳𑒮𑒯𑒩 𑒖𑒰𑒞𑒱𑒏 𑒪𑒼𑒏 𑒥𑒮𑒱𑒿𑒜𑓃 𑒐𑒰 𑒏𑓆 𑒋 𑒁𑒏𑒰𑒪𑒏𑒹𑒿 𑒖𑒲𑒞𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏 𑒋𑒏𑒦𑒑𑒰𑒯 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒏 𑒂𑒑𑒧𑒢𑒮𑒿 𑒣𑒯𑒱𑒢𑒹 𑒕𑒪। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒁𑒧𑒩𑓂𑒞𑓂𑒨 𑒮𑒹𑒢 𑒖𑒹𑒏𑒰𑒿 𑒍𑒯𑒱 𑒧𑒯𑒰𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒖𑓂𑒘𑒮𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒦𑒰𑒫𑒱𑒞 𑒢𑒻 𑒕𑒪 𑒂 𑒞𑒹𑒿 𑒥𑒮𑒱𑒿𑒜𑓃𑒣𑒩 𑒏𑒟𑒰 𑒢𑒻 𑒪𑒱𑒐𑒱 𑒮𑒏𑒪। 𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪 𑒋𑒯𑒢 𑒏𑒟𑒰 𑒪𑒱𑒐𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒖𑒹 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪 𑒔𑒹𑒞𑒢𑒰 𑒮𑒧𑒱𑒞𑒱𑒏 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒧𑒹, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒫𑒩𑓂𑒞𑒢𑒲 𑒣𑒩𑒱𑒫𑒩𑓂𑒞𑒢𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒍 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒢𑒻 𑒥𑒩𑒰𑒧 𑒁𑒫𑒯𑒙𑓂𑒙𑒧𑒹 𑒪𑒱𑒐𑒪 𑒥𑒳𑒗𑒰 𑒣𑒛़𑒪, 𑒂 𑒍𑒞𑒹𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒦𑒰𑒫𑒲 𑒢𑒻 𑒦𑓆 𑒮𑒏𑒪 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒫𑒱𑒭𑒨 𑒩𑒯𑒻 𑒣𑒰𑒿𑒙𑒲 𑒂 𑒫𑒩𑓂𑒞𑒢𑒲 𑒏𑒵𑒞𑓂𑒩𑒱𑒧। 𑒮𑒹 𑒋𑒏𑒩 𑒣𑒳𑒢𑓁 𑒃-𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒁𑒣𑒢 𑒁𑒮𑒪𑒲 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹 𑒦𑒹𑒪 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒧𑒹 𑒂 𑒄 𑒮𑓀𑒏𑒪𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪 "𑒑𑒰𑒧𑒏 𑒖𑒱𑒢𑒑𑒲" 𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯𑒧𑒹। 𑒋 𑒣𑒼𑒟𑒲𑒣𑒩 𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪𑒏𑒹𑒿 𑒙𑒻𑒑𑒼𑒩 𑒪𑒱𑒙𑒹𑒩𑒹𑒔𑒩 𑒁𑒫𑒰𑒩𑓂𑒛 𑒦𑒹𑒙𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪𑒏 𑒪𑒹𑒐𑒢𑒲 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒏𑒟𑒰𑒡𑒰𑒩𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒋𑒏𑒦𑒑𑒰𑒯 𑒯𑒼𑒥𑒰𑒮𑒿 𑒥𑒔𑒰 𑒪𑒹𑒪𑒏, 𑒂 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒰𑒢𑒰𑒢𑓂𑒞𑒩 𑒃𑒞𑒱𑒯𑒰𑒮𑒧𑒹 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒴 𑒏𑒰𑒪𑒐𑒝𑓂𑒛𑒧𑒹 𑒥𑒰𑒿𑒙𑒱 𑒏𑓆 𑒣𑒜𑓃𑒋 𑒖𑒰𑒋 𑒪𑒰𑒑𑒪- 𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪𑒮𑒿 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒂 𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪 𑒂𑒑𑒧𑒢𑒏 𑒥𑒰𑒠। 𑒞𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓂𑒞𑒳𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰 𑒥𑒮𑒱𑒿𑒜𑓃- 𑒁𑒣𑒢 𑒮𑒳𑒔𑓂𑒔𑒰 𑒮𑓂𑒫𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹।

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ६ (𑒛𑒰𑒅𑒢𑒪𑒼𑒛 𑒪𑒱𑓀𑒏)

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ७

𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒂 𑒋𑒏𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒠𑒪𑒱𑒞 𑒂𑒞𑓂𑒧𑒏𑒟𑒰𑓁 𑒮𑒢𑓂𑒠𑒲𑒣 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒮𑒰𑒤𑒲। 𑒮𑒢𑓂𑒠𑒲𑒣 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒮𑒰𑒤𑒲𑒏 𑒠𑒪𑒱𑒞 𑒂𑒞𑓂𑒧𑒏𑒟𑒰 𑒖𑒹 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒣𑒢 𑒪𑒒𑒳 𑒂𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒁𑒕𑒻𑒞 𑒯𑒱𑒪𑒼𑒛़𑒱 𑒠𑒹𑒞 𑒂 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏 𑒄 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱 𑒏𑓆 𑒠𑒹𑒞 𑒖𑒹 𑒮𑒧𑒰𑒢𑒰𑒢𑓂𑒞𑒩 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒏𑒩𑒥𑒼 𑒣𑒜𑓃𑒴 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒕𑒾 𑒢𑒻 𑒩𑒯𑒞। 𑒄 𑒂𑒞𑓂𑒧𑒏𑒟𑒰 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒧𑒹 𑒃-𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏 𑒣𑒼𑒟𑒲 "𑒥𑒻𑒬𑒰𑒐𑒧𑒹 𑒠𑒪𑒰𑒢𑒣𑒩"𑒧𑒹 𑒮𑓀𑒏𑒪𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪 𑒂 𑒄 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒁𑒣𑒢 𑒔𑒩𑒏𑒱 𑒋𑒏𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒠𑒪𑒱𑒞 𑒂𑒞𑓂𑒧𑒏𑒟𑒰 𑒟𑒱𑒏। 𑒞𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓂𑒞𑒳𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒠𑒪𑒱𑒞 𑒂𑒞𑓂𑒧𑒏𑒟𑒰𑓁 𑒮𑒢𑓂𑒠𑒲𑒣 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒮𑒰𑒤𑒲𑒏 𑒏𑒪𑒧𑒮𑒿।

𑒂𑒛𑒱𑒨𑒼 𑒥𑒳𑒏𑓂𑒮 𑒮𑒲𑒩𑒲𑒖- ७ (𑒛𑒰𑒅𑒢𑒪𑒼𑒛 𑒪𑒱𑓀𑒏)

एडिटर्स चोइस सीरीज-८

नेना भुटकाकेँ रातिमे सुनेबा लेल किछु लोककथा (विदेह पेटारसँ)।

एडिटर्स चोइस सीरीज-८ (डाउनलोड लिंक)

एडिटर्स चोइस सीरीज-९

मैथिली गजलपर परिचर्चा (विदेह पेटारसँ)।

एडिटर्स चोइस सीरीज-९ (डाउनलोड लिंक)

.

विदेह सम्मान: **सम्मान-सूची** (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत-नाटक अकादेमी सम्मान पुरस्कार नामसँ विख्यात)

.

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि मुदा प्रश्नपत्र देखला उत्तर एकर वर्तनी रूप भमअ८००१ सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकटा एक उदाहरणमे उनटा-पुनटा देखौ, ततबे पर्याप्त अछि यूपीएससी क **मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेल सेहो ई पर्याप्त अछि,** से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर आसान-नोडिंग कोर्स-उदाहरणमे करथि।

ऋघामअोउ रूप **भमअ८-००१**

थहेसे ।मे परिचित-लेख-देमानद वोकस, सेनद युोर टुर्गेसि तो ददतोमालिसताडडविदेहा.कामालियोम थहे मोकस ोड सोमे ोड तहेसे ।मे ।वालिबले डोर साबोन घोगले श्रवाय

४२मैथिली पोथी डाउनलोड मातिहलि मौकस यौनलोद

વ઼ દિ હ વ઼દિહ વ઼દિહ઼ વિદેહ હ઼ાાપ઼઼ૌાવ઼દિહ઼ય઼ોાિ વ઼દિહ પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષિક ઈ પત્રિકા વ઼દિહ઼ ઈસાઁ માિહિઁિ ઢોાનાગિહ઼઼ાાય઼ે ઼઼ુોાાાઈ વ઼દિહ પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષિક ઈ પત્રિકા નવ઼ અંક દેખબાક ઈઈ પ઼઼્ષ્ઠ સભકેઁ નષ્ટિરેશ કએ દેખૂ અલીયસ ાેડોસહ ાહે પાગેસ ડાેા વ઼ૌિાિગ઼ નૌ િસિસુ઼ ોડ વ઼ઈયપહ્શ઼

Search Books

powered by Google

ષ઼ાાયહ ાવ઼ોવ઼ &વ઼ેઌ઼ોિ઼હિિ ઼ોર ાહાન ૩૫૦ ોઈદ સિસુસ ોડ વ઼દિહ઼ો હ઼ુોાાાઈ વ઼દિહ મૈથિલી સાહિત્ય઼ આન્દોલન: માનુષીમહિ સંસ્કૃતામ્ ઼઼ાવ઼દિહ઼ય઼ોાિ

હ઼ાાપસ઼:વ઼ોકસ઼ાોાગ઼ેય઼ોમ઼

વ઼દિહ઼ આાયહવિ઼ ોડ માિહિઁિ ઼ૌકસ વ઼દિહ મૈથિલી પોથીક આર્કાઈવ઼ (પૂર્ણતઃ અવ઼્યવ઼સાય઼િક ઉદ્દેશ્ય઼ આ માત્ર એકેડમિક પ્રય઼ોગ હેઈ) સભ પોથી પ઼ી઼ડી઼એફ ડાઉનલોડ હેઈ ક્રમાનુસાર નીચાઁક લિંક સભપર ઉપલબ્ધ અછિ। અઈઈ ાહે વ઼ૌકસ ોર ાવ઼ાિાિવ઼ઈ ડાેા પદડ દૌાઈોદ ાા ાહે ોસપેયાવ઼િ ઈાિકસ વ઼ેઌ઼

ાિ઼હ઼ા, ાેવ઼ાડી આ કૈથી ફૉન્ટ ડાઉનલોડ ઘ઼ોાગઈ' સ ઼઼ોાો ઢોાાસ પાોળેયાા઼ ઘિાિહ઼વ

ાિ઼હ઼ા ાોટો ફૉન્ટ	કૈથી આેટીએફ	કૈથી ટીટીએફ	ાેવ઼ાડી આેટી઼એફ	ાેવ઼ાડી ટીટી઼એફ

હ઼ાાપસ઼:ડોાાસ઼ાોાગ઼ેય઼ોમ઼ (ઘ઼ોાગઈ આેપેન ઢોાાસ દૌાઈોદ)
થાિ઼હ઼ા આોડડઈાિ ખેપ઼વ઼ોાદ દૌાઈોદ

ખેપ઼માન થાિ઼હ઼ા વ઼દયિ ખેવ઼ાનાગાા ખેપ઼વ઼ોાદસ ઘ઼ૌાઈોદ

હ઼ાાપસ઼:માઈાપાોળેયાા઼ગાિઈાવ઼ાિાિ઼હ઼ા (થાિ઼હ઼ા ખેપ઼વ઼ોાદ આોાઈાિ)

વ઼ૌદ્ય યન્ત્ર઼ાપદ
યન્ત્ર઼ાપદ
મહાકવ઼િ ડાક
ડાકવ઼ચન

ज्योतिरीश्वर ठाकुर
मैथिली धूर्तसमागम
विद्यापति
व्याडीभक्तितरङ्गिणी
गोरक्षविजयम्
शंकरदेव
पारिजातहरण
रामविजय
दैत्यारि ठाकुर
स्यामन्त हरण यात्रा (अंकिया नाट)
लक्ष्मीदेव
कुमारहरण नाट शत स्कंध रावण वध (अंकिया नाट)
जगत्प्रकाशमल्ल
प्रभावतीहरण नाटक
सिद्धि नरसिंहमल्ल
गीतावली सिद्धि
जगज्ज्योतिर्मल्ल
हरगौरी विवाह नाटक कुञ्जविहार नाटक
हर्षनाथ झा
माधवानन्द नाटक
उषाहरण
हर्षनाथ काव्यग्रन्थावली (संकलन अमरनाथ झा १८९७-१९५५)
रत्नपाणि
उषाहरण नाटक
श्रीकान्त
श्रीकृष्ण जन्म रहस्य
नन्दीपति
कृष्णकेलिमाला
गीतमाला
कान्हा रामदास
गौरीस्वयंवर
लाल
गौरीस्वयंवर नाटक
उमापति
पारिजात हरण
भानुनाथ
प्रभावती हरण
देवानन्द
उषाहरण
रमापति
रुक्मिणी परिणय
उपाध्याय रामदास
आनन्द विजयाभिधान नाटिका
शिवदत्त
गौरीपरिणय सीतास्वयंवर दुर्गाविजय
पारिजात नाटक

कथा वौद्य सद्धिय मेंहथपा (बाल साहित्य केन्द्रसँ) मेंहथमे भेल ८२ म सगर राति दीप जरयमे पढ़ल कथा सभक संकलन
कथा वौद्य सद्धिय मेंहथपा
सप्पुआवाणी (नारी विमर्श केन्द्रसँ) भपटियाहीमे भेल ८३ म सगर राति दीप जरयमे पढ़ल कथा सभक संकलन
सप्पुआवाणी
मुंशी रघुनन्दन दास (१८६०-१९४५) (सौजन्य- राधाकृष्णन् दास)
सुभद्रा हरण
रासविहारी लाल दास (१८७२-१९४०) (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")
सुमति

હરિનન્દન દાસ (સૌજન્ય- રમાનન્દ ઝા "રમણ")

પં રામજી ચૌધરી (૧૮૭૮-૧૯૫૨) (સૌજન્ય- શ્રી શ્રીમોહન ચૌધરી)

ધનુષધારી દાસ (૧૮૯૫-૧૯૬૫) (સૌજન્ય- પઞ્જીકાર વિદ્યાનન્દ ઝા)

.

ડૉ રામભરોસ કાપડિ "ભ્રમર" (સૌજન્ય- રામભરોસ કાપડિ ભ્રમર)

વૃષેશ ચન્દ્ર લાલ (સૌજન્ય- વૃષેશ ચન્દ્ર લાલ)

𑒂𑒢𑓂𑒠𑒼𑒪𑒢 (𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒜𑒼𑒪𑒏 (𑒥𑒰𑒪 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒮𑒳𑒧𑓂𑒢𑒱𑒧𑒰 (𑒁𑒢𑒴𑒠𑒱𑒞 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮)
𑒧𑒼𑒠𑒱𑒂𑒃𑒢 (𑒥𑒲𑒣𑒲𑒏𑒼𑒃𑒩𑒰𑒪𑒰𑒏 𑒏𑒟𑒰)
𑒧𑒰𑒪𑓂𑒯𑒼 (𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒑𑒼𑒪𑒫𑒰 (𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒣𑒩𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒏𑒰𑒣𑒛𑓃𑒱 (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒣𑒩𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒏𑒰𑒣𑒛𑓃𑒱)
𑒡𑒴𑒂- 𑒡𑒖𑒰
𑒁𑓀𑒏 𑓗
𑒁𑓀𑒏 𑓑𑓔
𑒁𑓀𑒏 𑓑𑓕
𑒁𑓀𑒏 𑓑𑓖
𑒁𑓀𑒏 𑓑𑓘
𑒁𑓀𑒏 𑓑𑓐 𑒖𑒴𑒢 𑓒𑓐𑓑𑓒
𑒁𑓀𑒏 𑓒𑓔 𑒖𑒴𑒢 𑓒𑓐𑓑𑓒
𑓒𑓕 𑒖𑒳𑒪𑒰𑒃 𑓒𑓐𑓑𑓒
𑓐𑓕 𑒁𑒑𑒮𑓂𑒞 𑓒𑓐𑓑𑓒
𑓒𑓓 𑒤𑒩𑒫𑒩𑒲 𑓒𑓐𑓑𑓖
𑒂𑒮𑒱𑒢 𑓒𑓐𑓗𑓓
𑒮𑒳𑒖𑒲𑒞 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒗𑒰 (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒮𑒳𑒖𑒲𑒞 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒗𑒰)
𑒩𑒱𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒩 𑒛𑒰𑒨𑒩𑒲 (𑒩𑒱𑒣𑒼𑒩𑓂𑒞𑒰𑒖)
𑒡𑒛𑓃𑒱 (𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰- 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒖𑒱𑒠𑓂𑒠𑒲 (𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒏𑒼𑒃𑒪𑒲 𑒒𑒴𑒩𑒱 𑒂𑒅 (𑒥𑒰𑒪 𑒪𑒒𑒳- 𑒫𑒱𑒯𑒢𑒱 𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒑𑒢𑓂𑒡 (𑒪𑒒𑒳 𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒣𑒖𑒳𑒩𑒲𑒫𑒰𑒪𑒲 (𑒪𑒒𑒳 𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒥𑒳𑒪𑒥𑒳𑒪 (𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒠𑒴𑒡𑒧𑒞𑒲- (𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪𑒲 𑒂 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹)
𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓑 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓒 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓓 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓔 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓕 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓖 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓗 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓘 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓙 𑒁𑓀𑒏 𑓔𑓐 𑒁𑓀𑒏 𑓔𑓑
𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩
𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪𑒏 𑒢𑒼𑒩 𑒧𑒩𑒳𑒦𑒴𑒧𑒱
𑒫𑒱𑒢𑒲𑒞 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒫𑒱𑒢𑒲𑒞 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩)
𑒥𑒰𑒿𑒏𑒲 𑒁𑒕𑒱 𑒯𑒱𑒧𑓂𑒧𑒞 𑒠𑒴𑒡𑒏 𑒏𑒩𑒖
𑒮𑓀𑒞𑒼𑒭 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒮𑓀𑒞𑒼𑒭 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩)
𑒣𑒼𑒮𑒣𑒳𑒞 (𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰- 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒅𑒠𑒰𑒮 𑒧𑒼𑒢 (𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰- 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒋𑒢𑒰- 𑒏𑒋 (𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰- 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒁𑒋𑒢𑒰 (𑒮𑓀𑒣𑒰𑒠𑒢- 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰- 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑒏𑒢𑒏𑒧𑒰𑒨𑒰 𑒠𑒲𑒏𑓂𑒭𑒱𑒞 (𑒧𑒴𑒪 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪𑒲𑒮𑒿 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒩𑒴𑒣𑒰 𑒡𑒲𑒩𑒴 𑒂 𑒡𑒲𑒩𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧𑒩𑓂𑒭𑒱, 𑒥𑒰𑒪 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨) (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒡𑒲𑒩𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧𑒩𑓂𑒭𑒱)
𑒦𑒑𑒞𑒰 𑒥𑒹𑒓𑒏 𑒠𑒹𑒬- 𑒦𑒩𑒧𑒰𑒩

𑒛◌ॉ 𑒬𑒬𑒱𑒡𑒩 𑒏𑒳𑒧𑒩 𑒂 𑒮𑒳𑒣𑓂𑒩𑒱𑒨𑒰 𑒠𑒹𑒫𑒲 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩𑒲
𑒦𑒴𑒏𑒧𑓂𑒣 (𑒣◌𑒵 𑓖𑓓𑓘-𑓖𑓗𑓔)
𑒁𑒮𑓂𑒧𑒱𑒞𑒰 𑒮𑒯𑒱 (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒢𑒨𑒢𑒱𑒏𑒰)
𑒬𑒱𑒬𑒳 𑒑𑒲𑒞 𑒐𑒹𑒪
𑒩𑒳𑒪𑒰𑒩𑒰𑒢𑒲 𑒮𑒯𑒱 (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒢𑒨𑒢𑒱𑒏𑒰)
𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧- 𑒋𑒏 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 (𑒁𑒢𑒴𑒠𑒱𑒞 𑒢𑒰𑒙𑒏)
𑒁𑒩𑒳𑒢𑓂𑒡𑒞𑒲 𑒠𑒹𑒫𑒲 (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒩𑒧𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 "𑒩𑒧𑒝")
𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒫𑒱𑒠𑒳𑒭𑒲 𑒧𑒯𑒱𑒪𑒰
𑒏𑒪𑓂𑒣𑒢𑒰 𑒗𑒰 (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒏𑒪𑓂𑒣𑒢𑒰 𑒗𑒰)
𑒑𑒼𑒮𑒰𑒅𑒢𑒱𑒏 𑒑𑒲𑒞
𑒢𑒬𑒰𑒧𑒳𑒏𑓂𑒞𑒱 𑒯𑒱𑒞 𑒑𑒰𑒥𑒲 𑒑𑒲𑒞
𑒢𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿
𑒨𑒰𑒨𑒰𑒫𑒩𑒲- 𑒬𑒹𑒤𑒰𑒪𑒱𑒏𑒰 𑒫𑒩𑓂𑒧𑒰 (𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒏𑒪𑓂𑒣𑒢𑒰 𑒗𑒰)
𑒧𑒳𑒢𑓂𑒢𑒲 𑒏𑒰𑒧𑒞 (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒧𑒳𑒢𑓂𑒢𑒲 𑒏𑒰𑒧𑒞)

ઊઘ વનસાતી
ગુઊઊીક ળાદુઈ પેટી
સમીનાક વક્રિડ બોળણ
વવિાહ મે ળાઈ છી
પ્નાપિકા હા (અનૂદતિ સયતિ્ન મૈથઊી વાઊ કથા)
હમન માઁછ! ને હમન માઁછ!
નશ્મપ્નિયા (અનૂદતિ સયતિ્ન મૈથઊી વાઊ કથા)
કૈયો સકૈ છી, નહયિો કઽ સકૈ છી
સુનીતા ઠાકુન (અનૂદતિ સયતિ્ન મૈથઊી વાઊ કથા)
વામ્ટી આ વવઊી
નીઊમિા યૌયની (અનૂદતિ સયતિ્ન મૈથઊી વાઊ કથા)
હમન સનાસઁ નીક સંગી
સ્વાસ્નતકિા ઠાકુન (અનૂદતિ સયતિ્ન મૈથઊી વાઊ કથા)
ગપ્પૂ વતે નાયઊ નૈ હોઈ છૈ
નૂઊકા (અનૂદતિ સયતિ્ન મૈથઊી વાઊ કથા)
હમના ઓ યાહી!
મયૂઊકા મશ્નિ (અનૂદતિ સયતિ્ન મૈથઊી વાઊ કથા)
ઓઘાશ્ત નીમા
ઊક્ષ્મી ઠાકુન
ળાણવન સન સંગે મૈંટ- ઘાઁટ
પૂનમ મામ્ડઊ
સુતૈ કાઊક ખસ્સિા

.

નાયાક્ષ્મ યૌયની (સૌળન્ય- પ્નમાત કુમાન યૌયન્ રઘામછન્ન)
મથિઊિક રતહિાસ
અ ષુનવેઘ્ોડ માતિહઊિ ઙતિાનુને
થહે શ્રોઊતિયાિઊ ાદ છુઊનુાઊ હેનાતિાગોડ મતિહઊિ
મતિહઊિ નિ તહે અગોડ વદ્યાિપાત
સુમાષ યન્દ્ન યાદવ (સૌળન્ય- સુમાષ યન્દ્ન યાદવ)
નાળકમઊ યૌયનીઃ મોનોગ્નાશ્ટ (નતિ નવઊ નાળકમઊ)
વનૈત વગિડૈત (ઊઘુકથા સંગ્નહ)
ગુઊ
નમતા ળોગી
મડન
મોટ
ગુઊિ: કઊ આ માષા (સમ્પાદક તાનાનન્દ વયિોગી આ કેદાન કાનન)
નતિ નવઊ સુમાષ યન્દ્ન યાદવ (ઊપ્ક ગળેન્દ્ન ઠાકુન)
નતિ નવઊ સુમાષ યન્દ્ન યાદવ (મથિઊિક્ષન)
અશોક (સૌળન્ય- અશોક આ શવિશંકન શ્નીનવિાસ)
યક્નવ્યૂહ (કવતિા સંગ્નહ) (૧૯૮૬)
તનકિોમ (કથા સંગ્નહ) (૧૯૮૬)
ઓહ નિાનકિ મોન (કથા સંગ્નહ) (૧૯૯૧)
માતવન (કથા સંગ્નહ) (૨૦૦૧)
સંવાદ (સાક્ષાત્કાન સંગ્નહ) (૨૦૦૭)
આઁખમિ વસઊ (યાત્ના કથા) (૨૦૧૩)
વાત- વયિાન (આઊિયના) (૨૦૧૫)
ઙેઊગામ (કથા સંગ્નહ) (૨૦૧૭)
અશોક- સેઊેક્શન્સ (વવિયિ)
અશોક- નવ કવતિા
નીક દનિક વાસ્સ્કોપ (વ્યંગ્ય સંગ્નહ) (૨૦૧૮)
મુન્ના ળી દ્વાના સાક્ષાત્કાન (પ઼ ૩૮૨- ૩૮૫)
વનૈત કમ વગિડૈત વેસી (પ઼ ૨૦૨૩- ૨૦૩૧)
સમ્પાદક નાળનન્દન ઊઘ દાસ આ કન્નામમ઼ત (પ઼ ૧૧૯- ૧૨૨)
નામઊિયન ઠાકુનક કવતિા પઢૈત (પ઼ ૩૨૭- ૩૪૧)
કેદાન નાથ યૌયનીક ઉપન્યાસ (પ઼ ૧૦૧- ૧૦૬)

શ૧દબિન્દુળી (પ઼ ૭૦- ૭૩)
સુધાંશુ શેખ૧ ચૌધ૧ી (સૌળન્ય઼- શ૧દબિન્દુ ચૌધ૧ી)
શેખ૧ ૧ચિત ગઝ઼લ શ્રો ગીત
શ૧દબિન્દુ ચૌધ૧ી (સૌળન્ય઼- શ૧દબિન્દુ ચૌધ૧ી)
ળઁ હમ ળનતિહુઁ (૨૦૦૨)
વડ઼ શ્રળ઼ગુન દેખલ (૨૦૦૫)
ગોવ૧ગામેશ (૨૦૧૧)
ક૧ચિ઼ા કકકાક કો૧ામનિ (૨૦૧૬)
વાત- વાતપ૧ વાત ખણ્ડ- ૧ (૨૦૧૯)
મ૧માન્તક- શવ્દાનુભૂતિ (વાત- વાતપ૧ વાત ખણ્ડ- ૨) (૨૦૨૦)
હમ૧ શ્રભાગ: હુનક નહિ દોષ (વાત- વાતપ૧ વાત- ૩) (૨૦૨૧)
સાક્ષાત્ (વાત- વાતપ૧ વાત- ૪) (૨૦૨૧)
વ઼િદેહ શ૧દબિન્દુ ચૌધ૧ી વ઼િશેષાંક
કાશીકાન્ત મિશ્૧ મધુપ
વ઼િદેહ કાશીકાંત મિશ્૧ મધુપ વ઼િશેષાંક
૧ાળનન્દન લાલ દાસ
વ઼િદેહ ૧ાળનન્દન લાલ દાસ વ઼િશેષાંક
પ્૧ેમલતા મિશ્૧ પ્૧ેમ
વ઼િદેહ પ્૧ેમલતા મિશ્૧ પ્૧ેમ વ઼િશેષાંક
૧વ઼ીન્દ્૧ નાથ ઠાકુ૧
વ઼િદેહ ૧વ઼ીન્દ્૧ નાથ ઠાકુ૧ વ઼િશેષાંક
કલાનન્દ ભટ્ટ (સૌળન્ય઼- કેદા૧ કાનન)
કાન્હ પ૧ લહાસ હમ૧ મૈથિલી ગઝ઼લ સંગ્૧હ
શ્રનુવ્રાનક- કોસી ક઼ૅલની સઁ કમિન કુટી૧ ધ૧િ
માય઼ાનન્દ મિશ્૧ (સૌળન્ય઼- કેદા૧ કાનન)
શ્રવ઼ાંત૧ (ગઝ઼લ- ગીતલ)
કેદા૧ કાનન (સૌળન્ય઼ કેદા૧ કાનન્ છ૨૨૬)
સ઼ળન કે૧ દીપ પ૧વ઼- સં
કમિુન સમગ્૧- ૧ (સમ્પાદક કેદા૧ કાનન શ્રા ૧મમ કુમા૧ સિંહ)
કમિુન સમગ્૧- ૨ (સમ્પાદક કેદા૧ કાનન શ્રા ૧મમ કુમા૧ સિંહ)
મહેન્દ્૧ (છ૨૨૬)
ળુશ્રાય઼લ કનકની
વાવા વૈદ્ય઼નાથ (સૌળન્ય઼- વાવા વૈદ્ય઼નાથ)
પહ૧ા ૨માનપ૧ (ગઝ઼લ સંગ્૧હ)
શ્ર૧વ઼િન્દ ઠાકુ૧ શ્ર૧વ઼િન્દ ઠાકુ૧ -સૌળન્ય઼)છ૨૨૬)
પ૧તી ટૂટ ૧હલ શ્રછિ (કવ઼િતા સંગ્૧હ)
શ્રન્હા૧ક વ઼ીથિ મે (લઘુ કથા સંગ્૧હ)
વહુ૧ુપિય઼ા પ્૧દેશ મે (ગઝ઼લ સંગ્૧હ)
સ઼ળન કે૧ દીપ પ૧વ઼સં -
સવદ મતા૧થ ચાય઼ા
૧ોશના૨ક લોકપક્ષ કથેત૧ ગદ)ય઼(
ળડ઼ાક પ્૧તિવ઼ાદ મે (દીર્ઘ કવ઼િતા -દીઠક શ્રા૧ોહમ ગાથા-સોલહકન)
વ઼િદેહ શ્ર૧વ઼િન્દ ઠાકુ૧ વ઼િશેષાંક
નેન્દ્૧ હા (સૌળન્ય઼- નેન્દ્૧ હા)
વ઼િકાસ શ્રો શ્ર૧થતંત્૧
૧ાળેશ્વ઼૧ હા (મૈથિલી સાહિત્ય઼ સંસ્થાન શ્રાન્કાશ્વ઼)
મિથિલાક્ષ૧ક ઉદ્ભવ઼ શ્રો વ઼િકાસ
સુ૧ેન્દ્૧ હા સુમન (શ્રાન્કાશ્વ઼ ડ઼ૉટ ક઼ૉમ)
દત્ત- વ઼તી (મૂલ)
ગોવ઼િંદ હા ((૨ઘામછ઼શ્ર પતિ શ્રાન્કાશ્વ઼)
માતિહલિ- ૯નગલસિંહ ચયિતાનિા૧ય઼
૧ામદેવ઼ હા (સૌળન્ય઼- શંક૧દેવ઼ હા)
સવ઼ય઼સાયી (શ્રભિનન્દન ગ્૧ન્થ)
મૈથિલી શવ્દ સંચય઼
દત્ત- વ઼તીક વ઼સ્તુ કૌશલ

ડૉ શૈલેન્દ્ર મોહન ઝા (આર્કાઇવ ડૉટ કૉમ્ છ૨૨ડ)
પરિચય નિચય
મૈથિલી ગદ્ય સંગ્રહ- સં
રમાનાથ ઝા (છ૨૨ડ પતિ આર્કાઇવ)
પ્રબન્ધ સંગ્રહ
રમાનાથ મિશ્ર "મિહિર" (આર્કાઇવ ડૉટ કૉમ)
મૈથિલી મુહાવરા એવમ્ લોકોક્તિ પ્રકાશ
આનન્દ મિશ્ર (સૌજન્ય- રમાનન્દ ઝા "રમણ")
મિથિલા ભાષાક સુબોધ વ્યાકરણ
શ્યામાનન્દ ઝા (સૌજન્ય- રમાનન્દ ઝા "રમણ")
મૈથિલી ગીત ચન્દ્રિકા
મૈથિલી સંદેશ (વિભિન્ન કવિક કવિતા- સમ્પાદિત)
ભવપ્રીતાનન્દ ઓઝા (સૌજન્ય- રમાનન્દ ઝા "રમણ")
પદાવલી
રામનાથ- વૈદ્યનાથ પદાવલી (સૌજન્ય- રમાનન્દ ઝા "રમણ")
રામનાથ- વૈદ્યનાથ પદાવલી
રૂપનારાયણ ઝા "રાકેશ" (સૌજન્ય- રમાનન્દ ઝા "રમણ")
મનમોહન લડ્ડૂ
ભોલા લાલ દાસ (આર્કાઇવ ડૉટ કૉમ)
મૈથિલી સુબોધ વ્યાકરણ
ખડ્ગ વલ્લભ દાસ 'સ્વજન' (સૌજન્ય- હેમન્ત દાસ "હિમ")
સીતા- શીલ
ડૉ. મદનેશ્વર મિશ્ર (સૌજન્ય- પઞ્જીકાર વિદ્યાનન્દ ઝા)
એક છલિહ મહારાની
યાત્રી (નાગાર્જુન) (સૌજન્ય- મિથિલા સાંસ્કૃતિક પરિષદ)
બલચનમા
કાલીકાન્ત ઝા "બૂચ"
કલાનિધિ- કવિતા- સંગ્રહ
ઉપેન્દ્રનાથ ઝા "વ્યાસ" (સૌજન્ય- મયંક ઝા)
રૂબાઇયાત- એ- ઓમર ખૈયામ (મૈથિલી પદ્યાનુવાદ)
પ્રતીક (કવિતા સંગ્રહ)
સંન્યાસી (કાવ્ય)
રમેશ નારાયણ (સૌજન્ય- શેફાલિકા વર્મા)
પાથરક નાવ (લઘુકથા સંગ્રહ)
ગોપાલજી ઝા "ગોપેશ" (સૌજન્ય- ગોપાલજી ઝા "ગોપેશ")
ગુમ્મ ભેલ ઠાઢ છી
વૈદ્ય નાથ ઝા (સૌજન્ય- વૈદ્ય નાથ ઝા)
અહીંક લેલ (ગીત- ગઝલ સંગ્રહ)
નગેન્દ્ર કુમાર (સૌજન્ય- પ્રસન્ન કુમાર ઝા)
સસરફાની
પ્રબોધ નારાયણ સિંહ (સૌજન્ય- નચિકેતા)
અન્હેર નગરી (અનુવાદ)
ચયનિકા (સમ્પાદન)
વૈજયન્તી (કવિતા)
હાથીક દાઁત
ટટકા ગપ (સમ્પાદિત કથા સંકલન)
પ્રેમક રોગ (નાટક)
અમરનાથ (સૌજન્ય- અમરનાથ)
ક્ષણિકા- વિહનિ કથા સંગ્રહ
પ્રફુલ્લ કુમાર સિંહ 'મૌન'
પંચદેવોપાસક ભૂમિ મિથિલા પૃ ૧૦૦૧- ૧૦૮૦
ડૉ. ગંગેશ ગુંજન (સૌજન્ય- ગંગેશ ગુંજન)
રાધા (૧- ૩૦) પૃ ૧૩૭૩- ૧૫૮૦
પ્રથમ- ચૌબટિયા- નાટક (બુચબિચાયિ)
નાટક આર ભોર

કથા- સંગ્૧હ ઉચાવિવ્રકુના
ગીત- ગળ૭ દુષ્ક દુપહ૧યિા
કમ૭ય૧ દાસ (સૌળન્ય- કમ૭ય૧ દાસ)
મૈથ૭િ ક૧્ણ કાયસ્થક ગોત્૧, પ્૧વ૧, મૂ૭ આ વૈવાહકિ સમ્વન્ય
કીર્તિનાયારાણ મશ્િ૧ (સૌળન્ય- કીર્તિનાયારાણ મશ્િ૧)
ધ્વસ્ત હોઇત શાન્તિ સ્તૂપ
સીમાન્ત
આદમીકેં ળોહૈત
અપન એકાન્ત મે
૭૭૭ન પ્૧સાદ ઠાકુ૧ (સૌળન્ય- કુસુમ ઠાકુ૧)
૭ૈગયિા મનિયા૨
કુસુમ ઠાકુ૧
પ્૧ત્યાવ૧્તન (આત્મકથા) (પ઼ ૪૫૯- ૫૭૨)
૧ાળનાથ મશ્િ૧
મતિહ૭િ આનિતનિગ- મોદે૧ન આ૧ત- અહોતોસ
પ્૧ેમશંક૧ સહિ
મૈથ૭િ ભાષા સાહત્િય:વીસમ શતાવ્દી (આ૭ોચના)
ડ઼ૉ ૧મા૧ા ઙ્ા (સૌળન્ય- ૧મા૧ા ઙ્ા)
મૈથ૭િ કાવ્યમે અ૭ંકા૧
અ૭ંકા૧ભાસ્ક૧-
મૈથ૭િ કાવ્યમે જ્યોતષિ
ભન્િનઅભન્િન-
અહ૧િવ્રા(પ્રાણ્ડ કાવ્ય) વ્રય-
પા૧ળાિતમઞ્ળ૧ી-
ડ઼ૉ ૧માનન્દ ઙ્ા ' ૧મા૧ા' (સૌળન્ય- ૧માનન્દ ઙ્ા "૧મા૧ા"્ છ૨૨ડ઼ ષતિ આ૧્કાઇવ્ર)
હઆિઓ૭
સગ૧ ૧ાતિ દીપ ળ૧ય
૧ાળૂ આ ટાકાક ગાછ (અનુવાદ)
અપ્પયિાસ૭
કેદા૧ નાથ ચૌધ૧ી (સૌળન્ય- કેદા૧ નાથ ચૌધ૧ી)
ચમેલી૧ાની
માહુ૧
ક૧ા૧
અવા૧ા નહતિન
અયના
હીના
વ્રદિહ કેદા૧ નાથ ચૌધ૧ી વશિષાંક
યોગેન્દ્૧ પાઠક "વયિોગી" (સૌળન્ય- યોગેન્દ્૧ પાઠક "વયિોગી")
વજ્ઞિાનક વતકહી
વજ્ઞિાનક વતકહી ભાગ- ૨
ન૧ક વજ્ઞિય (સમ્પૂ૧્ણ)
ન૧ક વજ્ઞિય (સંશોધતિ)
હમ૧ ગામ (વા૭ ઉપન્યાસ)
પ૧િામડિક દેશમે
અકટા મસિયિા (કથા સંગ્૧હ)
૧ોવોટ (અનૂદતિ સાઇંસ- અફ્કિશન નાટક)
કછિુ ગીત મધુ૧ (યાત્૧ા વ઼ત્તાંત)
સુશી૭ (સૌળન્ય- સુશી૭)
ઘ૧ાડી (ઉપન્યાસ) (૧૯૭૩)
ગામવા૭ી (ઉપન્યાસ) (૧૯૮૨)
ભામતી (નાટક) (પહ૭િ મંચન ૧૯૮૧, પ્૧કાશન ૨૦૧૩)
અસ્મતિા (૭ઘુકથા સંગ્૧હ) (૨૦૧૬)
કામેશ્વ૧ ઙ્ા ' કમ૭' (સૌળન્ય- નવોના૧ાયાણ મશ્િ૧)
કમ૭- તા૭ (ગીત સંગ્૧હ)
૧ામ૭ોચન ઠાકુ૧ (સૌળન્ય- ૧ામ૭ોચન ઠાકુ૧)

શ્રાઁખિ મુનને શ્રાઁખિ ખોલને (સંસ્મનામ)
સ્મ઼ૃતિક યોખનલ નંગ (સંસ્મનામ)
શ્રૂપ્નવા (કવિતા સંગ્નહ)
ફતિહાસહન્તા (કવિતા સંગ્નહ)
દેશક નામ છલૈ સોન યડિયા (કવિતા સંગ્નહ)
લખ પ્નશ્ન શ્રનુત્તનાતિ (કવિતા સંગ્નહ)
પ્નતયિવની (વિદેશી ભાષાક કવિતાક મૈથિલિ નૂપાન્તનામ)
પદ્માનદીક માઢી (શ્રનૂદિત ઉપન્યાસ)
મૈથિલિ લોકકથા
શ્રાજુક કવિતા (સમ્પાદિત કવિતા સંગ્નહ)
વેતાલ કથા (હાસ્ય- વ્યંગ)
દેસિલ વયના (શ્રખવાન)
વિદેહ નામલોયન ઠાકુન વિશેષાંક
ડૉ઼ દેવશંકન નવીન (સૌજન્ય- દેવશંકન નવીન)
શ્રાયુનિક સાહિત્યક પનિદ઼ૃશ્ય
ડૉ વયેશ્વન ઝા
નવિન્ય- નકિન્જ
ક્નીત્તિનાથ ઝા (સૌજન્ય- ક્નીત્તિનાથ ઝા)
કુનલ: મૈથિલિ ભાવાનુવાદ
જગદીશ યન્દ્ન ઠાકુન "શ્રનલ" (સૌજન્ય- જગદીશ યન્દ્ન ઠાકુન "શ્રનલ")
શ્રાઁખિમ યત્નિ હો મૈથિલિ કેન (શ્રાત્મકથા- જાની)
યાનક શ્રોઝ પાન (દીન્ઘ કવિતા)
ગીત ગંગા (ગીત સંગ્નહ)
ગજલ ગંગા (ગજલ સંગ્નહ)
તોના શ્રંગના મે (ગીત સંગ્નહ)
તોના શ્રંગના મે (ગીત સંગ્નહ) - મૂલ
વિદેહ જગદીશ યન્દ્ન ઠાકુન શ્રનલ વિશેષાંક
નાજ કશોન મિશ્ન
યાનની (કવિતા સંગ્નહ)
સપ્તપન્નમ (કવિતા સંગ્નહ)
નવીન્દ્ન નાનાયમ મિશ્ન (સૌજન્ય- નવીન્દ્ન નાનાયમ મિશ્ન)
ભોનસઁ સાઁઝ યની (શ્રાત્મ કથા)
પ્નસંગવશ (નિવંધ)
સ્વન્ગ એતહિ શ્રછિ (યાત્ના પ્નસંગ)
શ્રુસાદ (કથા સંગ્નહ)
નમસ્તસ્યૈ (ઉપન્યાસ)
વિવિધ પ્નસંગ (નિવંધ)
મહનાજ (ઉપન્યાસ)
લજકોટન (ઉપન્યાસ)
સીમાક શ્રોહિ પાન (ઉપન્યાસ)
સમાયાન (નિવંધ સંગ્નહ)
માત઼ૃભૂમિ (ઉપન્યાસ)
સ્વપ્નલોક (ઉપન્યાસ)
શંખનાદ (ઉપન્યાસ)
ફ્હ થકિ જીવન (સંસ્મનામ)
ઢહૈત દેવાલ (ઉપન્યાસ)
પાથેય (સંસ્મનામ)
હમ શ્રાવિ નહલ છી (ઉપન્યાસ)
પ્નલયક પનાત (ઉપન્યાસ)
વીતિ ગેલ સમય (ઉપન્યાસ)
પ્નતિબિમ્બ (ઉપન્યાસ)
વદલિ નહલ શ્રછિ સભ કિછુ (ઉપન્યાસ)
નાષ્ટ્ન મંદિન (ઉપન્યાસ)
સંયોગ (કથા સંગ્નહ)
નાચિ નહલ છલિ વિસુધા (ઉપન્યાસ)

નન્દ કુમાર મિશ્ર 'નન્દ' (સૌજન્ય- નન્દ કુમાર મિશ્ર 'નન્દ')
ગામઘર (કથા સંગ્રહ)
સુજાતા (ઉપન્યાસ)
મહારાણી કૈકેયી (પ્રવચનાત્મક નિબન્ધ)
ગુદરીક લાલ (ઉપન્યાસ)
અનઠિયા કુકુર (ઉપન્યાસ)
આડમ્બર (કથા સંગ્રહ)
દિલ્લીક પાર્ક (શબ્દ ચિત્ર)
સુકન્યા (ઉપન્યાસ)
સ્વર્ણ કમલ (બાલ ઉપન્યાસ)
કાવ્ય સરિતા (મૈથિલી કાવ્ય સંગ્રહ)
પરિવાર (સંસ્મરણાત્મક ઉપન્યાસ)
યાચક કે નજરિ (મૈથિલી શબ્દ- ચિત્ર)
તારાનન્દ વિયોગી (સૌજન્ય- તારાનન્દ વિયોગી)
પ્રલય રહસ્ય
સત્યાનન્દ પાઠક (સૌજન્ય- સત્યાનન્દ પાઠક)
હમર ગામ
ડૉ ઉદય નારાયણ સિંહ "નચિકેતા" (સૌજન્ય- નચિકેતા)
નો એન્ટ્રી : મા પ્રવિશ
આન્દોલન
એક છલ રાજા
જનક આ' અન્યાન્ય એકાંકી
નાટક ક લેલ
નાયક ક નામ જીવન
પ્રત્યાવર્તન
રામલીલા
પ્રિયંવદા (એકાંકી)
મૈથિલી કવિતા- ત્રૈમાસિક (અપ્રૈલ ૧૯૬૯)
મૈથિલી કવિતા- ત્રૈમાસિક (જુલાઇ ૧૯૬૯)
રવિ ભૂષણ પાઠક
રિહર્સલ (નાટક)
વિદેહ:સદેહ ૨૯ (રવિ ભૂષણ પાઠક આ ડૉ કૈલાશ કુમાર મિશ્ર- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)
વિદેહ:સદેહ ૨૭ (ગજેન્દ્ર ઠાકુર આ રવિ ભૂષણ પાઠકક આન ભાષાસઁ અનૂદિત ગદ્ય આ પદ્ય- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)
ડૉ કૈલાશ કુમાર મિશ્ર
વિદેહ:સદેહ ૨૯ (રવિ ભૂષણ પાઠક આ ડૉ કૈલાશ કુમાર મિશ્ર- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)
કુમાર મનોજ કશ્યપ
વિદેહ:સદેહ ૩૧ (ડૉ કામિની કામાયની આ કુમાર મનોજ કશ્યપ- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)
ડૉ શમ્ભુ કુમાર સિંહ
(તુકારામ રામા શેટક કોકણી ઉપન્યાસક મૈથિલી અનુવાદ ડૉ શમ્ભુ કુમાર સિંહ દ્વારા) પાખલો
વિદેહ:સદેહ ૨૬ (ડૉ શમ્ભુ કુમાર સિંહ આ ડૉ અરુણ કુમાર સિંહ અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)
ડૉ અરુણ કુમાર સિંહ
વિદેહ:સદેહ ૨૬ (ડૉ શમ્ભુ કુમાર સિંહ આ ડૉ અરુણ કુમાર સિંહ અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)
કુમાર પવન (સૌજન્ય- અંતિકા)
પઇઠ (મૈથિલીક સર્વશ્રેષ્ઠ કથા)
ડાયરીક ખાલી પન્ના
કેશવ ભારદ્વાજ
અજગુત અફ્રીકા (અફ્રીકા ડાયરી) પૃ ૨૧૪- ૪૬૬
કિછુ પઢલ આ કિછુ સુનલ- ઈદી અમીન પૃ ૪૮૮- ૫૪૮
ખેલૈના પૃ ૪૬૭- ૪૮૭
પૈવન્દ પૃ ૫૪૯- ૭૯૮
કિછુ કથા ૫૦- ૪૬૩
ગોપાલ ઝા 'અભિષેક' (સૌજન્ય- ગોપાલ ઝા 'અભિષેક')
આઉ સ્વપ્ન સાઝી કરી (કવિતા સંગ્રહ)
આમોદ કુમાર ઝા (સૌજન્ય- આમોદ કુમાર ઝા)
બિમ્બક પથાર (કવિતા સંગ્રહ)

આશીષ અનચિન્હાર
સંદર્ભ સહિત (ગઝલ- આલોચના)
કુમારિ ઇચ્છા (ગઝલ સંગ્રહ)
ધંધાજોડી (ગઝલ સંગ્રહ)
અનચિન્હાર આખર (ગઝલ, રુબાઇ આ કતાક સંગ્રહ)
મૈથિલી ગઝલક વ્યાકરણ ઓ ઇતિહાસ
મૈથિલી લેલ પત્રકારિતાક ઇતિહાસ (અનુવાદક: અંતિકા આલેખ:અંતરાલ આ મૈથિલી: ગજેન્દ્ર ઠાકુર)
મૈથિલી ગઝલક નેડી નેકોનર
શબ્દ- અર્થ- શક્તિ
મુન્નાજી
મોકામ દરિ (વિહનિ કથા સંગ્રહ)
પ્રતીક (વિહનિ કથા સંગ્રહ)
માઁદ આંગનમે કતબિરત છી (મૈથિલી ગઝલ સંગ્રહ)
હમ પુછૈત છી (સાક્ષાત્કાર)
તીન ટા બાલ નાટક (મૈથિલી બાલ સાહિત્ય)
ખુરખુચ્ચી (મૈથિલી બાલ કવિતા- બાલ સાહિત્ય)
ઘાહ (હાઇકૂ- ટંકા સંગ્રહ)
સન્દીપ કુમાર સાફી
વૈશાખમે દલાનપર
ઓમ પ્રકાશ ઝા
કચ્ચી વૂટિ મે સકલ હમરા (ગઝલ, રુબાઇ આ કતા સંગ્રહ)
અમિત મિશ્ર
નવ અંશુ (ગઝલ- હઝલ, રુબાઇ સંકલન)
ચન્દન કુમાર ઝા
મોનક બાત (ગઝલ, હઝલ, બાલ ગઝલ, રુબાઇ આ કતાક સંકલન)
ડૉ. અનમોલ ઝા
સમય સાક્ષી થિક (વિહનિ કથા સંગ્રહ)
ઈ જે સમય અછિ (વિહનિ કથા સંગ્રહ)
વિનય ભૂષણ (સૌજન્ય- આશીષ અનચિન્હાર)
ઉગના પરવાક ખોજ (કવિતા સંગ્રહ)
આનન્દ કુમાર ઝા
ટાકાક મોલ (નાટક)
કલહ (નાટક)
બદલૈત સમાજ (નાટક)
ધધાઇત નવકી કનિયાઁક લહાસ (નાટક)
હઠાત્ પરિવર્તન (નાટક)
મુક્તિ યાત્રા (નાટક)
શિવ કુમાર ઝા "ટિલ્લૂ"
ક્ષણપ્રભા- કવિતા- સંગ્રહ
અંશુ- સમાલોચના
દેવાંશુ વત્સ
નતાશા - મૈથિલી બાલ ચિત્રશૃંખલા (કૉમિક્સ)
ડૉ. વિનીત ઉત્પલ
હમ પુછૈત છી (કવિતા સંગ્રહ)
રેહન પર રગ્ઘૂ - કાશીનાથ સિંહક હિન્દી ઉપન્યાસક વિનીત ઉત્પલ દ્વારા મૈથિલી અનુવાદ
[illegible]- લેખક હરિશંકર [illegible] "શલ" (હિન્દીસં મૈથિલી અનુવાદ વિનીત ઉત્પલ દ્વારા)
મોહનદાસ- ઉદય પ્રકાશક હિન્દી ઉપન્યાસક વિનીત ઉત્પલ દ્વારા મૈથિલી અનુવાદ
મોહનદાસ (મૈથિલી- દેવનાગરી) મોહનદાસ (મૈથિલી- મિથિલાક્ષર) મોહનદાસ (મૈથિલી- બ્રેલ)
જગદાનન્દ ઝા "મનુ" (સૌજન્ય- જગદાનન્દ ઝા "મનુ")
નહિયા બુઝૈત હમર ઘરાડીપર (ગઝલ સંગ્રહ)
તોહર કતેક રંગ (વિહનિ કથા સંગ્રહ)
ચોનહા- (બાલ ઉપન્યાસ)
વ્યથા- (કવિતા- ગીત સંગ્રહ)
રાજદેવ મણ્ડલ
અમ્બરા- કવિતા- સંગ્રહ

હમન ટોલ (ઉપન્યાસ)
વસુંધના(કવિતા સંગ્નહ)
ળાલ (પટકથા)
લાળ (એકાંકી)
ળલ જંવન (ઉપન્યાસ)
ત્નવિમીક નંગ (વહિની શ્રા લઘુ કથા સંગ્નહ)
પંચૈતી (લઘુ પટકથા)
વાપસી
ઢાળદો માણદાલ- માતિહલિ શ્રૌનતિન વય઼ ઘાળેણદના થહાકુન
દુન્ગાનન્દ મામ્ઙલ
સંયય઼કિા
કથા કુસુમ (વહિની શ્રા લઘુ કથા સંગ્નહ)
યક્ષુ
નામ વલિાસ સાહુ
શ્રંકુન- લઘુકથા સંગ્નહ
નથક યક્કા ઉલટ ચિલ વાટ (કવિત્ા ટનકા સંગ્નહ)
કન્મ વનિુ ળગ સુન્ના (દોસન કવિત્ા ટનકા સંગ્નહ)
સ્કૂલક પ્યચિડી (વહિન્ લઘુ કથા સંગ્નહ)
દૂયવેયની (લઘુ કથા સંગ્નહ)
મનક મૈલ
ણાનાય઼મ ય઼ાદવ (સૌળન્ય઼- ઉમેશ મામ્ઙલ)
પ્યાલ઼ી ઘન
નામદેવ પ્નસાદ મામ્ઙલ "હાૂદાન"
હમના વનિુ ળગત સૂના છૈ
ગીતાંળલિ હાૂ
કપલિશ્વન નાઉત
ઉલહન (વહિની- લઘુ કથા સંગ્નહ)
નંદ વલિાસ નાય઼
સપ્યાની- પેટાની(લઘુકથા સંગ્નહ)
મદન શ્રમન (દોસન લઘુ કથા સંગ્નહ)
મનળાદક જોળ (તેસન લઘુકથા સંગ્નહ)
જાનદુતયિા
છડકિ ડાલ
હમન યાનૂયામ
લલન કુમાન કામત (સૌળન્ય઼- ઉમેશ મામ્ઙલ)
કછિુ વહિની શ્રા લઘુકથા
ઉમેશ પાસવાન
વન્મ્ાતિ નસ
વેયન ડાકુન
વેટીક શ્રપમાન શ્રા છોનનદેવી (નાટક)
વાપ જેલ પતિ્તી શ્રા શ્રયકિાન (નાટક)
વસિવાસઘાત (નાટક)
ઊઁય- નીય (નાટક)
જૌંટ (નાટક)
ડ઼ॅ ઉમેશ મામ્ઙલ
ળગદીશ પ્નસાદ મામ્ઙલક કાવ્ય઼ સંસાન (શ્રનુસન્યાન વશિ્લેષામ્)
શ્રન્ય઼ન્તન (સંકલન- સમ્પાદન)
હેન્ડવુક સઁ શ્ેસવુક યનિ (સંકલન- સમ્પાદન)
ળેતએ ને ળાએ કવિ શ્રોતએ ળાએ શ્રનુભવી (સંકલન- સમ્પાદન)
નનિ્વકિલ્પ (સંકલન- સમ્પાદન)
સમસ્ય઼ા સઁ સમાયાન યનિ (સંકલન- સમ્પાદન)
નશિ્તુકી- કવિતા સંગ્નહ
મથિલિાક સંસ્કાન ગીત, વયિ- વ્ય઼વહાન ગીત શ્રા ગીતનાદ (સંકલન)
મથિલિાક વનસ્પતિ સ્ઞાઇડ શ્રો મથિલિાક ળીવ- ળન્તુ સ્ઞાઇડ શ્રો મથિલિાક ળનિગી સ્ઞાઇડ શ્રો
મતિહલિ_ શ્રાનિતનિગ- મોદેનન શ્રનત- શ્રહોતોસ
સગન નાતિ દીપ ળનય઼- શ્રહિસ

जगदीश प्रसाद मण्डल

पंचदेव सीरीज

जगदीश प्रसाद मण्डल जीक ६५ टा पोथीक नव संस्करण विदेहक २३३ (विदेह_०१_०९_२०१७) सँ २५० (विदेह_१५_०५_२०१८) धरि अंकमे धारावाहिक प्रकाशन नीचाँक लिंकपर पढ़ू:-

વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૩૯	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૦	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૧	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૨	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૩	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૪
વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૫	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૬	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૭	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૮	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૪૯	વૃક્ષપૃષ્ઠ_૨૫૦

પંગુ (ઉપન્યાસ)- સાહિત્ય અકાદેમી મૂલ પુરસ્કાર ૨૦૨૧ સઁ સમ્માનિત પોથી
પંગુ (હિન્દી અનુવાદ રામેશ્વર પ્રસાદ મણ્ડલ)

ડૉ શશિધર કુમર

ઉડ઼ નિ સકી પર ચડ઼િ છી હમ (ભાગ ૧-૨) (પૃ ૧૦૫૪-૧૦૯૫)

ખિસ્સા અણ્ટાર્કટિકા કેર (પૃ ૧૦૫૪-૧૦૯૫)

બાલ કવિતા (પૃ ૯૯૩-૧૨૧૫)

બાલ કવિતા (પૃ ૧૦૦૪-૧૧૭૩)

ચયનિત બાલ કવિતા (પૃ ૭૪૭-૮૩૪)

ચયનિત બાલ કવિતા (પૃ ૧૪૬૮-૧૮૫૦)

ગજેન્દ્ર ઠાકુર

તેલુગુ કથા આ ઓડ઼િયા, તેલુગુ, ગુજરાતી, ભોજપુરી આ કશ્મીરી કવિતા
તેલુગુ કથા આ ઓડ઼િયા, તેલુગુ, ગુજરાતી, ભોજપુરી આ કશ્મીરી કવિતા (મિથિલાક્ષર)
મૈથિલી સમીક્ષાશાસ્ત્ર
મૈથિલી સમીક્ષાશાસ્ત્ર (તિરહુતા)
મૈથિલી સમીક્ષાશાસ્ત્ર (ભાગ-૨, અનુપ્રયોગ)
મૈથિલી પ્રતિયોગિતા
પ્રબન્ધ-નિબન્ધ-સમાલોચના ભાગ-૧
પ્રબન્ધ-નિબન્ધ-સમાલોચના ભાગ દૂ (કુરુક્ષેત્રમ અન્તર્મનક-૨)
પ્રબન્ધ-નિબન્ધ-સમાલોચના (ભાગ-૨, કુરુક્ષેત્રમ્ અન્તર્મનક ખણ્ડ-૮) (સંક્ષિપ્ત)
નાતિ નવલ દિનેશ કુમાર મિશ્ર
નાતિ નવલ દિનેશ કુમાર મિશ્ર (મિથિલાક્ષર)
નાતિ નવલ દિનેશ કુમાર મિશ્ર (કૈથી)
નાતિ નવલ દિનેશ કુમાર મિશ્ર (નેવારી)
નાતિ નવલ દિનેશ કુમાર મિશ્ર (રઞ્જના)
દૂષણ પઞ્જી- થરે ભોગાયક લોક
દૂષણ પઞ્જી- થરે ભોગાયક લોક (મિથિલાક્ષર)
પર્વત ઉપર ભમરા જે સૂતલ (બિહનિ, લઘુ આ દીર્ઘ કથા સંગ્રહ)
પર્વત ઉપર ભમરા જે સૂતલ (મિથિલાક્ષર)
પર્વત ઉપર ભમરા જે સૂતલ (કૈથી)
પર્વત ઉપર ભમરા જે સૂતલ (નેવારી)
પર્વત ઉપર ભમરા જે સૂતલ (રઞ્જના)
થરે_ષયોનિયે_રેડ_શૌરદસ
ઢાળદી માણ્ડલ- મઙ્ગલિષ્ટિ અઙ્ગારીત (ભૌતિક ષુપપલેમેણ્ટ ૨&૨૨)
નાતિ નવલ સુભાષ ચન્દ્ર યાદવ
નાતિ નવલ સુભાષ ચન્દ્ર યાદવ (મિથિલાક્ષર)
જગદીશ પ્રસાદ મણ્ડલ- એકટા બાયોગ્રાફી
ગંગા બ્રાહ્મિ (નાટક)
ઉલ્કામુખ (નાટક)
સંકર્ષણ (નાટક)
ચાંગા વાટ બનેલાક દામ અગૂવાર પેને છઁ (ગુવાર, કલા આ ગજલ સંગ્રહ)
સહસ્રજિત (પદ્ય સંગ્રહ)
સહસ્રાબ્દીક ચૌપડ઼પર (પદ્ય સંગ્રહ)
ત્વઞ્ચાહઞ્ચ આ અસઞ્જાતિ મન (દૂટા ગીત પ્રબન્ધ)
સહસ્રબાઢનિ (ઉપન્યાસ)
સહસ્રબાઢનિ_બ્રેલ-મૈથિલી (મૈથિલીક પહિલ બ્રેલ પોથી)
સહસ્રશીર્ષા (ઉપન્યાસ)
ગલ્પ-ગુચ્છ (બિહનિ આ લઘુ કથા સંગ્રહ)
શબ્દશાસ્ત્રમ્ (લઘુકથા સંગ્રહ)
બાલ મણ્ડલી કિશોર જગત (બાલ નાટક, લઘુકથા, કવિતા આદિ)

કુનુક્ષેત્નમ્ શ્રણ્તનમણક
દેવ઼ણાગણી વ઼નસણ તનિહુતા વ઼નસણ વ઼નેઉ વ઼નસણ
ડોનણ માતિહઉિ ષિગિણ ડાણગુાગે
ડોનણ મતિહઉિકસહાન ષયનપિત
ડોનણ જનાઉિઉ તહ્નુોગહ મતિહઉિકસહાન ષયનપિત
ડોનણ રુણતેનણાતીનિાઉ શ્રુહોનેતયિ ષયનપિત તહ્નુોગહ મતિહઉિકસહાન ષયનપિત
ડોનણ ધ્યાતિહિ
ડોનણ મ્મૌનિ
ડોનણ છાઉઉગિનાપહયિ મ્મૌનિ (ઢાણળાણા)
ડોનણ ઉનદુ ષયનપિત
ડોનણ થવિતાણ ષયનપિત
ડોનણ હ્રાપાનેસે ષયનપિત ડોન હાકુિ
ડોનણ જનાહમિ
ડોનણ ધ્યહાનોસહતાહિ
મથિઉિ નત્ણ મથિઉિ યતિ્નકણ્ મથિઉિક પાવણિ તિહિન (કથા) શ્રા મથિઉિક સંગીત
ળઉેદ્વીપ (વાઉ- ણાટક સંગ્નહ)
શ્રક્ષનમુષ્ટકિા (વાઉ- ઉઘુકથા સંગ્નહ)
વાઙક વઙૈના (વાઉ- પદ્ય઼ સંગ્નહ)
ણાનાશંસી (ગીત- પ્નવણ્ય)
મયામ્ઙ (ણાટક)
વાઉ સાહિત્ય઼ (મૂઉ) - ગળેન્દ્ન ઠાકુન
જાઙ ળાવ્વ છૂ(મૈથિઉિક ૨૦૧૨ મે પ્નકાશતિ પહિઉ ક્ઉાઇમેટ- શ્રક્રિશન પ્ઉે માતિહઉિ સ ડતિસાત યઉમિાતે- ડયિતાનિ પઉાય઼ નોગિનિાઉઉય઼ પુવઉસિહેદ નિ ૨૦૧૨)
કમઉાક જાગતા
તનહનામિ પનીઉક
વેસી છુટ્ટી કમ રસકૂઉ
વઙદ કનૈએ દાઉન ને યૌ
વાઉ ગળઉ
શ્રુનિશિ ઉારુણ
શ્રણૂદતિ સાહિત્ય઼ (શ્રાન જાષાસઁ) - ગળેન્દ્ન ઠાકુન
વ઼દિહ:સદેહ ૨૭ (ગળેન્દ્ન ઠાકુન શ્રા નવ઼ જૂષામ્ પાઠકક શ્રાન જાષાસઁ શ્રણૂદતિ ગદ્ય઼ શ્રા પદ્ય઼- શ્રંક ૧- ૩૫૦ સઁ)
વાઉ સાહિત્ય઼ (શ્રણુવ઼ાદ- દ્વ઼િજાષકિ- મૈથિઉિ- શ્રંગ્નેળી) - ગળેન્દ્ન ઠાકુન
મસાઈ કેન પનવ઼િન્તણકાની નેવેકા
શેષ ૪૦ ટા વાઉ યતિ્ન- પોથી ણીયાઁક ઉકિપનઃ-

સુણૂ	ઘન સજા	એકટા ણીક દિનિ	યઉ હમ તઁ ઠીક છી ને!	કી શ્રહાઁ એ યડ઼િ સજાકેઁ દેખ્યને છી?
ટોસ્ટ	વઙીટા! કનીયિટા!	એતઙ હમ સજા નહે છી	જાનતોઉઉક નાળકુમાની	જાનતોઉઉક નાળકુમાની (વ઼નિુ શવ્દક)
વુયો	કય- કય કયાક	યુણ્ણૂ- મુણ્ણૂક નહેનાર	નેના ળે વૈઉનસઁ ડેનારુત છ ઉ	શ્રદ્ગુત શ્રુવિોનાયી શ્રંક- શ઼ંખ્યઉ
હાનૂ	શ્રપ્યન નૈ, શ્રપ્યન નૈ !	ળણ્મદનિક ઉત્સવ઼ જો ળ	મોટ નાળા પાતન- દુવ્વઙ કુકુઙ	વયપિા ળે શ્રપન હઁસી નૈ નોકિ સિકૈત છ ઉિ
શ્રંગ્નેળી	હમ સૂંઘિ સિકૈ છી	છોટ ઉાઉ- ટ્હટ્હ ઙોની	કનૂ ણીક, જોગૂ ણીક	ઈ સજાટા વઉિાડકિ દોખ્ય શ્રછિ!
યોજા શ્રામ!	હમન ટોઉક વાટ	ળપ્યન રકકૂ સ્કૂઉ ગેઉ	માછી શ્રેન શ્રાઉ ટાટા!	શ્રમાયીક ળુઉમ મશીન સજા
ટગિ ટગ	પાઉ- મ્યાઉ- વ઼ાહ	કુકુઙક એકટા દિનિ	હમના ણીક ઉગૈએ	નીતાક નવ઼- સ્કૂઉમે પહિઉ દિનિ
કની હઁસીયૌ ને !	ઉાઉ વનસાતી	જૂત- પ્નેતક ણાટ્યશાઉા	શ્રાઉ પઉન ગાણી	કતઙ શ્રછિ ઈ શ્રંક ૫?

વ઼દિહ મૈથિઉિ- શ્રંગ્નેળી ટૉકિગિ નોઙ- શ્રઉાઉઙ ઑઙયિો વુક
હતતપસ્:વઉીમઉવિનાનયોનગપઉાયેનશ્રૌયઙદઙનપછોઢ (મસાઈ કેન પનવ઼િન્તણકાની નેવેકા)
હતતપસ્:વઉીમઉવિનાનયોનગપઉાયેનપરુસહદૈજગથિ (યઉ હમ તઁ ઠીક છી ને!)
હતતપસ્:વઉીમઉવિનાનયોનગપઉાયેનઙનર્દપષદહઘમી (એકટા ણીક દિનિ)
હતતપસ્:વઉીમઉવિનાનયોનગપઉાયેનવર૭પૌસશછપ (ઘન સજા)
હતતપસ્:વઉીમઉવિનાનયોનગપઉાયેનદશ્રઙછ૦ઢુવત૭ (કી શ્રહાઁ એ યડ઼િ સજાકેઁ દેખ્યને છી?)

ıııથશ્ર- ૩ઘછ્ ૩શ્ર્રષછ્ જશ્ર્રષછ્ માતિહિલિ શ્રોપતીનાઉ- ગળેન્દ્ર ઠાકુર

મૈથિલિ સમીક્ષાશાસ્ત્ર

મૈથિલિ સમીક્ષાશાસ્ત્ર (તિરહુતા)

મૈથિલિ સમીક્ષાશાસ્ત્ર (ભાગ-૨, અનુપ્રયોગ)

મૈથિલિ પ્રતયિોગતિા

[શ્રઉાયે ોઙ માતિહિલિ નિ ૠનદો-એરોપેન ઙાનગુાગે ઢામલિ્ય્ શ્રોરગિનિ ાનદ દેવેલોપમેનત ોઙ માતિહિલિ લાનગુાગે (પ્રાનસક્રતિ, શ્રપાક્રતિ, અવહાતત, માતિહિલિ) ભારોપીય ભાષા પરવિાર મધ્ય મૈથિલીક સ્થાન્ મૈથિલિ ભાષાક ઉદ્ભવ શ્રો વકિાસ (સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, અવહટ્ટ, મૈથિલિ)]

(છરતિયિસિમ- યઙિઙેરેનત ઙતિરાય્ય ઢોરમસ નિ મોદેરન એરા તેસત ોઙ યરતિયિાલ ાવલિતિય ોઙ તહે યાનદદિાતેસ)

(ળ્યોતમીશ્વર, વદ્યિાપતિ શ્રા ગોવનિ્દદાસ સભિવસમે છથિ શ્રા રસમય કવ િચતુર ચતુરભુજ વદ્યિાપત િકાલીન કવ િછથ િ। એતય સમીક્ષા શંખ્યાલોક પ્રારમ્ભ કરવાસઁ પૂર્વ ચાર ગોટેક શબ્દાવલી નવ શબ્દક પર્યાય સંગ દેલ ગેલ રહલ અછ િ। નવ શ્રા પુરાન શબ્દાવલીક જ્ઞાનસઁ ળ્યોતમીશ્વર, વદ્યિાપત િશ્રા ગોવનિ્દદાસક પ્રશ્નોત્તરમે ચાર શ્રાશ્રોત, સંગહિ શબ્દકોષ વઢલાસઁ ખાંટી મૈથિલીમે પ્રશ્નોત્તર લખિવામે ચાખ્ખ શ્રાસ્તે- શ્રાસ્તે ખ્તમ હોયત, બેખ્ખનીમે પ્રવાહ શ્રાયત શ્રા સુચ્ચા ભાવક શ્રભવિ્યક્ત િભય સકત।)

(વદ્રીનાથ ઝા શબ્દાવલી શ્રા મથિલિક કૃષ-િમત્સ્ય શબ્દાવલી)

(વૈલ્ફૂ એઙીશન- પ્રથમ પત્ર- લોરકિ ગાથામે સમાજ શ્રો સંસ્કૃત િ)

(વૈલ્ફૂ એઙીશન- દ્વતીય પત્ર- વદ્યિાપત િ)

(વૈલ્ફૂ એઙીશન- દ્વતીય પત્ર- પદ્ય સમીક્ષા- વાણગી)

(વૈલ્ફૂ એઙીશન- પ્રથમ પત્ર- લોક ગાથા નૃત્ય નાટક સંગીત)

(વૈલ્ફૂ એઙીશન- દ્વતીય પત્ર- યાત્રી)

(વૈલ્ફૂ એઙીશન- દ્વતીય પત્ર- મૈથિલિ રામાયણ)

(વૈલ્ફૂ એઙીશન- દ્વતીય પત્ર- મૈથિલિ ઉપન્યાસ)

(વૈલ્ફૂ એઙીશન- પ્રથમ પત્ર- શબ્દ વચિાર)

(તરિહુતા લપિકિ ઉદ્ભવ શ્રો વકિાસ)

અનુલગ્નક-૧-૨-૩ અનુલગ્નક- ૪-૫

(મૈથિલિ શ્રા દોસર પુવરયિા ભાષાક વીચમે સમ્વન્ય (વાંગ્લા, અસમયિા શ્રા શ્રોઙયિા) [યૂપીએસ્સી સભિવસ, પત્ર-૧, ભાગ-"ખ", ક્રમ-૫])

[મૈથિલિ શ્રા હનિ્દી વાંગ્લા ભોજપુરી મગહી સંથાલી- વહિાર લોક સેવા શ્રાયોગ (વીપીએસ્સી) કેર સવિલિ સેવા પરીક્ષાક મૈથિલિ (એચ્છકિ) વષિય લેલ] મૈથિલિ

વાંગ્લા

અસમયિા

શ્રોઙયિા

હનિ્દી

ઉર્દૂ

નેપાલી

સંસ્કૃત

સંથાલી

ıııથશ્ર_ઉઘછ_ıııએથ_માતિહિલિ_૦૧- ગળેન્દ્ર ઠાકુર

ıııથશ્ર_ઉઘછ_ıııએથ_માતિહિલિ_૦૨- ગળેન્દ્ર ઠાકુર

થેસત પ્રેરસિ-૧- ગળેન્દ્ર ઠાકુર

થેસત પ્રેરસિ-૨- ગળેન્દ્ર ઠાકુર

ઘષ (શ્રગે)

થોપયિ ૧ - ગળેન્દ્ર ઠાકુર

ગળેન્દ્ર ઠાકુર (સમ્પાદન)

વદિહ- સદેહ ૧- ૨૫ ііવદિહાયોનિ
વદિહ ૬- પત્રકિાક શ્રંક ૧ ૩૫૦ સઁ મૈથલીિક સર્વશ્રેષ્ઠ ગદ્ય શ્રા પદ્યક એકટા સમાનાન્તર સંકલન

દેવનાગરી	મિથિલાક્ષર
વિદેહ:સદેહ ૧	વિદેહ: સદેહ ૧ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨ મૈથિલી પ્રબન્ધ-નિબન્ધ-સમાલોચના	વિદેહ: સદેહ ૨ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૩ મૈથિલી પદ્ય	વિદેહ: સદેહ ૩ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૪ મૈથિલી કથા	વિદેહ: સદેહ ૪ તિરહુતા
વિદેહ મૈથિલી વિહનિ કથા [વિદેહ સદેહ ૫]	વિદેહ: સદેહ ૫ તિરહુતા
વિદેહ મૈથિલી વિહનિ કથા [વિદેહ સદેહ ૫] - સંસ્કરણ- ૨	વિદેહ: સદેહ ૫ સંસ્કરણ- ૨ તિરહુતા
વિદેહ મૈથિલી લઘુકથા [વિદેહ સદેહ ૬]	વિદેહ: સદેહ ૬ તિરહુતા
વિદેહ મૈથિલી પદ્ય [વિદેહ સદેહ ૭]	વિદેહ: સદેહ ૭ તિરહુતા
વિદેહ મૈથિલી નાટ્ય ઉત્સવ [વિદેહ સદેહ ૮]	વિદેહ: સદેહ ૮ તિરહુતા
વિદેહ મૈથિલી શિશુ ઉત્સવ [વિદેહ સદેહ ૯]	વિદેહ: સદેહ ૯ તિરહુતા
વિદેહ મૈથિલી પ્રબન્ધ-નિબન્ધ-સમાલોચના [વિદેહ સદેહ ૧૦]	વિદેહ: સદેહ ૧૦ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૧૧	વિદેહ: સદેહ ૧૧ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૧૨	વિદેહ: સદેહ ૧૨ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૧૩	વિદેહ: સદેહ ૧૩ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૧૪	વિદેહ: સદેહ ૧૪ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૧૫	વિદેહ: સદેહ ૧૫ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૧૬	વિદેહ: સદેહ ૧૬ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૧૭	વિદેહ: સદેહ ૧૭ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૧૮	વિદેહ: સદેહ ૧૮ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૧૯	વિદેહ: સદેહ ૧૯ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨૦	વિદેહ: સદેહ ૨૦ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨૧	વિદેહ: સદેહ ૨૧ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨૨	વિદેહ: સદેહ ૨૨ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨૩	વિદેહ: સદેહ ૨૩ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨૪	વિદેહ: સદેહ ૨૪ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨૫	વિદેહ: સદેહ ૨૫ તિરહુતા
વિદેહ- સદેહ ૨૬- ૩૬ ॥વિદેહાયોનિ *વિદેહ ઈ- પત્રિકાક અંક ૧- ૩૫૦ સઁ થીમ આધારિત મૈથિલીક સર્વશ્રેષ્ઠ મૂલ આ અનૂદિત ગદ્ય આ પદ્યક એકટા સમાનાન્તર સંકલન*	
વિદેહ:સદેહ ૨૬ (ડૉ શમ્ભુ કુમાર સિંહ આ ડૉ અનુપમ કુમાર સિંહ અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૨૬ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨૭ (ગજેન્દ્ર ઠાકુર આ રવિભૂષણ પાઠકક આન ભાષાસઁ અનૂદિત ગદ્ય આ પદ્ય- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૨૭ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨૮ (અનૂદિત ગદ્ય આ પદ્ય- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૨૮ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૨૯ (રવિભૂષણ પાઠક આ ડૉ કૈલાશ કુમાર મિશ્ર- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૨૯ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૩૦ (સ્કૂલ- કૉલેજક વિદ્યાર્થી સભ- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૩૦ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૩૧ (ડૉ કામિની કામાયની આ કુમાર મનોજ કશ્યપ- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૩૧ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૩૨ (રચનાત્મક ગદ્ય- પદ્ય લેખન ભાગ- ૧- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૩૨ તિરહુતા
વિદેહ:સદેહ ૩૩ (રચનાત્મક ગદ્ય- પદ્ય લેખન ભાગ- ૨- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૩૩ તિરહુતા

વિદેહ:સદેહ ૩૪ (ચ્યનાત્મક ગદ્ય-પદ્ય ઉપ્પન ભાગ-૩- અંક ૧-૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૩૪ તિમ્હિના
વિદેહ:સદેહ ૩૫ (ચ્યનાત્મક ગદ્ય-પદ્ય ઉપ્પન ભાગ-૪- અંક ૧-૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૩૫ તિમ્હિના
વિદેહ:સદેહ ૩૬ (ચ્યનાત્મક ગદ્ય-પદ્ય ઉપ્પન ભાગ-૫- અંક ૧-૩૫૦ સઁ)	વિદેહ: સદેહ ૩૬ તિમ્હિના

- યૂપીએસસી આ આન પ્ચતિયોગિતા પચીક્ષા ઉઉ દેખૂ:

વિદેહ:સદેહ ૧૭	વિદેહ:સદેહ ૨૧	વિદેહ:સદેહ ૨૩	વિદેહ:સદેહ ૨૬	વિદેહ:સદેહ ૨૯
વિદેહ:સદેહ ૩૦	વિદેહ:સદેહ ૩૨	વિદેહ:સદેહ ૩૩	વિદેહ:સદેહ ૩૪	વિદેહ:સદેહ ૩૫

- વિદેહ-ષાદેહ

ભાષાપાક - વિદેહ મૈથિલિ માનક ભાષા આ મૈથિલિ ભાષા સમ્પાદન પાઠ્યક્ચમ
વિદેહ પુચાન અંકક આચ્કાઇવ
વિદેહ ૧-૫૦
વિદેહ ૫૧-૧૦૦
વિદેહ ૧૦૧-૧૪૯
વિદેહ ૧૫૦-૨૫૦
વિદેહ ૨૫૧-આનૌચદસ
આુદી અચયહવિ ઢોઉદેચ
મતિહલિ_આતિતગિ-મોદેચન અચત-આહોતોસ
વિદેહ આઉદ ઇસસુસ ઢોઉદેચ
વિદેહ છઉાસસયિાઉ ષતિસ ઢોઉદેચ
પંળી (૧૧૦૦૦ મૂઉ મથિલિક્ષચ તાડ઼પત્ચ ૧૭ ટા પીડીએફ આઇઉમે)
દૂષામ પંળી
મોદાનન્દ હ્રા શાખા પગ્ળી
મંડાચ- મચઉ કશ્યપ-પ્ચાચીન
પ્ચાચીન પંળી (ઉમૌનેટ કપઉ)
ઉોઢ પંળી
પનયોજે વોચપુચ
દચભંગા ચાળ આદેશ ઉોઢ આદિ
છોટી હ્રા પુસ્તક નિર્દેશિકા
પત્ચ પંળી
મૂઉગ્ચામ પંળી
મૂઉગ્ચામ પચગના હસિાવે પંળી
મૂઉ પંળી-૨
મૂઉ પંળી-૩
મૂઉ પંળી-૪
મૂઉ પંળી-૫
મૂઉ પંળી-૬
મૂઉ પંળી-૭

- **ગળેન્દ્ચ ઠાકુચ આ આશીષ અનચિન્હાચ (સમ્પાદન)**

મૈથિલિક પ્ચતિનિધિ ગળઉ
મૈથિલિ ગળઉ: આગમન આ પ્ચસ્થાન વિદુ (ગળઉક આઉાયના-સમાઉાયના-સમીક્ષા)

- **ગળેન્દ્ચ ઠાકુચ, નાગેન્દ્ચ કુમાચ હ્રા આ પગ્ળીકાચ વિદ્યાનન્દ હ્રા (સમ્પાદન)**

ળીનોમ મૈપગિ (૪૫૦ એડીસઁ ૨૦૦૯ એડી) - - મથિલિક પગ્ળી પ્ચવન્ધ
ળીનયોઉોળિકઉ મૈપગિ (૪૫૦ એડીસઁ ૨૦૦૯ એડી) - - મથિલિક પગ્ળી પ્ચવન્ધ - ભાગ-૨
મઅઇથહઇડ઼ઇ-ાખઘડ઼ઇષહ યઇછથઇઆાઅઢ઼ઇપષ
માતિહલિ-એનગઉસિહ ચયિતોનિાચય વોઉઇ
માતિહલિ-એનગઉસિહ ચયિતોનિાચય વોઉઇઇ
ાખઘડ઼ઇષહ-મઅઇથહઇડ઼ઇ યઇછથઇઆાઅઢ઼ઇપષ
વિદેહ એનગઉસિહ માતિહલિ ચયિતોનિાચય

એનગાઊસિહ- માતિહિઊિ છોમપુતેર યચિતોિનાારય

- દનિશ કુમાર મિશ્ર (સૌળન્ય દનિશ કુમાર મિશ્ર)

વન્દિની મહાનન્દા
વાગમતી કી સદ્ગતિ!
દુઃ પાટન કે વીચ મેં (કોસી નદી કી કહાની)
ન ઘાટ ન ઘર
વગાવ઼ત પર મળવૂર મથિઊિ કી કમઊ નદી
જુતહિ નદી શ્રૌર તકનીકી હાડ- શ્રૂંક
થહે પ્યામઊ ઢિવ઼ેર ાનદ શ્ટોપઊ શ્રોન છોઊઊસિોનિ છોુરસે
જહુતાહિ જાઊાન- ષતોરય઼ ોડ ા ગહેસત રવ઼િર ાનદે નગાનિરનિગ ાૈતિયહ્યરાડત
ઢેડુગોસ ોડ તહે પ્યોસિ એિમવાનકમેનતસ

- *પત્રાકિા- ળત્નઊ સ્મારાકિા*

મૈથિઊિ કવ઼િતા- ત્રૈમાસકિ (સૌળન્ય઼- નયકિાા)
મૈથિઊિ કવ઼િતા- ત્રૈમાસકિ (શ્રપ્રૈઊ ૧૯૬૮)
મૈથિઊિ કવ઼િતા- ત્રૈમાસકિ (ળુઊાર ૧૯૬૮)
કૌશકિી (સૌળન્ય઼- પઞ્ળીકાર વ઼િદ્યાનન્દ હા)
કૌશકિી (૧૯૭૧- ૭૨)
દેસિઊ વયના (શ્રપ્પવાર) (સૌળન્ય઼- રામઊેયન ઠાકુર)
દેસિઊ વયના (શ્રપ્પવાર)
ષોર્યોતિય઼ થોદાય઼ (સૌળન્ય઼- સુમતિ શ્રાનન્દ)
શ્રંક ૧૧
શ્રંતકિા (સૌળન્ય઼- ગૌરીનાથ)
ળુઊાર- સતિમ્વર ૨૦૦૮ (હરિમોહન હા વ઼િશેષાંક) શ્રક્ટૂવર ૨૦૧૦સઁ મારય ૨૦૧૧ શ્રક્ટૂવર ૨૦૧૧ સઁ મારય ૨૦૧૨
મથિઊિંગાન (સૌળન્ય઼ મુકેશ દત્ત)
શ્રપ્રૈઊ- સતિમ્વર ૨૦૨૨
મૈઊેરંગ (સૌળન્ય઼- પ્રકાશ હા)
શ્રંક૨- ૩
યૂશ્રા- યળા (સૌળન્ય઼- પરમેશ્વ઼ર કાપડ઼િ)
શ્રંક ૭ શ્રંક ૧૪ શ્રંક ૧૫ શ્રંક ૧૬ શ્રંક ૧૮ શ્રંક ૧૦ ળૂન ૨૦૧૨ શ્રંક ૨૪ ળૂન ૨૦૧૨ ૨૩ઢેવ઼ુરારય઼૨૦૧૬ ૨૫ ળુઊાર ૨૦૧૨ ૦૫ શ્રગસ્ત ૨૦૧૨ શ્રાસનિ ૨૦૭૩
સ્મારાકિા (સૌળન્ય઼- રામભરોસ કાપડ઼િ જ્રમર)
સ્મારાકિા (૨૦૧૦)
શ્રાંગન (સૌળન્ય઼- રામભરોસ કાપડ઼િ જ્રમર)
શ્રાંગન શ્રંક- ૪ (૨૦૧૨)
ગામઘર (સૌળન્ય઼- રામભરોસ કાપડ઼િ "જ્રમર")
ગામઘર- ૩૦- ૦૮- ૨૦૧૮
ગામઘર- ૦૪- ૧૦- ૨૦૧૮
ગામઘર- ૧૬- ૦૫- ૨૦૧૯
ગામઘર- ૨૭- ૦૬- ૨૦૧૯
શ્રાઁળુર (સૌળન્ય઼- રામભરોસ કાપડ઼િ જ્રમર)
શ્રાઁળુર (શ્રંક વ઼ર્ષ ૩૬, શ્રંક ૩)
દૂયમતી- (નેપાઊી શ્રા મૈથિઊીમે) (સૌળન્ય઼- સુળીત કુમાર હા)
શ્રંક ૩૧ શ્રંક ૩૨ શ્રંક ૩૩ શ્રંક ૩૪ શ્રંક ૩૫ શ્રંક ૩૬ શ્રંક ૩૭ શ્રંક ૩૮ શ્રંક ૩૯ શ્રંક ૪૦ શ્રંક ૪૧
ઘર- વાહ્ર (સૌળન્ય઼- યેતના સમિતિ)
શ્રપ્રૈઊ- ળૂન ૨૦૧૧
રયના (સૌળન્ય઼- સુભાષ યન્દ્ર યાદવ઼)
દસિમ્વર "૦૫ મારય "૦૬રાળકમઊ યૌયરી: મોનોગ્રાશ્ચ
પઊઊવ઼ (સૌળન્ય઼- ધીરેન્દ્ર પ્રેમર્ષિ)
પઊઊવ઼- ૧ ગાળઊ શ્રંક
પૂર્વ઼ોત્તર મૈથિઊ (સૌળન્ય઼- પ્રેમકાન્ત યૌયરી)
શ્રપ્રૈઊ- ળૂન ૨૦૧૦ ળુઊાર- સતિમ્વર ૨૦૧૦ ળનવ઼રી સઁ મારય ૨૦૧૧ શ્રપ્રૈઊ- ળૂન ૨૦૧૧ ળુઊાર- સતિમ્વર ૨૦૧૧
ઊઊદાસ જાવ઼ાંળઊિ સ્મારાકિા ૨૦૨૨ (સૌળન્ય ડૉ સંળીવ઼ શમા)

- **કછિુ મૈથિઊી પોથી ડાઉનઊોડ સાઇટ (શ્રોપન સોર્સ)**

ЩҺЩӈЧҳЩҒ નહશ્રષહશ્ર ષશ્રЩӈЧҳЩҒ
ЩҺЩӈЧҳЩҒ (માિતહિમિ- ૪નગ્ગિસિહ- હિનદિ ছોનવેરસાિતનિસ)
મૈથિલિ (મૈથિલિ સંકેત ભાષા સહિત- મૈથિલિમે પહિલ વેર)
હ્‌ાતપસ:ૌીયુાતુવેયોમ્‌.વદિહ ૅજુનનલ
હ્‌ાતપસ:યુાતુવેથેવુછ- લનષસ૮
હ્‌ાતપસ:નયેનતનયિનિવસ- ૨૦૨૧૫૯૫
ષાહિતિયા શ્રકાદેમિ
પ્રકાશન
ડિજિટલ- પોથી
છ્ર૨૦
શ્રપ્યિાસલ (નમાનન્દ હ્ા નમ્મ)
ભુશ્રાયલ કનકની- મહેન્દ્ર
પ્રવન્ય સંગ્રહ- નમાનાથ હ્ા (વીપીએસસી સલિવસ)
સ◌ૃજન કેર દીપ પર્વ- સં કેદાર કાનન શ્રા શ્રરવિન્દ ઠાકુર
મૈથિલિ ગદ્ય સંગ્રહ- સં શૈલેન્દ્ર મોહન હ્ા
શ્રરયહવિશ્રોનગ (વિભિયદેવ હ્ા)
વદિહ માિતહિમિ ભૌકસે હ્ુનનાલસ્‌ વદિી શ્રરયહવિ
રઘ્ЩҺછ્ર
માિતહિમિ ૪નગ્ગિસિહ યચિતિનિારય
વભિઝ્ઞાન નત્નાકર
મથિલિ દર્શન
તીરભુક્તિ
શ્રોડપ ЩЩપાલ' સે - શ્રુસતાકાલયા
પોથીક લિકિ
રઘ્ЩҺછ્ર- શ્રષર (સોરયહ કેયોરદ મતિહિલિ)
હસિતોરય ૂડ ЩЩવયા- ЩЩયાયા નિ મતિહિલિ
ષતુર્દેસિ નિ હ્ાનિસિમ ાનદ ભુદ્દસિમ નિ મતિહિલિ
મતિહિલિ નિ તહે શ્રગોૂડ વદિયાપાતિ
છ્રુલતુનાલ હેનતિગોૂડ મતિહિલિ
મતિહિલિુ નદેર તહે પ્યાનનાતાસ
થેમપલ ષુરવેય શ્રનોભેયત શ્રષર- ૪નગ્ગિસિહ શ્રા હિનદિ
મૈથિલિ સાહિત્ય સંસ્થાન
દર્શનીય મથિલિ (મૈથિલિ સાહિત્ય સંસ્થાન લિકિ)
ભનોયહુને ૧ (મૈથિલિ સાહિત્ય સંસ્થાન લિકિ)
ભનોયહુને ૨ (મૈથિલિ સાહિત્ય સંસ્થાન લિકિ)
ભનોયહુને ૩ (મૈથિલિ સાહિત્ય સંસ્થાન લિકિ)
વૂલ્મ લરવ્રેરી મૈથિલિ
શ્રરપિન શ્રાઉЩડેશન
શ્રુનાતહમ ભૌકસ માિતહિમિ ષિતોરયૌવેર
મૈથિલિ ઑડિયો વુક્સ
વદિહ ઢાદ શ્રલુદ થાલકનિગ માિતહિમિ શ્રુદી ભૌકસ *(નિયુલદનિગ માિતહિમિ ષિગિન ડ઼ાનગુાગે- રસ્રાત તમિ નિ માિતહિમિ)*
પોથી ડ◌ૉટ ક◌ૉમ
ર ડોવે મતિહિલિ (પોથી ડાઉનલોડ લિકિ)
ોનલનિ માિતહિમિ ભિુરનાલ
તૌનેર ર ડોવે મતિહિલિ
પ્યારે મૈથિલિ ચૈનલ કવિમ્ર ચૌધરી શ્રા સંગીતા શ્રાનન્દ- મૈથિલિક સમસઁ લોકપ્રિય યૂ ટ્યૂવ ચૈનલ
મથિલિ ચૈપ્ટર
પ્યાસિસા- પહિની નેના ભુટકા લલ
ભાનકી એક્ષપ્રેમ સમાચાર
શ્રાકાશવાણી દરભંગા યૂ ટ્યૂવ ચૈનલ

•

હ્ЩЩઉ
મૈથિલિ
મૈથિલિ લેક્સિકન

•

વિદેહ - ઙાપત્રિગૌથુવે છહાનેઉ

વિદેહ સમ્માન: **સમ્માન-સૂચી** (સમાનાન્તર સાહિત્ય અકાદેમી, સમાનાન્તર લલિત કલા અકાદેમી આ સમાનાન્તર સંગીત-નાટક અકાદેમી સમ્માન પુરસ્કાર નામસઁ વિખ્યાત)

મૈથિલીક વર્તની

૧

મૈથિલીક વર્તની- વિદેહ મૈથિલી માનક ભાષા આ મૈથિલી ભાષા સમ્પાદન પાઠ્યક્રમ

ભાષાપાક

૨

મૈથિલીક વર્તનીમે પર્યાપ્ત વિવિધતા અછિ મુદા પ્રશ્નપત્ર દેખલ ઉત્તર એકર વર્તની રૂપૂ ભમઅ૯૦૦૧ સઁ પ્રેરિત વુઝાઇત અછિ, સે એકર એકરા એક ઉપ્પડાહમે ઉનટા-પુનટા દયિો, તતવે યર્ત પિર્યાપ્ત અછિ યૂપીએસસી ક મૈથિલી (કમ્પલસરી) પેપર ઊઊ સેહો ૬ પર્યાપ્ત અછિ, સે ળે વિદ્યાર્થી મૈથિલી (કમ્પલસરી) પેપર ઊને છથિ સે એકર એકટા આર આસ્ટ-ગોડગિ દોસર-ઉપ્પડાહમે કરથિ।

રઘામઆેઉ રૂપૂ *ભમઅ૯-૦૦૧*

થહેસે ।ને પરિનિત-ોન-દેમાનદ વીકસ, સેનદ યુોર ટુર્ગેસિ તો દતીવાઊિસતાઙઙવિદિહ૦ગામાઊિયોમ થહે ભીકસ ોઙ સોમે ોઙ તહેસે ।ને ।વાિઊિવઊ ઙોર સાઊ ોત ઘોગઊ અવાય

૪૩મૈથિલી વીડયોિક સંકલન માતિહિલિ વદીિસ

વ દિ હ વદિહ વદિહા વિદેહ [હાતપઃૌવદિહાયોનિ]() વદિહ પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષકિ ઈ પત્રકિા વદિહા ઇસ્ત માતિહિલિ ઢોગનગિહાબ્યે ઝોનાલ વદિહ પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષકિ ઈ પત્રકિા નવ અંક દેખ્બાક લેલ પ ૃષ્ઠ સમર્ક્ષે નાશ્લિશ કએ દેખૂ અલીાયસ ગેડગેસહ તહે પાગેસ ડોગ વીંનિગ નૌ સિસુ ોડ વઇયપહ્શ્ર

"વદિહા" ઇસ્ત માતિહિલિ ઢોગનગિહાબ્યે ઝોનાલ શ્રગયહવિ ોડ વદીિસ ' વદિહ' પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષકિ ઈ પત્રકિા વીડયોિ શ્રાગ્કાઇવ મૈથિલી વીડયોિક સંકલન (પૂર્ણતઃ અવ્યવસાયકિ ઉદ્દેશ્ય શ્રા માત્ર એકેડમકિ પ્રયોગ લેલ) વીડયોિ દેખ્બાક લેલ સવયતિ લકિકે ક્લકિ કરૂ। ઢોગ વીંનિગ વદીિસ યલયિક તહે ગેસપેયતવિ લનિકસ

•

મથિઊિક સંઞ ળાળિ શ્રા યન્મક સંસ્કાન, ઊિકગીળ શ્રા વ્યવહાન ગીળ (સૌળન્યઃ ઉમેશ મંડઊ)
૧ ૨ ૩ ૪ ૫ ૬ ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩

.

ગુવાહાટી વિદ્યાપળિ પિન્વ ૨૦૧૦

પહિઊ ભાગ દોસન ભાગ ળેસન ભાગ યાનમિ ભાગ પાઁયમ ભાગ

ગુવાહાટી શ્રન્ળન્નાષ્ટ્નીય મૈથિઊિ સમ્મેઊન શ્રા વિદ્યાપળિ પિન્વ ૨૦૧૧
૦૧ ૦૨ ૦૩ ૦૪ ૦૫ ૦૬ ૦૭ ૦૮ ૦૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬

.

યૌવટયિા (સૌળન્ય- ધીનેન્દ્ન પ્નેમન્ષિ)

યૌવટયિા

સૌભાગ્ય મથિઊિ

ઊઊકા પાગ ભાગ-૧

ઊઊકા પાગ ભાગ-૨

.

મળિાપ-૧

વુયયિાન છૌડા શ્રા નાક્ષસ

મળિાપ-૨
ભાગ-૧ ભાગ-૨ ભાગ-૩ ભાગ-૪

.

ᗰછ્ઙ્ઢથ ભહશ્રષહશ્ર ષશ્રᗰઘશ્રમ
ᗰછ્ઙ્ઢથ (મળિહઊિ- એનગઊસિહ- હનિદિ છોનવેનસાળિનિસ)
મૈથિઊિ (મૈથિઊિ સંકેળ ભાષા સહળિ- મૈથિઊિમે પહિઊ વેન)
હળપસ઼ૌયુળુવેયોમ્‌વદિહ_ળુનનાઊ
હળપસ઼યુળુવેથેવુછ- ઊનષસ૮
હળપસ઼નયેનળનયિનિવસ- ૨૦૨૧પહપ
પ્યાને મૈથિઊિ યૈનઊ- કનિામ યૌયની શ્રા સંગીળા શ્રાનન્દ- મૈથિઊિક સંભસઁ ઊિકપ્નયિ યૂ ટ્યૂવ યૈનઊ
મથિઊિ યૈપ્ટન

પ્રસિ્સા-પહિાની નેના જુટકા ઊિઊ

વૂઊમ ઊિશ્વેની મૈથિઊિ

શ્રનપિન શ્રાઉમ્ડેશન

શ્રનાળહામ ભૌકસ મળિહઊિ ષળિોનયૌવેન

મૈથિલિ ઑડિયો વુક્સ

વ઼દિહ ઢાદ શ્રઊદ થાઊકનિગ માનિહિમિ શ્રુદી મોકસ (નિયઙદનિગ માનિહિમિ ષિગિન ડ઼ાનગુાગે- ૨સ઼ન નમિ નિ માનિહિમિ)

હાનપસ્:વઊીમઊવિનાનયો઼નાગ્પઊાયે઼ન્શ્રૌયડદઙનપછોઢ (મસાઈ કેન પનાવિ઼ન્નણકાની ગેવેકા)
હાનપસ્:વઊીમઊવિનાનયો઼નાગ્પઊાયે઼ન્પ૩સહદૈજાગથિ (યઊ હમ નઁ ઠીક છી ને!)
હાનપસ્:વઊીમઊવિનાનયો઼નાગ્પઊાયે઼ન્ડાર્દપષદહઘમો (એકટા ણીક દનિ)
હાનપસ્:વઊીમઊવિનાનયો઼નાગ્પઊાયે઼ન્વર૭પૌસશછ઼પ (ઘન સજા)
હાનપસ્:વઊીમઊવિનાનયો઼નાગ્પઊાયે઼ન્દશ્રઙછ઼૦ઢુવન૭ (કી શ્રહઁ એ યડ઼િ સજાકેઁ દેખ્યને છી?)

ળાણકી એશ્રુએમ સમાયાન

મમના ગાવય઼ ગીન (સૌળન્ય઼- શ્રી કેદાનણાથ યૌયની)

ગીન

શ્રાકાશવાણી દનભંગા યૂ ટ્યૂવ યૈનઊ

૨ ડોવે મનિહિમિ

ોનઊનિ માનિહિમિ ફુોનાઊ

ૌભેન ૨ ડોવે મનિહિમિ

.

વ઼પ્ષેશ યન્દ્ન ઊઊ, ળણકપુનક સૌળન્યસઁ

દ્વિદ્યિા

ઢોઊ-પપિહિ

પવ઼નકાન્ન હા (કાશ્યપ કમઊ), જાટસમિના, મધુવણીક સૌળન્યસઁ

નસનયૌકી

.

વ઼દ્યાપનિ ગીન

નૂઊકિા

ગીન-ગોવિ઼ન્દદાસ (ગાયન દીક્ષા જાનની)

ગોવિન્દદાસ-૧

ગોવિન્દદાસ-૨

ગોવિન્દદાસ-૩

ગોવિન્દદાસ-૪

𑒑𑒼𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠𑒠𑒰𑒮-५

𑒑𑒼𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠𑒠𑒰𑒮-६

.

𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒑𑒖𑒪 (𑒑𑒖𑒪- 𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩, 𑒑𑒰𑒨𑒢 𑒠𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒦𑒰𑒩𑒞𑒲)

𑒫𑒯𑓂𑒢𑒹 𑒧𑒳𑒞𑒏𑒰𑒩𑒫𑒱

𑒑𑒖𑒪-२

𑒑𑒖𑒪-३

𑒑𑒖𑒪-४

.

७१𑒧 𑒮𑒑𑒩 𑒩𑒰𑒞𑒱 𑒠𑒲𑒣 𑒖𑒩𑒋 (०२ 𑒁𑒏𑓂𑒙𑒴𑒥𑒩 २०१०), 𑒑𑒰𑒧 𑒥𑒹𑒩𑒧𑒰 , 𑒖𑒱𑒪𑒰 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 (𑒮𑓀𑒨𑒼𑒖𑒏- 𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑓀𑒛𑒪)

𑒦𑒰𑒑-१ 𑒦𑒰𑒑-२ 𑒦𑒰𑒑-३ 𑒦𑒰𑒑-४ 𑒦𑒰𑒑-५ 𑒦𑒰𑒑-६

८२ 𑒧 𑒮𑒑𑒩 𑒩𑒰𑒞𑒱 𑒠𑒲𑒣 𑒖𑒩𑒋, 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢- 𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 𑒖𑒲𑒏 𑒢𑒱𑒖 𑒂𑒫𑒰𑒮, 𑒑𑒰𑒧- 𑒧𑒹𑒯𑒟, 𑒖𑒱𑒪𑒰- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲। 𑒠𑒱𑒢𑒰𑓀𑒏- ३१ 𑒧𑒃 २०१४ (𑒬𑒢𑒱𑒠𑒱𑒢), 𑒮𑒧𑒨- 𑒮𑓀𑒡𑓂𑒨𑒰 𑒕𑒯 𑒥𑒖𑒹𑒮𑒿। 𑒑𑒼𑒭𑓂𑒚𑒲𑒏 𑒢𑒰𑒌- 𑒏𑒟𑒰 𑒥𑒾𑒠𑓂𑒡 𑒮𑒯𑒱𑒞 𑒧𑒹𑒯𑒟𑒧𑒹 𑒮𑒑𑒩 𑒩𑒰𑒞𑒱 𑒠𑒲𑒣 𑒖𑒩𑒋𑒏 𑒂𑒨𑒼𑒖𑒢𑒏 𑒍𑒢- ८२ 𑒧 𑒂𑒨𑒼𑒖𑒢, 𑒮𑓀𑒨𑒼𑒖𑒏- 𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩। 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒞𑒰- 𑒥𑒰𑒪 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒣𑒩 𑒏𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒱𑒞।

.

𑒧𑒻𑒪𑒼𑒩𑓀𑒑-१ (𑒮𑒾𑒖𑒢𑓂𑒨- 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬 𑒗𑒰)

𑒢𑒨𑒏𑒱𑒞𑒰𑒏 𑒋𑒏 𑒕𑒪 𑒩𑒰𑒖𑒰 - 𑒦𑒰𑒑-१

𑒢𑒨𑒏𑒱𑒞𑒰𑒏 𑒋𑒏 𑒕𑒪 𑒩𑒰𑒖𑒰 - 𑒦𑒰𑒑- २

𑒏𑒰𑒚𑒏 𑒪𑒼𑒏- 𑒧𑒯𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒧𑒪𑓀𑒑𑒱𑒨𑒰 𑒦𑒰𑒑-१

𑒏𑒰𑒚𑒏 𑒪𑒼𑒏- 𑒧𑒯𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒧𑒪𑓀𑒑𑒱𑒨𑒰 𑒦𑒰𑒑-२
𑒧𑒻𑒪𑒼𑒩𑓀𑒑-२
𑒏𑒼𑒮𑒲 𑒮𑒹𑒧𑒲𑒢𑒰𑒩 १२ 𑒮𑒱𑒞𑒧𑓂𑒥𑒩 २००८ 𑒦𑒰𑒑-१
𑒏𑒼𑒮𑒲 𑒮𑒹𑒧𑒲𑒢𑒰𑒩 १२ 𑒮𑒱𑒞𑒧𑓂𑒥𑒩 २००८ 𑒦𑒰𑒑-२

.

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑓀𑒑𑒢

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑒰𑒙𑓂𑒨 𑒅𑒞𑓂𑒮𑒫

𑒨𑒴 𑒙𑓂𑒨𑒴𑒥 𑒪𑒱𑓀𑒏

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒢𑒰𑒙𑓂𑒨 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒣𑒩𑒱𑒔𑒩𑓂𑒔𑒰 𑒅𑒞𑓂𑒮𑒫

𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒮𑒧𑒰𑒢𑒰𑒢𑓂𑒞𑒩 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢 𑒮𑒧𑒰𑒩𑒼𑒯

𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩- 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 𑒣𑒩𑓂𑒫

𑒖𑒱𑒞𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒗𑒰, 𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩

𑒩𑒰𑒧𑒦𑒠𑓂𑒩

𑒮𑒰𑒧𑒰 𑒔𑒏𑒹𑒫𑒰 १

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९

ललित गंगा आ हरी मिश्र (नवल)

भाग-१ भाग-२ भाग-३

दीक्षा भारती

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४

सुषमा

वटगामनी

नन्द कुमार मिश्रक गजल पाठ

नन्द कुमार मिश्र ठीक कविता पाठ

भाग-१ भाग-२

मैथिली- भोजपुरी अकादमी, नई दिल्ली

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

मैथिली- भोजपुरी अकादमी नई दिल्ली सेमीनार २९ मार्च २००९

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६ भाग-७ भाग-८ भाग-९

मैथिली- भोजपुरी अकादमी द्वारका नई दिल्ली सेमीनार

भाग-१ भाग-२ भाग-३ भाग-४ भाग-५

भाग-६

.

विदेह सम्मान: **सम्मान-सूची** (समानान्तर साहित्य अकादेमी, समानान्तर ललित कला अकादेमी आ समानान्तर संगीत-नाटक अकादेमी सम्मान पुरस्कार नामसँ विख्यात)

.

मैथिलीक वर्तनी

१

मैथिलीक वर्तनी- विदेह मैथिली मानक भाषा आ मैथिली भाषा सम्पादन पाठ्यक्रम

भाषापाक

२

मैथिलीक वर्तनीमे पर्याप्त विविधता अछि। मुदा प्रश्नपत्र देखल उत्तर एकर वर्तनी रचना भमअछ००१ सँ प्रेरित बुझाइत अछि, से एकर एकटा एक उपखण्डमे उनटा-पुनटा देलौं, ततबे धरि पर्याप्त अछि। यूपीएससी क मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लल सेहो ई पर्याप्त अछि, से जे विद्यार्थी मैथिली (कम्पलसरी) पेपर लेने छथि से एकर एकटा आर आसन्ट-नीडगि दोसर-उपखण्डमे करथि।

स्वामिओउ रचना **भमअछ-००१**

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com **पर पठाउ।**

४४मैथिली शिशु, वाउ श्रा कशिोन साहित्य मातिहिलि छिहिलिद्दोन ड़तिनातुने

હ્ααપસ:વૌકસગૌગહ્યેમ્

વિદેહ શ્નયહવિ઼ૉડ માતિહમિ છિહમિદેગ્ન ડ઼િતિમાતુમે વિદેહ મૈથિલિ શિશુ, વાલ શ્ના કશિોર સાહિત્યિક શ્નાન્કારવ (પૂર્ણતઃ શ્નવ્યવસાયિક ઉદ્દેશ્ય શ્ના માત્ર એકેડમિક પ્રયોગ લેલ) સભ પોથી પીડીએફ ડાઉનલોડ લેલ ક્રમાનુસાર નીચાઁક લિંક સભપર ઉપલબ્ધ શ્નછિ। શ્નલલ તહે વૌકસ ાપે ાવ઼ાલિવહે ડોર પદડ દૌનલોદ ાત તહે ગેસપેયતિવ઼િ લિનિકસ વેલૌ

સુળીત કુમાર ઠા (સૌળન્ય- સુળીત કુમાર ઠા)
કોરુઇ ઘૂના આઉ (વાઇ ઇઘુ- વહિની કથા સંગ્રહ)
ડૉ શશયિન કુમન
ઉડનિ સકો પન ચડિ છી હમ (ભાગ ૧- ૨) (પ઼ ૧૦૫૪- ૧૦૯૫)
પ્રસ્સિા આમ્ટાન્કટકિા કેન (પ઼ ૧૦૫૪- ૧૦૯૫)
વાઇ કવતિ (પ઼ ૯૯૩- ૧૨૧૫)
વાઇ કવતિ (પ઼ ૧૦૦૪- ૧૧૭૩)
સચતિ્ન વાઇ કવતિ (પ઼ ૭૪૭- ૮૩૪)
સચતિ્ન વાઇ કવતિ (પ઼ ૧૪૬૮- ૧૮૫૧)
ડૉ શશયિન કુમન આ સુપ્નિયિા વેવી કુમાની
ભૂકમ્પ (પ઼ ૬૩૮- ૬૭૪)
કનકમામા દીક્ષતિ (મૂઇ નેપાળીસઁ મૈથળિ અનુવાદ નૂપા ચીનૂ આ ચીનેન્દ્ન પ્નેમન્ષિ વાઇ સાહતિ્ય) (સૌળન્ય- ચીનેન્દ્ન પ્નેમન્ષિ)
ભગતા વેઙક દેશ- ભ્નમાા
આામિા સહિ (સૌળન્ય- નચકિતા)
શસ્િ ગીત પ્રેઇ
કઙ્પના ઠા (સૌળન્ય- કઙ્પના ઠા)
નશામુક્ત હિત ગાવી ગીત
નનિયિાઁ
મુન્ની કામત (સૌળન્ય- મુન્ની કામત)
ચુક્કા (વાઇ કથા સંગ્રહ)
પ્નીત ઠિકુન
ગોનૂ ઠા આ આન મૈથળિ ચતિ્નકથા - પહઇ મૈથળિ ચતિ્નકથા (વાઇ સાહતિ્ય)
મૈથળિ ચતિ્નકથા (વાઇ સાહતિ્ય)
મથિળિક ળોકદેવતા (વાઇ સાહતિ્ય)
વદ્િયાપતકિ પુનુષ પનીક્ષા (વાઇ સાહતિ્ય)
નેસ (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
એ વી સી ડી- પ્નકૃત અક્ષન પોથી (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
સજ પ્રાફ્ત અછિ (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
વો મ્યાઉ વાહ (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
નઙ સજ (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
(૦૬) છોટ આ પૈઘ (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
(૦૭) માઇ- ળાઇ આ ળાનવન દસિ દેખૂ (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
(૧૭) હમન પનવિાન (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
ળાનવન (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
પોથી ૧૩: ૧૨૩ (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
વાળાક અવાળ (અનુવાદ- વાઇ ચતિ્નકથા)
નીનૂ કુમાની
મૈથળિ ચતિ્નકથા (વાઇ સાહતિ્ય)
નીતા ઠા (સૌળન્ય- નીતા ઠા)
વળિન મૌસી (વાઇ ઇઘુકથા સંગ્રહ)
કનિમ ચૌધની (અનૂદતિ સચતિ્ન મૈથળિ વાઇ કથા)
પક્ષી સંગ હમ
હમન વાઇ- વાડી
આન્યા કૉકપટિ મે
દીપા કનમાકન- સહી સંતુઇન મે
ળંગઇ મે અહાઁક સ્વાગત અછિ
વહ઼ઇ છથિ આકાશ મે
ભૈયા કે મુસ્કાન કે ચોનૌઇક
વીળ સંચયક
અચંભતિ કનય "અવિોનાચી"
શૌચાઇયક પ્રસ્સિા
ઇાઇ વનસાતી
ગુઙીક ળાદુઈ પેટી
સમીનાક વકિડ ભોળન
વવિાહ મે ળાઈ છી

प्रियंका झा (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर मोँछ! नै हमर मोँछ!

रश्मि प्रिया (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

कियो सकै छी, नहियो कऽ सकै छी

सुनीता ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

बाल्टी आ बबल

नीलिमा चौधरी (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमर सबसँ नीक संगी

स्वास्तिका ठाकुर (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

गप्पू बुते नाचल नै होइ छै

रूलिका (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

हमरा ओ चाही!

मयूलिका मिश्र (अनूदित सचित्र मैथिली बाल कथा)

ओघाएल सीमा

लक्ष्मी ठाकुर

जानवर सभ संगे भेँट- घाँट

पूनम मण्डल

सुतै कालक खिस्सा

गजेन्द्र ठाकुर
बाल साहित्य (मूल) - गजेन्द्र ठाकुर
बाल मण्डली किशोर जगत (बाल नाटक, लघुकथा, कविता आदि)
[illegible]
जलोदीप (बाल- नाटक संग्रह)
अक्षरमुष्टिका (बाल- लघुकथा संग्रह)
बाङक बौआ (बाल- पद्य संग्रह)
नऽ जाएब छू(*मैथिलीक २०१२ मे प्रकाशित पहिल क्लाइमेट- फिक्शन पर [illegible] २०१२)*
कमलक जागना
[illegible]
बेसी छुट्टी कम इसकूल
बड़द कनैए दाउन ने यौ
बाल गजल

કનૂ નીક, ભોગૂ નીક

ૄ સભટા વિભિડકિ દોપ્પ અછિ!

યોભા આમ!

હમ૧ ટોભક વાટ

ળપ્પન ૨કડૂ સ્કૂભ ગેભ

માછી શ્રે૧ આઉ ટાટા!

અમાયીક ળુભુમ મશીન સભ

ટગિ ટોગ

પાઉ- મ્યાઊ- વાહ

કુકુડક એકટા દનિ

હમ૧ા નીક ભઞૈ૧

ગોતાક નવ- સ્કૂભમે પહિભ દનિ

કની હઁસયિો ને!

ભાભ વ૧સાતિ

જૂત- પ્રેતક નાટ્યશાભા

આઉ પએ૧ ગાની

કતઽ અછિ ૄ અંક ૫?

વિદેહ મૈથિભિ- અંગ્રેળી ટૉકગિ ગોડ- અભાઉડ ઑડયિો વુક
હાતપસ:વભીમભવિ૧ા૧યો૧ાગપભાયે૧અૌયડદડ૧પછો૦ (મસાૄ કે૧ પ૧ાવિ્તણકાગો ગેવેકા)
હાતપસ:વભીમભવિ૧ા૧યો૧ાગપભાયે૧પ૩સહ્દૈભગથિ (યભૂ હમ ગઁ ઠીક છી ને!)
હાતપસ:વભીમભવિ૧ા૧યો૧ાગપભાયે૧ડ૧૮પષદહઘમો (એકટા નીક દનિ)
હાતપસ:વભીમભવિ૧ા૧યો૧ાગપભાયે૧વ૨ભપૌસશછપ (ઘ૧ સભ)
હાતપસ:વભીમભવિ૧ા૧યો૧ાગપભાયે૧દઅડછ૦ઙવત૭ (કી અહઁ ઐ યડિૈ સભકેઁ દેપ્પને છી?)
ગળેન્દ્ર ઠાકુ૧ (સમ્પાદન)

વિદેહ મૈથિભિ શિશુ ઉત્સવ [વિદેહ સદેહ ૮]

વિદેહ: સદેહ ૮ તમિહુતા

ગળેન્દ્ર ઠાકુ૧, નાગેન્દ્ર કુમા૧ ઝા આ પઞ્જીકા૧ વિદ્યાનન્દ ઝા (સમ્પાદન)
એનાભસિહ- માતિહભિ છોમપુરે૧ યચિતાિના૧ય
ડૉ ભભતિા ઝા (સૌળન્ય- ભભતિા ઝા)

મૈથિલીક બોળન સમ્વન્ધી શવ્દાવલી
ગોવિંદ ઝા ((સ્ઘામછ્થ ષતિ થાન્કાસ્વ)
માતિહલિ- પ્નગાલસિહ યયિતાિનાનય
નામદેવ ઝા (સૌળન્ય- શંકનદેવ ઝા)
મૈથિલી શવ્દ સંચય

.
કછિુ મૈથિલી પોથી ડાઉનલોડ સાસ્ટ (થોપન સોન્સ)
વદિહ માતિહિલિ બૌકસે ઝુનનાલસ્ વદિી થનયહવિે

વળિ્સાન નત્નાકન

થોડપ ક્ષપાલ' સે - શુસતાકાલાયા

પોથીક લકિ

સ્ઘામછ્થ- થષર (સોનયહ કેયૌનદ મતિહલિ)

હસિતોનય ોડ ક્ષાવયા- ક્ષયાયા નિ મતિહલિ

ષતુદંસિ નિ ઝાનિસિમ ાનદ જુદદસિમ નિ મતિહલિ

મતિહલિ નિ તહે થગો ોડ વદિયાપાતિ

છુલતુનાલ હેનતિાગો ોડ મતિહલિ

મતિહલિુ નદેન તહે પ્યાનનાતાસ

થેમપલ ષુનવેય શ્નોળેયત થષર- પ્નગાલસિહ થા હનિદિ

મૈથિલી સાહતિ્ય સંસ્થાન

દન્શનીય મથિલિ (મૈથિલી સાહતિ્ય સંસ્થાન લકિ)

જનોયહુને ૧ (મૈથિલી સાહતિ્ય સંસ્થાન લકિ)

જનોયહુને ૨ (મૈથિલી સાહતિ્ય સંસ્થાન લકિ)

જનોયહુને ૩ (મૈથિલી સાહતિ્ય સંસ્થાન લકિ)

વ્ઙૂમ લાસ્વ્નેની મૈથિલી

થનપિન શ્વાઉમ્ડેશન

શ્નાતહામ બૌકસ માતિહલિ ષતોનયૌવેન

મૈથિલી ઑડયિો વુક્સ

વિદેહ ઢોદ અણુદ થાળકનિગ માતિહિળિ શ્રુદી મૌકસ (નિયુળદનિગ માતિહિળિ ષિગિન ડ઼ાનગુાગે- રૂસન નમિ નિ માતિહિળિ)

પોથી ડ઼ૉટ કૉમ

પ્રિસિસા- પહિની નેના મુટકા ળેઠ

ળાનકી એશ્રુએમ સમાચાર

આકાશવામી દરભંગા યૂ ટ્યૂવ ચૈનળ

.

વિદેહ સમ્માન: **સમ્માન- સૂચી** (સમાનાન્તર સાહિત્ય અકાદેમી, સમાનાન્તર ળળિત કળા અકાદેમી આ સમાનાન્તર સંગીત- નાટક અકાદેમી સમ્માન પુરસ્કાર નામસઁ વિખ્યાત)

.

મૈથિળીક વર્તની

૧

મૈથિળીક વર્તની- વિદેહ મૈથિળી માનક ભાષા આ મૈથિળી ભાષા સમ્પાદન પાઠ્યક્રમ

ભાષાપાક

૨

મૈથિળીક વર્તનીમે પર્યાપ્ત વિવિધિતા અછિ। મુદા પ્રશ્નપત્ર દેખળ ઉત્તર એકર વર્તની રૂગ્નૂ ભમઅ૮૦૦૧ સઁ પ્રેરિત વુહારળ અછિ, સે એકર એકરા એક ઉપ્પડ઼ાહમે ઉનટા- પુનટા દયિો, નતવે ચના પર્યાપ્ત અછિ। યૂપીએસ઼સી ક મૈથિળી (કમ્પળસની) પેપર ળેઠ સેહો ૬ પર્યાપ્ત અછિ, સે ળે વિદ્યાર્થી મૈથિળી (કમ્પળસની) પેપર ળેને છથિ સે એકર એકટા આર આસ્ટ- નોડગિ દોસર- ઉપ્પડ઼ાહમે કરથિ।

રૂઘામઅોઉ રૂગ્નૂ *ભમઅ૮- ૦૦૧*

થહેસે ।ને પરનિત-ોન-દેમાનદ વૌકસ, સેનદ યુોર ટુર્નેસિ નો દતિોનાિળિસનાડડ઼વિદિહા઼ગામાિળિયોમ઼ થહે મૌકસોડ સોમેોડ નહેસે ।ને ।વાિળિવળે ડોર સાળેોન ઘોૈગળે શ્રુળાય઼

વ઼ દિ હ વ઼દિહ વ઼દિહ઼ વિદેહ હ઼ાΓપ઼ૂીીવ઼દિહ઼યોનિ વ઼દિહ પ્ન઼થમ મૈથિઙિ પાક્ષકિ ઈ પત્નાકિ઼ વ઼દિહ઼ ઈસΓ માΓિહઙિ ઢોનાΓનગિહ઼Θયે ઙુોનાΘ વ઼દિહ પ્નથમ મૈથિઙિ પાક્ષકિ ઈ પત્નાકિ઼ નવ઼ શંક દેખ્વાક ઙΘ પ઼ ષ્ડ સΩકેઁ નશ્ત્રિેશ કએ દેખૂ઼ શΘીય઼સ ેડેસહ Γહે પાગેસ ડોન વ઼ીનિગ઼ નૌ સિસુ ોડ વ઼ઙયΡહ્શ઼

Search Books | powered by Google

ષોનયહ ાવોલ઼ &વેΘી ાΓિહનિ મોેΓહાન ૩૫૦ ાΘદ સિસુસ ાડ વ઼દિહો હુોનાΘ વ઼દિહ મૈથિઙિ સાહિત્ય઼ શ્રાન્દોΘન: માનુષીમહિ સંસ્કΓામ્ ીીવ઼દિહ઼યોનિ

હ઼ાΓપસ્:વ઼ીકસ઼ગોગΘ઼યોમ્

(પૂન્ામΓ: શ્રવ઼્ય઼વ઼સાય઼કિ ઉદ્દેશ્ય઼ શ્રા માΓ્ન એકેડમકિ પ્નય઼ોગ ઙΘ) સΩ પોથી પીડ઼ીએશ્ઠ઼ ડાઉનΘોડ ઙΘ ક્નમાનુસાન નીયાઁક Θકિ સΩપન ઉપΘવ્ય શ્રછિ શ્રΘΘ Γહે વ઼ીકસ ાે ાવ઼ાΘિવΘ ડોન પદડ દીનΘાદ ાΓ Γહે ેસપેયΓવિ઼ Θનિકસ વેΘી

સપ્ઙુશ્રાવ઼ાΘિ (નાΓી વ઼મિન્શ કેન્દ્નાΓિ) Ωપટયિ઼ાહિમે ોΘ ૮૩ મ સગાન નાΓિદીપ ળાનયમે પડΓિ કથા સΩક સંકΘન
સપ્ઙુશ્રાવ઼ાΘિ
શ્રામામિ઼ સહિ (સૌળન્ય઼- નયકિ઼ાΓ)
શશુિ ગીΓ ખ્વΘ

इलारानी सिंह (सौजन्य- नचिकेता)
प्रेम- एक कविता (अनूदित नाटक)
अरुन्धती देवी (सौजन्य- रमानन्द झा "रमण")
मिथिलाक विदुषी महिला
कल्पना झा (सौजन्य- कल्पना झा)
गोसाउनिक गीत
नशामुक्ति हित गाबी गीत
नेनियाँ
यायावरी- शेफालिका वर्मा (हिन्दी अनुवाद कल्पना झा)
मुन्नी कामत (सौजन्य- मुन्नी कामत)
सुप्पल मन तरसल आँखि (पद्य आ गद्य)
सुप्पल मन तरसल आँखि (कविता)
अंतः (कविता संग्रह)
युक्का (बाल कथा संग्रह)
नीता झा (सौजन्य- नीता झा)
बिलरि मौसी (बाल लघुकथा संग्रह)
शेफालिका वर्मा (सौजन्य- शेफालिका वर्मा)
यायावरी (यात्रावृत्तान्त)
यायावरी (हिन्दी अनुवाद- कल्पना झा)
अर्थयुग (लघुकथा संग्रह)
एकटा अकास (लघुकथा संग्रह)
भावांजलि (गद्य गीत)
किस्त- किस्त जीवन (आत्म कथा)
अप्पन- अप्पन प्रीत
नागफांस (उपन्यास)
[illegible] (२म एडिसन)
विभा रानी
विभा रानीक दूटा नाटक (भाग रौ आ बलचन्दा)
पन्ना झा (सौजन्य- नरेन्द्र झा)
अनुभूति (लघुकथा संग्रह)
सुशील झा (सौजन्य- प्रभा खेतान सुशील झा)
छिन्नमस्ता- प्रभा खेतानक हिन्दी उपन्यासक मैथिली अनुवाद
डॉ ललिता झा (सौजन्य- ललिता झा)
मैथिलीक भोजन सम्बन्धी शब्दावली
डॉ कामिनी कामायनी

विदेह:सदेह ३१ (डॉ कामिनी कामायनी आ कुमार मनोज कश्यप- अंक १-३५० सँ)

प्रीति ठाकुर
गोनू झा आ आन मैथिली चित्रकथा - पहिल मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)
मैथिली चित्रकथा (बाल साहित्य)
मिथिलाक लोकदेवता (बाल साहित्य)
विद्यापतिक पुरुष परीक्षा (बाल साहित्य)
रेस (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
ए बी सी डी- प्रकृति अक्षर पोथी (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
सभ प्यासल अछि (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
बी मयाउ बाह (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
रङ सभ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
(०६) छोट आ पैघ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
(०७) मल-जल आ जानवर दिसि देखू (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
(१७) हमर परिवार (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
जानवर (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
पोथी १३: १२३ (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
बाजाक अवाज (अनुवाद- बाल चित्रकथा)
नीतू कुमारी

સુતૈ કાઉક પ્રિસ્રા

કનકમાલ્ર દીક્ષિત (મૂઉ નેપાળીસઁ મૈથિલી અનુવાદ **નૂપા ધીનૂ** આ ધીરેન્દ્ર પ્રેમર્ષિ વાઉ સાહિત્ય) (સૌજન્ય- ધીરેન્દ્ર પ્રેમર્ષિ)

નાગા વેઉક દેશ- નૂપમાલ્ર

ડૉ શશધિર કુમર આ **સુપ્રિયા દેવી કુમારી**

નૂકમૂપ (પૃ ६३८-६७४)

ઉપ્પકક આમંત્રિત નચના આ ઓરપર આમંત્રિત સમીક્ષકક સમીક્ષા સીરીઝ

१ **કામિનીક** પાંચ ટા કવિતા આ ઓરપર મયુકાન્ત દ્વાક ટિપ્પણી

વિદેહ_०१_०८_२०१६

३ **મુન્ની કામતક** એકાંકી "ઝન્દિગીક મોઉ" આ ઓરપર ગજેન્દ્ર ઠાકુરક ટિપ્પણી

વરચઇહ્શ_३५४

પસુપુઉટી ગીત

એડટિન્સ ચોરસ સીરીઝ-१

મીના દ્વા

એડટિન્સ ચોરસ સીરીઝ-२

ઝગદીશ ચન્દ્ર ઠાકુર (३ ટા વાઉ કવિતા ઝરને **२ ટા કવિતા દેવી ચારઉપર**)

એડટિન્સ ચોરસ સીરીઝ-३

.

વિદ્યાપતિ ગીત

ગૂઉકિ

ગીત- ગોવિન્દદાસ (ગાયન **દીક્ષા મામતી**)

ગોવિન્દદાસ-१

ગોવિન્દદાસ-२

ગોવિન્દદાસ-३

ગોવિન્દદાસ-४

ગોવિન્દદાસ-५

ગોવિન્દદાસ-६

મૈથિલી ગઝલ (ગઝલ- ગજેન્દ્ર ઠાકુર, ગાયન **દીક્ષા મામતી**)

વહ્ને મુગકાનવિ

ગઝલ-२

ગઝલ-३

ગાળ૭- ૪

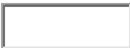
પ્ર્યાગે મૈથિલિ ચૈનલ- **ક્રમિશ્ર ચૌધરી શ્રા સંગીતા શ્રાનન્દ**- મૈથિલીક સજાસઁ લોકપ્રિયિ યૂ ટ્યૂબ ચૈનલ

થહેસે ાગે પનાનિત-ોન-દેમાનદ વોક્સ, સેનદ યુોન ટુર્ગોસિ તો દિતોનાોિસતાડડ્વદિહાળગામાોિયોમ થહે નોક્સોડ સોમેોડ તહેસે ાગે ાવાાોિવ૭ ડોન સાોોન ઘોાગ૭ શ્રાય

૪દ્વદિહ સૂચના સંપર્ક શ્રન્વેષાયા

વ્ દિ હ વ્દિહ વ્દિહ્ા વિદેહ હ્ાાપ્ઃૌૌવ્દિહ્ાયોનિ વ્દિહ પ્ાથમ મૈથિલિ પાક્ષકિ ૈ પ્ાાકિા વ્દિહ્ા ૈસ્ાા માતિહલિ િઢોાાનગિહ્ાલ્યે ળુાનાલ વ્દિહ પ્ાથમ મૈથિલિ પાક્ષકિ ૈ પ્ાાકિા નવ્ અંક દેખ્વાક લેલ પ્ૃષ્ઠ સમર્કૅ નાશ્ત્રિેશ કએ દેખૂ એલીયસ ાેડોસહ ાહે પાગેસ ડોા વ્ૌનિગ ાૌ સિસુે ાેડ વ્ૈયપ્હ્શ્

હ્ાાપ્સ્ઃવ્ોકસ્ાોોગ્લેયોમ્

સૂચના

યો નોા ળુદગૌ ાયહ દાય્ વય્ ાહે હ્ાાવેસા યુ્ો ગોપ વ્ુા વય્ ાહે સેદસ ાહાા યુ્ો પલાના્

- ઢ્વેાા ડ્રુસિ ષાોવ્નસોન

.

વ્દિહ્ાઃ માતિહલિ ડ્તિાાુે મોવ્મેનાા

વ્દિહો હ્રુાનાલ (લનિક ાૌવ્દિહ્ાયોનિ) સિ ા મુલાદિસિયપિલનિાય્ ાનલનિ ળુાનાલ દેદયિાેદ ાો ાહે પાોમોાિનિ ાનદ પોસોવ્ાનિ ાેડ ાહે માતિહલિ લાન્ગુાગે, લતિાાુે ાનદ યુલાુે્ શ્ા સિ ા પલાાડોામ ડોા સયહોલાાસ, ાેસોાયહોસ, ાેાતિાસ ાનદ પોાસ ાો પુવલસિહ ાહેિાૌાકસ ાનદ સહાાે ાહેિ કનૌલિદગો ાવ્ુા માતિહલિ લાન્ગુાગે, લતિાાુે, ાનદ યુલાુે્ થહે ળુાનાલ સિ પુવલસિહેદ ાનલનિ ાો પાોમોાે ાનદ પોસોવ્ે માતિહલિ લાન્ગુાગે ાનદ યુલાુે્ થહે ળુાનાલ પુવલસિહેસ ાાતયિલેસ, ાેસોાયહ પાપોસ, વોક ાેવ્ૌસિ, ાનદ પોાય્ નિ માતિહલિ ાનદ ાેનગાલસિહ લાન્ગુાગેસ્ શ્ા ાલસો ડાુેસ

तरानसलातीनिसाड लतिरानय़ौरकस डरोमातिहेर लानगुागेस नितो मातिहलि़ शिा सि। पेर- रेवौ़दि जुरनाल, वैहियि मोनस तहात ।रतायिलेस ।नद पापेरस ।मे रेवौ़दि वयऱे शपेरतास नि तहे डेलिदि वेडोमे तहेय ।मे ।ययेपतेद डोर पुवलयिातीनि़

१

"विदेहक जीवति साहित्यकार- सम्पादक आ रंगमंचकर्मी- रंगमंच- निर्देशक पर विशेषांक शृंखला"

विदेह अपन ३६९ म (०१ मइ २०२३) अंकमे मैथिली लेखक अशोक पर आ ३७० म (१५ मइ २०२३) अंकमे मैथिली लेखक राम भरोस कापड़ि 'भ्रमर' पर विशेषांक निकालत। विशेषांक लेल रचनाकार कलाकर्मीक काव्य, रचना- संपादन, संस्मरण आ अन्य रचनात्मक कार्यपर सभ प्रकारक रचना (संस्मरण, आलोचना, समालोचना, समीक्षा आदि) आमंत्रित अछि। अहाँ अपन रचना ३६९म अंकक विशेषांक लेल २४ अप्रैल २०२३ धरि आ ३७०म अंकक विशेषांक लेल ८ मइ २०२३ धरि वर्ड अटैचमे ई- पत्र सङ्गे दितिनालिसताडविदेहा०गामालियोम पर पठा सकै छी।

विदेह अरविन्द ठाकुर विशेषांक

विदेह जगदीश चन्द्र ठाकुर अनिल विशेषांक

विदेह रामलोचन ठाकुर विशेषांक

विदेह राजनन्दन लाल दास विशेषांक

विदेह रवीन्द्र नाथ ठाकुर विशेषांक

विदेह केदार नाथ चौधरी विशेषांक

विदेह प्रेमलता मिश्र प्रेम विशेषांक

विदेह शरदिन्दु चौधरी विशेषांक

- गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, ौहातसापप नो +९१९५६०९६०७२१ हथथश्:व्२यपहअछअोऋम २षषाम २२२९- ५४७श व्२यपहअ

२

"विदेह द्वारा एक बेरमे कोनो एकटा संस्थाक समग्र मूल्यांकन शृंखला"

विदेह अपन ३७१ म (०१ जून २०२३) अंकमे "मिथिला स्टूडेंट यूनियन (एमएसयू)" पर विशेषांक निकालत। मिथिला स्टूडेंट यूनियन (एमएसयू) पर निम्न लिखल बिन्दुपर मैथिलीमे आलेख आमंत्रित अछि।
१) एमएसयू केर गठनक प्रमाणिक इतिहास,
२) एमएसयू आ मिथिला केर नव चेतना,
३) एमएसयू आ विभिन्न जाति केर समन्वय,
४) एमएसयू द्वारा भेल विभिन्न आंदोलन आ तकर लेखा- जोखा एवम् ओकर प्रभाव वा
५) एमएसयू संदर्भित आन कोनो लेख।

३७१म अंकक विशेषांक लेल अहाँ अपन रचना २५ मइ २०२३ धरि वर्ड अटैचमे ई- पत्र सङ्गे दितिनालिसताडविदेहा०गामालियोम पर पठा सकै छी।

- गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, ौहातसापप नो +९१९५६०९६०७२१ हथथश्:व्२यपहअछअोऋम २षषाम २२२९- ५४७श व्२यपहअ

३

"विदेह मोनोग्राफ" शृंखला

વિદેહ અપન ઝીવતિ નચનાકાન્ કથાકન્મી પન વિશિષાંક શંખ્પથાક અન્તન્ગત (૧)અનવિન્દિ ઠાકુન, (૨)ઝગદીશ યન્દ્ન ઠાકુન અનથિ, (૩)માનમોયન ઠાકુન, (૪) નાઝનન્દન થાથ દાસ, (૫)મવીન્દ્ન નાથ ઠાકુન, (૬) કેદાન નાથ યૌયની, (૭) પ્નેમથતા મશ્નિ ' પ્નેમ' આ (૮) શનદિન્દુ યૌયની વિશિષાંક નિકાથને અછિ।

અહી સન્દન્જમે આઠો સાહિત્યકાન પન "વિદેહ મોનોગ્નાસ્થ" શંખ્પથા અન્તન્ગત "મોનોગ્નાસ્થ" આમંન્નતિ કયથ ઝા નહથ અછિ।

"વિદેહ મોનોગ્નાસ્થ" શંખ્પથાક વિવિનામ નમ્નિ પ્નકાન અછિ:

(૧) સ્યછુક થપ્પક ઉપનમે કોનો એક નયનાકાન પન અપન મોનોગ્નાસ્થ થપ્પિવાક સ્યછો દતીનાથિસનાઙવિદેહાગ્માથિયોમ પન પઠા સકૈ છથિ। મોનોગ્નાસ્થ થપ્પિવાક અવયિ સામાન્ય: એક માસ નહત।

(૨) વિદેહ આઠ નયનાકાનપન આઠ થપ્પકક નામ મોનોગ્નાસ્થ થપ્પિવાક થથ યયનતિ કઽ ઓકન સાન્વઝનકિ ઘોષામા કનત।

"વિદેહ મોનોગ્નાસ્થ" થપ્પિવાક નશ્નિમ:

(૧) મોનોગ્નાસ્થ પૂન્નામ નૂપૈં નયનાકાનપન કેન્દ્નતિ હુઅય। સાહિત્ય અકાદેમી, એનવીટી આ કછિુ વ્યક્તિગત નૂપૈં થપ્પિથ મોનોગ્નાસ્થ વાયોગ્નાસ્થીમે થપ્પક સંસ્મનામ આ વ્યક્તિગત પ્નસંગ ઝોડ઼ કિય નયનાકાનક વહન્ને અપન-આત્મ-પ્નશંસા થપ્પૈત છથિ। "વિદેહ મોનોગ્નાસ્થ" સ્ટીસ્ટા વન્થઙ કપ સ્ટુટવાથ સન નહત। સ્ટીસ્ટા વન્થઙ કપ સ્ટુટવાથ એહેન એકમાત્ન ટૂન્નામેમ્ન્ટ અછિ ઝાય કોનો "ઓપેનગિ" વા "ક્થઝગિ" સેનીમની નૈ હોઇત છૈ આ તકન કાનામ છૈ ઝે "ઓપેનગિ" વા "ક્થઝગિ" મે ટૂન્નામેમ્ન્ટમે નૈ પ્થા નહથ થક મુખ્ય અતિથિ અતિથિ હોઇત છથિ આ સ્ટોકસ ખ્થાડ઼ી સઁ દૂન યથ ઝાઇત અછિ। સ્ટીસ્ટા માત્ન આ માત્ન સ્ટુટવાથ ખ્થાડ઼ીપન કેન્દ્નતિ નહત અછિ સે ઓકન ટૂન્નામેમ્ન્ટ "ઓપેનગિ સેનીમની" નૈ વનન્ સોહે "ઓપેનગિ મૈય" સઁ આનમ્જ હોઇત અછિ આ ઓકન સમાપન "ક્થઝગિ સેનીમની"સઁ નૈ વનન્ "આઇનથ મૈય આ ટ્નાસ્ટી"સઁ ખ્તમ હોઇત અછિ આ સ્ટોકસ માત્ન આ માત્ન ખ્થાડ઼ી નહત છથિ। તહિના "વિદેહ મોનોગ્નાસ્થ" માત્ન આ માત્ન એ "સાતો નયનાકાન"પન કેન્દ્નતિ નહત આ કોનો સંસ્મનામ આદિ ઝોડ઼ કિઽ સ્ટોકસ નયનાકાનસઁ અપનાપન કેન્દ્નતિ કનવાક અનુમતિ નૈ નહત।

(૨) મોનોગ્નાસ્થ થથ "વિદેહ પેટાન"મે ઉપથવ્ય સામગ્નીક સન્દન્જ સહિત ઉપયોગ કયથ ઝા સકૈએ।

(૩) વિદેહમે ઈ-પ્નકાશિત નયના સજક કૉપીનાઇટ થપ્પક્સંગ્નહકન્તા થકનકિ થગામે નહતન્હિ। સમ્પાદક ' વિદેહ' ઈ-પત્નિકામે પ્નકાશિત નયનાક પ્નિટિ-વેવ આન્કાઇવક્ આન્કાઇવક અનુવાદક આ મૂથ આ અનૂદિત આન્કાઇવક ઈ-પ્નકાશન્ પ્નિટિ-પ્નકાશનક અયિકાન નખ્યૈત છથિ। એ ઈ-પત્નિકામે કોનો નૉયથ્ટીક્ પાનશ્નિમકિક પ્નાવયાન નૈ છૈ।

(૪) "વિદેહ મોનોગ્નાસ્થ"ક સ્ટૉન્મેટ: નયનાકાનક પનયિય (નયનાકાનક ઝન્મ, નવિાસ-સ્થાન આ કાન્યસ્થથક જૌગોથિક-સાંસ્કૃતિક વિવિયના સહિત) આ નયનાવથી (સમીક્ષા સહિત)।

ઘોષામા: "વિદેહ મોનોગ્નાસ્થ" શંખ્પથા અન્તન્ગત (૧) નાઝનન્દન થાથ દાસ ઝી પન મોનોગ્નાસ્થ નમ્નિથા કન્નામ, (૨) નવીન્દ્ન નાથ ઠાકુન પન મુન્ની કામત આ (૩) કેદાન નાથ યૌયની પન પ્નેમ મોહન મશ્નિ દ્વાના થપ્પિથ ઝાયત। મૈથિથી પુત્ન પ્નદીપ પન "વિદેહ મોનોગ્નાસ્થ" થપ્પિતાહ પ્નેમશંકન હા "પવન"।
શેષ ૫ ગોટેપન નમ્નિામ શીઘ્ન કએથ ઝાયત।

ઘોષામા ૨: ઓના તઁ મૈથિથી પુત્ન પ્નદીપ પન વિદેહ વિશિષાંક નૈ નકિાથને અછિ, મુદા હુનકન અવદાન કેઁ દેખૈત પ્નેમશંકન હા "પવન"ક હુનકા ઉપન "વિદેહ મોનોગ્નાસ્થ" થપ્પિવાક વિયાન આયથ તઁ ઓકના સ્વીકાન કયથ ગેથ।

- ગઝેન્દ્ન ઠાકુન, સમ્પાદક વિદેહ, ૅહાતસાપપ નો +૯૧૯૫૬૦૯૬૦૭૨૧ હ્થથસ્ટ:વિઇયએહઅછઓઇમ્મ ઇષષામ ૨૨૨૯- ૫૪૭શ વિઇયએહઅ

૪ (૧)

વિદેહ દ્વાના ઝે વિશિષાંક પ્નકાશિત હોઇ છૈ તકન સંગે વિદેહ ઓહન થપ્પક- સાહિત્યપન અપન યેઆન સેહો કેંદ્નતિ કનત ઝનિકાપન વિદેહક વિશિષાંક કોનો કાનામવશ નૈ પ્નકાશિત જઽ સકથ। એ નવ વિયાનક મુખ્ય વિદુ એના અછિ-

૧) હમ એકટા કોનો થપ્પક વા કથાકાનપન એકાગ્ન આથોયના કનવ ઝકન જાષા મૈથિથી અથવા અંગ્નેઝી નહત। એ પોથીક પહિથ નૂપ ઈ- વુક કેન નૂપમે એત આ પ્નયાસ નહત ઝે એકન પ્નિટિ સેહો આવએ ઝે કપિનાસ્થિતિપિન નમ્નિન કનત।

૨) એ શંખ્પથામે સુજાષ યંદ્ન યાદવપન કેંદ્નતિ "નતિ નવથ સુજાષ યંદ્ન યાદવ" એવં નાઝદેવ મંઙથપન કેંદ્નતિ "ઢાઝદો માનદાથ- માતિહિથિ ઔનાતિન" પ્નકાશિત જેથ અછિ। દુનૂ પોથીક થોકાન્પામ ૩૧ દસિમ્વન ૨૦૨૨ કેઁ ૧૧૧મ સગન નાતિ દીપ ઝનાય મે કએથ ગેથ।

૩) આગાઁક ઘોષામા થથ હતતપ:વિદેહાયોનિન્નિવેસનગિાતિન્નિહતમ દેખૈત નહી।

કમથાનન્દ હાક પોથી "મૈથિથી ઉપન્યાસ: સમય સમાઝ આ સવાથ" (૨૦૨૧) ક શીન્ષક જ્નામક અછિ। ઈ હુનકન કછિુ સવન્નામ ઉપન્યાસકાનપન કછિુ સમ્નિઙકિટેઙ કથતિ સમીક્ષાત્મક આથેખ્પક સંગ્નહ અછિ, ૨૬૩ પન્નાક ઈ પોથી હાન્ઙવાઉમ્ઙમે થઇવ્નેનીકેઁ માત્ન વેયથ ઝા સકત, ઝતઽ ઈ સડ઼ ઝાયત, અમેઝનસઁ હમ ઈ યાનિ સિય પાઁય ટાકામે કનિથૌ મુદા એમે પાઁયો પાઇક સામગ્નિી નૈ અછિ।

ઍતઽ એકટા જૂઉ સુચાન અછિ, એકટા ગાઍન સવ઼ન્ાઞ ઉપ્પક સુભાષ યન્દ્ન યાદવક ઉપન્યાસ ' ગુઉ' કૈં વિગુ પઢ઼ને અો દૂ પાઁતિ ઉપ્પિઉન્હિ અા નપિટા દેઉન્હિ, અો દુનૂ પાઁતિ હિમ ઍતઽ અહાઁક મનોનંળનાન્થ પ્નસ્તુત કઽ નહૃઉ છી। અહાઁ ગુઉ પઢ઼નહયિ હવ્વ, ળઁ નૈ પઢ઼ને છી તઁ પહનિ પઢ઼ ઉસ્નિ, કાનાઞ તપ્પન વેશી મનોનંળક અનુભવ હયત, ગુઉ સુભાષ યન્દ્ન યાદવ ળીક અનુમતિ સઁ ઉપઉવ્ય અછિ વ઼િદિહ અાન્કાર્ઝવપન ઐ હાતપ઼:વ઼િદિહ઼યોનિ઼પોનહ઼િનિમ ઉકિપન।

" ઉપન્યાસક કમળોની અછિ ઉપ્પકક નાળનીતકિ પૂન્વ઼ાગ્નહ। નાળનીતિ વ઼િશિષક પક્ષયનના નયનાક સંગ ન્યાય નહિ કઽ પવૈત અછિ।"

ળર઼ ઉપન્યાસમે નાળનીતિ દૂન- દૂન યનિ નૈ છૈ અોતઽ ' નાળનૈતકિ પૂન્વ઼ાગ્નહ' અા ' નાળનીતિ વ઼િશિષક પક્ષયનના' ક તઁ પ્નશ્ને નૈ છૈ। નાળનીતકિ પૂન્વ઼ાગ્નહ વા પક્ષયનતાક સોઙન યૂમકેતુ અા યાત્ની પ્નયુક્ત કેઉન્હિ। સુભાષ યન્દ્ન યાદવ ળીક ' ભોટ' ળે ૨૦૨૨મે અાયઉ ળે સુભાષ યન્દ્ન યાદવ ળીક અનુમતિ સઁ ઉપઉવ્ય અછિ વ઼િદિહ અાન્કાર્ઝવપન ઐ હાતપ઼:વ઼િદિહ઼યોનિ઼પોનહ઼િનિમ ઉકિપન, સે નાળનીતપિન અછિ મુદા અોતહુઅો સુભાષળીક ભગતા શૈઉકૈં નાળનીતકિ પૂન્વ઼ાગ્નહ વા પક્ષયનતાક સોઙનક અાવ઼શ્યકતા નૈ પડ઼ઉ। પઢ઼ૂ હમન પોથી 'નીતિ નવ઼ઉ સુભાષ યન્દ્ન યાદવ઼' ળે ઉપઉવ્ય અછિ ઐ હાતપ઼:વ઼િદિહ઼યોનિ઼પોનહ઼િનિમ ઉકિપન।

કમઉાનન્દ હ઼ાક વિગુ પઢ઼ને સુભાષ યન્દ્ન યાદવક વ઼િગુદ્ય વ઼નાહ્મણઞવાદી ળાતિગિત પૂન્વ઼ાગ્નહ એકટા પ્પતનાક ઘાઞ્ટી અછિ। ળર઼ હસિાવે વ઼નાહ્મણઞવ઼ાદકૈં અાગાઁ વઢ઼વૈઉ કમઉાનન્દ હ઼ા વ઼ામપંથક સોઙન પકડ઼ૈ છથિ અા સામાળકિ ન્યાયક વઉ યઢ઼વઽ યાહૈ છથિ, તકન પ્નતિ સિમાનાન્તન યાના સયેત અછિ। ઈ અપન વાયો઼ઙાટામે ગાઍન સવ઼ન્ાઞસઁ છીનિ કઽ, સમાનાન્તન યાનાક ઉકક હકકૈં માનિ કઽ ઉઉ સાહિત્ય઼ અકાદેમીક મૈથઉ અનુવ઼ાદ અસાર્ઝનમેઞ્ટક ગન્વ઼સઁ યન્યા કનૈત છથિ। અા ઈ અસાર્ઝનમેઞ્ટ હનિકા મેનિટિસઁ નૈ ળાતિગિત ટાર્ઝટઉિસઁ ભેટઉ છન્હિ, અહી સભ કનિદાનીક એવ઼ળમે ભેટઉ છન્હિ। હનિકા સભ ઉક ઉઉ મૈથઉિ વાયો઼ઙેટાક એકટા પાઁતિ અછિ, સમાનાન્તન યાના ઉઉ ળીવ઼ન- મનાઞક પ્નશ્ન।

અાવ અહાઁ પુછ્વ ળે તકન પ્નતિકાિન સમાનાન્તન યાના કેના કેઉક, અો તઁ કન્નાનોહટ નૈ કનૈએ, તઁ તકન ઉત્તન અછિ હમન ૩ ટા પોથી ળે ૧૧૧મ સગાન નાતિ દીપ ળાય઼ મે ઉકાન્પતિ ભેઉ ૩૧ દસિમ્વન ૨૦૨૨ કૈં, વ઼એહ સગાન નાતિ દીપ ળાય઼ ળકના સાહિત્ય઼ અકાદેમી ગત દસ વન્પ્પસઁ ગીઙ઼ ઉવાક પ્નયાસ કઽ નહૃઉ અછિ। અહાઁસઁ ઐ તીનૂ પોથીપન ટપ્પિણી ઈ- પત્ન સઙ્કેતે દાતોનાઉસતાઙ઼વ઼િદિહ઼ગામાઉયોમ પન અામંત્નીતિ અછિ। પહઉિ દૂ પોથી મે નાળદેવ઼ માઞ્ઙઉ અા સુભાષ યન્દ્ન યાદવ઼ક સાહિત્ય઼ક સમીક્ષા અછિ ળે હમન તેસન પોથી મૈથઉિ સમીક્ષશાસ્ત્નક સદ્ધિયાંતક અાયાનપન કએઉ ગેઉ અછિ।

તીનૂ પોથીક ઉકિ નીચાઁ દેઉ ગેઉ અછિ।

ઢાળદેો માનદાઉ- માતિહઉિ અૌનતિન (ઞૌિતિહ ષુપપઉેમેનત ૨ &૨૨)

નીતિ નવ઼ઉ સુભાષ યન્દ્ન યાદવ઼

નીતિ નવ઼ઉ સુભાષ યન્દ્ન યાદવ઼ (મથિઉિક્ષન)

મૈથઉિ સમીક્ષાશાસ્ત્ન
મૈથઉિ સમીક્ષાશાસ્ત્ન (તિન્હુતા)
સંગમે પઢ઼ૂ કમઉાનન્દ હ઼ા ક વ઼નાહ્મણઞવ઼ાદપન પ્નહાન:
દૂષાઞ પઞ્ળી- થહે ભઉાયક ભીક
દૂષાઞ પઞ્ળી- થહે ભઉાયક ભીક (મથિઉિક્ષન)
-ગળેન્દ્ન ઠાકુન, સમ્પાદક વ઼િદિહ, ૈહાતસાપપ નો +૯૧૯૫૬૦૯૬૦૭૨૧ હથથશ઼્:વ઼ર્ઝયએહઅછઅોશ્ઞ ર્ઝષામ ૨૨૨૯- ૫૪૭શ વ઼ર્ઝયએહઅ

૪(૨)

નીતિ નવ઼ઉ દનિશ કુમાન મશ્નિ

દનિશ કુમાન મશ્નિક ' દુર઼ પાટન કે વીય મે' કોસી નદીક ઍતિહાસકિ અાત્મકથા થીક, અો મથિઉિક અાન યાન સભક ઍતિહાસકિ અાત્મકથા સેહો ઉપ્પિને છથિ ળેના વન્દનિી મહાનન્દા, વાગમતી કી સદ્ગતિ!, દુર઼ પાટન કે વીય મેં (કોસી નદી કી કહાની), ન ઘાટ ન ઘન, વગાવ઼ત પન મળવૂન મથિઉિ કી કમઉા નદી, ભુતહી નદી અૌન તકનીકી હાઙ઼- ફૂંક, થહે પ્પામઉા ઢ઼વ઼િન ાનદ સ્ીપઉ અોન છોઉઉસિીનિ છુાનસે, ભહુતાહિ ભાઉાન- ષતોનય઼ ાઙ । ગાહેસત નવ઼િન ાનદે નગાનિાનિગૌતિયહ્યનાઙત, ઢ઼ેઙુગેસ ાઙ તહે પ્પોસ એમવાનકમેનતસા સાહિત્ય઼ અકાદેમીક મૈથઉિ પનામન્શદાત્ની સમતિકિ સદસ્ય઼ પંકળ હ઼ા પનાશન દ્વ઼ાના હનિકન પોથી સભસઁ પૈનાક પૈના મૈથઉિ અનુવ઼ાદ કઽ અપના નામે ઉપન્યાસ છપવાઅોઉ ગેઉ અછિ, ળકના છદ્મ સમીક્ષક કમઉાનન્દ હ઼ા ઐ યોન ઉપ્પકક નસિન્ય કહૈ છથિ! ઍતઽ સ્પષ્ટ કઽ દી ળે ઈ યોન ઉપ્પક અા છદ્મ સમીક્ષક દુનૂ અઉગિાઢ઼ મુસ્ઉમિ વ઼િદ્યાઉયક હનિ્દી વ઼િભાગમે છથિ। ઈ નસિન્ય દનિશ કુમાન મશ્નિક થીક, ળે અાર઼અાર્ઝટ્રો પ્પઙ઼ાગપુનસઁ સવિઉિ ર્ઝન્ળીનયિનઙિ મે વ઼ી ટેક઼ ૧૯૬૮મે અા સ્ટ્નક્યનઉ ર્ઝન્ળીનયિનઙિમે એમ્ટેક઼ ૧૯૭૦મે કેને છથિ, અા અોર઼ નસિન્ય ઉઉ ક્વ઼ાઉશ્ફિાર઼ઙ છથિ। ળપ્પન કોનો વ઼ષિય઼મે નામાંકન નૈ હોર઼ છૈ તપ્પન ઉક હાન- થાકિ હનિ્દીમે નામાંકન ઉર઼એ, નૈ તઁ કમઉાનન્દ

झा कें बुझ' मे आबि जाइतन्हि जे ई रसियन कोनो सिविल इन्जीनियरेक भ' सकैत अछि, भ' सकैए बुझल होइन्ह। हिन्दी मूल आ मैथिलीक स्क्रीनशॉट आँगा संलग्न अछि।

दिनेश कुमार मिश्र मिथिलाक नै छथि मुदा मिथिलाक सभ बातक कथा ओ लिखने छथि, हम सभ हुनका प्रति कृतज्ञ छी आ हुनकर श्रमसँ मिथिलावासी कहियो उऋण नै भ' सकत, मुदा मूलधारक पुरस्कार आ पाइ लेल लोकसँ कृतघ्नता भेटत से और सद्य भेल। ए लेखककेँ दस बारह वर्ष पहिने सेहो तारानन्द वियोगी उद्धारक भेटल छलथिन्ह जे लिखने रहथिन्ह जे ओ कविताके प्ररावति भ' अनायासे अपन रचनामे दोसरक सामग्री चोरि क' लैत छथि, एहने सन आब ए कमलानन्द झा क आश्रय तकलन्हि मुदा दुर्भाग्य! जइ हिसाबे ब्राह्मणवादकेँ आगाँ बढ़बैत कमलानन्द झा वामपंथक सोडर पकड़ै छथि आ सामाजिक न्यायक बलि चढ़ब' चाहै छथि, तकर प्रति समानान्तर धारा सचेत अछि। लोकसभसँ बचबा लेल जमीन-जत्थावला लोक कम्यूनिस्ट बनल आ आब ब्राह्मणवाद बचेबालेल वामपंथक शरण, एहेन लोक सभसँ कम्यूनिज्मकेँ बहुत नुकसान भेल छै।

दिनेश कुमार मिश्रक समटा पोथी आब हुनकर अनुमतिसँ उपलब्ध अछि विदेह आर्काइवमे:
http://videha.co.in/pothi.htm
एत' एकटा गप मोन पाड़ि दी जे जखन बिल गेट्सकेँ पूछल गेलन्हि जे की ओ एक्स बॉक्स भारतमे पाइरेसीक डरसँ देरीसँ आनि रहल छथि? तँ हुनकर उत्तर रहन्हि जे माइक्रोसॉफ्ट पाइरेसीक डरे कोनो उत्पाद देरीसँ नै उतारने अछि। से विदेह पेटारमे हम सभ ए तरहक रसिक रहितो एकरा आर समृद्ध करैत रहब, कारण समानान्तर धारामे सड़ल माँछ द्वारे पोखरिक सभ माँछ नै सड़ैए, एतुक्का महाह गोट-गोट क' सड़ल माँछ निकालैत रहल छथि, निकालैत रहता।

सिन्डिकेटेड समीक्षापर अन्तिम प्रहार।

मूल दिनेश कुमार मिश्र (दुइ पाटन के बीच में २००६): यह ध्यान देने की बात है कि १९२३ से १९४६ के बीच कोसी क्षेत्र में मलेरिया से ५, १०, ०००, कालाजार से २, १०, ०००, हैजे से ६०, ००० तथा चेचक से ३, ००० मौतें (कुल ७, ८३, ०००) हुईं।
चोर पंकज झा पराशर (**साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य**) [जलप्रान्तर २०१७ (पृ १०३)]:

ने अँग्रेज सब आ ने नवका रंगरेज सब। 1923 सँ 1946 के बीच मे कोसी क्षेत्र में मलेरिया
से पाँच लाख दस हजार, कालाजार सँ दू लाख दस हजार, हैजा सँ साठि हजार आ चेचक
सँ तीन हजार लोकक मृत्यु भेल! माने सब मिला कए करीब पौने आठ लाख लोक मरि

मूल दिनेश कुमार मिश्र (दुइ पाटन के बीच में २००६): भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम १२वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई ५ किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ॰ फ्रांसिस बुकानन (१८१०-११) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी चाहरदीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध चौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलियुगा से उसके संगम तक ३२ किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ॰ डब्लू॰डब्लू॰ हन्टर (१८७७) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। अभि भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

छद्म समीक्षक कमलानन्द झा द्वारा चोर उपन्यासकारक पीठ ठोकब, देखू छद्म समीक्षक कमलानन्द झा द्वारा उद्धृत चोर पंकज झा पराशर (मैथिली उपन्यास, समय, समाज आ सवाल पृ २५७-२५८):

पंकज पराशरक पहिल उपन्यास 'जलप्रांतर'(2017) शोधपरक उपन्यास अछि। मैथिलीमे शोधपरक उपन्यास लिखबाक परम्परा नहि रहल अछि। एहि दुआरे ई उपन्यास रेखांकन योग्य अछि। पराशरजी एहि उपन्यासमे कोसी नदीक बान्हक इतिहास-कथा लिखलनि अछि। उपन्यासक वैशिष्ट्य ई जे बारहम शताब्दीसँ ल' क' आधुनिक काल धरि कोसी पर बान्ह बनेबाक दुसाध्य प्रयत्न, प्रशासनिक उठा-पटक, राजनीतिक दाँव-पेंच आदिक विस्तृत व्योरा रोचक कथाक माध्यमसँ कहलनि अछि। ध्यान देबाक बात ई जे सभटा सूचना आ व्योरा अत्यन्त विश्वसनीय बनि पड़ल अछि। पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़बैत पढ़ुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे

योग पंकज झा पराशर (**साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य**) [जलप्रांतर २०१७ (पृ ३१)]:

पढ़ुआ कका पछिला गप कैँ आगाँ बढ़बैत कहलखिन, 'फूल बाबू, कोसी नदीक बेसिन प्राचीन काल सँ मनुक्खक निवास लेल उपयुक्त स्थान रहल अछि। बारहम–तेरहम सदी मे भारत मे जखन कइक टा नदी सुखा गेल, तँ ओहि ठामक पशुचारक समाजक लोक एतय आबि कए बसलाह। तहिये सँ बढ़ैत जनसंख्या आ कोसी नदीक बदलैत प्रवाहक मध्य टकराहटि होमय लागल। नदीक अनियंत्रित धारा कैँ लोक बाढ़ि बूझय लागल। पहिल बेर बारहम शताब्दी मे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मणसेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह, जे 1178 सँ 1205 ईस्वी धरि शासन कयनैँ छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगर सँ दू कोस पश्चिम मे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकानन के अनुमान रहनि, जे ई बान्ह संभवत: कोनो किला के रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मत सँ डब्लू. डब्लू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलखिन, जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत, जे नदी पच्छिम दिस नहि बह' लागय।' पढ़ुआ कका सँ मुँहजबानी एतेक रास ऐतिहासिक तथ्य सुनियो कए फूल बाबू सहमति मे मूड़ी नहि डोलेलखिन। जाहि सँ ओतय बैसल लोक सबहक उत्सुकता और बढ़ि गेलनि, जे गप मे एहेन कोन तथ्य रहि गेलै जे फूल बाबू संतुष्ट नहि भेलखिन ? लोक कैँ बुझेलनि जे फूल बाबू शास्त्रार्थ के अखड़हा पर माटि फेकि रहल छथिन। पढ़ुआ कका कैँ आइ जोड़ीदार भेटि गेलनि!

मूल दिनेश कुमार मिश्र (दुइ पाटन के बीच में २००६): कोसी के प्रवाह की भयावहता की एक झलक फिरोजशाह तुगलक की फौज के सन् १३५४ में बंगाल से दिल्ली लौटने के समय मिलती है। बताया जाता है कि जब सुल्तान की फौजें कोसी के किनारे पहुँची तो देखा कि नदी के दूसरे किनारे पर हाजी शम्सुद्दीन इलियास की फौजें मुकाबले के लिए तैयार खड़ी हैं। यह वही हाजी शम्सुद्दीन थे जिन्होंने हाजीपुर तथा समस्तीपुर शहर बसाये थे। फिरोज की फौजें शायद कुरसेला के आस-पास किसी जगह पर कोसी के किनारे सोच में पड़ गईं। नदी की रफ्तार उन्हें आगे बढ़ने से रोक रही थी। आखिरकार ऐसा हुआ कि नदी के साथ-साथ उत्तर की ओर बढ़ा जाय और जहाँ नदी पार करने लायक हो जाय वहाँ पानी की थाह ली जाये। सुल्तान की फौजें प्रायः सौ कोस ऊपर गईं और जयरान के पास, जो कि उसी स्थान पर अवस्थित था जहाँ नदी पहाड़ों से मैदानों में उतरती थी, नदी को पार किया। नदी की धारा तो यहाँ पतली जरूर थी पर प्रवाह इतना तेज था कि पाँच-पाँच सौ मन के भारी पत्थर नदी में तिनकों की तरह बह रहे थे। जहाँ नदी को पार करना मुमकिन लगा उसके दोनों ओर सुल्तान ने हाथियों की कतार खड़ी कर दी और नीचे वाली कतार में रस्से लटकाये गये जिससे कि यदि कोई आदमी बहता हुआ हो तो इस रस्सों की मदद से उसे बचाया जा सके। शम्सुद्दीन ने कभी सोचा भी न था कि सुल्तान की फौजें कोसी को पार कर लेंगी और जब उस को इस बात का पता लगा कि सुल्तान की फौजों ने कोसी को पार करने में कामयाबी पा ली है तो वह भाग निकला।

और पंकज झा पराशर (**साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य**) [जलप्रांतर २०१७ (पृ० १०५)]:

'बेश, तँ सुनू। 1354 मे फिरोजशाह तुगलक के फौज जखन बंगाल सँ दिल्ली घुरि रहल छल, तँ कोसीक प्रवाह बहुत तेज छलै। तुगलकी सेना जखन कोसी के किनार पर पहुँचल, तँ कोसीक ओहि पार मे हाजी शम्सउद्दीन इलियास के सेना तुगलकी सेना सँ मोकाबला करबाक लेल अस्त्र-शस्त्र ल' कए तैयार छल। ई वएह हाजी शम्सउद्दीन छलाह, जे हाजीपुर आ समस्तीपुर नगर बसौनेँ रहथि। फिरोजशाह तुगलक के सेना संभवतः कुरसेला के आस-पास कोसी के तेज धार देखि कए सोच मे पड़ि गेल। पानिक रफ्तार देखि कए तुगलकी सेना केँ नदी पार करबाक हिम्मत नहि भ' रहल छलै। अंततः तुगलकी सेनापति तय कयलनि, जे नदीक किनारे-किनार उत्तर दिस बढ़ल जाय। जतय जा कए नदीक पाट कनेँ कम बूझि पड़य, ओतय पानिक थाह लेल जायत। एहि आशा मे फौज उत्तर दिस बढ़ैत रहल। कुरसेला सँ सय कोस आगाँ गेलाक बाद कोसी के पेट कनेँ शिकस्त बुझेलै। कोसी ओतहि पहाड़ सँ नीचाँ उतरैत अछि। पानिक वेग के अनुमान एहि सँ कयल जा सकैए, जे पाँच-पाँच सय मनक पाथर कोसी मे खढ़ जकाँ बहि रहल छल। तुगलकी सेनापति केँ जतय नदी पार करब कनेँ आसान बुझेलनि, ओतय एक लाइन मे सैकड़ों टा हाथी केँ ठाढ़ क' देल गेल। नीचाँ वला लाइन मे बड़का-बड़का रस्सा लटका देल गेल, जे जँ क्यो पानि मे भासि जायत, रस्सा के मदति सँ निकालि लेल जायत। एहि तरहेँ फिरोजशाह तुगलकक सेना कोसी पार क' गेल। हाजी शम्सउद्दीन सपनो मे नहि सोचनेँ छल,जे तुगलकी सेना कोसी पार क' जायत। जखन हाजी शम्सउद्दीन केँ पता लगलै जे तुगलकी सेना कोसी पार क' चुकल अछि, तँ ओ डरे सँ पड़ा गेल। तँ एहि कोसीक तेज धार के ल' कए एतेक आत्मविश्वास मे छल हाजी शम्सउद्दीन।'

(शीघ्र अहि विकिपर आर स्क्रीनशॉट अपडेट कएल जायत।)

विदेहक ३६३ म अंक दिनांक ०१ फरवरी २०२३ सँ प्रारम्भ नित नवल दिनेश कुमार मिश्र

હ1ટપ:વિદેહાયોનિ विदेह: प्रथम मैथिली पाक्षिक ई-पत्रिका ISSN 2229-547X VIDEHA (सन् २००४) सँ।

-गजेन्द्र ठाकुर, सम्पादक विदेह, व्हाट्सएप नं +९१९५६०९६०७२१ હ્થથક્ષ:વ૨યએહઅછઓશ્ન ISSN 2229-547X VIDEHA

४ (३)

नित नवल सुशील

कमलानन्द झाकेँ हम किए छद्म समीक्षक कहलियनि?

कारण ओ छद्म समीक्षक छथि।

ओ लिखै छथि- "मैथिली उपन्यास- यात्राक लगभग सय वर्षक बाद मैथिलि अन्तरजातीय विवाहक सपना, संघर्ष आ विडम्बना पर गरिमायुक्त उपन्यास लिखबाक श्रेय गौरीनाथकेँ जाइत छनि।"

तँ की कमलानन्द झा सुशीलसँ ई श्रेय छीनि लेलनि? की ई हुनकर ब्राह्मणवादी संस्कारक अहंकार- जे हम ककरो चढ़ा सकै छिऐ आ ककरो उतारि सकै छिऐ- केर पराकाष्ठा थीक, आकि हुनकर अध्ययनक अभावक प्रमाण?

चलू अहाँकेँ लऽ चली कमलानन्द झा केर स्वार्थी दुनियाँसँ दूर, छल- छद्मसँ दूर सुशीलक जादूवला साहित्यिक निश्छल दुनियाँमे।

અહીઁક સ્વાગત અછિ સુશીલક સાહિત્યક દુનિયાઁમે।

પ્રસ્તુત અછિ સુશીલક 'ગામવાલી' (૧૯૮૨) જે આબ ઉપલબ્ધ અછિ વિદેહ આર્કાઇવમે લિંક http://videha.co.in/pothi.htm પર।

પહિલ પાઁતીમે ઉપન્યાસ આરમ્ભસઁ પહિનહિયે 'ગામવાલી' ઉપન્યાસક સમ્બન્ધમે સુશીલ લિખૈ છથિ-

"વિધવા વિવાહ આ અન્તર્જાતીય વિવાહક સમર્થનમે।"

આ ઉપન્યાસ આરમ્ભ।

ગામવાલીક મૃત્યુ આ તખને હમેલા, ગામવાલીક દાહ સંસ્કાર કે કરતૈ? બ્રાહ્મણ સમાજ કિ જાદવ સમાજ?

મૈથિલીક સિન્ડિકેટેડ સમીક્ષાપર અન્તિમ પ્રહાર।

વિદેહક ૩૬૩ મ અંક દિનાંક ૦૧ ફરવરી ૨૦૨૩ સઁ પ્રારમ્ભ **નતિ નવલ સુશીલ**

http://videha.co.in/ વિદેહ: પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષિક ઈ-પત્રિકા ISSN ૨૨૨૯-૫૪૭X VIDEHA (સન ૨૦૦૪) પર।

- ગજેન્દ્ર ઠાકુર, સમ્પાદક વિદેહ, વ્હાટ્સએપ નં +૯૧૯૫૬૦૯૬૦૭૨૧ ggajendra@videha.com ISSN ૨૨૨૯-૫૪૭X VIDEHA

૫

સંપૂ દાસ જીક ચરિત્રકલાપર બહસ ચલૈ રહલ અછિ। કિછુ ગોટે એકરા અશ્લીલ માનિ રહલ છથિ તઁ કિછુ ગોટે એકરા કલાક સ્વતંત્ર હેબાક પરિચાયક માનૈ છથિ। વિદેહ દૂનૂ પક્ષસઁ ટાઇપ કએલ આલેખક અપીલ કઽ રહલ અછિ, આલેખ તથ્યપરક હેબાક ચાહી। વ્યક્તિગત લગાવ વા દુશ્મની વલા આલેખ નૈ હુઅય। અપન આલેખ editorial.staff.videha@gmail.com પર સેહો પઠાઉ।

૬

વિદેહક "સાહિત્યિક ભ્રષ્ટાચાર વિશેષાંક"

વિદેહ "સાહિત્યિક ભ્રષ્ટાચાર વિશેષાંક" લેલ નિમ્નલિખિત વિષયપર આલેખ ઈ-મેલ editorial.staff.videha@gmail.com પર આમંત્રિત અછિ।
૧ સાહિત્ય, કલા આ સરકારી અકાદમી:-
(ક) પુરસ્કારક રાજનીતિ
(ખ) સરકારી અકાદેમીમે પૈસબાક ગએર-લોકતાંત્રિક વિધાન
(ગ) સત્તાગુટ આ અકાદમી કેર કાજ કરબાક તરીકા
(ઘ) સરકારી સત્તાક છદ્મ વિરોધમે ઉપજલ તાત્કાલિક સમાનાંતર સત્તાક કાર્યપદ્ધતિ
(ઙ) અકાદેમી પુરસ્કારમે પાર શ્રૈક્ટર: મિથક વા યથાર્થ
૨ વ્યક્તિગત સાહિત્ય સંસ્થાન આ પુરસ્કારક રાજનીતિ
૩ પ્રકાશન જગતમે પસરલ ભ્રષ્ટાચાર આ લેખક
૪ મૈથિલીક છદ્મ લેખક સંગઠન આ ઓકર પદાધિકારી સબહક આચરણ
૫ સ્કૂલ-કૉલેજક મૈથિલી વિભાગમે પસરલ સાહિત્યિક ભ્રષ્ટાચારક વિવિધ રૂપ-
(ક) પાઠ્યક્રમ
(ખ) અધ્યયન-અધ્યાપન
(ગ) નિયુક્તિ
૬ સાહિત્યિક પત્રકારિતા, રિવ્યૂ, મંચ-માલા-માઇક આ લોકાર્પણક ખેલ-તમાશા
૭ લેખક સબહક જન્મ-મરણ શતાબ્દી કેર ચુનાવ, કૈલેન્ડરવાદ આ તકરા પાછૂક રાજનીતિ
૮ દલિત એવં લેખિકા સબહક સંગે ભેદ-ભાવ આ ઓકર શોષણક વિવિધ તરીકા
૯ કોનો આન વિષય।

૭

વદિેહ વ્ન◌ૅડકાસ્ટ ઉસ્ટિ

વદિેહ શ્રૌશ્રૌશ્રૌવરયપ્ઠશ્રછશ્રોઝ્ામ્ સમ્વન્ધી સૂચના ઉઉ શ્રપન ૌેહાનસાપપ નમ્વન હ્મન ૌેહાનસાપપ નૌ +૯૧૯૯૫૬૦૯૬૦૭૨૧ પન પઠાઉ, શ્રોકન પ્નયોગ માત્ન વદિેહ સમ્વન્ધી સમાચાન દેવાક ઉઉ કઃઉ ળાએ।

- ગાળેન્દ્ન ઠાકુન, સમ્પાદક વદિેહ, ૌેહાનસાપપ નૌ +૯૧૯૯૫૬૦૯૬૦૭૨૧ હ્થથશ્ચઃવરયપ્ઠશ્રછશ્રોઝ્ામ્ ૨ષષાહ્મ ૨૨૨૯- ૫૪૭શ વરયપ્ઠશ્ર

.

મૈથિલિ શ્રા મથિલિસૈં સંવંચતિ કછિુ મુખ્ય સાઇટઃ- શ્રાન ઉકિક વષિયમે સૂચનો દતિનાનિશ્રાહડવદિેહાગ્નમાઝ્યોમ કેં ઈ મેઉસઁ પઠાવી

હ્નાપઃૌૌવદિેહાયોનિ ("વદિેહ" પ્નથમ મૈથિલિ પાક્ષકિ ઈ પત્નકિા)

હ્નાપઃગાળેનદ્નાનહાકુનવઉગસપોનયોમ્૨૦૦૪૦૭વહાઉસાનકિ- ગાયહ્હ્નામઉ (ઇંટનનેટપન મૈથિલિ ભાષાક પ્નાચીનતમ ઉપસ્થતિ મૈથિલિક પહિલ વ◌ૅગ- મૈથિલિ ભાષા વ◌ૅગક એગ્નીગેટન, ૫ ળુલાઇ ૨૦૦૪)

હ્નાપઃવદિેહાયોમ્૨૦૦૪૦૭વહાઉસાનકિ- ગાયહ્હ્નામઉ (ઇંટનનેટપન મૈથિલિ ભાષાક પ્નાચીનતમ ઉપસ્થતિ મૈથિલિક પહિલ વ◌ૅગ- મૈથિલિ ભાષા વ◌ૅગક એગ્નીગેટન, ૫ ળુલાઇ ૨૦૦૪)

ભાઉસનકિ ગાછ ળે સન ૨૦૦૦ સઁ યાહૂસાઇટપન છલ હ્નાપઃૌૌગોયતિસિયોમ્વહાઉસાનકિ ગાયહ્હ્નામઉ, હ્નાપઃૌૌગોયતિસિયોમ્ગાળેનદ્ના શ્રાદિ ઉકિપન શ્રા શ્રપ્પનો ૫ ળુલાઇ ૨૦૦૪ ક પોસ્ટ હ્નાપઃગાળેનદ્નાનહાકુનવઉગસપોનયોમ્૨૦૦૪૦૭વહાઉસાનકિ- ગાયહ્હ્નામઉ *(કછિુ દનિ ઉઉ હ્નાપઃવદિેહાયોમ્૨૦૦૪૦૭વહાઉસાનકિ- ગાયહ્હ્નામઉ ઉકિપન, સ્નોત ૌેયવાયક માયહિનિ ૌડ હ્નાપસ્ઃૌવાનયહિૌનગૌવંવદિેહ ૨૫૮ યાપત્નેે(સ) ડનોમ ૨૦૦૪ તૌ ૨૦૧૬- હ્નાપઃવદિેહાયોમ્ ભાઉસનકિ ગાછ- પ્નથમ મૈથિલિ વ◌ૅગ મૈથિલિ વ◌ૅગક એગ્નીગેટન)* કેન ૂપમે ઇન્ટનનેટપન મૈથિલિક પ્નાચીનતમ ઉપસ્થતિકિ ૂપમે વદ્યિમાન શ્રછિ। ઈ મૈથિલિક પહિલ ઇંટનેટ પત્નકિા થકિ ળકન નામ વાદમે ૧ ળનવની ૨૦૦૮ સઁ "વદિેહ" પડલૈઇંટનનેટપન મૈથિલિક પ્નથમ ઉપસ્થતિકિ યાત્ના વદિેહ- પ્નથમ મૈથિલિ પાક્ષકિ ઈ પત્નકિા ધનિ પહુઁચલ શ્રછિ, ળે હ્નાપઃૌૌવદિેહાયોનિ પન ઈ પ્નકાશતિ હોઇત શ્રછિ। શ્રાવ "ભાઉસનકિ ગાછ" ળાલવ◌ૃત્ત ' વદિેહ' ઈ-પત્નકિાક પ્નવક્તાક સંગ મૈથિલિ ભાષાક ળાલવ◌ૃત્તક એગ્નીગેટનક ૂપમે પ્નયુક્ત ભઽ નહલ શ્રછિ। વદિેહ ઈ-પત્નકિા ૨ષષાહ્મ ૨૨૨૯-૫૪૭શ વરયપ્ઠશ્ર પઉલવમથિલિ (ધીનેન્દ્ન પ્નેમનૃષિ) ૨૦૫૮ માઘે સંક્નાન્તિ- ૨૦૦૩ ળનવની મૈથિલિક દોસન ઇંટનનેટ પત્નકિા શ્રછિ ળે ઐ ઉકિ ૌૌપાઉઉવમતિહલિમાનિપાગ્નેત પન છલ મુદા શ્રાવ ઈ ઉપલવ્ધ નૈ શ્રછિ। ઈ ટપ્પિણી માત્ન ઇતહિાસ શુદ્ધતા લઉ શ્રછિ।

.

હ્નાપઃવદિેહા- ાગગેગાતૌનવઉગસપોનયોમ્ (મૈથિલિ ભાષા વ◌ૅગક એગ્નીગેટન)

હ્નાપઃૌૌવદિેહાયોમ્ (ઇંટનનેટપન મૈથિલિ ભાષાક સભસઁ પુનાન ઉપલવ્ધ ઉપસ્થતિ ઉિકપ્નાપ્તિ વ◌ૅગ- મૈથિલિ ભાષા વ◌ૅગક એગ્નીગેટન ૫ ળુલાઇ ૨૦૦૪ ૌૌગાળેનદ્નાનહાકુનવઉગસપોનયોમ્)

હ્નાપઃસામાાદ્વઉગસપોનયોમ્ (પૂનમ મંડલ શ્રા પ્નયિકા હાક પહિલ મૈથિલિ ન્યૂળ પોનટલ, ૯ શ્રગસ્ત ૨૦૦૪ સઁ)

હ્ttપ્:પ્ાકાંનtાવ્ળોગસપોટ્યોમ્ (પ્રકાંતન મૈથિળીક ળોકપ્ાયિ વ્ળ઼ૅગ, ફ્રેબ્રુવરી ૨૦૦૫)

હ્ttપ્:વ્દિયાપાટ્વિળોગસપોટ્યોમ્ (મૈથિળીક ળોકપ્ાયિ વ્ળ઼ૅગ, અગાસ્ટ ૨૦૦૫)

હ્ttપ્:ીીવ્દિયાપાટ્ીગ (મૈથિળીક ળોકપ્ાયિ વ્ળ઼ૅગ, અગાસ્ટ ૨૦૦૫)

હ્ttપ્:હેળળેમtિહળિવળોગસપોટ્યોમ્ (હેળે મથિળિ- યીગેન્દ્ર પ્રેમર્ષિ, સમ્પાદક-પ્રકાશક, ગૂપા ઝા, સમ્પાદન સહ્યોગ, પળળ્વ, મૈથિળી સાહિત્યિક, ૩ મ૨ ૨૦૦૬)

હ્ttપ્:પાળળાવ્વળોગસોમેયોમ્ (હેળે મથિળિ- યીગેન્દ્ર પ્રેમર્ષિ, સમ્પાદક-પ્રકાશક, ગૂપા ઝા, સમ્પાદન સહ્યોગ, પળળ્વ, મૈથિળી સાહિત્યિક, ૧૭ મ૨ ૨૦૦૬)

હ્ttપ્:હેળળેમtિહળિવળોગસપોટ્યોમ્ (મૈથિળી ન્યૂઝ પોર્ટલ, સેપ્ટેમ્બર ૨૦૦૭)

હ્ttપ્:ીીહેળળેમtિહળિયોમ્ (મૈથિળી ન્યૂઝ પોર્ટલ, સેપ્ટેમ્બર ૨૦૦૭)

હ્ttપ્:સહામપાદાકીનદપપેસસયોમ્ (મૈથિળી ન્યૂઝ પોર્ટલ, જનવરી-ફ્રેબ્રુવરી ૨૦૦૮)

હ્ttપ્:ીીસામાદ્યોમ્ (મૈથિળી ન્યૂઝ પોર્ટલ, જનવરી-ફ્રેબ્રુવરી ૨૦૦૮)

હ્ttપ્:હેળળેમtિહળિીનદપપેસસયોમ્

હ્ttપ્:પપેમાનસહીીનદપપેસસયોમ્ (યીગેન્દ્ર પ્રેમર્ષિ)

.

હ્ttપ્:નયહનિહાનકહાનકોળકાtાવળોગસપોટ્યોમ્ (મૈથિળીક ળોકપ્ાયિ ગજળક વ્ળ઼ૅગ)

.

હ્ttપસ:વ્ગિયાનપાસાનગોવ્વિગિયાન- નtનાકાન (વ્કિપિડિયા નtનાકાન)

હ્રમ્મ૩

હ્તતપ્:સાનસકન્તિ઼ળ્નુાય઼નિ્માતિહ્ભિ઼્નિદેશ઼ળસપ

હ્તતપ્:સાનસકન્તિ઼ળ્નુાય઼નિ્સતુદેનત_પન્ોળેયતસ્ભેશયિોન઼ળસપ?ભેશયિોન=માતિહ્ભિ

.

શ્ર૭૭ રમ્મયરશ્ર ઙશ્રયરશ્રો યશ્રોશ્રોઢયશ્રઢષ઼હશ્રમ્મ શ્રાકાશવ઼ામ્મી દૂન્દ્ન્શન

હ્તતપ્:પન્ાસાન્વહાન્ાત઼ગ્રિોવ઼નિ્

હ્તતપ્:નૌસોનાિ઼્યિોમ્

હ્તતપસ્:દોૌન્દાન્સહાણ઼ગોવ઼નિ્

શ્રાકાશવ઼ામ્મી મૈથિભિ પોડ્કાસ્ટ હ્તતપ્:પન્ાસાન્વહાન્ાત઼ગ્રિોવ઼નિ્પોદ્યાસત઼પહપ?ડભિોન્ભાનગા=માતિહ્ભિ&ડન્ોમ=૧૯૪૭-૦૮-૧૫&ડન્ોમોપ=૨૦૨૦-૦૮-૨૯&તો=૨૦૫૦-૧૨-૩૧&સોન્યહ=ઘશ્રો

શ્રાકાશવ઼ામ્મી પટના દન્ભંગા મૈથિભિ ન્ેળનભ ન્યૂળ ટેક્સ્ટ ડાઉનભોડ-૧ હ્તતપ્:નૌસોનાિ઼્યિોમ્ઢમ્મ૩-મ્મષય-શ્રુદીિ-શ્રન્યહ્વિ઼-ષોન્યહ઼ાસપશ

શ્રાકાશવ઼ામ્મી પટના દન્ભંગા મૈથિભિ ન્ેળનભ ન્યૂળ ટેક્સ્ટ ડાઉનભોડ-૨ હ્તતપ્:નૌસોનાિ઼્યિોમ્ઢગ્રિનાભ-થેશત઼ાસપશ

શ્રાકાશવ઼ામ્મી દન્ભંગા હ્તતપ્:પન્ાસાન્વહાન્ાત઼ગ્રિોવ઼નિ્પભાયે઼ન્સુોન્યે઼પહપ?યહાનનેભ=૨૮૨

શ્રાકાશવ઼ામ્મી દન્ભંગા યૂ ટ્યૂવ ચૈનભ હ્તતપસ્:ૌીયુ઼ોતુવે઼યોમ્યહાનનેભ્૩છ્ઘદમ્મવ઼ેપઢમવ઼૪પશ્રોભશ્રોથિપમશવ઼શ્ર

શ્રાકાશવ઼ામ્મી ભાગભપુન્ હ્તતપ્:પન્ાસાન્વહાન્ાત઼ગ્રિોવ઼નિ્પભાયે઼ન્સુોન્યે઼પહપ?યહાનનેભ=૩૫૯

શ્રાકાશવ઼ામ્મી પૂન્મ્મયિઁ હ્તતપ્:પન્ાસાન્વહાન્ાત઼ગ્રિોવ઼નિ્પભાયે઼ન્સુોન્યે઼પહપ?યહાનનેભ=૨૫૬

શ્રાકાશવ઼ામ્મી પટના હ્તતપ્:પન્ાસાન્વહાન્ાત઼ગ્રિોવ઼નિ્પભાયે઼ન્સુોન્યે઼પહપ?યહાનનેભ=૧૨૨

શ્ર૭૭ રમ્મયરશ્ર ઙશ્રયરશ્રો પમ્મઘડરષહ મ્મપશ્રૌષ

શ્ર૭૭ રમ્મયરશ્ર ઙશ્રયરશ્રો મ્મપશ્રૌષ શ્રઢછહરવ઼પ

શ્ર૭૭ રમ્મયરશ્ર ઙશ્રયરશ્રો થશ્રડપષ શ્રમ્મય છ૩ઢઢપમ્મથ શ્રઢઢશ્રરઢષ

ઙશ્રદૈશ્ર ષશ્રભહશ્ર થવ઼ મ્મપશ્રૌષ યરષછ૩ષષરશ્રોમ્મષ

ષશ્રમ્મષશ્રય થવ઼

વ઼રયપહશ્રે - ડપશ્રઢમ્મરમ્મઘૈ શ્રો૩થ૩ભપ છહશ્રમ્મમ્મપડ

હ્તતપસ્:ૌીયુ઼ોતુવે઼યોમ્યહાનનેભ્૩છ૪ાવવ઼પ્ટમળરપયશ્રૌરશ્રકશશ્રોહપ૭શ્ર

•

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒫𑒢𑒰𑒧𑒯𑒢𑒾𑒮𑓂𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒧𑒰𑒔𑒰𑒩)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒞𑒱𑒯𑒪𑒱𑒏𑒯𑒫𑒰𑒩𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪𑒏 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒄 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒞𑒱𑒯𑒪𑒱𑒢𑒾𑒮𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒰𑒞𑒱𑒯𑒪𑒱𑒢𑒾𑒮𑓂𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒂 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒰𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒮𑒰𑒃𑒙)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒯𑒧𑒰𑒩𑒑𑒰𑒧𑒢𑒱𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑓂𑒨𑒴𑒖 𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒪)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒞𑒱𑒯𑒪𑒱𑒠𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒩𑒰𑒭𑓂𑒙𑓂𑒩𑒲𑒨 𑒠𑒻𑒢𑒱𑒏)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑒮𑓂𑓁𑒧𑒣𑒣𑒠𑒰𑒢𑒱𑒏𑒱𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒱 𑒣𑒳𑒢𑒩𑓂𑒖𑒰𑒑𑒩𑒝 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒠𑒻𑒢𑒱𑒏)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒞𑒱𑒯𑒪𑒱𑒮𑒰𑒧𑒰𑒠𑓂𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒮𑒧𑒰𑒠, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒠𑒻𑒢𑒱𑒏)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒖𑒰𑒢𑒰𑒏𑒣𑒳𑒩𑒢𑒾𑒮𑓂𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒂 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒰𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒮𑒰𑒃𑒙)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒞𑒱𑒯𑒪𑒱𑒪𑒼𑒏𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑓂𑒨𑒴𑒖 𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒪)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒞𑒱𑒯𑒧𑒱𑒠𑒰𑓂𑒫𑒱𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑓂𑒨𑒴𑒖 𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒪)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒞𑒱𑒯𑒧𑒱𑒠𑒰𑓂𑒨𑒱𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑓂𑒨𑒴𑒖 𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒪)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑒮𑓂𑓁𑒧𑒞𑒱𑒯𑒪𑒱𑒠𑒯𑒰𑒩𑒼𑒯𑒩𑓂𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑓂𑒨𑒴𑒖 𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒪)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑒮𑓂𑓁𑒮𑒱𑒧𑒱𑒢𑒨𑒯𑒪𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑓂𑒨𑒴𑒖 𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒪)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑒮𑓂:𑒧𑒰𑒞𑒱𑒯𑒱𑒪𑒱𑒖𑒱𑒢𑒱𑒠𑒰𑒥𑒰𑒰𑒠𑓂𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑓂𑒨𑒴𑒖 𑒣𑒼𑒩𑓂𑒙𑒪)

.

𑒯𑒞𑒞𑒣𑒮𑓂:𑒏𑒱𑒩𑒞𑒱𑒢𑒰𑒞𑒯𑒗𑒰𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒏𑒲𑒩𑓂𑒞𑒱𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰 𑒥𑓂𑒪𑒼𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒖𑒔𑒞𑒩𑒢𑒼𑒫𑒧𑒰𑒞𑒱𑒯𑒱𑒪𑒱𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒖𑒑𑒠𑒲𑒬 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 "𑒁𑒢𑒱𑒪" 𑒏 𑒥𑓂𑒪𑒼𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒥𑒩𑒱𑒭𑒹𑒮𑒯𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒥𑒵𑒭𑒹𑒬 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒪𑒰𑒪)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒔𑒯𑒹𑒞𑒢𑒰𑒮𑒰𑒧𑒱𑒞𑒱𑒣𑒰𑒞𑒢𑒰 (𑒔𑒹𑒞𑒢𑒰 𑒮𑒧𑒱𑒞𑒱, 𑒣𑒙𑒢𑒰𑒏 𑒫𑒹𑒥𑒮𑒰𑒃𑒙)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒮𑒯𑒱𑒞-𑒣𑒳𑒮𑒞𑒰𑒏-𑒥𑒯𑒢𑒠𑒰𑒩𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒏𑒲𑒢𑒴)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑒮𑓂:𑒧𑒮𑒱𑒯𑒥𑒰𑒩𑒢𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒥𑒼𑒩𑒮𑒿 𑒮𑒰𑒿𑒗 𑒡𑒩𑒱)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑒮𑓂:𑒩𑒖𑒰𑒢𑒰𑒏𑒣𑒳𑒩𑒱𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂 (𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒣𑒳𑒩𑒲)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒥𑒰𑒞𑒰𑒯𑒧𑒰𑒞𑒱𑒯𑒱𑒪𑒱

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒧𑒰𑒞𑒱𑒯𑒱𑒪𑒱𑒣𑒩𑒥𑒰𑒯𑒱𑒢𑒲𑒩𑒑

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒑𑒰𑒢𑒹𑒮𑒯𑒥𑒰𑒩𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒧𑒰𑒞𑒱𑒯𑒱𑒪𑒱𑒢𑒹𑒮𑒔𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒢𑒰𑒢𑒠𑒖𑒯𑒰𑒏𑒰𑒥𑒱𑒞𑒰𑒏𑒰𑒯𑒰𑒢𑒱𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒔𑒯𑒰𑒔𑒼𑒪𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒧𑒰𑒞𑒱𑒯𑒱𑒪𑒱𑒣𑒳𑒞𑒩𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒔𑒼𑒧𑓂

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

હ્ાnપ્ઃ્ાૌદાહેળમુક્નમનિહ્ભિ્ોન્ગ્

હ્ાnપ્ઃમનિહ્ભિાવ્ાણ્વિભિ્ાગસપોત્યોમ્

હ્ાnપ્ઃ્ાૌયહ્ામુણદાણાગાનપાયહાહ્યિોમ્

હ્ાnપ્ઃક્સિુણસાણક્ાભપભિક્ૌનદપેસસ્યોમ્

હ્ાnપ્ઃ્ાૌક્સિુણસાણક્ાભપભિક્યોનન્

હ્ાnપ્ઃમાનિહ્ભિસિોણગાસહ્વવભ્ાગસપોત્યોમ્

હ્ાnપ્ઃ્ાૌનાળણપિાભભાવ્યિોમ્

હ્ાnપસ્ઃમાનિહ્ભિનૌસણેતૌનક્યોમ્

હ્ાnપસ્ઃમનિહ્ભિમન્નિોન્યોમ્

હ્ાnપસ્ઃ્ાૌમનિહ્ભિાનિ્

હ્ાnપ્ઃયસnસોનગાનિ્ (છષથષ)

હ્ાnપ્ઃ્ાૌસામાયસાભ્યોમ્ (સમય સાભ)

હ્ાnપસ્ઃ્ાૌમાનિહ્ભિ્નિગાનિ્ (નોશણ યૌવની)

હ્ાnપસ્ઃદૌનવ્ાકસાત્ોનગ્ (મશિણ દ્નવ્ાક્ષn)

હ્ાnપ્ઃમનિહ્ભિાકસહાનસહક્સિહાવહયિાણિ્નિેત્ (મથિભિક્ષન શક્ષિા અભયિાન)

હ્ાાપ્ઃમાિહિભાકસહાનિ્ (મથિભિાક્ષન શક્ષિા શ્રભાયિાન)

હાાપસ્ઃમસિસાિનમાિહિભાકસહાવભાગાસપોાનયોમ્ (સદ્દિયિસ્તુ- મશિન મથિભિાક્ષન ભપિ)

હાાપસ્ઃમાિહિભાનીનિ્ (મથિભિાની)

હાાપસ્ીામાિહિભિમાનયહનિ્ (મૈથિભિ મંચ)

હાાપ્ઃમાદ્દહ્વાનિયોનિ્

હાાપ્ીાપ્પેમકુમાનમાભભિક્યિોમ

હાાપ્ઃપાનદાભાનીનદપપેસસ્યોમ્

હાાપ્ીામાિહિભાીનભદ્દાનક્

હાાપ્ીામાિહિભાયહાિક્યોમ્

હાાપ્ઃમાિહિભિસિોનગાસગોવભાગાસપોાનયોમ્

હાાપ્ઃનાયપનાવહાવહાાનવભાગાસપોાનયોમ્

હાાપ્ઃમાિમોહાનળહાટ્ટઝ્વભાગાસપોાનયોમ્

હાાપસ્ઃમાિહિભિસિોસાહ્યાપાનયિહાનયહાવભાગાસપોાનયોમ્ (મૈથિભિ સ્વાસ્થ્ય પનિયિન્યા- નમાકન યૌયનીક વ્ભાગ)

હાાપ્ઃમાિહિભિ-દાનપાાવભાગાસપોાનયોમ્ (મૈથિભિક ભિક્પનયિ વ્ભાગ)

હાાપ્ઃમાિહિભાોભ્વભાગાસપોાનયોમ (મથિભિાટોભ મૈથિભિક ભિક્પનયિ વ્ભાગ)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒰𑒃𑒞𑒯𑒱𑒪𑒱𑒔𑒱𑒢𑒹𑒧𑒰𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒤𑒱𑒪𑓂𑒧𑓂𑒮)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒰𑒃𑒞𑒯𑒱𑒪𑒱𑒤𑒱𑒪𑒧𑓂𑒮𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒤𑒱𑒪𑓂𑒧𑓂𑒮)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒰𑒃𑒞𑒯𑒱𑒪𑒱-𑒠𑒩𑒰𑒧𑒰𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑒰𑒙𑓂𑒨 𑒅𑒞𑓂𑒮𑒫- 𑒥𑒹𑒔𑒢 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩𑒏 𑒥𑓂𑒪ॉ𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒖𑒢𑒏𑒨𑒼𑒨𑒨 (𑒄 𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩 𑒢𑓂𑒨𑒴𑒖, 𑒢𑒰𑒃 𑒧ॉ𑒛𑒪, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒃𑒢𑓂𑒤𑒼𑒩𑓂𑒧𑒹𑒬𑒢)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒟𑒹𑒢𑒰𑒧𑓂𑒣𑒪𑒰𑒃𑒨𑒼𑒨𑒨 (𑒢𑒰𑒃 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩 𑒧𑒡𑒹𑒬 𑒯𑒪𑒔𑒰𑒪 𑒁𑒢𑒣𑒜𑓃𑒰𑒧𑒱 𑒁𑒢𑒣𑒾𑒯𑒹𑒩 𑒮𑒹)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒰𑒃𑒞𑒯𑒱𑒪𑒱𑒅𑒩𑒧𑒰𑒃𑒞𑒯𑒱𑒪𑒰𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒂 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒣𑓂𑒩𑒱𑒨 𑒥𑓂𑒪ॉ𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑒮𑓂𑓁𑒧𑒱𑒞𑒯𑒱𑒪𑒰𑒠𑒰𑒢𑒱𑒏𑒢𑒱 (𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒠𑒻𑒢𑒱𑒏)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒱𑒞𑒯𑒱𑒪𑒰𑒧𑒰𑒢𑒔𑒯𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧 (𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒧𑓀𑒔)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒰𑒃𑒞𑒯𑒱𑒪𑒱𑒮𑒼𑒢𑒑𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒂 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒰𑒔𑒰𑒩𑒏 𑒥𑓂𑒪ॉ𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒰𑒃𑒞𑒯𑒱𑒪𑒱𑒤𑒼𑒅𑒢𑒠𑒰𑒞𑒱𑒼𑒢𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒤𑒰𑒅𑒢𑓂𑒛𑒹𑒬𑒢)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒧𑒰𑒃𑒞𑒯𑒱𑒪𑒱𑒫𑒱𑒯𑒰𑒮𑒯𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒏𑒰𑒬𑓂𑒨𑒣 𑒏𑒧𑒪𑒏 𑒥𑓂𑒪ॉ𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒢𑒏𑒖𑒞𑒼𑒢𑒯𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒢𑒴𑒣𑒹𑒬 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒗𑒰 "𑒞𑓂𑒩𑒨𑒼𑒟"𑒏 𑒥𑓂𑒪ॉ𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒣𑒰𑒩𑒰𑒖𑒱𑒫𑒱𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒣𑓂𑒩𑒱𑒨 𑒥𑓂𑒪ॉ𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒮𑒢𑒱𑒑𑒰𑒩𑒯𑒰𑒩𑒥𑒪𑒼𑒑𑒮𑒣𑒼𑒞𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒣𑓂𑒩𑒱𑒨 𑒥𑓂𑒪ॉ𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂𑓁𑒫𑒰𑒨𑒯𑒏𑒱𑒼𑒩𑒠𑒣𑒩𑒹𑒮𑒮𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒣𑓂𑒩𑒱𑒨 𑒥𑓂𑒪ॉ𑒑)

હાાપ્:માિહિલિાનિડ઼ેવલોગસપોાટ઼યોમ (મૈથિલીક લેકપ્નયિ વ્લૉગ)

હાાપ્:માિહલાસામાયહાા઼વલોગસપોાટ઼યોમ (મૈથિલીક લેકપ્નયિ વ્લૉગ)

હાાપ્:પલિાકહૌા઼વલોગસપોાટ઼યોમ્ (મૈથિલીક લેકપ્નયિ વ્લૉગ)

હાાપ્:દેસલિવાયણા઼વલોગસપોાટ઼યોમ્ (મૈથિલીક લેકપ્નયિ વ્લૉગ)

હાાપ્:માાિહલિયણળહ઼વલોગસપોાટ઼યોમ્ (મૈથિલીક લેકપ્નયિ વ્લૉગ)

હાાપ્:ગાામ-ગહા઼વલોગસપોાટ઼યોમ્ (મૈથિલીક લેકપ્નયિ વ્લૉગ)

હાાપ્:માિહલિ-મહિ઼િવલોગસપોાટ઼યોમ્ (મૈથિલીક લેકપ્નયિ વ્લૉગ)

હાાપ્ૌ઼ામાિહલિલિકહાકસાણગહ઼વલોગસપોાટ઼યોમ્ (મૈથિલિ લેપ્પક સંઘક ળાલસ્થલ)

હાાપ્ૌ઼ામાિહલિયિ઼ુક (મથિલિ કલ્યાલ ઑ્ગેનાઝ્ળેશન, યૂકે)

હાાપ્:મણિાપળાણાકપુ઼ોાગ (મણિાપ, ળણકપુા)

હાાપ્ૌ઼ાપિદાાવહાણગ઼ોાગ (આકાશવાાણી દાભંગાક સાઽટ)

હાાપ્:માિહલિાણગાણ઼ોાગ (મથિલિગાણક સાઽટ)

હાાપ્ૌ઼દેસલિવાયા઼ાયોમ્ (દેસલિ વયના, હૈદાાવાદ)

હાાપ્ૌ઼વમયમાિ (વ઼દ્યિપતિ મૈથિલિ યુવા મંચ)

હાતપ઼ઃૌૌળામિતિહિભિ઼યોમ્ (મથિભિક સભ્યતા, સંસ્કૃતિ, વ઼ભૂિતિ, ગીત- સંગીત શ્રા વહુત નાસ ળાણકાનીક છેઠ)

હાતપ્ઃસોવહાગયામાતિહિભિતવ઼યોમ્ (સૌભાગ્ય મથિભિ- પહિભ મૈથભિ યૈનભ)

હાતપ્ઃકાસહ્યાપ- મતિહિભિ઼વભેગસપોત઼યોમ્

હાતપ્ઃમતિહિભિપાનિતનિગતનાનિનિગ઼વભેગસપોત઼યોમ્

હાતપ્ઃદુભાનુવાવુમાતિહિભિડિભિમ઼વભેગસપોત઼યોમ્

હાતપ્ઃસેનુનાકભાળમાતિહિભિડિભિમ઼વભેગસપોત઼યોમ્

હાતપ્ઃમાતિહભવિ઼દીસોનગાસ઼વભેગસપોત઼યોમ્

હાતપ્ઃકાભકિાણતળહાવુયહ઼ોનગ (કાભી કાંત હા "વૂય")

હાતપ્ઃસાકેતાણાણદસ઼વભેગસપોત઼યોમ્ (સાકેતાણન્દળીક ળાભવૃત્ત)

હાતપ્ઃગુણળાણગ઼વભેગસપોત઼યોમ્ (ગુંળણળીક ળાભવૃત્ત)

હાતપ્ઃદાનહિ઼ેવભેગસપોત઼યોમ્ (શ્યામ દનહિનેક ળાભવૃત્ત)

હાતપ્ઃદીસહાણકાનણાવ઼નિવભેગસપોત઼યોમ્ (દેવશંકન નવીનક ળાભવૃત્ત)

હાતપ઼ૌૌદાયાણાનાયાણાયોમ્ (નયકિાક સાઽ૮)

હાતપ઼ૌૌનિદાનિમવાસસયો઼નગણપ (ભાનતીય દૂતાવાસ નેપાભ)

હાતપ઼ૌૌપુનવોતતાનમાતિહિસામાળ઼યોમ્ (પૂન્વોત્તન મૈથભિ સમાળ)

હ્ttપ્:ીીપુનવ઼ોttાનમાતિહિલિવ઼લૉગસપોત઼યોમ્ (મથિલિ સાંસ્ક઼ૃતકિ સમન્વય઼ સમતિકિ ત્ૈમાસકિ પત્નકિા)

હ્ttપ્:ાપાનમતિહલાદહામ઼વલૉગસપોત઼યોમ્

હ્ttપ્:માતિહલિકાિવ઼તિાવલૉગસપોત઼યોમ્

હ્ttપ્:પાણકાળળહાર૩઼વલૉગસપોત઼યોમ્

હ્ttપ્:માતિહલિ- હાકિુવલૉગસપોત઼યોમ્

હ્ttપ્:માણાક- માતિહલિવિલૉગસપોત઼યોમ્

હ્ttપ્:મતિહલિુદાય઼ોનગ઼

હ્ttપ્:દસાલુયહયિાગોદ઼ુલસ઼ી (ડ઼નિ઼ુસિતયિ ષુનવ઼ેય઼ ોડ ર્ગદ઼ાિ, ઘનામોપહોને ગેયોનદનિગાસ)

હ્ttપ્:દસાલુયહયિાગોદ઼ુલસ્તિાશોનોમય઼્તોનમ્૧૭૧૮ (ડ઼નિ઼ુસિતયિ ષુનવ઼ેય઼ ોડ ર્ગદ઼ાિ, ઘનામોપહોને ગેયોનદનિગાસ, માતિહલિ)

હ્ttપ્:મુસયિર઼યૉલણોદ઼યોમ્મુસયિ્યાતેગોનય઼પહપ?દિ=૧૦૫૭૬

હ્ttપ્:માતિહલિયિાદેમય઼ોનગ઼

હ્ttપસ્:માતિહલિયિાદેમય઼વહિ઼ોનગ઼ (મૈથલિ અકાદમી, પટના)

મૈથલિ ભોળપુની અકાદમી, દલ્લિ

હ્ttપ્:નtાણદયુલtુ઼ેદેલહગિોવ઼tણયિ઼િનૌપસૌયમ્યોણેયtદોિt_નt્અનt+છુલtુે+ણદ+ડાણગાુગે્હોમે્માતિહલિ- ભહોળપુનt+અયાદેમય઼

હ્ttપ્:માતિહલિ઼સિુનયેડોનગ઼ેણેt્

હ્ttપ્:ણસસિસ઼ોનગ઼

હ્ાાપ્ઃઉદ્દોનાપનોળેયતોનગ્

હ્ાાપસ્ઃઉદ્દોનાહોસતેદ્દોનગ્ઉઁ્કૌફ્ડિઉ- મ્ાતિહઉિ

હ્ાાપ્ઃઉ૧૦ણ્ગાણેમૈોનગ્ાતોમસ્મા

હ્ાાપ્ઃતનાણસઉાતેઉદ્દોનાપનોળેયતોનગ્ઉાણગ્ુગેસ્મા

હ્ાાપ્ઃીવહિનઉાકમાણયહોનગ્ (મિથિલા-મૈથિલી પોથી ઑનલાઇન કીનૂ)

હ્ાાપ્ઃીવહિનઉાકમાણયહોનગ્મતિહઉા_પનોદ્દુયાસ_ેનઉનિપહપ (જુય મતિહઉા- મ્ાતિહઉિ વીોકસ ેનઉનિ)

હ્ાાપ્ઃમતિહઉા- હ્ાતયોમ્ (જુય મતિહઉા- મ્ાતિહઉિ વીોકસ્ ેતહેન માતેનાઉિસ ેનઉનિ)

હ્ાાપ્ઃીણતકિાપનાકાસહાણયોમ્ (શ્રુતિ પ્રકાશનક સાઇટ- મૈથિલી પ્રકાશક)

હ્ાાપસ્ઃસહાસહપિનાકાસહાણવઉાગસપોતયોમ્ (શશિ પ્રકાશન- - મૈથિલી પ્રકાશક)

હ્ાાપસ્ઃપાઉઉાવપુિવઉયિાતાણિવઉાગસપોતયોમ્ (પલ્લવી પ્રકાશન- - મૈથિલી પ્રકાશક)

હ્ાાપ્ઃીણાવાનામવહ્યોમ્ (નવારમ્ભ- - મૈથિલી પ્રકાશક)

હ્ાાપ્ઃીગોનકહાપાતનોનગ્ાણપ

હ્ાાપ્ઃીસાળહોનગ્ાણપ

હ્ાાપ્ઃીકાણતપુિનોનઉનિયોમ્

હ્ાાપ્ઃમતિહઉાહ્યદ્દોનગ્

[illegible] (मैथिली नौकरी डॉट कॉम)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (रेडियो मिथिला कार्यक्रम प्रत्येक शनिकेँ नेपाली समयानुसार राति ८:३० बजेसँ ११ बजेधरि श्री राजनीतिक विषयवस्तुपर केन्द्रित यौवटिया कार्यक्रम प्रत्येक सोमकेँ राति १० सँ ११ बजेधरि प्रसारण)

[illegible] (रेडियो मिथिला कार्यक्रम प्रत्येक शनिकेँ नेपाली समयानुसार राति ८:३० बजेसँ ११ बजेधरि श्री राजनीतिक विषयवस्तुपर केन्द्रित यौवटिया कार्यक्रम प्रत्येक सोमकेँ राति १० सँ ११ बजेधरि प्रसारण)

[illegible] (नेपालक टीवी-रेडियो टीवी मैथिली कार्यक्रम सूचना)

[illegible] (जानकी एफ्एम्, मैथिली समाचार रेडियो)

[illegible] (मैथिली रेडियो)

[illegible] (जानकी एफ्एम्, मैथिली समाचार रेडियो [illegible])

[illegible] (मैथिली रेडियो)

[illegible] (रेडियो अप्पन मिथिला ८४.४ मेगा)

[illegible]

હાળપ્ઃમાદાનપુનાસક્ાનોનગ્

હાળપ્ઃીમાદહેસહુક્ોનગ્ (એસોશિએશન ઑફ નેપાળી મધેસીળ ૨ન યૂકે)

હાળપ્ઃીમતિહિભિાનતયોમ્ (શ્રીમતિ પ્રિયંકા ઝાક સા૨૮)

હાળપ્ઃીમતિહિભિાવહિાનયોમ્

હાળપ્ઃીસુગાતસિોપાનયોમ્

હાળપ્ઃીમાતિહિભિસામાળોનગાનિ

હાળપ્ઃીમાતિહિભિસામાળયોમ્

હાળપ્ઃીળાનાકપુનયતિયયોમ્

હાળપ્ઃીળાનાકપુનયોમનપ્

હાળપ્ઃહોમોતતનેત્~માતિહિભિસ્

હાળપ્ઃસહ્યામપનાકાસહળહાયોમ્

હાળપ્ઃનામાનાતહળહાયોમ્

હાળપ્ઃીનામાળહાયોમ્

હાળપ્ઃસુદહાકાનયોનિમાતિહિભિ

હાળપ્ઃીમાતિહિભિસનેત્

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂://𑒑𑒺𑒢𑒣𑓂𑒩𑒺𑒠𑒱𑒨𑒱𑒢𑒞𑒼𑒢𑒪𑒱𑒢𑒹.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂://𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒰𑒢𑒞𑒧𑒱𑒮.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂://𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯.𑒃𑒢𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂://𑒣𑒰𑒞𑒢𑒰𑒠𑒰𑒪𑒱𑒨.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂://𑒏𑒢𑒰𑒧𑒰𑒢𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑓂𑒣𑒼𑒞𑓂.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂://𑒠𑒲-𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲-𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑓂𑒣𑒼𑒞𑓂.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂://𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒮𑒹𑒫𑒰𑒮𑒧𑒱𑒞𑒱𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑓂𑒣𑒼𑒞𑓂.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂://𑒑𑒰𑒢𑒏𑒱𑒞𑒰𑒣𑓂𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑓂𑒣𑒼𑒞𑓂.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒼𑒣𑒑𑒯𑒰𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑓂𑒣𑒼𑒞𑓂.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒔𑒱𑒙𑓂𑒚𑒰𑒖𑒑𑒞.𑒃𑒢𑓂 (𑒠𑒹𑒫𑒢𑒰𑒑𑒩𑒲 𑒪𑒱𑒣𑒱𑒏 𑒥𑓂𑒪𑒻𑒑 𑒋𑒑𑓂𑒩𑒲𑒑𑒹𑒙𑒩)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒩𑒓𑓂𑒑𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑓂𑒣𑒼𑒞𑓂.𑒏𑒼𑒧𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒩𑓀𑒑 𑒢𑒰𑒙𑓂𑒨 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒟𑒰𑒏 𑒥𑓂𑒪𑒻𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒩𑒓𑓂𑒑.𑒃𑒢𑓂 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒩𑓀𑒑)

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒫𑒰𑒢𑒠𑒰𑒢𑒰𑒮𑒑𑒹𑒢𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑓂𑒣𑒼𑒞𑓂.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂://𑒠𑒰𑒢𑒫𑒯𑒰𑒢𑒑𑒰𑒢𑒰𑒑𑒫𑒪𑒼𑒑𑒮𑓂𑒣𑒼𑒞𑓂.𑒏𑒼𑒧𑓂

𑒯𑒞𑒞𑒣𑓂:𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰_𑒮𑒧𑒰𑒔𑒰𑒩𑒢𑒞𑒣𑒼𑒠𑓂𑒨𑒼𑒧𑓂𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒮𑒧𑒰𑒔𑒰𑒩𑓂 (𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒂 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒮𑒦𑒙𑒰 𑒢𑒹𑒙 𑒮𑒰𑒧𑒑𑓂𑒩𑒲)

[illegible]

[illegible] (મૈથિલી અશ્રોળાન શ્રા શ્રૉન્ટ)

[illegible]

[illegible]

[illegible] (મથિલિ-મૈથલિ-મૈથલીક લેકપ્નયિ સાઇટ)

[illegible] (મથિલિ-મૈથલિ-મૈથલીક લેકપ્નયિ સાઇટ)

[illegible] (મથિલિ-મૈથલિ-મૈથલીક લેકપ્નયિ સાઇટ)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] (સ્વસ્તિ શ્રાઉન્ડેશનક સાઇટ)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

હ્ાાપ઼ૌીકાઙ્યાણડ઼ુિણદાાિીા઼ોાગ્

હ્ાાપ઼ૌીમાદ્ઢ્વાણ઼ીયોમ્

હ્ાાપ઼ૌીળાણાક્ પુ઼ોાગ્

હ્ાાપ઼ૌીદાાવહાણગા- ઙઁોીદસ઼યોમ્

હ્ાાપ઼ૌીહનિદસિાણસાહાણ઼ોાગ્

હ્ાાપ઼ૌીવહિાાસસોયાાિાીણોલ્

હ્ાાપ઼ૌીણાાિાઙઙિવાાપ઼ગાોવ઼ીિ (ભેશનલ ઙાર્ક્વેગી કોઙ્કાતા)

હ્ાાપ઼ઃદપઙગાોવ઼ીિ (દિલ્લી પવ્લિક ઙાર્ક્વેગી)

હ્ાાપ઼ૌીયોનેમાાપુવઙિયઙવાાપ઼ય઼હેણાીયોમ્ (કોનેમાા પવ્લિક ઙાર્ક્વેગી)

હ્ાાપ઼ઃાાાઙઙણીયિ઼િ (ાાળા ાામ મોહન ાાય ઙાર્ક્વેગી શ્વાઉંડેશન)

હ્ાાપ઼ૌીસાહિાિયા- ાકાદેમીગોવ઼ીિ(સાહિાિય શ્કાદમીક સાઇટ)

હ્ાાપ઼ૌીણવાાિદીાાગાિ (ભેશનલ વુક ટ્રસ્ટક સાઇટ)

હ્ાાપ઼ૌીયસુયહીયોદ્ધાણાહ્માાિહિાિ

હ્ાાપ઼ૌીવમાયયોમ્ણાદળાગાામિમશ્રીવ઼ેશ્રીયણ્માાિહિાિ%૪૦શ્ાાાાિ%૪૦હાાામઙ

હ્ાાપ઼ૌીસુોાહાસાિાસિાિાિઙીાીદ્વિમાાિહિાિાિદેશહાાામઙ

હ્ાાપ઼ૌીમાિહિાિઙવ઼ીયોમ્

હાતપ્:ૌૌતહ્નોભેગુયોમ્સહૌ_ભાનગુાગોસપ?યોદે=મા

હાતપ્:ભનિગુસિતભસિતોનગ્ડોનમસ્ભાનગાસ્ડડ્યેસયનપિતાનિયડમ?યોદે=મા

હાતપ્:ૌૌભાનગુાગેસહોમેયોમ્પ્નગભસિહ-માતિહભિહિતમ

હાતપ્:ૌૌનોસેતતાપનોળેયતોનગ્ાનયહવિ્મા

હાતપ્:ૌૌનેપાભગોવગોવનપ્

હાતપ્:માતિહભિ-મપરૂ-સોનગાસ્ડોભક્મુસયિનિદ્યાયોમ્

હાતપ્:ૌૌયાભિનગ્ (ભાનતીય ભાષા સંસ્થાનક સાઇટ)

હાતપ્:ૌૌયાભિભવિનાનયોનગ્

હાતપ્:ૌૌભસિનિદ્યાનિત્માતિહભિ્માતિહભિહિતમભ

હાતપ્:ૌૌનતમોનગનિ્ભાનગુાગેસ્માતિહભિદ્ડુભત_માતિહભિાસિપ (નાષ્ટ્રીય અનુવાદ મશિન)

હાતપ્:ૌૌસામસુનગયોમ્નિ્નૌસ્ભેયાભૌસ્૨૦૧૨તાગોપે-ભતિનાતુપે-ાૌનદસ-વનનિગ-તોગેતહેન-નિદ્યા-વેસત-ભતિનાનય-તાભેતત (થઅઘઓઢ઼૯ ડ઼૨થ૯ઢ઼અથ૩ઢ઼૯ અઔઅઢ઼ય)

હાતપ્:ૌૌસામસુનગયોમ્નિ્નૌસ્ભેયાભૌસ્૨૦૧૧સામસુનગ-ડભયિતિતેસ-તહે-ાૌનિનેનસ-ાડ-તાગોપે-ભતિનાતુપે-ાૌનદસ-૨૦૧૦ (થઅઘઓઢ઼૯ ડ઼૨થ૯ઢ઼અથ૩ઢ઼૯ અઔઅઢ઼ય)

હાતપ્:ૌૌસામસુનગયોમ્નિ્થાગોપે-અૌનદસ્નિદેશહતમભ (થઅઘઓઢ઼૯ ડ઼૨થ૯ઢ઼અથ૩ઢ઼૯ અઔઅઢ઼ય)

હાતપ્:ળનાનપતિહ્નેત્ (ભાનતીય ળ્સાનપીઠક સાઇટ)

હાતપ્:વપાનસિહાદ્દનિ્ (ભાનતીય ભાષા પનષિદ, કોભકાતાક સાઇટ)

हततप्ःीीवहाभातयिावहासहापाभसिहाद्योम् (भारतीय भाषा परिषद, कोलकाताक वेबसाइट)

हततप्ःीीतहेमानवोकेभपभाडियोम् (मैन-बुकर पुरस्कारक साइट)

हततप्ःीीयोममोनौलतहफोुनदातिोनयोम् (कॉमनवेल्थ फाउन्डेशनक साइट)

हततप्ःीीयभोससौभदति (वोडाफोन-क्रॉसवर्डक साइट)

हततप्ःीीपुलतिजेोभग (पुलित्जर पुरस्कारक साइट)

हततप्ःनोवेलपभाडिोभग (नोबेल पुरस्कारक साइट)

हततप्ःीीगोाकोनकाणिकाडेमीगाकाडेमिमिसहतम (गोवा कोंकणी अकादमीक साइट)

हततप्ःीीमुसेनिदायिोम्

हततप्ःीीासीीभतिसोभग

हततप्ःनिदािोनौयौभदपेससयोम्

हततप्ःसामानवायनिदािनलानगुागेसडेसतविालोभग

हततप्ःजापुिभलतिभातुमेडेसतविालोभग

हततप्ःदसयपभाडियोम्

हततप्ःीीहनिदुयोम्ल्२०११०४०३सतोभसि२०११०४०३५००१०१००हतम

हततप्ःसुोतहासानिलतिडेसतयोम्

[હ્ત્ત્પ્:ીીલાનણાનાણીનગ]

[હ્ત્ત્પ્:ભિદાપિોનયભિાેનણાાીાાણીલાનગ]

[હ્ત્ત્પ્:ીીડોનતુભેયતિ઼યોમ્લ઼યિતોનાતિ્યહાનયોાઉ૪૮]

[હ્ત્ત્પ્:ીીતાનાનીસ઼યોમ઼નપ્]

વ઼રયપહ્શ્ર રષથ મશ્રરથહરડ઼ર ઢશ્રોઢ઼થાઝ઼રઘહથડૈ પહ્શ્રોઉઢ઼ાઝશ્રડ઼ શ્રઢ઼છહરવ઼પ

[હ્ત્ત્પ્:વ઼દિહા-ામયહવ઼િવણોગાસપોત઼યોમ્]

વ઼દિહ પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષકિ ઈ પત્રકિા મૈથિલી પોથીક આર્કાઇવ઼

[હ્ત્ત્પ્:વ઼દિહા-પોતહ઼વિણોગાસપોત઼યોમ્]

વ઼દિહ પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષકિ ઈ પત્રકિા ऑડયિ઼ો આર્કાઇવ઼

[હ્ત્ત્પ્:વ઼દિહા-ાદીવિણોગાસપોત઼યોમ્]

વ઼દિહ પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષકિ ઈ પત્રકિા વ઼ીડયિ઼ો આર્કાઇવ઼

[હ્ત્ત્પ્:વ઼દિહા-વ઼દિીવણોગાસપોત઼યોમ્]

વ઼દિહ પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષકિ ઈ પત્રકિા મથિલિા ચતિ્રકલા, આધુનકિ કલા આ ચતિ્રકલા

[હ્ત્ત્પ્:વ઼દિહા-પાતિાતિગાસ-પહોતોસવણોગાસપોત઼યોમ્]

વ઼દિહ ઈ-પત્રકિાક સભટા પુરાન અંક વ઼દિહો ઙોનાણ' સ ાઉઉાઉદ સિસુસ

[હ્ત્ત્પ્:સાતિસગોગણ્યોમ્ાવ઼દિહાયોમ્વ઼દિહા]

વ઼દિહ ઈ-પત્રકિાક પહલિ ૫૦ અંક

[હ્ત્ત્પસ્:સાતિસગોગણ્યોમ્ાવ઼દિહાયોમ્વ઼દિહા-ામયહવિ-પાનત-િ]
વ઼દિહ ઈ-પત્રકિાક ૫૦મ સઁ ૧૪૯ મ અંક

[હ્ત્ત્પસ્:સાતિસગોગણ્યોમ્ાવ઼દિહાયોમ્વ઼દિહા-ામયહવિ-પાનત-િિ]
વ઼દિહ ઈ-પત્રકિાક ૧૫૦મ આ આગાઁક અંક

[હ્ત્ત્પસ્:સાતિસગોગણ્યોમ્ાવ઼દિહાયોમ્વ઼દિહા-ામયહવિ-પાનત-િિિ]

મૈથિલી પોથી ડાઉનલોડ માતિહલિ નીલકસ ચીનલોદ

[હ્ત્ત્પ્:સાતિસગોગણ્યોમ્ાવ઼દિહાયોમ્વ઼દિહા-પોતહ઼]

મૈથિલિ ઑડિયો સંકલન માતિહિલિ શ્રુતી યૌનલોદસ

હ્ત્તપ્:સતિસ્ગોગલેયોમ્વિદેહયોમ્વિદેહ-ઙ્દી

મૈથિલિ વીડિયોક સંકલન માતિહિલિ વિદીસ

હ્ત્તપ્:સતિસ્ગોગલેયોમ્વિદેહયોમ્વિદેહ-વિદી

મથિલિ ચિત્રકલ્ આધુનિક ચિત્રકલા આ ચિત્ર મતિહિલિ શ્ઙાનિતનિગ્ મોદેર્ન અર્ત ાન્દ શ્હોતોસ

હ્ત્તપ્:સતિસ્ગોગલેયોમ્વિદેહયોમ્વિદેહ-પાનિતનિગસ-પહોતોસ્

સગર રાતિ દીપ ળરય

હ્ત્તપ્:સાગારરાાતિદિપળારાયવલોગસપોત્યોમ્
હ્ત્તપ્:સાગારરાાતિદિપળારાયૌન્દપ્રેસસ્યોમ્

વિદેહ મૈથિલિ ક્વિળિ :
હ્ત્તપ્:વિદેહટુડિવલોગસપોત્યોમ્

વિદેહ મૈથિલિ ળાલવૃત્ત પ્ગ્રીગેટર :

હ્ત્તપ્:વિદેહ-ગ્ગ્રેગાતોરવલોગસપોત્યોમ્
વિદેહ મૈથિલિ સાહિત્ય અંગ્રેજીમે અનૂદિત

હ્ત્તપ્:માદ્હુવાનિ-ર્ત્વલોગસપોત્યોમ્
વિદેહક પૂર્વ-રૂપ "ભાલસરિક ગાછ" :

હ્ત્તપ્:ગાજેન્દ્રાત્હકુરવલોગસપોત્યોમ્
વિદેહ ઇંડેક્સ :

હ્ત્તપ્:વિદેહ૧૨૩વલોગસપોત્યોમ્
વિદેહ આર્કાઇવ :

હ્ત્તપ્:વિદેહ૧૨૩ૌન્દપ્રેસસ્યોમ્

માતિહિલિ ષિગિન લાન્ગુાગે- પહિલ મૈથિલિ સંકેત લિપિ વ્લૉગ

હ્ત્તપસ્:માતિહિલિ-સિગિન-લાન્ગુાગેવલોગસપોત્યોમ્

વિદેહ વ્રાહ્મી- વ્રાહ્મી લિપિમે મૈથિલીક પહિલ વ્લૉગ

હ્ત્તપસ્:માતિહિલિ-વ્રાહ્મિવિલોગસપોત્યોમ્

વિદેહ ખ્રોષ્ઠી- ખ્રોષ્ઠી લિપિમે મૈથિલીક પહિલ વ્લૉગ

ह्ततपस्ःमातिहथि- कहानिसहतह्विछोगसपोत्योम्

वृदिह कैथी छपिमि- मैथिछिक कैथी छपिमि पहिछ व्छ◌ॅग।

ह्ततपस्ःमातिहथि- कातिह्विछोगसपोत्योम्

वृदिह नेवाड़ी छपिमि- मैथिछिक नेवाड़ी छपिमि पहिछ व्छ◌ॅग।

ह्ततपस्ःमातिहथि- नैानृविछोगसपोत्योम्

वृदिह श्राइपीए छपिमि- मैथिछिक श्राइपीएमे पहिछ व्छ◌ॅग।

ह्ततपस्ःमातिहथि- पिावछोगसपोत्योम्

वृदिह- उर्नूदू नस्तािछकि छपिमि मैथिछिक पहिछ व्छ◌ॅग।

ह्ततपस्ःमातिहथि- नदुवछोगसपोत्योम्

वृदिह- तविवती छपिमि मैथिछिक पहिछ व्छ◌ॅग।

ह्ततपस्ःमातिहथि- तवितािणवछोगसपोत्योम्

वृदिहः सदेह : पहिछ तमिहुता (मथिछिक्षन) छाछवृत्त (व्छ◌ॅग।)

ह्ततप्ःवृदिहा- साद्देहावछोगसपोत्योम्

वृदिहःव्नेछः मैथिछि व्नेछमेः पहिछ वेन वृदिह द्वाना

ह्ततप्ःवृदिहा- वनाछिवेछोगसपोत्योम्

वृदिह गूगछ- ग्नुप

ह्ततपस्ःगनुपसगोगछेयोम्गवृदिहा

गछेनद्न ठाकुन श्उक्स

ह्ततप्ःगाछेनदनातहाकुन१२३वछोगसपोत्योम

नेना जुटका

ह्ततप्ःमाणगाण- कहावास्वछोगसपोत्योम्

वृदिहा ढादी वृदिह नेडियोःमैथिछि कथा- कवृति। श्रादकि पहिछ पोडकास्ट साइट

ह्ततप्ःवृदिहा१२३नादीीनदपनेससयोम्

ह्ततप्ःवृदिहाछसितेणरमयनादीयोम्

વિદેહ મૈથિલિ નાટ્ય ઉત્સવ

હત્તપ્:માતિહલિ- દ્રામ઼ાવભોગસપોત઼યોમ્

સમદિયા

હત્તપ્ે:સામાાદ઼વભોગસપોત઼યોમ્

મૈથિલિ શ્ઙિમ્ર્સ

હત્તપ્:માતિહલિડિલિમસ઼વભોગસપોત઼યોમ્

મૈથિલિ હાઇકૂ

હત્તપ્:માતિહલિ- હાઇકુવભોગસપોત઼યોમ્

માનક મૈથિલિ
હત્તપ્:માનાક- માતિહલિ઼વિભોગસપોત઼યોમ્

વિહનિ કથા

હત્તપ્:વહિનકિાતહ઼ાવભોગસપોત઼યોમ્

મૈથિલિ કવિતિ

હત્તપ્:માતિહલિ- કાવિતિ઼ાવભોગસપોત઼યોમ્

મૈથિલિ કથા
હત્તપ્:માતિહલિ- કાતહ઼ાવભોગસપોત઼યોમ્

મૈથિલિ સમાલોચના
હત્તપ્:માતિહલિ- સામાલોચહ્ણ઼ાવભોગસપોત઼યોમ્
માતિહલિ ડ઼િતિનાત્તુને નિ એનગલિસિહ

હત્તપ્:માદ્હુવાનિ- ામત઼વભોગસપોત઼યોમ્

તિરિહુતા- કૈથી શ઼ૉન્ટ્ મૈથિલિ વ્નાહ્મનાક પઞ્જી શ્રાયાનતિ શ્તહિસ

હત્તપસ઼:દેપવહ્ણુલિવિમયિહ઼ેદ્રુવતિસતનોમ્હાનદલ્ે૨૦૨઼૭૪૨૧૧૦૩૪૧પાનદેય઼_઼૧પદ૬?સેટ્નયે=૧ (ઉત્તન- વહિનક મૈથિલિ વ્નાહ્મનમે ળાતિ)

હત્તપસ઼ૌ઼ુનયિોદ઼ોનગ્ડ્ર્ડ૨૦૦૯઼૦૯૩૨૯- માતિહલિ઼પિદ઼૬ (પૂનીકોડ તિરિહુતા શ઼ૉન્ટ્ લિલ શ્રાવ઼ેદન ૩૦ સતિમ્વન ૨૦૦૯- વ઼િદેહક સહ્યોગ)

હત્તપસ઼ૌ઼ુનયિોદ઼ોનગ્ડ્ર્ડ૨૦૧૧૧૧૭૫૧- તિરિહુત઼ાપદ઼૬ (પૂનીકોડ તિરિહુતા શ઼ૉન્ટ્ લિલ શ્રાવ઼ેદન ૫ મઈ ૨૦૧૧- વ઼િદેહક સહ્યોગ)

શ્રા કએઉ સમ્પાદન વદઉવા કાઉ કાનામ મે (શ્રંગ્નેળીમે) "વહિની" નામ્ના કોનો ભાષા ને હેવાક યન્યા કૂ। એ ઉકિપન શ્રનુવાદ કૂ; ગૂગઉ એકાઉંટસઁ ઉૉગ રન કેઉાક વાદ।
હ્ાાપ્ઃ્ાૌગોગઉેયોમ્ાનાનસયોનસોઉ્ગાપિ્ઉયહીોસેશ્ઠનોળેયા
હ્ાાપ્ઃ્ાૌગોગઉેયોમ્ાનાનસયોનસોઉ્ગાપિ્ઉયહીોસેશ્રયાવિતિય?પનોળેયા=ગૌસ&ઉાનગાયોદે=વહ (ઉનિક યઉોસેદ)

મથિઉાિક્ષન (ાિહુના) શ્ઠૉમ્ટ ઉઉ શ્રાવેદન ૩૦ સતિમ્વન ૨૦૦૮ શ્રા શ્ઠેન સંશોયતિ શ્રાવેદન ૫ મઈ ૨૦૧૧ કેઁ શ્ની શ્રંશુમન પામ્ઙેય દ્વાના દેઉ ગેઉ શ્રા દુન્ વેન ઐમે વ્દિહ્ક સહ્યોગક વ્નામ્મ ભેઉ। ૧૧ જૂનકેઁ શ્ની શ્રંશુમન પામ્ઙેય એકન સ્વીકૃાિક સૂયના વ્દિહ્ક શ્ઠેસવુક ગ્નુપપન દેઉની શ્રાવ ફ શ્ઠૉમ્ટ વની ક઼ગૈયાન શ્રછિ શ્રા નીયાઁક ઉકિપન ઙાઉનઉોઙ ઉઉ ઉપઉવ્ય શ્રછિ

ાિહુના, નેવાઙી શ્રા કૈથી શ્ઠૉમ્ટ ઙાઉનઉોઙ ઘોગઉે' સ મ્મોાો ઢોનાસ પનોળેયા્ ઘાિહ્વ

ાિહુના નોટો શ્ઠૉમ્ટ	કૈથી શ્રોટોએશ્ઠ	કૈથી ટોટોએશ્ઠ	નેવાઙી શ્રોટોએશ્ઠ	નેવાઙી ટોટોએશ્ઠ

હ્ાાપસ્ઃઙોનાસ્ગોગઉેયોમ્ (ઘોગઉે શ્રોપેન ઢોનાસ દૌનઉોદ)

થાિહુના શ્રોઙઙઉનિ પ્પેયવોનદ દૌનઉોદ

પ્પેયમાન થાિહુના વેદિયે વેવાનાગાની પ્પેયવોનદસ ચૌનઉોદ

હ્ાાપસ્ઃમાઉાનપનોળેયાગાિઉાવૌાિહુના (થાિહુના પ્પેયવોનદ શ્રોનઉનિ)

હ્ાાપસ્ઃકેયમાનૌવયોમ્?_ગા=૨૭૧૫૫૮૮૦૧૮૧૮૮૨૦૨૦૮૧૬૭૫૭૪૮૪૨૬-૨૦૪૨૦૧૩૫૭૪૧૬૭૫૭૪૮૪૨૬ન્માિ-ાિહ,પ્પેયવોનદ_ાિહુના

હ્ાાપસ્ઃકેયમાનૌવયોમ્?_ગા=૨૨૪૧૬૩૫૫૮૬૧૮૧૮૮૨૦૨૦૮૧૬૭૫૭૪૮૪૨૬-૨૦૪૨૦૧૩૫૭૪૧૬૭૫૭૪૮૪૨૬ન્માિ-ાિહ,પ્પેયવોનદ_માઉન_ાિહુના

હ્ાાપસ્ઃકસહાનામુકહાપપસપોાયોમ્યોનવેનોન (ષયનપિ્ શ્રૌવસાિ છોનવેનોન)

હ્ાાપસ્ઃકસહાનામુકહાપપસપોાયોમ્કેયવોનદસ [રનપુા (રમન]

હ્ાાપસ્ઃગાિહુવયોમ્વપિ્ાઉવનોદહાકસહાનામુકહ-ઙોનાસ (ઙોનાસ-ોપિનસુોનયે)

હ્ાાપસ્ઃ્ાૌયદાયાિ (થાિહુના્ ઉનયોદે થયપનિગ થોઉ)

શ્રમેળન શ્રઉેક્સા મૈથિઉ (શીઘ્ર)

કછુિ મૈથિઉ વ્કિપિઙિયા પેળક ઉકિઃ

વ્દિહ (પાનિકા) હ્ાાપસ્ઃમ્ાૌકિપિદ્ાોનાસ્કગાવ
રન્ટનેટક સંસાનમે મૈથિઉ ભાષા હ્ાાપસ્ઃમ્ાૌકિપિદ્ાોનાસ્સદહ

ભાઉસનિક ગાછ હ્ાાપસ્ઃમ્ાૌકિપિદ્ાોનાસ્પિમ

વ્દિહ હ્ાાપસ્ઃમ્ાૌકિપિદ્ાોનાસ્ોિ

વ્દિહ્ક શ્ઠેસવુક ભન્સન હ્ાાપસ્ઃમ્ાૌકિપિદ્ાોનાસ્સુિ

વ્દિહ સમ્માન હ્ાાપસ્ઃમ્ાૌકિપિદ્ાોનાસ્ળયર

વ્દિહ શ્રાનુકાર્ન હ્ાાપસ્ઃમ્ાૌકિપિદ્ાોનાસ્ળય૦

વ઼દિઽ મથિળિ નઌ્ન ઽ઼ૉપસ઼્:મ઼ૌૌકિપિદ઼ાૉનગ઼્સ્ળય૩

વ઼દિઽ મથિળિક પ્પોળ ઽ઼ૉપસ઼્:મ઼ૌૌકિપિદ઼ાૉનગ઼્સ્ળય૪

વ઼દિઽ સૂચના સંપન્ક અન્વ઼ેષામ ઽ઼ૉપસ઼્:મ઼ૌૌકિપિદ઼ાૉનગ઼્સ્ળય૫

શ્રુઌિ પ્નકાશન ઽ઼ૉપસ઼્:મ઼ૌૌકિપિદ઼ાૉનગ઼્સુઌિ

અનચનિ્ઽાન આપ્પન ઽ઼ૉપસ઼્:મ઼ૌૌકિપિદ઼ાૉનગ઼્સ઼્ૉિ

મૈથિળિ ગળળ ઽ઼ૉપસ઼્:મ઼ૌૌકિપિદ઼ાૉનગ઼્સ઼્દિ૭

મૈથિળિ વાળ ગળળ ઽ઼ૉપસ઼્:મ઼ૌૌકિપિદ઼ાૉનગ઼્સ઼્ેશિ

મૈથિળિ ખક્ઌિ ગળળ ઽ઼ૉપસ઼્:મ઼ૌૌકિપિદ઼ાૉનગ઼્સ઼્ડિ૧

.

કિછુ મૈથિળિ પોથી, ઑડિયો- વ઼ીડિયો, કળાક઼ૃઌ્િ યૂ ટ્યૂવ ચૈનળ ડાઉનળોડ સાઈટ (ઓપન સોન્સ)

ꞁꞁꞁછ્ઽૃઢ઼થ ખઽઅષઽઅ ષઅꞁꞁꞁઘઅમ

ꞁꞁꞁછ્ઽૃઢ઼થ (મઌિઽળિ- ઌ્ઽનગળસિઽ- ઽનિદ઼િ છ્ોનવ઼ેનસાઌિનિસ)

મૈથિળિ (મૈથિળિ સંકેઌ ખાષા સઽિઌ- મૈથિળિમે પઽિળ વેન)

ઽ઼ૉપસ઼્:ૌૌયુઌુવ઼ેચોમ઼્૦વ઼દિઽ_ળુનનાળ

ઽ઼ૉપસ઼્:યુઌુવ઼ેથ઼ેવુછ- ળનષસ૮

ઽ઼ૉપસ઼્:નચેનઌ઼નચિ઼નિ્વસ- ૨૦૨઼૧પઽપ

ષઅઽ઼ૃથૈઅ અપ્પઅચપ્મર

ઽ઼ૉપ઼્:સાઽિઌિય઼ા- ।કાદેમ઼્ગીવ઼નિ્પુવળચિાઌિનિસે- વ઼ૌક઼સ઼ળસપ

ઽ઼ૉપ઼્:સાઽિઌિય઼ા- ।કાદેમ઼્ગીવ઼નિ઼્ગેનાળ્ચઌિગિાળવ઼ૌક઼સ઼ળસપ

છ઼૨૨૭

ઽ઼ૉપ઼્:ચોનપોનાચઁળિનગ઼્મ઼ાસિામ઼્ઽ઼ૉમ

અપ્પચિાસળ (નમાનન્દ ઢ઼ા નમામ)

ઽ઼ૉપ઼્:ચોનપોનાચઁળિનગ઼્પદ૭મ઼ાદિઽળિપિદ૭મઅ૨૧પદ૭

ળુઆચળ કનકની- મઽેન્દ્ન

ઽ઼ૉપ઼્:ચોનપોનાચઁળિનગ઼્પદ૭મ઼ાદિઽળિપિદ૭મઅ૨૨પદ૭

પ્નવચ્ન સંગ્નઽ- નમાનાથ ઢ઼ા (વ઼ીપીએસસી સિવ઼િસ)

ઽ઼ૉપ઼્:ચોનપોનાચઁળિનગ઼્પદ૭મ઼ાદિઽળિપિદ૭મઅ૨૩પદ૭

સ઼ળન કેન દીપ પન્વ઼- સં કેદાન કાનન આ અનવ઼નિ્દ ઠાકુન

હત્તપ્:યોન્પોન્ાયર્િીન્ગ્પદ઼્માદિહમિપિદ઼્મશ્ર૨૪઼પદ઼્ઙ

મૈથિલિ ગદ્ય઼ સંગ્ાહ- સં શૈલેન્દ્ન મોહ્ન ઞ્હા

હત્તપ્:યોન્પોન્ાયર્િીન્ગ્પદ઼્માદિહમિપિદ઼્મશ્ર૨૫઼પદ઼્ઙ

શ્રઢછ્હ૨વ઼એશ્રોઢઘ (વ઼ળિય઼દેવ઼ ઞ્હા)

હત્તપસ્:ાન્યહવ઼ીન્ગ્દેન્ાલિસ્%૪૦વ઼ળિાય઼_દો_ળહા?&સોન્ન=-પુવ઼લિયિદાતે&પાગે=૨

વ઼દિહ઼ા માતિહર્િ મોકસ્ે હ્ોન્ણાલસ્ વ઼દિી શ્રન્યહવ઼િ

હત્તપ્:વ઼દિહ઼ાય઼ોન્િાન્યહવ઼િહ઼ાત્મ

૨ઘામ્ઽછ્શ્ર

હત્તપ્:ગિનય઼ાનયિ઼ન્િયોલિનેત્માતિહલિ઼હાત્મ

હત્તપ્:ગિનય઼ાનયિ઼ન્િયોલિનેત્કાલય઼ાન્ાહિત્મ (મશ્ર૨થહ૨ડ઼૨ એમ્ઘડ઼૨ષહ યર૨છ્થર૨શ્રોમ્શ્રઢ઼ૈ)

મથિલિ દ્ન્સન

હત્તપસ્:મતિહલિદાન્સહાન઼યોમ્ (ોનલિ પદ઼ઙોઙ માતિહર્િ ફ઼ોન્ણાલ)

ોીન્જુક્ાતિ

હત્તપસ્:ાન્યહવ઼ીન્ગ્દેન્ાલિસ્ંજેન્વહ઼ુક્ાતિ_ફ઼ોન્ણાલ

શ્રોડ઼એ મ્એશ્ચશ્રડ઼' સ એ- શ્ચઉષથશ્રપ્પશ્રડ઼શૈશ્ર (હત્તપસ્:પુસ઼ાકાલાય઼ોન્ગેન્)

પોથીક લકિ

શ્રાર઼ળીએન઼સીએ- એએસ઼શ્રાર઼ હત્તપસ્:ગિનય઼ાગોવ઼નિ્દવિ઼સીનિસસ્ાસ઼ા-વ઼ોકસ્

હત્તપસ્:ગિનય઼ાગોવ઼નિ્શ્રસ઼ા_દાન્૧દદ઼૧૨઼પદ઼ઙ (હસિત્ોન્ય઼ોઙ મ્ાવ઼ય઼ા-મ્ય઼ાય઼ા નિ મતિહલિ)
હત્તપસ્:ગિનય઼ાગોવ઼નિ્શ્રસ઼ા_દાન્૪૨૩દ઼પ઼પદ઼ઙ (ષતુદેસિ નિ હ્ાનિસિમ ાનદ જુદ્દસિમ નિ મતિહલિ)
હત્તપસ્:ગિનય઼ાગોવ઼નિ્શ્રસ઼ા_દાન્દ઼૩૨૨઼૭પદ઼ઙ (મતિહલિ નિ તહે શ્રગેોઙ વ઼દિય઼ાપાત્િ)
હત્તપસ્:ગિનય઼ાગોવ઼નિ્શ્રસ઼ા_દાન્દ઼૪૯૯઼૪પદ઼ઙ (છ્ુલતુન્ાલ હેન્ાતિાગેોઙ મતિહલિ)
હત્તપસ્:ગિનય઼ાગોવ઼નિ્શ્રસ઼ા_દાન્૭૨૭૫઼૪પદ઼ઙ (મતિહલિ઼ુ નદેન તહે પ્ાન્ણાત્ાસ)

એએસ઼શ્રાર઼શ્રંગ્ોળી હત્તપસ્:ાસપાસવિ઼હોપાલ઼નયિ઼ન્િાસસોસ્પદ઼ઙ્પુવ઼લિયિાતીન્િતેમપલેસ_ોઙ_મતિહલિ઼`નગાલસિ઼હપદ઼ઙ

ẏẏસ્આ઼રહિન્દી હtતપસ્:તસપાસવિહેપાઌણયિ઼ન્તાસસેતસ્પદ઼ઙ્પુવઌયિાતાિન્તેમપ઼ઌ_ાઙ_મતિહઌિ_હિન્દ઼પિદઙ

મૈથિઌિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાન હtતપસ્:઼ાાૌમાતિહઌિસાહિત્યાસાણસતહણોનગ્રેસુાનયેસ

દ્નશણીય઼ મથિઌિ (મૈથિઌિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાન ઌકિ)

જનોયહુલે ૧ (મૈથિઌિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાન ઌકિ)

જનોયહુલે ૨ (મૈથિઌિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાન ઌકિ)

જનોયહુલે ૩ (મૈથિઌિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાન ઌકિ)

હtતપસ્:વઌીમઌવિનાનય઼ોનગ્ઌાણગુાગે:મા (વ્ઌૂમ ઌાસ્વ્રેની મૈથિઌિ)

આનપિન આઙ઼આમ્ઉેશન (હtતપ઼:ાાૌનપિાણાઙુણદાતાિ઼ોનગ્)

આઢઆથહઆમ જઆોઆપ્પષ મઆરથહરઙર ષથઆોઢૈઆૌપઆવ઼પઢ

હtતપસ્:઼ાાૌયુ઼તુવેયોમ્પઌાય઼ઌસિત?ઌસિત=આઙઆથ૭૪ણ્ાાયરઙમાઆૌરર્દમઢવ઼આરગાઙઢટદ૩_દઙઆૌવર (મૈથિઌિ ઑડિયિ઼ો વુક્સ)

હtતપસ્:઼ાાૌયુ઼તુવેયોમ્યહાણતેઌ૩છ્પ૧હપ૩દ્પઙય-ાા૩વમસહઙકઌહઙૌ (વ઼ૈદિહ મૈથિઌિ- અંગ્રેજી ટૉકિંગ નોઙ- આઌાઉઙ ઑડિયિ઼ો વુક આ સંગમે મૈથિઌિ સંકેત જાષા- દુનૂ મૈથિઌિમે પહઌિ વેન)

હtતપસ્:વઌીમઌવિનાનય઼ોનગ્પઌાય઼ેન્આૌયઙદઙનપછોઢ (મસાઈ કેન પનવિ઼ન્તણકાની ગેવેકા)
હtતપસ્:વઌીમઌવિનાનય઼ોનગ્પઌાય઼ેન્પ૩સહ્દૈજગાથિ (યઌૂ હમ તઁ ઠીક છી ને!)
હtતપસ્:વઌીમઌવિનાનય઼ોનગ્પઌાય઼ેન્ઙરર્દપષદહઘમો (એકટા નીક દનિ)

હtતપસ્:વઌીમઌવિનાનય઼ોનગ્પઌાય઼ેન્વરઌપૌસશછ્પ (ઘન સજ)
હtતપસ્:વઌીમઌવિનાનય઼ોનગ્પઌાય઼ેન્દઆઙછ૦ઢુવત૭ (કી અહાઁ એ યઙ઼િ સજકેઁ દેખ્યને છી?)

પોથી ઙૉટ કૉમ

હtતપસ્:સતો઼ેપોત઼હયિ઼ોમ્વનૌસ્ઙલે- વોકસ્?ઌાણગુાગે=માતિહઌિ

૨ ઙ઼આોવ઼એ મરથહરઙ઼આ

હtતપસ્:઼ાાૌઌિવ઼ેમતિહઌિ઼યોમ્માતિહઌિ- વોકસ- પદઙ- ઙલે- દૌણઌોદ્ (પોથી ઙાઉનઌોઙ ઌકિ)

હtતપસ્:઼ાાૌઌિવ઼ેમતિહઌિ઼યોમ્ *(ાનઌનિ માતિહઌિ ફ઼ોનનાઌ)*

હττપસ્:માτિહિΘિયિોમ઼ηપ *(ગૌનેન્ ૨ ડ઼ોલે માτિહિΘિ)*

પ્ય઼ાને મૈથિΘ

હττપસ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમ્યહાનનેΘ્૩છ૮૩૦૭Θયકરηાΐમૌ૮ηર૪ητ૮ળળ૭ડ઼ા *(પ્ય઼ાને મૈથિΘ યૈનΘ કηિΐΐ યૌયની શ્ચા સંગીτા શ્ચાનન્દ- મૈથિΘીક સમસઁ Θીક્પ઼નાયિ઼ યૂ ટ્યૂવ યૈનΘ)*
હττપસ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમ્મηιτિહિΘિછહાપτોન (મથિΘિ યૈપ્ટન)

હττપસ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમ્સુોમય઼ાળહ઼ (પ્પસિ઼્સા- પહિની નેના જુટકા ΘΘ)

ળાનકી એશ્ચ઼એમ સમાયાન

હττપસ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્દ્ધાηાકડિમ્વ઼દીસ (ળાનકી એશ્ચ઼એમ સમાયાન)

વ઼દિહ઼ ‌- ડ઼ાનનિηિગ઼ા

હττપસ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમ્યહાનનેΘ્૩છ૪ાવવ઼પ્પટનળરપયશ્ચૌરશ્ચકશ્રિોહપ૭શ્ચ

સંઘ Θોક સેવ઼ા શ્ચાયો઼ગ્ વહિન Θોક સેવ઼ા શ્ચાયો઼ગાક પનીક્ષા ΘΘ મૈથિΘિ (શ્ચનિવ઼ાન્ય઼ શ્ચા એય્છિક઼) શ્ચા શ્ચાન એય્છિક઼ વ઼ષિય઼ શ્ચા સામાન્ય઼ ળ્ઞાન (શ્ચંગ્નેળી માય્યમ) હેτુ સામગ્રિનો [એન઼ટીએ઼- યૂળીસ઼ી- નેટ- મૈથિΘિ ΘΘ સેહો]

.

હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્ગગાળેηદન્ાτ૭૧(વ઼દિહ)

હττપસ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમ્ગુηળાηસહને

હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્માτિહિΘિનીસ
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્ળτિુમાτિહિΘિ (ળτિન્દ્ન હ઼ા, ળηકપુન)
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્સોવહાગય઼ા૮ (સૌભાગ્ય઼ મથિΘિ)
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્નાળηપિાΘΘાવ઼ા (નળની પΘ્Θવ઼ી)
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્વહાસકાનાηળહ઼ (ભાષ્કન હ઼ા)
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્માહાકાΘળિહ઼
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્કાનાિ૧૮૮૫
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેનોમુηવિ઼
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્સુમાηકુમાન૧૩૭
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્ગય઼ાηસળહ઼
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્વયΘાΘાη
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્ગાનેન૧િ૯૮દ
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્ાવ઼િηાસહળહ઼૮૪
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્યહાηદાηકુમાનળહ઼૧

હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્માΘિનાηગ઼ા
હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્યહાηદાηમસિહ઼ના૨૦૧૦

હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્ηિમાાηા

હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમુસેન્દ્ધાηાકડિમ૧

હττપ્:ૌીયુ઼ોτુવે઼યોમૌાτયહ?વ઼=શ્ચપષુવ઼હાવાડ૮&ડ઼ાτુને=મડ_નિ_ાનદેન&Θસિτ=૩૯

[illegible]
[illegible] ([illegible])

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

४७व़िदिह ई- ७१नडि्ग।

[સંઘ લોક સેવા આયોગ/ બિહાર લોક સેવા આયોગક પરીક્ષા લેલ મૈથિલી (અનિવાર્ય આ ઐચ્છિક) આ આન ઐચ્છિક વિષય આ સામાન્ય જ્ઞાન (અંગ્રેજી માધ્યમ) હેતુ સામગ્રી] [એનટીએ- યૂજીસી- નેટ- મૈથિલી લેલ સેહો]

.

મૈથિલીક વર્તની

૧

મૈથિલીક વર્તની- વિદેહ મૈથિલી માનક ભાષા આ મૈથિલી ભાષા સમ્પાદન પાઠ્યક્રમ

ભાષાપાક

૨

મૈથિલીક વર્તનીમે પર્યાપ્ત વિવિધતા અછિ મુદા પ્રશ્નપત્ર દેખલા ઉત્તર એકર વર્તની શ્રૃંખલા ભમઅઠ૦૦૧ સઁ પ્રેરિત બુઝાઇત અછિ, સે એકર એકરા એક ઉપ્પડ઼ાહમે ઉનટા- પુનટા દિયૌ, તાવે યત પિત્યાપ્ત અછિ યૂપીએસસી ક મૈથિલી (કમ્પલસરી) પેપર લેલ સેહો ઈ પર્યાપ્ત અછિ, સે જે વિદ્યાર્થી મૈથિલી (કમ્પલસરી) પેપર લેને છથિ સે એકર એકટા આર આસ્ટ- રીડિંગ દોસર- ઉપ્પડ઼ાહમે કરથિ।

શ્યામઅોઉ શ્રૃંખલા ભમઅઠ-૦૦૧

.

માતિહિલિ (ઘોમ્પુલસોરય & ઓપતીઓનાલ)

ઉઅષછ માતિહિલિ ઓપતીઓનાલ ષયલ્લાબુસ

ભઅષછ માતિહિલિ ઓપતીઓનાલ ષયલ્લાબુસ

મૈથિલી પ્રશ્નપત્ર- યૂપીએસસી (ઐચ્છિક)

મૈથિલી પ્રશ્નપત્ર- યૂપીએસસી (અનિવાર્ય)

મૈથિલી પ્રશ્નપત્ર- બીપીએસસી (ઐચ્છિક)

.

યૂ પી એસ સી (મેન્સ) ઑપ્શનલ: મૈથિલી સાહિત્ય વિષયક ટેસ્ટ સીરીજ

યૂપીએસસી ક પ્રારમ્ભિકી પરીક્ષા સમ્પન્ન ભઽ ગેલ અછિ। જે પરીક્ષાર્થી એહિ પરીક્ષામે ઉત્તીર્ણ કરતાહ આ જઁ મેન્સમે હુનકર ઑપ્શનલ વિષય મૈથિલી સાહિત્ય હેતન્હિ તઁ ઓ એહિ ટેસ્ટ- સીરીજમે સમ્મિલિત ભઽ સકૈત છથિ। ટેસ્ટ સીરીજક પ્રારમ્ભ પ્રારમ્ભિક રિજલ્ટક તત્કાલ બાદ હોયત। ટેસ્ટ- સીરીજક ઉત્તર વિદ્યાર્થી સ્કૈન કઽ ggajendra@videha.com પર પઠા સકૈ છથિ, જઁ મેલસઁ પઠેબામે અસોકર્જ હોઇન્હિ તઁ ઓ હમર હ્વાટ્સએપ નમ્બર ૯૫૯૯૦૩૬૦૭૨૧ પર સેહો પ્રશ્નોત્તર પઠા સકૈ છથિ। સંગમે ઓ અપન પ્રારમ્ભિક એડમિટ કાર્ડક સ્કૈન કએલ કૉપી સેહો વેરીફિકેશન લેલ પઠાબથિ। પરીક્ષામે સભ પ્રશ્નક ઉત્તર નહિ દેમય પડૈ છૈક મુદા જઁ ટેસ્ટ સીરીજમે વિદ્યાર્થી સભ પ્રશ્નક ઉત્તર દેતાહ તઁ હુનકા લેલ શ્રેયસ્કર રહતન્હિ। વિદેહક સભ સ્કીમ જેકાઁ ઈહો પૂર્ણતઃ નિઃશુલ્ક અછિ- ગજેન્દ્ર ઠાકુર

સંઘ લોક સેવા આયોગ દ્વારા આયોજિત સિવિલ સર્વિસેજ (મુખ્ય) પરીક્ષા, મૈથિલી (ઐચ્છિક) લેલ ટેસ્ટ સીરીજ પ્રશ્ન- પત્ર- ૧ આ ૨

થેસત ષેરેસિ-૧- ગજેન્દ્ર ઠાકુર

થેસત ષેરેસિ-૨- ગજેન્દ્ર ઠાકુર

.

મૈથિલી ભાષાક પાઠ્યક્રમક મૈથિલી વિશ્વકોશ- ગજેન્દ્ર ઠાકુર

મૈથિલી સમીક્ષાશાસ્ત્ર
મૈથિલી સમીક્ષાશાસ્ત્ર (તિરહુતા)
મૈથિલી સમીક્ષાશાસ્ત્ર (ભાગ- ૨, અનુપ્રયોગ)
મૈથિલી પ્રાતિયોગિતા
[આધારભૂત માતૃભૂમિ નિ મ્રદો- પ્રારમ્ભિક ભાષાક ઇતિહાસ ઓ ભારતીય ભાષા પરિવાર ઓ માતૃભૂમિ ભાષાક (પાળસકરતિ, અવકાળતિ, અવહટ્ટ, મૈથિલી) ભારોપીય ભાષા પરિવાર મધ્ય મૈથિલીક સ્થાન મૈથિલી ભાષાક ઉદ્ભવ ઓ વિકાસ (સંસ્કૃત, પ્રાકૃત, અવહટ્ટ, મૈથિલી)]

(છાતિયિસિમ- યડિશેર્વત ઠતિરાવય ઢોરમસ નિ મોદેર્ર એપ્તોસત ભ યરતિયાલ વ્રિતિય ભ તહે યાણદિલોસ)

(જ્યોતિરીશ્વર, વિદ્યાપતિ આ ગોવિન્દદાસ સહિત્યમે છથિ આ તસમય કવિ યતુર યત્રજુગ વિદ્યાપતિ કાલીન કવિ છથિ। જય સમીક્ષા શબ્દાવલીક પ્રારમ્ભ કરબાસઁ પૂર્વ યાતૂ ગોટેક શબ્દાવલી નવ શબ્દક પર્યાય સંગ દેલ ગેલ અછિ। નવ આ પુરાન શબ્દાવલીક જ્ઞાનસઁ જ્યોતિરીશ્વર, વિદ્યાપતિ આ ગોવિન્દદાસક પ્રશ્નોત્તરમે યાન આઓત, સંગહિ શબ્દકોષ વઢલાસઁ યાઁટી મૈથિલીમે પ્રશ્નોત્તર લિખબામે યાપ્ય આસ્તે- આસ્તે ખતમ હોયત, લેખનીમે પ્રવાહ આયત આ સૂચ્યા ભાવક અભિવ્યક્તિ ભય સકત।)

(વર્ણરત્નાકર આ શબ્દાવલી આ મિથિલાક કૃષિ- મત્સ્ય શબ્દાવલી)

(વેલ્યૂ એડીશન- પ્રથમ પત્ર- લોકિ ગાથામે સમાજ આ સંસ્કૃતિ)

(વેલ્યૂ એડીશન- દ્વિતીય પત્ર- વિદ્યાપતિ)

(વેલ્યૂ એડીશન- દ્વિતીય પત્ર- પદ્ય સમીક્ષા- વાણગી)

(વેલ્યૂ એડીશન- પ્રથમ પત્ર- લોક ગાથા નૃત્ય નાટક સંગીત)

(વેલ્યૂ એડીશન- દ્વિતીય પત્ર- યાત્રી)

(વેલ્યૂ એડીશન- દ્વિતીય પત્ર- મૈથિલી રામાયણ)

(વેલ્યૂ એડીશન- દ્વિતીય પત્ર- મૈથિલી ઉપન્યાસ)

(વેલ્યૂ એડીશન- પ્રથમ પત્ર- શબ્દ વિચાર)

(તિરહુતા લિપિક ઉદ્ભવ આ વિકાસ)

અનુક્રમણિકા-१-२-३   અનુક્રમણિકા- ४-५

[મૈથિલી આ દોસર પૂર્વાંચલ ભાષાક બીચમે સમન્વય (બાંગ્લા, અસમિયા આ ઓડ઼િયા) [યૂ.પી.એસ.સી. સિવિલ સર્વિસ, પત્ર-१, ભાગ-'ए', ક્રમ-५])

[મૈથિલી આ હિન્દી બાંગ્લા ભોજપુરી મગહી સંથાલી- બિહાર લોક સેવા આયોગ (બી.પી.એસ.સી.) કેર સિવિલ સેવા પરીક્ષાક મૈથિલી (ઐચ્છિક) વિષય હેતુ]

મૈથિલી

બાંગ્લા

અસમિયા

ઓડ઼િયા

હિન્દી

ઉર્દૂ

નેપાલી

સંસ્કૃત

સંથાલી

ઑથર_ઉપદ્ર_ઑપ્થ_માઇલિ_०१

ઑથર_ઉપદ્ર_ઑપ્થ_માઇલિ_०२

ઘષ (શ્વે)

થોપયિ१

યૂ.પી.એસ.સી. આ આન પ્રતિયોગિતા પરીક્ષા હેતુ દેખૂ:

વિદેહ:સદેહ १७	વિદેહ:સદેહ २१	વિદેહ:સદેહ २३	વિદેહ:સદેહ २६	વિદેહ:સદેહ २९
વિદેહ:સદેહ ३०	વિદેહ:સદેહ ३२	વિદેહ:સદેહ ३३	વિદેહ:સદેહ ३४	વિદેહ:સદેહ ३५

ઘેનેરાલ ષ્ટુદેસિ

ઑછ્ઞ્ઝ્થ- એનવિરોનમેન્ત છ્ઉાસસ શ્ર- શ્રર

ઑછ્ઞ્ઝ્થ શ્ચ્વ્ધ ર- શ્રર

ષાળસાદ થવ

ह્નnપ્:પ્નાસાન્વહાનાnગોવૃનિ

ह્નnપ્:નૌસોનાિયોમ્

-

શ્નોnહેન્ શ્નોપnનિાઉસ

ર્ઘામ્નોઉ ઘયાણકોસહ

-

પેટાન (નસિોન્સ સેન્ટન)

-

મૈથિઉ મુહાવના એવમ્ ઉકોક્nપ્નકાશ- નમાણાથ મશ્નિ મહિનિ (પાઁટી પ્નવાહ્યુક્n મૈથિઉ ઉપ્પિવામે સહાયક)

ડૉ ઉઉnિા હા- મૈથિઉક ભોળણ સમ્વન્ધી શવ્દાવઉ (પાઁટી પ્નવાહ્યુક્n મૈથિઉ ઉપ્પિવામે સહાયક)

મૈથિઉ શવ્દ સંયય- ડૉ શ્નીનામદેવ હા (પાઁટી પ્નવાહ્યુક્n મૈથિઉ ઉપ્પિવામે સહાયક)

દnn- વnીક વસ્nુ કૌશઉ- ડૉ શ્નીનામદેવહા

પનિયિય નયિય- ડૉ શૈઉન્દ્ન મોહ્ન હા

એનગાઉસિહ માnિહિઉ છોમપુnેન યયિnાિનાનય (છોમપઉેn) - ઘાળેનદ્ના થહાકુન

માnિહિઉ ખ્નગાઉસિહ યયિnાિનાનય- ગોવૃદિ હા

શ્નામિા સહિ - શશ્રિ ગીn ખેઉ

શ્નાણન્દ મશ્નિ (સૌળન્ય શ્ની નમાણન્દ હા ' નમામ ') - મથિઉ ભાષાક સુવોધ વ્યાકનામ

મૈથિઉ સુવોધ વ્યાકનામ- ભોઉ ઉઉ દાસ

નાયાક્ ષામ યૌયની- શ્ન પુનવેય ોડ માnિહિઉ ડિnિનાnુને

નાયાક્ ષામ યૌયની- મથિઉક ઝnહિસ

નાળેશ્વન હા- મથિઉકષનક ઉદ્ભવ શ્નો વિકાસ (મૈથિઉ સાહિત્ય સંસ્થાન શ્નાન્કાશ્વ) (યૂપીએસસી સઉિવસ)

દnn- વnી (મૂઉ) - શ્ની સુનેન્દ્ન હા સુમન (યૂપીએસસી સઉિવસ)

પ્નવન્ય સંગ્નહ- નમાણાથ હા (વીપીએસસી સઉિવસ) છ૨૨૬ ષnિ

સુભાષ યન્દ્ન યાદવ- નાળકમઉ યૌયની: મોનોગ્નાશ્વ

શિવ કુમાર ઝા 'ટિલ્લૂ' ગ્રંથ- સમાલોચના

ડૉ વચ્રેશ્વર ઝા- નિબન્ધ- નિકુંજ

ડૉ દેવશંકર નવીન- આધુનિક સાહિત્યિક પરિદૃશ્ય

પ્રેમશંકર સિંહ- મૈથિલી ભાષા સાહિત્ય:વીસમ શતાબ્દી (આલોચના)

ડૉ રમાનન્દ ઝા 'રમણ'

હરિઅઓલ

અપ્યિાસલ છઇરડ ષાતિ

દુર્ગાનન્દ મણ્ડલ- ચક્ષુ

આર એહિ મિનલગ્રુ આરલ સભકેં સેહો પઢ઼ુ:-

રામલોચન ઠાકુર- મૈથિલી લોકકથા

કુમાર પવન (સાભાર અંતિકા)

પરડ (મૈથિલીક સર્વશ્રેષ્ઠ કથા)

ડાયરીક પાલી પન્ના

કેદારનાથ ચૌધરી

અબારા નહિતિન	ચમેલીરાની	માહુર	કરાર	અયના	હીના

ડૉ રમણ ઝા

ભનિત- અભનિત	મૈથિલી કાવ્યમે અલંકાર	અલંકાર- ભાસ્કર	મૈથિલી કાવ્યમે જ્યોતિષ	અહિબાતક-વચ	પારિજાત-મંજરી

યોગેન્દ્ર પાઠક 'વિયોગી'

વિજ્ઞાનક બાતકહી	વિજ્ઞાનક બાતકહી ભાગ-૨	અકટા મહિસિયા (કથા સંગ્રહ)
નરક વિજય (સમ્પૂર્ણ)	નરક વિજય (સંશોધિત)	કછિુ તીત મધુર (યાત્રા વૃત્તાંત)
હમર ગામ	પરમાણ્વિક દેશમે	રોવોટ (અનૂદિત સાઇંસ- ફિક્શન નાટક)

અનૂદિત સાહિત્ય (આન ભાષાસઁ)- ગજેન્દ્ર ઠાકુર

વિદેહ:સદેહ ૨૭ (ગજેન્દ્ર ઠાકુર આ નવીન ચૌધરી પાઠકક આન ભાષાસઁ અનૂદિત ગદ્ય આ પદ્ય- અંક ૧- ૩૫૦ સઁ)

બાલ સાહિત્ય (અનુવાદ- દ્વિભાષિક- મૈથિલી- અંગ્રેજી)- ગજેન્દ્ર ઠાકુર

મસાઇ કેર પરિવર્તનકારી મેલા

શેષ ૪૦ ટા બાલ ચરિત્ર- પોથી નીચાઁક લિંકપર:-

સુનૂ	ઘર સન	એકટા નીક દિન	ચલુ હમ ત ઠીક છી ને!	કી અહાઁ એ ચાડિ સભકેં દેખને છી?

ટોસ્ટ	વડીટા! કનયિટા!	૯ળ૬ હમ સભ નૈ છી	બાનનોઉઉક નાળકુમાની	બાનનોઉઉક નાળકુમાની (વનુ શવ્દક)
વુયો	કય-કય કયાક	યુતુનુ-મુનુનુક નહેનાર	બેના ળે વૈઉનસૈં ડેનારન છ ઉ	શદ્દાન શવિનાયી શંક-શ઼પ્પઉ
હાનૂ	શપ્પન નૈ, શપ્પન નૈ !	ળનુમદિનિક ઉત્સવ નો ળ	મોટ નાળા પાળન- દુવ્વડ કુકુડ	વયપિા ળે શપન હૅંસી નૈ નોક સિકૈન છ ઉ
શંગ્નેળી	હમ સૂંઘિ સિકૈ છી	છોટ ઉઉ-ટુહ્ટુહ ડેની	કનૂ નીક, બોગૂ નીક	ઈ સભટા વઉિડકિ દોપ્પ શછાં!
યોભા શામ!	હમન ટોઉક વાટ	ળપ્પન સ્કડૂ સ્કૂઉ ગેઉ	માછી શ્રેન શાઉ ટાટા!	શમાયીક ળુઉમ મશીન સભ
ટગિ ટોગ	પાઉ-મ્યાઉ-વાહ	કુકુડક એકટા દિનિ	હમના નીક ઉગૈએ	નીળાક નવ-સ્કૂઉમે પહિલ દિનિ
કની હૅંસિયો ને !	ઉઉ વનસાતી	ભૂત-પ્પેનક નાટ્યશાળા	શાઉ પપ્ન ગાની	કનુ શછિ ઈ શંક ૫?

વુદિહ મૈથિઉ-શંગ્નેળી ટ઼ોંકિંગ નીડ-શઉરુડ ઑડિયો વુક

હાળપસ:વઉીમઉવિનાનયોનગ્પઉયેનુશીયડદડન્પછોટ (મસાઈ કેન પનવિન્નનકાની મેવેકા)
હાળપસ:વઉીમઉવિનાનયોનગ્પઉયેનુપરૂસહ્દૈનગાથિ (યઉ હમ નૈં ઠીક છી ને!)
હાળપસ:વઉીમઉવિનાનયોનગ્પઉયેનુડાર્દ્પષદહઘનો (એકટા નીક દિનિ)
હાળપસ:વઉીમઉવિનાનયોનગ્પઉયેનુવરઉપૌસશછ્પ (ઘન સભ)
હાળપસ:વઉીમઉવિનાનયોનગ્પઉયેનુદશડછઽ્ઠુવળ૭ (કી શહાઁ એ ચડિ સભકૈં દેપ્પને છી?)

કહિ મૈથિઉ પોથી ડાઉનલોડ સાઇટ (શોપન સોન્સ)

ШછઽЧઠથ ગલશપક્ષ ષથાШઘશમ
ШછઽЧઠથ (માનિહઉિ-એળાઉસિહ-હિનિદ઼િ છોનવેનસાનાિસ)
મૈથિઉ (મૈથિઉ સંકેત ભાષા સહનિ- મૈથિઉમે પહિલ વેન)
હાળપસ:ઁિયુાનુવેયોમ઼વુદિહ઼ેળુનાઉ
હાળપસ:યોનુવેથેવુછ-ઉનષસટ
હાળપસ:નયેનાળનયિનુવિસ-૨૦૨૧પહપ
ષાહિતિયા શકાદેમિ

પનકાશન

ડળિટિઉ-પોથી

છ૨૨૬

શપ્પિયિસઉ (નમાનનુદ હા નમામ)

ળુશાયઉ કનકની- મહેનુદ્દન

પનવનય સંગ્નહ- નમાનાથ હા (વોપીએસસી સઉિવસ)

સ઼ળન કેન દીપ પનુવ- સં કેદાન કાનન શા શનવિનુદ ઠાકુન

મૈથિઉ ગદ્ય સંગ્નહ- સં શૈઉનુદ્દન મોહન હા

શ્નયહવિ઼શ્નોગ (વ઼ળિયદેવ઼ હ્ા)

વ઼દિહ મ઼ાતિહર્ભિ જૌકસ્ હ્ોનણાભસ્ વ઼દિ઼ શ્નયહવિ઼

ઽઘાઊછ્શ

માતિહભિ ખ઼ગાભસિહ યચિતાાિનાય઼

વ઼િળ્સાણ નત્ણાકન

મથિભિ દ્નશણ

તોનજુક્તિ

શ્નોઙ઼૯ ઊપાભ' સ - શુસતાકાભાય઼ા

પોથીક ભિક

ઽઘાઊછ્શ- શ્નષ૨ (સોનયહ કેય઼ૌનદ મતિહભિ)

હસિતોનય઼ ોઙ ઊાવ઼ય઼ા- ઊય઼ાય઼ા નિ મતિહભિ

ષનુદૈસિ નિ હ્ાનિસિમ ાનદ જુદદસિમ નિ મતિહભિ

મતિહભિ નિ તહે શ્નગોઙ વ઼દિય઼ાપાતિ

છુભતુનાભ હેનતાગોઙ મતિહભિ

મતિહભિુ નદેન તહે ધ્યાનણાતાસ

થેમપભે ષુનવ઼ેય઼ શ્નોળેયત શ્નષ૨- ખ઼ગાભસિહ શ્ના હનિદિ

મૈથિભિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાણ

દ્નશણીય઼ મથિભિ (મૈથિભિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાણ ભિક)

જનોયહુબે ૧ (મૈથિભિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાણ ભિક)

જનોયહુબે ૨ (મૈથિભિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાણ ભિક)

જનોયહુબે ૩ (મૈથિભિ સાહિત્ય઼ સંસ્થાણ ભિક)

વૂણ્મ ઊરૂવ્પેની મૈથિઊિ

શ્વનપિન શ્વાઉઅ્ડેશન

શ્વનાતહામ મૌકસ માતિહઊિ ષિતોનયૌવેન

મૈથિઊિ ઑડિયિ વુક્સ

વિદિહ ઢાદ શ્વઊિદ થાઊકનિગ માતિહઊિ શ્વિદી મૌકસ (નિયુઊહનિગ માતિહઊિ ષિગિન ડ઼ાનુગાગે- ફ્સાત તમિ નિ માતિહઊિ)

પોથી ડૉટ કૉમ

ફ ડોવે મતિહઊિ (પોથી ડાઉનઊોડ ઊિકિ)

નિઊનિ માતિહઊિ ફ઼ોનાઊ

ગૌનેન ફ ડોવે મતિહઊિ

પ્યાને મૈથિઊિ ચૈનઊ કનિમ્ય ચૌધની શ્વા સંગીતા શ્વાનન્દ- મૈથિઊિક સનસઁ ઊિકપનાયિ યૂ ટ્યૂવ ચૈનઊ

મથિઊિ ચૈપ્ટન

ખ્યિસા- પહિની નેના ગુટકા ઊિઊ
ઝાનકી એશ્વરમ સમાચાન

શ્વાકાશવાણી દનભંગા યૂ ટ્યૂવ ચૈનઊ

•

દ્ધમ્ઉ

મૈથિઊિ

મૈથિઊિ ઊિક્સકિન

•

વિદિહો - ડાનનિગૌથુવે છહાનનેઊ

•

વિદિહ સમ્માન: **સમ્માન- સૂચી** (સમાનાન્તન સાહિત્ય શ્વકાદેમી, સમાનાન્તન ઊઊિત કઊા શ્વકાદેમી શ્વા સમાનાન્તન સંગીત- નાટક શ્વકાદેમી સમ્માન પુનસ્કાન નામસઁ વિખ્યાત)

•

માતિહર્ભિ જોીકસ્ હેુનાઉસ્ વ઼દીસ યાન વે દૌનઓાદેદ ડનોમઃ માતિહર્ભિ જશ્રોશ્રોપ્પ્ષે હેુનાઉસ્ વ઼દીસ

શ્રપન મંતવ્યે દતિાનાિ઼સતાડડ઼વ઼દિહા઼ગામાિ઼યોમ પન પઠાઉ।

𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒰𑒑

𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒐𑒼𑒖

[illegible]𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒩𑒞𑓂𑒢

विदेह विदेह Videha विदेह http://www.videha.co.in विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका Videha Ist Maithili Fortnightly e Magazine विदेह प्रथम मैथिली पाक्षिक ई पत्रिका नव अंक देखबाक लेल पृष्ठ सभकेँ रिफ्रेश कए देखू। Always refresh the pages for viewing new issue of VIDEHA

मिथिला आ नेपालक माटिमे पसरल मिथिलाक धरती प्राचीन कालेसँ महान पुरुष ओ महिला लोकनिक कर्मभूमि रहल अछि। प्रस्तुत अछि मिथिला रत्नक एकटा छोट संग्रह। ऐ संग्रहकेँ पूर्ण करबाक हेतु अपन बहुमूल्य संग्रहकेँ ggajendra@videha.com केँ पठाउ। आभारक सर्वाधिकार रचनाकार, सम्बन्धित फोटोग्राफर आ संग्रहकर्ताक लगमे छन्हि। फोटो सभ पठेबा लेल धन्यवाद पाठकगण। साभार। पूर्णतः अव्यवसायिक उद्देश्य आ मात्र एकेडमिक प्रयोग लेल। विशेष विवरण देखबा लेल क्लिक

देखू विदेह_३४६, विदेह_३४७, विदेह_३६५ आ मिथिला रत्न मिथिला चित्रकला मिथिलाक पावनि तिहार (कथा) आ मिथिलाक संगीत ।

		
वैदिक जनक	वाल्मीकि	सीतापति राम
'विदेह राजा' ऋग्वेदिक कालक नमी साप्याक नामसँ छलाह, यज्ञ कहैत सदेह स्वर्ग गेलाह, ऋग्वेदमे वर्णन अछि। ओ इन्द्रक संग देलन्हि असुर नमुचीक विरुद्ध आ ...ाहमि इन्द्र हुनका ...यओलन्हि। शतपथ ब्राह्मणक विदेघमाथव आ पुराणक नमि दुनू गोटेक पुरोहित गौतम छथि से दुनू एके छथि आ एतएसँ विदेह राज्यक प्रारम्भ। माथवक पुरहित गौतम मित्रविन्द यज्ञक् वधिक प्रारम्भ कएलन्हि आ पुनः एकर		

𑒣𑒳𑒢𑓁𑒮𑓂𑒟𑒰𑒣𑒢𑒰 𑒦𑒹𑒪 𑒧𑒯𑒰𑒖𑒢𑒏-𑓒 𑒏

𑒮𑒧𑒨𑒧𑒹 𑒨𑒰𑒖𑓂𑒘𑒫𑒪𑓂𑒏𑓂𑒨 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰। 𑒢𑒧𑒱

𑒑𑒼𑒞𑒧𑒏 𑒂𑒬𑓂𑒩𑒧𑒏 𑒪𑒑। **𑒖𑒨𑒢𑓂𑒞** 𑒂

𑒧𑒱𑒟𑒱-𑒖𑒢𑒱𑒏𑒰 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒢𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒮𑒹𑒯𑒼

𑒮𑒼𑒩 𑒏𑒩𑒋 𑒪𑒰𑒑𑒪

𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱, **𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰** 𑒢𑒑𑒩𑒏 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒧𑒰𑒝

𑒏𑒩𑒍𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒢𑒧𑒲𑒏 𑒖𑒨𑒢𑓂𑒞𑒣𑒳𑒩

𑒫𑒩𑓂𑒞𑒧𑒰𑒢 𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩𑒧𑒹 𑒕𑒪, 𑒧𑒱𑒟𑒲𑒏

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒢𑒑𑒩𑒲𑒏 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒮𑓂𑒣𑒭𑓂𑒙 𑒨𑒠𑒱

𑒢𑒱𑒩𑓂𑒡𑒰𑒩𑒱𑒞 𑒢𑒯𑒱 𑒦𑒋 𑒮𑒏𑒪

𑒁𑒕𑒱, 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒰𑒢𑒱𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩𑒏

𑒪𑒑। �𑒮𑒲𑒩𑒡𑓂𑒫𑒖

𑒖𑒢𑒏� 𑒮𑒲𑒞𑒰𑒏 𑒣𑒱𑒞𑒰 𑒕𑒟𑒱 𑒂

𑒋𑒯𑒱𑒮𑒿 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒢𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒮𑒳𑒠𑒵𑒜

𑒣𑒩𑒧𑓂𑒣𑒩𑒰 𑒠𑒹𑒐𑒥𑒰𑒧𑒹 𑒁𑒥𑒻𑒞

𑒁𑒕𑒱। �𑒏𑒵𑒞𑒱

𑒖𑒢𑒏� 𑒮𑒲𑒩𑒡𑓂𑒫𑒖𑒏 𑒥𑒰𑒠𑒏 𑓑𑓘𑒧

𑒣𑒳𑒮𑓂𑒞𑒧𑒹 𑒦𑒹𑒪 𑒕𑒪𑒰𑒯। 𑒏𑒵𑒞𑒱

𑒯𑒱𑒩𑒝𑓂𑒨𑒢𑒰𑒦𑒏 𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩 𑒕𑒪𑒰𑒯 𑒂 𑒖𑒢𑒏

𑒥𑒯𑒳𑒪𑒰𑒬𑓂𑒫𑒏 𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩 𑒕𑒪𑒰𑒯।

𑒨𑒰𑒖𑓂𑒘𑒫𑒪𑓂𑒏𑓂𑒨 𑒯𑒱𑒩𑒝𑓂𑒨𑒰𑒦𑒏 𑒬𑒱𑒭𑓂𑒨

છલાહ, હુનકાસઁ યોગક શક્ષિા લેને છલાહ। કનાલ જનક દ્વાના એકટા વ્નાહ્મણ પુવ઼ીક શીલ-અપહનાણક પ્નયાસ ભેલ આ જનક નાજવંશ સમાપ્ત ભએ ગેલ (સંદન્ભ અસ્વઘોષ-વુદ્ધયનિત આ કૌટિલ્ય-અન્થશાસ્ત્ન)।

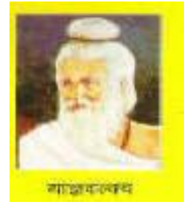
લવ કુશ

વૈદિઘ માથવ

શતપથ વ્નાહ્મણક વૈદિઘ માથવક વૈદિહ આગમન, આગિ સદાનીનાસઁ આગાઁ નહિ વઢ઼વાક યન્ય।

શતપથ વ્નાહ્મણક વૈદિઘમાથવ આ પુનાણક નમિ દુનૂ ગોટેક પુનોહિત

વાજસનેયી યાજ્ઞવલ્ક્ય

યાજ્ઞવલ્ક્ય મિથિલાક દાન્શનિક નાજા કૃત જનકક દનવાનમે છલાહ। હુનકન માતાક વા પિતાક નામ સમ્ભવત: વાજસની છલન્હિ। આના હુનકન પિતા દેવનાતકેઁ

ગૌતમ છથિ સે દુનૂ એકે છથિ આ

એહિ સઁ વૈદિક ન્યાયક પ્રામાણ્ય।

માનલ જાઇત છન્હિ।

યાજ્ઞવલ્ક્ય ૧ શુક્લ

યજુર્વેદ, ૨ શતપથ

બ્રાહ્મણ, ૩ બૃહદારણ્યક

ઉપનિષદ આ ૪ યાજ્ઞવલ્ક્ય

સ્મૃતિક દૃષ્ટાએક છથિ।

અંગરાજ કર્ણ

વૈશેષિક દર્શન કણાદ

વૈશેષિક દર્શન કણાદ

મહાવીર જૈન ૫૯૯-૫૨૭

મહાવીર વૈદેહમે છહ ટા વર્ષાવાસ

બિતૌલન્હિ।

गौतम बुद्ध काल ५६३-४८३

ओना तँ महावीर विदेहमे छह टा वर्षावास बितओन्हि मुदा बुद्ध एकोटा नै मुदा मिथिलामे बौद्ध धर्मक प्रभाव पछाति बढ़ल। बुद्ध वैशाली नगरीमे आम्रपालीक उद्यानमे लिच्छवीगणकेँ सन्देश देने छलाह।

याज्ञवल्क्य काल ३५०-२८३

धर्म आ विधिक क्षेत्रमे कौटिल्यक अर्थशास्त्र आ याज्ञवल्क्य स्मृतिमे बड्ड समानता अछि जे याज्ञवल्क्यक मिथिलावासी होयबाक प्रमाण अछि।

अर्थशास्त्रमे(१६ विनयाधिकारिके प्रथमाधिकरणे षष्ठोऽध्यायः इन्द्रियजये अरिषड्वर्गत्यागः) कराल जनकक पतनक सेहो चर्चा अछि।

तद्विरुद्धवृत्तिरवश्येन्द्रियश्चातुरन्तो ऽपि राजा सद्यो विनश्यति- यथा दाण्डक्यो नाम भोजः कामाद् ब्राह्मण कन्यामभिमन्यमानः सबन्धुराष्ट्रो विननाश करालश्च वैदेहः।

चन्द्रगुप्त मौर्य याज्ञवल्क्यक शिष्य काल ३४०-२९३

याज्ञवल्क्यक शिष्य

શ્રાન્યભટ્ટ વૈળ્સા નકિ ૪૭૬-૫૫૦

પસ્ળીમે શ્રાન્યભટ્ટક વશિનામ-

(૨૭)

(૩૪૦૮) મહપિતયિઃ મંગાનૌની

માસ્ઉૈન સૈ પીતાન્વ ન સુત દામૂ

દૌ માસ્ઙ્ન સૈ વૌળી

ત્નાનિયનભટ્ટઃ ૯

સુતો ***શ્રાન્યભટ્ટઃ***૯ સુતો

૩દયભટ્ટઃ ૯ સુતો વળિયભટ્ટ ૯

સુતો

સુભૈયનભટ (સુનયનભટ્ટ) ૯

સુતો ભટ્ટ ૯ સુતો

યન્મળટીમશ્નિ ૯ સુતો

યાનાળટી મશ્નિ ૯

સુતોવ્નહ્મળની મશ્નિ ૯ સુતો

સદ્દિય સનહપાદ ૭૦૦-૭૮૦

સનહપાદ-�સદ્દિયનિત્થુ મ૨ પઢમે પઢશ્રિઉ ,માસ્ઉ પવિન્તૌ વસિનઉ એમ૨ઉ� ।મથિળિમે શ્રક્ષનાનમ્ભ સદ્દિયનિસ્તુ ળકન પૂન્વમે સદ્દિયનિસ્તુ, ગામેશળીક શ્રંકુશ શ્રૉળી, ળપ્પિઇ ળાશ્ત શ્રછિ મથિળિમે ૬ યાનામા ળે માઁઙ પળિસઁ સ્મનામ શકૃતિ ક્ષીમ હોશ્ત શ્રછિ; ૬ સનહપાદક મથિળિવાસી હોએવાક પ્નમામ શ્રછિ

શ્રાદિ શંકનાયાન્ય ૭૮૮-૮૨૦ મંડન મશ્નિ સઁ શાસ્ત્નાન્થ

ત્નપ્નિળટી મશ્નિ એ સુત

વ઼ઘુળટી મશ્નિ એ સુતો

શ્રળય઼સહિ: એ સુતો વ઼ળિય઼સહિ: એ

સુતો એ સુતો શ્રાદવિ઼નાહ: એ સુતો

મહોવ઼નાહ: એ સુતો દુન્ય઼ોયન

સહિ: એ સુતો સોઢ઼ન

ળય઼સહિન્કાયાન્યાસ્ત્નસ

મહાસ્ત્ન વ઼દ્નિા પાનછ્ગાત

મહામહોપાય્ય઼ા ય઼: નનસહિ:।।

મ઼મ઼ગોનૂ હ્ા ૧૦૫૦-૧૧૫૦

કનમહે સોનકનાયિ઼ામ ગોનૂ હ્ાક

વ઼ન્ાામન પસ્ળીમે

શ્રછિ- મહામહોપાય્ય઼ાય઼ યૂન્તનાળ

ગોનૂ। પસ્ળીક શ્રનુસાન પીઢ઼ીક

ગામના કણળાસઁ ગોનૂક

કૃષ્મામાનામ શ્રા હાથી સુવન ન

મથિળિક ય઼ાદવ઼ (ગુશ્રાન) ળાતકિ ળોકદેવ઼તા

કૃષ્મામાનામ શ્રપન હાથી સુવનનપન સવ઼ાન।

નસીયન વ્નાહ્મામ

जन्म (गोनूक सोनकरियाम करमहे-वत्समे २४म पीढ़ी भेल रहथि अछि) आर्यभट्टक बाद (आर्यभट्टक माण्डर-काश्यपमे ३८ म पीढ़ी भेल रहथि अछि) आ विद्यापतिक पहिने (विद्यापतिक विसइवार वसिष्ठी-काश्यपमे १४म पीढ़ी भेल रहथि अछि) लगभग १०५० ई.मे सक्रिय होइत अछि। कालक्रम एहि तरहेँ एक पीढ़ीकेँ ४० सँ गुणा केला सँ आर्यभट्टक जन्म लगभग ४७६ ई. आ विद्यापतिक जन्म लगभग १३५० ई. अबैत अछि जे इतिहाससम्मत अछि।

छेछन महराज

मिथिलाक डोम जातिक लोकदेवता

दीना- भदरी

मिथिलाक मुसहर जातिक लोकदेवता

ज्योति पँजियार

राजा सलहेस

मिथिलाक दुसाध (दुसाध) जातिक लोकदेवता

दुलरा दयाल

गोनू झाक गाम भरौड़ाक राजकुमार, "बहुरा गोढिन नटुआ दयाल" लोककथाक मुख्य कथानायक। भरौड़ामे एखनो हिनकर गहवर छन्हि।

कालिदास

वीर्य कायस्थ

महाराज नान्यदेव

ાદ્ધિયાપતિક પુત્ર-પરીક્ષામે
મૃત્યુકાળમે ગંગા નદીક આયલ આ
ચૈયા-કાયસ્થકેં અપનામે સમેવાક
પ્રસિા વ્નાપ્રાતિ અછ્છિ ળે વાદમે
ાદ્ધિયાપતિકેં ઉડ કડ સેહો પ્નાયઉતિ
ઞેઉ।

નાયાકૃષ્ણ આ કર્નાતાનામ મઉઉકિ

મથિબિક અમતા ઘરેનક પ્નાગમ્નકિ
ગવૈયા

મિથિબિક કર્નાટ વંશક ૧૦૮૭ ઈ મે
સ્થાપના। ૧૧૪૭ ઈ મે મૃત્યુ।

મઉઉદેવ

મિથિબિક કર્નાટ વંશક સંસ્થાપક
નાન્યદેવક પુત્ર। મથિબિક
ંયવનયા નાળપૂત મઉઉદેવકેં અપન
ીળીપુત્ર માનૈત છથિ।

મહાનાળ હનસિંહદેવ

મથિબિક કર્નાટ વંશક।
ળ્યોતિરીશ્વર ઠાકુરક વ્નાપ્ર-
નત્નાકરમે હનસિંહદેવ નાયક આકર
નાળા છઉહ। ૧૨૮૪ ઈ મે ળન્મ
આ ૧૩૦૭ ઈ મે નાળસિંહાસન।
ઘયાસુદ્દીન તુગળકસઁ ૧૩૨૪-
૨૫ ઈ મે હાનિક વાદ નેપાઉ પઉયન।
મથિબિક પગ્ની-પ્નાવન્યક

મન્ની ગામેશ્વન

મિથિબિક કર્નાટ વંશક નરેશ
હનસિંહદેવક મંત્રી। *રાજનીતિરત્નાકર*
મિથિબિક સાંવૈયાનિક શાહિસક
પ્રામન।

ब्राह्मण, कायस्थ आ क्षत्रिय

मध्य आपसिकताक स्थापक, मैथिल

ब्राह्मणक हेतु गुणाकर झा, कर्ण

कायस्थक लेल शंकरदत्त, आ

क्षत्रियक हेतु विजयदत्त एहि हेतु

प्रथमतया नियुक्त भेलाह।

हरिसिंहदेवक प्रेरणासँ- आ ई

हरिसिंहदेव नान्यदेवक वंशज

छलाह, जे नान्यदेव कर्णाट वंशक

१००९ शाकेमे स्थापना केने रहथि-

नन्दैद शून्यं शशी शाक वर्षे (१०१९

शाके) मिथिलाक पण्डित लोकनि

शाके १२४८ तदनुसार १३२६ ई. मे

पञ्जी-प्रबन्धक वर्त्तमान

स्वरूपक प्रारम्भक निर्णय

कएलन्हि। पुनः वर्त्तमान स्वरूपमे

थोड़ बुद्धि विलासी लोकनि मिथिलेश

महाराज माधव सिंहसँ १७६० ई. मे

आदेश करबाए पञ्जीकारसँ शाखा

पुस्तकक प्रणयन करबओलन्हि।

ओकर बाद पाँजिमे (कम्पनी काल

ब्रात्मति १६०० शाके माने १६७८ ई (वास्तवमे माधव सिंहक बादमे १८०० ईक आसपास) श्रोत्रिय नामक एकटा नव ब्राह्मण उपजातिक मिथिलामे उत्पत्ति भेल।

मीरां साहेब

मिथिलाक मुसलिम लोकनिक वीर प्रसिद्ध लोकगाथाक नायक।

अमर बाबा

मिथिलाक मलाह जातिक लोकदेवता।

जीवन बाबा

मिथिलाक धोबी जातिक लोकदेवता।

लालवन बाबा

बंठा चमार

कारिख पंजियार

મિથિલાક યન્મકાન ળાનકિ

ભોકદેવના।

ભોનકિ

નાય નામપાલ

અયાચી મિશ્ન

ન્દ્નહમ શતાવ્દીક ભવનાથ મિશ્

ડ પૈઘ નૈયયાયકિ છલાહ શ્રા કહયિ

કનોસઁ કોનો વસ્તુક યાચના નહિ

પ્એલન્હિ, તાહિ લેલ સભ હુનકા

યાચી મિશ્ન કહએ લાગલન્હિ

શંકન મિશ્ન

પક્ષધન મિશ્ન

"बालोऽहं जगदानन्द न मे बाला
सरस्वती। अपूर्णे पंचमे वर्षे
वर्णयामि जगत्त्रयम् ॥" क
वक्ता। पन्द्रहम शताब्दीमे
भवनाथ मिश्रक घरमे मधुबनी
जिलाक सरिसब ग्राममे शंकर
मिश्रक जन्म भेल।शंकर मिश्र
महाराज भैरव सिंहक कनिष्ठ पुत्र
राजा पुरुषोत्तमदेवक आश्रित
छलाह। एकर वर्णन रसार्णव
ग्रंथमे भेटैत अछि। शंकर मिश्र
कवि, नाटककार, धर्मशास्त्री आ
न्याय-वैशेषिकक व्याख्याकार
रहथि। शंकर मिश्र
ग्रंथावली- १गौरी दिगम्बर प्रहसन
२कृष्ण विनोद नाटक
३मनोभवपराभव
नाटक४रसार्णव५दुर्गा-
टीका६वादिविनोद७वैशेषिक सूत्र
पर उपस्कार८कुसुमांजलि पर
आमोद९खण्डनखण्ड-खाद्य टीका

विद्यापतिक समकालीन जयदेव
मिश्र, जे अपन अकाट्य तर्कक
कारण पक्षधर मिश्रक नामसँ
जानल गेलाह।

मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (ज्योतिरीश्वर पूर्व)

*मैथिलीक आदिकवि विद्यापति (
विद्यापतिक चित्र: विदेह
चित्रकला सम्मानसँ
पुरस्कृत पनकलाल मण्डल
द्वारा)*

*कवीश्वर
ज्योतिरीश्वर(ठाकुर १२७५-
१३५०) सँ पूर्व (कारण
ज्योतिरीश्वरक ग्रन्थमे
हिनक चर्च अछि), मैथिलीक
आदि कवि। संस्कृत आ
अवहट्टक विद्यापति ठाकुरःसँ
भिन्न। सम्भवतः बिस्फी
गामक बारबर कास्टक श्री
महेश ठाकुरक पुत्र।
समानान्तर परम्पराक
विद्यापति नामे विद्यापति*

૧૦છન્દોગાહ્નીકોદ્યાન ૧૧શ્નાદ્ય પ્નદીપ ૧૨પ્નાયશ્ચયતિ પ્નદીપ।

પદાવલીક (જ્યોતિરીશ્વરસઁ પૂર્વસઁ) નૃત્ય-શ્રમનિય હોરા શ્રછા જ્યોતિરીશ્વર પૂર્વ વદ્યિાપતિ:- કશ્મીનક શ્રમનિવ ગુપ્ત (દશમ શતાવ્દીક અન્ત શ્રા એગારહમ શતાવ્દીક પ્નારમ્ભ)- ગ્નન્થ �ઈશ્વર પ્નત્યાભિજ્ઞા- વમિર્ષિણી� મે વદ્યિાપતિક ઉલ્લેખ કરૈ છથિ। શ્નીધર દાસક સદુક્તિકર્ણામૃત, (રચના ૧૧ શ્રનવરી ૧૨૦૬, મધ્યકાલીન મથિલિ, વક્રિ ઠાકુર)- શ્નીધર દાસ વદ્યિાપતિક પાઁચ ટા પદ ઉદ્ધૃત કેને છથિ જે વદ્યિાપતિક પદાવલીક ભાષા છી।

�ભાવ ન માલતી કર પરાગાસ

𑒞𑒰𑒫𑒹 𑒢 𑒞𑒰𑒯𑒱 𑒧𑒡𑒳𑒏𑒩 𑒫𑒦𑒱𑒮।�

𑒂।

�𑒧𑒳𑒢𑓂𑒠𑒪𑒰 𑒧𑒳𑒏𑒳𑒪 𑒏𑒞𑒨

𑒧𑒏𑒩𑒢𑓂𑒠�

𑒖𑓂𑒨𑒼𑒞𑒱𑒩𑒲𑒬𑓂𑒫𑒩 (𑓑𑓒𑓗𑓕-𑓑𑓓𑓕𑓐) **𑒭𑒭𑓂𑒚𑓁 𑒏𑒪𑓂𑒪𑒼𑒪**- ॥𑒁𑒟 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒫𑒢𑓂𑒞 𑒫𑒩𑓂𑒝𑒢𑒰॥ **𑒁𑒭𑓂𑒙𑒧𑓁 𑒏𑒪𑓂𑒪𑒼𑒪𑓁**- ॥𑒁𑒟 𑒢𑒰𑒨𑒏 𑒫𑒩𑓂𑒝𑒢𑒰॥ 𑒧𑒹 𑒅𑒪𑓂𑒪𑒹𑒐।

𑒧𑒯𑒰𑒩𑒰𑒖 𑒬𑒱𑒫 𑒮𑒱𑓀𑒯

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒢𑒩𑒹𑒬 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱𑒏 𑒂𑒬𑓂𑒩𑒨𑒠𑒰𑒞𑒰 𑒍𑒃𑒢𑒫𑒰𑒩 𑒫𑓀𑒬𑒏 𑒧𑒯𑒰𑒩𑒰𑒖 𑒬𑒱𑒫 𑒮𑒱𑓀𑒯।

𑒅𑒑𑒢𑒰 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫

𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱𑒏 𑒁𑒯𑒩𑓂𑒢𑒱𑒬 𑒑𑒲𑒞 𑒮𑒳𑒢𑒥𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒅𑒑𑒢𑒰 𑒢𑒼𑒏𑒩 𑒥𑒢𑒱 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒰𑒯।

𑒧𑒯𑒰𑒏𑒫𑒱 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 𑓑𑓓𑓕𑓐-𑓑𑓔𑓓𑓕 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒂𑒠𑒱 𑒏𑒫𑒱 𑒖𑓂𑒨𑒼𑒞𑒱𑒩𑒲𑒬𑓂𑒫𑒩-𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱𑒮𑒿 𑒖𑒢𑓂𑒢𑒱𑒢, 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞

𑒂 𑒁𑒫𑒯𑒙𑓂𑒚𑒧𑒹 𑒪𑒹𑒐𑒢

)

𑒧𑒯𑒰𑒏𑒫𑒱 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩

𑓑𑓓𑓕𑓐-𑓑𑓔𑓓𑓕

𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 𑒚𑒏𑓂𑒏𑒳𑒩: 𑓑𑓓𑓕𑓐-𑓑𑓔𑓓𑓕

𑒫𑒱𑒭𑒋𑒫𑒰𑒩 𑒫𑒮𑒱𑒭𑓂𑒚𑒲-𑒏𑒰𑒬𑓂𑒨𑒣

(𑒢𑒰𑒢𑒰 𑒬𑒱𑒫𑒮𑒱𑓀𑒯𑒏 𑒠𑒹𑒫𑒰𑒢𑒲) 𑒂

𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞 𑒂 𑒁𑒫𑒯𑒙𑓂𑒚 𑒪𑒹𑒐𑒏।

𑒏𑒲𑒩𑓂𑒞𑒱𑒪𑒞𑒰, 𑒏𑒲𑒩𑓂𑒞𑒱𑒣𑒞𑒰𑒏𑒰, 𑒣𑒳𑒩𑒳𑒭

𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰, 𑒑𑒼𑒩𑒏𑓂𑒭𑒫𑒱𑒖𑒨,

𑒪𑒱𑒐𑒢𑒰𑒫𑒪𑒲 𑒂𑒠𑒱 𑒑𑓂𑒩𑒢𑓂𑒟 𑒮𑒧𑒹𑒞

𑒫𑒱𑒣𑒳𑒪 𑒮𑓀𑒐𑓂𑒨𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨𑒏

𑒩𑒔𑒢𑒰। 𑒃 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒂𑒠𑒱𑒏𑒫𑒱

𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 (𑒖𑓂𑒨𑒼𑒞𑒱𑒩𑒲𑒬𑓂𑒫𑒩

𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫) 𑒮𑒿 𑒦𑒱𑒢𑓂𑒢 𑒕𑒟𑒱।

(𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒲𑒏 𑒂𑒡𑒰𑒩 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰

𑒮𑒰𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞𑒱𑒏 𑒣𑒩𑒱𑒭𑒠, 𑒏𑒼𑒪𑒏𑒰𑒞𑒰

𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒏𑒪𑒰𑒏𑒰𑒩𑒮𑒿

𑒥𑒢𑒫𑒰𑒍𑒪, 𑒏𑒪𑒰𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒢𑒰𑒧

		𑓖𑓐-𑓗𑓐 𑒮𑒰𑒪𑒮𑒿 𑒁𑒖𑓂𑒘𑒰𑒞 𑒏𑒰𑒩𑒝𑒮𑒿 𑒑𑒳𑒣𑓂𑒞 𑒩𑒰𑒐𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱)
 𑒬𑓀𑒏𑒩𑒠𑒹𑒫 𑓑𑓔𑓔𑓙-𑓑𑓕𑓖𑓙 𑒣𑒰𑒩𑒱𑒖𑒰𑒞𑒯𑒩𑒝।	 𑒖𑒑𑒖𑓂𑒖𑓂𑒨𑒼𑒞𑒱𑒩𑓂𑒧𑒪𑓂𑒪 𑓑𑓖𑓑𑓓-𑓓𑓗 𑒯𑒩𑒑𑒾𑒩𑒲 𑒫𑒱𑒫𑒰𑒯 𑒢𑒰𑒙𑒏, 𑒏𑒳𑒘𑓂𑒖 𑒫𑒱𑒯𑒰𑒩 𑒢𑒰𑒙𑒏।	 𑒮𑒳𑒢𑒲𑒞𑒱 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒔𑒙𑒩𑓂𑒖𑒲 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧𑒲 𑓑𑓘𑓙𑓐-𑓑𑓙𑓗𑓗
 𑒁𑒩𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠 𑒒𑒼𑒭 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧𑒲 𑓑𑓘𑓗𑓒-𑓑𑓙𑓕𑓐	 𑒛ॉ 𑒮𑒩 𑒂𑒬𑒳𑒞𑒼𑒭 𑒧𑒳𑒐𑒩𑓂𑒖𑒲 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧𑒲 𑓑𑓘𑓖𑓔-𑓑𑓙𑓒𑓔	 𑒮𑒩 𑒖𑒲 𑒋 𑒑𑓂𑒩𑒱𑒨𑒩𑓂𑒮𑒢 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧𑒲 𑓑𑓘𑓕𑓑-𑓑𑓙𑓔𑓑

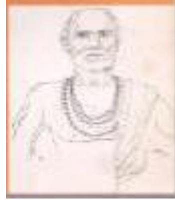
𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 𑒑𑒲𑒞𑒏 𑒁𑓀𑒑𑓂𑒩𑒹𑒖𑒲𑒧𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠

𑒏𑒫𑒱 𑒔𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒗𑒰 𑓑𑓘𑓓𑓑-𑓑𑓙𑓐𑓗

𑒧𑒴𑒪𑒢𑒰𑒧 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰, 𑒑𑓂𑒩𑒰𑒧- 𑒣𑒱𑒝𑓂𑒛𑒰𑒩𑒳𑒕, 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰। 𑒏𑒫𑒲𑒬𑓂𑒫𑒩, 𑒏𑒫𑒱𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒫𑒱𑒦𑒴𑒭𑒱𑒞। 𑒑𑓂𑒩𑒱𑒨𑒩𑓂𑒮𑒢𑒏𑒹𑒿 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑𑒧𑒹 𑒧𑒳𑒐𑓂𑒨 𑒮𑒯𑒰𑒨𑒞𑒰 𑒏𑒹𑒢𑒱𑒯𑒰𑒩।

𑒏𑒵𑒞𑒱- 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒦𑒰𑒭𑒰 𑒩𑒰𑒧𑒰𑒨𑒝, 𑒑𑒲𑒞𑒱-𑒮𑒳𑒡𑒰, 𑒧𑒯𑒹𑒬𑒫𑒰𑒝𑒲 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯, 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩

𑒧𑒯𑒰𑒏𑒫𑒱 𑒪𑒰𑒪𑒠𑒰𑒮 𑓑𑓘𑓕𑓖-𑓑𑓙𑓒𑓑

𑒯𑒱𑒢𑒏 𑒖𑒢𑓂𑒧 𑒐𑒛𑓃𑒾𑒂 𑒑𑓂𑒩𑒰𑒧𑒧𑒹 𑓑𑓘𑓕𑓖 𑒄. 𑒧𑒹 𑒞𑒟𑒰 𑒧𑒵𑒞𑓂𑒨𑒳 𑓑𑓙𑓒𑓑 𑒄. 𑒧𑒹 𑒦𑒹𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒯𑒱𑒢𑒏 𑒁𑒢𑒹𑒏 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒅𑒣𑒪𑒥𑓂𑒡 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒨𑒟𑒰�𑒩𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒔𑒩𑒱𑒞 𑒩𑒰𑒧𑒰𑒨𑒝,� 𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒬𑒱𑒏𑓂𑒭𑒰,� �𑒮𑒰𑒫𑒱𑒞𑓂𑒩𑒲-𑒮𑒞𑓂𑒨𑒫𑒰𑒢,� �𑒔𑒝𑓂𑒛𑒲 𑒔𑒩𑒱𑒞,� �𑒫𑒱𑒡𑒱𑒫𑒪𑒲,� �𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒰 𑒮𑒣𑓂𑒞𑒬𑒞𑒲,� 𑒞𑒢𑓂𑒞𑓂𑒩𑒼𑒏𑓂𑒞 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒧𑒰𑒯𑒰𑒞𑓂𑒧𑓂𑒨� 𑒂𑒠𑒱। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒁𑒞𑒱𑒩𑒱𑒏𑓂𑒞 𑒄 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞, 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲 𑒞𑒟𑒰 𑒁𑒩𑒥𑒲𑒏 𑒖𑓂𑒘𑒰𑒞𑒰 𑒕𑒪𑒰𑒯 । 𑒏𑒫𑒱𑒞𑓂𑒫𑒏

𑒧.𑒧. 𑒣𑒩𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒗𑒰 𑓑𑓘𑓕𑓖-𑓑𑓙𑓒𑓔

𑒖𑒢𑓂𑒧 𑓑𑓘𑓕𑓖 𑒄. 𑒧𑒹 𑒞𑒩𑒾𑒢𑒲 𑒑𑓂𑒩𑒰𑒧 (𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰) 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒧𑒹 𑒦𑒹𑒪 𑒕𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒞𑒟𑒰 𑒢𑒱𑒡𑒢 𑓑𑓙𑓒𑓔 𑒄. 𑒧𑒹 । 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞 𑒫𑓂𑒨𑒰𑒏𑒩𑒝𑒏 𑒄 𑒠𑒱𑒑𑓂𑒑𑒖 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒫𑒰𑒢𑓂 𑒕𑒪𑒰𑒯 𑒞𑒟𑒰 �𑒫𑒻𑒨𑒰𑒏𑒩𑒝 𑒏𑒹𑒬𑒩𑒲� 𑒏 𑒅𑒣𑒰𑒡𑒱𑒮𑒿 𑒫𑒱𑒦𑒴𑒭𑒱𑒞 𑒕𑒪𑒰𑒯 । 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒧𑒹 𑒁𑒣𑒢 𑒏𑒵𑒞𑒱 �𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒞𑒞𑓂𑒫 𑒫𑒱𑒧𑒩𑓂𑒬� 𑒞𑒟𑒰 �𑒮𑒲𑒧𑒢𑓂𑒞𑒱𑒢𑒲 𑒂𑒐𑓂𑒨𑒰𑒨𑒱𑒏𑒰� 𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝𑒹

𑒣𑒠𑒰𑒫𑒪𑒲, 𑒪𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧𑒲𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒫𑒱𑒪𑒰𑒮, 𑒁𑒯𑒱𑒪𑓂𑒨𑒰𑒔𑒩𑒱𑒞 𑒂𑒠𑒱 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 𑒩𑒔𑒱𑒞 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞 𑒣𑒳𑒩𑒳𑒭-𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰𑒏 𑒑𑒠𑓂𑒨-𑒣𑒠𑓂𑒨𑒧𑒨 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠।

𑒁𑒞𑒱𑒩𑒱𑒏𑓂𑒞 𑒑𑒠𑓂𑒨𑒧𑒹 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒃 𑒩𑒔𑒢𑒰 𑒏𑒉𑒪 । 𑒩𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒔𑒩𑒱𑒞 𑒩𑒰𑒧𑒰𑒨𑒝 𑒯𑒱𑒢𑒏 𑒮𑒦𑒮𑒿 𑒫𑒱𑒬𑒱𑒭𑓂𑒙 𑒑𑓂𑒩𑒢𑓂𑒟 𑒁𑒕𑒱। 𑒩𑒰𑒧-𑒏𑒟𑒰𑒏 𑒅𑒪𑓂𑒪𑒹𑒐𑒧𑒹 𑒮𑒲𑒞𑒰𑒏 𑒧𑒯𑒱𑒧𑒰𑒏 𑒧𑒯𑒞𑓂𑒞𑓂𑒫 𑒠𑒉 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒞𑒟𑒰 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱 𑒃 𑒁𑒣𑒢 𑒬𑓂𑒩𑒠𑓂𑒡𑒰 𑒞𑒟𑒰 𑒦𑒏𑓂𑒞𑒱𑒏𑒹𑒿 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞 𑒏𑒉𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒧𑒯𑒞𑓂𑒞𑓂𑒫𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒩𑒐𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒃 𑒧𑒯𑒰𑒩𑒰𑒖 𑒩𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒮𑒯𑒱𑒞 𑒠𑒩𑒥𑒰𑒩𑒧𑒹 𑒩𑒰𑒖-𑒣𑓀𑒛𑒱𑒞𑒏 𑒣𑒠𑒣𑒩 𑒁𑒢𑒹𑒏𑒼 𑒫𑒩𑓂𑒭 𑒡𑒩𑒱 𑒮𑒳𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒭𑓂𑒚𑒱𑒞 𑒕𑒪𑒰𑒯 ।

𑒁𑒫𑒡 𑒫𑒱𑒯𑒰𑒩𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒬𑒰𑒯𑒱 𑓑𑓘𑓕𑓙-𑓑𑓙𑓒𑓙

𑒮𑒩𑓂𑒫𑒞𑒢𑓂𑒞𑓂𑒩 𑒮𑓂𑒫𑒞𑒢𑓂𑒞𑓂𑒩 𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰 𑒗𑒰 𑓑𑓘𑓖𑓐-𑓑𑓙𑓒𑓑

𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒢𑓂𑒞𑒩𑓂𑒑𑒞 𑒚𑒰𑒜𑓃𑒲(𑒢𑒫𑒰𑒢𑒲) 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒯𑒱𑒢𑒏𑒩 𑒖𑒢𑓂𑒧 𑒦𑒹𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒯𑒱𑒢𑒏 𑒏𑒵𑒞𑒱𑒮𑒦 𑒁𑒕𑒱। 𑓑 𑒮𑒳𑒥𑒼𑒡𑒢-𑒧𑒰𑒡𑒫 𑒔𑒧𑓂𑒣𑒴 𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨, 𑓒 𑒢𑓂𑒨𑒰𑒨𑒫𑒰𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱𑒏 𑒞𑒰𑒞𑓂𑒣𑒩𑓂𑒨 𑒫𑓂𑒨𑒰𑒐𑓂𑒨𑒰𑒢, 𑓓 𑒑𑒴𑒜𑓃𑒰𑒩𑓂𑒟 𑒞𑒞𑓂𑒞𑓂𑒫𑒪𑒼𑒏(𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒧𑒠𑓂𑒦𑒑𑒫𑒠𑓂𑒑𑒲𑒞𑒰 𑒫𑓂𑒨𑒰𑒐𑓂𑒨𑒰𑒨𑒳𑒞 𑒧𑒡𑒳𑒮𑒴𑒠𑒢𑒲 𑒙𑒲𑒏𑒰 𑒣𑒩)

𑒧. 𑒧. 𑒬𑒬𑒱𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰 𑓑𑓘𑓖𑓐-𑓑𑓙𑓓𑓐

૪વ્યાપ્તિપિચક ટીકા ૫શ્ચવચ્છેદકત્વ

નિરુક્તિ વિવેચન ૬સવ્યભિચાર

ટિપ્પણી ૭સત્પ્રતિપક્ષ

ટિપ્પણી ૮વ્યાપ્ત્યનુગમ વિવેચન ૯સિદ્ધાંત

લક્ષણ વિવેક ૧૦વ્યુત્પત્તિવાદ ગૂઢાર્થ

તત્વાલોક ૧૧શક્તિવાદ

ટિપ્પણી ૧૨પક્ષતા-ખણ્ડન પ્રાદ્ય

ટિપ્પણી ૧૩ અદ્વૈત સિદ્ધિ ચન્દ્રિકા

ટિપ્પણી ૧૪કુસુમાઞ્જલિ પ્રકાશ ટિપ્પણી।

મુંશી રઘુનન્દન દાસ ૧૮૬૦-૧૯૪૫

ગામ-સખ્વાર, જિલા-

મધુબની। "મિથિલા

નાટક" આ "દૂતાંગદ વ્યાયોગ"ક

લેખક।

મધુસૂદન ઓઝા ૧૮૬૬-૧૯૩૯

મમ મુરલીધર ઝા ૧૮૬૮-૧૯૨૯

જન્મ- ગામ- રતાર (જિલા

મધુબની), અપન માતૃક

શ્યામસીયપમે વસ ગેલાહ।

કાશીસઁ ૧૯૦૬ ૈ મે

૬ "મથિલિમોદ" નામક માસકિ મૈથિલિ પત્રિકાક પ્રકાશન શુરુ કેલન્હિ। હિતોપદેશ (અનુવાદ), મૈથિલિ વ્યાકરણ, "અર્જુન તપસ્યા" (ઉપન્યાસ) પ્રકાશતિ।

મુકુન્દ ઝા "વખ્શી" ૧૮૬૮-૧૯૩૬

જન્મ હરિપુર વખ્શી ટોલ ગ્રામ (મધુવની જિલા) મે ૧૮૬૮ ઈ મે ભેલ તથા હિનક નિધન કાશીમે ૧૯૩૭ ઈ મે ભેલન્હિ। હિનક લિખલ સંસ્કૃત મે અનેક ગ્રંથ અછિ। મૈથિલીમે હિનક મહત્વપૂર્ણ કૃતિ અછિ�મિથિલા ભાષામય

ડૉ સર ગંગાનાથ ઝા ૧૮૭૧-૧૯૪૧

જન્મ મધુવની જિલાક સરિસવ-પાહી ગ્રામમે ૧૮૭૧ ઈ મે ભેલ તથા નિધન પ્રયાગમે ૧૯૪૧ ઈ મે। ઈ અપના સમયક સંસ્કૃતક પ્રકાણ્ડ વિદ્વાન મ મ ચિત્રધર મિશ્ર, મ મ જયદેવ મિશ્ર તથા મ મ શિવકુમાર શાસ્ત્રીસઁ મીમાંસા એવં દર્શનક અધ્યયન કએલન્હિ તથા દર્શનક

જનાર્દન ઝા જન સીદન ૧૮૭૨-૧૯૫૧

इतिहास� । एकर अतिरिक्त मैथिलीमे हिनक स्फुट निबन्ध सभ सेहो प्रकाशित भेल । मिथिलाक ऐतिहासिक वर्णन सभसँ पहिने हिनके प्रकाशित भेल । एहि इतिहासमे मिथिलाक सर्वतोमुखी परिचय प्रस्तुत कएल गेल अछि।

विभिन्न दुरूह ग्रंथक अङरेजीमे अनुवाद कए पाश्चात्य संसारक ध्यान आकृष्ट कएलन्हि। ई गवर्नमेन्ट संस्कृत कॉलेज बनारसमे १८१७ सँ १८२३ धरि प्रिंसिपल छलाह तथा इलाहाबाद विश्वविद्यालयक १८२३ सँ १८३२ पर्यन्त कुलपति रहलाह । मैथिलीमे हिनक सम्पादित चन्दा झाक �महेशवाणी संग्रह� तथा �रामनाथ-विन्ध्यनाथ पदावली� प्रकाशित अछि। मैथिली साहित्य परिषद् द्वारा प्रकाशित हिनक �वेदान्त दीपक� (दर्शन) विषयक अपूर्व ग्रंथ अछि। एहिसँ भिन्न हिनक निबंध सभ सामयिक मैथिली पत्र-पत्रिकामे प्रकाशित अछि।

𑒩𑒰𑒮𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒲 𑒪𑒰𑒪𑒠𑒰𑒮 𑓑𑓘𑓗𑓒-𑓑𑓙𑓔𑓐 "𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒠𑒩𑓂𑒣𑒝" 𑒏 𑒪𑒹𑒐𑒏।	𑒩𑒰𑒧𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 "𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩" 𑓑𑓘𑓗𑓓- 𑓑𑓙𑓓𑓗 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒧𑒲	𑒧𑒯𑒰𑒫𑒻𑒨𑒰𑒏𑒩𑒝𑒰𑒔𑒰𑒩𑓂𑒨 𑒣𑓀 𑒠𑒲𑒢𑒥𑒢𑓂𑒡𑒳 𑒗𑒰 𑓑𑓘𑓗𑓘-𑓑𑓙𑓕𑓕
		
𑒦𑒫𑒢𑒰𑒟 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 𑓑𑓘𑓗𑓙-𑓑𑓙𑓓𑓓 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒬𑒥𑓂𑒠𑒏𑒼𑒭 "𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒬𑒥𑓂𑒠 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬"𑒏 𑒪𑒹𑒐𑒏।	𑒏𑒲𑒩𑓂𑒞𑓂𑒨𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒮𑒱𑓀𑒯	𑒙𑓀𑒏𑒢𑒰𑒟 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲 𑓑𑓘𑓘𑓔-𑓑𑓙𑓒𑓘
		
𑒦𑒫𑒣𑓂𑒩𑒲𑒞𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒍𑒗𑒰 𑓑𑓘𑓘𑓖-𑓑𑓙𑓗𑓐	𑒏𑒣𑒱𑒪𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 𑓑𑓘𑓘𑓗-𑓑𑓙𑓘𑓗	𑒥𑒰𑒪𑒏𑒵𑒭𑓂𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 𑓑𑓘𑓘𑓘-𑓑𑓙𑓔𑓘

गाम सरिसबपुर, थाना- उजियारपुर, जिला समस्तीपुर। �सीतादाह� पुस्तक भंडारसँ प्रकाशित।

बलदेव मिश्र १८९०-१९७५

दैनिक जन्म सहरसा जिलाक गाँव ग्राममे १८९० ई मे एवं निधन शनिवारी, १९७५मे भेलन्हि। प्रारम्भमे पं. गेनालाल चौधरीसँ ज्योतिष पढ़ि ई काशीमे पं. सुधाकर द्विवेदीजीक शिष्य भेलाह। बहुत ग्रन्थ रचि सिनरस्वती भवन (वाराणसी) मे हस्तलिखित विभागमे कार्य कएल। पश्चात् पटनाक काशीप्रसाद जयसवाल रिसर्च

आचार्य रामलोचन शरण १८८९-१९७१

सीतामढ़ीमे जन्म आ दरभंगामे मृत्यु। "मैथिली रामचरित मानस" सहित तुलसीदासक समस्त रचनाक मैथिलीमे अनुवाद। मिथिलाक्षरमे मैथिली प्रकाशनक प्रारम्भ केनहिआर। प्रकाशन संस्था "पुस्तक भण्डार", लहेरियासराय, पटनाक संस्थापक।

सीताराम झा १८९१-१९७५

जन्म चौगामा ग्राममे १८९१ ईमे तथा निधन १९७५ ई मे भेलन्हि। संस्कृतमे ज्योतिष शास्त्रक अनेक रचनाक अतिरिक्त मैथिलीमे अनेक �अम्ब चरित� (महाकाव्य), �सूक्ति सुधा,� लोक लक्षण,� �पदु आचरति,� �पूर्वापर व्यवहार,� उचटा वसात,� �अलंकार दर्पण�, �भूकम्प

સંસ્થાનમે અનેક પ્નાચીન તવ્વિની
હસ્તઊપિકેં દેવનાગીમે ઊપ્યિન્તનાતિ
કએઊ। �મથિઊિમોદ� પ્નકાશન
એવં મમ મુનઊિચન હાક પ્નોત્સાહનસઁ
જ્યૌતિષીઝી ૧૯૧૦ ઈસઁ �મોદ�મે
ઊપ્યિ ઊગાઊહ। હનિક પ્નકાશતિ
ગચના અછિ��નામાયમ
શિક્ષા�, �ચન્દ્રા હા�,
�સંસ્કૃતિ�, �ભાનત
શિક્ષા�, �ગપ્પ-સપ્પ વવિક�,
�સમાઝ� આદિ। પણ્ડતિઝી
યાવત્ યનિપટના નહઊહ
યનાવનિ �મહિનિ�મે ઊપ્યિત
નહઊહ ।

�ાણન�, �કાવ્ય ષટ-નસ�,
�મૈથિઊ કાવ્યોપવન�, આદિ
ગ્નન્થ ઉપઊવ્ય અછિ। હનિક
ગીતાક મૈથિઊ અનુવાદ સેહો ઉપઊવ્
અછિ। મથિઊિ મોદક સમ્પાદન
૧૯૨૦ ઈસઁ ૧૯૨૭ ઈ યનિ કએઊ ।

ાનાયનામ હા १८८२-१९२८

વદ્નીનાથ હા १८८३-१९७३

ળન્મ મધુવની ળિલાક સનાસિવ ગ્નામમે १८८३ ૬ મે મેઉન્હિ નિથા १९१४ ૬ મે ૬ કાશી ઊઅ કપઉન્હિ । વહુન દનિ યનિ ૬ મુળશ્ચશ્વનપુનાક યન્મ્મ સમાળ સંસ્કૃત કૉલેળમે સાહિત્યિક અધ્યાપક છલાહ । મૈથિલીક વધ્યિાત કવિ લીકની યથા સુમનળી, મધુપળી, મોહનળી આદિ હનિક શષ્યિ છથન્હિ । સંસ્કૃત સાહિત્યમે હનિક અનેક નચના અછિ । ળાહમિ નાયા પનાભ્મિય� (મહાકાવ્ય) ક સ્થાન વશિષ્ટિ અછિ । મૈથિલીમે હનિક �એકાવલી પનાભ્મિય� (મહાકાવ્ય) એક નવીન કીન્તમાન સ્થાપતિ કપઉક। કોનો અલંકાનક દૃષ્ટાન્ત નકવાક હેતુ �એકાવલી પનાભ્મિય� પન્યાપ્ત અછિ।

ીવનાથ નાય १८८३-१९६४

उमेश मिश्र १८९५-१९६७

जन्म मधुबनी जिलाक गजहरा ग्राममे १८९५ ई मे भेल छलन्हि। ई एकहत्तरि वर्षक आयुमे १९६७ ई मे प्रयागमे स्वर्गवासी भेलाह । ई अपन स्वनाम-धन्य पिता म म जयदेव मिश्र तथा म म डा गंगानाथ झाक सान्निध्यमे विद्यार्जन कएल। १९२३ सँ १९५८ धरि मिश्राजी एलाहाबाद विश्वविद्यालयमे संस्कृतक प्राध्यापक छलाह । दरभंगा �मिथिला शोध संस्थान�क निदेशक पदपर किछु समय कार्य कए १९६२ सँ ६५ धरि

वाबू यनुषयानी दास १८९५-१९६५

मैथिलीमे विहारी कविक अनुवाद प्रकाशित।

अमरनाथ झा १८९७-१९५५

सरिसव पाहिटोल ग्राममे १८९७ ई मे भेल । हिनिक निधन पटनामे भेल ई विहार लोक सेवा आयोगक अध्यक्ष छलाह, १९५५ मे भेलन्हि। ई एलाहाबाद विश्वविद्यालयक नौ वर्ष धरि कुलपति रहि पश्चात् हिन्दू विश्वविद्यालयक सेहो कुलपतिक पदकेँ सुशोभित कएलन्हि। ई अंग्रेजीक प्रकाण्ड विद्वान् छलाह, तहि संग हिन्दी, उर्दू, फारसी, संस्कृत

ામેશ્વર સહિ સંસ્કૃત
ાશ્વવિદ્યાલયક કુલપતિ રહલાહ
ામ મ મુરલીધર ઝાસઁ પ્રભાવિત
ાએ �મિથિલામોદ�મે ૬ લખ્યિ
પ્રારમ્ભ કએલન્હિ તથા અપન
ાવિવિધ પ્રકારક રચનાસઁ મૈથિલીક
ાદ્યકેં સમૃદ્ધ કએલન્હિ।
મૈથિલીમે હિનક પ્રસિદ્ધ ગ્રન્થ
અછિ��કમલા�
(શેક્સપીયરક �ટેમ્પેસ્ટ�ક
ભાવાનુવાદ), �નલોપાખ્યાન�,
�મૈથિલી-સંસ્કૃતિ� તથા અનેક
ાસમાલોચનાત્મક એવં આલોચનાત્મક
ાનિબન્ધ; મનવોધક કૃષ્ણજન્મક
સમ્પાદન, વિદ્યાપતિક
કીર્તિલતા, કીર્તિપતાકા, ગોરક્ષ
ાવિજય આદિક અનુવાદ-સમ્પાદન
સેહો કએલ।

, વકીલ એવં મૈથિલીક સેહો
અદ્ભુત વિદ્વાન્ છલાહ
।મૈથિલીમે હિનકા દ્વારા
સમ્પાદિત �હર્ષનાથ કાવ્ય
ગ્રન્થાવલી� તથા �ગોવિન્દ
દાસક
શ્રૃંગારભજન� મહત્ત્વપૂ
ર્ણ અછિ। એહિસઁ ભિન્ન હિનક
મૈથિલી સાહિત્ય પરિષદક
અધ્યક્ષીય ભાષણ તથા અન્ય
લેખ પ્રકાશિત અછિ।

भोलालाल दास १८९७-१९७७

हनिक जन्म दरभंगा जिलाक कसरौर मे भेलन्हि। साहित्य सर्जनाक अतिरिक्त अपन संगठन क्षमता तथा मैथिली साहित्यक सर्वतोमुखी विकासक हेतु सतत तत्पर रहबाक कारणेँ भोला बाबू मैथिली संसारक एक स्तम्भक रूपमे रहलाह। हनिक निधन १९७७ ई. मे भेल। मैथिलीक प्रचार-प्रसारमे ई अपन जीवन समर्पित कएने छलाह। पाठ्यक्रममे मैथिलीकेँ स्थान हो ताहि हेतु ई बीड़ा उठओलन्हि।

कुमार गंगानन्द सिंह १८९८-१९७१

जन्म�वनैली राजपरिवारमे २४-८-१८९८, मृत्यु:-श्रीनगर पूर्णियाँ १७-१-१९७०। भूतपूर्व शिक्षामंत्री, बिहार एवं कुलपति, कामेश्वर सिंह दरभंगा संस्कृत विश्वविद्यालय। रचना�अगिलही (अपूर्ण उपन्यास) तथा अनेक कथा एवं एकांकी। युगक अनुरूप सामाजिक कुरीति आदिकेँ आधार बनाए सुधारवादी दृष्टिएँ कथा समहकि रचना।

व्रजमोहन ठाकुर १८९९-१९७७

विद्यालय स्नातक अनेक पोथीक निर्माण कएल । मैथिली साहित्य परिषदक ई संस्थापक माण्डलक सदस्य छलाह । १९३१ सँ १९४० ई परयन्त ओकर प्रधान मन्त्री रहलाह । हिनक सम्पादकत्वमे �भारती� नामक मासिक पत्रक प्रकाशन भेल । एहिसँ पूर्व (१९२९-३१) कुशेश्वर कुमारीक संग संयुक्त सम्पादनमे �मिथिला� नामक पत्र चलाओल । ई नवीन एवं प्रगतिशील विचारक लोक छलाह । नवल लेखककेँ प्रोत्साहित करब, शैलीमे एकरूपता आनब, नव प्रकाशनसँ मैथिली साहित्य भंडारक पूर्ति करब हिनक कर्त्तव्य बनि गेल छल । हिनक

लिखल �मैथिली व्याकरण� तथा हिनकहि द्वारा सम्पादित �गद्यकुसुमांजलि बहुत दिन धरि विद्यार्थीकें पढ़ाओल जाइत रहल । हिनक लिखल अनेक निबन्ध समालोचना, कविता, संस्मरण, जीवनी-साहित्य मैथिलीक पत्र-पत्रिकामे छपैत आएल अछि।

भुवनेश्वर प्रसाद १९०२-

जयनारायण झा 'विनीत' १९०२-१९९१

नरेन्द्र नाथ दास विद्यालंकार १९०४ -१९९३

दरभंगा जिलाक बनौली गाम, निवास रायसाहेब पोखरि लहेरियासराय। सरस्वती स्कूल

ઊહેનયિાસનાયમે ૧૯૩૦-૧૯૬૪ ઈ. ધનિ અધ્યાપન। મૈથિલીમે "વાઊ નામાયમ� પ્રકાશિત।		
		
સુધાકર ઝા "શાસ્ત્રી" ૧૯૦૪-૧૯૭૪	દામોદર લાલ દાસ વિશારદ ૧૯૦૪-૧૯૮૧	વુધાળી ઝા 'અળ્ઞાન' ૧૯૦૪-૧૯૯૬ ૨૦૦૧- વુધાળી ઝા �અળ્ઞાન� (સ્નાનિલ્ઞા પાણ્ડવ, મહાકાવ્ય)ક સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કાર।
		
સ્નીવલ્લભ ઝા શાસ્ત્રી ૧૯૦૫-૧૯૪૦	રમાનાથ ઝા ૧૯૦૬-૧૯૭૧	

काशीकान्त मिश्र "मधुप" १९०६-१९८७

१९७०- काशीकान्त मिश्र �मधुप� (राधा विरह, महाकाव्य) पर साहित्य अकादेमी पुरस्कार प्राप्त मैथिलीक प्रशस्त कवि आ मैथिलीक प्रचार-प्रसारक समर्पित कार्यकर्ता �हुंकार� कवि तासँ क्रान्तिगीतक आह्वान करथि। प्रकृतिप्रेमक विक्षिप्त कवि। �घसल अठन्नी कविताक ओ कथ्य आ शिल्प-संवेदना�दुहू स्तर पर चरम लोकप्रियता भेटलनि

जन्म दरभंगा जिलाक उजान (धर्मपुर) ग्राममे १९०६ ई. मे एवं हिनक निधन दरभंगामे १९८७ ई. मे भेलन्हि। १९३० ई. मे अयोध्यामे एम ए करबाक बाद ई कतेक वर्ष धरि मिथिला उच्च विद्यालयक प्रधानाध्यापक छलाह, तकर बाद दरभंगा-राज-लाइब्रेरीक पुस्तकालयाध्यक्षक रूपमे १९३६ सँ अन्तिम समय धरि रहलाह। १९५२ सँ दर चन्द्रधारी मिथिला कॉलेजमे प्रो हा अवैतनिक प्राध्यापक रूपेँ काज कपश्चात् ओहि कॉलेजमे मैथिली विभागाध्यक्ष बनाओल गेलाह। १९६५ मे रमानाथ बाबू साहित्य अकादेमीक मैथिलीक प्रतिनिधि निर्वाचित भेलाह जाहि पद पर ओ जीवनक अन्त समय तक रहलाह।

हिनक रचनाक क्षेत्र बहुत व्यापक छल। हिनक अनुसंधानात्मक निबंध दू गोट संग्रह �निबन्धमाला� तथा �प्रबंध

સંગ્રહ� પ્રકાશિત અછિ। સંકલિત સમ્પાદિત પુસ્તક સભમે �મૈથિલી પદ્ય-સંગ્રહ�, �મૈથિલી ગદ્ય-સંગ્રહ�, �પ્રાચીન ગીત�, �કથા કાવ્ય�, �નવીન ગીત�, �કવિતા કુસુમ�, �કથા સંગ્રહ� આદિ અછિ। �કથાસરિત્સાગર�ક આધાર પર પ્રાઞ્જલ ગદ્ય શૈલીમે હિનક �ઉદયન-કથા� તથા �વરરુચિ-કથા� વેશ ખ્યાતિ પએલક। વ્યાકરણાત્મક �મિથિલા ભાષા પ્રકાશ�, �અલઙ્કારપ્રવેશ� આદિ અનેક ગ્રન્થ પ્રકાશિત અછિ। �મૈથિલી સાહિત્ય પત્ર� ત્રૈમાસિક પત્રિકાક સંપાદક।

𑒪𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧𑒲𑒢𑒰𑒟 𑒑𑒼𑒮𑒰𑒃𑒿

𑓑𑓗𑓙𑓓-𑓑𑓘𑓗𑓒

𑒧𑒹𑒿𑒯𑒲 𑒠𑒰𑒮

𑒡𑒩𑒯𑒩𑒰 𑒏𑒼𑒚𑒲_𑒥𑒢𑒧𑒢𑒐𑒲_𑒁𑒮𑒪𑒲

𑒢𑒰𑒧_𑒩𑒰𑒧𑒰𑒢𑒳𑒑𑓂𑒩𑒯𑒪𑒰𑒪

𑒠𑒰𑒮_𑒂𑒬𑓂𑒩𑒧_𑒧𑒰𑒨𑒰𑒧𑒼𑒯𑓂𑒪𑒪𑒰, 𑒏𑒳𑒣𑓂𑒣𑒰𑒒𑒰𑒙, 𑒦𑒰𑒑

𑒪𑒣𑒳𑒩

𑒥𑒳𑒔𑒢 𑒦𑒑𑒞, 𑒮𑓀𑒞 𑓑

𑓙𑓒𑓘-𑓑𑓙𑓙𑓑

𑒁𑒦𑒱𑒩𑒰𑒧 𑒠𑒰𑒮

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒱𑒠𑓂𑒡 𑒦𑒰𑒑𑒫𑒞 𑒫𑒰𑒔𑒏।

𑒮𑓂𑒢𑒹𑒯𑒪𑒞𑒰 𑓑𑓙𑓐𑓘-𑓑𑓙𑓙𑓓

𑒑𑒰𑒧- 𑒛𑒼𑒛𑓃𑒲, 𑒮𑒧𑒮𑓂𑒞𑒲𑒣𑒳𑒩। 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝

𑒢𑒰𑒧- 𑒏𑒣𑒱𑒪𑒠𑒹𑒫 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 "𑒮𑓂𑒢𑒹𑒯𑒪𑒞𑒰"।

𑒩𑒰𑒧𑒰𑒬𑓂𑒩𑒨𑒲 𑒩𑒮𑒱𑒏 𑒮𑒧𑓂𑒣𑓂𑒩𑒠𑒰𑒨𑒏

𑒮𑓀𑒞। 𑒯𑒱𑒢𑒏𑒩 𑒩𑒔𑒱𑒞 𑒫𑒻𑒠𑒹𑒯𑒲 𑒫𑒱𑒫𑒰𑒯

𑒮𑓀𑒏𑒲𑒩𑓂𑒞𑒢, 𑒫𑒱𑒢𑒨

𑒣𑒠𑒰𑒫𑒪𑒲, 𑒬𑒱𑒫𑒫𑒰𑒝𑒲, 𑒔𑒹𑒞𑒰𑒫𑒢𑒲, 𑒠𑒴𑒪-

𑒮𑓀𑒏𑒲𑒩𑓂𑒞𑒢, 𑒮𑒲𑒞𑒰𑒫𑒞𑒩𑒝

𑒣𑓂𑒩𑒥𑒢𑓂𑒡𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨 𑒂

𑒮𑓂𑒫𑒞𑓀𑒞𑓂𑒩𑒞𑒰 𑒮𑒹𑒢𑒰𑒢𑒲

𑒮𑓂𑒫. 𑒩𑒰𑒧𑒤𑒪 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪

स्नेहशतक- दोहावली-कवित्त आदि मिथिलाक महिला वर्ग आ संकीर्तनकार लोकनिक कंठमे परिव्याप्त अछि आ लोकमंगलक अनुष्ठानमे व्यापक रूपेँ व्यवहृत अछि हिनक "वैदेही विवाह" मिथिलाक कीर्तनिया नाट्य परम्पराकेँ लोकरुचिक अनुकूल बनौने अछि।

सुन्दर झा "शास्त्री" १९३०-१९९८

जनकपुर, नेपाल, युवावस्थाक लेखक दुर्लभ फोटो। नेपाल प्राज्ञा प्रतिष्ठानक मानद सदस्यता- स्व. सुन्दर झा शास्त्री।

कांचीनाथ झा "किरण" १९०६-१९८८

जन्म स्थान-धर्मपुर,लोहना रोड, दरभंगा बिहार। मैथिली भाषा आंदोलनमे महत्वपूर्ण भूमिका। �पराशर� महाकाव्य लेल

श्यामानन्द झा १९०६-१९४९

𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒍 �𑒏𑒟𑒰 𑒏𑒱𑒩𑒝� 𑒪𑒹𑒪 𑒫𑒻𑒠𑒹𑒯𑒲 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩𑒮𑒿 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢𑒱𑒞 । 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒏𑒵𑒞𑒱𑓁 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒑𑓂𑒩𑒯𑒝 (𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮), 𑒬𑒲𑒞-𑒣𑓂𑒩𑒮𑒴𑒢 (𑒥𑒰𑒪𑒏𑒟𑒰), 𑒖𑒨 𑒖𑒢𑓂𑒧𑒦𑒴𑒧𑒱 (𑒋𑒏𑒰𑓀𑒏𑒲), 𑒫𑒢𑒱𑒞𑒰 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱 (𑒢𑒰𑒙𑒏), 𑒏𑒟𑒰-𑒏𑒱𑒩𑒝 (𑒏𑒟𑒰-𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒏𑒱𑒩𑒝-𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰𑒫𑒪𑒲, 𑒏𑒢𑒹𑒏 𑒠𑒱𑒢𑒏 𑒥𑒰𑒠 (𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰-𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 (𑒧𑒯𑒰𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨) 𑒍 𑒏𑒱𑒩𑒝-𑒢𑒱𑒥𑒢𑓂𑒡𑒰𑒫𑒪𑒲 (𑒢𑒱𑒥𑒢𑓂𑒡-𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯) 𑒂𑒠𑒱।𑓑𑓙𑓘𑓘- 𑒏𑒰𑒬𑒲𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰 �𑒏𑒱𑒩𑒝� (𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩, 𑒧𑒯𑒰𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨)𑒣𑒩 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒧𑒹 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩𑒮𑒿 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢𑒱𑒞।

રમાકાંત ઝા, નેપાલ ૧૯૦૭-૧૯૭૧

ઈશનાથ ઝા ૧૯૦૭-૧૯૬૫

બહુમુખી પ્રતિભાક કવિ। પ્રાચીન આ નવીન પદ્ધતિક કાવ્ય-રચનાક વિલક્ષણ સંયોગ હિનક કવિતામે ભેટૈત અછિ। દલિત વર્ગ, શોષણક સમસ્યા, સ્વદેશ પ્રેમક યથાર્થવાદી રચનાક સંગ સંગ વ્યક્તિનિષ્ઠ કલ્પનાક અનેક વિશિષ્ટ કવિતા મૈથિલીમે લિખલનિ।

ભુવનેશ્વર સિંહ 'ભુવન' ૧૯૦૭-૧૯૪૪

અપન પીઢીક બહુમુખી પ્રતિભાક કવિ। પ્રાચીન આ નવીન રીતિક કવિતાક રચના વિપુલ સંખ્યામે કએલનિ। �ભુવન ભારતી� કવિતા સંકલન પ્રકાશનસઁ મૈથિલી ઓજ આ નવ ચેતનાક શંખ ફુકલનિ।

હરિમોહન ઝા ૧૯૦૮-૧૯૮૪

હિનક મૈથિલી કૃતિ ૧૯૩૩ મે �કન્યાદાન� (ઉપન્યાસ), ૧૯૪૩

કાલીકાન્ત ઝા ૧૯૦૯-

મૂલ ગામ ઢંગા (હરિપુર), મધુબની। શ્રી માતૃક બરદબટ્ટા,પો ઉરલાહ, ભાયા- મદનપુર, જિલા- પૂર્ણિયામે બસિ ગેલાહ। સાધના

તન્ત્રનાથ ઝા ૧૯૦૯-૧૯૮૪

જન્મ ૧૯૦૯ ઈ મે દરભંગા જિલાક ચન્દ્રપુર ગ્રામમે ભેલન્હિ મૃત્યુ ૪-૫-

मे "द्विरागमन�(उपन्यास), १९४५ मे �प्रामाण्य देवता� (कथा-संग्रह), १९४९ मे �गंगाजल�(कथा-संग्रह), १९६० मे �चन्दनी�(कथा-संग्रह) आऽ १९४८ ई मे �प्यट्टर ककाक तांगा� (व्यंग्य) अछि। मृत्योपरान्त १९८५मे (जीवन यात्रा, आत्मकथा)पर मैथिली साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।

(मधुबनी), मदनपुर आ काशीमे पाणिनी व्याकरणक अध्ययन। "हनुमान चरित"क लेखक।

�८४,चन्द्रभानु मिथिला कॉलेजमे अर्थशास्त्रक प्राध्यापक छलाह । अवकाश ग्रहण क काव्य साधनामे लागल रहलाह । महाकाव्य, मुक्तक, एकांकी सभ विधामे ई सक्रिय हस्त छलाह । हिनक �कीचक वध� महाकाव्य अछान्दिक �वर्णिक छन्द� (अमित्राक्षर छन्द) मे लिखल अछि। मैथिलीमे �सौनेट� एवं वर्णिक छन्द�क ई प्रथम प्रयोक्ता थकाह । संस्कृत परम्परामे काव्य रचना करितहुँ पाश्चात्य शैलीक नवीनता हिनका रचनामे भेल । हिनक �कीचक वध� ओ �कृष्णम चरित� महाकाव्य��मध्या

ल-

प्रयाशिका� एवं �नमस्या

� मैथिली साहित्यमे अपन

विशिष्ट स्थान रखैछ। तकर

अतिरिक्त मुक्तक काव्यमे

विषय वस्तुक व्यापकता एवं

शिल्प शैलीक प्रचुरता अबैत

अछि। एक दिस यदि प्राचीन

ढंगक ईश्वर वन्दनाक रचना

कएलन्हि तँ दोसर

दिस �सौनेट�

(चतुर्दशपदी) �वैलेड� आ

दि लिमरिकमे पूर्ण सफलता

प्राप्त कएलन्हि।�कृष्ण

चरित� महाकाव्य पर

हिनका १९७९ ई क साहित्यक

अकादमी पुरस्कार भेटलन्हि

। १९८० ई मे हिनका

अभिनन्दन ग्रन्थसमर्पित

कएल गेलन्हि।

जीवनाथ झा १९१०-१९७७

सुरेन्द्र झा 'सुमन' १९१०-२००२

जन्म: ग्राम : बल्लीपुर, जिला-समस्तीपुर । प्रकाशित कृति: प्रतिपदा, अर्चना,साओन-भादव,अंकावली, अन्तर्नाद, पयस्विनी, उत्तरा आदि तीससँ अधिक मौलिक कविता-पुस्तक;पुरुष-परीक्षा, अनुगीतांजलि, ऋतु श्रृंगार तथा वर्णरत्नाकर, पारिजात-हरण, कृष्णजन्म, आनन्द-विजय आदि कतिपय ग्रन्थक अनुवाद-संपादन; �मैथिली काव्य पर संस्कृतक प्रभाव� नामक समीक्षा-ग्रंथ। �पयस्विनी� लेल १९७१ मे साहित्य अकादेमी पुरस्कार तथा �उत्तरा� पर १९९८ मे मैथिली

पं. रामचन्द्र झा १९१०-

गाम तरौनी। काशी मिथिला ग्रन्थमाला सम्पादक।

અકાદેમીક વિદ્યાપતિ પુરસ્કાર પ્રાપ્ત ।

મૈથિલીક પ્રથમ દૈનિક પત્ર �સ્વદેશ�ક

ઉપપ્રાતિષ્ઠ સમ્પાદક।૧૯૮૫- સુરેન્દ્ર

ઝા �સુમન� (રવીન્દ્ર

નાટકાવલી- રવીન્દ્રનાથ ટૈગોર, બાંગ્લા)ઉઉ

સાહિત્ય અકાદેમી મૈથિલી અનુવાદ પુરસ્કાર।

૨૦૦૦ ઈ- પં.સુરેન્દ્ર

ઝા �સુમન�, દરભંગા;યાત્રી-ચેતના

પુરસ્કાર।

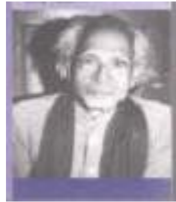

'નાગાર્જુન' વૈદ્યનાથ મિશ્ર 'યાત્રી' ૧૯૧૧-૧૯૯૮

જન્મ અપન મામાગામ

સતલખામે ભેલન્હિ, જે હુનકર

ગામ તરૌનીક સમીપહિ

આરસીપ્રસાદ સિંહ ૧૯૧૧-૧૯૯૬

જન્મ: ગ્રામ-એરૌત, જિલા-સમસ્તીપુર ।

પ્રકાશિત કૃતિ: માટિક દીપ, પૂજાક

ફૂલ, સૂર્યમુખી (કવિતા-સંગ્રહ), મેઘદૂત

(અનુવાદ), આરસી, નન્દદાસ, સંજીવની (હિન્

ગુરુ જયદેવ મિશ્ર ૧૯૧૧-૧૯૯૧ શિષ્ય ગંગાનાથ ઝા

અછિ, ળિભિ-દ૧મ્ગા । મૂ૭ નામ:
વૈદ્યનાથ મિશ્૧ । હિન્દીમે
નાગા૧્જુન નામે પ્૧ખ્યાત ।
પ્૧કાશિત કૃતિ:
ચિત્૧ા, પત્૧હીન નગ્ન ગાછ
(મૈથિલી કવિતા-
સંગ્૧હ); પા૧ો, વ૭ચનમા, નવતુ
૧િયા (મૈથિલી
ઉપન્યાસ); યુગધા૧ા, સત૧ંગે
પંખોવાલી, પ્યાસી પથ૧ાઈ
આંખે, ખિચડી વિપ્લવ દેખા
હમને, તુમને કહા થા, હજા૧
હજા૧ વાહો વાલી, પુ૧ાની જૂતિયો
કા કો૧સ, ૧ત્નગ૧્ભા, ઐસે ભી
હમ ક્યા ! ઐસે ભી તુમ ક્યા
! (હિન્દી કવિતા-
સંગ્૧હ); ૧તિનાથ કી
ચાચી, વ૭ચનમા, નઈ પૌધ, વાવા
વટેસ૧નાથ, વ૧ુણ કે
વેટે, દુખમોચન, કુમ્ભીપાક, અ
ભિનન્દન, ઉગ્૧તા૧ા, ઇમ૧તિયા

દી કાવ્ય સંગ્૧હ) । �સૂ૧્યમુખી� ૭૭
૧૯૮૪ મે સાહિત્ય અકાદેમી પુ૧સ્કા૧
પ્૧ાપ્ત ।

(હિન્દી ઉપન્યાસ); આસમાન મે ચન્દા તૈરે (કહાની સંગ્રહ); ભસ્માંકુર (હિન્દી ખણ્ડ કાવ્ય); અન્નહીનમ્ ક્રિયાહીનમ્ (નિબન્ધ-સંગ્રહ); ગીત ગોવિન્દ; મેઘદૂત; વિદ્યાપતિ કે ગીત, વિદ્યાપતિ કી કહાનિયાં (અનુવાદ) । �પત્રહીન નગ્ન ગાછ� ૭૭ ૧૯૬૮ મે સાહિત્ય અકાદેમી પુરસ્કાર પ્રાપ્ત । યાયાવરી જીવન । મૈથિલી પ્રતિનિધિક રૂપમે રૂસ ભ્રમણ । નાગાર્જુન (**સ્વ. શ્રી વૈદ્યનાથ મિશ્ર �યાત્રી�**

), હિન્દી આ મૈથિલી કવિ, ૧૯૯૪ ઈમે **સાહિત્ય અકાદેમીક ફેલો** (ભારત દેશક સર્વોચ્ચ સાહિત્યિક પુરસ્કાર) ।

ય઼શોધ૧ ह|

મિથિલા વૈભવ, દર્શન મૈથિલી

પોથીપ૧ ૧૯૬૬ મે પહિલ સાહિત્ય

અકાદમી પુ૧સ્કા૧ મૈથિલી લલ

પ્રાપ્ત।

વૈદ્યનાથ મ૭૭કિ 'વિધુ' ૧૯૧૨-૧૯૮૭

૧૯૭૬- વૈદ્યનાથ મ૭૭કિ �વિધુ�

(સીતાયન, મહાકાવ્ય) લલ મૈથિલીક

સાહિત્ય અકાદમી પુ૧સ્કા૧।

ીમ हा ૧૯૧૨-

પ્રામયિા ળિલીક મદનપુ૧ ગામક।

ાન્મ ૫ નવમ્વ૧ ૧૯૧૨ ई। વનૈલીક

ી શ્યામાનન્દ સહિત

ાયક્ષતામે �નાનાયામ સંકીર્તન

હામામ્ડલી�ક સ્થાપના।

ાયાનાથ દાસ ૧૯૧૨-

ઉપેન્દ્૧ ઠાકુ૧ 'મોહન' ૧૯૧૩-૧૯૮૦

ળન્મ ૧૯૧૩ ई મે દ૧ભંગા ળિલીક ચત૧િયા

ગ્રામમે ભેલન્હિ। મૃત્યુ ૨૪-૫-૧૯૮૦ ।

સંસ્કૃત શિક્ષામે સાહિત્યાચાર્ય શ્રો

ાયનાથ મિશ્૧ ૧૯૧૩- ૧૯૮૫

बड़ौदा राजक विद्वत्-परीक्षासँ �साहित्य-रत्न�क उपाधिसँ विभूषित भेलाह। दैनिक आर्यावर्तमे आदिअहिसँ, पश्चात् १९६० सँ मिथिला मिहिरक उप-सम्पादक एवं सह-सम्पादक रूपेँ कार्य करैत १९७७ मे सेवा निवृत्त भेलाह।मोहनजी करीब पचास वर्ष साहित्य साधनामे लागल रहलाह।

विजयानन्द, कुंजरंजन, सुदर्शन, पुण्डरीक, शास्त्री, वामन आदि छद्म नामसँ पत्र-पत्रिकामे विविध विषयपर हिनक लेख सभ प्रकाशित भेल अछि।मोहन जीक �बाजि उठल मुरली�मे १०१ गोट कविताक संकलन अछि जाहिमे हिनक सुदीर्घ काव्य-आराधनाक विभिन्न विचारधाराक ओ विभिन्न अनुभूतिक सामग्री उपलब्ध अछि। एहि पुस्तकपर मोहन�जीकेँ १९७८ मे साहित्य अकादमी पुरस्कार भेटलन्हि। एहिसँ बहुत पूर्व हिनक �श्रुलडाली� नामक कविता संग्रह सेहो प्रकाशित भेल छल।

𑒬𑓂𑒩𑒲𑒏𑒰𑓀𑒞 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 "𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑓀𑒏𑒰𑒩"

𑒣𑒘𑓂𑒖𑒲𑒏𑒰𑒩 𑒧𑒼𑒠𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 𑓑𑓙𑓑𑓔-𑓑𑓙𑓙𑓘

𑒅𑒦𑒨 𑒨𑒾𑒞 𑒣𑒘𑓂𑒖𑒲𑒬𑒰𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩 𑒧𑒰𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒝𑓂𑒛

𑒣𑒘𑓂𑒖𑒲𑒏𑒰𑒩 𑒧𑒼𑒠𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠

𑒗𑒰, 𑒬𑒱𑒫𑒢𑒑𑒩, 𑒁𑒩𑒩𑒱𑒨𑒰, 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑒰। 𑒣𑒱𑒞𑒰-

𑒮𑓂𑒫. 𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒖𑒪𑓂𑒣𑒱𑒨𑒰 𑒗𑒰। 𑒑𑒳𑒩𑒳- 𑒣𑒘𑓂𑒖𑒲𑒏𑒰𑒩

𑒖𑒪𑓂𑒣𑒱𑒨𑒰 𑒗𑒰। 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑒰 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒢𑒻𑒪𑒲 𑒃𑒪𑒰𑒏

𑒬𑒱𑒫𑒢𑒑𑒩 𑒑𑒰𑒧𑒏। 𑒖𑒢𑓂𑒧 𑓒𑓒 𑒮𑒱𑒞𑒧𑓂𑒥𑒩 𑓑𑓙𑓑𑓔

𑒄.।𑒮𑒾𑒩𑒰𑒚𑒧𑒹 𑒁𑒣𑒢 𑒧𑒾𑒮𑒰 𑒮𑓂𑒫. 𑒕𑒙𑒢𑒗𑒰 𑒮𑒿

𑒣𑓀𑒖𑒲𑒬𑒰𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒏 𑒁𑒡𑓂𑒨𑒨𑒢। 𑓑𑓙𑓔𑓘-𑓑𑓙𑓕𑓑 𑒄.

𑒡𑒩𑒱 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒱 𑒂𑒔𑒰𑒩𑓂𑒨 𑒩𑒧𑒰𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰𑒏𑒹𑒿

𑒣𑒰𑒿𑒖𑒱 𑒣𑒜𑓃𑒍𑒪𑒢𑒱। 𑒬𑒰𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒰𑒩𑓂𑒟

𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰- 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰 𑒧𑒯𑒰𑒩𑒰𑒖 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒖𑒲𑒫𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩

𑒮𑒱𑓀𑒯𑒏 𑒨𑒖𑓂𑒘𑒼𑒣𑒫𑒲𑒞 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒁𑒫𑒮𑒩 𑒣𑒩

𑒧𑒯𑒰𑒩𑒰𑒖𑒰𑒡𑒱𑒩𑒰𑒖(𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰) 𑒏𑒰𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒮𑒱𑓀𑒯

𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒂𑒨𑒼𑒖𑒱𑒞 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰-𑓑𑓙𑓓𑓗 𑒄. 𑒖𑒰𑒯𑒱𑒧𑒹

𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 𑓑𑓙𑓑𑓔- 𑓙𑓘𑓘

	મૌખિક પરીક્ષાક મુખ્ય પરીક્ષક રહથિ ડૉ સર ગંગાનાથ ઝા છલાહ।	
		
ટોક્યો હાસેગાવા, નિર્દેશક મિથિલા મ્યૂઝિયમ, નિગાટા	માઁગનિ ખિવાસ ૧૯૦૮-૧૯૪૩ સંગીતજ્ઞ પચગછિયામે જન્મ આ અલ્પ વયસમે મૃત્યુ। પચગછિયાક રાયબહાદુર લક્ષ્મીનારાયણ સહિત શિષ્ય।	રામાશ્રય ઝા 'રામરંગ' અભિનવ ભાતખણ્ડે ૧૯૨૮-૨૦૦૯ જન્મ ૧૧ અગસ્ત ૧૯૨૮ ઈ. તદનુસાર ભાદ્ર કૃષ્ણપક્ષ એકાદશી તિથિકેં મધુબની જિલાન્તર્ગત ખજુરા નામક ગામમે ભેલન્હિ। અભિનવ ગીતાંજલિ, હિનકર ઉચ્ચકોટિક શાસ્ત્ર રચના અછિ। મિથિલાવાસી શ્રી રામરંગ રાગ રીતમુક્તિ, રાગ વૈદેહી

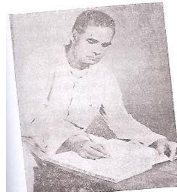
		મૈનવ઼, શ્રાડ નાગ વ઼દ્દિય઼ાપતિ કણ્ય઼ામ્ર કેન નયના સેહો કણ્ને છથિ શ્રાડ મૈથિલિ ભાષામે હનિકન પ્યાલ �ંળય઼તિ રૂતિ નાગઃ� કેન અનુનૂપ અછિ।
 નામયતુન મણ્ણકિ ધ્ ્રુપદ સંગીત ૧૯૦૫-૧૯૯૦	 શ્રજાય઼ણાનાય઼ામ્ર મણ્ણકિ	 કુમાન તાનાનન્દ સહિ, સંગીતળ્ઞ
	 પંડિત પનમાનન્દ ચૌધની, સંકૃ◌ૃદય઼નાનાય઼ામ્ર હ્રા ગીતળ્ઞ	

संगीताचार्य रायबहादुर लक्ष्मीनारायण सिंह		
		
संगीत भास्कर राज कुमार श्यामानन्द सिंह १९१६-१९९४	मिथिलेश कुमार झा, तबला वादन	नागेश्वर लाल कर्ण, तबला वादक
		
बाबू साहेब चौधरी १९१६-१९९८ दरभंगा जिलाक दुलारपुर गामक। १९४३ ई. मे जीवकान्त	लक्ष्मण (सुमन) झा १९१६-२००० मिथिला नाट्य [illegible]।	सुखदेव झा 'उत्पल' १९१६-

कलकत्ता अएलाह। नवम कक्षामे स्वराज्य आन्दोलनमे भाग लए शिक्षाक समाप्ति। कलकत्तामे स्थानीय मैथिल संघमे प्रवेश। कलकत्तामे मैथिली आर्ट प्रेस ८१, पथिल घोष लेन, कलकत्ता-७००००६ सँ मैथिली-मिथिला आन्दोलनमे सक्रिय। �कुहेस� आ �याऐक्य� दूटा नाटक। १९७१-७८ धरि �मिथिला दर्शन� आ �मैथिली दर्शन� मैथिली मासिक सम्पादन।

ोड्डा जिलाक अलपहत्ता-हिनपुरक निवासी। जन्म १६ क्टूबर १९१६ ई।

𑒩𑒰𑒧𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒣𑒰𑒝𑓂𑒛𑒹𑒨 "𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒳" १९१७-२०१०

𑒪𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧𑒲𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰 𑒧𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒨𑒞𑓂𑒩𑒏𑒪𑒰 १९१७-१९८०

𑒅𑒣𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰 '𑒫𑓂𑒨𑒰𑒮' १९१७-२००२

𑒖𑒢𑓂𑒧 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢-𑒯𑒩𑒱𑒣𑒳𑒩 𑒥𑒏𑒬𑒲𑒙𑒼𑒪, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲, 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩 । १९६९- 𑒅𑒣𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰 �𑒫𑓂𑒨𑒰𑒮� (𑒠𑒴 𑒣𑒞𑓂𑒩, 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮) 𑒪𑒹𑒪 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩𑒮𑒿 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢𑒱𑒞 । 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒣𑓂𑒞 । 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒏𑒵𑒞𑒱𑓁 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩, 𑒠𑒴 𑒣𑒞𑓂𑒩 (𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮), 𑒥𑒱𑒛𑒧𑓂𑒥𑒢𑒰, 𑒖𑒰𑒪 𑒖𑒰𑒪 (𑒏𑒟𑒰-𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒣𑒞𑒢 𑒮𑓀𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮𑒲, 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒲𑒏 (𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨), 𑒧𑒯𑒰𑒦𑒰𑒩𑒞 (𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒠𑒴 𑒣𑒩𑓂𑒫) 𑒂𑒠𑒱

मनमोहन झा १९१८-२००८

जन्म

सरिसवमे, अश्रुकाम, वीरभोग्या, मथिलिक नशिापुरमे।२००८- स्वमनमोहन झा (गंगापुत्र, कथासंग्रह)पर मृत्योपरांत साहित्य अकादमी पुरस्कार।

व्रजकशिोर वर्मा 'मणपिद्म' १९१८-१९८६

जन्म स्थान-वहेड़ा, दरभंगा वहिार ।

१९७३- व्रजकशिोर वर्मा �मणपिद्म� (नैका वनजिारा, उपन्यास) लेल साहत्यि अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानति ।

उपन्यासकार, कथाकार ओ कवि।

प्रकाशति कृतः

कोबरागरल, कनकी, अन्द्यनारीश्वर, लोरकि वजिय, नैका-वनजिारा, लवहरि-कुशहरि, राय रणपाल, आदमि गुलाम आदि उपन्यास ओ कंठहार (नाटक) आदि।

सहदेव झा १९१९-

"मथिलिा की मनोहर" पोथी प्रकाशति।

વૃદ્યયિાિની સહિ નમા કની ૧૯૧૯-૧૯૮૧

જન્મ મધુવનીમે ૧૯૧૯ ઈ મે ભેલ। અપન પિતા સ્વ કૃષ્ણયાની સહિસઁ વિભિત્ન વિષયક શિક્ષા ગ્રહણ કએલન્હિ। ઈ નામકૃષ્ણ કૉલેજ, મધુવનીક મૈથિલી વિભાગાધ્યક્ષ છલાહ। જાહિસઁ અવકાશ પ્રાપ્ત કએલન્હિ। વાલ્યા-વસ્થહિસઁ ઈ કવિતાન્યમે લાગલ નહલાહ અછિ। સંસ્કૃત તથા મૈથિલી દુનૂ ભાષામે હિનિક નચના પ્રકાશિત અછિ।

યથા�મૈથિલીમે �પ્રયાસ� (કથા-સંગ્રહ), �મધુમતી�,

શ્રાદ્યાયનામ હ્ય ૧૯૨૦-

યન્દ્ર ભાનુ સહિ ૧૯૨૨-

૨૦૦૪- યન્દ્રભાનુ સહિ (શકુન્તલા, મહાકાવ્ય)કેં સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કાર।

�अमरावपू� (कविता-संग्रह), �शरशय्या� (खंड-काव्य) �स्मृति साहस्री� (महाकाव्य) आदि।

सुधांशु शेखर चौधरी १९२२-१९९०

जन्म दरभंगाक मनिगाछीमे १९२२ ई मे भेलन्हि तथा मृत्यु १९९० ई मे भेलन्हि। किछु दिन विभिन्न जीविकामे रहि पश्चात् साहित्यकारक जीवन प्रारम्भ कएल। किछु दिन �वैदेही�क सम्पादन श्री सुमनजी एवं श्री कृष्णकान्त मिश्रजीक संग

गोविन्द झा १९२३-

जन्मस्थान- इसहपुर, सरिसब पाहि, मधुबनी, बिहार। सिद्ध कथाकार, उपन्यासकार, नाटककार, भाषा वैज्ञानिक ओ अनुवादक। साहित्य अकादेमी पुरस्कार, साहित्य अकादेमी अनुवाद पुरस्कारसँ सम्मानित। बिहार सरकारसँ कामिल बुल्के पुरस्कार, ग्रियर्सन पुरस्कार आदिसँ सम्मानित। प्रकाशित कृति: उपन्यास, नाटक, कथा, कविता, भाषा

योगानन्द झा १९२३ -१९८६

हिनक जन्म मधुबनी जिलाक कोइलख ग्राममे १९२३ ई मे भेलन्हि। मृत्यु १९८६ मे भेलनि। अंग्रेजीमे एम ए करबाक पश्चात् ई किछु दिन चन्द्रधारी मिथिला कॉलेजमे प्राध्यापक रहलाह। बिहार प्रशासनिक सेवामे १९८१ धरि विभिन्न पदपर कार्य कएल।

કએલ તત્પશ્ચાત્ ૧૯૬૦ ઈ. સઁ ૧૯૮૨ ઈ. ધરિ પટનામે �મિથિલા મિહિર��ક સહાયક સમ્પાદન કએલ।હિનક દૂ ગોટ નાટ્યકૃતિ-�ભફાઇત ચાહક જિનગી�, લેટાઇત આઁચર�, તથા �પહિલ સાઁઝ� હિનક નાટકક લોક વ્યાવહારિક અનુભવક પરિચાયક અછિ।છદ્મનામસઁ હિનક દૂ ગોટ ઉપન્યાસ મિહિર� મે પ્રકાશિત ભેલ અછિ। હિનક ઉપન્યાસ ઈ બતહા સંસાર� જે મૈથિલી અકાદમી દ્વારા પ્રકાશિત ભેલ આ જાહિ પર ૧૯૮૦ ક સાહિત્ય અકાદમીક પુરસ્કાર દેલ ગેલ।

વિજ્ઞાન આદિ વિભિન્ન વિષયમે અઢ઼ાઇસ ટા પોથી પ્રકાશિત। પ્રકાશન: સામાક પૌતી,નેપાલી સાહિત્યક ઇતિહાસ (અનુ) આદિ। ૧૯૯૩- ગોવિન્દ ઝા (સામાક પૌતી, કથા)પુસ્તક લેલ સહિત્ય અકાદેમી પુરસ્કારસઁ સમ્માનિત।૧૯૯૩- ગોવિન્દ ઝા (નેપાલી સાહિત્યક ઇતિહાસ- કુમાર પ્રધાન, અંગ્રેજી) લેલ સાહિત્ય અકાદેમી મૈથિલી અનુવાદ પુરસ્કાર। પ્રબોધ સમ્માન ૨૦૦૬ સઁ સમ્માનિત। વિદેહ સમ્પાદકક સમાનાન્તર સાહિત્ય અકાદેમી ભેલ પુરસ્કાર ૨૦૧૦ (સમગ્ર યોગદાન લેલ)

તત્પશ્ચાત્મૈથિલી અકાદમીક નિદેશક �૮૪ ધરિ ।યોગાનન્દ ઝાજી મૈથિલી સાહિત્યમે અપન ઉપન્યાસ �ભલમાનુસ� એવં �પવિત્રા�ક હેતુ પ્રખ્યાત છથિ। હિનક નાટક �મુનિક મતિભ્રમ� એવં કથા સંગ્રહ �ઉઠૈત વંશી� યથેષ્ટ પ્રતિષ્ઠા પ્રાપ્ત કએને અછિ। એકર અતિરિક્ત ઈ મહાત્મા ગાન્ધીક આત્મકથાક અનુવાદ એવં �આમક જડપ્પરી� નામક એક કથા સંગ્રહક સમ્પાદન સેહો કએને છથિ।

रामकृष्ण झा 'किसुन' १९२३-१९७०

आधुनिक धाराक विशिष्ट कवि, कथाकार, चिन्तक । प्रकाशित कृति: आत्मनेपद (कविता संग्रह), मैथिली नवकविता (सम्पादन)।

उमानाथ झा १९२३-२००९

जन्म:-०१-०१-१९२३, मृत्यु ०७-१२-२००९ महरैल, मधुबनी ।भूतपूर्व अंग्रेजी विभागाध्यक्ष एवं प्रति-कुलपति मिथिला विश्वविद्यालय, दरभंगा । रचना:- रेखाचित्र, अतीत (कथा संग्रह); मैथिली नवीन साहित्य, इन्द्र धनुष, विद्यापति गीतशती (सम्पादन)।१९८७- उमानाथ झा (अतीत, कथा) पर मैथिली साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।

□टाशंकर दास १९२३-२००६

પ્નવોય ણાનાયણ સિ હ ૧૯૨૪-૨૦૦૫

હિન્દી, સંસ્કૃત, મૈથિલિ, પાલિ એવં શ્નાનસીક વદ્િવાન્। મિથિલિ, મૈથલિ એવં મૈથલિીક ક અનન્ય ભક્ત છથિ। કલકત્તા નહિ મિથિલિ દર્શન�, મૈથલિ કવતિા�, મૈથલિ નંગમંચ� આદિ પત્નકિાક પ્નકાશનક માધ્યમસઁ શ્ની પ્નવોયજી મૈથલિીક જે સેવા કએલ અછ િતકિ વન્ણન થોડ઼મે સમ્ભવ નહિ। અનેક વડલ કૃતકિ ક અનુવાદ સેહો કએલ અછ િ।હિન્દીમે સેહો હિનિક �કવતિા

મદનેશ્વન મશ્નિ ૧૯૨૪-૨૦૦૪

"એક છલીક મહાનાની" પ્નકાશતિ।

શ્નમોઘ ણાનાયણ ઝા "શ્નમોઘ" ૧૯૨૪-

સંગ્રહ� પ્રકાશતિ અછિ ।કલકત્તા વશ્વિવદ્યાિલયમે હન્દિીક પૂર્વ અધ્યક્ષ। ૨૦૦૨- ૦ૅ પ્રવીય નાગાયણ સહિ (પાહ્રિક સ્વર- કુન્તલ ઐન હૈદર, ઉર્દૂ) લેલ સાહત્યિ અકાદેમી મૈથલિી અનુવાદ પુરસ્કાર।		
 મુરલીધર સહિ, વ્ર જમોહન ઠાકુર, શુભં કર દા, મદનેશ્વર મશ્રિ ૧૯૨૪- ૨૦૦૪, લલતિ નારાય ણ મશ્રિ, દેવનાથ રાય	 માિનાથ મશ્રિ મતંગ ૧૯૨ ૪-	 આનન્દ મશ્રિ ૧૯૨૪ ૨૦૦૭

डॉ. जयमन्त मिश्र १९२५-२०१०

जन्म १५-१०-१९२५ मृत्यु ०७-०९-२०१०, गाम-ढंगा-हरिपुर-मजरही।

१९९५- जयमन्त मिश्र (कविता कुसुमांजलि, पद्य) लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कार- मैथिली।

चन्द्रनाथ मिश्र अमर १९२५-

जन्मः खोजपुर, मधुबनी। वरिष्ठ कवि, कथाकार-उपन्यासकार। हास्य-व्यंग्यक कवितामे बेजोड़। मैथिलीक लेल समर्पित व्यक्तित्व। पांच दर्जनसं बेसी कथा आ विदागरी, वीरकन्या (उपन्यास) जल समाधि (कथा संग्रह) प्रकाशित।१९८३- चन्द्रनाथ मिश्र �अमर� (मैथिली पत्रकारिताक इतिहास) लेल साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित। एम एल एकेडमी, लहेरियासरायसं शिक्षकक रूपमे अवकाश प्राप्त। आशा दिशा, गुदगुदी, युगचक्र, उनटा पाल आदि कविता संग्रह प्रकाशित।

१९९८- चन्द्रनाथ मिश्र �अमर�

मुक्तिनाथ झा (१९२६-२००९)

(𑒣𑒩𑒬𑒳𑒩𑒰𑒧𑒏 𑒥𑒲𑒕𑒪 𑒥𑒹𑒩𑒰𑒨𑒪 𑒏𑒟𑒰- 𑒩𑒰𑒖𑒬𑒹𑒐𑒩 𑒥𑒮𑒳, 𑒥𑒰𑓀𑒑𑓂𑒪𑒰) 𑒪𑒹𑒪 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩। 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒢𑒰𑒟 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 𑒁𑒧𑒩 𑓒𑓐𑓑𑓐 𑒧𑒹 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒪𑒹𑒪 **𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲𑒏 𑒤𑒹𑒪𑒼** (𑒦𑒰𑒩𑒞 𑒠𑒹𑒬𑒏 𑒮𑒩𑓂𑒫𑒼𑒔𑓂𑒔 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩)।

𑒬𑒳𑒦𑓀𑒏𑒩 𑒗𑒰 𑓑𑓙𑓒𑓖-

𑒠𑒲𑒢𑒰𑒢𑒰𑒟 𑒣𑒰𑒚𑒏 '𑒥𑒢𑓂𑒡𑒳' 𑓑𑓙𑓒𑓘-𑓑𑓙𑓖𑓒

𑒁𑒢𑒢𑓂𑒞 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒲 𑒪𑒰𑒪 𑒠𑒰𑒮 "𑒃𑒢𑓂𑒠𑒳" 𑓑𑓙𑓒𑓘-𑓒𑓐𑓑𑓐

𑓒𑓐𑓐𑓗- 𑒁𑒢𑒢𑓂𑒞 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒲 𑒪𑒰𑒪 𑒠𑒰𑒮 �𑒃𑒢𑓂𑒠𑒳� (𑒨𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒂 𑒨𑒼𑒠𑓂𑒡𑒰-𑒁𑒑𑒧 𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒑𑒱𑒩𑒱, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪𑒲)𑒪𑒹𑒪 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩।

कृष्णकान्त मिश्र १९२८-२०००

जगदानन्द झा १९२८-

दुर्गानाथ झा "श्रीश"

निक जन्म मधुबनी जिलाक वि
राममे १९२९ ई. मे भेलन्हि। हिन्दी
। मैथिलीमे एम.ए. आ बी.एड. केलाक
ाद किछु दिन स्कूलमे
ध्यापन, फेर मिथिला
ॉलेज, लहेरियासरायमे मैथिली आ
िन्दी विभागक अध्यक्ष। मैथिली
ाषामे पहिल पी.एच.डी.। "श्रीश"
ीक मैथिलीमे प्रकाशित रचना
छि- "मैथिली साहित्यक इतिहास"
जीवन भारती" (सम्पादन),
महामत्स्य ओ मनु" (कविता),
नाट्य कथा सार"(सम्पादन),
पुरुषार्थ"(पद्य नाटक) आ अनेक

कविता, एकांकी आ आलोचनात्मक निबन्ध।

राजकमल चौधरी १९२९-१९६७

महिषी, सहरसा। रचना:- आदि कथा, आन्दोलन, पाथर फूल (उपन्यास), स्वरगंधा (कविता संग्रह), ललका पाग (कथा संग्रह), कथा पराग (कथा संग्रह सम्पादन)। हिन्दीमे अनेक उपन्यास, कविताक रचना, चौरंगी (बंगला उपन्यासक हिन्दी रूपान्तर) अत्यन्त प्रसिद्ध।

विश्वनाथ झा "विषपायी" १९२९-२००५

"राम सुयश सागर" (मैथिली रामायण) १९८० ई. मे प्रकाशित। २५ जनवरी २००५ कें मृत्यु।

जयधारी सिंह १९२९-२००७

समीक्षक, कवि। प्रकाशन: विद्यागानमे तांत्रिक सिद्धांत, समीक्षा शास्त्रा आदि। रामकृष्ण कॉलेज, मधुबनीमे मैथिली विभागक पूर्व अध्यक्ष।

શૈલેન્દ્ર મોહન ઝા ૧૯૨૯-૧૯૯૪

૧૯૯૨- શૈલેન્દ્ર મોહન ઝા (શરતચન્દ્ર વ્યક્તિ આ કલાકાર-સુબોધચન્દ્ર સેન, અંગ્રેજી)લેલ સાહિત્ય અકાદેમી મૈથિલી અનુવાદ પુરસ્કાર।

વૈદ્યનાથ ઠાકુર ૧૯૨૯-૨૦૦૮

રમેશચન્દ્ર વર્મા ૧૯૩૦-

ગોપાલજી ઝા 'ગોપેશ' ૧૯૩૧-૨૦૦૮

વિવેકાનન્દ ઠાકુર ૧૯૩૧-

રાધાકાન્ત મિશ્ર ૧૯૩૧-

જન્મ મધુવની જિલાક મેહથ ગામમે ૧૯૩૧ ઈમે ભેલન્હિ।હિનિકર ચયતિ �સોન દારક યટિઠી�, �ગુમ ભેલ ડાઢ છી�, �પ્લવમ� �શ્રાવ કહૂ મન કેહન લૌએ�, "મપ્પાનક પાત" પ્રકાશતિ ભેલ જાહિમ સોનદારક યટિઠી વેશ લોકપ્રયિ ભેલ।૨૦૦૬ ઈ-શ્રી ગોપાલજી હા ગોપેશ, મેહથ, મધુવની;યાત્રી-ચેતના પુરસ્કાર।

૨૦૦૫- વિવેકાનન્દ ઠાકુર (ચાનન ઘન ગછયિા, પદ્ય)મૈથલિી ભેલ સાહત્યિ અકાદમી પુરસ્કાર।

લલતિ ૧૯૩૨-૧૯૮૩

જન્મ સ્થાન વસૈઠ ચાનપુરા મધુવની, વહિાર । પ્રસદ્ધિ કથાકાર ઓ ઉપન્યાસકાર । પ્રકાશતિ

મુનાન મધુસૂદન ઠાકુર ૧૯૩૨-

તારાશંકર વંદોપાધ્યાયક વંગલા ઉપન્યાસ "આરોગ્ય નકિતન"ક મૈથલિી

વદ્યિાનાનાથમ ઠાકુર ૧૯૩૩-

કૃતિ: પ્રતિનિધિ (કથા સંગ્રહ), પૃથ્વી-પુત્ર (ઉપન્યાસ) આદિ।

અનુવાદ ઉઠ સાહિત્ય અકાદમીક અનુવાદ પુરસ્કાર ૧૯૯૯ મેટઉ છન્હિ।

ધૂમકેતુ ૧૯૩૨-૨૦૦૦

જન્મ સ્થાન કોરઉપ્પ, મધુવની, વિહાર। પ્રસિદ્ધ કથાકાર, ઉપન્યાસકાર ઓ કવિ। પ્રકાશિત કૃતિ: દૂ ટા કથા સંગ્રહ ઓ એક ટા ઉપન્યાસ।

ગાળમોહન ઠા ૧૯૩૪-

જન્મ સ્થાન કુમરવાજાતિપુર, વૈશાઉ, વિહાર। પ્રખ્યાત કથાકાર ઓ સંપાદક। આરુ કાઉહિ પરસૂ (કથા-સંગ્રહ) ઉઠ ૧૯૯૬ મે સાહિત્ય અકાદેમીસઁ સમ્માનિત। પ્રકાશિત કૃતિ: એક આદિ એકાંત, દૂડ સાઁચ, એકટા ગેસર, અનુઉગ્નક, આરુ કાઉહિ પરસૂ (કથા સંગ્રહ), ગઉઠીનામા, મનહિ વિદ્યાપતિ, ટીપ્પણીત્યાદિ (આઉચના)। � આરમ્ભ� પત્રિકાક સંપાદન।પ્રવોધ સમ્માન ૨૦૦૯ સઁ સમ્માનિત।

ડૉ યોગેન્દ્ર ૧૯૩૪-૨૦૦૪

જન્મ સ્થાન ઉહના, મધુવની, વિહાર પ્રસિદ્ધ કથાકાર,ઉપન્યાસકાર ઓ કવિ। પ્રકાશિત કૃતિ: કુહેસ ા કનિઆ, પહાડ઼ ઘૂરક ાગ, શતરૂપા ઓ મનુ અપન મનદ (કથાસંગ્રહ) હૈરામે ટાઁગઉ ોટ, કાઉહિ ઓ આરુ (કવિતા ંગ્રહ) સહિત કૈક વિધામે વિભિન્ ોથી।

रमेश नारायण १९३४- २०११

नाम- रमेश नारायण दास, जन्म १५ मार्च १९३४ कें मधुबनीक बेहटा गाममे। पिता- श्री हरिवल्लभ लाल दास। शिक्षा मधेपुर, मधुबनी आ पटनामे। १९६१ ईसँ १९९४ ई बी.एन. कॉलेज, पटनामे हिन्दी विभागमे अध्यापन। पाथरक नाव (मैथिली कथा संग्रह, १९७२) प्रकाशित। मृत्यु १२ जनवरी २०११ कें पटनामे।

बाबू श्री सत्यनारायण सिंह आ राघवाचार्य

मायानन्द मिश्र १९३४-

हिनक जन्म १७ अगस्त १९३४ ई कें सुपौल जिलाक बनैनियाँ गाममे भेलनि।माटिक लोक, आगि मोम आ� पाथर आओर चन्द्र-बिन्दु- हिनकर कथा संग्रह सभ छन्हि। बिहाड़ि पात पाथर , मंत्र-पुत्र ,खोता आ� चिडै आ� सूर्यास्त हिनकर उपन्यास सभ अछि। दिशांतर हिनकर कविता संग्रह अछि। एकर अतिरिक्त सोने की नैय्या माटी के लोग, प्रथमं शैल पुत्री च,मंत्रपुत्र, पुरोहित

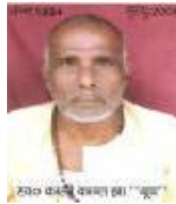
		શ્રા� સ્ત્રી-ધન હિનિકર હિન્દીક કૃતિ અછી।૧૯૮૮- માયાનન્દ મિશ્ર (મંત્રપુત્ર, ઉપન્યાસ)પ ર મૈથિલિક સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કારસઁ સમ્માનિત। પ્રબોધ સમ્માન ૨૦૦૭સઁ સમ્માનિત।
 ળાગાનન્દ ળ્ગુમ ૧૯૩૫-૨૦૧૧	 સોમદેવ ૧૯૩૪- ઉપન્યાસકાર શ્રી કવિ। સાહિત્ય અકાદેમી પુરસ્કારસઁ સમ્માનિત । પ્રકાશિત કૃતિ: ચાનોદાઇ, હેટઉ અનારકલી (ઉપન્યાસ), કાલ ધ્વનિ (કવિતા સંગ્રહ), ચૈવેતિ (ગીતિ નાટ્ય) સોમ સતસઇ	 રાજનન્દન લાલ દા સ ૧૯૩૪- "કર્મામૃતક"ક સમ્પાદન। "ચરિત્ર-વિચિત્ર" પ્રકાશિત।

(દોહા) ।૨૦૦૨- સોમદેવ (સહસ્રમુખી યૌક પર, પદ્ય) લેલ સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કાર। ૨૦૦૧ ઈ - શ્રી સોમદેવ, દરભંગા;યાત્રી-ચેતના પુરસ્કાર, પ્રવોધ સાહિત્ય સમ્માન ૨૦૧૧।

રમાનન્દ રેણુ ૧૯૩૪-૨૦૧૧

જન્મ સ્થાન ઉસમાપુર, દરભંગા, બિહાર । વરિષ્ઠ કવિ, કથાકાર આ ઉપન્યાસકાર। સાહિત્ય અકાદેમી પુરસ્કારસઁ સમ્માનિત। પ્રકાશિત કૃતિ: કચોટ, ત્રિકોણ, અંતહીન આકાશ (કથા-સંગ્રહ), દૂધફૂલ

કાળીકાંત ઝા "બૂચ" ૧૯૩૪-૨૦૦૯

હનિક જન્મ, મહાન દાર્શનિક ઉદયનાચાર્યક કર્મભૂમિ સમસ્તીપુર જિલાક કરિયન ગ્રામમે ૧૯૩૪ ઈ મે ભેલનિ। પિતા સ્વ પંડિત રાજકિશોર ઝા ગામક મધ્ય વિદ્યાલયક પ્રથમ પ્રધાનાધ્યાપક છલાહ । માતા

શ્યામ ચન્દ્ર ૧૯૩૪-

ઉપન્યાસ "રૂપા દીદી" પ્રકાશિત।

ગ્રામ મઙરાયા, જિલા- મધુબની।

(ઉપન્યાસ), ૹંતત:, ૹોકને ણામ
(કવિતા-સંગ્૨હ)। ૨૦૦૦- ૨માનન્દ
ેણુ (કતેક ૨ાસ વાત, પદ્ય)ઊઊ
સાહિત્ય ૹકાદમી પુ૨સ્કા૨। વિદેહ
સમ્પાદકક સમાનાન્ત૨ સાહિત્ય
ૹકાદેમી સ્ઙેઊ પુ૨સ્કા૨
૨૦૧૧ (સમગ્૨ યોગદાન ઊઊ)

સ્વ કઊ દેવી ગ્ૃહિણી છઊિ ।
ૹંત૨સ્નાતક સમસ્તીપુ૨
કાૅઊ, સમસ્તીપુ૨સઁ ક૨ઊાક
પશ્યાત્ વહિ૨ સ૨કા૨ક પ્૨ખંડ
ક૨્મચા૨ીક ૨ૂપમે સેવા પ્૨ા૨ંભ
ક૨ઊનિ। વાઊહિ કાઊસઁ કવિતા
ઊખનમે વિશિષ ૨ૂચિ છઊ। મૈથિલી
પત્૨િકા - મિથિલા
મહિમિ, માટિ - પાનિ, ભાષ્પા તથા
મૈથિલી ૹકાદમી પટના દ્વા૨ા
પ્૨કાશિત પત્૨િકામે સમય - સમય
પ૨ હિનિક ૨ચના પ્૨કાશિત હોઇત
૨હઊનિ। ઝીવનક વિવિધ વિષયકેઁ
ૹપન કવિતા એવં ગીત પ્૨સ્તુત
ક૨ઊનિ। સાહિત્ય ૹકાદમી દિલ્લી
દ્વા૨ા પ્૨કાશિત મૈથિલી કથાક
વિકાસ (સંપાદક ડાૅ વાસુકીનાથ
ઝા) મે હાસ્ય કથા કા૨ક સૂચી મે
ડાૅ વિદ્યાપતિ ઝા હિનિક
૨ચના ��ચ૨્મ શાસ્ત્૨ાચા૨્યક
ઉલ્લેખ ક૨ઊનિ। મૈથિલી ૹકાદમી

પટના એવં મિથિલા મહિલા દ્વારા પ્રશંસા પત્ર ભેટલ છાન્હિ છલ ।શ્રૃંગારરસ એવં હાસ્ય રસક સંગ-સંગ વિચાર મૂલક કવિતાક રચના સેહો કયલન્હિ। ડૉ દુર્ગાનાથ ઝા શ્રીશ સંકલિત મૈથિલી સાહિત્યક ઇતિહાસમે કવિક રૂપમે હિનક ઉલ્લેખ કએલ ગેલ અછિ । **પ્રકાશિત કૃતિ (મૃત્યોપરાંત)** : કલાનિધિ- કવિતા-સંગ્રહ।

ડોરીલાલ શર્મા "શ્રોત્રિય" ૧૯૩૫-

"મિથિલા કી પાણ્ડિત્ય પરમ્પરા" પોથી પ્રકાશિત।

રામભદ્ર, ધનુષા, નેપાલ ૧૯૩૫-૨૦૨૦

સાહિત્ય તથા અન્યાન્ય ક્ષેત્રક કતોક સશક્ત વ્યક્તિત્વ અપન પ્રેરણાસ્રોત આ પથ-પ્રદર્શક માનૈત છથિ। મૈથિલી

કેદારનાથ ચૌધરી (૧૯૩૬-)

મૈથિલીક પહિલ ફિલ્મ 'મમતા ગાવય ગીત' કેર નિર્માતા દ્વયમેસઁ એકટા નિર્માતા છથિ કેદારનાથ ચૌધરી શ્ર

સાહિત્ય-ક્ષેત્રમે હનિક પરિચયક માદે
એતબાએ કહબ પર્યાપ્ત હોએત જે મૈથિલીક
મૂર્દ્ધન્ય સાહિત્યકાર ડ઼ા ધીરેન્દ્ર હનિકા
મૈથિલી સાહિત્યક સર્વશ્રેષ્ઠ કથાકાર
માનૈત છથિ।હનિક કથામે પ્રતીકાત્મકતાક
અદ્ભુત પ્રયોગરહિતો નહિ, અપિતુ એકટા
આદર્શ કથાક સમસ્ત
વૈશિષ્ટ્યસભવિદ્યમાન રહૈત અછિ।
કથાકારક અતિરિક્ત ઈ ઉત્કૃષ્ટ
સમાલોચક, નાટકકાર આ કવિ સેહો છથિ।
નેપાલમે મૈથિલીક પહિલ મોનોડ્રામા લિખબાક
શ્રેય સેહો હનિકા જાઇત છનિ।સામાજિક
કુરીતિસભકેઁ કુશલતાસઁ ચિત્રણ
કરબામે, ચિન્તનીય બનએબામે આ મન-
મસ્તિષ્કપર અમિટ છાપ છોડ઼બામે રામભદ્ર
સિદ્ધહસ્ત છથિ। ચનુષા જલિક કુરથા
ગામમે જનમલ રામભદ્રક પૂર્ણ નામ
રામભદ્ર કર્ણ છનિ। અંગ્રેજી વિષયક
અવકાશપ્રાપ્ત શિક્ષક રામભદ્ર
વ્યાકરણ, પાઠ્યપુસ્તક આ સહાયક

સર મદનમોહન દાસ। બાદમે
ાર્થિક મજબૂરીવશ તેસર
હનતિમાતા જેલ્યાનિ ઉદયજાનુ
હિ। માતા-સ્વ. કુસુમપરી દેવી,
િતા- સ્વ. કશિરી ચૌધરી, જન્મ:
૩૦૧૧૯૩૬

રા+પત્રા નેહરા (દરભંગા), અન્ય
રવિરાકિ સદસ્ય-પત્ની-શ્રીમતી
મુદ ચૌધરી, સંતાન- પ્રથમ પુત્રી
રીમતી કરિમ્મ હા, દ્વિતીય પુત્રી-
રીમતી અર્ચના ચૌધરી, શિક્ષા-
૯૫૮ ઈમે અર્થશાસ્ત્રમે
નાતકોત્તર, ૧૯૫૯ ઈમે લૉ।
૯૬૯ ઈમે કૈલિફોર્નિયા વિશ્વ
ર્થશાસ્ત્ર મે સ્નાતકોત્તર,
૯૭૧ ઈમે માર્કેટિંગ એંડ
િસ્ટ્રીબ્યૂશન વિષયમે ગોલ્ડેન ગે
નિવર્સિટી,
ાનફ્રાંસિસ્કો, યુએસ સઁ એમ.બી.એ.
૯૭૮ મે ભારત આગમન। ૧૯૮૧-

પુસ્તકસભ ઙષ્પિવાક કાળમે નનિન્તા સક્નાયિ છથી।

દ ક વીય તેહ્નાન આ

ીકસ્તુન્તમે। શ્રેન વમ્વઈ, પુમ્મે હોશ

ટિયનમેટક વાદ ૨૦૦૦ સઁ

હેનાયિાસનાય, દનાંગામે નવિ઼ાસ।દ

ા ઉપન્યાસ- યમેઊનાની ૨૦૦૪,

નાન ૨૦૦૬, માહુના ૨૦૦૮, અવાના

હતિન ૨૦૧૨, હીના ૨૦૧૩, અયના

૦૧૮ સમ્માન- ૧) વ઼દિહ સાહિત્ય

મ્માન, વન્ષ-૨૦૧૩ (ઙાનખંડ

થિઊ મંચ, ગાઁચી દ્વ઼ાના), ૨)

નવોય સાહિત્ય સમ્માન, વન્ષ-

૦૧૬ આ ૩) કેદાન સમ્માન, વન્ષ

૦૧૬,'અવાના નહતિન' ઊઊ।

ળીવ઼કાંત ૧૯૩૬-

દેવ઼કાંત ઙા ૧૯૩૬-

ડ઼ૉ અમનેશ પાઠક ૧૯૩૬-

નામ- જીવકાન્ત ઞા,પિતા-
ગુણાનન્દ ઞા, માતા-મહેશ્વરી
દેવી, જન્મ-૨૫૦૭૧૯૩૬
અઙુઆઢ, જિલા-સુપૌલ। નૌકરી-
વિજ્ઞાન શિક્ષક (ઉચ્ચિજૌલ
૧૯૫૭-૮૧), હિન્દી
શિક્ષક (ઉચ્ડિઓઢ એવં
ઉચ્ચિપૌથનામ ૧૯૮૧-૯૮) ।પહિલ
નચના-રુજોડિયા આ
ટટિહી (કવિતા, જનવરી ૧૯૬૫
મથિલિ મહિમિ) ।પહિલ છપલ
પોથી- દૂ કુહેસક વાટ (ઉપન્યાસ
૧૯૬૮) ।નૂતન પોથી-પ્પિપિક
વોઅની (૨૦૦૭ વાલ પદ્ય
કથા), અઙન્ની પ્પસલ્ર
વનમે (પદ્ય-કથા સંગ્નહ) આ
પંજની પ્રેમ
પ્નકાસિયા (જીવન-વ્ૃત્તક
અંશ) ।પુનસ્કાન-સાહિત્ય
અકાદેમી ૧૯૯૮ તકૈ અછિ
યડિ, પદ્ય , કપિલ

હનિક જન્મ સીતામઢી જિલિક
અન્તર્ગત સામાની ગ્નામમે
૧૯૩૬ મે ભેલન્હિ । ૧૯૫૭ મે
પટના વિશ્વવિદ્યાલયસઁ
મૈથિલિક એમ એ પનીક્ષામે
પ્નથમ શ્નેણીમે પ્નથમસ્થાન
પાઓલ । ૧૯૫૭ સઁ ૧૯૬૦ યની
નામકૃષ્ણ
મહાવિદ્યાલય, મધુવનીમે
વ્યાપ્યાતા નૂપેં તકના વાદ
પટના વિશ્વવિદ્યાલયમે
વ્યાપ્યાતા નૂપમે કાન્ય કનએ
લગલાહ । પટના
વિશ્વવિદ્યાલયમે મૈથિલિ
વિભાગાધ્યક્ષ નૂપેં । મૈથિલિ
ઉપન્યાસક આલોચનાત્મક
અધ્યયન� શોધ પ્નવન્ધપન
હનિકા વિહાન વિશ્વ-વિદ્યાલય
દ્વાના ડૉ લિટ્ક ઉપાધિ
ભેટલન્હિ । ૬ શોધ પ્નવન્ધ
પુસ્તકાકાન નૂપેં સેહો

सम्मान (१९८८), वैदेही
सम्मान (१९८५)। प्रकाशित
पोथी-

कविता संग्रह:नायू हे
पृथ्वी (७१), यात्र नहि होइछ
मुक्त (८१), तकैत अछि
चिड़ै (८५), धाँड़ो (१९८६), पा
नि भोगने अछि
वस्ती (८८), खुनगी
नीलाकाशमे (२०००), गाछ झूल-
झूल (२००४), छाह
सोहाओन (२००६), खिखिरिक
बीअरि (२००७)

कथा-संग्रह:एकसरि ठाढ़ि कदम
तर मे (७२), सूर्य गलि रहल
अछि (७५), वस्तु (८३), कार
मी होल (८८)

उपन्यास:दू कुहेसक
बाट(६८), पनपिआ(७७), नहि,

प्रकाशित भेल अछि विहिन
राष्ट्रभाषा परिषदक
विद्यापति ग्रन्थावलीक
सम्पादक मण्डलक सदस्य।
हिनक अन्य प्रकाशित रचना
अछि �नविन्य संकलन� ।
एकटा छोड़ि विभिन्न पत्र-
पत्रिकामे हिनक कतेको
नविन्य प्रकाशित छन्हि।
मैथिली अकादमी द्वारा
प्रकाशित कथा-संग्रहक सेहो
एक सम्पादक छथि। ई
अयकितर उच्च स्तरीय
आलोचनात्मक नविन्य लिखैत
छथि। २०००- डॉ अमरेश
पाठक, (तमस- भीष्म
साहनी, हिन्दी)लेल साहित्य
अकादेमी मैथिली अनुवाद
पुरस्कार।

कतहु नहि (७६), पीयर गुलाब छल (७१), अगिनवान (८१)

हिन्दी अनुवाद- निशान्त की चिड़िया (नकैत अछि चिड़ै, साहित्य अकादमी, दिल्ली २००३)।

प्रबोध सम्मान २०१० सँ सम्मानित।

बलराम १९३६-२००८

जन्म स्थान पचही, मधुबनी, बिहार। विशिष्ट कथाकार। प्रकाशित कृति: दकचल देवाल (कथा-संग्रह)।

मैथिलीपुत्र प्रदीप १९३६-

ग्राम- कथवार, दरभंगा। प्रशिक्षित एम.ए., साहित्य रत्न, नवीन शास्त्री, पंचाग्नि साधक। हिनकर रचित "जगदम्ब अहीं अवलम्ब हमर" आ "सजक सुधि अहाँ लए छी हे

रामदेव झा १९३६-

कथाकार, समीक्षक, अनुवादक, ग्रंथ सम्पादक। साहित्य अकादेमीक मूल एवं अनुवाद पुरस्कार प्राप्त कर्त्ता। ल. ना. मिथिला विश्वविद्यालय

अम्बे, हमरा कहि वसिऐ छी यै" मिथिलामे ठेठे भए गेल अछि।

दरभंगाक मैथिली विभागक पूर्व प्राचार्य। प्रकाशन: पसाहित पाथर, (अनु) आदि। १९९१- रामदेव झा (पसाहित पाथर, एकांकी)केँ साहित्य अकादमी पुरस्कारसँ सम्मानित।१९९४- रामदेव झा (सगर- राजिन्दर सिंह वेदी, उर्दू) केँ साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद पुरस्कार।

रवीन्द्र नाथ ठाकुर १९३६-

जन्म पूर्णियाँ जिलाक धमदाहा गाममे १९३६ ई.मे भेलन्हि।

विनोद बिहारी वर्मा १९३७-२००३

वीरेन्द्र मल्लिक १९३७-

जन्म- ३ जनवरी १९३७ ई. परसौनी, म

જેને અવસ્થાસઁ ગીત ગાએવામે એવં કવતિા લખિવામે વશિષ રુચિ। કોનો મંચ પર ગઢ જેઠા પર ઈ સહજહિ શ્રોતાકેં આહ્લાદતિ કરૈત છથિ। હનિક સાત ગોટ મૈથિલીક ગીત સંગ્રહ, એક મહિ મહાકાવ્ય, એક પ્રયોગધર્મી કાવ્ય, એક ઉપન્યાસ, એક નાટક �એક નાત� એવં એક હનિ્દી નાટક, પ્રકાશતિ ભેલ છન્હિ।

મૈથિલ કનાિ કાયસ્થક પાંજિ સન્વેક્ષણ, વલાનક વોનહિર શ્રો પલ્લવી તથા અન્ય કથા (કથા સંગ્રહ)

યુવતીમે।કવિ, સમ્પાદક, સમીક્ષક । આપ્પન, અગ્નપિત્રક સમ્પાદન ।અગ્નિ-શખિા (કવતિા સંગ્રહ)।

કીર્તનિારાયણ મિશ્ર ૧૯૩૭-

જન્મ ૧૭ જુલાઈ ૧૯૩૭ ઈ કેં ગ્રામ શોકહારા (વરૌની), જલિા

ગૌરીકાંત ચૌધરીકાંત ૧૯૩૭ -૨૦૦૧

યુગલ કશિોર મશ્રિ ૧૯૩૮-૨૦૦૭

મૈથલિી શવ્દકોષ।

बेगूसरायमे भेलन्हि हुनकर प्रकाशित कृति अछि सीमान्त,महानगर (दीर्घ कविता), हम स्तवन नहि लिखब, ध्वस्त होइत शांति स्तूप (एहि पोथीपर साहित्य अकादमी १९९७ पुरस्कार), आ हमीकें जोहैत (कविता संग्रह)।

संस्मरण-अपन एकांतमे, स्मृति यात्रा, पत्रक दर्पणमे।

सम्पादन- आखर मासिक पत्रिका, आधुनिक मैथिली साहित्य, '६३, बालकमल जीवन आ साहित्य, '६८, कथा-संकलन- काल कोठरी।

आलोचना- अन्तरा-२००४

प्रफुल्ल कुमार सिंह 'मौन' १९३८-

ग्राम+पोस्ट- हसनपुर, जिला- समस्तीपुर।मैथिलीमे १नेपालक मैथिली साहित्यक इतिहास(विराटनगर,१९७२ई), २ब्रह्मग्राम(रिपोर्ताज दरभंगा १९७२ ई), ३�मैथिली� त्रैमासिकक सम्पादन (विराटनगर,नेपाल १९७०-७३ई), ४मैथिलीक नेनागीत (पटना, १९८८ ई), ५नेपालक आधुनिक मैथिली साहित्य (पटना, १९९८ ई), ६ प्रेमचन्द चयनित कथा, भाग- १ आऽ

महेश्वरनाथ मल्लिक १९३८-

-

परशुराम झा १९३८-

ग्राम- मेंहथ (मधुबनी), कृति- डाइमेन्शन्स ऑफ पीस इन न्यूगिनि ड्रामा,क्रिश्चियन मिस्टिक ड्रामा।

૨ (અનુવાદ), ૭ વાલ્મીકિક દેશમે (મહનાર, ૨૦૦૫ ઈ) ।૨૦૦૪- ૦ૅ પ્રસ્તુ૭૭ કુમાર સહિ �મૌન� (પ્રેમચન્દ કી કહાની- પ્રેમચન્દ, હિન્દી) ૭૭ સાહિત્ય અકાદેમી મૈથિલી અનુવાદ પુરસ્કાર।

કુલાનન્દ મિશ્ર ૧૯૪૦-૨૦૦૦

જન્મ પકડ઼ી કોઠી, સીતામઢ઼ી, વિહાર। સુવિખ્યાત કવિ, સંપાદક, સમાલોચક। પ્રકાશિત કૃતિ- તાવત

વિલટ પાસવાન 'વિહંગમ' ૧૯૪૦-

જન્મ મધુબની જિલાક એકહરથા ગ્રામમે ૧૯૪૦ ઈ મે ભેલન્હિ।

ફજલુર રહમાન હાસમી ૧૯૪૦-૨૦૧૧

જન્મ-પટના જિલાક વરાહ ગામમે। વૃત્તિ અધ્યાપક। હિન્દી કવિતા સંગ્રહ "રશ્મિ રાશિ" આ મૈથિલી કવિતા સંગ્રહ "નિર્મોહી" પ્રકાશિત।

ઓવે, મોનક

પ્નતીક્ષામે (કવિતા

સંગ્નહ), માનનક માષા

સન્વેક્ષામ, પાનો, નાળકમ૭

યૌયની કી ગ્યાનહ

કહાનિયાઁ (શ્રનુવાદ)।

૧૯૯૬મે શ્રવુ૭ક૭ામ

શ્રાળાદ- શ્રવ્દુ૭કવી

દેસનવી, ઉન્દૂસઁ મૈથિ૭િ

શ્રનુવાદપન સાહિત્યિ શ્રકાદમીક

મૈથિ૭િ શ્રનુવાદ પુનસ્કાન।

ગુમ્મનાથ ઢા

ગુમ્મનાથ ઢા "૭ોક મન્ચ" મૈથિ૭િ નાટ્ય પત્નિકાક સંચા૭ન- સમ્પાદન કેને છથિ। મૈથિ૭ીમે શ્રાધુનિક નાટકક પ્નામયન। હુનકન નાટક સભ શ્રછિ:

મધુયામિની: એકાઙ્ક નાટ્ય શૈ૭ીમે દૂટા પાત્ન, પુનુષ સંયુક્ત

પ્નમાસ કુમાન યૌયની ૧૯૪૧-૧૯૯૮

ગામ- પડિનુછ, ળિ૭ા- દનમંગા।પ્નખ્યાત કથાકાન શ્રો ઉપન્યાસકાન। પ્નમાસક પ્નકાશિત કૃતિ: કથા-પ્નમાસ, પ્નમાસક કથા, નવ ઘન ઉઠ્ય પુનાન ઘન ખસય, દદિવ૭ (કથાસંગ્નહ), શ્રમિશિપ્ત, યુગપુનુષ, હમના ૭ગા નહવ, નવાનમ્મ, નાળા પોખ્ખનિમે ક્ષોક મછની (ઉપન્યાસ)। વિમિન્નિ મહત્વપૂનામ

સાકેતાનન્દ ૧૯૪૦-

વનિષ્ઠ કથાકાન, ગામ્મનાયક (કથા-સંગ્નહ) ૭૭ સાહિત્યિ શ્રકાદેમી પુનસ્કાનસઁ સમ્માનિત। પ્નકાશિત કૃતિ: મૈથિ૭િ કથા સાહિત્યિમે ૧૯૬૨ સ� સક્નિયિ। ગોઠેક યા૭સિ_પયાસ ટા

પત્રિકાક પક્ષ ઉનહિન શ્રા સ્ત્રી તકર વનિોથી।

પાથેયઃ એકાઙ્ક નાટ્ય શૈઊમે નચતિ, મુદા પૂર્ણાઙ્કક સન વશિષતા એમે જેટત। મુખ્ય શ્રનિતા મથિઊક શ્રયોગતસિઁ દુખી બડ ગામકેં કર્મસ્થઊ વનૈત છથિ, સ્વઙ્ગ વનિોદ કરૈ છથિ।

ઊઊ-વૃહક્કરઃ એકાઙ્ક નાટ્ય શૈઊમે નચતિ। દાહિ નૌદોસઁ હ્મારઊ નમિન શ્રા મયૂ-નમિન વર્ગ સ્વતંત્રતાક પહિનહિયો શ્રા વાદો ળીવકિોપાર્ળન ઊઊ પ્રવાસ કરવા ઊઊ શ્રનિશિપ્ત છથિ।

સાતમ ચરિત્રઃ એકાઙ્ક નાટ્ય શૈઊમે નચતિ। મૈથિઊ રંગમંચપર મહિઊ શ્રનિત્રીક શ્રભાવ, પત્રિકાક સમ્પાદન। ત્રૈમાસકિ કથા ગોષ્ઠી 'સગર રાતિ દીપ ળરય' કેર પ્રારમ્ભ।૧૯૮૦- પ્રવાસ કુમાર ચૌધરી (પ્રવાસક કથા, કથા) ઊઊ સાહિત્ય શ્રકાદમી પુરસ્કારસઁ સમ્માનતિ।

કથા, નપિોર્તાળ સંસ્મરણ, યા ત્રા_વવિરણ મૈથિઊમે પ્રકાશતિ શ્રચકિાંશ પત્ર_પત્રિકામે છપઊ। પહિઊ મૈથિઊ કથા �ગ્ઊસપિર� ૧૯૬૨મે �મથિઊિહિરિ�મે પ્રકાશતિ। હિન્દિયોમે દૂ દર્ળન કથા શ્રાદિ પ્રકાશતિ। સન ૯૯મે છપઊ પહિઊ કથા_સંગ્રહ �ગ્રામનાયક� કે શ્રોહિ વર્ષ �સાહિત્ય શ્રકાદમી પુરસ્કાર। પૈઘ વાર્ય� સ� શ્રવૈવઊ વપિત્તકિ રેખ્યાંકતિ કરૈત, પર્યાવરણ કે કથા વસ્તુ વના ક� રાળકમઊ પ્રકાશન સ� પ્રકાશતિ એવં શ્રત્યંત ચર્ચતિ ઉપન્યાસ (�ડીકૂમેંટ્રી શ્રફિશન�) �સર્વસ્વાંત� ।શ્રાકાશવાણી

सातम यन्त्रिक प्रतीक्षामे पूर्वाभ्यास ध्यान भऽ जाइत अछि।

शेष नहि: आधुनिक सामाजिक पृष्ठभूमिक नाटक। पिता-माताक मृत्युक बाद अग्रजक अनुजक प्रति पितृवत व्यवहार।

आलुक छोक: पृष्ठभूमिक नाटक। विषय निम्नमध्यवर्गीय बेरोजगारी आ विवाहक दायित्वक बोझ।

जय मैथिली: पृष्ठभूमिक नाटक। मिथिलाक भाषिक-सांस्कृतिक समस्या एकर कथावस्तु अछि।

महाकवि विद्यापति: विद्यापतिक नव विश्लेषण।

क राष्ट्रीय कार्यक्रममे प्रसारित दू टा उल्लेखनीय वृत्त रूपक_ �महानन्दा अभयारण्य� पर आधारित �जंगल बोलता है� एवं झारखंड के ग्रामीण क्षेत्रक जलजीर समस्या पर आधारित वृत्तरूपक � नैना जोगिन � चर्चित एवं प्रसिद्ध ।

ંગેશ ગુંળન ૧૯૪૨-

ળન્મ

સ્થાન- પિઙ્ઘવાડ઼, મધુવની।શ્ની

ંગેશ ગુંળન મૈથિલીક પ્નથમ

ચૌવટિયા નાટક વુયવિયયિાક ઉપ્પક

છથિ ઓ હિનિકા ઉચાિતવક્તા (કથા

સંગ્નહ) ક લેલ સાહિત્ય ઓકાદમી

પુનસ્કાન ભેટલ છન્હી। એકન

અતિકિ્ત મૈથિલીમે હમ એકટા

નાથિયા પનયિય, લેક સુનૂ (કવતિા

સંગ્નહ), અન્હાન- રળોત (કથા

સંગ્નહ), પહિલ

લેક (ઉપન્યાસ), આર

ભોન (નાટક)પ્નકાશતિ। હનિ્દીમે

નાથિલિયલ કી લેક

કથાએં, મામિપદ્નક

પ્નેમશંકન સહિ ૧૯૪૨-

ગ્નામ+પોસ્ટ- ળોગિયાના, થાના- ળાલે, ળલિા

- દનભંગા।મૌલકિ મૈથિલીઃ ૧મૈથિલી નાટક ઓ

નંગમંચ,મૈથિલી ઓકાદમી, પટના, ૧૯૭૮

૨મૈથિલી નાટક પનચિય, મૈથિલી

ઓકાદમી, પટના, ૧૯૮૧ ૩પુનુષાન્થ ઓ

વદ્યિાપતિ, ઋચા

પ્નકાશન, ભાગલપુન, ૧૯૮૬ ૪મથિલિાક

વભૂિતિ ળીવન દ્દા, મૈથિલી

ઓકાદમી, પટના, ૧૯૮૭૫નાટ્યાન્વાયય, શેખ

ન પ્નકાશન, પટના ૨૦૦૨ ૬આધુનકિ મૈથિલી

સાહતિ્યમે હાસ્ય-વ્યંગ્ય, મૈથિલી

ઓકાદમી, પટના, ૨૦૦૪

૭પનપામાકિ, કન્મગોષ્ઠી, કોલકાતા

૨૦૦૫, ૮ઈક્ષણ, ઋચા પ્નકાશન ભાગલપુન

૨૦૦૮ ૯યુગસંધકિ પ્નતમિાન, ઋચા

માન્કણ્ડેય પ્નવાસી ૧૯૪૨-૨૦૧૦

ળન્મ ગ્નામઃ ગનુઆન, ળલિાઃ

સમસ્તીપુન । પ્નકાશતિ

કૃતિઃ અગસ્ત્યાયની

(મહાકાવ્ય); એકદ્નથ (કવતિા

સંગ્નહ), અક્ષન ચેતના (કાવ્ય

સંગ્નહ)। અનાયાન, હમ

કાલદિાસ (ઉપન્યાસ)। �અગ

સ્ત્યાયની� લેલ ૧૯૯૧મે

સાહતિ્ય ઓકાદમી પુનસ્કાન

પ્નાપ્ત।

टीका- वनजिनाक मैथिलीसँ हिन्दी अनुवाद आ शब्द तैयार है (कविता संग्रह)।१९८९- गंगेश गुंजन (उचितवक्ता, कथा)पुस्तक लेल साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित ।

प्रकाशन, भागलपुर २००८ चेतना समिति आ नाट्यमंच, चेतना समिति, पटना २००८। २००८ ई-श्री प्रेमशंकर सिंह, जोगियारा, दरभंगा यात्री-चेतना पुरस्कार।

देवेन्द्र झा १९४३-

गाम- चानपुरा (मधुबनी), कृति- विद्यापतिक श्रृंगारिक पदक काव्यशास्त्रीय अध्ययन, लालदास, सुधाकर झा "शास्त्री", अनुभव, वदलि जाइछ घरे टा।

डॉ भीमनाथ झा १९४५-

जन्मःकोइलख, मधुबनी, बिहार । प्रख्यात कवि, समालोचक, प्राध्यापक । �विविधा�नामक पुस्तक लेल सन् १९८८मे साहित्य अकादेमी पुरस्कारसँ सम्मानित । प्रकाशित कृतिः-त्रिधारा, वीथा, की श्रुतैए की नहि, नाम टा थिक ओएह (कविता संकलन), परिचायिका, सीताराम

महेन्द्र मलंगिया १९४६-

गाम- मलंगिया, जिला- मधुबनी । मैथिलीक सुपरिचित नाटककार, रंग निर्देशक एवं मैलोरंगक संस्थापक अध्यक्ष । लोक साहित्य पर गंभीर शोध आलेख । मैथिलीमे १३टा नाटक, १९टा एकांकी, १४टा नुक्कड़

छा, कवि चूडामणि काव्य साचना, विविधा (निबंध, आलोचना),टावर चौकसँ आदि।

आ १०टा रेडियो नाटक प्रकाशित आ आकाशवाणी सँ प्रसारित। सीनियर फेलोशिप (भारत सरकार), इंटरनेशनल थियेटर इंस्टिट्यूट (नेपाल), प्रबोध साहित्य सम्मान आदि सँ सम्मानित। संप्रति ज्योतिरीश्वर लिखित मैथिलीक प्रथम पुस्तक वर्णरत्नाकर पर शोध कार्य। श्री महेन्द्र मलंगियाक जन्म २० जनवरी १९४६ मे मधुबनी जिलाक मलंगिया गाममे भेलन्हि। मलंगियाजी मैथिली हिन्दी, अंग्रेजी आ नेपाली भाषाक जानकार आ थियेटर शिक्षण, पटकथा लेखन आ तत्सम्बन्धी शोधक फ्रीलान्स शिक्षक छथि।२००२ ई- श्री महेन्द्र

મઠગાયિા, મઠગાયિા;યાત્ની-

યેતના પુરસ્કાર। પ્રબોધ

સમ્માન ૨૦૦૫ સઁ સમ્માનતિ।

ડૉ ઁ રામ દયાલ રા કેશ, સર્લાહી, નેપા લ ૧૯૪૨-

મૈથિલી માતૃભાષા, હિન્દીક પ્રાધ્યાપક આ નેપાલીક લેખક ઈ તીનૂ ભાષા �રાકેશ�ક વ્યક્તિત્વમે એના ને મહિમાણ્ડ છૈક જે કોનહુસઁ હિનિકા ભિન્નિ નહિ કએલ જા સકૈત અછિ। ઈ વિશેષતઃ નેપાલીમે લિખૈત છથિ, મુદા લેખનક વિષય મૂલતઃ મૈથિલીએ સંસ્કૃતિ રહૈત છનિ।

ઉપેન્દ્ર દોષી ૧૯૪૩-૨૦૦૧

જન્મ સ્થાન રામપુર-કોરગામા, દરભંગા । કવિ-કથાકાર, ગીત-ગજલકાર । પ્રકાશતિ કૃતિઃ ચિન્તામાક ક્ષણમે (કવિતા સંગ્રહ)। હિન્દીમે અનેક પોથી પ્રકાશતિ। ઓડ઼યિાસઁ મૈથિલી અનુવાદ હેતુ મૃત્યુપરાન્ત સાહિત્ય અકાદેમીસઁ પુરસ્કૃત। ૨૦૦૩- ઉપેન્દ દોષી (કથા કહિની- મનોજ દાસ, ઉડ઼યિા) લેલ

ઉદયચન્દ્ર ઝા "વિનોદ" ૧૯૪૩-

જન્મ ૫ અપ્રૈલ ૧૯૪૩ ઈ। ગામ- રહિકા, મધુવની । જન્મ-ગ્રામ- દુલહા, મધુવની । પ્રકાશતિ કૃતિઃ સંક્રાન્તિ, મૌસમ અયલ પર, એહના સ્થિતિમે, ભરિ દિન ગૌના, એહિ જિનપદમે, દોહા તીન સય દૂ, કહલનિ પત્ની, સહજમીન, અપક્ષ, પ્રશ્નવાચક (કવિતા-

ઓના મૈથિલી, હિન્દી આ

અગ્ડેજીમે સેહો ૬ અનેક ૨ચના

કએને છથિ।નેપાલક ૨ાજકીય-

પ્૨જ્ઞા-પ્૨તિષ્ઠાનક

સદસ્ય �૨ાકેશ� દવ્ઠિ

વિશ્વવદ્યિાલયસઁ પીએચડી આ

અમે૨કિાસ્થતિ શ્યામ્ડયિાના

યૂનવિ૨્સટિીસઁ પોસ્ટ ડાક્ટ૨લ

૨સિ૨્ચ કએને છથિ।

ડા �૨ાકેશ�ક જન્મ ૨૫

જુલાઇ ૧૯૪૨ ઈ કડ સપ્તરી

જલિક સસિૌટયિામે ભેલ છની।

નેપાલી, મૈથિલી, હિન્દી આ

અગ્ડેજીમે મૌલકિ, સમ્પાદતિ

આ અનૂદતિ કડ કનીવ દૂ

દ૨્જન પોથી

પ્૨કાશતિ , દ૨્જનબા૨ દિશક

જ્૨મામ્ સેહો કએને છથિ। નેપાલ

પ્૨જ્ઞા પ્૨તિષ્ઠાનક

સાહતિ્ય અકાદેમી મૈથિલી અનુવાદ

પુ૨સ્કા૨।

સંગ્૨હ), યૂ૨ી (સહયોગી કવતિા

સંગ્૨હ); જાઁત (કથા

સંગ્૨હ), ઉદાસ ગાછક

વસંત (નાટક)। �માટિ

પાનિ�ક વ૨ોમ્ય

સમ્પાદક।૨૦૦૫ ઈ-શ્૨ી ઉદય

ચન્દ્૨

ઝા �વિનોદ�, ૨હકિા, મધુવ

ની;યાત્૨ી-ચેતના પુ૨સ્કા૨।

સદસ્યતા- શ્રી રામ દયાલ રાકેશ (૧૯૮૯)।

રેવતી રમણ લાલ, જનકપુર ૧૯૪૩-

મંત્રેશ્વર ઝા ૧૯૪૪-

જન્મ ૬ જનવરી ૧૯૪૪ ગ્રામ- લાલગંજ, જિલા-મધુબની મે। પ્રકાશિત કૃતિ: ઘાયલ, અન્યનિહાર ગામ, વહસલ નાતિક શોન (કવિતા સંગ્રહ); એક બટે દૂ (કથા સંગ્રહ), ઓઝા લેખે ગામ વતાહ (લલિત નિબન્ધ)। મૈથિલી કથા સંગ્રહક હિન્દી અનુવાદ �કુંડલી� નામસઁ પ્રકાશિત। દ શુલ્સ પૈરાડાઇઝ (અંગ્રેજીમે લલિત

રાજેશ્વર મિશ્ર ૧૯૪૫-

અનુવાદક, નિબિયકાર। પ્રકાશન: તમરિ સાહિત્યક ઇતિહાસ,મલ્લતા (હિન્દી અનુવાદ)।

नविन्य)। २००८ ई-श्री मंत्रेश्वर झा, लालगंज,मधुबनी यात्री-चेतना पुरस्कार। २००८- मंत्रेश्वर झा (कतेक डारि पर, आत्मकथा) पर साहित्य अकादमी पुरस्कार।

जगदीश प्रसाद मंडल

गाम-बेरमा, तमुरिया, जिला-मधुबनी। एम.ए.।कथाकार (गामक जिनगी-कथा संग्रह आ तरेगन- बाल-प्रेरक लघुकथा संग्रह), नाटककार(मिथिलाक बेटी-नाटक), उपन्यासकार(मौलाइ

नाम

महाराजाधिराज लक्ष्मीश्वर सिंह १८५८-१८९८

गाछक फूल, जीवन

संघर्ष, जीवन मरण, उत्थान-

पतन, जिनगीक

जीत- उपन्यास)।

मार्क्सवादक गहन अध्ययन।

हिनकर कथामे गामक लोकक

जिजीविषाक वर्णन आ नव

दृष्टिकोण दृष्टिगोचर होइत

अछि। विदेह सम्पादकक

समानान्तर साहित्य अकादेमी

पुरस्कार २०११ मूल पुरस्कार-

श्री जगदीश प्रसाद मण्डल

(गामक जिनगी, कथा

संग्रह)।मैथिली उपन्यास 'पंगु'

लेल साहित्य अकादमी पुरस्का

र २०२१

𑒧𑒯𑒰𑒩𑒰𑒖𑒰𑒡𑒱𑒩𑒰𑒖 𑒩𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒮𑒱𑓀𑒯 𑓑𑓘𑓖𑓐-𑓑𑓙𑓒𑓙	𑒧𑒯𑒰𑒩𑒰𑒖𑒰𑒡𑒱𑒩𑒰𑒖 𑒏𑒰𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒮𑒱𑓀𑒯 𑓑𑓙𑓐𑓗-𑓑𑓙𑓖𑓒	𑒮𑒩 𑒯𑒩𑒑𑒼𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩, 𑒁𑒪𑒲𑒑𑒜𑓃 𑒂 𑒏𑒰𑒧𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒮𑒱𑓀𑒯
		
𑒫𑒱𑒢𑒼𑒠𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 𑓑𑓘𑓙𑓕-𑓑𑓙𑓗𑓑	𑒪𑒪𑒱𑒞 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 𑓑𑓙𑓒𑓒-𑓑𑓙𑓗𑓕	𑒛𑒼 𑒩𑒰𑒧𑒥𑒩𑒝 𑒨𑒰𑒠𑒫, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪 𑒩𑒰𑒭𑓂𑒙𑓂𑒩𑒣𑒞𑒱
		
𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒑𑒲𑒨 𑒫𑒱𑒢𑓂𑒡𑓂𑒨𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒧𑓀𑒛𑒪, 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒹𑒞𑒰 𑓑𑓙𑓑𑓘-𑓑𑓙𑓘𑓒	𑒦𑒴𑒣𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪	𑒏𑒩𑓂𑒣𑒴𑒩𑒲 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 𑓑𑓙𑓒𑓑-𑓑𑓙𑓘𑓘

𑒩𑒰𑒧𑒫𑒱𑒪𑒰𑒮 𑒣𑒰𑒮𑒫𑒰𑒢

𑓑𑓙𑓔𑓖-

𑒖𑒢𑓂𑒧 𑓕 𑒖𑒳𑒪𑒰𑒃 𑓑𑓙𑓔𑓖, 𑒑𑒰𑒧-

𑒬𑒯𑒩𑒥𑒢𑓂𑒢𑒲, 𑒖𑒱𑒪𑒰 𑒐𑒑𑒛𑓃𑒱𑒨𑒰।

𑒦𑒰𑒩𑒞𑒲𑒨 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱𑒖𑓂𑒘।

𑒩𑒰𑒧 𑒕𑒣𑒰𑒝 𑒩𑒰𑒧 "𑒩𑒧𑒝"

𑒨𑒼𑒑𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒗𑒰

𑒨𑒠𑒳𑒩𑒰𑒢𑒢 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩

𑒩𑒧𑒰𑒏𑒰𑓀𑒞 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩

𑒩𑒧𑒰𑒢𑒰𑒟 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 "𑒧𑒱𑒯𑒱𑒩"

"𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒳𑒦𑒰𑒭𑒰 𑒋𑒫𑒧𑓂 𑒪𑒼𑒏𑒼𑒏𑓂𑒞𑒱 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬" 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞।

𑒑𑒖𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲, 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒏𑒰𑒩 𑓑𑓙𑓒𑓙-𑓒𑓐𑓐𑓘

𑒧𑒼𑒯𑒢 𑒦𑒰𑒩𑒠𑓂𑒫𑒰𑒖 𑓑𑓙𑓔𑓓-

𑒑𑒰𑒧- 𑒢𑒫𑒰𑒢𑒲, 𑒖𑒱𑒪𑒰- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲।

𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒧𑒳𑒐 𑒮𑒧𑒰𑒪𑒼𑒔𑒏।𑓒𑓐𑓐𑓗 𑒄- 𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒂𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒧𑒼𑒯𑒢 𑒗𑒰, 𑒦𑒰𑒩𑒠𑓂𑒫𑒰𑒖, 𑒢𑒫𑒰𑒢𑒲, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲;𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒲-𑒔𑒹𑒞𑒢𑒰 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩। 𑒣𑓂𑒩𑒥𑒼𑒡 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢 𑓒𑓐𑓐𑓘 𑒮𑒿 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢𑒱𑒞।

𑒨𑒼𑒑𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 𑓑𑓙𑓕𑓕-

𑓐𑓐𑓕- 𑒛𑒽 𑒨𑒼𑒑𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 (𑒥𑒯𑒱𑒢
𑒼𑒏𑒏𑒟𑒰- 𑒣𑒲𑒮𑒲𑒑𑒰𑒨
𑒾𑒡𑒩𑒲, 𑒁𑓀𑒑𑓂𑒩𑒹𑒖𑒲)𑒏𑒹𑒩 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨
𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠
𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩। **𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞**
𑒞𑒱: 𑒪𑒼𑒏𑒖𑒲𑒫𑒢 𑒍 𑒪𑒼𑒏
𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 (𑒢𑒱𑒥𑒢𑓂𑒡)
𑓙𑓘𑓖, 𑒣𑒩𑒱𑒧𑒱𑒞𑒰 (𑒏𑒟𑒰𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)
𑓙𑓘𑓗, 𑒤𑒏𑒲𑒩 𑒧𑒼𑒯𑒢
𑒹𑒢𑒰𑒣𑒞𑒱 (𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠) 𑓒𑓐𑓐𑓐, 𑒂𑒡𑒳𑒢𑒱𑒏
𑒡𑓂𑒨𑒨𑒢 (𑒢𑒱𑒥𑒢𑓂𑒡) 𑓒𑓐𑓐𑓒, 𑒥𑒯𑒱𑒢𑒏
𑒼𑒏𑒏𑒟𑒰 (𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠)
𑓐𑓐𑓓, 𑒮𑓂𑒢𑒹𑒯𑒪𑒞𑒰 (𑒫𑒢𑒱𑒥𑒢𑓂𑒡)
𑓐𑓐𑓖, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒏𑒰𑒩𑒱𑒞𑒰𑒏 𑒮𑒾
𑓂𑒭 (𑒢𑒱𑒥𑒢𑓂𑒡)

		૨૦૦૬, ગહવરગીત (નવિન્ય) ૨૦૦૭, લોક-સાહિત્ય ઓ શબ્દ- સમ્પદા (નવિન્ય) ૨૦૦૭, મૈથિલીક પારમ્પરિક જાતીય વ્યવસાયક શબ્દાવલી (શોધ-ગ્રન્થ) ૨૦૦૯
 હીરાનન્દ ઝા "શાસ્ત્રી" ,પત્રકાર	 દીનાનાથ ઝા, પત્રકાર	 નરેન્દ્ર ઝા, અર્થ શાસ્ત્ર-પત્રકાર "વિકાસ ઓ અર્થતંત્ર" પ્રકાશિત।
	 શરદિન્દુ ચૌધરી, પત્રકાર	

प्रेमशंकर झा, पत्रकार		राजेश्वर झा (१९२३-१९७७) जन्म- सहरसा जिलाक रसुआर गाम (आब सुपौल जिला)। कृति- मिथिलाक्षरक उद्भव ओ विकास, अवहट्ठ: उद्भव ओ विकास, मैथिली साहित्यक आदिकाल, विद्यापतिक संगीतमे वर्णित नायक-नायिका भेद एवं राग-रागिनी वर्गीकरण। महाकवि विद्यापति नाटक, शास्त्रार्थ नाटक, कन्दर्पीघाट नाटक, एकादशी, विद्याधर-कथा, उर्वशी, धर्मव्याध- कथा, मेनका।

એસ઼એન઼સત્યાર્થી

મૈથિલિક કલા આ શિલ્પકલાપર

ઉપ્યન।

નાયાક઼ૃષ્ણ ચૌધરી, શાહિ

સકાર ૧૯૨૧-૧૯૮૫

મથિલિક શાહિત્ય, આ ધુરવેયમ ોડ માતિહિતિ

ડ઼તિનાતુમે, થરુપ શ્રઓડ઼શ્થશ્છઅડ઼ આમ્મય

છઉડ઼થઉઢઅડ઼હપઢશ્થઅઘપ આઢ

મશ્થહશ્ડઅ પ્રકાશિત।

પ્રો઼ રામશરણ શર્

મા ૧૯૨૦-૨૦૧૧

વ્રિયકાન્ત મિશ્ર

શાહિત્યકાર ૧૯૨૭

-૧૯૯૪

ડૉ઼ વ્રિયકાંત મિશ્રક જન્મ

૧૦ અગસ્ત ૧૯૨૭ મંગરૌની

દ્વિજેન્દ્ર નારાયણ ઝા, સ

ાહિત્યકાર

સુરેશ્વર ઝા, રાજ

નીતિ વિજ્ઞાન

૨૦૦૧- સુરેશ્વર

ઝા (અન્તરિક્ષમે

વિસ્ફોટ- જયન્ત વિષ્ણુ

गाम - जे नव्य न्याय आ
तान्त्रिक साधनाक जन्म-स्थली
अछि- (जिला मधुबनी) मे
भेलन्हि। ओ १९४८ मे प्राचीन
भारतीय इतिहास आ संस्कृति
विषयमे इलाहाबाद
विश्वविद्यालयसँ
स्नातकोत्तर उपाधि कएलाक
बाद कतेक वर्ष धरि बिहार
सरकार आ पटना
विश्वविद्यालयसँ सम्बद्ध रहलाह
आ १९५७ ई. सँ भारतीय
पुरातत्व विभागमे काज
कएलन्हि आ ओकर
शिशुपालगढ़, कौशाम्बी, वैशाली,
हस्तिनापुर, कुम्हरार, पाटलिपु
त्र, करचिन, सोनपुर, वलिवली,
नालन्दा, राजगीर, चन्द्रावली
, आ हम्पी इत्यादिमे विभिन्न
भूमिकामे भाग लेलन्हि। हिनकर
लिखल-सम्पादित पोथी सभमे

नाम्बीकर, मराठी)लेल साहित्य
अकादेमी मैथिली अनुवाद
पुरस्कार।

अछि: वैशाली,१९५० स्कुम्हरान

एक्सकेवेशंस: १९५०-१९५७

रूपान्तर की दृष्टिमे

वैशाली ४नागेश भट्टाल

पानिभाषेन्दुशेखर प्रमिथिला

आर्ट एण्ड

आर्कटिक्चर (सम्पादित)

द्कल्चरल हेरिटेज ऑफ

मिथिला ७अनुराग

मालनावली- एक

अध्ययन द्क्षेत्र

पुरातत्त्वविज्ञान- द्पुरातत्त्व

शब्दावली।

जोगीनाथ लाल दास

लक्ष्मीकान्त झा रिजर्व बैंक गवर्नर १९१३-१९८८

एन एन झा डिप्लोमेट

नानाक कल्क देशमे नाळहूत नहळ छथि आ डी.एटी.टी मे नानाक प्रतिनिधि सेहो छलाह।

कामेश्वरनाथ झा "श्रमण" १९३८-

जन्म- ४ जनवरी १९३८, गाम कोइलख (मधुबनी)। ग्रामांस (कथासंग्रह) प्रकाशित।

नारायणानन्द झा १९४१-

रमाकान्त राय "रमा" १९४७

जन्म- माघ पूर्णिमा संवत् २००३, प्रथम रचना- टक, वाउ मासिक प्रयाग, कथा शेषांक द्वितीय गमे १९६४३, प्रकाशित ति(क) तीनटा वावाजी-(नूसीसँ थिलीमे मैथिलीमे टाउस्टायक थाक अनुवाद-१९६७ईमे, (ख) उपात, कविता संग्रह १९७८,) नागक गोआ (२००४ ईमे), (घ)

ટૈન પાઁખ્યિઃ હિઁસૈન આઁખ્યિ, કથા
ગ્રહ-૨૦૦૫, શીઘ્ર પ્રકાશ્ય-
ૃષ્ણકાન્ત મશ્રિ (વનિવિન્ય)
ાહિત્ય અકાદેમી નઈ દલ્લિી। પ્રાય
ઢ સઽ રચના (કથા-નવિન્ય
વૃતિ) મૈથલિી હિન્દીક પત્ર-
ત્રકિા, આકાશવાણી એવં
ૂરદર્શનસઁ પ્રકાશતિ પ્રસારતિ।
ાહિત્ય અકાદેમી દ્વારા આયોજતિ
વિ સમ્મેલનક આયોજનક ક્રમમે
લક ચપેટમે પડ઼દિહનિા પૈર છાવ
ાગિમા વકિલાંગ। સેવા નવિૃત
ધ્યાપક (ઉચ્ચ વદ્યાિલય)
મ્પર્ક- શ્રી
ાનવિાસ, માનારાય ટોલ પો નરહન
(સમસ્તીપુર)।

પ્નોશ્ેસન મહેન્દ્ન ૧૯૪૭-

ળન્મ: મેળહી, સુપૌઉ, વહિાન ।
પ્નસદ્દિ્ધ
કવિ, કથાકાન, આળેયક ।
વ઼ૃત્તિ: ભૂના વ઼શ્વિવદ્ધિાળ્યક
સ્નાતકોત્તન
કેન્દ્ન, સહનસામે મૈથિળિ
વિભિાગાધ્યક્ષ। પ્નકાશતિ
કૃત િસાહિત્ય અકાદેમીસઁ
પ્નાકાશતિ મોનોગ્નાશ્ઠ શૈળેન્દ્ન
મોહન ઝા । સહયોગી સંકળન-
સંકળ્પ । �નાળકમળ ળયન્તી
પ્નસંગક સંપાદન।

મહેન્દ્ન ૧૯૪૪-૨૦૦૯

ળન્મ મધુવની ળિળિક ળમસમ
ગામમે। પ્નસદ્દિ્ધ મૈથિળિ ગીતકાન
આ ગાયક।

સુભાષચન્દ્ન યાદવ઼ ૧૯૪૮-

ળન્મ ૦૫ માન્ચ
૧૯૪૮, માતૃક
દીવ઼ાનગંળ, સુપૌળમે। પૈતૃક
સ્થાન: વળવા-
મેનાહી, સુપૌઉ।ઘનદેખ્યિા (મૈથિ
ળિ કથા-સંગ્નહ), મૈથિળિ
અકાદમી, પટના, ૧૯૮૩, હાળિ (
અંગ્નેળીસઁ મૈથિળિ
અનુવ઼ાદ), સાહિત્ય઼
અકાદમી, નઈ
દિલ્ળિ, ૧૯૮૮, વીછળ
કથા (હનમિોહન ઝાક કથાક
ચયન એવં ભૂમકિા), સાહિત્ય઼
અકાદમી, નઈ
દિલ્ળિ, ૧૯૯૯, વહિાડ઼િ
આઉ (વંગળા સઁ મૈથિળિ
અનુવ઼ાદ), કસુિન સંકળ્પ
ળેક, સુપૌળ, ૧૯૯૫, ભાનત-

		विभाजन और हिन्दी उपन्यास (हिन्दी आलोचना), बिहार राष्ट्रभाषा परिषद्, पटना, २००१, राजकमल चौधरी का सफर (हिन्दी जीवनी) सारांश प्रकाशन, नई दिल्ली, २००१, बनैत-बिगड़ैत (कथा-संग्रह) २००८। मैथिलीमे करीब सत्तरिटा कथा, तीस टा समीक्षा आ हिन्दी, बंगला तथा अंग्रेजी मे अनेक अनुवाद प्रकाशित।
 सुभद्र झा १९०८-२०००	 रामावतार यादव, मैथिली भाषिकी, नेपाल १९४२-	 योगेन्द्र प्रसाद यादव, भाषिकी,सिरहा, नेपाल १९४६-

"ઙ◌ૅ૧મેશન ऑઙ મૈથિલિ
ઉગુણ"ક ઉપ્પક। ૧૯૮૬- સુભદ્ર
દા (નાતિ પત્રક
૩(તર, નવિન્ય)પર મૈથિલિક
સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કારસઁ
સમ્માનતિ।

દેશ-વદિશક ભાષાવજ્ઞાન ળત્રણમે પયાસો
આઉપ્પક દ્વારા મૈથિલિક વશિષ્ટિતાકેઁ
ઉભાગર કેનહિર। *મૈથિલિ*
ધ્વનશિાસ્ત્ર ૧૯૮૪ ઈ મે ળત્મનીસઁ
આ *મૈથિલિ સન્દ્રભ વ્યાકરણ* ૧૯૮૬ ઈ મે
વર્ણનિ આ ન્યૂયારકસઁ
પ્રકાશતિ। ૨૦૦૦ ઈમે ઉદનસઁ
પ્રકાશતિ *ભારતીય આર્યભાષા* પુસ્તક મે
સંકલતિ હનિકર મૈથિલિ ભાષા સંબંધી આઉપ્પ
વશિષ ઉલ્લેખનીય। નેપાલ રાજકીય પ્રજ્ઞા-
પ્રતષ્ઠિાનસઁ પાસાઉ લ્હાંગુ પ્રજ્ઞા-
પુરસ્કારસઁ સમ્માનતિ।

૧૯૮૮ ઈ મે ળત્મનીસઁ
પ્રકાશતિ *ફ્રેઝ ફન મૈથિલિ*
સટિક્સ આ ટ◌ૉપિક્સ ફન
નેપાલીજ
લગ્વિસ્ટિક્સ, ગોડ્સિ ફન
મૈથિલિ ઉગ્રજ- લટિનેયર એણ્ડ
કલ્ચર આ લેક્સીગ્રાફી ફન
નેપાલ (સમ્પાદતિ) પ્રકાશતિ।
નેપાલ રાજકીય પ્રજ્ઞા-
પ્રતષ્ઠિાનમે ભાષા-વભિાગક
પ્રમુખ રહિ કતોક
મહત્વપૂર્ણ કાર્યક
સમ્પાદન। નેપાલ પ્રજ્ઞા
પ્રતષ્ઠિાનક સદસ્યતા શ્રી
યોગેન્દ્ર પ્રસાદ યાદવ
(૧૯૮૪)। નેપાલ પ્રજ્ઞા
પ્રતષ્ઠિાન આજીવન સદસ્યતા
શ્રી યોગેન્દ્ર પ્રસાદ યાદવ।

ામાનન્દ હ્ા 'ામાાા' ૧૯૪૮-

ળન્મ: ૦૨ ળનવની ૧૯૪૮, શકિ્ષા- એમ.એ, પીએચ.ડી, આળીવકિા-ાાનતીય ાળિ્વ વૈક, પટના (સેવા નવિૃ્ત્ત)। **પ્ાકાશન:** ૧ નવીન મૈથળિ કવતિા,૧૯૮૨, ૨ મૈથળિ નડવ કવતિા,૧૯૮૩, ૩ મૈથળિ સાહતિ્ય આે ાાળનીત,િ ૧૯૮૪, ૪ અપ્પયિાસ૭, ૧૯૮૫, ૫ વેસાહ૭,૨૦૦૩, ૬ ાળા૧૭, ૨૦૦૫, ૭ નપિ્યાત કૈસે શુન્ કને? હનિ્દી- ાળિ્વ વૈક, પટનાક પ્ાકાશન સમ્પાદતિ ૮ મૈથળિક આામ્ાકિ કથા, ૧૯૭૮ સમીક્ષા, ૯ શ્યામાનન્દ ાચનાવ૭, ૧૯૮૧,

ાામભેયન ઠાકુા ૧૯૪૯-

શ્ાી ાામ૭યન ઠાકુા, ળન્મ ૧૮ માા્ચ ૧૯૪૯ ઈ૫૭મોહન, મધુવનીમે। વ્ાષિ્ઠ કવ,િ ાંગકા્મી, સમ્પાદક, સમીક્ષક। ાાષાઈ આન્દો૭નમે સક્ાયિ ાાગીદાાી। **પ્ાકાશતિ કૃ્ત-િ** ાહિસહન્ના, માટપિાનકિ ગીત, દેશક ાામ છ૭ સોન ચિડ઼િયા, અપૂાવા (કવતિા સંગ્ાહ), વેતા૭ કથા (વ્યંગ્ય), મૈથળિ ૭ોક કથા (૭ોકકથા), પ્ાતયિ્વની (અનુદતિ કવતિા), *ળા સકૈ છી કનિ્તુ કહિ ળાઝ*(અનુદતિ કવતિા), ૭ાખ પ્ાશ્ન અનુત્તાાત (કવતિા), ળાદૂગાા (અનુવાદ), સ્મૃતકિ ચોખ્ાા૭ ાંગ (સંસ્માાણાત્મક નવિન્ધ), આંખિ મુનને: આંખિ

ગંગા પ્ાસાદ મંડ૭ "અકે૭ા", નેપા૭ ૧૯૪૪-

પં સુન્દા હ્ા શાસ્ત્ાી ાાષ્ટ્ાયિ પ્ાતભિા પુાસ્કાાસઁ સમ્માનતિ। મથિળિાંચ૭ક કછિુ ૭ોક કથા (સંક૭ન આ સમ્પાદન) આ શીાષક શૂ૭ (અનુવાદ) પ્ાકાશતિ।

१० ળનાન્દન ह्रा ળનસીદન क्ृत

નિ્દયીસાસુ (१९१४) શ્રા

પુનર્વવિાહ (१९२६), १९८४,

११ યેનાથह्राकृत

શ્રીળગન્નાથપુરી યાત્રા (१९१०),

१९९४, १२ તેળનાથ ह्राकृत

સુર્ગાળવળિય નાટક (१९१९),

१९९४, १३ ગાસવહિારીલાલ

દાસकृत સુમતિ (१९१८), १९९६,

१४ ળીવછ મશ્રિकृत

ગામેશ્વર (१९१६), १९९६,

१५ મેટઘૉટ (મેટવાર્તા), १९९८,

१६ ગૂયય ते સત્ય ને ते શૂસ, १९९८,

१७ પુણ્યાનન્દ ह्राकृत મથિલિા

દર્પણ (१९२५), २००३, १८ યદુવર

ગયનાવલી (१८८८-१९३४) २००३,

१९ શ્રીવલ્લભ ह्रा (१९०५-

१९४०) कृत વદ્યિાપતિ વવિરણ,

२००५, २० મૈથિલી ઉપન્યાસમે

યતિ્ગતિ સમાળ, २००३। શ્રનુવાદ

લેલ ભાષા-ભારતી સમ્માન २००४-

ધ્યોલને (નવિન્ય)। શ્રનુવાદ લેલ **ભાષા-ભારતી**

સમ્માન २००३-

०४ (સોશ્રાઽશ્રાઽલ્ઇ, મૈસૂર) *ળ સમૈ*

છી, કવ્તુ કરિ ળાઉ શક્તિ ચટ્ટોપાધ્યાયક

વાંગ્લા કવતિા-સંગ્રહક મૈથિલી શ્રનુવાદ લેલ

પ્રાપ્ત। વદિહ સમ્પાદકક સમાનાન્તર

સાહતિ્ય શ્રકાદેમી પુરસ્કાર २०१२ શ્રનુવાદ

પુરસ્કાર- શ્રી ગામલોચન ઠાકુર-

(પદ્માનદીક માહી, વાંગ્લાસઁ મૈથિલી

શ્રનુવાદ, વાંગ્લા-ઉપન્યાસ - માનકિ

વંદ્યોપાધ્યાય)

૦૫ (સીઆઇઆઇએલ, મૈસૂર) છઓ

પાણિગ્રહી આઓર કટક- શકીલ મોહન

સેનાપતિ ઓડ઼િયા ઉપન્યાસક

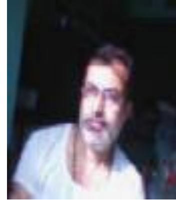
મૈથિલી અનુવાદ લેલ પ્રાપ્ત।

		
મહેન્દ્રનારાયણ રાય, ધનુષા, નેપાલ	પરમેશ્વર કાપડ઼િ, ધનુષા, નેપાલ	જયનારાયણ ઝા "જિજ્ઞાસુ", નેપાલ
		
સુરેશ ઝા, નેપાલ ૧૯૨૦-૧૯૯૫	રોહિણી રમણ ઝા ૧૯૫૦-	ડૉ. કમલાકાન્ત ભણ્ડારી ૧૯૫૨- કવીર (મૈથિલી) પર શોધ।

विनोद बिहारी लाल १९५३-

जन्म स्थान पचही, मधुबनी, बिहार। चर्चित कथाकार। सपनेँ ऊपर कथा प्रकाशित।

अरविन्द ठाकुर १९५४-

परती टूटि रहल अछि (कविता संग्रह), अन्हारक विरोधमे (कथा संग्रह), बहुरुपिया प्रदेश मे (गजल संग्रह)।

श्याम दरिहरे १९५४-

जन्म स्थान बरहा, बेनीपट्टी मधुबनी, बिहार। कवि, कथाकार। प्रकाशित कृति: सरिसोमे भूत (कथा संग्रह) अनूदित कृति: कनुप्रिया (धर्मवीर भारती)

दिनेश कुमार झा

मैथिलीक इतिहासपर ध्यान।

अशोक कुमार ठाकुर

जन्म २ जनवरी १९४४ ई। गाम वड़ागाँव (पंडौल)।

नागमंडल (नाटक-

प्रतापनारायण झा, नेपाल

	શ્રનુવાદ), નશિાંત, વસુધાક સંસાર (ઉપન્યાસ)	
 શીતલ હ્રા, નેપાલ	 ઉગ્રનાનાયણ મશ્રિ "કનક"	 ડૉ શમ્ભૂનાથ ચૌધરી ૧૯૨૦-૨૦૦૮
 ચન્દ્રકાંત હ્રા	 પંચાનન મશ્રિ	 પ્રોફેસર ગુરમૈતા પ્યોતમીશ્વરપર ઉપ્પન।

𑒧𑒯𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒮𑒱𑓀𑒯 "𑒧𑒑𑒢"

𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞 𑒗𑒰, 𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩

𑒩𑒧𑒝 𑒗𑒰 (𑓑𑓙𑓕𑓗-)

𑒩𑒔𑒢𑒰: 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒰𑒞𑓂𑒞𑒰𑒣 (𑒏𑒟𑒰-𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)- 𑓑𑓙𑓙𑓕, 𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨-𑒫𑒰𑒙𑒱𑒏𑒰 (𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰-𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)- 𑓑𑓙𑓙𑓙, 𑒁𑓀𑒏𑒰𑒪-𑒧𑒰𑒮𑒏 (𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫-𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬) - 𑓒𑓐𑓐𑓒, 𑒁𑓀𑒏𑒰𑒪-𑒧𑒰𑒮𑒏 (𑒁𑓀𑒏𑒰𑒪 𑒧𑒰𑒮𑒞)- 𑓒𑓐𑓐𑓓, 𑒧𑒝𑒱-𑒧𑒝𑒱 (𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰)- 𑓒𑓐𑓐𑓘, 𑒮𑓀𑒑 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒢: 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 (𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒫𑒱𑒦𑒰𑒑𑒏 𑒬𑒼𑒡-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰) - 𑓑𑓙𑓙𑓖, 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒢: 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 (𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒫𑒱𑒦𑒰𑒑𑒏 𑒬𑒼𑒡-𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰)- 𑓒𑓐𑓐𑓗,𑓒𑓐𑓐𑓘

વ઼ળિય઼નાથ હ્રા

"શ્રહીક ઉઉ" (ગીત-ગાળઉ સંગ્રહ

પ્રકાશતિ)।

ય઼ોગાનન્દ હીના

ાવા વૈદ્ય઼નાથ

હ્ના રમાનપન (ગાળઉ સંગ્રહ)

ળગદીશ યન્દ્ર ઠા કુર "શ્રનઉિ" ૧૯૫૦ -

મૂઉ નામ ળગદીશ યન્દ્ર

ઠાકુર, ળન્મ:

૨૭.૧૧.૧૯૫૦,સંજુશ્રાન, મધુવની ।

સેવા નવિૃત વૈક શ્રધિકાની।

મૈથઉિમે પ્રકાશતિ પોથી-૧ તોના

વ઼દ્યિ઼ાનન્દ હ્રા ૧૯૬૫-

વુદ્ધપૂર્ણમિા, ૧૯૬૫કે

કૈથનિયિાં, હ્રહ્રાપુર મધુવનીમે

ળન્મ। પનાતી ળકાઁ, વછિડ઼ઉ કોનો

પનિીત ળકાઁ, દનુશ્ચક શૂઉ

ળકાઁ (કવ઼તિા સંગ્રહ) પ્રકાશતિ ।

મૂઉત: કવ઼િ, થોડ઼ કથા ઉપ્પિઉની, ળે

શ્રપન માન્મકિ શ્રભવ઼્યિક્તકિ

ોકૃષ્ણ હ્રા ૧૯૫૦-

ન્મ ૧૦ ળુઉાઈ ૧૯૫૦

ગામ- કોરઉપ્પમે। શ્રભયિન્તાત્મક

ધ્યયઁમ છોડ઼િ માર્ક્સવાદી

ળનીતમિ સક્રયિ઼। શ્રનેક કવ઼તિ

। શ્રાઉોયનાત્મક નવિન્ધ

પ્રકાશતિ। શ્રનુવાદ એવં વ઼કિાસ

ષિયક શોધ કાર્ય઼મે નુયી।

અ૭નામે -ગીn સંગ્રહ-૧૯૭૮;

૨ યાનક શ્રોર પાન-દીન્ઘ

કવિn-

૧૯૮૯, ગીn ગંગા (ગીn સંગ્રહ)

, ગળ૭ ગંગા (ગળ૭ સંગ્રહ)।

કાનામ વેસ યન્યnિ મે૭ ।

વડિમ્વનાપૂનામ પનસ્થિnિકિ પાછૂ

ળમ્મિવાન સમાળાન્થકિ કાનામક

પ્પોળ હનિકન મૂ૭ સ઼ળન પ્રેનામા

થકિ ।

વ્રnન્ન ઉપ્પન। પ્નકઽnિ એવં

ોવનક nાદાnમ્ય વોયક અગ્નામી

વn "પ્ના n� નહિ ળે" (કવિn

ગ્રહ)।૨૦૦૮ ઈ - શ્રી હ્નેકઽષ્ણ

ાકેં કવિn સંગ્રહ �પ્ના n નહિ

�૭૭ કીન્nિનાનાયામ મસ્રિન

ાહિn્ય સમ્માન।

૩દય નાનાયામ સહિ નયકિn ૧૯૫૧-

ળન્મ-૧૯૫૧

ઈ ક૭કnામે।પહિ૭ કાવ્ય

સંગ્રહ �કવયો વદન્nિ�।

૧૯૭૧ �અમઽnસ્ય પુnનાઃ�

(કવિn

સંક૭ન) શ્રાડ �નાયકક નામ

શ્રાશીષ અનયન્નિહાન

મૂ૭

ઉપ્પન: કુમાનિ ઇચ્છા (ગળ૭ સંગ્રહ), ળંઘા ળોડી (ગળ૭ સંગ્રહ), અનયન્નિહાન શ્રાપ્પન (ગળ૭, નુવાર શ્રા કnાક સંગ્રહ), મૈથિ૭ી ગળ ૭ક વ્યાકનામ શ્રો રnિહિસ, મૈથિ૭ી વેવ પnન કાનnિક રnિહિસ, મૈથિ૭ી ગળ૭ક મેડી મેકો નન, શવ્દ-શ્રન્થ-શક્nિ

કુમાન પવન ૧૯૫૮

ામ મુનૈડ।કથા સંગ્રહ, કવિn ગ્રહ શ્રા વ્યંગ્ય સંગ્રહ શીઘ્ન નકાશ્ય। મૈથિ૭ીમે ૧૯૮૦ ઈ સઁ નિ૭ ઉપ્પન। ૨૦૦૮ ઈ સઁ દસ સા૭ ીn મંગાક વાદ પુનઃ નયનાક દોસન ાઈક પ્નાનમ્ભ।

जीवन� (नाटक)। १९७४ मे �एक छल राजा� �नाटकक लेल� (नाटक)। १९७६-७७ �प्रत्यावर्तन� �रामलीला�(नाटक)। १९७८मे जनक आऽ अन्य एकांकी। १९८१ �अनुत्तरण�(कविता-संकलन)। १९८८ �प्रियवंदा� (नाटिका)। १९९७-�रवीन्द्रनाथक बाल-साहित्य�(अनुवाद)। १९९८ �अनुकृति�- आधुनिक मैथिली कविताक बंगलामे अनुवाद, संगहि बंगलामे दूटा कविता संकलन। १९९९ �अश्रु ओ परिहास�। २००२ �खाम खेयाली�।

गजेन्द्र ठाकुर आ आशीष अनचिन्हार (सम्पादन): मैथिली प्रतिनिधि गजल, मैथिली गजल: आगमन ओ प्रस्थान बिन्दु (गजलक आलोचना-समालोचना-समीक्षा)

२००६मे �मयममपुरुष एकवचन�(कवतिा संग्रह। २००८ ई मे नाटक "नो एण्ट्री: मा प्रवशि" सम्पूर्णा रूपेँ "वदिह" ई- पत्रकिामे धारावाहकि रूपेँ ई-प्रकाशति भए एकटा कीर्तमिान बनेलक।२००८ ई-श्री उदय नारायण सहि �नचकिता�कैं नाटक नो एण्ट्री: मा प्रवशि लेल कीर्तनिारायण मशि्र साहति्य सम्मान।

कीर्तनिाथ झा १९५५-

कृत: मैथिली भावानुवाद

महेन्द्र हजारी

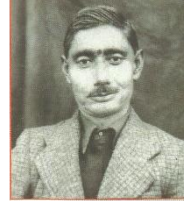
स्व. चन्द्रकान्त मशि्र, शास्त्री, दरभंगा

સ્વ઼ મહેન્દ્ર ણારાય઼ ઞ્ઞ હ્રા, વેણૈળા, મધુવણી

સ્વ઼રાળકુમાર મ૭૭િક, સોહરાય઼ (પોપ્પરૌિણીડ઼ા), મધુવણી

૭ક્ષ્મીપતિ સિંહ

શુ૭યન્દ્ર મિશ્ર ર મામ

કશિોરણાથ હ્રા

ગ્રામ- વ઼િટ્ઠો, પો

સરસિવપાહી, મધુવણી। "૭ેકવેદ"

પોથી પ્રકાશતિ।

સૂર્યણારાયઞ્ઞ હ્રા "સરસ"

પોથી "મૈથિ૭િ શ્રી સીતારામયરતિમારસ"

પ્રકાશતિ।

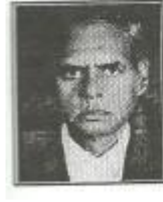
𑒏𑒪𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒦𑒙𑓂𑒙

𑒏𑒰𑒢𑓂𑒯 𑒣𑒩 𑒅𑒠𑒰𑒮 𑒯𑒧𑒩 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒑𑒖𑒪 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯

𑒠𑒨𑒰𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰

𑒑𑒰𑒧 𑒢𑒰𑒑𑒠𑒯, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒩𑓀𑒑𑒧𑓀𑒔 𑒧𑒱𑒟𑒱-𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏, 𑒏𑒼𑒪𑒏𑒰𑒞𑒰।

𑒛𑒼 𑒮𑒳𑒡𑒰𑒏𑒩 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲 𑓑𑓙𑓔𑓖-

𑒖𑒢𑓂𑒧 𑓑𑓕 𑒧𑒰𑒩𑓂𑒔 𑓑𑓙𑓔𑓖 𑒃। 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒣𑒼𑒟𑒲: 𑒏𑒰𑒖𑒩, 𑒞𑒲𑒢 𑒩𑓀𑒑 𑒞𑒹𑒩𑒯 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩 (𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒣𑓀𑒛𑒲 𑒖𑒲 𑒕𑒪𑒰 (𑒣𑓂𑒩𑒯𑒮𑒢), 𑒫𑒲𑒩 𑒨𑒼𑒠𑓂𑒡𑒰 𑒮𑒳𑒦𑒰𑒭 (𑒢𑒰𑒙𑒏)।

𑒮𑓂𑒫. 𑒔𑒳𑒢𑒔𑒳𑒢 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩, 𑒩𑒯𑒱𑒏𑒰, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲।

𑒮𑒞𑓂𑒨𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒪𑒰𑒪 𑒏𑒩𑓂𑒝

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒪𑒰

𑒪𑒹. 𑒏𑒩𑓂𑒢𑒪 𑒧𑒰𑒨𑒰𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰 𑓑𑓙𑓔𑓕-

મથિલિ નાળ્યક આન્દોલન

કન્મી।

ળન્મ ૧ અપ્રૈલ ૧૯૪૫ ઈ.।

ગામ- ગ્નામ (મધુવની)। ળકન

નાની ચનુન હોર (મૈથિલિ લેક

કથા સંગ્નહ) પ્નકાશિત। વિદેહ

સમ્પાદકક સમાનાન્તન

સાહિત્ય અકાદેમી પુનસ્કાન

૨૦૧૧ વાલ સાહિત્ય પુનસ્કાન-

લેક માયાનાથ ઝા (ળકન નાની

ચનુન હોર, કથા સંગ્નહ)

શ્યામ કિશોન સહિ

સચ્ચિદ્નનાથ ઝા

મથિલિ લેક ચિત્નકલા

કાશીનાથ ઠાકુન

ગ્રામ સન્વસીમા

राजेन्द्र विमल, जनकपुर, नेपाल १९४९-

मैथिली, नेपाली आ हिन्दी भाषाक प्राज्ञ विमल शिक्षाक हकमे विद्यावारिधि (पीएचडी)क उपाधि प्राप्त कएने छथि।कम्मो लिखिकऽ यथेष्ट यश अरजनिहार डा. विमलक लेखनीक प्रशंसा मैथिलीक सङ्गसङ्ग नेपाली आ हिन्दी साहित्यमे सेहो होइत रहलनि अछि। त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गत राराव कैम्पस, जनकपुरधाममे प्राध्यापन कएनिहार

नरेश कुमार विकल १९५०-

जन्म २७ जुलाइ १९५० भगवानपुर देसुआ (समस्तीपुर)। काव्य- अरिपन, महुआ मदन रस टपकय, विनि बाती दीप जराय। कथा-संग्रह- भागि गेल दर्दक स्वाद। उपन्यास- टहकैत टीस। नाटक- योग्यतार प्रौढ़।

जनक किशोर लाल दास

डा. वसिष्ठक पूर्ण नाम राजेन्द्र झा छथिन्ह। हिनक जन्म २६ जुलाई १९४९ ई. केँ भेल अछि। साहित्यकारक नव पीढ़ीकेँ निरन्तर उत्प्रेरित करबाक कारणे ई डा. धीरेन्द्रक बाद जनकपुर-परिसरक साहित्यिक गुरुक रूपमे स्थापित भऽ गेल छथि।

कृष्णचन्द्र झा "मयंक"

उदयनाथ झा "सागर" १९५३-

"उचरा विसू कौआ" मैथिली कविता संग्रह प्रकाशित।

रघुवीर मोची

𑒬𑒰𑒩𑒠𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒠𑒰𑒮 "𑒣𑒩𑒱𑒧𑒪"

𑒬𑒬𑒱𑒫𑒲𑒩 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩 "𑒬𑒬𑒱" 𑓑𑓙𑓔𑓖-

𑒮𑒳𑒩𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒢𑒰𑒟

𑒁𑒧𑒩𑒢𑒰𑒟

𑓑𑓙𑓗𑓕 𑒆. 𑒧𑒹 "𑒏𑓂𑒭𑒰𑒧𑒱𑒏𑒰" 𑒪𑒒𑒳𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞। 𑒯𑒰𑒮𑓂𑒨 𑒏𑒟𑒰𑒏𑒰𑒩।

𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩

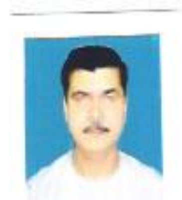

𑒅𑒠𑒨𑒢𑒰𑒟 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩

નાળાનામ સહિ નાઠૌ ન, યનુષા	વૈદ્યનાથ વમિઊ ૧૯૫૫-	ડૉ વાસુકીનાથ હા ૧૯૪૦-
		
ળતિન્દ્ન મશ્નિ "ળીવન"	વીપેન્દ્ન નાનાયમ હા	ીપેન્દ્ન હા ૧૯૫૬- ીનૂ હા પન ઉપ્પન।
		
વૈકુામ્ડ હા ૧૯૫૪- પતિ- સ્વન્ગીય નામયન્દ્ન હા, ળન્મ- ૨૪ - ૦૭ - ૧૯૫૪ (ગ્નામ- મનવાડ઼ા, ળિઊ- દનભંગા), શક્ષિા-	વૈકુામ્ડ હા	વદ્યિાનન્દ હા 'પઞ્ ળીકાન' ૧૯૫૭- ળન્મ- ૦૯૦૪૧૯૫૭,પામ્ડુઆ, નૌઊ, કકનૌડ઼(મધુવની), નશાઢ્ય(પૂન્ ામયિા), શવિનગાન (અનાયિા)

स्नातकोत्तर (अर्थशास्त्र),

पेशा- शिक्षक।

मैथिली, हिन्दी तथा अंग्रेजी भाषा मे लगभग २०० गीतक रचना। गीत हा पर आधारित नाटक "हास्यरसशिरोमणि गीत हा तथा अन्य कहानी" क प्रकाशन।

एकर अलावा हिन्दीमे लगभग १५ उपन्यास तथा कथाक प्रकाशन।

आ सम्प्रति पूर्णिया। पिता स्व. धौत पञ्जीशास्त्र मातृतामह पञ्जीकार मोदानन्द झा, शिवनगर, अररिया, पूर्णियाँ। पितामह-स्व. श्री भिखियाँ झा। पञ्जीशास्त्रक दस वर्ष धरि १९७० ई.सँ १९७९ ई. धरि अध्ययन, २२ वर्षक वयससँ पञ्जी-प्रबंधक संवर्द्धन आ संरक्षणमे संलग्न।

कृति- पञ्जी शाखा पुस्तकक लिप्यंतरण आ संवर्द्धन।

महेन्द्र नारायण कर्ण

डॉ. विश्वेश्वर मिश्र

अर्जुन नारायण चौधरी

નગેન્દ્ર

ાળલકાર।

મહેન્દ્ર મિશ્ર, નેપાળ

કમળ કાંત ઝા ૧૯૪૩-

મહાપ્રકાશ ૧૯૪૬-

જન્મ: વનગાંવ, સહરસા, બિહાર।

વરિષ્ઠ કવિ ઓ કથાકાર।

પ્રકાશિત કૃતિ: કવિતા

સંઝવા, સંગ સમય કે (કવિતા

સંગ્રહ)। કીર્તિનારાયણ મિશ્ર

સાહિત્ય સમ્માન ૨૦૧૦ ઈ- શ્રી

છત્રાનન્દ સિંહ ઝા ૧૯૪૬-

અયોધ્યાનાથ ચૌધરી, ધનુષા, નેપાળ ૧૯૪૭-

મૂળત: કવિક રૂપમે પરિચિત

છથિ। નેપાળક આધુનિક

કવિતાક ક્ષેત્રમે હિનક નામ

ઉલ્લેખનીય અછિ। શ્રી

ચૌધરીક ઉપ્પનમે માનવીય

સંવેદનાક પ્રતિબિમ્બ પાઓલ

महाप्रकाश (कविता संग्रह �संग समय के�)।

जाइत अछि। कविताक संग कथा आ निबन्धमे सेहो ई कलम चलबैत छथि। श्रृङ्खलाबद्ध उपन्यास हिनक विशेषता थिकनि ।यनुषा जीवक दुहबी गामक रहनिहार श्री चौधरीक जन्म द अक्टुबर १९४७कऽ मे छनि। हिनक क्षितिजक ओहपार नामसँ एक कविता-संग्रह प्रकाशित छनि।

वैद्यनाथ झा 'विदित'

सियाराम झा "सरस" १९४८-

जन्म स्थान मेंहथ, मधुबनी बिहार। प्रसिद्ध गीतकार, बादमे कथा उपन्यास प्रारम्भ केलनि। प्रकाशित

अग्निपुष्प १९४८-

जन्मः तरौनी, दरभंगा। मूलनाम : महेन्द्र झा। मैथिलीमे सहस्त्रबाढ़ु कविता संग्रह प्रकाशित। मुक्ति प्रसंगक अनुवाद प्रकाशित।

कृति आँगुर भरि सगरहाथ, शोणितक ओल सूत्रक चन्दक (कथा संग्रह)।

वामपंथी आन्दोलनमे सक्रिय। पत्रिका, सम्वाद आदि पत्रिकाक सम्पादन । वामपंथी विचारधाराक सशक्त कवि।

मधुकान्त झा १९४९-

वीणू भाइ

सत्यानन्द पाठक

योगीनाथ

कुमार १९५१-

राम भरोस कापड़ि भ्रमर, धनुषा, नेपाल १९५१-

जन्म-बघचौरा, जिला धनुषा (नेपाल)।वर्तमानकोठी: श्री

𑒢𑒰𑒩𑒞 𑒡𑒳𑒿𑒂 (𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰

𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒢𑒯𑒱, 𑒂𑒫 𑒢𑒯𑒱 (𑒠𑒲𑒩𑓂𑒒

𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰), 𑒞𑒼𑒩𑒰 𑒮𑓀𑒑𑒹 𑒖𑒋𑒫𑒾 𑒩𑒹

𑒏𑒳𑒖𑒫𑒰 (𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲

𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲

𑒣𑒙𑒢𑒰, 𑓑𑓙𑓘𑓔), 𑒧𑒼𑒢𑒏 𑒣𑒒𑒻𑒞

𑒁𑒨𑒩 (𑒑𑒲𑒞, 𑒑𑒖𑒪

𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯, 𑓑𑓙𑓘𑓓), 𑒁𑒣𑓂𑒣𑒢

𑒁𑒢𑒔𑒱𑒢𑓂𑒯𑒰𑒩 (𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰

𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯, 𑓑𑓙𑓙𑓐 𑒄), 𑒩𑒰𑒢𑒲

𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒰𑒫𑒞𑒲 (𑒢𑒰𑒙𑒏), 𑒋𑒏𑒙𑒰

𑒂𑒍𑒩

𑒫𑒮𑒢𑓂𑒞 (𑒢𑒰𑒙𑒏), 𑒧𑒯𑒱𑒭𑒰𑒮𑒳𑒩

𑒧𑒳𑒩𑓂𑒠𑒰𑒫𑒰𑒠 𑒋𑒫𑓀 𑒁𑒢𑓂𑒨

𑒢𑒰𑒙𑒏 (𑒢𑒰𑒙𑒏

𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒁𑒢𑓂𑒞𑒞𑓁 (𑒏𑒟𑒰-

𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞𑒱

𑒫𑒲𑒔 𑒩𑒧𑒰𑒅𑓀𑒠𑒰 (𑒮𑒰𑓀𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞𑒱𑒏

𑒢𑒱𑒫𑒢𑓂𑒡 𑒮𑒖𑒏

𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒫𑒮𑒱𑒩𑒪-𑒫𑒮𑒱𑒩𑒪

𑒮𑒢 (𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰-

સંગ્રહ), જનકપુર એક યાત્રિ (મિથિલા પેંટિંગ્સ), એક નાટ્યઃ જટ-જટિન (અનુસન્ધાન)। નેપાલ પ્રજ્ઞા પ્રતિષ્ઠાનક સદસ્યતા- શ્રી રામ ભરોસ કાપડિ 'ભ્રમર' (૨૦૧૦)।

ધીરેન્દ્રનાથ મિશ્ર

શિવેન્દ્રલાલ કર્ણ, ધનુષા, નેપાલ ૧૯૫૧-

ઉચ્ચકસઁ અધિક શિક્ષકક રૂપમે પરિચિત આ પ્રતિષ્ઠિત છથિ। ત્રિભુવન વિશ્વવિદ્યાલયઅન્તર્ગતરા રા વ કૈમ્પસ, જનકપુર-ધામક સહ-પ્રાધ્યાપક શ્રી કર્ણક ઐતિહાસિક વિષય-વસ્તુપર લિખલ કતોક ઉચ્ચ મૈથિલી, હિન્દી આ

બ્રહ્મદેવ લાલ દાસ

અગ્ઙેજી ભાષામે પ્નકાશતિ અછિ।

સ્વાન્ત-સુખાય ઈ કહિયો કાઉકડ કવતિા-

કથા સેહો ઉખ્પિ ઊન છથિ। હનિક ઉખ્ન

ળ્ઞાનવન્દ્ધક, ળાનકાનીમૂઉક એવં

સોહાનએઉ નહૈત અછિ। દેખ્ઉાપન વુહ્ના

ળાશ્ત અછિ ળે ઈ હનિક ગમ્ભીન અધ્યયનક

પનમ્મિતિ થિક ।સામાળકિ તથા સાહત્યિકિ

સઙઘ-સંસ્થાસભમે સેહો સક્નયિ પ્નાધ્યાપક

કન્નામક ળન્મ યનુષા ળભિાક દેવડીહા ગામમે

૨ ળનવની ૧૯૫૧ ઈ કડ ભેઉ છની।

યમ્ઙેશ્વન ઘ્ગાત

ગામ- પટ્ટીટોઉ, ળલિા મધુવની।

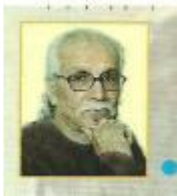
ઉઘુકથા ઉઉ યન્યતિ પ્નશંસતિ।

દયાકાન્ત ઝા

ગળેન્દ્ન નાનાયણ સહિ, નેપાઉ

 પદ્મશ્રી શ્રી ગળે ન્દ્ર નારાયણ સહિ	 હરિકાન્ત ઝા	 ન્દ્રનારાયણ ઝા
 પ્રવાસી સાહિત્યાઉ કાર	 સીતારામ સહિ	 ુણાનન્દ મશ્રિ
 શૈલેન્દ્ર કુમાર ઝા ૧૯૫૨-	 રવિશંકર શ્રીનિવાસ ૧૯૫૩ -	 અશોક ૧૯૫૩-

ળન્મ સ્થાન હ્નપુિર, વક્શી ટોલ, મધુવની વહિાર। પ્રકાશતિ કૃતાિ: શ્રાનેહ શ્રવનેહ, દશમ ધ્રુટ્ટી (કથા સંગ્રહ), ઇકોનોમકિ હસ્ટ્રિી ઑફ મથિલિ (શ્રંગ્રેળી)।

ળન્મ સ્થાન ઊહ્ના મધુવની, વહિાર। ચર્ચાતિ કથાકાર શ્રો શ્રાલોચક। ગીત શ્રો કવતાિ સેહો કહયિો કાલ લખ્તિ છથ।િ પ્રકાશતિ કૃતાિ: ત્રકિોણ, શ્રદહ્ન, ગાછ-પાત, ગામક લોક (કથા સંગ્રહ)।

ળન્મ સ્થાન ‌હ્ના, મધુવની, વહિાર। ‌ર્ચાતિ કથાકાર, કવ ‌ો સમ્પાદક। પ્રકાશતિ કૃતાિ: ‌ક્રવ્યૂહ (કવતાિ સંગ્રહ) ‌ાકિોણ (સહયોગી કથા ‌ગ્રહ), શ્રોહ નાિતકિ જોર (કથા-‌ગ્રહ), માતવર (કથા સંગ્રહ)।

વજિતાિ શ્રાનન્દ ૧૯૫૩-

ળન્મ: શવિનગર, મધુવની, વહાિર। ચર્ચાતિ કવ,િ કથાકાર, સંપાદક। પ્રકાશતિ કૃતાિ ટૂટા ઉપન્યાસ ટૂટા સમીક્ષા, તીન ટા કથ

કેદાર કાનન ૧૯૫૯-

ળન્મ સ્થાન સુપૌલ, વહિાર। ચર્ચાતિ કવ,િ કથાકાર શ્રો સંપાદક। પ્રકાશતિ કૃતાિ: શ્રકાર સેન શવ્દ (કવતાિ સંગ્રહ), શ્રનૂદતિ કૃતાિ નાળા નામ મોહ્ન

ડૉ. શશનિાથ ઝા ૧૯૫૪-

ગામ-દીપ, ળલાિ- મધુવની। મૈથલિી, વાંગ્લા, નેવારી શ્રા દેવનાગરી પાંડુલપિકિ વશિષજ્ઞ। સાહત્યિ શ્રકાદમીક ભાષા

સંગ્રહ, ટૂટા ગીત-ગજલ સંગ્રહ શ્રી યાત્રિ કથા-સંગ્રહ પ્રકાશિત।૨૦૦૬- વિભૂતિ આનન્દ (કાઠ, કથા)મૈથિલી લેલ સાહિત્ય અકાદમી પુરસ્કાર ।

ન્યાય, પ્રાયશ્ચિત। સમ્પાદન સંકલ્પ, ભારતી મંડન (પત્રિકા)।

સમ્માન ૨૦૦૭ કુલસચિવ શ્રા મધ્યકાલીન સાહિત્ય લેલ।

યનુન્યન ઝા

ગામ- વિશૌલ। "વાક્યાર્થવિચાર નમ્" લેલ શ્રીવાગીશ્વરીપુરસ્કાર પુરસ્કાર ૨૦૧૦ પ્રાપ્ત।

શિવકાન્ત પાઠક

ડૉ યોગેન્દ્ર પાઠક "વિયોગી" , વૈજ્ઞાનિક

"વિજ્ઞાનક બાતકહી" પ્રકાશિત।

નાળનન્દ ઝા

૨૦૦૬- નાળનન્દ ઝા (કાઉવેઉ- સમનેશ મળુમદાન, વાંગાઉ)ઉઉ સાહિત્ય શ્રકાદેમી મૈથિલી શ્રનુવાદ પુરસ્કાન।

શ્રાદ્યાનાથ ઝા "નવીન"

ચમઉાસ ૧૯૫૬-

ધંત્નાથ મશ્નિ

દગિમ્વન ઠાકુન

ામેશ ઝા ૧૯૫૦-

કન્દ્નપનાનાયમ ઉા ઉ કનામ

શૈઉન્દ્ન શ્રાનન્દ ૧૯૫૫-

કમઉાકાંત ઝા

ધ્યક્ષ, મૈથિલી શ્રકાદેમી, પટના

લલન પ્રસાદ ઠાકુર ૧૯૫૧-૧૯૯૫

જન્મ ૫ ફરવરી ૧૯૫૧ મુંગેર મે શ્રીમતી સુભદ્રા દેવી આ શ્રી હીરાનંદ ઠાકુરક દ્વિતીય બાલક। હિનક ગ્રામ- સમૌલ,જિલા- મધુબની। સિવિલ ઇંજીનિયર, ટાટા સ્ટીલમે ચાકરી। પ્રકાશ ઝાક ફિલ્મ "કથા માધોપુર કી" મે મુખ્ય ભૂમિકા। નાટકકાર આ મંચ અભિનેતા। હુનક લિખલ કિછુ પ્રસિદ્ધ મૈથિલી નાટક છન્હિ :-બડકા સાહેબ,મિસ્ટર નીલ કાકા, લેબિયા મનિયાઈ,વકલોલ આદિ આ અંત।

ડૉ. કમલાનન્દ ઝા

લોકનાથ મિશ્ર

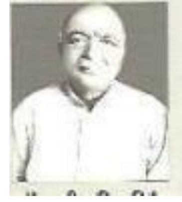
डॉ रवीन्द्र कुमार चौधरी १९६६-

जन्म:५ मार्च १९६६ ई. गणपतगंज, सुपौल। मैथिलीक प्राध्यापक। रक्षामंत्रीक पदक आ विहार आ झारखण्ड सरकार द्वारा पुरस्कृत। झारखण्डक मैथिली आन्दोलनमे अग्रगामी।

अशोक अविचल

जन्म- ५ जनवरी १९६७, गाम- रहुआ संग्राम, जिला मधुबनी। मैथिली प्राध्यापक। रचना: एक बनू नेक बनू (लघु नाटक), मैथिली भाषा: सर्वेक्षण आ विश्लेषण, हमरा देशक भागमे (मैथिलीक प्रथम असंगत नाटक), सम्पादन: झारखण्डक सनेस, कचोट (नौ अंक), झारखण्ड वाणी (हिन्दी साप्ताहिक), सम्मान: अन्तर्राष्ट्रीय मैथिली सम्मेलनमे सम्मान (२०००), परमहंस लक्ष्मीनाथ गोस्वामी समिति सम्मान (२००८)

डॉ श्रीपति सिंह १९४४-

"उमंग-तरंग" कविता-संग्रह प्रकाशित।

ડ઼ૉ ઉમાકાન્ત

મૈથિલિ વ્યંગ્ય-આક્ષેપ્ક પોથી "અપન ચાન" પ્રકાશિત।

સુશીલ ૧૯૪૨-

અસ્મિતા (લઘુકથા સંગ્રહ), મામતી (નાટક) પ્રકાશિત।

શ્રીદેવ

લ નામ- વાગેશ્વર ઝા। કથા-સંગ્રહ "હલિકોર", નાટક "લેહક ડના", ગીત-પ્રબન્ધ "પુલેમા" પ્રકાશિત।

સુકાંત સોમ ૧૯૫૦-

જન્મ દરભંગા જિલાક તરૌની ગામમે ૧૯૫૦ ઈ મે ભેલન્હિ। વી એ પાસ કએ ઈ પટનાક દૈનિક �જનશક્તિ�ક સહાયક સમ્પાદક છલાહ । શ્રેય નવ ભારત

ડ઼ૉ દેવકાંત મિશ્ર ૧૯૫૨-

પિતા કવિચૂડામણિ પં કાશીકાંત મિશ્ર "મધુપ", "વેનીપુર અનુભાષ્ડમે મૈથિલિ" પોથી પ્રકાશિત।

ડ઼ૉ નિત્યાનન્દ લાલ દાસ

પિતા સ્વર્ગીય સૂર્યનારાયણ દાસ। શ્રીનવિસિંગ કૉલેજ, શ્રીનવિસિંગ સઁ અંગ્રેજી વિભાગાધ્યક્ષ પદસઁ

𑒙𑒰𑒃𑒧𑓂𑒮, 𑒣𑒚𑒢𑒰𑒧𑒹। 𑒫𑓂𑒨𑒫𑒮𑓂𑒟𑒰𑒮𑒿
𑒁𑒣𑒢 𑒣𑒻𑒞𑒵𑒏 (𑒣𑒱𑒞𑒰 𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒲𑒖𑒲) 𑒑𑓂𑒩𑒰𑒧
𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒏𑒩𑒥𑒰𑒏 𑒞𑒟𑒰 𑒏𑒟𑒰 𑒪𑒱𑒐𑒥𑒰𑒧𑒹
𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒨𑒬 𑒁𑒩𑓂𑒖𑒢 𑒏𑒋𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒁𑒕𑒱।
𑒫𑒩𑓂𑒞𑒧𑒰𑒢 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱 𑒮𑒰𑒧𑒰𑒖𑒱𑒏
𑒫𑒱𑒭𑒨𑒮𑒿 𑒮𑒧𑓂𑒥𑒠𑓂𑒡
𑒫𑓂𑒨𑓀𑒑𑓂𑒨𑒰𑒞𑓂𑒧𑒏, 𑒮𑒩𑒪 𑒦𑒰𑒭𑒰𑒧𑒹 𑒪𑒱𑒐𑒪
𑒢𑒫 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒯𑒱𑒢𑒏 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒞𑒰 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱।
𑒑𑒰𑒧𑒒𑒩𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒫𑒱𑒭𑓂𑒙 𑒞𑒠𑓂𑒦𑒫 𑒬𑒥𑓂𑒠
𑒋𑒫𑓀 𑒥𑒱𑒧𑓂𑒥 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒧𑒹 𑒏𑓂𑒩𑒧𑒯𑒱 𑒮𑒱𑒠𑓂𑒡
𑒕𑒟𑒱।

𑓑𑓙𑓘𑓙 𑒧𑒹 𑒁𑒫𑒏𑒰𑒬𑒣𑓂𑒩𑒰𑒣𑓂𑒞।
𑒛𑒼. 𑒮𑒳𑒩𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒗𑒰 "𑒮𑒳𑒧𑒢"𑒏
𑒮𑓀𑒨𑒼𑒖𑒏𑒞𑓂𑒫𑒏
𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨𑒏𑒰𑒪𑒧𑒹 "𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲
𑒣𑒩𑒰𑒧𑒩𑓂𑒬𑒠𑒰𑒞𑒵 𑒮𑒧𑒱𑒞𑒱"
(𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲, 𑒠𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲)𑒏
𑒮𑒠𑒮𑓂𑒨। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 𑒮𑒦
𑒖𑒹𑒢𑒰 𑒫𑒙𑒳𑒏, 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒑; 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰
𑒧𑒱𑒯𑒱𑒩, 𑒣𑒚𑒢𑒰; 𑒮𑓂𑒫𑒠𑒹𑒬, 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰;
𑒣𑒯𑒳𑒿𑒔, 𑒣𑒚𑒢𑒰 𑒂 𑒣𑒩𑒞𑒲
𑒣𑒩𑒰𑒑, 𑒁𑒩𑒩𑒱𑒨𑒰𑒧𑒹 𑒩𑒔𑒢𑒰
𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞। 𑓑𑓙𑓖𑓗 𑒄 𑒮𑒿
𑒩𑒰𑒭𑓂𑒙𑓂𑒩𑒲𑒨 𑒮𑓂𑒫𑒨𑓀𑒮𑒹𑒫𑒏 𑒮𑓀𑒒 𑒧𑒹
𑒮𑒏𑓂𑒩𑒱𑒨। 𑒣𑓂𑒩𑒰𑓀𑒞𑒲𑒨 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒢𑒱𑒡𑒱
२००४ 𑒡𑒩𑒱 𑒖𑒱𑒪𑒰
𑒮𑒩𑒮𑓀𑒒𑒔𑒰𑒪𑒏।
𑒖𑒹𑒣𑒲𑒂𑒢𑓂𑒠𑒼𑒪𑒢𑒧𑒹 𑒪𑒼𑒏𑒞𑓀𑒞𑓂𑒩
𑒮𑒹𑒢𑒰𑒢𑒲। 𑒛𑒼. 𑒋𑒣𑒲𑒖𑒹 𑒁𑒥𑓂𑒠𑒳𑒪
𑒏𑒪𑒰𑒧𑒏 𑒁𑓀𑒑𑓂𑒩𑒹𑒖𑒲
𑒣𑒼𑒟𑒲 "𑒃𑒑𑓂𑒢𑒰𑒃𑒙𑒹𑒛 𑒧𑒰𑒃𑒝𑓂𑒛𑓂𑒮"𑒏
𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 "𑒣𑓂𑒩𑒖𑓂𑒫𑒪𑒱𑒞

પ્ગળ્ગા" નામસઁ અનુવાદ।
સાહિત્ય અકાદેમી મૈથિલિ
અનુવાદ પુગસ્કાગ ૨૦૧૦- ડૉ
નિત્યાનન્દ લાલ
દાસ- (ફ્રાગ્નાસ્ટેડ મારમ્યુડસ-
ડૉપ્પીઝ કલામ, અંગ્રેજી)
કેલ।

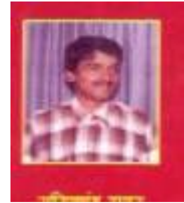
ગાજનાથ મિશ્ર ૧૯૫૦-

"અ વર્ડસ આર વ્યૂ ઑન મિથિલા" પ્ગકાશિત।

પશુપતિનાથ ઝા, મહોત્તરી, નેપાલ ૧૯૫૪-

હિનક ઉપ્પન વિશ્લેષણાત્મક હોઇત અછિ આ સમ્વદ્ધ વિષયમે નીકજકાઁ જાનકાગી દૈત અછિ। વિભિન્ન પત્ર-પત્રિકામે હિનક ઉપ્પ-ગચના વગોવગિ દેખવામે અવૈત ગહૈછ।ગાગાવ કૈમ્પસ, જનકપુગધામમે મૈથિલિ વિષયક પ્રાધ્યાપનમે સંલગ્ન શ્રી ઝા

અગવિન્દ્ર ઠાકુર ૧૯૫૪-૨૦૦૯

જન્મ ૧૩ સિતમ્વગ ૧૯૫૪ ઈકેઁ કટિહાગ જિલાક સમેલી ગામમે ભેલન્હિ। ૧૯૮૨ ઈમે હિન્દી સાહિત્યમે સ્નાતકોત્તગ કેલાક વાદ નવમ્વગ '૮૩ સઁ નવમ્વગ '૮૪ ધગિ "સુવહ" હિન્

મૈથિલીસમ્બન્ધી સંગઠનાત્મક ગતિવિધિસઁ સેહો જુડલ છથિ। મૈથિલી ભાષાક વિલોન્મુખ અવસ્થામે રહલ અપન લિપિ તિરહુતામે વિશિષ્ટતા રખનિહાર સ્રી હા એકર સંરક્ષણ-સમ્વર્દ્ધનક દિશામે સેહો ક્રિયાશીલ છથિ।પ્રાધ્યાપક હા મૈથિલી મહાકાવ્યમે રસ નિરૂપણ વિષયપર વિદ્યાવારિધિ કએને છથિ આ શિક્ષા તથા કાનૂન વિષયમે સેહો સ્નાતક છથિ। મહોત્તરી જિલ્લાક એકરહિયા રહનિહાર સ્રી હાક જન્મ ૪ દિસમ્બર ૧૯૫૪ કઽ ભેલછનિ ।યેન્નૈમે મિથિલા રત્નસઁ સમ્માનિત।

તલસ્પર્શી પત્રિકાક સમ્પાદન-પ્રકાશન કએલન્હિ આ કોશી ક્ષેત્રીય ગ્રામીણ બૈંકમે અધિકારી રહથિ। મૈથિલી, અંગિકા, હિન્દી આ અંગ્રેજીમે સમાનરૂપેં લેખન। મૃત્યુક પૂર્વ બ્રેન ટ્યૂમરસઁ વીમાર યઠિ રહલ છલાહ। **પ્રકાશિત કૃતિ:** આવ માનિ જાઉ(મૈથિલી ઉપન્યાસ)- પહિને ભારતી-મંડન પત્રિકામે પ્રકાશિત ભેલ, શ્રેન મૈલોરંગ દ્વારા પુસ્તકાકાર પ્રકાશિત ભેલ।; કય(અંગિકાક પહિલ પ્રબન્ધ કાવ્ય,૧૯૭૫); એક ઔર રાત (હિન્દી નાટક,૧૯૮૧); એક ઘર સડ઼ક પર (હિન્દી ઉપન્યાસ, ૧૯૮૨); દ પપેટ્સ (અંગ્રેજી ઉપન્યાસ, ૧૯૯૦); અગ્નિ કહાઁ

સુપ્પ પાવૈ (હિન્દી કહાની સંગ્રહ,૨૦૦૭)। શ્રાવ માનિ ળાઉ (મૈથિલિ ઉપન્યાસ) - એહિ ઉપન્યાસમે એક એહન યુવતીક સંઘર્ષ-ગાથા અંકિત અછિ જે અપન જ્ઞાનસઁ જીવન વદલૈત અછિ। અસંખ્ય ગામક ઈ કથા કુલીનતાક અધઃપતનક કથા, સંસ્કારવહિનતાક ઉદ્ઘાટન આ ભવિષ્યક પીઢીકેઁ વચએવાક ચેતૌની છી।

વૃષેશ ચન્દ્ર લાલ

જન્મ ૨૯ માર્ચ ૧૯૫૫ ઈ કેં ગોઢિયારી પિતાઃ સ્વ ઉદિતનારાયણ લાલ,માતાઃ શ્રીમતી ભુવનેશ્વરી દેવી।

નારાયણજી ૧૯૫૬-

જન્મઃ ઘોઘરડીહા (મધુવની)। મૈથિલિ ભાષા-સાહિત્યમે એમ.એ, પી-એચ.ડી. કામેશ્વર સિંહ સંસ્કૃત

ડૉ શ્રી શ્રીશંકર ઝા ૧૯૫૨-

હનિકર છઠહિરક નામ વશિ્વેશ્વર

છન્હિ। મૂળત: રાજનીતકિર્મી ।

નેપાળમે ળોકતન્ત્રળેળ નનિ્તર

સંઘર્ષક ક્રમમે ૧૭ વેર ગનિ્તાર

। ળગભગ ૮ વર્ષ જેળ ।સમ્પ્રતિ

નેપાઈ�મધેશ ળોકતાન્ત્રકિ

પાર્ટીક રાષ્ટ�ીય ઉપાધ્યક્ષ ।

મૈથળીમે કિછુ કથા વભિનિ્ન

પત્રપત્રકિામે પ્રકાશતિ ।

આન્દોળન કવતિા સંગ્રહ આ વીપી

કોઇરાળાક પ્રસદિ્ધ ળઘુ ઉપન્યાસ

મોદશિઆઇનક મૈથળી નુપાન્તરામ્ તથા

નેપાળીમે સંઘીય શાસનતિ નામક

પુસ્તક પ્રકાશતિ । શ્રી વશિ્વેશ્વર

પ્રસાદ કોઇરાળાક પ્રતવિદ્ધ

રાજનીતિ અનુયાયી આ નેપાળક

પ્રજાતાંત્રકિ આન્દોળનક સક્રયિ

યોદ્ધા છથિ। નેપાળી રાજનીતપિર

પરોવરા ળખિૈત રહૈત છથિ।

વદિ્યાળય, ઘોઘરડીહામે અધ્યાપન ।

પ્રકાશતિ કૃતિ: �ઘરા ઘુરા રહળ

છી� (કાવ્ય-સંગ્રહ)।

 ળગદીપણાનાયમ્ઞ " દીપક"	 નાળદેવ મંડ૭ શક્ષિા- એમ.એ.દ્વય, એ૭ એ૭ વી,પતા- ગ્નામ- મુસહનનિયાઁ, નતનસાના (નનિ્મળી, મયુવની)। **પ્નકાશતિ કૃતિ**- શ્નમ્વના-કવતિા- સંગ્નહ, હમન ટો૭ (ઉપન્યાસ), વસુંયના(કવતિા સંગ્નહ), ળા૭ (પટકથા), ભાળ (એકાંકી), ળ૭ જંવન (ઉપન્યાસ), ત્નવિમ્મીક નંગ (વહિની શ્ના લઘુ કથા સંગ્નહ), પંચૈતી (લઘુ પટકથા), વાપસી।	 સવિપ્નસાદ યાદવ
 હીપેન્દ્ન કુમાન હા ૧૯૫૮-	 માનેશ્વન મનુળ ૧૯૫૮-	 વોનાથ હા

ળન્મ ૩૦ અગાસ્ન ૧૯૫૮,ગામ-

કોરઉપ્પ (મધુવની), પિતા શ્ની

કામેન્દ્ન નાથ ઝા।

ટ્નાંસસ્થનમન (મૈથિલિ કથા

સંગ્નહ) પ્નકાશિત।

ળન્મ ગામ્હનિયાં (માનપૌન, મધુવની)મે,

૧૯૭૮સઁ ૧૯૯૨ ધરિ નૌસેનામે

વભિન્નિ ળહાળપન કાન્યનત, શ્ને

યાત્ની ગેઉમે। સમ્વન્ધ (કથા

સંગ્નહ) પ્નકાશિત।

મહેન્દ્ન નાનાયામ નામ ૧૯૫૮-

તાનાનન્દ વિયોગી ૧૯૬૬-

મહિષી, સહનસામે ળન્મ। પહિલ પોથી

અપન યુદ્ધક સાક્ષ્ય (ગળળ

સંગ્નહ) ૧૯૯૧ મે પ્નકાશિત। અન્ય

પુસ્તક

હસ્તક્ષેપ, પ્નઉય નહસ્ય(કવિતા-

સંગ્નહ), અતિક્નમણ (કથા-

સંગ્નહ), શલિઉપ્પ (લઘુકથા

સંગ્નહ), ક્નમયાનય। નાળકમલ

ચૌધની કથાકૃતિ એકટા ચંપાકલી

ાઉયન્દ્ન ઝા

પીઓ, વીએ

(અર્થશાસ્ત્ન), મુમ્વઈસઁ થિએટન

ઉમે ડિપ્લોમા। મૈથિલીક

ાતિરિક્ત હિન્દી, મનાઠી, અગ્નેળી

ા ગુળનાતીમે નિર્માણ। ૧૯૭૪ ઈ

નાઠી આ હિન્દી થિએટનમે નિર્દેશક

હાનાષ્ટ્ન નાળ્ય ઉપાધિ ૧૯૯૬ અ

૧૯૯૯ મે। આરૂણ્ટી કેન ઉઉ

ાટક �સીતા� ક

एकटा विषयक संकलन-सम्पादन।

साहित्य अकादेमी मैथिली बाल साहित्य

पुरस्कार २०१०-नागानन्द वियोगीकेँ

पोथी "ई भेटल तँ की भेटल" लेल।

यात्री-चेतना पुरस्कार २०१० ई-

डॉ नागानन्द वियोगी।

िर्देशन। �वासुदेव

गीत� आरण्यक लोक कलाक

ीय आ प्रदर्शनसँ जुड़ल छथि आ

ाट्यशालासँ जुड़ल छथि विकलांग

ल लेल थियेटरसँ। नमिन

वी मीडियामे रचनात्मक निर्देशक

पँ कार्य।लेखन-चीछल वेरायल

राठी

कांकी(अनुवाद), सिंहावलोकन

मराठी साहित्यक १५०

र्ष), आकाश (जीटीवीक

ारावाहिक ३० एपीसोड), जीवन

न्ध्या(मराठी

ाप्ताहिक, डीडी, मुम्बई), चनाजी

ाना चौधरी (मराठी), स्वयम्वर

मराठी), श्रनि नहीं कनी नहि(

न्दी), आहट (हिन्दी), यात्रा (

राठी सीरयल), मयूरपन्ख (मरा

ल-धारावाहिक), हेल्थकेअर रन

०० एड) (डीडी)।२००८ मे-

ालयचन्द्र हा (वीछल वेरायल

मराठी एकाँकी- सम्पादक सुधा जोशी

आ रत्नाकर मतकरी, मराठी)सँ

साहित्य अकादेमी मैथिली अनुवाद

पुरस्कार।

मनमोहन झा

कुमार शैलेन्द्र

रमेश १९६१-

जन्म स्थान

मेंहथ, मधुबनी, बिहार। चर्चित

कथाकार ओ कवि। प्रकाशित

कृति:

समांग, समानांतर, दखल (कथा

संग्रह), नागफेनी (गजल

संग्रह), संगोर, समवेत

स्वरक आगू, कोसी घाटक

सभ्यता, पाथर पर दूभि

(काव्य

संग्रह), प्रतिक्रिया (आलोच नात्मक निबंध)।

िघन प्रसाद १९६१-

प्रदीप बिहारी १९६३-

जन्म स्थान कन्हौली मल्लिक टोल, खजौली, मधुबनी, बिहार। चर्चित कथाकार, उपन्यासकार ओ रंगकर्मी। प्रकाशित कृति: गुमकी ओ बिहाड़ि, विसूवियस (उपन्यास), औतीह कमला जयतीह कमला, खण्ड-खण्ड जिनगी, सरोकार (कथा संग्रह)। २००७- प्रदीप बिहारी (सरोकार, कथा)मैथिली लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार।

चन्द्रमोहन झा पड़वा

ડ઼ૉ સુપેન્દ્ન ઊાભ, નેપાઊ

નોશન ળનકપુની, નેપાઊ

ડ઼ૉ શ્રનવિન્દ શ્રક્કૂ ૧૯૫૭-

શ્રૂઊયન્દ્ન હ્ના "પ્ન વીાપ" ૧૯૬૧-

ગ્રામ નુમૌઊ દનભંગા, શ્રાયઊ નવઊ પ્નભાત, પાંગઊ ગાછક છાહનિ, હમના મોનક પ્ળન યડ઼િયા, વસંતક વળનિાભ (કવિતા સંગ્નહ), ભૂત હોશ ભવિષ્ય (કથા સંગ્નહ)।

દેવશંકન નવીન ૧૯૬૨-

શ્રો ના મા સી (ગદ્ય-પદ્ય મિશ્નિત હિન્દી-મૈથિઊિક પ્નાનમ્ભિક સન્ળના), યાનન-કાળન (મૈથિઊિ કવિતા સંગ્નહ), શ્રાધુનિક (મૈથિઊિ) સાહિત્યિક પનિદૃશ્ય, ગીતિકાવ્ય કે નૂપ મેં વિદ્યાપતિ પદાવઊી, નાળકમઊ યૌયની કા નયનાકન્મ (શ્રાઊોયના), ળમાના

કુમાન મનીષ શ્રનવિન્દ ૧૯૬૪-

વદઊ ગયા, સોના વાવૂ કા

યાન, પહચાન (હિન્દી

કહાની), અમાયિ (હિન્દી કવિતા-

સંગ્નહ), હાથી ચઊઇ વળાન (કથા-

સંગ્નહ)।

વદની નાનાયણ વન્મા

નાળેન્દ્ન કિશોન, નેપાઊ

શ્યામ સુન્દન શશિ, નેપાઊ

શ્યામ સુન્દન

શશિ ળનકપુનયામ, નેપાઊ।

પેશા-પત્નકાનિતા।

શિક્ષા: ત્નિભુવન

વિશ્વવિદ્યાઊયસઁ,એમ.એ. મૈથિઊિ,

પ્નથમ શ્નેણીમે પ્નથમ સ્થાન।

મૈથિઊીક પ્નાયઃ સભ વિધામે

નચનાનત। વહુત નાસ નચના

વિભિન્ન પત્ર-પત્રિકામે પ્રકાશિત। હિન્દી, નેપાળી આઽ અંગ્રેજી ભાષામે સેહો રચનાકાર આઽ વહુભાષા રચના પ્રકાશિત। સમ્પ્રતિ- કાન્તિપુર પ્રવાસક અરબ બ્યૂરોમે કાર્યરત।

હિમાંશુ ચૌધરી, નેપાલ

પિતા : સ્વર્ગીય કામેશ્વર ચૌધરી,માતાઃ શ્રીમતી ચન્દ્રાવતી ચૌધરી,જન્મઃ વિ સ ૨૦૨૬૫ ઉહાન, સપ્તહા,શિક્ષાઃ સ્નાતકોત્તર(નેપાળી),પેશાઃ પત્રકારિતા (સમ્પ્રતિ: રાષ્ટ્રિય સમાચાર સમિતિ),કૃતિ: કી ભાર

સત્યનારાયણ મેહતા

ભુવનેશ્વર પાથેય

सांझ ? (मैथिली कविता संग्रह),विगत दू दशकसं नेपाली आ मैथिली लेखन तथा अभियानमे निरन्तर क्रियाशील आ विभिन्न संघ संस्थासं आबद्ध ।

राजेन्द्र झा, धनुषा

अशोक कुमार मेहता

धर्मेन्द्र विह्वल, सिरहा, नेपाल १९६७-

रस्ता तकैत जिन्गी, एक सृष्टिक कविता, एक समयक बात, धुअनाएल आकृति बिना (मैथिली कविता संग्रह), भ्रमरक उत्कृष्ट नाटकहु, गोनूझाक कथाहु (मैथिलीसँ नेपाली

અનુવાદ), મૈથિલીક કક્ષા ૧ સઁ ૫ આ વાલ-સાહિત્ય સંદર્ભક તીનટા પોથીક સહ-લેખક। પત્રકારિતાક મૂલ સિદ્ધાંત (મૈથિલી, પ્રેસમે), દલિત રિપોર્ટિંગ મૈનુઅલ (નેપાલી, પ્રેસમે)।

ધીરેન્દ્ર કુમાર ઝા

નિમિષ ઝા, નેપાલ

ગૌરીનાથ (અનલકાન્ત)

"અન્તિકા"ક સમ્પાદન।

𑒂𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒗𑒰 𑓑𑓙𑓗𑓗-

𑒖𑒢𑓂𑒧 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑓁 𑒧𑒹𑒯𑒟, 𑒯𑒩𑒱𑒯𑒩𑒣𑒳𑒩; 𑒣𑒱𑒞𑒰 𑒮𑓂𑒫. 𑒂𑒖𑒨𑒏𑒰𑓀𑒞 𑒗𑒰, 𑒧𑒰𑒞𑒰 𑒬𑓂𑒩𑒲𑒧𑒞𑒲 𑒃𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒏𑒰𑒝𑒱 𑒠𑒹𑒫𑒲, 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢- "𑒡𑒡𑒰𑒃𑒞 𑒢𑒫𑒏𑒲 𑒏𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿𑒏 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒮", "𑒯𑒚𑒰𑒞𑓂 𑒣𑒩𑒱𑒫𑒩𑓂𑒞𑒢", "𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒮𑒧𑒰𑒖", "𑒙𑒰𑒏𑒰𑒏 𑒧𑒼𑒪", "𑒏𑒪𑒯" (𑒣𑒰𑒿𑒔𑒴 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒢𑒰𑒙𑒏) 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞। 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏𑒏 𑒮𑒧𑒰𑒢𑒰𑒢𑓂𑒞𑒩 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒂𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 २०११ 𑒨𑒳𑒫𑒰 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩- 𑒂𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒗𑒰 (𑒏𑒪𑒯, 𑒢𑒰𑒙𑒏)

𑒫𑒢𑒠𑒹𑒫𑒲𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩 𑒦𑒫𑒢𑒰𑒟, 𑒢𑒰𑒙𑒏𑒏𑒰𑒩

𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒹𑒬

𑒩𑒰𑒧 𑒮𑒹𑒫𑒏 𑒮𑒯𑒱

𑒏𑒣𑒱𑒪𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒩𑒰𑒅𑒞

𑒅𑒪𑓂𑒯𑒢 (𑒫𑒱𑒯𑒢𑒱 - 𑒪𑒒𑒳 𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯) 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞।

𑒬𑒯𑒲𑒠 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪

𑒏𑒣𑒱𑒪𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒮𑒰𑒯𑒴

𑒅𑒠𑒨𑒢𑒰𑒟 𑒗𑒰 "𑒁𑒬𑒼𑒏"

𑒛ॉ 𑒬𑒧𑓂𑒦𑒳 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒮𑒯𑒱

𑒖𑒢𑓂𑒧𑓁

𑓑𑓘 𑒁𑒣𑓂𑒩𑒲𑒪 𑓑𑓙𑓖𑓕 𑒮𑒯𑒩𑒮𑒰 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒧𑒯𑒱𑒭𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒐𑒝𑓂𑒛𑒏 𑒪𑒯𑒳𑒂𑒩 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹। 𑒂𑒩𑓀𑒦𑒱𑒏 𑒬𑒱𑒏𑓂𑒭𑒰, 𑒑𑒰𑒧𑒯𑒱𑒮𑒿, 𑒂𑒃.𑒋, 𑒥𑒲.𑒋 (𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢) 𑒋𑒧.𑒋 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 (𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒝𑒣𑒠𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒣𑓂𑒞) 𑒞𑒱𑒪𑒏𑒰 𑒧𑒰𑒿𑒗𑒲 𑒦𑒰𑒑𑒪𑒣𑒳𑒩 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨, 𑒦𑒰𑒑𑒪𑒣𑒳𑒩, 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩 𑒮𑒿। 𑒥𑒲.𑒋𑒛 [𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩 𑒣𑒰𑒞𑓂𑒩𑒞𑒰 𑒣𑒩𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰 (𑒥𑒲𑒋𑒛 𑒏

समतुल्य) व्याख्याता हेतु उत्तीर्ण, १९९५] �मैथिली नाटकक सामाजिक विवर्त्तन� विषय पर पी-एच.डी. वर्ष २००८, तिलका माँ भागलपुर विश्वविद्यालय, भागलपुर, बिहार सँ। मैथिलीक कतोक प्रतिष्ठित पत्र-पत्रिका सभमे कविता, कथा, निबंध आदि समय-समय पर प्रकाशित। वर्तमानमे शैक्षिक सलाहकार (मैथिली) राष्ट्रीय अनुवाद मिशन, केन्द्रीय भारतीय भाषा संस्थान, मैसूर-६ मे कार्यरत।

𑒏𑒵𑒭𑓂𑒝𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒨𑒰𑒠𑒫, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪	𑒬𑒬𑒱𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩	𑒮𑒼𑒧𑒰𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞 𑒗𑒰
𑒅𑒧𑒰𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞 𑒗𑒰 𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒠𑒲𑒣𑒱𑒏𑒰, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒩𑓀𑒑𑒧𑓀𑒔	𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩	𑒯𑒩𑒱𑒏𑒰𑓀𑒞 𑒪𑒰𑒪 𑒠𑒰𑒮, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪
𑒬𑒬𑒱𑒢𑒰𑒟 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪	𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒧𑓀𑒛𑒪 𑒮𑓀𑒔𑒨𑒱𑒞𑒰, 𑒏𑒟𑒰 𑒏𑒳𑒮𑒳𑒧 (𑒫𑒱𑒯𑒢𑒱 𑒂 𑒪𑒒𑒳 𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒔𑒏𑓂𑒭𑒳 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞।	𑒬𑒱𑒫 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒗𑒰 𑓑𑓙𑓗𑓓- 𑒬𑒱𑒫 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒗𑒰 ��𑒙𑒱𑒪𑓂𑒪𑒴��,𑒣𑒱𑒞𑒰 𑒢𑒰𑒧: 𑒮𑓂𑒫. 𑒏𑒰𑒪𑒲 𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞

हा ��वूय��, मानक

नाम: स्व. चन्द्रकला देवी,जन्म

तिथि: ११-१२-१९७३,शिक्षा:

स्नातक (प्रतिष्ठा),जन्म

स्थान: मातृक- मालीपुर

मोड़तर, जि

- बेगूसराय, मूलग्राम: ग्राम-

पत्राहा - करियन, जिला -

समस्तीपुर, पिन: ८४८१०१,संप्

र्क:

प्रबंधक, संग्रहालय,जे एम ए स्

टोर्स लिमिटेड रोड, बिष्टुपुर

जमशेदपुर - ८३१ ००१, अन्य

गतिविधि: वर्ष १९९६ सँ

वर्ष २००२ धरि विद्यापति

परिषद समस्तीपुरक

सांस्कृतिक ,गतिविधि एवं

मैथिलीक प्रचार-प्रसार हेतु

डॉ नरेश कुमार विकल आ

श्री उदय नारायण चौधरी

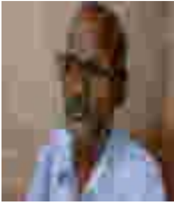
(राष्ट्रपति पुरस्कार प्राप्त

શિક્ષક) ક ભૈતૃત્વમે

સંબ્રાન। **પ્રકાશતિ**

કૃતિ: ક્ષામપ્રભા-કવતિા-

સંગ્રહ, શ્રેશુ-સમાલેચના।

નામ વલિાસ સાહુ

મળક

મૈછ, શંકુન- લઘુકથા સંગ્રહ, ન

થક યક્કા ૩૯ટ ચિલૈ વાટ (ક

વતિા ટનકા સંગ્રહ), કન્મ વનિ

ળગ સુન્ના (દોસર કવતિા ટન

કા સંગ્રહ), સ્કૂલક ચચિડ઼ી (

વહિન્ લઘુ કથા સંગ્રહ), દૂયવે

યની (લઘુ કથા સંગ્રહ) પ્રકા

શતિ।

મહાકાન્ત ઠાકુર

યેશ્વર દા, નમ્મિલી

"વનિય-નકિુંજ" પ્રકાશતિ।

		
ચીનેન્દ્ર કુમાર, નિ ર્મણી	યન્દ્રશેખર કામતિ ૧૯૫૯ - મૈથિલી કવી શિક્ષા- એમ.એ (રાજનીતિશાસ્ત્ર), પતિ- સ્વ. યોગેન્દ્ર કામતિ, ગામ-પોસ્ટ- કરાયિન, ભાયા- રૂદ્રપુર નગર, થાના- રોસડા, જિલા- સમસ્તીપુર, વહિાર। સંપ્રતિ પ્રિન્સિપાલ સહકારિતા પ્રસાર પદાધિકારી (વેનીપટ્ટી)।	ન્દ વશિષ્ઠ રાય "ભાદુરિયા", "છઙકિ ડાળ", "હમ રૂયાય" પ્રકાશિત।
		
વિનય ભૂષણ	સુધાકર ઝા, મહોત્તરી , નેપાળ	દેવ શાલમ "ગૌહર"

ઉળના પનવાક પ્યોળ (કવાિ સં ગ્નહ)

સએસઁ વેશી સઙક નાટકમે મંચન।

ામ-પુનસૌણિયા, બાયા-

ાયનગન, ળિણ મધુવની।

ડૉ ભુવન કિશોન મશ્નિ "ભુવનેશ"

મૈથિણિ કથા

સંગ્નહ- ગોવનછન્ના।

દનિકન કુમાન

"પૂન્વોત્તન મૈથિણ"ક સમ્પાદન।

ડૉ વનિય વશ્નિવવન્ધુ

નામદેવ પ્નસાદ મામ્ ઉણ હાનૂદાન

મૈથિણીક બપ્પિાની ઠાકુનક

નામસઁ પ્નસદ્ધિ મૈથિણીક પહિણ

ઉમેશ પાસવાન

"વન્નામતિ નસ" પ્નકાશતિ।

શ્નોમ પ્નકાશ ઝા

ઘોઘનડીહા (મધુવની)।

𑒖𑒢𑒏𑒫𑒱 𑒩𑒰𑒧𑒠𑒹𑒫 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠

𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪 �𑒗𑒰𑒩𑒴𑒠𑒰𑒩�।

"𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒥𑒱𑒢𑒳 𑒖𑒑𑒞 𑒮𑒴𑒢𑒰 𑒕𑒻" 𑒂

"𑒑𑒲𑒞𑒰𑒘𑓂𑒖𑒪𑒱 𑒗𑒰𑒛𑓃𑒴" 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞।

"𑒏𑒱𑒕𑒼 𑒥𑒴𑒗𑒱 𑒢𑒻 𑒮𑒏𑒪 𑒯𑒧𑒩𑒰" (𑒑

𑒖𑒪, 𑒑𑒳𑒫𑒰𑒩 𑒂 𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯) 𑒣𑓂

𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞।

𑒖𑒑𑒠𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 𑒧𑒢𑒳

𑒢𑒜𑓃𑒱𑒨𑒰 𑒧𑒳𑒏𑒻𑒋 𑒯𑒧𑒩 𑒒𑒩𑒰𑒛𑓃𑒲𑒣𑒩 (

𑒑𑒖𑒪 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒞𑒼𑒯𑒩 𑒏𑒞𑒹𑒏 𑒩𑓀𑒑

(𑒥𑒰𑒪 𑒏𑒟𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯), 𑒔𑒼𑒩𑒯𑒰-

(𑒥𑒰𑒪 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮), 𑒫𑓂𑒨𑒟𑒰-

(𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰-𑒑𑒲𑒞 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)।

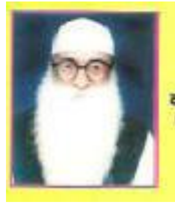
𑒁𑒨𑒼𑒡𑓂𑒨𑒰𑒢𑒰𑒟 𑒬𑒰𑒮𑓂𑒞𑓂𑒩𑒲

𑒛◌ॅ 𑒁𑒧𑒼𑒪 𑒩𑒰𑒨

नन्द कुमार मिश्र नन्द	डॉ नन्द कुमार मिश्र	रवि कुमार प्रसाद
 दिलीप कुमार झा	 डॉ ताराकान्त झा	 रमाकान्त, नेपाल
 मुरलीधर झा कविलपुर, दरभंगा। बाल कथा संग्रह "पिलपिलहा गाछ" (२०१०) प्रकाशित।	 कमलधर दास "मैथिल कर्ण कायस्थक गोत्र, प्रवर, मूल आ वैवाहिक सम्बन्ध" पोथी प्रकाशित।	 श्रीकान्त मण्डल, मैथिली रंगमंच

બેચન ઠાકુર

ગામ: ચનૌરાગંજ, મધુબની।

પ્રકાશિત કૃતિ: બેટીક અપમાન આ છીનરદેવી (નાટક), બાપ ભેલ પતિની આ અધિકાર (નાટક), વિશ્વાસઘાત (નાટક), ઊँચ-નીચ (નાટક), બૌંટ (નાટક); એક દર્જનસँ બેસી નાટક પ્રકાશનક પ્રતીક્ષામે।

ગંગા ઝા

મૈથિલી રંગમંડલ કોકિલ મંચ, કોલકાતા। કોલકાતા આ ગામ પણુઆરડીહ ટોલમે મૈથિલી રંગમંચ નિર્દેશન।

નવોનારાયણ મિશ્ર ૧૯૫૫-

પિતા-શ્રી ગોવિન્દ મિશ્ર, માતા- શ્રીમતિ અછૂલા દેવી। ગામ- કુશમૌલ,પોખરદહ-વલિરન, બાયા-અરેરહાટ, જિલા-મધુબની। મૈથિલી રંગમંચસँ સમ્બદ્ધ "કોકિલ મંચ" સંસ્થાક માધ્યમસँ।

કમલેશ કુમાર દાસ, રંગમંચ કલાકાર

કિશોર કેશવ, મૈથિલી રંગમંચ

કુમાર ગગન, મૈથિલી રંગમંચ

अशोक दत्त, जनकपुर

मदन ठाकुर

चर्चित रंगकर्मी, जनकपुरक चर्चित संस्था मिथिला नाट्यकला परिषदक संस्थापक । तीन दशकसँ बेसी समयसँ रंगक्षेत्रमे सक्रिय। करीब ३०�४० गोट मंचीय नाटकक सफल प्रस्तुति, २०�२५ गोट सड़क नाटकक हजारसँ बेसी प्रदर्शनमे अभिनय ।२० गोट टेलि-सीरियल आ आधा दर्जन मैथिली फीचर फिल्ममे अभिनय ।

पुरस्कार: सप्तम अन्तर्राष्ट्रिय महोत्सवमे सर्वश्रेष्ठ अभिनेता २०४९ वि.सं, क्षेत्रीय प्रतिभा

अजय कुमार यादव, मैथिलि रंगमंच

पुरस्कार (नेपाल सरकार) २०६३ वर्ष।

आशुतोष यादव अ मालिन्

कृष्ण कुमार कश्यप १९४९-

जन्म १५ सितम्बर १९४९ ई। पिता- कवि-उपन्यासकार स्व. रुद्रनारायण लाल "सँवलिया"। जनवरी १९६५ ई. मे नेना सभ लेल "नाइट स्कूल", १९८१ ई. मे "कला आधारित जीवन आ शिक्षण पद्धति"क प्रवर्तन आ तकर कार्यान्वयन लेल शिवा कश्यप आ शशिबाला सहयोगसँ "भारती विकास संस्था"क स्थापना। रचना: शशिबाला संग "मेघदूत" आ "गीत-गोविन्द"क मैथिली अनुवाद, माछ-

ललित कुमुद

𑒦𑒰𑒑, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩-𑒬𑒱𑒏𑓂𑒭𑒰, 𑒦𑒰𑒑-𑓑, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩-𑒏𑒼𑒭, 𑒦𑒰𑒑-𑓓।

𑒥𑒙𑒼𑒯𑒲 𑒗𑒰, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒪𑒰

𑒣𑓂𑒩𑒫𑒲𑒝 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩

𑒖𑒢𑓂𑒧 𑒞𑒱𑒟𑒱-𑓓𑓑 𑒠𑒱𑒮𑒧𑓂𑒥𑒩 𑓑𑓙𑓗𑓗; 𑒖𑒢𑓂𑒧 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 - 𑒏𑒢𑓂𑒯𑒾𑒪𑒲 , 𑒮𑒏𑒩𑒲 , 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 ; 𑒬𑒱𑒏𑓂𑒭𑒰- 𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒯𑒰𑒃 𑒮𑓂𑒏𑒴𑒪 - 𑒢𑒩𑒣𑒞𑒱𑒢𑒑𑒩 , 𑒥𑒲 𑒋𑒮 𑒮𑒲 - 𑒧𑒹𑒧𑒼𑒩𑒱𑒨𑒪 𑒏ॉ𑒪𑒹𑒖 - 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰 , 𑒛𑒱𑒣𑓂𑒪𑒼𑒧𑒰 𑒃𑒢 𑒤𑒻𑒬𑒢 𑒛𑒱𑒖𑒰𑒃𑒢 (𑒢𑒹𑒬𑒢𑒪 𑒃𑓀𑒮𑓂𑒙𑒱𑒙𑓂𑒨𑒴𑒙 ऑ𑒤 𑒤𑒻𑒬𑒢 𑒛𑒱𑒖𑒰𑒃𑒢 - 𑒢𑒨𑒲 𑒠𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲) , 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒪𑒰 �𑒂𑒍𑒩 𑒤𑒻𑒬𑒢 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒰𑒢𑒳𑒧𑒰𑒢𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭 𑒨𑒼𑒑𑓂𑒨𑒞𑒰, 𑒢𑒱𑒫𑒰𑒮 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢- 𑒠𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲 , 𑒃𑓀𑒛𑒱𑒨𑒰; 𑒣𑒱𑒞𑒰- 𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒮𑒞𑓂𑒨 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝

𑒪𑒰𑒪 𑒣𑓀𑒛𑒱𑒞, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑒱𑒏𑒪𑒰

	ઠાકુર , સકરી - કન્હૈલિ� ; માતા- શ્રીમતી માલતી ઠાકુર , સકરી - કન્હૈલિ । વર્તમાનમે અપન એક્સપોર્ટ વણિજ્ઞસ એસ્થેટ) �ક નામસઁ શુરુઆત , પૂર્વમે પ્રોડક્ટ ડેવેલપ્મેંટ આશ્રોર મર્યંટક રૂપમે કાર્યરત।	
 રાજેન્દ્ર પંડિત, મ થિલિ મૂર્તિકાર	 ગિરીશ ચન્દ્ર લાલ	 નવેન્દુ કુમાર ઝા, પ ત્રકાર
 ચન્દ્ર કિશોર લાલ, પત્રકાર, નેપાલ	 ઉપેન્દ્ર ભગત નાગવંશી, ને પાલ	 રમેશ રંજન, પરવા હા, નેપાલ ૧૯૬૬-

સડ઼ક નાટક।

પ૧વાહા, નેપાળમે ળન્મ । નેપાળીય કથા-ળગતક નવીન મુદા સમ્માનતિ નામ । ળનપક્ષયન કથા-દૃષ્ટિ શ્રા મોહક શણિપ । થોડ઼ ળપ્પિળનિ, મુદા વેન-વેન યન્યતિ નહળહ ।

વ્નિીત ઠાકુ૧

"વાઁકી અછિ હિમ્મન દૂયક કન્ળ " પ્નકાશતિ।

સુળીત કુમા૧ ઝા, નેપાળ

ળદ્દિી (ળઘુકથા સંગ્નહ), યડ઼િ (ળઘુકથા-સંગ્નહ), નપિોન્ટન ડાયની (નપિોન્તાળ), ગન્યાળક ય (ળઘુ કથા સંગ્નહ), પ્યળુનીવાળી (ળઘુ કથા સંગ્નહ), કોશી ઘૂનિ આઉ (વાળ ળઘુ-વહિનિ કથા સંગ્નહ), દૂયમતી- (સમ્પાદન- નેપાળી આ મૈથિળીમે)।

મનોળ પ્યાળિડ઼ી

નેપાળક પહિળ મૈથિળી નેડિયો નાટક

દેવાંશુ વત્સ

ળન્મ- તુભાપટ્ટી, સુપૌભ। માસ

કમ્યુનકિશનમે

એમ.એ. હનિ્દી, અંગ્રેળી આ મૈથભિક

વભિનિ્ન પત્ર-પત્રકિામે

કથા, લઘુકથા, વજ્ઞિાન-

કથા, ચતિ્ર-કથા, કાર્ટૂન, ચતિ્ર-

પ્રહેભકિા ઇત્યાદકિ પ્રકાશન।

વશિષ: ગુળરાત રાળ્ય શાભ પાઠ્ય-

પુસ્તક મંડભ દ્વારા આઠમ કક્ષાક

લભ વજ્ઞિાન

કથા �ળંગ� પ્રકાશતિ

(૨૦૦૪ ઈ), નતાશા: મૈથભિક પહિભ-

ચતિ્ર-શ્રૃંખભા

(કૉમકિ્સ) પ્રકાશતિ।

સંતોષ મશ્રિ, નેપાભ

પોસ્પુત (લઘુકથા-

સંગ્રહ), ઉદાસ મોન (લઘુકથા-

સંગ્રહ), એના-કપિ (કવતિા-

સંગ્રહ), અરુણા (સંપાદન- કવતિા-

સંગ્રહ)।

સુનીભ કુમાર મભ્લકિ, ગાયક, ળનકપુર, નેપાભ ૧૯૬૮-

મૈથભિક ગાયક-સગ્ડીતકારક

રૂપમે પ્રસદિ્ધ છથ।િ મૈથભિ

ભાષાક ગીતસભમે મૌલકિ તથા

સાર્થક સગ્ડીતક સૃળનમે

હનિક સક્રયિતા પ્રશંસનીય

છન।િ સુનીભક ગાયન તથા

સગ્ડીતમે કૈસેટ એભબમસબ

સેહો બાહર ભેભ અછ િ

।ભિપ્યનદસિ હનિક સક્રયિતા

પરમિાણાત્મક રૂપમે કમ

રહતિહુઁ ગુણાત્મક દૃષ્ટએિં

હૃદયસ્પર્શી માનભ ળાઇત

અછિ।પિશાસઁ વિજ્ઞાન-

શિક્ષક છથિ।

યોગેન્દ્ર પ્રેમર્ષિ, સિરહા, નેપાલ ૧૯૬૭-

વિ.સં.૨૦૨૪ સાલ ભાદવ ૧૮ ગતે સિરહા જિલાક ગોવિન્દપુર-૧, વસ્તીપુર ગામમે જન્મ

ઉનકિર પ્રેમર્ષિક પૂર્ણ નામ યોગેન્દ્ર ઝા

છથિન। કાન્તિપુરસઁ હેલ મૈથિલિ કાર્યક્રમ પ્રસ્તુત કરતા જોડ઼ી રૂપા-યોગેન્દ્રક યોગેન્દ્રક અવાજ ગામક ચર્ચા-ચર્ચા ચનિહૈત

રવીન્દ્ર નારાયણ મિશ્ર

પિતાક નામ:સ્વર્ગીય સૂર્ય નારાયણ મિશ્ર, માતાક નામ:સ્વર્ગીયા દયાકાશી દેવી, પૈતૃક ગ્રામ:અડેર ડીહ, માતૃક:સરિસવ્રો ડ્યોઢ઼ી। વૃતિ:યોજના આયોગક ઉપ સચિવ, દિલ્લીમે સ્પેશલ મેટ્રોપોલિટન મજિસ્ટ્રેટ। અવ સેવા નિવૃત્ત। શિક્ષા: ચન્દ્રધારી મિથિલા મહાવિદ્યાલયસઁ બીએસ-સી ભૌતિકી વિજ્ઞાનમે પ્રતિષ્ઠા; દિલ્લી વિશ્વવિદ્યાલયસઁ વિધિ સ્નાતક। પ્રકાશિત કૃતિ: મૈથિલી:-

૧ �ભોરસઁ સાઁઝ ધરિ� (આત્મ કથા), ૨ �પ્રસંગવશ� (નિબંધ), ૩

કુમાર ભાસ્કર

અછી �પ૭૭વ� મૈથિલિ સાહિત્િયકિ પત્નિકા શ્રા �સમાળ� મૈથિલિ સામાળિક પત્નિકાક સમ્પાદન।

�સ્વન્ગ ધ્માહિ અછિ� (યાત્ના પ્નસંગ), ૪ �શ્રુસાદ� (કથા સંગ્નહ) ૫ `નમસ્તસ્યૈ� (ઉપન્યાસ) ૬ વિવિધ પ્નસંગ (નવિધ) ૭મહનાળ (મૈથિલિ ઉપન્યાસ) ,૮૭ળકોટન (મૈથિલિ ઉપન્યાસ) ,૯સીમાક ઓહિ પાન (મૈથિલિ ઉપન્યાસ) ૧૦સમાયાન(નવિધ સંગ્નહ) ૧૧માત્ૃભૂમિ(ઉપન્યાસ) ૧૨સ્વપ્નભોક(ઉપન્યાસ) ૧૩શંખ્પનાદ(ઉપન્યાસ)।

શ્રમેન્દ્ન યાદવ, ને પા૭

નઘુનાથ મુખ્યિા

પ્નદીપ પુષ્પ

સંદીપ કુમાન સાશ્ઠી	ઉમેશ મંડઊ	ચન્દ્નમામાિ
"વૈશાખ્યમે દઊનપન" પ્નકાશતિ।	નશ્ટિુકી- કવતિા સંગ્નહ, મથિલિક સંસ્કાન ગીત, વધિ- વ્યવહાન ગીત આ ગીતનાદ (સંકઊન), "મથિલિક વનસ્પતિ સ્વઊરુડ શો મથિલિક ભીવ- ભન્તુ સ્વઊરુડ શો મથિલિક ભનિગી સ્વઊરુડ શો", સગન નાતિ દીપ ભનય- શાહિસ, દુય- પાતિ શ્ઠનાક- શ્ઠનાક (કથા એવં પામ્ડુઊપિ ભગદીશ પ્નસાદ મામ્ડઊ)- (છાયા એવં સમ્પાદન- ઉમેશ મામ્ડઊ), હન્દિુસ્તાની મુસઊમાન ઔન હન્દિુસ્તાનયિત - મૂઊ હન્દિી ઊખ્ય- ગીતેશ શન્મા, મૈથિલી અનુવાદ- ઉમેશ મામ્ડઊ।	
		

સ્વ. હેમકાન્ત ઝા, ગાયક	મુન્નીયન, મૈથિલી ફિલ્મ નિર્દેશક	કુંજ વિહારી, મૈથિલી ગાયક
		
ામબાબૂ ઝા, ગાયક	વિપિઉદાસી	તિન્દ્ર સહયોગી
		
ઉદિતનારાયણ ફિલ્મ ગાયક	પ્રકાશ ઝા, ફિલ્મ નિર્દેશક	કીર્તિ આઝાદ ક્રિકેટ
		

𑒬𑓂𑒩𑒲𑒩𑒰𑒧 𑒗𑒰 𑒬𑒞𑒩𑓀𑒖

𑒁𑒦𑒱𑒭𑒹𑒏 𑒗𑒰 𑒑𑒼𑒭𑓂𑒚

𑒁𑒬𑒼𑒏 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑓑𑓙𑓘𑓑-

𑒰𑒨𑒰𑒩𑒰𑒧𑒏 𑒏𑒰𑒭𑓂𑒚𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒣𑒩𑒱𑒫𑒰𑒩𑒧𑒹

𑒧𑒮𑓂𑒞𑒲𑒣𑒳𑒩 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒧𑒼𑒣𑓂𑒨𑒱𑒨𑒰𑒢𑒣𑒳𑒩

𑒣𑓂𑒨𑒪𑒰𑒢𑒲 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒖𑒢𑒧𑒪 𑒁𑒬𑒼𑒏

𑒧𑒰𑒩 𑒏𑒯𑒱𑒨𑒼 𑒮𑓂𑒏𑒴𑒪 𑒢𑒯𑒱 𑒑𑒹𑒪𑒰𑒯।

𑒢𑒱𑒧𑒹 𑒣𑒨𑒰𑒮 𑒙𑒰𑒏𑒰 𑒏𑒧𑒹𑒢𑒰𑒯𑒱𑒩

𑒪𑓂𑒪𑒲𑒏 𑒉𑒏𑒙𑒰 𑒑𑒼𑒭𑓂𑒚 𑒏𑓂𑒪𑒥𑒏 𑒉𑒯𑒱

𑒛𑒲𑒏𑒹𑒿 𑓑𑓙𑓙𑓔 𑒃 𑒧𑒹 𑒨𑒼𑒩𑒏𑒱

𑒟𑒱𑒨𑒰𑒩𑒼𑒣 𑒪𑒑𑒰 𑒏𑒋 𑒑𑒼𑒭𑓂𑒚 𑒏𑒼𑒩𑓂𑒮𑒿

𑒯𑒩 𑒏𑒋 𑒠𑒹𑒪 𑒑𑒹𑒪। 𑒫𑒻𑒯 𑒏𑒻𑒛𑒲 𑒠𑒮

𑒰𑒪𑒏 𑒦𑒲𑒞𑒩 𑒦𑒰𑒩𑒞𑒏 𑒢𑒧𑓂𑒥𑒩 𑒉𑒏

𑒼𑒭𑓂𑒚𑒩 𑒥𑒢𑒱 𑒑𑒹𑒪।

𑒩𑒰𑒖𑒹𑒬 𑒩𑓀𑒖𑒢, 𑒧𑒻𑒟𑒱
𑒪𑒲 𑒮𑓂𑒟𑒛𑒼𑒩𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒼𑒖𑒹𑒏𑓂𑒙

𑒮𑓀𑒖𑒨 𑒗𑒰

𑒢𑒱𑒠𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒣𑒰𑒚𑒏

સુલ્તાનગંજ, ભાગલપુર। મોટોગ્રાફ

સીરિઝ।

વિનોદ મિશ્ર

ડૉ. વિનોદ મિશ્ર સમ્પ્રતિ આઈ આઈ ટી રૂડકી, ઉત્તરાખંડમે અંગ્રેજી પઢબૈત છથિ આ હિનક નયનાવ અંગ્રેજી આ હિંદી મે પ્રકાશિત ભેલ છન્હિ। અહિ વિન્ષ હિનક કવિતા સંગ્રહ ષષ્ઠિન પોપસ ાનદ ઓાહેન ઓમસ પ્રકાશિત ભેલ છન્હિ। એકર અતિરિક્ત ૬ અંગ્રેજીમે આલોચનાક ક્ષેત્રમે આઠ ટા પોથી સંપાદિત કેને છથિ। હિનક પોથી છોમ્મુનયિાતીાિન ષકલિલસ ડીર એનગનિરસ ાનદ

બાળકૃષ્ણ દા, અંગ્રેજી લેખક, પત્રકાર

હિનકર અંગ્રેજી ઉપન્યાસ "દ વૂ વેડસ્પ્રેડ" , "રૂથ યૂ આર અશ્રેડ ઑફ હાર્ટ્સ" આ "શ્રાયરપ્રૂશ" પ્રકાશિત છન્હિ। "દ વૂ વેડસ્પ્રેડ" (૧૯૯૯)પર હુનકા "કૉમનવેલ્થ રાઇટર્સ પ્રાઇજ શ્રૉર વેસ્ટ શ્રર્સ્ટ વુક- યૂરેશિયા" ભેટલ છન્હિ। બાળકૃષ્ણ દા શ્રી મુનીશ્વર દા આ શ્રીમતી રાળા દાક પુત્ર છથિ, "આરઆરટીપ્પડાપુર"સઁ વીટેક છથિ, આ આર કાલ્હિ દિલ્લીમે રહૈ છથિ, ભાર શ્રો "ઇણ્ડિયન એક્સપ્રેસ" મે એડિટર છથિ।

માનસ બિહારી વર્મા, વૈજ્ઞાનિક

𑒣𑓂𑒩𑒨𑒼𑒖𑒢𑒮𑒿 𑒥𑒯𑒳𑒞𑒼 𑒃𑓀𑒖𑒲𑒢𑒱𑒨𑒩𑒱𑓀𑒑

𑒮𑓀𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒧𑒹 𑒣𑒰𑒚𑓂𑒨 𑒣𑒳𑒮𑓂𑒞𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹

𑒣𑒜𑓃𑒰𑒍𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒤𑒝𑒲𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒢𑒰𑒟 '𑒩𑒹𑒝𑒳' 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒪𑒹𑒐𑒢 𑓑𑓙𑓒𑓑-𑓑𑓙𑓗𑓗

𑒩𑒰𑒧𑒡𑒰𑒩𑒲 𑒮𑒱𑓀𑒯 '𑒠𑒱𑒢𑒏𑒩' 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒪𑒹𑒐𑒢 𑓑𑓙𑓐𑓘-𑓑𑓙𑓗𑓔

𑒩𑒰𑒧𑒫𑒵𑒏𑓂𑒭 𑒥𑒹𑒢𑒲𑒣𑒳𑒩𑒲 𑓑𑓘𑓙𑓙-𑓑𑓙𑓖𑓗

𑒛𑒼 𑒯𑒩𑒱𑒫𑓀𑒬 𑒞𑒩𑒳𑒝 𑓑𑓙𑓒𑓗-𑓒𑓐𑓐𑓘

𑒖𑒢𑓂𑒧 𑓒𑓑 𑒖𑒴𑒢 𑓑𑓙𑓒𑓗 𑒃।

𑒑𑒰𑒧- 𑒔𑒏𑒮𑒹𑒪𑒧, 𑒣𑒼- 𑒣𑒙𑒼𑒩𑒲, 𑒖𑒱

𑒯𑒩𑒱𑒬𑓀𑒏𑒩 𑒬𑓂𑒩𑒲𑒫𑒰𑒮𑓂𑒞𑒫 "𑒬𑒪𑒦" 𑓑𑓙𑓓𑓔-

𑒮𑓂𑒫 𑒖𑒢𑒰𑒩𑓂𑒠𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒰𑒠 𑒗𑒰 '𑒠𑓂𑒫𑒱𑒖'

𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲𑒏 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩।

ભા- સમસ્તીપુર। તીન દશકસ સઁ વેશી હિન્દી પોથી છાહમિ કાવ્ય-કથા-પ્રવન્ધ સમ્માનિત અછિ।		
 રામેશ્વર પ્રેમ હિન્દીક નાટકકાર।	 ડૉ નવલ કિશોર દાસ "નવલ"	 મોહનાનન્દ ઝા ૧૯૫૫-
 રામાજ્ઞા શશિધર	 ગમેશ ચંચલ ૧૯૩૦-૨૦૧૧	 ડૉ શ્રમરેન્દ્ર

𑒑𑒼𑒣𑒹𑒪𑒰𑒪 𑒧𑒢𑒲𑒭𑒲

𑒏𑒳𑒢𑓂𑒠𑒢 𑒂𑒧𑒱𑒞𑒰𑒦

𑒮𑓀𑒖𑒳 𑒁𑒑𑒼𑒯𑒱

𑒖𑒢𑓂𑒧 𑓘 𑒖𑒢𑒫𑒩𑒲 𑓑𑓙𑓔𑓑, 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞

𑒑𑒰𑓁 𑒡𑒼𑒯𑒢𑒰𑒋𑒪 𑒙𑒲𑒯 (𑒏𑒟𑒰-

𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨) 𑓑𑓙𑓙𑓘, 𑒮𑒰𑓀𑒕𑒰 (𑒏𑒟𑒰

𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)𑓑𑓙𑓙𑓙, 𑒞𑒹𑒮𑒩𑒲 𑒥𑒹𑒩𑒱𑒨𑒰 (𑒏𑒟𑒰-

𑒏𑒰𑒫𑓂𑒨)𑓒𑓐𑓐𑓓, 𑒑𑒖𑒪𑒱𑒏𑒰 𑒕𑓀𑒠 𑒫𑒱𑒔𑒰𑒩

𑓒𑓐𑓐𑓗

𑒣𑒼𑒠𑓂𑒠𑒰𑒩 𑒩𑒰𑒧𑒰𑒫𑒞𑒰𑒩 𑒁𑒩𑒳𑒝 𑓑𑓙𑓒𑓓-𑓑𑓙𑓙𑓙

𑒧𑒼𑒯𑒢 𑒬𑓂𑒨𑒰𑒧 𑓑𑓙𑓓𑓐-𑓒𑓐𑓑𑓒

𑒁𑒩𑒳𑒝 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬 𑓑𑓙𑓔𑓘-𑓒𑓐𑓑𑓒

અંશુમન પાણ્ડેય

ાિહુલા યૂનીકોડક આવેદનકર્તા।

દિનેશ કુમાર મિશ્ર

મિથિલાક વાઢ़િ એક્સપર્ટ।

મિથિલાક મોટા-મોટી સભ યાત્રપર

કતિવ પ્રકાશિત। ઉત્તર વિહાર

કી વ્યથા

કથા (૧૯૯૦), કોસી- ઉમ્ર કૈદ સે

સજા-એ-મૌત તક (૧૯૯૨) વંદિની

મહાનંદા (૧૯૯૪), વોયા પેડ़ વવૂલ

કા- વાઢ़ નિયંત્રણ કા

રહસ્ય (૨૦૦૦), વગાવત પર મજવૂર

મિથિલા કી કમલા નદી

(૨૦૦૪), જુતહી નદી ઔર તકનીકી

હાર- ચૂક (૨૦૦૫), , દુઈ પાટન કે

વીચ મેં- કોસી નદી કી કહાની

(૨૦૦૬) તથા વાગમતી કી સદ્‌ગતિ

(૨૦૧૦)।

ઓમપ્રકાશ ભારતી ૧૯૬૮-

કોસી નદીક લોક સાંસ્કૃતિક

અધ્યયન - નદિયાઁ ગાતી હૈ, વિહા

ર કે પારમ્પરિક નાટ્ય આ મૈથિ

લીક લોક નાટ્ય પ્રકાશિત

𑒫𑒻𑒠𑒹𑒯𑒲 𑒮𑒲𑒞𑒰

𑒨𑒰𑒖𑓂𑒘𑒫𑒪𑓂𑒏𑓂𑒨 𑒣𑒞𑓂𑒢𑒲 𑒧𑒻𑒞𑓂𑒩𑒹𑒨𑒲

𑒨𑒰𑒖𑓂𑒘𑒫𑒪𑓂𑒏𑓂𑒨𑒏 𑒠𑒴 𑒙𑒰 𑒣𑒞𑓂𑒢𑒲 𑒕𑒪𑒟𑒱𑒢𑓂𑒯 𑒣𑒯𑒱𑒪 𑒏𑒰𑒞𑓂𑒨𑒰𑒨𑒢𑒲 𑒂 𑒠𑒼𑒮𑒩 𑒧𑒻𑒞𑓂𑒩𑒹𑒨𑒲। 𑒧𑒻𑒞𑓂𑒩𑒹𑒨𑒲 𑒥𑓂𑒩𑒯𑓂𑒧𑒫𑒰𑒠𑒱𑒢𑒲 𑒕𑒪𑒲𑒯। 𑒏𑒰𑒞𑓂𑒨𑒰𑒨𑒢𑒲𑒮𑒿 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒞𑒲𑒢𑒙𑒰 𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩 𑒕𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱- 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞, 𑒧𑒯𑒰𑒧𑒹𑒒 𑒂 𑒫𑒱𑒖𑒨।

𑒮𑒲𑒞𑒰𑒠𑒰𑒃

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒩𑒖𑒏 (𑒡𑒼𑒥𑒲) 𑒖𑒰𑒞𑒱𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒠𑒹𑒫𑒞𑒰

𑒥𑒱𑒯𑒳𑒪𑒰

𑒔𑒧𑓂𑒣𑒰𑒢𑒑𑒩𑒏 𑒥𑒱𑒯𑒳𑒪𑒰।

𑒑𑒰𑓀𑒑𑒼 𑒠𑒹𑒫𑒲

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒧𑒪𑒰𑒯 𑒖𑒰𑒞𑒱𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒠𑒹𑒫𑒞𑒰। 𑒑𑒰𑓀𑒑𑒼𑒠𑒹𑒫𑒲𑒏 𑒦𑒑𑒞𑒰 𑒁𑒣𑓂𑒣𑒢𑒼 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒧𑒪𑒰𑒯 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒧𑒱 𑒣𑓂𑒩𑒔𑒪𑒱𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒩𑒹𑒬𑒧𑒰, 𑒏𑒳𑒮𑒳𑒧𑒰, 𑒮𑒳𑒪𑓂𑒫𑒰

મોંગાક મોતીસાયન

વનિ્ય્યવાસનિી દેવી મૈથિલિ લોકગીત ૧૯૨૦-૨૦૦૬

કામેશ્વરી દેવી ૧૯૨૨-

યુવની ળિલિક નવાની ગામક।

ન્મ ૧૯૨૨ ઈ મે અપન માતૃક

ાહ્રમે બેલની પતિ પં મદનમોહન

ા। વનૌનીવાસી પ્રસદ્ધિ તાન્ત્રિ

મ્ડતિ કેશવ મશ્રિ હનિક પિતા

લથનિ। "મથિલિ સંસ્કાર ગીત"

થી।

કુસુમલતા કર્ણ

શ્યામા સહિ ૧૯૨૪-

સમીક્ષકિા, અનુવાદકિા, સમ્પાદકિા

। પ્રકાશન: મૈથિલિ

લલિ રે ૧૯૩૩-

જન્મ:૨૬

જનવરી, ૧૯૩૩,પતિ:ભીમનાથ

	लोकगीत, वसवेश्वर (अनु), शिशु खेल गीत आदि लड़ी विवेचन कॉलेज, कलकत्तामे पूर्व प्राध्यापिका।	मिशन,पाण्डिचेरी एयरपोर्ट, दुर्गागंज, मैथिलीक विशिष्ट कथाकार एवं उपन्यासकार । मरीचिका उपन्यासपर साहित्य अकादेमीक १९८२ ई.मे पुरस्कार । मैथिलीमे लगभग दू सय कथा आ पाँच टा उपन्यास प्रकाशित । विपुल बाल साहित्यिक सृजन। अनेक भारतीय भाषामे कथाक अनुवाद-प्रकाशित। पहिल प्रबोध सम्मान २००४ सँ सम्मानित।
		
चित्रलेखा देवी १९३५-	मोहिनी झा १९३७-	डॉ सावित्री झा

કવ઼િતા દેવ઼ી ૧૯૪૨-

પ્રમણિ હ઼ા

શાન્તિ સુમન ૧૯૪૨-

ળન્મ ૧૫ સતિમ્બર ૧૯૪૨, કા
સમિપુર, સહરસા, વહિાર, પ્રકા
શતિ કૃતિ, �઼ો
પ્રતીક્ષતિ, પરછાઈ
ટૂટતી, સુબહ પસીને, પસીને કે
નશિાન, મૌસમ હુઆ
કવીર, સમય ચેતાવની નહીં
દેતા, તપ મેં કચનાર, મીતર-
મીતર આગ, મેઘ
ઇન્દ્રનીલ (મૈથિલી ગીત
સંગ્રહ), શોધ પ્રબંધ:
મધ્યવર્ગીય ચેતના ઔર હિન્દી
કા આધુનિક કાવ્ય, ઉપન્યાસ:
જલ ટૂટતા હુઆ। સમ્માન:

સાહિત્ય સેવા સમ્માન, કવિ રત્ન સમ્માન, મહાદેવી વર્મા સમ્માન। અધ્યાપન કાર્ય।

પ્રભાવતી દા ૧૯૪૫-૧૯૯૯

સ્વ. રઊાાની સહિ ૧૯૪૫-૧૯૯૩

રઊાાની સહિ: જન્મ ૧ જુલાઈ, ૧૯૪૫, નિધન : ૧૩ જૂન, ૧૯૯૩, પતિ : પ્રો. પ્રબોધ નારાયણ સહિ સમ્પાદિકા : મિથિલા દર્શન, વિશેષ અધ્યયન : મૈથિલી, હિન્દી, બંગલા, અંગ્રેજી, ભાષા વિજ્ઞાન એવં લોક સાહિત્ય । પ્રકાશિત કૃતિ : સલોમા (ઓસ્કર વાઇલ્ડક શ્રેય નાટકક અનુવાદ ૧૯૬૫), પ્રેમ એક કવિતા (૧૯૬૮) બંગલા નાટકક અનુવાદ, વિષવૃક્ષ (૧૯૬૮) બંગલા

ઉષાકિરણ ખાન ૧૯૪૫-

જન્મ:૨૪ અક્ટૂબર ૧૯૪૫,કથા એવં ઉપન્યાસ લેખનમે પ્રખ્યાત । મૈથિલી તથા હિન્દી દૂનૂ ભાષાક ચર્ચિત લેખિકા ।પ્રકાશિત કૃતિ:અનુત્તરિત પ્રશ્ન, દૂર્વાક્ષત, હસીના મંઝિલ, ભામતી (ઉપન્યાસ) । ૨૦૧૦-શ્રીમતિ ઉષાકિરણ ખાન (ભામતી, ઉપન્યાસ) લેલ

	નાટકક અનુવાદ, વનિ્દંની (૧૯૭૨), સ્વનયતિ: મૈથિલિ કવતિા સંગ્નહ (૧૯૭૩), હનિ્દી સંગ્નહ।	સાહતિ્ય અકાદેમી પુનસ્કાન- મૈથિલિ।
 નીનળા ગેમ્મુ ૧૯૪૫- ળન્મ: ૧૧ અક્ટૂવન ૧૯૪૫,નામ: કામાખ્યા દેવી,ઉપનામ:નીનળા ગેમ્મુ,ળન્મ સ્થાન:નવટોલ,સનસિવપાહી ।શકિ્ષા: વીએ (આનન્સ) એમએ, પી-એચડી,ગ઼ૃહિમિી ।પ્નકાશતિ નચના : અોસકામ (કવતિા મ્મિ, ૧૯૬૦) ઊપ્પન પન પાનવિાનકિ, સાંસ્કૃતકિ પનવિશક પ્નભાવ । મૈથિલિ કથા યાના સાહતિ્ય અકાદેમી નઈ	 **વીમ્મા ઠાકુન ૧૯૫૪-** ળન્મ- ભવાનીપુન, પામ્ડૌલ (મધુવની)। પતિા શ્ની શ્નીમોહન ઠાકુન। પ્નકાશતિ કૃતિ: મૈથિલિ ગામકાવ્યક પનમ્પના, ઇતહિાસ- દન્પામ (સમીક્ષા), વદિ્યાપતકિ ઉત્સ (સમાલોચના), ભાનતી (ઉપન્યાસ)	 **જ્ઞાનસુધા મશ્નિ** પાનતક ઉચ્ચતમ ન્યાયાલયક પાનમિ મહલિ ન્યાયાધીશ આ પહલિ મૈથિલિની।

दक्षिणसँ स्वातन्त्र्योत्तर मैथिली कथाक पन्द्रह टा प्रतिनिधि कथाक सम्पादन।सृजन यात्रा पिपासा कथा संग्रह,आगत क्षण ओ कविता संग्रह,ऋतम्भरा कथा संग्रह,प्रतिच्छवि हिन्दी कथा संग्रह,१९६० सँ आइ धरि सएसँ अधिक कथा, कविता, शोधनिबन्ध, ललितनिबन्ध,आदि अनेक पत्र-पत्रिका तथा अभिनन्दनग्रन्थमे प्रकाशित।मैथिलीक अतिरिक्त किछु रचना हिन्दी तथा अंग्रेजीमे सेहो।२००३- नीरजा रेणु (ऋतम्भरा, कथा)लेल साहित्य अकादमी पुरस्कार।

ળસ્ટસિ મ઼ૃદુળા મર્ા શ્ર

વ઼ીમા ક઼્મ ૧૯૪૬-

ળન્મ ૩ નવમ્વર ૧૯૪૬, ગામ- પટોરી, પોંપય ગછયિા, ળખિ- સહરસા। સદસ્ય, મૈથળિ સાહત્યિ અકાદેમી પરામર્શદાતૃ સમતિ ૧૯૮૭-૧૯૯૩, સદસ્ય, ભાષા પરામર્શદાતૃ સમતિ (મૈથળિ), ભારતીય ળ્ઞાનપીઠ। અવકાશપ્રાપ્ત વશ્વિવદ્યાિલય આચાર્ય આ અધ્યક્ષ, મૈથળિ વભિાગ, પટના વશ્વિવદ્યાિલય। **પ્રકાશતિ કૃત-િ** અર્ગળા, ભાવનાક અસ્થપિંજર (મૈથળિ કાવ્ય સંગ્રહ), શંખનાદ, તુમ્હમેવ સમર્પયે, અનુવર્ય (હન્દિી કાવ્ય સંગ્રહ)। પ્રકાશ્યઃ સપ્તપદી (મૈથળિ નવિન્ધ સંગ્રહ), ચાર્તિાક પૃષ્ઠભૂમમિ મૈથળિક પ્રસદ્ધિ ઉપન્યાસ, મૈથળિ-ઉપન્યાસક કથા

શેફાલકિા વર્મા ૧૯૪૩-

ળન્મઃ૯ અગસ્ત, ૧૯૪૩,ળન્મ સ્થાન : વંગાળી ટોળા, ભાગળપુર । શક્ષિાઃએમ, પી-એચ.ડી (પટના વશ્વિવદ્યાળય), એ.એન. કાળેળ, પટના મે હન્દિીક પ્રાધ્યાપકિા પદસઁ સેવાનવિૃત્ત । નારી મનક ગ્રન્થકિેં ખોળકિ઼ુ મ રસસઁ ભરળ અધકિાર રચના। પ્રકાશતિ રચનાઃ ઝહરૈત નોર, વરિકૈત ડોર; વપિ્રળબ્ધા (કવતાિ સંગ્રહ), સ્મૃત રેખા (સંસ્મરણ સંગ્રહ), એકટા

કછુ કહૈત અછિ (મૈથિલી આલોચના); જિન્દગીનામા (હિન્દી કાવ્ય સંગ્રહ), ક્રમશઃ (હિન્દી આલોચના)।

આકાશ (લઘુકથા સંગ્રહ), યાયાવરી (યાત્રા-વૃત્તાન્ત), ભાવાઞ્જલિ (કાવ્ય-પ્રગીત) , કસ્તિ-કસ્તિ જીવન (આત્મકથાપર સાહિત્ય અકાદેમી પુરસ્કાર)। અન્થયુગ (લઘુકથા સંગ્રહ) આપ્પન-આપ્પન પ્રીત, નાગફાંસ (ઉપન્યાસ)। ૨૦૦૪ ઈ- ડૉ શ્રીમતી શેફાલિકા વર્મા, પટના;યાત્રી-ચેતના પુરસ્કાર।

નીતા ઝા ૧૯૫૩-

જન્મ : ૨૧-૦૧-૧૯૫૩,વ્યવસાયઃપ્રાધ્યાપિકા। ઉપ્પન પર સમાજક પરમ્પરા તથા

આશા મિશ્ર ૧૯૫૦-

જન્મઃ૬-૭-૧૯૫૦ ઈ,પ્રકાશિત કથા મે મૈથિલીક સંગ હિન્દી મે સેહો।

ડૉ સુનીતા ઝા

આધુનિકતાક સંસ્કાર સઁ હોઇત વસંગતિક પ્રભાવ।પ્રકાશિત કૃતિ: સ્વયંસિદ્ધ, કથા સંગ્રહ ૧૯૮૪, કથાનવનીત ૧૯૯૦,સામાજિક અસન્તોષ ઓ મૈથિલી સાહિત્ય શોધ સમીક્ષા । વણિર મૌસી (વાલ ઉપકથા સંગ્રહ)।

સમસઁ પૈઘ વળિય મૈથિલી કથા સંગ્રહ ।

પ્રેમલતા મિશ્ર 'પ્રેમ' ૧૯૪૮-

ડૉ ઇન્દિરા ઝા ૧૯૫૭

મેનકા મલ્લિક ૧૯૬૬-

જન્મસ્થાન:નહરિ,માતા:સ્વ.શ્રીમતી વૃન્દા દેવી,પિતા:પં દીનાનાથ ઝા,શિક્ષા:એમ.એ. બી.એડ.,પ્રારંભિક અભિરુચિ દૂ સમયસઁ વેશી નાટકમે ભાગ લેલનિ।સંગહિ

(𑒢𑒰𑒙𑓂𑒨𑒧𑓀𑒔) 𑒏 𑒦𑒴𑒞𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒅𑒣𑒰𑒡𑓂𑒨𑒏𑓂𑒭𑒰, 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒢, 𑒏𑒟𑒰𑒫𑒰𑒔𑒢 𑒂𑒠𑒱𑒧𑒹 𑒏𑒳𑒬𑒪 । �𑒁𑒢𑒣𑒱𑒢� 𑒂𑒠𑒱 𑒁𑒢𑒹𑒏 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒟𑒰 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒵𑒞-𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢𑒱𑒞।

𑒬𑒰𑒩𑒠𑒰 𑒮𑒱𑒢𑓂𑒯𑒰 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒪𑒼𑒏𑒑𑒲𑒞 𑓑𑓙𑓕𑓓-

𑒪𑒱𑒪𑒲 𑒠𑒹𑒫𑒲

𑒬𑒏𑒳𑒢𑓂𑒞𑒪𑒰 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲

𑒑𑒼𑒠𑒰𑒫𑒩𑒲 𑒠𑒞𑓂𑒞𑒰, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒪𑒰

𑒅𑒭𑒰 𑒫𑒩𑓂𑒧𑒰 𑓑𑓙𑓔𑓘-

𑒏𑒧𑒪𑒰 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲 𑓑𑓙𑓕𑓓-

		ૃગી- મૈથિલીક વેશ-ભૂષા- રસાયન સમ્વન્ધી વદાવલી, પ્રકાશનાધીન: વાટે લિયલ પાની (કથા સંગ્રહ), પયિા ધુમાસ (કવિતા ગ્રહ), શ્રાશાપૂર્ણા દેવીક વંગલા ઘુ ઉપન્યાસ **મન મંજૂષાક** મૈથિલી નુવાદ। મુળફ્ફરપુરસઁ પ્રકાશિ થિલી સાહિત્યિક ત્રિકા **સ્વાતીક** સમ્પાદન ૧૯૮૪-૮૫)।
 સીતા દેવી, મથિલિ ચિત્રકલા	 સરસ્વતી ચૌધરી, જનકપુર	 ડૉ શ્રુપ્મા ચૌધરી

વિભા રાની ૧૯૫૯-

મૈથિલીક ૩ સાહિત્ય અકાદમી
પુરસ્કાર વિજેતા લેખકક ૪ ગોટ
કિતાબ "કન્યાદાન" (હરિમોહન ઝા),
"રાજા પોખરે મેં કિતની મછલિયાં"
(પ્રભાસ કુમાર ચૌધરી), "બિલ
ટેલર કી ડાયરી" વ "પટાક્ષેપ"
(લિલી રે) હિન્દીમે અનૂદિત
છન્હિ।૨ ગોટ લોકકથાક
પુસ્તક "મિથિલા કી લોક
કથાએં" વ "ગોનૂ ઝા કે કિસ્સે"।
મૈથિલી કથા સંગ્રહ "ખોહસઁ
નિકસૈત"।

જ્યોત્સના ચન્દ્રમ ૧૯૬૩-

જન્મતિથિ: ૧૫
દિસમ્બર, ૧૯૬૩,જન્મસ્થાન
: મૂરઆરા, સિયિયા
ખુર્દ, સમસ્તીપુર,પતિ : શ્રી મારકણ્ડેય
પ્રવાસી,માતા: શ્રીમતી સુશીલા ઝા,અધ્યાપન
।સુપરિચિત કવયિત્રી, કથાકાર ।
પ્રકાશિત કૃતિ: બોનસાઈ (કવિતા
સંગ્રહ), હિલકોરા (કથાસંગ્રહ)।

સુસ્મિતા પાઠક ૧૯૬૨-

જન્મ: સુપૌલ, બિહાર ।
પરિચિતિ કવિતા સંગ્રહ
પ્રકાશિત ।
કથાવાચક, કથાસંગ્રહ
પ્રકાશનાધીન । રાજનીતિ
શાસ્ત્રમે એમ.એ.।
સંગીત, પેંટિંગમે રુચિ। મૈથિલીક
પોથી પત્રિકા પર અનેક
રેખાચિત્ર પ્રકાશિત ।
સમકાલીન જીવન, સમય, આ
તકર સ્પંદનક કવયિત્રી ।
અનેક ભાષામે રચનાક અનુવાદ
પ્રકાશિત।

 ઉ્મિળા દેવી, મૈથિળા ચિત્રકળા	 ય઼મુના દેવી, મૈથિળા ચિત્રકળા	 ય઼શોદા દેવી, મૈથિળા ચિત્રકળા
 રમા ઝા, સમ્પાદક મૈથિળા દર્પણ	 પન્ના ઝા અનુભૂતિ (લઘુકથા સંગ્રહ)।	 સુધા કર્ણ
 ભૂતન દાસ	 ગાયિકા ઝા, અંગ્રેજી લેખિકા	 સ્વ઼ય઼ંપ્રભા ઝા ૧૯૭૦-

𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒱𑒏𑒰, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑓀𑒑𑒢

𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒁𑓀𑒑𑓂𑒩𑒹𑒖𑒲

𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮 "𑒮𑓂𑒧𑒹𑒪" 𑒂 "𑒌𑒢𑓂𑒙𑒩𑓂𑒢𑓂𑒮 ऑ𑒢

𑒠𑒹𑒨𑒩 𑒯ॉ𑒩𑓂𑒢𑓂𑒮" 𑒂 𑒁𑓀𑒑𑓂𑒩𑒹𑒖𑒲 𑒪𑒒𑒳 𑒏𑒟𑒰

𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯 "𑒠 𑒋𑒪𑒲𑒤𑒹𑒢𑓂𑒙 𑒋𑒝𑓂𑒛 𑒠

𑒧𑒰𑒩𑒳𑒞𑒱" 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒱𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮 "𑒮𑓂𑒧𑒹𑒪" 𑒪𑒹𑒪 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 "𑒤𑓂𑒩𑒹𑒢𑓂𑒔

𑒣𑓂𑒩𑒱𑒏𑓂𑒮 𑒑𑒳𑒋𑒩𑒪𑒹𑒢" 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒦𑒹𑒙𑒪 𑒕𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒂

𑓖 𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒮𑒼𑒪𑒯 𑒦𑒰𑒭𑒰𑒧𑒹 𑒁𑒢𑒴𑒠𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒩𑒰𑒡𑒱𑒏𑒰 "𑒋𑒧𑒯𑒩𑓂𑒮𑓂𑒙

𑒏ॉ𑒪𑒹𑒖"𑒮𑒿 "𑒋𑒢𑓂𑒟𑓂𑒩𑒼𑒣𑒼𑒪𑒼𑒖𑒲" 𑒣𑒜𑓃𑒢𑒹 𑒕𑒟𑒱

𑒂 "𑒬𑒱𑒏𑒰𑒑𑒼 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨"𑒮𑒿 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱

𑒫𑒱𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒧𑒹 𑒧𑒰𑒮𑓂𑒙𑒩𑓂𑒮 𑒛𑒱𑒑𑓂𑒩𑒲 𑒪𑒹𑒢𑒹 𑒕𑒟𑒱।

𑒍 "𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒳𑒮𑓂𑒞𑒰𑒢 𑒙𑒰𑒃𑒧𑓂𑒮" 𑒂 "𑒥𑒱𑒖𑒢𑒹𑒮

𑒫𑒩𑓂𑒪𑓂𑒛"𑒧𑒹 𑒏𑒰𑒖 𑒏𑒹𑒢𑒹 𑒕𑒟𑒱 𑒂 𑒮𑓀𑒑𑒧𑒹 "𑒩𑒰𑒖𑒲𑒫

𑒑𑒰𑓀𑒡𑒲 𑒤𑒰𑒅𑒢𑓂𑒛𑒹𑒬𑒢, 𑒠𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲" 𑒧𑒹 𑒮𑒹𑒯𑒼, 𑒖𑒞𑒋 𑒍

𑒂𑒞𑓀𑒏𑒫𑒰𑒠𑒮𑒿 𑒣𑒲𑒛𑓃𑒱𑒞 𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰 𑒮𑒦 𑒪𑒹𑒪 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒩𑓂𑒏

𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨𑒏𑓂𑒩𑒧𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒩𑒧𑓂𑒦 𑒏𑒹𑒢𑒹 𑒩𑒯𑒟𑒱। 𑒂𑒃

𑒏𑒰𑒪𑓂𑒯𑒱 𑒍 𑒁𑒣𑒢 𑒣𑒞𑒱 𑒂 𑒥𑒔𑓂𑒔𑒰𑒏 𑒮𑓀𑒑

𑒙𑒼𑒏𑓂𑒨𑒼𑒧𑒹 𑒩𑒯𑒻 𑒕𑒟𑒱।

ૂપા ધીૂ ૧૯૭૩-

ૂપા ધીૂ- જન્મસ્થાન-

મયનાકડેરી, સપ્તરી, શ્રીમતી

પૂનમ દા આ શ્રી અરુણકુમાર દાક

પુત્રી।સ્થાયી પતા- અચ્યુત-

સગરમાથા, જનિલા- સનિહા। પ્રથમ

પ્રકાશતિ રચના-કોશી

કારણ, માટસિઁ

સનિહ (કવતિા),જગતા વેઙક દેશ-

જ્ઞાનામ (કનક દીક્ષતિક

પુસ્તકક ધીરેન્દ્ર પ્રેમર્ષિસઁગ

મૈથલીમે

સહઅનુવાદ,સઙ્ગીતસમ્બન્ધી

કૃતિ- રાષ્ટ્રીયગાન, જોર, નેહક

ગ્રહન, ચેતના, પ્રાયિતમ હમર

કમૌશા (પહલિ મૈથલીિ સીડી), પ્રેમ

રંજના દા, વદ્યિાપતિ સિંગીત ગાયકિા

રશ્મ દિત્ત, ગાયકિા, જનકપુર

𑒲𑒚 𑒞𑒩𑒒𑒳𑒮𑓂𑒏𑒲𑒧𑒹, 𑒮𑒳𑒩𑒏𑓂𑒭𑒞𑒱

𑒧𑒰𑒞𑒵𑒞𑓂𑒫 𑒑𑒲𑒞𑒧𑒰𑒪𑒰, 𑒮𑒳𑒣𑓂𑒣𑒏 𑒮𑒢𑒹𑒮।

𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒢-𑒣𑒪𑓂𑒪𑒫, 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏

𑒧𑒰𑒮𑒱𑒏 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰, 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒢-

𑒮𑒯𑒨𑒼𑒑,𑒯𑒧𑒩 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒣𑒼𑒟𑒲 (𑒏𑒏𑓂𑒭𑒰

𑓑, 𑓒, 𑓓, 𑓔 𑒂 𑓕 𑒂 𑒏𑒏𑓂𑒭𑒰 𑓙-𑓑𑓐 𑒏

𑒌𑒔𑓂𑒕𑒱𑒏 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒫𑒱𑒭𑒨

𑒣𑒰𑒚𑓂𑒨𑒣𑒳𑒮𑓂𑒞𑒏𑒏 𑒦𑒰𑒭𑒰 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒢)।

𑒏𑒰𑒧𑒱𑒢𑒲 𑒏𑒰𑒧𑒰𑒨𑒢𑒲

𑒧𑒳𑒢𑓂𑒢𑒲 𑒗𑒰 𑒨𑒳𑒫𑒰 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏𑒰𑒩

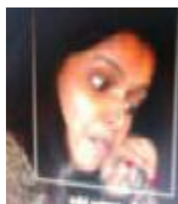

𑒏𑒰𑒧𑒱𑒢𑒲 𑓑𑓙𑓗𑓘- 𑒨𑒳𑒫𑒰 𑒏𑒫𑒨𑒱𑒞𑓂𑒩𑒲

ુક્સાના સદ્દિકી	કલ્પના મિશ્ર, મૈથિલિ ંગમંય	જ્યોતિ ઝા, મૈથિલિ ંગમંય
		
કનિમ્મ ઝા, મૈથિલિ ંગમંય	પ્નયિકા ઝા, મૈથિલિ ંગમંય	ઋતુ કન્નમ, મૈથિલિ ંગમંય
		
જ્યોતિ વિત્સ, ંગમંય	નેહા વર્મા, ંગમંય	સવિતા
		

अनुप्रिया	मृदुला प्रधान	श्याम मिश्र, महिला वॉक्सिंग
		
रानी दास, मिथिला चित्रकला	वाराणसी पंडित, मिथिला चित्रकला, धनुषा, नेपाल	देवकला देवी कर्ण, मिथिला चित्रकला, नेपाल
		
मदनकला कर्ण, मिथिला चित्रकला, नेपाल	महासुन्दरी देवी, मिथिला चित्रकला	निर्मला झा, मिथिला चित्रकला, नेपाल

સ્રુઊો સાહ, મથિઊિ યત્િનકઊ, મહોત્ત નો, નેપાઊ

નળની પઊઊવ઼ી

સંગીતા કુમાની, મૈ થઊિ સ્ઙેડોના પ્નોળે ક્ટ

વ઼નિ્દેશ્વ઼ની દાસ

ગૌની સેન

સીમા હ્ા

વ઼ામ્મી મશ્નિ, કવ઼યિ઼િ ત્ની १९५३-१९९६

મૌસમી વન્ળી, કવ઼યિ઼ત્ની

સીઊ હ્ા

𑒏𑒼𑒃𑒪𑒐, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲। 𑒖𑒢𑓂𑒧𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢
𑒞𑒱𑒪𑒰𑒚𑒲, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪।

𑒬𑒰𑒢𑓂𑒞𑒱 𑒠𑒹𑒫𑒲

𑒬𑒬𑒱𑒥𑒰𑒪𑒰

𑒣𑒱𑒞𑒰 𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒅𑒑𑓂𑒩 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝 𑒪𑒰𑒪, 𑒣𑒞𑒱 𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒅𑒧𑒹𑒬 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒏𑒰𑒧𑒞 (𑒫𑒮𑒱𑒭𑓂𑒚)। 𑒬𑒱𑒫𑒰 𑒏𑒬𑓂𑒨𑒣 𑒂 𑒏𑒵𑒭𑓂𑒝 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒏𑒬𑓂𑒨𑒣𑒏 𑒮𑒯𑒨𑒼𑒑𑒮𑒿 "𑒦𑒰𑒩𑒞𑒲 𑒫𑒱𑒏𑒰𑒮 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒟𑒰"𑒏 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒣𑒢𑒰। 𑒩𑒔𑒢𑒰𑓁 𑒏𑒵𑒭𑓂𑒝 𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩 𑒏𑒬𑓂𑒨𑒣𑒏 𑒮𑓀𑒑 "𑒧𑒹𑒒𑒠𑒴𑒞" 𑒂 "𑒑𑒲𑒞-𑒑𑒼𑒫𑒱𑒢𑓂𑒠"𑒏 𑒧𑒺𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠, 𑒧𑒰𑒕-𑒦𑒰𑒞, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩-𑒬𑒱𑒏𑓂𑒭𑒰, 𑒦𑒰𑒑-𑓑, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩-𑒏𑒼𑒭, 𑒦𑒰𑒑-𑓓।

𑒧𑒳𑒢𑓂𑒢𑒲 𑒏𑒰𑒧𑒞

𑒮𑒳𑒣𑒪 𑒧𑒢 𑒞𑒩𑒮𑒪 𑒂𑒿𑒐𑒱 (𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯)।

પ્રેમલતા ઝા

મિથિલા લોક કલા

અંશુમાલા

મૈથિલિ લોકગીત।

શ્વેતા ઝા ચૌધરી, ચિત્રકાર

ગામ સરિસબ-પાહી, લલિત કલા આ ગૃહવિજ્ઞાનમે સ્નાતક। મિથિલા ચિત્રકલામે સર્ટિફિકેટ કોર્સ।કલા પ્રદર્શની: એક્સએલઆરઆઇ, જમશેદપુરક સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ, ગ્રામ-શ્રી મેલા જમશેદપુર, કલા મન્દિર જમશેદપુર (એક્ઝીબીશન આ વર્કશૉપ) ।કલા સમ્બન્ધી કાર્ય: એનઆઇટી જમશેદપુરમે કલા પ્રતિયોગિતામે નિર્ણાયકક રૂપમે સહભાગિતા, ૨૦૦૨-૦૭ ધરિ

बसेरा, जमशेदपुरमे कला-शिक्षक (मैथिली चित्रकला), बूमेन कॉलेज पुस्तकालय आ हॉटल बूलेवार्ड लेल वाल-पेंटिंग। प्रतिष्ठित स्पॉन्सर: कॉरपोरेट कम्युनिकेशन्स, टिस्को; टीएस आरडीएस, टिस्को; एआरएडीए, स्टेट बैंक ऑफ इण्डिया, जमशेदपुर; विभिन्न व्यक्ति, हॉटल, संगठन आ व्यक्तिगत कला संग्राहक।

हॉबी: मैथिली चित्रकला, ललित कला, संगीत आ भानस-भात।

𑒬𑓂𑒫𑒹𑒞𑒰 𑒗𑒰

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒪𑒰, 𑒮𑒧𑓂𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱 𑒮𑒱𑒑𑒰𑒣𑒳𑒩𑒧𑒹 𑒢𑒱𑒫𑒰𑒮।

𑒩𑒰𑒢𑒲 𑒗𑒰

𑒧𑒼𑒞𑒲 𑒏𑒩𑓂𑒝

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒪𑒰

𑒢𑒱𑒏𑓂𑒏𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒱𑒨𑒠𑒩𑓂𑒬𑒱𑒢𑒲

𑒣𑓂𑒩𑒖𑓂𑒘𑒰 𑒗𑒰

𑒛ॉ 𑒢𑒪𑒱𑒢𑒲 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲

𑒢𑒲𑒪𑒧 𑒔𑒾𑒡𑒩𑒲, 𑒏𑒟𑒏 𑒢𑒵𑒞𑓂𑒨𑒰𑓀𑒑𑒢𑒰

𑒩𑒰 𑒧𑒪𑓂𑒪𑒱𑒏

𑒑𑒳𑓀𑒔𑒢 𑒏𑒩𑓂𑒝

પતિ સ્વ શવિનન્દન મ૭૭કિ, ગામ-

મહસિાન, દ૧મંગા। પતિ શ્રી

કમ૭ેશ કુમા૧, મ૧હુ૭૭ી, દ૧મંગા।

ટી મધુવની, સમ્પ્રતિ પ્રૂકેમે નહે

થિ ïïમાદ્ગુવાનાિનસ્યોક પ૧

ાક૧ ક૭ાક્ તિ દિપ્યિ સિકૈ છી।

પૂનમ મં૭૭

પ્૧યિકા ઢાક સંગ મૈથિલી નૂ્ળ

પો્ટ૭ "સમદયિ"

ïïસામાદ્ગ૭ીગસપો્ત્યોમ ક સંચા૭ન

/

પ્૧યિકા ઢા

પૂનમ મં૭૭ક સંગ મૈથિલી નૂ્ળ

પો્ટ૭ "સમદયિ"

ïïસામાદ્ગ૭ીગસપો્ત્યોમ ક સંચા૭ન

/

સ્તુતિ ના૧ાયણ

૭ૉ ૭૭િતા ઢા ૧૯૫૧

શ્રાન્તી કુમાની ૧૯૬૭-

મીના ઢા

જન્મ

પનિચોભ, દનભંગામે। "મૈથિલીક

ભોજન સમ્વન્ધી

શબ્દાવલી" પ્રકાશતિ"।

"મૈથિલિ મુક્તક કાવ્યમે

નારી" પ્રકાશતિ।

વ્રેસ્ટ કૈસનક સમસ્યાપન વ

દેહ મે મીના હા કેન એકટા ઉઘુ

કથા પ્રકાશતિ ભેલ। ૬ મૈથિલિ

ક પહિલ કથા છલ જે વ્રેસ્ટ કૈ

સન પન લિખલ ગેલ। હિન્દીમે સે

હો નાચની એહિ વિષિયપન કથા ન

હિ લિખલ ગેલ છલ।

અનુપમા પ્રયિદર્શની

પતિ ડૉ નનન કન્નાથ, ગામ- ઉઝાન (વડકાગામ), પો લહિના નોડ, જીલિ દનભંગા। સમ્પ્રતિ લીજયિના (સંયુક્ત નાજ્ય અમેનિકામે), શક્ષિા- એમએસસી (જંતુ વિજ્ઞાન), લના મથિલિ વિવિ, દનભંગા; વીએસસી વીશ્રાપ

આનાયના મલ્લિક

મૈથિલિ નંગમંચ।

સ્પ્પિા

મૈથિલિ નંગમંચ।

𑒁𑒢𑓂𑒫𑒹𑒭𑒏 𑒫𑒵𑒞𑓂𑒞𑒱

𑒧𑒳𑒖𑒤𑓂𑒤𑒩𑒣𑒳𑒩𑒮𑒿, 𑒯ॉ𑒥𑒲, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰

𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒪𑒰, 𑒏𑒧𑓂𑒣𑓂𑒨𑒴𑒙𑒩𑒯𑒰𑒩𑓂𑒛

𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒪𑒰, 𑒪𑒪𑒱𑒞 𑒏𑒪𑒰। 𑒅𑒣𑒪𑒥𑓂𑒡𑒱𑓁

𑒁𑒐𑒱𑒪 𑒦𑒰𑒩𑒞𑒲𑒨 𑒏𑒪𑒰 𑒂 𑒠𑒮𑓂𑒞𑒏𑒰𑒩𑒲

𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒨𑒼𑒑𑒱𑒞𑒰𑒏

𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑓑𑓙𑓙𑓕 𑒧𑒹; 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩

𑒦𑒰𑒩𑒞𑒲 𑒦𑒰𑒫 𑒢𑒵𑒞𑓂𑒨

𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒨𑒼𑒑𑒱𑒞𑒰 𑓑𑓙𑓙𑓘 𑒧𑒹 𑒮𑒯𑒦𑒰𑒑𑒲।

𑒣𑓂𑒩𑒲𑒞𑒱 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩

𑒑𑒰𑒧- 𑒖𑒑𑒹𑒪𑒲, 𑒦𑒰𑒨𑒰
…𑒰𑒩𑒰𑒢𑒑𑒩, 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑒰𑒿। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒥𑒰𑒪
𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒧𑒹 "𑒑𑒼𑒢𑒴 𑒗𑒰 𑒂 𑒂𑒢 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩
𑒏𑒟𑒰 𑓒𑓐𑓐𑓘", "𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒔𑒱𑒞𑓂𑒩𑒏𑒟𑒰
𑓒𑓐𑓐𑓙" 𑒂 "𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒪𑒼𑒏𑒠𑒹𑒫𑒞𑒰

𑒁𑒢𑒳𑒣𑒧𑒰 𑒗𑒰

𑒙𑓂𑒩𑒰𑓀𑒮𑒣𑒹𑒩𑒹𑓀𑒮𑒲 𑒃𑓀𑒙𑒩𑒢𑒹𑒬𑒢𑒪, 𑒦𑒰𑒩𑒞।

𑒲𑒞𑒰 𑒧𑒪𑓂𑒪𑒱𑒏

૨૦૧૦", વિદ્યાપતિક પુરુષ પરીક્ષા (વાઙ સાહિત્ય) ૨૦૧૪ પ્રકાશિત।

શિવાની મિશ્ર

અનામિકા રાજ

આશા ઝા

પ્રિયંવદા તારા ઝા

ડૉ અપર્ણા

શાન્તિ લક્ષ્મી ચૌધરી

ગ્રામ ગોવિન્દપુર, જિલા સુપૌલ નિવાસી શ્રી રાજેન્દ્ર મિશ્ર મહાવિદ્યાલય, સહરસા મે કાર્યરત પુસ્તકાલયાધ્યક્ષ શ્રી શ્યામાનન્દ ... ક જ્યેષ્ઠ સુપુત્રી, શ્વશુર ગ્રામ મહિષી (પુનર્વાસ આરાપટ્ટી), જિ...

सहरसा निवासी आ दिल्ली स्कूल
ऑफ इकोनोमिक्स सँ जुड़ल
अन्वेषक आ समाजशास्त्री श्री
अक्षय कुमार चौधरीक अर्धांगिनी
छथि। प्राणीशास्त्र सँ
स्नातकोत्तर रहितो
शिक्षाशास्त्रक स्नातक
शिक्षार्थी आ एकटा
समाजशास्त्री सँ सानिध्यक चलि
ग्राम जीवनक सामाजिक विषय-
वस्तु आ प्यास कऽ महिलाजन्य
सामाजिक समस्या आ प्रघटनामे
हिनक विशेष अभिरूचि स्वभाविक।

अनुपम ऐना

डॉ यतिरेखा

डॉ कल्पना
[illegible] मिश्र

તિ ડૉ શવિ કુમાર હા, ગામ

ાટી, સાસુર- ગળહાના। મેડકિલ

ાક્ષિા ળ઼ે ળ઼ે હૉસ્પીટલ્ ગ્રાન્ટ

ૉસ્પીટલસઁ સમ્પન્ન કય઼ સ્ત્રી

ાગ વ઼શિષળ્ઞ। મુમ્વઈસઁ ૧૯૮૦-

ર મે પ્રકાશતિ હોઈવલા મૈથલિી

ત્રકિા "વ઼દિેહ"ક પત ડૉ

ામકાિન્ત મશ્રિ (નત્મિાતા-

થલિી શ્ઠળિ્મ- શ્રાઉ પયિ઼ા હમર

ાગી) સંગ સમ્પાદન।

૪૯મથિલિાક પ્રોળ

પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષિક ઈ પત્રિકા નવ અંક દેખવાક લેલ પૃષ્ઠ સભકેં રિફ્રેશ કએ દેખૂ। અલૌયસ રેફ્રેસહ તહે પાગેસ ફોર વીઈનિગ નૌ ઈસ્સુએ ઓફ વઇદએહઅ

પ્રસ્તુત અછિ વિદેહ, મિથિલા, તીરભુક્તિ આ તિરહુતક નામસઁ વિખ્યાત વર્તમાન ભારત આ નેપાલમે પસરલ માટિક પ્રાચીન આ નવ સ્થાપત્ય, ચિત્રાંકતિ અભિલેખ આ મૂર્તિકલાક એકટા છોટ સંગ્રહ। એ સંગ્રહકેં પ્રાપ્ત કરવાક હેતુ અપન બહુમૂલ્ય સંગ્રહ ઇતિહાસ...ગજેન્દ્ર...કેં પઠાઉ। આભારક સ્વાકારક રચનાકાર, સમ્બન્ધિત ફોટોગ્રાફર આ સંગ્રહકર્તાક લગમે છન્હિ। ફોટો સભ પઠેબા લેલ ધન્યવાદ પાઠકગણ। સામાન્ય વિશેષ વિવરણ દેખવા લેલ ક્લિક કરૂ, દર્શનીય મિથિલા, મિથિલાક ૧, મિથિલાક ૨, મિથિલાક ૩ (મૈથિલી સાહિત્ય સંસ્થાન લિંક), ફોટોગ્રાફ આભાર (ફોટોગ્રાફ હેરીટેજ મિથિલા- સૌજન્ય કેયૌન્દ મિથિલા), થેમપલે ફોટો આભાર- ઇન્દ્રજીત આ હરિદ્ પ્રાપ્ત: અવ્યવસાયિક ઉદ્દેશ્ય આ માત્ર એકેડમિક પ્રયોગ લેલ।

		
ભુવનેશ્વરી ભગવતીપુર (માદહુવાની, બિહાર) વૈદ્ય તારા સઁ સમાનતા નાકમે કુમ્હડ દેખૂ	સૂર્ય ભગવતીપુર (માદહુવાની બિહાર)	વિષ્ણુ ભગવતીપુર (માદહુવાની, બિહાર)

		
દુર્ગા, પોખ્નરિં જોટઘ, શ્રોનહિ વિહેની મન્દિ (વળાનસઁ દક્ષિમિ)મે સ્થાપતિ	હ્નદ્વાન મન્દિ ઘનશ્યામપુન (દનભંગા)- યોનિ જાડ ગેઠ	ગૌનીશંકન, ળમથનિ, હૈઠી વાળી, મધુવની
		
ગૌનીશંકન, ળમથનિ, હૈઠી વાળી, મધુવની	ગૌનીશંકન, ળમથનિ, હૈઠી વાળી, મધુવની	ગૌનીશંકન, ળમથનિ, હૈઠી વાળી, મધુવની
		

𑒑𑒸𑒩𑒲𑒬𑓀𑒏𑒩, 𑒖𑒧𑒟𑒩𑒱, 𑒯𑒻𑒚𑒲 𑒫𑒰𑒪𑒲, 𑒧𑒡𑒳𑒫𑒢𑒲	𑒑𑒸𑒩𑒲𑒬𑓀𑒏𑒩, 𑒖𑒧𑒟𑒩𑒱, 𑒯𑒻𑒚𑒲 𑒫𑒰𑒪𑒲, 𑒧𑒡𑒳𑒫𑒢𑒲	𑒫𑒰𑒛𑒮𑒲-𑒫𑒮𑒻𑒙𑒲, 𑒁𑒩𑒩𑒱𑒨𑓃𑒰 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏𑓂𑒭𑒩 𑒞𑒰𑒧𑓂𑒩𑒪𑒹𑒐
		
𑒫𑒰𑒛𑒮𑒲-𑒫𑒮𑒻𑒙𑒲, 𑒁𑒩𑒩𑒱𑒨𑓃𑒰 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏𑓂𑒭𑒩 𑒞𑒰𑒧𑓂𑒩𑒪𑒹𑒐	𑒫𑒰𑒛𑒮𑒲-𑒫𑒮𑒻𑒙𑒲, 𑒁𑒩𑒩𑒱𑒨𑓃𑒰 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏𑓂𑒭𑒩 𑒞𑒰𑒧𑓂𑒩𑒪𑒹𑒐	𑒫𑒰𑒛𑒮𑒲-𑒫𑒮𑒻𑒙𑒲, 𑒁𑒩𑒩𑒱𑒨𑓃𑒰 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏𑓂𑒭𑒩 𑒞𑒰𑒧𑓂𑒩𑒪𑒹𑒐
		
𑒡𑒩𑒯𑒩𑒰, 𑒫𑒢𑒧𑒢𑒐𑒲, 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑓃𑒰𑒿, 𑒢𑒩𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒁𑒫𑓃𑒞𑒰𑒩	𑒡𑒩𑒯𑒩𑒰, 𑒫𑒢𑒧𑒢𑒐𑒲, 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑓃𑒰𑒿, 𑒢𑒩𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒁𑒫𑓃𑒞𑒰𑒩	𑒣𑒴𑒩𑒝𑒠𑒹𑒫𑓃𑒲, 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑓃𑒰𑒿

વદિશ્વ઼ન સ્થાન શ્રજાઉિ ૫૫, મયુવની

શ્રન્ય્નાઠાઢી શ્રજાઉિ૫૫, મયુવની

વુદ્ય શ્રષ્ટયાાુ, સસિ વ઼ વસંાપુન, વગાહા

૧૨ સાાવ્દી, કોરઉ૫૫, મયુવની

શ્રગ્નાં વદિશ્વ઼ન સ્થાન, મયુવની વુદ્ય, મુંગેન

શ્રહઉિ્યા઼ સ્થાન

શ્રન્ય્નાઠાઢી, મયુવની

વુદ્ય

	𑒁𑒬𑒼𑒏 𑒮𑓂𑒞𑓀𑒦, 𑒫𑒮𑒰𑒜𑓃, 𑒫𑒻𑒬𑒰𑒪𑒲	
		
𑒁𑒫𑒪𑒼𑒏𑒱𑒞𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒢𑒰𑒪𑒢𑓂𑒠𑒰, 𑒦𑒰𑒑𑒪𑒣𑒳𑒩	𑒫𑒮𑒰𑒜𑓃, 𑒫𑒻𑒬𑒰𑒪𑒲	𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒦𑒴𑒧𑒱𑒮𑓂𑒣𑒩𑓂𑒬
		
𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡, 𑒢𑒰𑒪𑒢𑓂𑒠𑒰	𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒧𑒮𑓂𑒞𑒏, 𑒮𑒳𑒪𑓂𑒞𑒰𑒢𑒑𑓀𑒖	𑒫𑒻𑒬𑒰𑒪𑒲 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱
		

યામુણ્ડા નાગ-નાગિની, મુંગેન

મુકુટયાની વુદ્ય, શ્રંતી યક્ષ, ભાગલપુન

નાયૈન ગાણેશ, ૧૦મ શતાવ્દી, દનભંગા

દનભંગા મ્યુઝિયમ

દનભંગા મ્યુઝિયમ

દુનગા, કાનતિકિય

૧૦મ શતાવ્દી, ભીટ ભગ વાનપુન, શ્રન્યના ડાઢી

ગાણેશ વુદ્ય

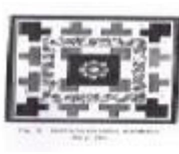
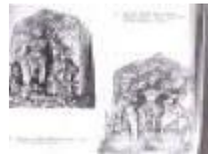
ગૌતમ વુદ્ય, વૈશાલી

𑒯𑒩𑒱𑒯𑒩 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡	𑒨𑒛𑓃𑒱𑒏𑒻𑓀 𑒣𑒳𑒂𑒥𑒻𑒞 𑒧𑒯𑒱 𑒪𑒰, 𑒩𑒰𑒖𑒧𑒯𑒪	𑒪𑒾𑒩𑒱𑒨𑒰 𑒢𑒢𑓂𑒠𑒢𑒑𑒜, 𑒁 𑒬𑒼𑒏 𑒮𑓂𑒞𑓀𑒦
		
𑒪𑒼𑒧𑒬 𑒮𑒳𑒠𑒰𑒧𑒰 𑒑𑒳𑒤𑒰	𑒧𑒳𑓀𑒑𑒹𑒩	𑒢𑒰𑒑𑒩𑒰𑒖 𑒞𑒲𑒩𑓂𑒟𑓀𑒏𑒩
		
𑒏𑒳𑒧𑒰𑒩𑒱𑒪 𑒦𑒙𑓂𑒙 𑒮𑓂𑒏𑒹𑒪𑒰𑒯, 𑒢𑒰𑒪𑒢𑓂𑒠𑒰	𑒫𑒱𑒏𑓂𑒩𑒧𑒬𑒱𑒪𑒰 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱 𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨, 𑒦𑒰𑒑𑒪𑒣𑒳𑒩	𑒚𑒰𑒜 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡
		

પા્વ઼તી	નામાયણ	નામપુનવ઼ા વ઼ૃષભ
 નામપુનવ઼ા	 વુદ્યક અવશેષ	 સંકસિા
 સપ્તમાતૃકા	 સન્વ઼તો બદ્ન માચ્૭૭	 સૂન્ય઼
 સૂન્ય઼	 સૂન્ય઼ક સંગી	 સૂન્ય઼, મનુવની શ્રા બા ગ૭પુન

 મૂ૧્ત્તિ	 મૂ૧્ત્તિ	 મૂ૧્ત્તિ, વૈશાળી
 ઉમા માહેશ્વ૧, કળ્યાાણ સુન્દ૧	 વૈશાળી વૃષભ શી૧્ષ	 વૈશાળી, શાળભંજિકા ભાગળપુ૧
 વિષ્ણુ વુદ્યા	 પાઁખ્યિક્ત્ત મહિળા	 શ્રહિળ્યા

𑒁𑒭𑓂𑒙𑒨𑒼𑒑𑒱𑒢𑒲 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩, 𑒮𑒯𑒩𑒮𑒰

𑒫𑒢𑒑𑓀𑒑𑒰

𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰

𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰 𑒢𑒑𑒩, 𑓑𑓙𑓓𑓔

𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰 𑒧𑒹𑒛𑒱𑒏𑒪 𑒏◌ॉ𑒪𑒹𑒖

𑒠𑒳𑒪𑓂𑒯𑒠𑒳𑒪𑓂𑒯𑒱𑒢𑒱 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩, 𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩

𑒑𑒰𑒧𑓂𑒛𑒲𑒬𑓂𑒫𑒩

𑒑𑓀𑒑𑒰𑒮𑒰𑒑𑒩 𑒣𑒼𑒐𑒩𑒱, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲

𑒯𑒢𑒳𑒧𑒰𑒢 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲

હાહિાસ્થાન

મધુવની હૉસ્પીટલ

જનકપુર જાનકી મન્દિર

જાનકી મન્દિર

જાનકી મન્દિર, સીતા મઢી

જાનકી મન્દિર, સીતા મઢી

જિવિ સ્વાસ્થ્ય કાર્યાલય નાજવિાજ, નેપાલ

કલનેશ્વર વાવા

કપિલેશ્વર

𑒏𑒼𑒭𑒪𑒣𑓂𑒨𑒰𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨, 𑒩𑒰𑒖
𑒫𑒱𑒩𑒰𑒖, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪
𑒨, 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰

𑒪𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧𑒲𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒣𑒻𑒪𑒹𑒮,
𑓑𑓙𑓓𑓔

𑒧𑒰𑒡𑓂𑒨𑒧𑒱𑒏𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨 , 𑒖
𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩

𑒧𑒯𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒔𑒾𑒏, 𑒖𑒢𑒏
𑒣𑒳𑒩

𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩 𑒧𑓀𑒛𑒣

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰,
𑓑𑓙𑓘𑓘 𑒦𑒴𑒏𑒧𑓂𑒣

𑒣𑒑𑒪𑒰𑒥𑒰𑒥𑒰 𑒡𑒩𑓂𑒧𑒬𑒰𑒪𑒰,
𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪

𑒣𑓀𑒛𑒾𑒪 𑒁𑒯𑒪𑓂𑒨𑒰

		
મધુવની વસ સ્ટૈડ	નાળ હેડ ઑૉસ્થસિ, ૧૯૩૪	નાળ હ◌ૉસ્પીટલ, દન ભંગા, ૧૯૩૪
		
સૌનાઠ સભા	શવિ઼ મન્દનિ, ૧૯૩૪	શવિ઼શંકન સનિમા, મ ધુવની
		
શ્યા઼મા મન્દનિ	વ઼દ્ય઼ાપતિ મૂન્ત્તિ, વિ સ્થી	ઉગ્નતાના, તાનાસ્થાન, મહષિી, સહનસા

 વિદ્યાપતિ સ્મારક, વિસ્ફી	 વિસ્ફી, ઉદના મહાદેવ	 વિસ્ફી, વિશ્વેશ્વરી ભગવતી
 અહલ્યા મન્દિર, અહિયારી	 અશોક સ્તંભ, વૈશાલી	 સ્તૂપ અશોક સ્તંભ, વૈશાલી
 વલિરાજપુર કિલા પૂર્વી ગેટ	 વલિરાજપુર કિલા મીનાર	 ચામુણ્ડી સ્થાન, વિરાટપુર, સહરસા

ગાઁધી પોખ્પરિ, ઢાકા, મોતિહારી

ગાઁધી વ઼િદ્યાલય, ઢાકા, મોતિહારી

ગિરિજા સ્થાન, મધુવની

હરિહર મન્દિર, સોનપુર

જૈન મન્દિર, ભાગલપુર

જૈન મન્દિર, વ઼ૈશાલી

કમલાદિત્ય સ્થાન

કપિલેશ્વર શિવ મન્દિર

લૌરિયા નન્દનગઢ

મદનેશ્વર શિવ મન્દિર

મન્દાર પર્વત, વાઁકા

મોતિહારી સત્યાગ્રહ સ્મારક

પરમેશ્વરી મન્દિર, ડાઢી , મધુવની

રામજાનકી મન્દિર, સીતામઢી

સત્યાગ્રહ સ્મારક, સીતામઢી

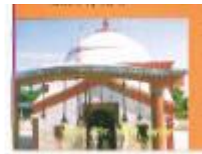
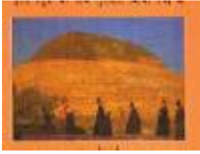
શાંતિ સ્તૂપ, વૈશાલી

ઉચ્ચૈઠ ભગવતી

ઉચ્ચૈઠ મન્દિર

 સઘિશ્વર સ્થાન, મધેપુરા	 સૂર્યયામ, પરસા	 ઉગ્રતારા મન્દરિ, મહષિી, સહરસા
 વૈશાળી સ્તૂપ	 વક્રિમશલિા વશ્વિવદ્યાલય, ભાગલપુર	 વષ્ણિુપુર મન્દરિ, મધેપુરા
 વૃષભ શીર્ષ, રામપુરવા	 સહિં શીર્ષ, રામપુરવા	 શરભ, નેપાલ

પાઁપ્યુિક્તન દેવી, વૈશાળી

વાવા વડેશ્વર, દેવના, વનગાઁવ

વટ વૃક્ષ, વનગાઁવ

ભગવાન વિષ્ણુ, દેવના, વ નગાઁવ

શાસ્ત્રાર્થ સ્થળ,ના ર્ાસ્થાન મહષી

શાસ્ત્રાર્થ સ્થળ,ના ર્ાસ્થાન મહષી

નારાસ્થાન મહષી

માન નારા, નારાસ્થા ન મહષી

		ઉગ્નાના (પ્યાદન વ઼ા મી નાના) મૂન્નિ મહિ ષી
 વ઼શષ્ઠિ મુનિ નાનાસ્થાન મહષી	 શ્રાવન્યતિ કાળી ઉપ્યૈ ડ	 વૌદ્યદેવ઼ી નાના વ઼ાની સમસ્તીપુન
 ભગાવ઼ની દેકુળી	 ભગાવ઼ની ગનિળા શુભ઼ ન	 ભગાવ઼ની મઃમમૂન્નિ ગન્યવાનિ

 ભગવતી વાની સમસ્તીપુ ન	 ભુવનેશ્વની કોન્થ	 દેવીકાળી કોન્થ
 ગંગામૂન્તિ નિગાનડીહ દન ભંગા	 ગોસાઉન મિન્દિ કો ન્થ	 હિહ્ટ દેવી હાવીડીહ
 કાળી ઉપ્યૈડ	 મહિષાસુનમન્દિની વહે ની દનભંગા	 મહિષાસુનમન્દિની હા વીડીહ

𑒧𑒯𑒱𑒭𑒰𑒮𑒳𑒩𑒧𑒩𑓂𑒠𑒱𑒢𑒲 𑒢𑒰𑒯𑒩-𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲𑒣𑒳𑒩

𑒅𑒧𑒰 𑒧𑒯𑒱𑒭𑒧𑒩𑓂𑒠𑒱𑒢𑒲 𑒧𑒢𑒱𑒖𑒰𑒣𑒳𑒩 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰

𑒨𑒧𑒳𑒢𑒰 𑒦𑒻𑒩𑒫 𑒥𑒢𑒱𑒨𑒰 𑒧 𑒨𑒳𑒫𑒞𑒲

𑒦𑒻𑒩𑒫, 𑒦𑒻𑒩𑒫-𑒥𑒢𑒱𑒨𑒰

𑒢𑒙𑒩𑒰𑒖, 𑒢𑒰𑒢𑒰𑒣𑒰𑒯𑒲

𑒬𑒱𑒫-𑒣𑒰𑒩𑓂𑒫𑒞𑒲 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩, 𑒏𑒣𑒱𑒪𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢

શિવ- પાર્વતી મન્દિર, કપિલે શ્વરસ્થાન	શિવ મન્દિર, સિગ્રિયા, વિસ્પી	ઉમામાહેશ્વર, મહાદેવ મઠ
 ઉમામાહેશ્વર, નરહિન	 વિષ્ણુ, ભવાનીપુર	 વિષ્ણુ, મીઠ ભગવાનપુ ર
 વિષ્ણુ, જયનગર	 વિષ્ણુ, ઉદહો	 વિષ્ણુ, સાહો- પર્ની, હાવીડીહ

		
શેષશાયી વ઼ષ્ણુ, સવ઼ાસ, મુળશ્ક્શ્નપુન	વ઼ન઼ાહ મૂન્તિ, નભિકેશ્ વ઼નસ્થાન	મથિભિક્ષન શ્નભિપ્ય, વ઼ષ્ણુ વૃદ્ય મૂન્તિ
		
ભગવતી ઉચ્ચૈઠ, વેનીપટ્ટી	ભગવતી વ઼ાગ્મેશ્વ઼ની, ભંડાનીસમ	ચામુણ્ડા મન્દિન, કટના, મુળશ્ક્શ્નપુન
		
અષ્ટભુળ ગણેશ, હાવીડીહ	અષ્ટભુળ ગણેશ, કોન્થ	ગંગા, શ્નાન્યના-ડાઢ઼ી

મહિષાસુનમન્દિની, દુન્ગા

મ્છિચ્છમન્દિની મન્દિ ન, મિ્ળાપુન, દનભં ગા

નટનાળ

નામમન્દિ, અહિ્યાસ્ થાન

સેહની, વૈશાળી, વિષ્ણુ નિક- યળ્ઓપવીનયાની

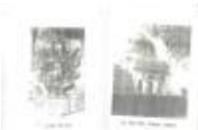
નૂપનગાન શિવ મન્દિ

સૂર્ય, દેકુળી	સૂર્ય મૂર્તિ, ડભિહી	સૂર્ય મૂર્તિ, વિષ્ણુ, વનુશ્રાન
 ઉમામાહેશ્વર	 યમુના, શ્રાન્યના-ડાઢી	 સમિનૌનાગઢ મૂર્તિ
 શ્રાદિ કાળી, ચૈનપુર સહરસા ચૈનપુર સહરસા- મથિળિક એકમાત્ર નીળકંઠ મન્દિર, સંગમે શ્રાદિકાળીન જાવ્ય કાળી- મન્દિર સેહો એહિ ગામમે	 ત્ર્યોથાગઢક સ્વામી માયવાનન્દ કૌળયાન્ય કાળી મન્દિર ત્ર્યોથા ગઢ ઊગ। પુના ન ગઢ। એકર પૂવમે વ્રહ્મપુરાક વાવા હ્રાહિરનાથ મહાદેવ મન્દિર	 ત્ર્યોથાગઢક દસમુખી કાળી ત્ર્યોથા ગઢ ઊગ। પુના ન ગઢ। એકર પૂવમે વ્રહ્મપુરાક વાવા હ્રાહિરનાથ મહાદેવ મન્દિર

𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒯𑒰𑒬𑒱𑒫𑒩𑒰𑒞𑓂𑒩𑒱 𑒂 𑒏𑒰𑒪𑒲𑒣𑒴𑒖𑒰 𑒥𑒛𑓃 𑒡𑒴𑒧𑒡𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒔𑒻𑒢𑒣𑒳𑒩𑒧𑒹 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।	𑒂 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝𑒧𑒹 𑒅𑒔𑓂𑒔𑒻𑒚 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲 𑒕𑒟𑒱।	𑒂 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝𑒧𑒹 𑒅𑒔𑓂𑒔𑒻𑒚 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲 𑒕𑒟𑒱।
		
𑒏𑒼𑒃𑒪𑒐 (𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲) 𑒠𑒹𑒫𑒲𑒏 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩	𑒁𑒏𑒾𑒢, 𑒥𑒹𑒢𑒲𑒣𑒙𑓂𑒙𑒲, 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒰, 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲𑒣𑒲𑒚	𑒁𑒏𑒾𑒢, 𑒥𑒹𑒢𑒲𑒣𑒙𑓂𑒙𑒲, 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒰, 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲𑒣𑒲𑒚
		
𑓑𑒁𑒭𑓂𑒙𑒦𑒳𑒖 𑒑𑒝𑒹𑒬, 𑒏𑒼𑒩𑓂𑒟 𑓒𑒬𑒱𑒫 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩, 𑒮𑒱𑓀𑒒𑒱𑒨𑒰, 𑒥𑒮𑒱𑒭𑓂𑒚𑒲	𑓑 𑒥𑒾𑒠𑓂𑒡 𑒠𑒹𑒫𑒲 𑒞𑒰𑒩𑒰, 𑒫𑒰𑒩𑒲, 𑒮𑒧𑒮𑓂𑒞𑒲𑒣𑒳𑒩 𑓒𑒅𑒑𑓂𑒩𑒞𑒰𑒩𑒰 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩, 𑒧𑒯𑒱𑒭𑒲, 𑒮𑒯𑒩𑒮𑒰	𑓑𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲, 𑒫𑒰𑒝𑒲 𑓒𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲, 𑒠𑒹𑒏𑒳𑒪𑒲

૧ ભગવતી ગભિખિા, શુભ૯ ૧ રકાળી, ઉચ્ચૈઠ

૧ ભૈરવ, ભૈરવ વભિયા ૨ ઉમામાહેશ્વર, મહાદે વમઠ

૧ દેવીકાળી, કોર્થ ૨ ગુસાઉના સ્થિ મન્દિ ર, કોર્થ

૧ ગમેશ, ભહેરિયાસરાય ૨ઉમામાહેશ્વર ૩ નટરા ળ, ૪ વિષ્ણુ, ૧ભિક, ળ ૧ઉ યારી, સેહાન, વૈશાભી

૧ ગંગા મૂર્તિ, નગારડી હ, દરભંગા ૨ ભગવતી મૃમૂર્તિ, ગન્યવા રિ

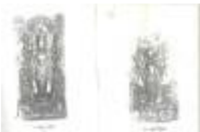
૧ હૈહટ્ટ દેવી, હાવીડીહ ૨ભુવનેશ્વરી, કોર્થ

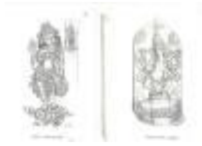

૧ કથિ઼િ કાઊ, ઉચ્ચૈઠ, ૨ શ્રષ્ટજુળ ગામેશ, કોન્થ	૧ મહિષાસુન મન્દિની, હાવીડીહ, ૨ઉમા, મ્ઊ્ય્ છમન્દિની, મનિ્ળાપુન , દનજંગા	૧મહિષાસુનમન્દિની, જન ગવ઼ીપુન, ણાહન, મહિ ષાસુન મન્દિની, વહેની, દનજંગા
 	 	
૧ મ્ઊ્ય્છમન્દિની જગવ઼ ઼ી, મનિ્ળાપુન, દનજંગા ૨ નામ મન્દિ઼િ, શ્રહિઉ્યા સ્થાન	૧ મ્ઊ્ય્છમન્દિની જગ વ઼ી, મનિ્ળાપુન, દનજં ગા ૨સહિસ્વ઼ન સ્થાન, મયેપુના	૧ નટનાળ, ઼ાનાઊાહિ ૨ ઉમામાહેસ્વ઼ન
	 	
૧_શેષસાયી, સવ઼ાસ, મુળ સુસ્ફનપુન, ૨_નટનાળ_઼ા	૧- શવિ઼ પાન્વ઼ી મન્દિ઼િ,	

નાઊહિ ૩_ ભગવતી ૪_ ૩ મા માહેશ્વરી	કપિલેશ્વર સ્થાન ૨ સૂર્ય મૂર્તિ ડિભહિ	૧_ સૂર્યમૂર્તિ, વિષ્ણુ વનુશ્રાન ૨ ગંગા, શ્રાન્ય્મા ડાઢી
		
૧_ઉચ્ચૈઠ ભ્ઙ્ગવતી, વેની પટ્ટી ૨_મહિષાસુરમર્દિની, દુર્ગા ૩_ ચામુણ્ડા મન્દિર, કટરા, મુળશ્રુર્ષ્ઠ નપુર ૪_ભગવતી વાનેશ્વરી, ભામુણ્ડાસિમ	૧ વરાહમૂર્તિ, નવિકેશ્વરસ્થાન, ૨વિષ્ણુ, ભવાનીપુર	૧ વિષ્ણુ, ળયનગર ૨ વિષ્ણુ, ભીડ ભગવાનપુર
	 ૧_વિષ્ણુ_સાહો પરાડી, સ્થાપતિ-	

𑓑_𑒥𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳, [illegible], [illegible], 𑒠𑒹𑒏𑒳𑒪𑒲	𑒯𑒰𑒖𑒲𑒛𑒲𑒯 [illegible]- 𑒥𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑒱 [illegible]	𑓑_𑒥𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳, [illegible], 𑓒_𑒥 [illegible] 𑓓_𑒑𑒝𑒹𑒬 𑓔𑒬𑒱𑒥 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩_[illegible]
		
𑓑_𑒨𑒧𑒳𑒢𑒰, [illegible], [illegible] 𑒑𑒝𑒹𑒬, [illegible]	𑓑_𑒨𑒧𑒳𑒢𑒰, 𑒦𑒻𑒩𑒫 [illegible], 𑓒_𑒬𑒹𑒭𑒬𑒰𑒨𑒲, [illegible], [illegible], 𑓓_[illegible] 𑓔_ [illegible] 𑓕_ 𑒅𑒧𑒰 𑒧𑒯𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩	[illegible], 𑒏𑒰𑒪𑒲, 𑒅𑒔𑓂𑒔𑒻𑒚, 𑒥𑒹𑒢𑒲𑒣𑒙𑓂𑒙𑒲
	 𑒮𑒧𑓂𑒦𑒫𑒞𑓁 𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨	 𑒥𑒹𑒝𑒳𑒑𑒼𑒣𑒰𑒪, 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰

મૂર્તિ (મિથિલિ ક્ષેત્ર)		
 વ઼િષ્ણુ, ળાઉ, દરભંગા	 વ઼િષ્ણુ	 વ઼િષ્ણુ, શ્રોહૈઉ, દરભંગા

મથિલિક ખોળ

ઇ શ્રાઉખ્ય હમર દશકસઁ ઉપરક મથિલિક પ઼ાન્રાક ઉપાર્જનક સૂત્ર-વ઼ૃત્તાન્ત શ્રછિ શ્રા ઐમે એ સબ સ્થાનક સ્થાનીય઼ નિવ઼ાસી શ્રા ગાર્ડ સબક શ્રકથનીય઼ યોગદાન છન્હિ। કખ્નો કાઉઁ બાડ઼ાક ગાડ઼ીક ડ્રાઇવર ઉકર્નિ સેહો નીક ગાર્ડ સદ્ધિ બેઉા।-ગજેન્દ્ર ઠાકુર

"𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒨𑓃𑒠𑒨𑓃𑒮𑓂𑒨 𑒧𑒡𑓂𑒨𑓃𑒢𑓂𑒞𑒹 𑒢𑒣𑒱𑒫𑓃𑒼 𑒬𑒞𑒱 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒢𑒑𑒩𑒲" - 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒖𑒢𑒏 𑒮𑒢𑓂𑒞𑒳𑒏𑒹𑒿 𑒧𑒟𑒪 𑒖𑒰𑒢𑒪 𑒁𑒕𑒱- 𑒣𑒰𑒝𑒱𑒢𑒲𑒏 𑒫𑓃𑒫𑒱𑓃𑒢𑒰𑒧।

𑒏𑒱𑒪𑒰 𑒂 𑒑𑒜𑓃

𑒥𑒪𑒱𑒩𑒰𑒖𑒣𑒳𑒩 𑒏𑒱𑒪𑒰- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒥𑒴𑒥𑒩𑒯𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒐𑒝𑓂𑒛𑒮𑒿 𑓕 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒴𑒥 𑒥𑒪𑒱𑒩𑒰𑒖𑒣𑒳𑒩 𑒑𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒏𑒩 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝 𑒠𑒱𑒬𑒰𑒧𑒹 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒣𑒳𑒩𑒰𑒢 𑒏𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒁𑒫𑓃𑒬𑒹𑒭 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑒱𑒪𑒰 𑒔𑒰𑒩𑒱 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒢𑒧𑒑𑒩 𑒂 𑒋𑒏 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒔𑒰𑒏𑒩 𑒁𑒕𑒱। 𑒠𑒮 𑒤𑒲𑒙𑒏 𑒧𑒼𑒙 𑒠𑒹𑒫𑒰𑒪𑒮𑒿 𑒄 𑒒𑒹𑒩𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒁𑒮𑒳𑒩𑒑𑒜𑓃 𑒏𑒱𑒪𑒰- 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒠𑒼𑒮𑒩 𑒏𑒱𑒪𑒰 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒣𑒴𑒥 𑒂 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒮𑒲𑒧𑒰 𑒣𑒩 𑒞𑒱𑒪𑒨𑒳𑒑𑒰 𑒡𑒰𑒩𑒏 𑒏𑒰𑒞𑒧𑒹 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫𑓃 𑒧𑒚 𑒪𑒑 𑓕𑓐 𑒋𑒏𑒛𑓃𑒧𑒹 𑒣𑒮𑒩𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒖𑒨𑓃𑒢𑒑𑒩 𑒏𑒱𑒪𑒰- 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒞𑒹𑒮𑒩 𑒏𑒱𑒪𑒰 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒦𑒰𑒩𑒞 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪 𑒮𑒲𑒧𑒰 𑒣𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒔𑒲𑒢 𑒖𑒨𑓃𑒣𑒳𑒩 𑒂 𑒫𑓃𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒧𑒰𑒢 𑒖𑒨𑓃𑒢𑒑𑒩 𑒪𑒑। 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰 𑒪𑒑 𑒣𑓀𑒔𑒼𑒦 𑒑𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒣𑓂𑒞

𑒞𑒰𑒧𑓂𑒩 𑒁𑒖𑒰𑒪𑒱𑒡𑓂𑒨 𑒣𑒩 𑒖𑒨𑒣𑒳𑒩 𑒏𑒹𑒩 𑒫𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒧𑒰𑒢 𑒁𑒕𑒱।

𑒢𑒢𑓂𑒠𑒢𑒑𑒜𑓃- 𑒥𑒹𑒞𑒱𑒨𑒰𑒮𑒿 𑓑𑓒 𑒧𑒲𑒪 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧-𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒧𑒹 𑒄 𑒏𑒱𑒪𑒰 𑒁𑒕𑒱। 𑒞𑒲𑒢 𑒣𑓀𑒏𑓂𑒞𑒱𑒧𑒹 𑓑𑓕 𑒙𑒰 𑒆𑒿𑒔 𑒛𑒲𑒯 𑒁𑒕𑒱।

𑒪𑒼𑒩𑒱𑒨𑒰-𑒢𑒢𑓂𑒠𑒢𑒑𑒜𑓃- 𑒢𑒢𑓂𑒠𑒢𑒑𑒜𑓃𑒮𑒿 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒋𑒞𑓄 𑒁𑒬𑒻𑒏 𑒮𑓂𑒞𑓀𑒦 𑒂 𑒥𑒼𑒠𑓂𑒡 𑒮𑓂𑒞𑒴𑒣 𑒁𑒕𑒱।

𑒠𑒹𑒏𑒳𑒪𑒲𑒑𑒜𑓃- 𑒬𑒱𑒫𑒯𑒩 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒮𑒿 𑒞𑒲𑒢 𑒏𑒱𑒪𑒻𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒴𑒥 𑒯𑒰𑒃𑒫𑒹 𑒏𑒹𑒩 𑒏𑒰𑒞𑒧𑒹 𑒠𑒴 𑒙𑒰 𑒏𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒁𑒫𑒬𑒹𑒭 𑒁𑒕𑒱। 𑒨𑒰𑒞𑒴 𑒠𑒮𑒱 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒩 𑒁𑒕𑒱।

𑒏𑒙𑒩𑒰𑒑𑒜𑓃- 𑒧𑒳𑒖𑒤𑓂𑒤𑒩𑒣𑒳𑒩𑒧𑒹 𑒏𑒙𑒩𑒰 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒬𑒰𑒪 𑒑𑒜𑓃 𑒁𑒕𑒱, 𑒠𑒹𑒏𑒳𑒪𑒲 𑒑𑒜𑓃 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒨𑒰𑒞𑒴 𑒏𑒰𑒞 𑒡𑓂𑒨𑒰𑒩 𑒡𑒳𑒢𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒢𑒼𑒪𑒰𑒑𑒜𑓃-𑒥𑒹𑒑𑒳𑒮𑒩𑒰𑒨𑒮𑒿 𑓒𑓕 𑒏𑒱𑒪𑒻𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑓓𑓕𑓐 𑒋𑒏𑒛𑓃𑒧𑒹 𑒣𑒮𑒩𑒪 𑒄 𑒑𑒜𑓃 𑒁𑒕𑒱।

𑒖𑒨𑒧𑓀𑒑𑒪𑒰𑒑𑒜𑓃- 𑒥𑒹𑒑𑒴𑒮𑒩𑒰𑒨𑒧𑒹 𑒥𑒩𑒱𑒨𑒰𑒩𑒣𑒳𑒩 𑒟𑒰𑒢𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒰𑒥𑒩 𑒗𑒲𑒪𑒏 𑒧𑒡𑓂𑒨 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒆𑒿𑒔 𑒛𑒲𑒯 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒞𑓄 𑒄 𑒑𑒜𑓃 𑒁𑒕𑒱। 𑒢𑒰𑒍𑒏𑒻𑒚𑒲 (𑒧𑒯𑒼𑒪) 𑒑𑒰𑒧 𑒪𑒑 𑒄 𑒑𑒜𑓃

𑒁𑒕𑒱।

𑒧𑓀𑒑𑒪𑒑𑒜𑓃- 𑒮𑒧𑒮𑓂𑒞𑒲𑒣𑒳𑒩 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒧𑒹 𑒯𑒮𑒢𑒣𑒳𑒩 𑒥𑓂𑒪ॉ𑒏𑒧𑒹 𑒠𑒳𑒡𑒣𑒳𑒩𑒰 𑒥𑒖𑒰𑒩 𑒪𑒑 𑒠𑒹𑒍𑒜 𑒑𑒰𑒧 𑒪𑒑। 𑒦𑒑𑒫𑒰𑒢 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡𑒏 𑒅𑒣𑒠𑒹𑒬 𑒋𑒞𑓄 𑒦𑒹𑒪, 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒲𑒨 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒧𑓀𑒑𑒪𑒠𑒹𑒫𑒏 𑒂𑒑𑓂𑒩𑒯𑒣𑒩 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒠𑒱𑒢 𑒋𑒞𑓄 𑒢𑒱𑒫𑒰𑒮 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒏𑒹𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱।

𑒁𑒪𑒾𑒪𑒲𑒑𑒜𑓃- 𑒐𑒑𑒛𑓃𑒱𑒨𑒰𑒮𑒿 𑓑𑓕 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒁𑒪𑒾𑒪𑒲 𑒑𑒰𑒧 𑒪𑒑 𑓑𑓐𑓐 𑒋𑒏𑒛𑓃𑒧𑒹 𑒣𑒮𑒩𑒪 𑒄 𑒑𑒜𑓃 𑒁𑒕𑒱।

𑒏𑒲𑒔𑒏𑒑𑒜𑓃- 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑒰 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒧𑒹 𑒛𑒹𑓀𑒑𑒩𑒰𑒒𑒰𑒙𑒮𑒿 𑓑𑓐 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒧𑒯𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠𑒰 𑒢𑒠𑒲𑒏 𑒣𑒴𑒥𑒧𑒹 𑒄 𑒑𑒜𑓃 𑒁𑒕𑒱।

𑒥𑒹𑒢𑒴𑒑𑒜𑓃- 𑒙𑒹𑒜𑓃𑒑𑒰𑒕 𑒟𑒰𑒢𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒫𑒪 𑒨𑒰𑒩𑒏 𑒏𑒰𑒪𑒧𑒹 𑒄 𑒑𑒜𑓃 𑒁𑒕𑒱।

𑒫𑒩𑒰𑒖𑒱𑒢𑒑𑒜𑓃- 𑒥𑒯𑒰𑒠𑒳𑒩𑒑𑓀𑒖𑒮𑒿 𑒕𑒯 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝𑒧𑒹 𑒦𑒲𑒢𑒮𑒫𑒩𑒲 𑒨𑒰𑒩𑒏 𑒏𑒰𑒪𑒧𑒹 𑒄 𑒑𑒜𑓃 𑒁𑒕𑒱।

नेऊरी- दरभंगाक बगौल प्रखण्डसँ १३ किलोमीटर पश्चिममे एकटा गढ़ अछि जे लोरिक मानल जाइत अछि।

बुद्ध

कुण्डग्राम- हाजीपुरसँ बत्तीस किलोमीटर उत्तर-पूर्वमे बसाढ़-वैशाली आ लगमे वासोकुण्ड लग गाम गढ़-टीलासँ २ किमी उत्तर-पूर्व अछि कुण्डग्राम , जतऽ जैनक २४म तीर्थंकर महावीरक जन्म भेल छलन्हि। एतऽ बुद्धक छाउर, अभिषेक पुष्करणी (जाहि अभिषेकसँ पूर्व एतऽ नहाइत रहथि), अशोक स्तम्भ आ संसद-भवन (राजा विशालक गढ़) अछि।

पजेवागढ़ वनहि टोल- एतऽ एकटा बुद्ध मूर्त्ति भेटल छल, मुदा ओकर आब कोनो पता नै अछि। ६ स्थल सेहो रखवारी गामक लग अछि।

मंगलगढ़- समस्तीपुर जिलामे हसनपुर ब्लॉकमे

𑒠𑒳𑒡𑒣𑒳𑒩𑒰 𑒥𑒖𑒰𑒩 𑒪𑒑 𑒠𑒹𑒍𑒜 𑒑𑒰𑒧 𑒪𑒑। 𑒦𑒑𑒫𑒰𑒢 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡𑒏 𑒅𑒣𑒠𑒹𑒬 𑒋𑒞𑓄 𑒦𑒹𑒪, 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒲𑒨 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒧𑓀𑒑𑒪𑒠𑒹𑒫𑒏 𑒂𑒑𑓂𑒩𑒯𑒣𑒩 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒠𑒱𑒢 𑒋𑒞𑓄 𑒢𑒱𑒫𑒰𑒮 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒏𑒹𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱।

𑒧𑒳𑒮𑒯𑒩𑒢𑒱𑒨𑒰𑓀 𑒛𑒲𑒯- 𑒁𑓀𑒡𑒩𑒰 𑒚𑒰𑒜𑓃𑒲𑒮𑒿 ३ 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒣𑒮𑓂𑒙𑒢 𑒑𑒰𑒧 𑒪𑒑 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒆𑒿𑒔 𑒛𑒲𑒯 𑒁𑒕𑒱। 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡𑒏𑒰𑒪𑒲𑒢 𑒋𑒏𑒖𑒢𑒱𑒨𑒰𑒿 𑒏𑒼𑒚𑒲, 𑒥𑒾𑒠𑓂𑒡𑒏𑒰𑒪𑒲𑒢 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱, 𑒣𑒰𑒞𑓂𑒩, 𑒥𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒢𑒏 𑒙𑒳𑒏𑒛𑓃𑒲 𑒂 𑒣𑒖𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒁𑒫𑒬𑒹𑒭 𑒋𑒞𑓄 𑒁𑒕𑒱।

𑒁𑒏𑒾𑒩- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲𑒮𑒿 २० 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒂 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩𑒧𑒹 𑒁𑒏𑒾𑒩 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒆𑒿𑒔 𑒛𑒲𑒯 𑒁𑒕𑒱, 𑒖𑒞𑓄 𑒥𑒾𑒠𑓂𑒡𑒏𑒰𑒪𑒏 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒁𑒕𑒱।

𑒪𑒾𑒩𑒱𑒨𑒰-𑒢𑒢𑓂𑒠𑒢𑒑𑒜𑓃- 𑒢𑒢𑓂𑒠𑒢𑒑𑒜𑓃𑒮𑒿 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒁𑒕𑒱, 𑒋𑒞𑓄 𑒁𑒬𑒼𑒏 𑒮𑓂𑒞𑓀𑒦 𑒂 𑒥𑒾𑒠𑓂𑒡 𑒮𑓂𑒞𑒴𑒣 𑒁𑒕𑒱।

𑒫𑒱𑒏𑓂𑒩𑒧𑒬𑒱𑒪𑒰- 𑒦𑒰𑒑𑒪𑒣𑒳𑒩𑒧𑒹 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒔𑒲𑒢 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨। 𑒦𑒰𑒑𑒪𑒣𑒳𑒩 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒁𑓀𑒞𑒲𑒔𑒏 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹

𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒡𑒩𑓂𑒧𑒣𑒰𑒪𑒏 𑒥𑒢𑒰𑒍𑒪 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒪𑒨 𑒁𑒕𑒱। 𑓑𑓐𑓘 𑒫𑓂𑒨𑒰𑒐𑓂𑒨𑒰𑒞𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒩𑒯𑒥𑒰𑒏 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒂 𑒥𑒰𑒯𑒩𑒮𑒿 𑒣𑒜𑓃𑒨 𑒥𑒪𑒰 𑒪𑒹𑒪 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒋𑒞𑓄 𑒢𑒱𑒩𑓂𑒧𑒱𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒔𑒧𑓂𑒣𑒰𑒢𑒑𑒩- 𑒦𑒰𑒑𑒪𑒣𑒳𑒩𑒏 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧𑒧𑒹, 𑒂𑒥 𑒢𑒑𑒩𑒮𑒿 𑒮𑒙𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒄 𑒖𑒻𑒢 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱𑒏 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒣𑒫𑒱𑒞𑓂𑒩𑒮𑓂𑒟𑒪 𑒁𑒕𑒱, 𑒋𑒞𑓄 𑒧𑒯𑒰𑒫𑒲𑒩 𑒞𑒲𑒢𑒙𑒰 𑒥𑒮𑓂𑒮𑒰𑒫𑒰𑒮 𑒏𑒹𑒢𑒹 𑒩𑒯𑒟𑒱। 𑒠𑒴 𑒙𑒰 𑒖𑒻𑒢 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩 𑒋𑒞𑓄 𑒁𑒕𑒱, 𑒖𑒹 𑒖𑒻𑒢𑒏 𑒥𑒰𑒩𑒯𑒧 𑒞𑒲𑒩𑓂𑒟𑓀𑒏𑒩 𑒫𑒰𑒮𑒳𑒣𑒴𑒖𑓂𑒨 𑒢𑒰𑒟𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒧𑒩𑓂𑒣𑒱𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒯𑒰𑒫𑒲𑒩 𑒫𑒱𑒯𑒰𑒩𑒧𑒹 𑒕𑒯 𑒙𑒰 𑒥𑒮𑓂𑒮𑒰𑒫𑒰𑒮 𑒥𑒱𑒞𑒾𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒥𑒩𑓂𑒐𑒰 𑒇𑒞𑒳𑒧𑒹 𑒔𑒰𑒩𑒱 𑒧𑒰𑒮 𑒋𑒏 𑒚𑒰𑒧 𑒢𑒱𑒫𑒰𑒮𑒏𑒹𑒿 𑒥𑒮𑓂𑒮𑒰𑒫𑒰𑒮 𑒏𑒯𑒪 𑒖𑒰𑒃 𑒕𑒪। 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒋𑒏𑒼𑒙𑒰 𑒥𑒮𑓂𑒮𑒰𑒫𑒰𑒮 𑒫𑒱𑒯𑒰𑒩𑒧𑒹 𑒢𑒻 𑒥𑒱𑒞𑒾𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒫𑒻𑒬𑒰𑒪𑒲 𑒢𑒑𑒩𑒲𑒧𑒹 𑒂𑒧𑓂𑒩𑒣𑒰𑒪𑒲𑒏 𑒅𑒠𑓂𑒨𑒰𑒢𑒧𑒹 𑒪𑒱𑒔𑓂𑒕𑒫𑒲𑒑𑒝𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒢𑓂𑒠𑒹𑒬 𑒠𑒹𑒢𑒹 𑒕𑒪𑒰। 𑒂𑒧𑓂𑒩𑒣𑒰𑒪𑒲𑒮𑒿 𑒦𑒱𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒑𑓂𑒩𑒯𑒝 𑒏𑓄 𑒥𑒳𑒠𑓂𑒡 𑒑𑒹𑒪𑒰 𑒫𑒹𑒪𑒳𑒧𑒞𑒲 𑒏𑒩𑒨 𑒔𑒰𑒩𑒱 𑒧𑒰𑒮𑒏 𑒥𑒮𑓂𑒮𑒰𑒫𑒰𑒮।

𑒁𑒦𑒰𑒪𑒱𑒐𑓂𑒨

𑒑𑒾𑒩𑒲-𑒬𑓀𑒏𑒩 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒖𑒧𑒟𑒩𑒱 𑒑𑒰𑒧 𑒂 𑒯𑒻𑒚𑒲 𑒥𑒰𑒪𑒲 𑒑𑒰𑒧𑒏 𑒥𑒲𑒔 𑒄 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒑𑒾𑒩𑒲 𑒂 𑒬𑒓𑓂𑒏𑒩𑒏 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒱𑒪𑒱𑒞 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒂 𑒋𑒣𑒩 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏𑓂𑒭𑒩𑒧𑒹 𑒪𑒱𑒐𑒪 𑒣𑒰𑒪𑒫𑓀𑒬𑒲𑒨 𑒁𑒦𑒱𑒪𑒹𑒐। 𑒥𑒠𑒱𑒬𑓂𑒫𑒩𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒮𑒿 𑓒-𑓓 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒠𑒱𑒬𑒰𑒧𑒹 𑒄 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒁𑒕𑒱।

𑒦𑒲𑒚-𑒦𑒑𑒫𑒰𑒢𑓂𑒣𑒳𑒩 𑒁𑒦𑒱𑒪𑒹𑒐- 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒢𑒰𑒢𑓂𑒨𑒠𑒹𑒫𑒏 𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩 𑒧𑒪𑓂𑒪𑒠𑒹𑒫𑒮𑒿 𑒮𑓀𑒥𑓀𑒡𑒱𑒞 𑒁𑒦𑒱𑒪𑒹𑒐 𑒋𑒞𑓄 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒧𑒡𑒹𑒣𑒳𑒩 𑒟𑒰𑒢𑒰𑒧𑒹 𑒄 𑒮𑓂𑒟𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒦𑒑𑒲𑒩𑒟𑒣𑒳𑒩- 𑒣𑒝𑓂𑒛𑒾𑒪 𑒪𑒑 𑒦𑒑𑒲𑒩𑒟𑒣𑒳𑒩 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒁𑒦𑒱𑒪𑒹𑒐 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒃𑒮𑒿 𑒍𑒃𑒢𑒫𑒰𑒩 𑒫𑓀𑒬𑒏 𑒁𑓀𑒞𑒱𑒧 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒬𑒰𑒮𑒏 𑒩𑒰𑒧𑒦𑒠𑓂𑒩𑒠𑒹𑒫 𑒂 𑒪𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧𑒲𑒢𑒰𑒟𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒬𑒰𑒮𑒢𑒏 𑒫𑒱𑒭𑒨𑒧𑒹 𑒮𑒴𑒔𑒢𑒰 𑒦𑒹𑒙𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒧𑓀𑒠𑒰𑒩 𑒣𑒩𑓂𑒫𑒞- 𑒥𑒰𑓀𑒏𑒰 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞 𑒮𑓂𑒟𑒪𑒧𑒹 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏𑓂𑒭𑒩𑒏 𑒑𑒳𑒣𑓂𑒞𑒫𑓀𑒬𑒲𑒨 𑓗𑒧𑓂 𑒬𑒞𑒰𑒥𑓂𑒠𑒲𑒏 𑒁𑒦𑒱𑒪𑒹𑒐 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒧𑒳𑒠𑓂𑒩 𑒧𑓀𑒟𑒢𑒏 𑒯𑒹𑒞𑒳 𑒧𑓀𑒠𑒰𑒩𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒼𑒑 𑒦𑒹𑒪 𑒕𑒪। 𑒢𑒱𑒏𑒙𑒧𑒹 𑒔𑒾𑒮𑒲𑒧𑒹 𑒖𑒻𑒢𑒏 𑒥𑒰𑒩𑒯𑒧 𑒞𑒲𑒩𑓂𑒟𑓀𑒏𑒩 𑒫𑒰𑒮𑒳𑒣𑒴𑒖𑓂𑒨 𑒢𑒰𑒟𑒏 𑒠𑒴𑒙𑒰 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒁𑒕𑒱, 𑒣𑒻𑒒 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑒱 𑒪𑒰𑒪 𑒣𑒰𑒟𑒩𑒏 𑒁𑒕𑒱 𑒞𑒿

दोसर काँसाक जकर सोहोँ टूटा पदचिन्ह अछि। जैनक बारहम तीर्थंकर वासुपूज्य नाथक जन्म चम्पानगरमे आ निर्वाण एतै भेल छलन्हि।

विदेश्वर- मधुबनी जिलामे लोहनारोड स्टेशन लग स्थित शिवियामक स्थापना महाराज माधवसिंह केलन्हि। ८२ युगाक मिथिलाक्षरक अभिलेख सेहो एतऽ अछि।

वसैटी (वारसी-वसैटी), अररिया अभिलेख - पूर्णियाँमे श्रीनगर लग मिथिलाक्षरक ई अभिलेख मिथिलाक पहिल महिला शासक रानी इन्द्रावतीक राज्यकालक वर्णन करैत अछि। रानी इन्द्रावती (१७८४-१८०२) जे अकालक समय खुड-ख◌ॉर-वारक आ अन्य कल्याणकारी कार्यक प्रारम्भ केने रहथि।

जयनगर किला- मिथिलाक दोसर किला अछि जाहि नेपाल सीमा पर प्राचीन जयपुर आ वर्तमान जयनगर लग। दरभंगा लग पंचोभ गामसँ प्राप्त

𑒞𑒰𑒧𑓂𑒩 𑒁𑒦𑒱𑒪𑒹𑒐 𑒣𑒩 𑒖𑒨𑒣𑒳𑒩 𑒏𑒹𑒩 𑒫𑒩𑓂𑒝𑒢 𑒁𑒕𑒱।

𑒫𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳

𑒯𑒳𑒪𑒰𑒮𑒣𑒙𑓂𑒙𑒲- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒤𑒳𑒪𑒣𑒩𑒰𑒮 𑒟𑒰𑒢𑒰𑒏 𑒖𑒰𑒑𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒪𑒑 𑒯𑒳𑒪𑒰𑒮𑒣𑒙𑓂𑒙𑒲 𑒑𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱। 𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒣𑒰𑒟𑒩𑒏 𑒫𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳 𑒦𑒑𑒫𑒰𑒢𑒏 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒐𑒝𑓂𑒛 𑒁𑒕𑒱।

𑒣𑒱𑒣𑒩𑒰𑒯𑒲- 𑒪𑒾𑒏𑒯𑒰 𑒟𑒰𑒢𑒰𑒏 𑒣𑒱𑒣𑒩𑒰𑒯𑒲 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳𑒏 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱𑒏 𑒔𑒰𑒩𑒴 𑒯𑒰𑒟 𑒦𑒑𑓂𑒢 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢- 𑒣𑒱𑒣𑒩𑒰𑒯𑒲𑒮𑒿 𑓑𑓐 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪𑒏 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒔𑒞𑒳𑒩𑓂𑒦𑒳𑒖 𑒫𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳𑒏 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒁𑒕𑒱।

𑒏𑒧𑒪𑒰𑒠𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢- 𑒁𑓀𑒡𑒩𑒰 𑒚𑒰𑒜𑓃𑒲 𑒪𑒑𑒧𑒹 𑒏𑒧𑒪𑒰𑒠𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒏 𑒫𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳 𑒧𑓀𑒠𑒱𑒩 𑒏𑒩𑓂𑒝𑒰𑒙 𑒩𑒰𑒖𑒰 𑒢𑒰𑒢𑓂𑒨𑒠𑒹𑒫𑒏 𑒧𑓀𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒬𑓂𑒩𑒲𑒡𑒩 𑒠𑒰𑒮 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒣𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪।

𑒯𑓀𑒠𑓂𑒠𑒰𑒢𑒣𑒳𑒩 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪𑒏 𑒩𑒐𑒫𑒰𑒩𑒲 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒫𑒵𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒢𑒲𑒔𑒰𑒿 𑒩𑒰𑒐𑒪 𑒫𑒱𑒭𑓂𑒝𑒳 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒑𑒰𑓀𑒡𑒰𑒩𑒬𑒻𑒪𑒲 𑒧𑒹 𑒥𑒢𑒰𑒍𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।

मटिहानी- विष्णु मन्दिर

जनकपुर- वृहद् विष्णुपुराणमे मिथिलामाहात्म्यमे जनकपुर क्षेत्रक वर्णन अछि। सत्रहम शताब्दीमे संत सूर किशोरकेँ अयोध्यामे सरयू धारमे राम आ जानकीक दू टा जोड़ मूर्त्ति भेटलन्हि, जकरा ओ जानकी मन्दिर, जनकपुरमे स्थापित कऽ देलन्हि। वर्त्तमान मन्दिरक स्थापना टीकमगढ़क महारानी द्वारा १९११ ई मे भेल। नगरक चारूकात यमुनी, गेरुखा आ दुग्धवती धार अछि। राम नवमी (चैत्र शुक्ल नवमी),जानकी नवमी (वैशाख शुक्ल नवमी) आ विवाह पंचमी (अगहन शुक्ल पंचमी) पर एतऽ मेला लगैए।

अंधराठाढ़ीक स्थानीय वाचस्पति संग्रहालय- गौड़ गामक यक्षिणीक जोड़ मूर्त्ति एतऽ राखल अछि।

गौतम तीर्थ- कमतौल स्टेशनसँ ६ किलोमीटर

पश्चिम ब्रह्मपुर गाम लग एकटा गौतम कुण्ड पुष्करिणी अछि।

मुंगेरक पूब 'सीता-कुण्ड'गर्म कुण्ड अछि, सीता जी एतै पृथ्वीमे समाहित भेल छली। ठंढ़ा जलक कुण्ड 'रामकुण्ड', लक्ष्मण कुण्ड, भरत कुण्ड, आ शत्रुघ्न कुण्ड सेहो अछि, जैपानीमे बड्ड महिमा। से महिमा बाबू गढ़ नागरिकमे सेहो छै, बेसी पढ़ल लिखल गाममे से आब कहाँ?

हलावरात- जनकपुरसँ ३५ किलोमीटर दक्षिण पश्चिममे सीतामढ़ी नगरमे हलेश्वर शिव मन्दिर आ जानकी मन्दिर अछि। एतसँ डेढ़ किलोमीटर पर पुण्डरीक क्षेत्रमे सीताकुण्ड अछि। हलावरातमे जनक द्वारा हर चलेबा काल सीता भेटलि छली। राम नवमी (चैत्र शुक्ल नवमी) आ जानकी नवमी (वैशाख शुक्ल नवमी) पर एतऽ मेला लगैए।

सुलहा-मधुबनी जिलाक हरलाखी थानामे सुलहा गाममे जनकक पुष्पवाटिका छल जतऽ सीता सूल

लोढ़ै छथि।

धनुषा- जनकपुरसँ १५ किलोमीटर उत्तर धनुषा स्थानमे पीपरक गाछक नीचाँ एकटा धनुषाकार खण्ड पड़ल अछि। रामक तोड़ल ई धनुष अछि। ऐसँ पूब वाणगंगा धार बहैए जे लक्ष्मण द्वारा वाणसँ उद्घाटित भेल छल।

सुग्गा- जनकपुर लग जलेश्वर शिवालयक समीप सुग्गा ग्राममे शुकदेवजीक आश्रम अछि। शुकदेवजी जनकसँ शिक्षा लेबाक हेतु मिथिला ऐल छला- ऐ ठाम हुनका ठहरेबाक व्यवस्था भेल छल।

सिंहेश्वर- मधेपुरासँ ५ किलोमीटरपर गौरीपुर गाम लग सिंहेश्वर शिवालय अछि।

कपिलेश्वर- कपिल मुनि द्वारा स्थापित महादेव मधुबनीसँ ६ किलोमीटर पश्चिममे अछि।

कुशेश्वर- समस्तीपुरसँ उत्तर-पूब, लहेरियासरायसँ ६० किलोमीटर दक्षिण-पूब आ

𑒮𑒯𑒩𑒮𑒰𑒮𑒿 २५ 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒄 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒮𑒱𑒠𑓂𑒡 𑒬𑒱𑒫𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒞𑓄 𑒔𑒱𑒛𑓃𑒻-𑒁𑒦𑓂𑒨𑒰𑒩𑒝𑓂𑒨 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒞𑓄 𑒅𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒂 𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒑𑒻𑒥𑒩, 𑒪𑒰𑒪𑒮𑒩, 𑒠𑒱𑒒𑒾𑒕, 𑒧𑒻𑒪, 𑒢𑒏𑒙𑒰, 𑒑𑒻𑒩𑒲, 𑒑𑒑𑒢, 𑒮𑒱𑒪𑓂𑒪𑒲, 𑒁𑒔𑒰𑒢𑒲, 𑒯𑒩𑒱𑒁𑒪, 𑒔𑒰𑒯𑒰, 𑒏𑒩𑒢, 𑒩𑒞𑒫𑒰 𑒔𑒱𑒛𑓃𑒻 𑒮𑒦 𑒢𑒫𑒧𑓂𑒥𑒩𑒮𑒿 𑒧𑒰𑒩𑓂𑒔 𑒡𑒩𑒱 𑒠𑒹𑒐𑒥𑒰𑒧𑒹 𑒁𑒥𑒻𑒋।

𑒮𑒱𑒧𑒩𑒠𑒯- 𑒟𑒪𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒮𑓂𑒙𑒹𑒬𑒢 𑒪𑒑 𑒬𑒱𑒫𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒥𑒮𑒰𑒍𑒪 𑒬𑒱𑒫𑒮𑒱𑓀𑒯𑒣𑒳𑒩 𑒑𑒰𑒧 𑒪𑒑 𑒄 𑒬𑒱𑒫𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩 𑒁𑒕𑒱।

𑒮𑒼𑒧𑒢𑒰𑒟- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒮𑒾𑒩𑒰𑒚 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒮𑒦𑒰𑒑𑒰𑒕𑒲 𑒪𑒑 𑒮𑒼𑒧𑒠𑒹𑒫 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫 𑒕𑒟𑒱।

𑒧𑒠𑒢𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒁𑓀𑒡𑒩𑒰 𑒚𑒰𑒜𑓃𑒲𑒮𑒿 ४ 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒴𑒥 𑒧𑒠𑒢𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒬𑒱𑒫 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒁𑒕𑒱।

𑒔𑒰𑒧𑒳𑒝𑓂𑒛𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩- 𑒥𑓂𑒩𑒯𑓂𑒧𑒣𑒳𑒩𑒧𑒹 𑒯𑒩𑒛𑓃𑒲 𑒑𑒰𑒧 𑒪𑒑 𑒔𑒰𑒧𑒳𑒝𑓂𑒛𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒚𑒰𑒏𑒳𑒩 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒣𑒱𑒞 𑒔𑒰𑒧𑒳𑒝𑓂𑒛𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒬𑒱𑒫𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒁𑒕𑒱।

𑒬𑒱𑒪𑒰𑒢𑒰𑒟- 𑒖𑒨𑒢𑒑𑒩 𑒪𑒑 𑒏𑒧𑒪𑒰 𑒡𑒰𑒩𑒏 𑒏𑒰𑒞𑒧𑒹

𑒬𑒱𑒪𑒰𑒢𑒰𑒟 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫 𑒕𑒟𑒱।

𑒅𑒑𑓂𑒩𑒢𑒰𑒟- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲𑒮𑒿 𑒠𑒏𑓂𑒭𑒱𑒝 𑒣𑒝𑓂𑒛𑒾𑒪 𑒮𑓂𑒙𑒹𑒬𑒢 𑒪𑒑 𑒦𑒫𑒰𑒢𑒲𑒣𑒳𑒩 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒅𑒑𑒢𑒰 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫𑒏 𑒬𑒱𑒫𑒪𑒱𑓀𑒑 𑒁𑒕𑒱। 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱𑒏𑒿 𑒣𑓂𑒨𑒰𑒮 𑒪𑒑𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒞𑒿 𑒅𑒑𑒢𑒰𑒩𑒴𑒣𑒲 𑒧𑒯𑒰𑒠𑒹𑒫 𑒖𑒙𑒰𑒮𑒿 𑒑𑓀𑒑𑒰𑒖𑒪 𑒢𑒱𑒏𑒰𑒪𑒱 𑒖𑒪 𑒣𑒱𑒨𑒪𑒐𑒱𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱𑒏 𑒯𑒚 𑒏𑒹𑒪𑒰𑒣𑒩 𑒌 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒣𑒩 𑒅𑒑𑒢𑒰 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒁𑒣𑒢 𑒁𑒮𑒪 𑒬𑒱𑒫𑒩𑒴𑒣𑒏 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢 𑒠𑒹𑒪𑒐𑒱𑒢𑓂𑒯𑒱।

𑒅𑒔𑓂𑒔𑒻𑒚 𑒕𑒱𑒢𑓂𑒢𑒧𑒮𑓂𑒞𑒱𑒏𑒰 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲- 𑒏𑒧𑒞𑒾𑒪 𑒮𑓂𑒙𑒹𑒬𑒢𑒮𑒿 𑓑𑓖 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒼𑒞𑓂𑒞𑒩 𑒅𑒔𑓂𑒔𑒻𑒚𑒧𑒹 𑒏𑒰𑒪𑒱𑒠𑒰𑒮 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲𑒏 𑒣𑒴𑒖𑒰 𑒏𑒩𑒻𑒞 𑒕𑒪𑒰। 𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲𑒏 𑒧𑒾𑒪𑒱𑒏 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒧𑒮𑓂𑒞𑒏 𑒫𑒱𑒯𑒲𑒢 𑒁𑒕𑒱।

𑒅𑒑𑓂𑒩𑒞𑒰𑒩𑒰- 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒢 𑒧𑒱𑒬𑓂𑒩𑒏 𑒖𑒢𑓂𑒧𑒦𑒴𑒧𑒱 𑒧𑒯𑒱𑒭𑒲𑒧𑒹 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒢𑒏 𑒑𑒼𑒮𑒰𑒅𑒢𑒱 𑒅𑒑𑓂𑒩𑒞𑒰𑒩𑒰 𑒕𑒟𑒱।

𑒦𑒠𑓂𑒩𑒏𑒰𑒪𑒱𑒏𑒰- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒏𑒼𑒃𑒪𑒐 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒦𑒠𑓂𑒩𑒏𑒰𑒪𑒱𑒏𑒰 𑒧𑓀𑒠𑒱𑒩 𑒁𑒕𑒱।

𑒔𑒰𑒧𑒳𑒝𑓂𑒛𑒰- 𑒧𑒳𑒖𑒤𑓂𑒤𑒩𑒣𑒳𑒩 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒙𑒩𑒰𑒑𑒜𑓃 𑒪𑒑

𑒪𑒏𑓂𑒭𑓂𑒧𑒝𑒰 𑒫𑒰 𑒪𑒐𑒢𑒠𑒹𑒃 𑒡𑒰𑒩 𑒪𑒑 𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒰 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒔𑒝𑓂𑒛-𑒧𑒳𑒝𑓂𑒛𑒏 𑒫𑒡 𑒏𑒋𑒪 𑒑𑒹𑒪। 𑒍𑒃 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒣𑒩 𑒄 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩 𑒁𑒕𑒱।

𑒣𑒩𑒮𑒰 𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩- 𑒗𑓀𑒗𑒰𑒩𑒣𑒳𑒩𑒧𑒹 𑒮𑒑𑓂𑒩𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒣𑒰𑒿𑒔 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒣𑒩𑒮𑒰 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒮𑒰𑒜𑓃𑒹 𑒔𑒰𑒩𑒱 𑒤𑒲𑒙𑒏 𑒦𑒫𑓂𑒨 𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒧𑒹𑒙𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒔𑒻𑒢𑒣𑒳𑒩 𑒮𑒯𑒩𑒮𑒰- 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒋𑒏𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒢𑒲𑒪𑒏𑓀𑒚 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩, 𑒮𑓀𑒑𑒧𑒹 𑒂𑒠𑒱𑒏𑒰𑒪𑒲𑒢 𑒦𑒫𑓂𑒨 𑒏𑒰𑒪𑒲-𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒋 𑒑𑒰𑒧𑒧𑒹 𑒁𑒕𑒱। 𑒧𑒯𑒰𑒬𑒱𑒫𑒩𑒰𑒞𑓂𑒩𑒱 𑒂 𑒏𑒰𑒪𑒲𑒣𑒴𑒖𑒰 𑒥𑒛𑓃 𑒡𑒴𑒧𑒡𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒔𑒻𑒢𑒣𑒳𑒩𑒧𑒹 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒁𑒕𑒱।

𑒡𑒩𑒯𑒩𑒰, 𑒥𑒢𑒧𑒢𑒐𑒲, 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝𑒱𑒨𑒰𑒿𑒧𑒹 𑒢𑒩𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒁𑒫𑒞𑒰𑒩𑒏 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒁𑒕𑒱, 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒐𑒼𑒯 𑒖𑒏𑒰𑒿 𑒣𑒻𑒒 𑒣𑒰𑒨𑒰 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒃𑒧𑒹 𑒖𑒹 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒤𑒹𑒏𑒥𑒻 𑒞𑒿 𑒥𑒛𑓃𑒲 𑒏𑒰𑒪 𑒡𑒩𑒱 𑒑𑒼-𑒑𑒼𑒿 𑒁𑒥𑒰𑒖 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒩𑒯𑒞। 𑒄 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑒂𑒥 𑒢𑒩𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒦𑒑𑒫𑒰𑒢𑒏 𑒧𑒴𑒩𑓂𑒞𑒱 𑒂 𑒧𑒢𑓂𑒠𑒱𑒩𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝𑒮𑒿 𑒥𑒹𑒮 𑒫𑒱𑒏𑒮𑒱𑒞 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒋𑒞𑒻 𑒢𑒩𑒮𑒱𑓀𑒯 𑒣𑒰𑒨𑒰 𑒤𑒰𑒛𑓃𑒱 𑒁𑒫𑒞𑒰𑒩𑒱𑒞 𑒦𑒹𑒪 𑒕𑒪𑒰।

𑒥𑒮𑒱𑒭𑓂𑒚𑒲- 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲 𑒖𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒹𑒢𑒲𑒣𑒙𑓂𑒙𑒲 𑒟𑒰𑒢𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒧𑒞𑒾𑒪 𑒩𑒹𑒪𑒫𑒹 𑒮𑓂𑒙𑒹𑒬𑒢𑒮𑒿 𑓘 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒴𑒥 𑒂 𑒏𑒣𑒱𑒪𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢𑒮𑒿 𑓔 𑒏𑒱𑒪𑒼𑒧𑒲𑒙𑒩 𑒣𑒬𑓂𑒔𑒱𑒧 𑒥𑒮𑒱𑒭𑓂𑒚𑒲 𑒑𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱। 𑒖𑓂𑒨𑒼𑒞𑒱𑒩𑒲𑒬𑓂𑒫𑒩 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫 𑒧𑒯𑒰𑒏𑒫𑒱 𑒫𑒱𑒠𑓂𑒨𑒰𑒣𑒞𑒱𑒏 𑒖𑒢𑓂𑒧-𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 𑓖 𑒑𑒰𑒧 𑒁𑒕𑒱।

𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒲𑒮 𑒙𑒰 𑒮𑒱𑒠𑓂𑒡 𑒣𑒲𑒚- 𑓑.𑒑𑒱𑒩𑒱𑒖𑒰𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 (𑒤𑒳𑒪𑒯𑒩, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓒.𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒰𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 (𑒅𑒔𑒻𑒚, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓓.𑒧𑒯𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩𑒲 (𑒛𑒼𑒒𑒩, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓔.𑒦𑒳𑒫𑒢𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩𑒲𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 (𑒦𑒑𑒫𑒞𑒲𑒣𑒳𑒩, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓕. 𑒦𑒠𑓂𑒩𑒏𑒰𑒪𑒲 (𑒏𑒼𑒃𑒪𑒐, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓖.𑒔𑒰𑒧𑒳𑒝𑓂𑒛𑒰 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 (𑒣𑒔𑒰𑒯𑒲, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓗.𑒮𑒼𑒢𑒰𑒧𑒰𑒃 (𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪), 𑓘.𑒨𑒼𑒑𑒢𑒱𑒠𑓂𑒩𑒰 (𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪), 𑓙.𑒏𑒰𑒪𑒲 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 (𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢), 𑓑𑓐.𑒩𑒰𑒖𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩𑒲 𑒠𑒹𑒫𑒲 (𑒖𑒢𑒏𑒣𑒳𑒩, 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪), 𑓑𑓑.𑒕𑒱𑒢𑓂𑒢𑒧𑒮𑓂𑒞𑒰 𑒠𑒹𑒫𑒲 (𑒅𑒖𑒰𑒢, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓑𑓒.𑒫𑒢𑒠𑒳𑒩𑓂𑒑𑒰 (𑒐𑒩𑒩𑒐, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓑𑓓.𑒮𑒱𑒠𑓂𑒡𑒹𑒬𑓂𑒫𑒩𑒲 𑒠𑒹𑒫𑒲 (𑒮𑒩𑒱𑒮𑒫, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓑𑓔.𑒠𑒹𑒫𑒲-𑒮𑓂𑒟𑒰𑒢 (𑒁𑓀𑒡𑒩𑒰 𑒚𑒰𑒜𑓃𑒲, 𑒧𑒡𑒳𑒥𑒢𑒲), 𑓑𑓕.𑒏𑓀𑒏𑒰𑒪𑒲 𑒠𑒹𑒫𑒲 (𑒦𑒰𑒩𑒞 𑒢𑒹𑒣𑒰𑒪 𑒮𑒲𑒧𑒰 𑒂 𑒩𑒰𑒧𑒥𑒰𑒑 𑒣𑓂𑒪𑒹𑒮, 𑒠𑒩𑒦𑓀𑒑𑒰), 𑓑𑓖.𑒅𑒑𑓂𑒩𑒞𑒰𑒩𑒰 (𑒧𑒯𑒱𑒭𑒲, 𑒮𑒯𑒩𑒮𑒰),

૧૭કાત્યાની દેવી (વદઊઘાટ, સહ૧સા), ૧૮પુ૧ન દેવી(પૂ૧્ણિયાઁ), ૧૯કાળી સ્થાન (દ૧ભંગા), ૨૦ઊમૈંગાળાસ્થાન(મુંગે૧), ૫૨ ળનકપુ૧ ૫૧િક્૧માક ૧૫ સ્થળ શ્રા શ્રોત્ુક્કા મુખ્ય દેવતા ૧ હનુમાનનગ૧- હનુમાનળી, ૨કળ્યામેશ્વ૧- શિવિળગ, ૩ગિળિા-સ્થાન- શક્તિ, ૪મટહિાની- વિષ્મુ મન્દિ૧, ૫ળાળેશ્વ૧- શિવિળગ, ૬મનાઈ- મામ્ડવ ઋષિ, ૭ સ્૧ુવ કુમ્ડ- ધ્૧ુવ મન્દિ૧, ૮કંચન વન- કોનો મન્દિ૧ નૈ માત્૧ મનો૧મ દૃશ્ય, ૯પ૧્વત- પાઁચ ટા પ૧્વત, ૧૦ધનુષા- શિવ ધનુષક ટુકડ઼ી, ૧૧સતોખડ઼ી- સપ્ત૧્ષિ સાત ટા કુમ્ડ, ૧૨હનુષાહ- વિમળાગંગા, ૧૩ ક૧ુમા- કોનો મન્દિ૧ નૈ માત્૧ મનો૧મ દૃશ્ય, ૧૪ વસૌળ- વિશ્વામિત્૧ મન્દિ૧ શ્રા ૧૫ળનકપુ૧।

દ૧ભંગા કૈથોળિક ચ૧્ચ- ૧૮૯૧મે સ્થાપિત ઈ ચ૧્ચ ૧૮૯૭ કે૧ ભૂકમ્પમે ક્ષતિગ્૧સ્ત ભઽ ગેળ। એક૨ા હોળી નોળે૧ ચ૧્ચ સેહો કહળ ળાઽએ। સેંટ

શ્વાંસસિ ઑસિસી યન્ય મુળશ્વશ્વનપુનમે શ્રછી।

જાપ્પિા સભામી મળાન- ગંગાસાગાન પોપ્પની દનજંગાક મહાનપન ૬ મળાન શ્રછી। મકદૂમ વાવાક મળાનઃભભતિ ણાનાયમ્મ મથિભિ વ઼શ્વિવ઼વવ઼દ્યિ઼ાભય઼ શ્રા કામેશ્વ઼ન સહિ સંસ્કૃત વ઼શ્વિવ઼વવ઼દ્યિ઼ાભય઼ દનજંગાક વીય સ્થતિ ૬ મળાન હિન્દૂ શ્રા મુસ્ભમિ મતાવ઼ભમ્વીક એકટા પાવ઼ન સ્થાણ શ્રછી। દનજંગા ટાવ઼ન મસ્ળદિ ૨સ્ભામ મતાવ઼ભમ્વીક એકટા જાવ઼્ય઼ મસ્ળદિ શ્રા યાન્મકિ સ્થભ શ્રછી।

अनुलग्नक ४.१०. : ४.१०.१. मैथिलीमे छद्म समीक्षा आ कमलानन्द झा (प्रसंग- चोर लेखक पंकज झा पराशरक नूतन साहित्य चोरिक खुलासा-विदेह अंक ३६२-३६३-३६४ आ ओइपर पाठकीय टिप्पणी)/ **४.१०.२:** प्रसंग- चोर लेखक पंकज झा पराशरक पुरान साहित्यिक चोरिक खुलासापर पाठकीय टिप्पणी आ किछु प्रमाण

অনুলগ্নক ৪.১০. : ৪.১০.১. মৈথিলীমে ছদ্ম সমীক্ষা আ কমলানন্দ ঝা (প্রসংগ- চোৰ লেখক পংকজ ঝা পৰাশৰক নূতন সাহিত্য চোৰিক খুলাসা-বিদেহ অংক ৩৬২-৩৬৩-৩৬৪ আ ওইপৰ পাঠকীয টিপ্পণী)/ ৪.১০.২: প্রসংগ- চোৰ লেখক পংকজ ঝা পৰাশৰক পুৰান সাহিত্যিক চোৰিক খুলাসাপৰ পাঠকীয টিপ্পণী আ কিছু প্রমাণ

શ્રનુθ૭ণક·૪.૧૦.·:·૪.૧૦.૧.·મૈથિθીમે·છદ્મ·સમીક્ષા·શ્રા·કમθાનન્દ·દ્દા·(પ્રસંગ-
·યોર·θેખક·પંકળ·દ્દા·પરાશ્રક·નૂતન·સાહિત્ય·યોરિક·ખુθાસા-વિદેહ·શ્રંક·૩૬૨-૩૬૩-
૩૬૪·શ્રા·શ્રોઇપર·પાઠકીય·ટિપ્પણી)/·૪.૧૦.૨:·પ્રસંગ-
·યોર·θેખક·પંકળ·દ્દા·પરાશ્રક·પુરાન·સાહિત્યિક·યોરિક·ખુθાસાપર·પાઠકીય·ટિપ્પણી·શ્રા·કિછુ·પ્રમાણ

ən̪uləgn̪əkə 4.10. : 4.10.1. məɪt̪ʰɪliːmeː tʃʱəd̪mə s̪əmiːkʂɑː ɑː kəməlɑːn̪ən̪d̪ə dʒʱɑː (prəs̪ə̃gə- tʃoːrə leːkʰəkə pə̃kədʒə dʒʱɑː pərɑːʃərəkə n̪uːt̪ən̪ə s̪ɑːɦɪt̪jə tʃoːrɪkə kʰulɑːs̪ɑː-ʋɪd̪eːɦə ə̃kə 362-363-364 ɑː oːɪpərə pɑːʈʰəkiːjə ʈɪppəɳiː)/ 4.10.2: prəs̪ə̃gə- tʃoːrə leːkʰəkə pə̃kədʒə dʒʱɑː pərɑːʃərəkə purɑːn̪ə s̪ɑːɦɪt̪jɪkə tʃoːrɪkə kʰulɑːs̪ɑːpərə pɑːʈʰəkiːjə ʈɪppəɳiː ɑː kɪtʃʱu prəmɑːɳə

ञ्नुलग्नक ४.१०. : ४.१०.१. मॆथलिीम छ्दम समीक्षा ञ्ा कमलानन्द ञ्ा (प्नसंग- वान लखक पंकञ ञ्ा पनाश्नक नूगन साह्ग्यि वानकि ख्लासा-वदिह ञ्ंक ३६२-३६३-३६४ ञ्ा ञाइपन पाठकीय टप्पिधी)/ ४.१०.२: प्नसंग- वान लखक पंकञ ञ्ा पनाश्नक प्नान साह्ग्यिकि वानकि ख्लासापन पाठकीय टप्पिधी ञ्ा कछ्ि प्नमाध

⠁⠝⠥⠇⠛⠈⠝⠅ ४⠲१०⠲ : ४⠲१०⠲१⠲ ⠍⠌⠹⠊⠇⠔⠍⠑ ⠡⠙⠈⠍ ⠎⠍⠔⠟⠜ ⠜ ⠅⠍⠇⠜⠝⠝⠈⠙
⠴⠜ (⠏⠈⠗⠎⠰⠛- ⠉⠕⠗ ⠇⠑⠨⠅ ⠏⠰⠅⠚ ⠴⠜ ⠏⠗⠜⠩⠗⠅
⠝⠳⠞⠝ ⠎⠜⠓⠊⠞⠈⠽ ⠉⠕⠗⠊⠅ ⠨⠥⠇⠜⠎⠜-⠧⠊⠙⠑⠓ ⠁⠰⠅ ३६२-३६३-३६४ ⠜ ⠕⠊⠏⠗ ⠏⠜⠺⠅⠔⠽ ⠾⠊⠏⠈⠏⠼⠔)/ ४⠲१०⠲२:
⠏⠈⠗⠎⠰⠛- ⠉⠕⠗ ⠇⠑⠨⠅ ⠏⠰⠅⠚ ⠴⠜ ⠏⠗⠜⠩⠗⠅ ⠏⠥⠗⠜⠝ ⠎⠜⠓⠊⠞⠈⠽⠊⠅ ⠉⠕⠗⠊⠅
⠨⠥⠇⠜⠎⠜⠏⠗ ⠏⠜⠺⠅⠔⠽ ⠾⠊⠏⠈⠏⠼⠔ ⠜ ⠅⠊⠡⠥ ⠏⠈⠗⠍⠜⠼

𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠𑒏 𑓔𑓑𑓐 : 𑓔𑓑𑓐𑓑 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒕𑒠𑓂𑒧 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒂 𑒏𑒧𑒪𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 (𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑- 𑒨𑒼𑒑 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒗𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒏 𑒢𑒴𑒞𑒢 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒨𑒼𑒑𑒏 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩-𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒁𑓀𑒏 𑓓𑓖𑓒-𑓓𑓖𑓓-𑓓𑓖𑓔 𑒂 𑒍𑒯𑒣𑒩 𑒣𑒰𑒚𑒏𑒲𑒨 𑒙𑒱𑒣𑓂𑒣𑒝𑒲) **𑓔𑓑𑓐𑓒:** 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑- 𑒨𑒼𑒑 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒗𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒏 𑒣𑒳𑒩𑒰𑒢 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏 𑒨𑒼𑒑𑒏 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩𑒣𑒩 𑒣𑒰𑒚𑒏𑒲𑒨 𑒙𑒱𑒣𑓂𑒣𑒝𑒲 𑒂 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒣𑓂𑒩𑒧𑒰𑒝

અનુવાદક ૪૧૦૧વિદેહ: પ્રથમ મૈથિલી પાક્ષિક ઈ-પત્રિકા ISSN ૨૨૨૯-૫૪૭X વિદેહ (સન્ ૨૦૦૪) <u>ઈ-પત્રિકા:વિદેહાયોનિ</u> **<u>અંક ૩૬૨-૩૬૩-૩૬૪ ક રિપોર્ટ આ સમ્પાદકીય આ ઓ઼રપર પાઠક લેકનિ ટિપ્પણી</u>**

𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒕𑒠𑓂𑒧 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒂 𑒏𑒧𑒪𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑

𑒏𑒧𑒪𑒰𑒢𑒢𑓂𑒠 𑒗𑒰𑒏 𑒣𑒼𑒟𑒲 "𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮𑓁 𑒮𑒧𑒨 𑒮𑒧𑒰𑒖 𑒂 𑒮𑒫𑒰𑒪" (२०२१) 𑒏 𑒬𑒲𑒩𑓂𑒭𑒏 𑒦𑓂𑒩𑒰𑒧𑒏 𑒁𑒕𑒱। 𑒄 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒮𑒫𑒩𑓂𑒝 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮𑒏𑒰𑒩𑒣𑒩 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒮𑒱𑒢𑓂𑒛𑒱𑒏𑒹𑒙𑒹𑒛 𑒏𑒟𑒱𑒞 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰𑒞𑓂𑒧𑒏 𑒂𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯 𑒁𑒕𑒱, २६३ 𑒣𑒢𑓂𑒢𑒰𑒏 𑒄 𑒣𑒼𑒟𑒲 𑒯𑒰𑒩𑓂𑒛𑒥𑒰𑒅𑒝𑓂𑒛𑒧𑒹 𑒪𑒰𑒃𑒥𑓂𑒩𑒹𑒩𑒲𑒏𑒹𑒿 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒥𑒹𑒔𑒪 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒞, 𑒖𑒞𑓄 𑒄 𑒮𑒛𑓃𑒱 𑒖𑒰𑒨𑒞, 𑒂𑒧𑒹𑒖𑒢𑒮𑒿 𑒯𑒧 𑒄 𑒔𑒰𑒩𑒱 𑒮𑒨 𑒣𑒰𑒿𑒔 𑒙𑒰𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒱𑒢𑒪𑒾 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒌𑒧𑒹 𑒣𑒰𑒿𑒔𑒼 𑒣𑒰𑒃𑒏 𑒮𑒰𑒧𑒑𑓂𑒩𑒲 𑒢𑒻 𑒁𑒕𑒱।

𑒋𑒞𑓄 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒦𑒴𑒪 𑒮𑒳𑒡𑒰𑒩 𑒁𑒕𑒱, 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒑𑒻𑒩 𑒮𑒫𑒩𑓂𑒝 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒮𑒳𑒦𑒰𑒭 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒨𑒰𑒠𑒫𑒏 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮 '𑒑𑒳𑒪𑒼'𑒏𑒹𑒿 𑒥𑒱𑒢𑒳 𑒣𑒜𑓃𑒢𑒹 𑒍 𑒠𑒴 𑒣𑒰𑒿𑒞𑒱 𑒪𑒱𑒐𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱 𑒂 𑒢𑒱𑒣𑒙𑒰 𑒠𑒹𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱, 𑒍 𑒠𑒳𑒢𑒴 𑒣𑒰𑒿𑒞𑒱 𑒯𑒧 𑒋𑒞𑓄 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏 𑒧𑒢𑒼𑒩𑓀𑒖𑒢𑒰𑒩𑓂𑒟 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓂𑒞𑒳𑒞 𑒏𑓄 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒲। 𑒁𑒯𑒰𑒿 𑒑𑒳𑒪𑒼 𑒣𑒜𑓃𑒢𑒯𑒱𑒨𑒼 𑒯𑒋𑒥, 𑒖𑒿 𑒢𑒻 𑒣𑒜𑓃𑒢𑒹 𑒕𑒲 𑒞𑒿 𑒣𑒯𑒱𑒢𑒹 𑒣𑒜𑓃𑒱 𑒪𑒱𑒁, 𑒏𑒰𑒩𑒝 𑒞𑒐𑒢 𑒥𑒹𑒬𑒲 𑒧𑒢𑒼𑒩𑓀𑒖𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒦𑒫 𑒯𑒋𑒞, 𑒑𑒳𑒪𑒼 𑒮𑒳𑒦𑒰𑒭 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒨𑒰𑒠𑒫 𑒖𑒲𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒞𑒱 𑒮𑒿 𑒅𑒣𑒪𑒥𑓂𑒡 𑒁𑒕𑒱 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒂𑒩𑓂𑒏𑒰𑒃𑒫𑒣𑒩 𑒌 http://videha.co.in/pothi.htm 𑒪𑒱𑓀𑒏𑒣𑒩।

"𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮𑒏 𑒏𑒧𑒖𑒼𑒩𑒲 𑒁𑒕𑒱 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱𑒏 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒰𑒑𑓂𑒩𑒯। 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒏 𑒣𑒏𑓂𑒭𑒡𑒩𑒞𑒰 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒮𑓀𑒑 𑒢𑓂𑒨𑒰𑒨 𑒢𑒯𑒱 𑒏𑓄 𑒣𑒥𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱।"

𑒖𑒃 𑒅𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮𑒧𑒹 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱 𑒠𑒴𑒩-𑒠𑒴𑒩 𑒡𑒩𑒱 𑒢𑒻 𑒕𑒻 𑒍𑒞𑓄 '𑒩𑒰𑒖𑒢𑒻𑒞𑒱𑒏 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒰𑒑𑓂𑒩𑒯' 𑒂 '𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱 𑒫𑒱𑒬𑒹𑒭𑒏 𑒣𑒏𑓂𑒭𑒡𑒩𑒞𑒰'𑒏 𑒞𑒿 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢𑒹 𑒢𑒻 𑒕𑒻। 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱𑒏 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒰𑒑𑓂𑒩𑒯 𑒫𑒰 𑒣𑒏𑓂𑒭𑒡𑒩𑒞𑒰𑒏 𑒮𑒼𑒛𑒩 𑒡𑒴𑒧𑒏𑒹𑒞𑒳 𑒂 𑒨𑒰𑒞𑓂𑒩𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒳𑒏𑓂𑒞 𑒏𑒹𑒪𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒮𑒳𑒦𑒰𑒭 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒨𑒰𑒠𑒫 𑒖𑒲𑒏 '𑒦𑒼𑒙' 𑒖𑒹 २०२२𑒧𑒹 𑒂𑒨𑒪 𑒖𑒹 𑒮𑒳𑒦𑒰𑒭 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒨𑒰𑒠𑒫 𑒖𑒲𑒏 𑒁𑒢𑒳𑒧𑒞𑒱 𑒮𑒿 𑒅𑒣𑒪𑒥𑓂𑒡 𑒁𑒕𑒱 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒂𑒩𑓂𑒏𑒰𑒃𑒫𑒣𑒩 𑒌 http://videha.co.in/pothi.htm 𑒪𑒱𑓀𑒏𑒣𑒩, 𑒮𑒹 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱𑒣𑒩 𑒁𑒕𑒱 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒍𑒞𑒯𑒳𑒍 𑒮𑒳𑒦𑒰𑒭𑒖𑒲𑒏 𑒦𑒑𑒞𑒰 𑒬𑒻𑒪𑒲𑒏𑒹𑒿 𑒩𑒰𑒖𑒢𑒲𑒞𑒱𑒏 𑒣𑒴𑒩𑓂𑒫𑒰𑒑𑓂𑒩𑒯 𑒫𑒰 𑒣𑒏𑓂𑒭𑒡𑒩𑒞𑒰𑒏 𑒮𑒼𑒛𑒩𑒏 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏𑒞𑒰 𑒢𑒻 𑒣𑒛𑓃𑒪𑒻। 𑒣𑒜𑓃𑒴 𑒯𑒧𑒩 𑒣𑒼𑒟𑒲 '𑒢𑒱𑒞 𑒢𑒫𑒪 𑒮𑒳𑒦𑒰𑒭 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒨𑒰𑒠𑒫' 𑒖𑒹

ઉપલબ્ધ અછિ ઐ હttપ્:વ્દિહ્ાયોનિ્પોનહ્િમ લિંકપર।

કમલાનન્દ ઝાક વિષે પઢને સુભાષ ચન્દ્ર યાદવક વિરુદ્ધ બ્રાહ્મણવાદી જાતિગત પૂર્વાગ્રહ એકટા પ્રતાક ઘમ્હટો અછિ। જરૂ હિસાબે બ્રાહ્મણવાદકેં આગાઁ બઢબૈત કમલાનન્દ ઝા બામપંથક સોઝર પકડૈ છથિ આ સામાજિક ન્યાયક બલ ચિઢ્ઢબઢ ચાહૈ છથિ, તકર પ્રાત સમાનાન્તર ધારા સચેત અછિ। ઈ અપન વાયોડાટામે ગણ્ય સવર્ણસઁ છોનિ કહ, સમાનાન્તર ધારાક લેકક હકકેં મારિ કહ બલ સાહિત્ય અકાદેમીક મૈથિલી અનુવાદ અસાઇનમેણ્ટક ગણવસઁ ચર્ચા કરૈત છથિ। આ ઈ અસાઇનમેણ્ટ હિનકા મેરિટિસઁ નૈ જાતિગત ટાઇટિલસઁ ભેટલ છન્હિ, અહિ સભ કવિદાનીક એવજમે ભેટલ છન્હિ। હિનકા સન લોક બલ મૈથિલી વાયોડેટાક એકટા પાઁતિ અછિ, સમાનાન્તર ધારા બલ જીવન-મરણક પ્રશ્ન।

કમલાનન્દ ઝાકેં હમ કિએ છદ્મ સમીક્ષક કહલિયનિ? કારણ ઓ છદ્મ સમીક્ષક છથિ। ઓ લિખૈ છથિ- "મૈથિલી ઉપન્યાસ-યાત્રાક લગભગ સય વર્ષક બાદ મૈથિલી અન્તરજાતીય વિવાહક સપના, સંઘર્ષ આ વિડમ્બના પર ગમ્ભીરતાયુક્ત ઉપન્યાસ લિખબાક શ્રેય ગૌરીનાથકેં જાઇત છનિ।" તઁ કી કમલાનન્દ ઝા સુશીલસઁ ઈ શ્રેય છીનિ લેલનિ? કી ઈ હુનકર બ્રાહ્મણવાદી સંસ્કારક અહંકાર- જે હમ કકરો ચઢ઼ા સકૈ છી આ કકરો ઉતારિ સકૈ છી- કેર પરાકાષ્ઠા થીક, આકિ હુનકર અધ્યયનક અભાવક પ્રમાણ? ચલૂ અહાઁકેં લઇ ચલી કમલાનન્દ ઝા કેર સ્વાર્થી દુનિયાઁસઁ દૂર, છલ-છદ્મસઁ દૂર સુશીલક જાદૂગરી સાહિત્યિક નિશ્છલ દુનિયાઁમે।અહાઁક સ્વાગત અછિ સુશીલક સાહિત્યિક દુનિયાઁમે। પ્રસ્તુત અછિ સુશીલક 'ગામવાલી' (૧૯૮૨) જે આબ ઉપલબ્ધ અછિ વિદેહ આર્કાઇવમે લિંક હttપ્:વ્દિહ્ાયોનિ્પોનહ્િમ પર। પહિલ પાઁતીમે ઉપન્યાસ આરમ્ભસઁ પહિનહિયે 'ગામવાલી' ઉપન્યાસક સમ્બન્ધમે સુશીલ લિખૈ છથિ- "વિધવા વિવાહ આ અન્તર્જાતીય વિવાહક સમર્થનમે।" આ ઉપન્યાસ આરમ્ભ। *ગામવાલીક મૃત્યુ આ તપને હમેશ, ગામવાલીક દાહ સંસ્કાર કે કરતૈ? બ્રાહ્મણ સમાજ*

કિ છિાદલ સમાળ?

કમલાનન્દ ઝા કેર મસ્તિષ્ક આ દૃષ્ટિ સ્વીકાર્ય કરબા લેલ દૂ ટા પોથી હમ રિકોમેણ્ડ કરૈ ચાહૈ છી, આ પઢ઼થુ: પહિલ અછિ સુશીલક ગામવાલી (ઉપન્યાસ) (૧૯૮૨) આ દોસર અછિ હિમર દૂષણ પગ્ળી- થહે અલાયક લોક, દુનૂ ઉપલબ્ધ અછિ હિતપ્રદ઼વિદેહાયોનિપોતહિમ પર। સુશીલપર ળપ્પન હમર સમીક્ષા શુરૂ હએત તેં કમલાનન્દ ઝા લેલ રાખ્લ એકટા શિક્ષા આર્ડ હમ દેલ। દિનેશ કુમાર મિશ્રક 'દુર પાટન કે વીચ મે' કોસી નદીક ઐતિહાસિક આત્મકથા થીક, આ મિથિલાક આન ચાર સબક ઐતિહાસિક આત્મકથા સેહો લિખને છથિ જેના વન્દિની મહાનન્દા, વાગમતી કી સદ્ગતિ!, દુર પાટન કે વીચ મેં (કોસી નદી કી કહાની), ન ઘાટ ન ઘર, વગાવત પર મજબૂર મિથિલા કી કમલા નદી, જુનહિ નદી ઓર તકનીકી હાડ઼-ફૂંક, થહે પ્યામલા ઢ઼િરિ ાનદ સ્ટોપલે આન છોલલસિોનિ છુરસે, અહુનાહિ અાલાન- ષતોરય ાડ । ગહેસત રવિર ાનદ નગનિરનિગોતિયહ્યરાડત, ઢ઼ેઙુગેસ ાડ તહે પ્યોસા ઈમવાનકમેનતસ। સાહિત્ય અકાદેમીક મૈથિલી પરામર્શદાત્રી સમિતિક સદસ્ય પંકજ ઝા પરાશર દ્વારા હિનકર પોથી સબસઁ પૈરાક પૈરા મૈથિલી અનુવાદ કરૈ અપના નામે ઉપન્યાસ છપવાઓલ ગેલ અછિ, જકરા છદ્મ સમીક્ષક કમલાનન્દ ઝા એ ચોર લેખકક રસિર્ય કહૈ છથિ! એતૈ સ્પષ્ટ કરૈ દી જે ઈ ચોર લેખક આ છદ્મ સમીક્ષક દુનૂ અલીગઢ઼ મુસ્લિમ વિદ્યાલયક હિન્દી વિભાગમે છથિ। ઈ રસિર્ય દિનેશ કુમાર મિશ્રક થીક, જે આઇઆઇટી ખડ઼ગપુરસઁ સિવિલ ઇન્જીનિયરિંગ મે વી ટેક ૧૯૬૮મે આ સ્ટ્રક્ચરલ ઇન્જીનિયરિંગમે એમ.ટેક ૧૯૭૦મે કેને છથિ, આ ઓઇ રસિર્ય લેલ ક્વાલિફાઇડ છથિ। ળપ્પન કોનો વિષયમે નામાંકન નૈ હોઇ છૈ તપ્પન લોક હારિ-થાકિ હિન્દીમે નામાંકન લઇએ, તૈ તેં કમલાનન્દ ઝા કેં વુઝૈ મે આવિ જેતનહિ જે ઈ રસિર્ય કોનો સિવિલ ઇન્જીનિયરેક અઇ સકૈત અછિ, અઇ સકૈએ વુઝલો હોઇતહ। હિન્દી મૂલ આ મૈથિલીક સ્ક્રીનશૉટ આઁગા સંલગ્ન અછિ।

(હાળપઃવદિહયોનિનિવેસનગાનીનહળમ ઞક્પિર શ્રાર સ્ક્રીનશ◌ૉટ શ્રપડેટ કએલ ળાયત।)

દનિશ કુમાર મશ્રિ મથિલિાક નૈ છથિ મુદા મથિલિાક સભ યારક કથા શ્રો લખિને છથિ, હમ સભ હુનકા પ્રતિ કૃતજ્ઞ છી શ્રા હુનકર ઋમસઁ મથિલિાવાસી કહિયો ઉઋણ નૈ ભઽ સકત, મુદા મૂલધારાક પુરસ્કાર શ્રા પાઇ લેલપ લોકસઁ કૃતઘ્નતો ભેટત સે શ્રેર સાદ્વિ ભેલ। એ લેખકકેં દસ વારહ વર્ખ પહિનિ સેહો તારાનન્દ વયિોગી ઉદ્યારક ભેટલ છલખિન્હિ જે લખિને રહથિન્હિ જે શ્રો કવતિામે પ્રભાવતિ ભઽ શ્રનાયાસે શ્રપન રચનામે દોસરક સામગ્રિી યોરિ કઽ લઇ છથિ, એહને સભ। શ્રાવ એ કમલાનન્દ ઝા ક શ્રાશ્રય તકલન્હિ મુદા દુર્ભાગ્ય! જઇ હિસાબે વ્રાહ્મણવાદકેં શ્રાગાઁ વઢ઼બૈલ કમલાનન્દ ઝા વામપંથક સોઝર પકડૈ઼ છથિ શ્રા સામાજકિ ન્યાયક વલિ યઢ઼બઽ યાહૈ છથિ, તકર પ્રતિ સમાનાન્તર યારા સચેત શ્રછિ। સીલગિસઁ વચવા લેલ જમીન-જત્થાવલા લોક કમ્યૂનસ્ટિ વનલા શ્રા શ્રાવ વ્રાહ્મણવાદ વચેવાલેલ વામપંથક શરણ, એહેન લોક સભસઁ કમ્યૂનજ્મિકેં વહુત નુકસાન ભેલ છૈ।

દનિશ કુમાર મશ્રિક સભટા પોથી શ્રાવ હુનકર શ્રનુમતસિઁ ઉપલબ્ધ શ્રછિ વદિહ શ્રાર્કાઇવમે:
હાળપઃવદિહયોનિપોળહહિળમ
એતઽ એકટા ગપ મોન પાડ઼િ દી જે જખન વલિ ગેટ્સકેં પૂછલ ગેલન્હિ જે કી શ્રો એક્સ વ◌ૉક્સ ભારતમે પાઇરેશીક ડરસઁ દેરીસઁ શ્રાનિ રહલ છથિ? તઁ હુનકર ઉત્તર રહન્હિ જે માઇક્રોસ◌ૉફ્ટ પાઇરેશીક ડરે કોનો ઉત્પાદ દેરીસઁ નૈ ઉતારને શ્રછિ। સે વદિહ પેટારમે હમ સભ એ તરહક રસિક રહિતો એકરા શ્રાર સમૃદ્ધ કરૈત રહવ, કારણ સમાનાન્તર યારામે સઙલ માઁછ દ્વારે પોખરકિ સભ માઁછ નૈ સડૈ઼એ, એહુક્કા મલાહ ગોટ-ગોટ કઽ સઙલ માઁછ નકિાલૈત રહલ છથિ, નકિાલૈત રહતા।

ऐ छद्म समीक्षक कमलानन्द झा पर हमर नजरि गेल।
सर्टिफीकेटेड समीक्षापर अन्तिम प्रहार।

मूल दिनेश कुमार मिश्र (दुइ पाटन के बीच में २००६): यह ध्यान देने की बात है कि १९२३ से १९४६ के बीच कोसी क्षेत्र में मलेरिया से ५,१०,०००, कालाजार से २,१०,०००, हैजे से ६०,००० तथा चेचक से ३,००० मौतें (कुल ७,८३,०००) हुईं।

चोर पंकज झा पराशर (साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य) [जलप्रांतर २०१७ (पृ॰ १०३)]:

ने अँग्रेज सब आ ने नवका रंगरेज सब। 1923 सँ 1946 के बीच मे कोसी क्षेत्र में मलेरिया से पाँच लाख दस हजार, कालाजार सँ दू लाख दस हजार, हैजा सँ साठि हजार आ चेचक सँ तीन हजार लोकक मृत्यु भेल! माने सब मिला कए करीब पौने आठ लाख लोक मरि

मूल दिनेश कुमार मिश्र (दुइ पाटन के बीच में २००६): भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम १२वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई ५ किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. बुकानन (१८१०-११) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध चौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलयुगा से उसके संगम तक ३२ किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ. डब्लूडब्लू हन्टर (१८७७) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। अभी भी जो आम धारणा बनती है वह यह

है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

छद्म समीक्षक कमलानन्द झा द्वारा चोर उपन्यासकारक पीठ ठोकब, देखू छद्म समीक्षक कमलानन्द झा द्वारा उद्धृत चोर पंकज झा पराशर (मैथिली उपन्यास, समय, समाज आ सवाल पृ २५७-२५८):

पंकज पराशरक पहिल उपन्यास 'जलप्रांतर'(2017) शोधपरक उपन्यास अछि। मैथिलीमे शोधपरक उपन्यास लिखबाक परम्परा नहि रहल अछि। एहि दुआरे ई उपन्यास रेखांकन योग्य अछि। पराशरजी एहि उपन्यासमे कोसी नदीक बान्हक इतिहास-कथा लिखलनि अछि। उपन्यासक वैशिष्ट्य ई जे बारहम शताब्दीसँ ल' क' आधुनिक काल धरि कोसी पर बान्ह बनेबाक दुसाध्य प्रयत्न, प्रशासनिक उठा-पटक, राजनीतिक दाँव-पेंच आदिक विस्तृत व्योरा रोचक कथाक माध्यमसँ कहलनि अछि। ध्यान देबाक बात ई जे सभटा सूचना आ व्योरा अत्यन्त विश्वसनीय बनि पड़ल अछि। पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़बैत पढ़ुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे

श्री पंकज झा पराशर (साहित्य अकादेमीक मैथिली परामर्शदात्री समितिक सदस्य) [जलप्रांतर २०१७ (पृ ३१)]:

पढ़ुआ कका पछिला गप केँ आगाँ बढ़बैत कहलखिन, 'फूल बाबू, कोसी नदीक बेसिन प्राचीन काल सँ मनुक्खक निवास लेल उपयुक्त स्थान रहल अछि। बारहम-तेरहम सदी मे भारत मे जखन कइक टा नदी सुखा गेल, तँ ओहि ठामक पशुचारक समाजक लोक एतय आबि कए बसलाह। तहिये सँ बढ़ैत जनसंख्या आ कोसी नदीक बदलैत प्रवाहक मध्य टकराहटि होमय लागल। नदीक अनियंत्रित धारा केँ लोक बाढ़ि बूझय लागल। पहिल बेर बारहम शताब्दी मे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मणसेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह, जे 1178 सँ 1205 ईस्वी धरि शासन कयनेँ छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगर सँ दू कोस पश्चिम मे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकानन के अनुमान रहनि, जे ई बान्ह संभवत: कोनो किला के रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मत सँ डब्लू. डब्लू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलखिन, जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत, जे नदी पच्छिम दिस नहि बह' लागय।' पढ़ुआ कका सँ मुँहजबानी एतेक रास ऐतिहासिक तथ्य सुनियो कए फूल बाबू सहमति मे मूड़ी नहि डोलेलखिन। जाहि सँ ओतय बैसल लोक सबहक उत्सुकता और बढ़ि गेलनि, जे गप मे एहेन कोन तथ्य रहि गेलै जे फूल बाबू संतुष्ट नहि भेलखिन? लोक केँ बुझेलनि जे फूल बाबू शास्त्रार्थ के अखड़हा पर माटि फेकि रहल छथिन। पढ़ुआ कका केँ आइ जोड़ीदार भेटि गेलनि!

जलप्रांतर / 31

डॉ० दिनेश कुमार मिश्र (दुइ पाटन के बीच में २००६): कोसी के प्रवाह कि

જયાવ઼હ઼ા કો એક હ઼૭કસ્થિોળશાહ તુગ઼૭ક કો સ્ઝૌળ કે સન્ ૧૩૫૪ મેં વંગ઼ા૭ સે દ઼િ૭િ૭ી ૭ૌટને કે સમય મ઼િ૭ી હૈ। વત઼ાયા ળાતા હૈ કિ ળવ સુ૭્તાન કી સ્ઝૌળેં કોસી કે કિનાને પહુઁચી તો દેખા કિ નદી કે દૂસને કિનાને પન હાળી શમ્સુદ્દીન ઇ૭િયાસ કી સ્ઝૌળેં મુકાવ૭ે કે ૭િએ તૈયાન ખડ઼ી હૈ। યહ વ઼હી હાળી શમ્સુદ્દીન થે ળિન્હોંને હાળીપુન તથા સમસ્તીપુન શહન વસાયે થે। સ્ઝિોળ કી સ્ઝૌળેં શાયદ કુનસે૭ા કે આસ-પાસ કિસી ળગહ પન કોસી કે કિનાને સોચ મેં પડ઼ ગઈ। નદી કી નસ્તાન ઉન્હેં આગે વઢ઼ને સે નોક નહી થી। આખિનિકાન સ્ઝૈસ૭ા હુઆ કિ નદી કે સાથ-સાથ ઉત્તન કી ઓન વઢ઼ા ળાય ઔન ળહાઁ નદી પાન કનને ૭ાયક હો ળાય વ઼હાઁ પાની કી થાહ ૭ી ળાયે। સુ૭્તાન કી સ્ઝૌળેં પ્નાયઃ સૌ કોસ ઊપન ગઈં ઔન ળયિાનન કે પાસ, ળો કિ ઉસી સ્થાન પન અવસ્થિત થા ળહાઁ નદી પહાડ઼ો સે મૈદાનો મેં ઉતનતી થી, નદી કો પાન કિયા। નદી કી ચાના તો યહાઁ પત૭ી ળૂન થી પન પ્નવાહ ઇતના તેળ થા કિ પાઁચ-પાઁચ સૌ મન કે ભાની પત્થન નદી મેં તિનકો કી તનહ વહ નહે થે। ળહાઁ નદી કો પાન કનના મુમકિન ૭ગા ઉસકે દોનો ઓન સુ૭્તાન ને હાથિયોં કી કતાન ખડ઼ી કન દી ઔન નીચે વાળી કતાન મેં નસ્સે ૭ટકાયે ગયે ળિસસે કિ યદિ કોઈ આદમી વહતા હુઆ હો તો ઇસ નસ્સો કી મદદ સે ઉસે વચાયા ળા સકે। શમ્સુદ્દીન ને કભી સોચા ભી ન થા કિ સુ૭્તાન કી ઔળેં કોસી કો પાન કન ૭ેંગી ઔન ળવ ઉસ કો ઇસ વાત કા પતા ૭ગા કિ સુ૭તાન કી સ્ઝૌળો ને કોસી કો પાન કનને મેં કામયાવી પા ૭ી હૈ તો વ઼હ ભાગ નિક૭ા।

ચોન પંકળ ઝ઼ા પનાશન (સાહિત્ય અકાદેમીક મૈથિ૭ી પનામન્શદાત્ની સમિતિક સદસ્ય) [ળ૭પ્નાંતન ૨૦૧૭ (પૃ ૧૦૫)]:

'बेश, तँ सुनू। 1354 मे फिरोजशाह तुगलक के फौज जखन बंगाल सँ दिल्ली घुरि रहल छल, तँ कोसीक प्रवाह बहुत तेज छलै। तुगलकी सेना जखन कोसी के किनार पर पहुँचल, तँ कोसीक ओहि पार मे हाजी शम्सउद्दीन इलियास के सेना तुगलकी सेना सँ मोकाबला करबाक लेल अस्त्र-शस्त्र ल' कए तैयार छल। ई वएह हाजी शम्सउद्दीन छलाह, जे हाजीपुर आ समस्तीपुर नगर बसौनैं रहथि। फिरोजशाह तुगलक के सेना संभवत: कुरसेला के आस-पास कोसी के तेज धार देखि कए सोच मे पड़ि गेल। पानिक रफ्तार देखि कए तुगलकी सेना कैँ नदी पार करबाक हिम्मत नहि भ' रहल छलै। अंतत: तुगलकी सेनापति तय कयलनि, जे नदीक किनारे-किनार उत्तर दिस बढ़ल जाय। जतय जा कए नदीक पाट कनैँ कम बूझि पड़य, ओतय पानिक थाह लेल जायत। एहि आशा मे फौज उत्तर दिस बढ़ैत रहल। कुरसेला सँ सय कोस आगाँ गेलाक बाद कोसी के पेट कनैँ शिकस्त बुझेलै। कोसी ओतहिं पहाड़ सँ नीचाँ उतरैत अछि। पानिक वेग के अनुमान एहि सँ कयल जा सकैए, जे पाँच-पाँच सय मनक पाथर कोसी मे खढ़ जकाँ बहि रहल छल। तुगलकी सेनापति कैँ जतय नदी पार करब कनैँ आसान बुझेलनि, ओतय एक लाइन मे सैकड़ों टा हाथी कैँ ठाढ़ क' देल गेल। नीचाँ वला लाइन मे बड़का-बड़का रस्सा लटका देल गेल, जे जँ क्यो पानि मे भासि जायत, रस्सा के मदति सँ निकालि लेल जायत। एहि तरहेँ फिरोजशाह तुगलकक सेना कोसी पार क' गेल। हाजी शम्सउद्दीन सपनो मे नहि सोचनैं छल,जे तुगलकी सेना कोसी पार क' जायत। जखन हाजी शम्सउद्दीन कैँ पता लगलै जे तुगलकी सेना कोसी पार क' चुकल अछि, तँ ओ डरे सँ पड़ा गेल। तँ एहि कोसीक तेज धार के ल' कए एतेक आत्मविश्वास मे छल हाजी शम्सउद्दीन।'

बात ई जे सभटा सूचना आ ...
पढ़ुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ
लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ
बढ़बैत पढ़ुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन
द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन
द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

हिन्दी विभागमे प्रोफेसरक पद पर कार्यर

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे

भारतवर्ष में बिहार में कोसी नदी को बांधने का काम 12वीं शताब्दी में किसी राजा लक्ष्मण द्वितीय ने करवाया था और इस काम के लिए उसने प्रजा से 'बीर' की उपाधि पाई और नदी का तटबन्ध 'बीर बांध' कहलाया। इस तटबन्ध के अवशेष अभी भी सुपौल जिले में भीम नगर से कोई 5 किलोमीटर दक्षिण में दिखाई पड़ते हैं। डॉ. फ्रांसिस बुकानन (1810-11) का अनुमान था कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा के लिए बनी बाहरी दीवार रहा होगा क्योंकि यह बांध धौस नदी के पश्चिमी किनारे पर तिलयुगा से उसके संगम तक 32 किलोमीटर की दूरी में फैला हुआ था। डॉ. डब्लू.डब्लू. हन्टर (1877) बुकानन के इस तर्क के साथ सहमत नहीं थे कि यह बांध किसी किले की सुरक्षा दीवार था। स्थानीय लोगों के हवाले से हन्टर का मानना था कि अधिकांश लोग इसे किले की दीवार नहीं मानते और उनके हिसाब से यह कुछ और ही चीज थी मगर वह निश्चित रूप से कुछ कहने की स्थिति में नहीं थे। फिर भी जो आम धारणा बनती है वह यह है कि यह कोसी नदी के किनारे बना कोई तटबन्ध रहा होगा जिससे नदी की धारा को पश्चिम की ओर खिसकने से रोका जा सके। लोगों का यह भी कहना था कि ऐसा लगता था कि इस तटबन्ध का निर्माण कार्य एकाएक रोक दिया गया होगा।

<u>શ્રાાાભ૭૭ ડ઼ાતિાાતુે નિ માતિહભિ ાનદ વ઼દિહ માતિહભિ ડ઼ાતિાાતુે મોવ઼ેમેનત</u>

શ્રસુદો-યનાતિયિસિમ નિ માતિહભિ ાનદ તહે યાસે ોડ ખ્ામાભાનાનદા હ્હ

થહે તિિભ ોડ ખ્ામાભાનાનદ હ્હ'સ વોક "માતિહભિ મોવ઼ેભઃ થમિ, ષોયેતિય઼ ાનદ ઠુસતોિનસ" (૨૦૨૧) સિ મસિભાદનિગ઼ ૨ત સિ । યોભ૭યનોતિ ોડ સોમે સય઼નદયિાતેદ સો-યાભ૭દ યનાતિયિાભ ાાતાયિભસ ોન સોમે ોડ હસિ યાસતે નોવ઼ેભસિતસ઼ થહે ૨દ૩-પાગે વોક યાન ોનભય઼ વે સોભદ નિ હાાદવુનદ તો ભવિાાતોસિ ાૈહે તિ ાૈભભ નોત઼ હે સિ । યોાાેયતોિ, । નોન-યાસતે ાૈાતિા'સ ાૈાક, ાિ, ષુવહાસહ છહાનદાાૈ ાદાવ઼'સ નોવ઼ેભ 'ઘુભ', હાસ વેન દોભત ાૈતિહ વય઼ હમિ નિ તાૈ ભનિસ, ોડ યુાસાૈતિહુત ાેદનિગ઼ તિ઼ ૨ ામ પોસેનતાનિગ઼ તહોસે તાૈ ભનિસ હે ડોા યુોે નતોાતાનિમેનત઼ાૈ મુસત હાવ઼ે ાેદ ઘુભ, ડિ યુ઼ હાવ઼ેન'ત ાભોદય઼, ાેદ તિ ડાિસત વેયુાસે તહેન યુ઼ ાૈભભ હાવ઼ે । મોાે નતોાતાનિનિગ઼ ોશપેાેનિયે઼ ઘુભ સિ ાવ઼ાભિવભ ોન વ઼દિહ શ્રાાયહવિ઼ ાૈતિહ તહે પેાામસિસોિન ોડ ષુવહાસહ છહાનદાાૈ ાદાવ઼ ાત તહસિ ભનિક <u>હતતપ્ઃવ઼દિહ઼ાયો઼નિ઼પોતહ઼હિમ઼</u>

"થહે ાૈકનેસસ ોડ તહે નોવ઼ેભ સિ તહે ાુતહોા'સ પોભતિયિાભ વાસિ઼ થહે પાાતસિાનસહપિ તાૈાાદસ । પાાતયિુભાા પોભતિયિસ દોસ નોત દો ઙુસતયિ તો તહેાૈાક઼"

૨ત । નોવ઼ેભાૈહે પોભતિયિસ સિ નોત ાેમોતેભય઼ નિવ઼ોભવ઼ેદ, તહે સિ નો ટુસતોિન

ાેડ 'પોભિતિયોઙ વાિસ ાનઽ પાનાિસાિનસહપિ ાેડ । પાનાિયુંભાન પોભિતિયસ' યહમકેતુ ાનઽૈ ાિનાિ સેઽ પોભિતિયોઙ વાિસ ાેન પાનાિસાિનસહપિ ષુવહાસહ છહાનઽનાૈ ાદાવ'સ 'વાેિ' ાૈહિયહ યામે ાેિ િન ૨૦૨૨ ાનઽ સિ ાવાિભિવભ ાૈિહ પેનામસિસાૈિ ાેડ ષુવહાસહ છહાનઽનાૈ ાદાવ ાેન વદિહા શ્નાયહવિ ાિ િહસિ ભિનક હાિપઃવદિહાયોનિપોનહિનમ, સિ ાેન પોભિતિયસ વુિ ાેન િહેન ષુવહાસહળાિ'સિ નયહાનિાિગ સિયભ ાેવવાિસ િહ નેઽ ાેડ ાનય પોભિતિયોઙ વાિસ ઢોઽ મય વોક 'માિ માવાઙ ષુવહાસહ છહાનઽનાૈ ાદાવ' ાૈહિયહ સિ ાવાિભિવભ ાિ િહસિ ભિનક હાિપઃવદિહાયોનિપોનહિનમ શ્નોન િહ ાેિહેન હાનઽ, મન પ્યામભાનાનઽ હૃહા સુાેનઽસ ભિક । સપોકેસપેનાસોન ાેડ સોમે પોભિતિયોઙ પાનાિય ાેન । યાસાેિસિ ાેગાનાિસાિાેિ નાિહેન િહાન । ભિતાિનાય યનાિતિય પ્યામાભાનાનઽા હૃહા'સ જનાહમિનિસિતયિ વાિસ ાગાિનિસિ ષુવહાસહ છહાનઽના ાૈદાવ સિ ાન ાભાનમ વેભભ થહે પાનાભભભ સિાેનામ સિ યોનસયુાિસ ાેડ હાૈ પ્યામાભાનાનઽા હૃહા િાકેસ િહ ભેડિાિસિ સિાનયે િા પનોમાેિ જનાહમિનિસિમ ાનઽ ાૈાનિસ િા સાયનાિડિયિ સોયાિભ ળુસિાિયિ ૨ન હસિ વાિદાિ, હે પનાુંઽભય મેનિાિનિસ િહ માિિહભિ િનાનસભાિાિ ાસસાિગિનમેનિ વેસાિૈઽ ાેન હમિ વય િહ ષાહિતિયા શ્નકાઽેમાિ, ાનઽ િહસિ ાસસાિગિનમેનિ ાૈાસ ાભભાેિાેઽ િા હમિ નાેિ ાેન ાયયુાેનિ ાેડ મેનાિ વુિ સોભભય ાેન િહ ગનાુંનઽ ાેડ હસિ યાસાેિ િાિભ ાનઽ િન ભુાિ ાેડ િહેસે ઽેઽસ ઢોન પોપભ ભિક હમિ, માિિહભિ-મેભાેિઽૈાનક સિ મેમેભય । ભિનિ િન િહેનિ *યુનાયિુભમ વાિા*, વુિ િત સિ । ટુસાિૈિ ાેડ ભિડ ાનઽ ઽાિહ ડોન િહ પોપભ ાેડ િહ પાનાભભભ સિાેનામ શ્નોહય ઽઽિ ૨ યાભભ પ્યામાભાનાનઽા હૃહા । પસુંઽાે-યનાિતિય? જેયાસે હે સિ । પસુંઽાે-યનાિતિય હે ાૈનાિસઃ "શ્નડોન નોનાભય । હુનઽેનઽ યોનસોડ ળુાનેય, ઘુાિનિાિહ સિ યનેઽિતઽૈાિહૈનાિતિાિગ । ઽિગિનડિઽિ નોવભ ાેન િહ ઽેનામસ, સિયુંગગભસ ાનઽ મિાેનેસિ ાેડ િનાેિન-યાસાેિ માનાનાિગ ષો, ઽઽિ પ્યામાભાનાનઽા હૃહા િાકે ાૈાય િહસિ યનેઽિત ડોમ ષુસહભિ? ૨સ િહસિ િહ યુભમિનાિાિ ાેડ િહ ાનોગાનયે ાેડ હસિ જનાહમિનિસિતયિુ પવનાિગિનાિગ ("*થહુંાેગહ મય ાૈહિમિસ ાનઽ ડાનયોસિ ૨ યાન*

પથાયે સોમે ઘતિનાતુને ોન નોપ ાનદ યાન દૌીનગાનાદે સોમે નો નહે વોનનોમ") ોન
સિ નહસિ નહે વ઼દિનયે ોઙ હસિ ઘાયક ોઙ સનુદય઼? ઙ઼ન મે નાકે યુ઼ ાોય઼ ઙનોમ
નહે સેઘઙસિહ ોૈનઘદ ોઙ પ્યામાઘાનાનદા હ્હા, ાોય઼ ઙનોમ દેયેપનોનિ ાનદ
દસિગુસિ નો નહે સનિયેને ોૈનઘદ ોઙ ષુસહઓિ'સ માગાયિાઘ ઘતિનાતુ઼ને શ્રૌઘયોમે
નો નહે ોૈનઘદ ોઙ ષુસહઓિ'સ ઘતિનાતુ઼ને હેને સિ ષુસહઓિ'સ 'ઘામવાઘિ' (૧૯૮૨)
ોૈહયિહ સિ ણૌ ાવ઼ાઘિવઘે નિ નહે વ઼દિહા શ્રનયહવિ઼ ાન નહે ઘનિક
હાનપ઼:વ઼દિહ઼ાયોનિ઼પોનહ઼િહનિમ઼ ર્સન નહે ઙનિસન ઘનિો ોઙ નહસિ ણોવ઼ેઘ, વ઼ેન વેઙોને
નહે ણોવ઼ેઘ વેગાનિસ, ષુસહઓિ ોૈનાતિસ ાવોુન નહે ણોવ઼ેઘ 'ઘામવાઘિ': "ર્સન સુપપોનાન
ોઙ ોૈદિૌ માનનાગિ ાનદ નિતેન-યાસને માનનાગિ" ાનદ હેને વેગાનિસ નહે ણોવ઼ેઘ
થહે દાનહ ોઙ । વ઼ઘિઘાગો ોૈમાન ાનદ નહેન નહે નનોુવઘે નસુેસ, ોૈહો ોૈઘિઘ યનેમાતે
નહસિ વ઼ઘિઘાગો ોૈમાન? જનાહમનિ યોમમુણતિય઼ ોને ોૈાદાવ઼ યોમમુણતિય઼ ોઙ નહે
વ઼ઘિઘાગો? યનિસહ પ્યુમાન મસિહના'સ 'યુ શ્રાતાન પે જાયિહ મે' સિ ।
હસિતોનયિાઘ વોિગાનાપહ્ય઼ ોઙ નહે પ્યોસિ ઢ઼વિ઼ન઼ હે હાસ ાઘસો ોૈનતિતેન
હસિતોનયિાઘ વોિગાનાપહેસિ ોઙ ોનહેન નવિ઼નસ ોઙ માતિહઓિ ઘકિ 'જાનદનિ
માહાનાનદા,' 'જાગામાતિ પ્યિ ષાદગાતિ!', 'યુ શ્રાતાન પે જાયિહ મે઼ (ષતોનય઼ ોઙ
નહે પ્યોસિ ઢ઼વિ઼ન)', Ⅲા ઘહાન Ⅲા ઘહાન, પ્યામઘા ઢ઼વિ઼ન, 'જહુનાહ઼િ ઢ઼વિ઼ન ાનદ
થેયહનયિાઘ હેનવાઘસિમ', થહે પ્યામઘા ઢ઼વિ઼ન ાનદ શ્રોપઘે ોન છોઘઘસિોનિ
છોુનસે, જહુનાહ઼િ જાઘાન- ષતોનય઼ ોઙ । ઘહોસન ઢ઼વિ઼ન ાનદ એનગાનિનાનિગા
શ્રૌતિયહયનાઙન, ઢ઼ઙુગોસ ોઙ નહે પ્યોસિ એમવાનકમેનનસ઼ શ્રાનકાળ હ્હા
શ્રાનાસહાન, । મેમવેન ોઙ નહે માતિહઓિ શ્રદવ઼સિોનય઼ છોમમતિતે ોઙ નહે ષાહતિયા
શ્રકાદેમિ, યેઘહિ હાસ પઘાગાનિસિદ પાનાગાનાપહ ાઙોન પાનાગાનાપહ ઙનોમ હસિ
વોકસ ાનદ હાસ પુવઘસિહેદ । ણોવ઼ેઘ નિ માતિહઓિ નિ હસિ ણામે, ોૈહયિહ પસુેદો-
યનાતિયિ પ્યામાઘાનાનદા હ્હા મેનતોનિસ ાસ નેસોનયહ ોઙ નહસિ નહોઙિુાનહોન
શ્રાનકાળ હ્હા શ્રાનાસહાન! ઙ઼ન મે યઘાનઙિય઼ હેને નહાન વોનહ નહે નહોઙિ ોૈનાતિન
ાનદ નહે પસુેદો-યનાતિયિ ાને નિ નહે હનિદિ દિપાનનમેનન ોઙ શ્રઘગાાનહ મુસઘમિ
ઉનવિ઼નસતિય઼ થહસિ નેસોનયહ સિ દોને વય઼ યનિસહ પ્યુમાન મસિહના, ોૈહો સિ ।
ગાનાદુાતે ોઙ ર્સથ, પ્યહાનાગપુન નિ છવિ઼ઘિ એનગાનિનાનિગા (નિ ૧૯૬૮) ાનદ મ઼
થેયહ નિ ષતુયતુનાઘ એનગાનિનાનિગા (નિ ૧૯૭૦) ાનદ સિ ટ્ાઘઙિદિ ઙોન નહાન

થહે ડસિહેનમેન હેને હાવે વેન ।નદ ૌઉિઉ યોનનાિુ નો નેમોવે સુયહ નોનોન ડસિહ

થહે ડનિાઉ વઔ નો સયનદયિોદ પસુદો-ઉનિનાનય યનાિયિસિમ નિ માનિહિઉિ

શ્રોનાિગિનિાઉ યનિસહ પ્ુમાન મસિહના (યુ શ્ઠાનાન પ્પે જોયહ મે ૨૦૦૬): ૨ન સિ નોનોૌનાનહ્ય નહાન વેનૌન ૧૮૨૩ ।નદ ૧૮૪૬, ૫,૧૦,૦૦૦ પોપઉ દૈદિ ોડ માઉાનાિ, ૨,૧૦,૦૦૦ ડનોમ પ્યાઉ શ્રડાન, ૬૦,૦૦૦ ોડ છહોેઉના ।નદ ૩,૦૦૦ ોડ સમાઉઉપોશ નિ નહે પ્યોસ નેગોિનિ (૭૮૩,૦૦૦ નોનાઉ દોનહસ)

થહેડિ શ્ઠાનકાળ હહ શ્ઠાનાસહાન (મેમવેન ોડ માનિહિઉિ શ્રદવસિોનય છોમમનિોનો ોડ ષાહનિયા શ્રકાદેમાિ, યેઉહાિ) [હાઉપનાનનહાન ૨૦૧૭ (પ ૧૦૩)]:

ने अँग्रेज सब आ ने नवका रंगरेज सब। 1923 सँ 1946 के बीच मे कोसी क्षेत्र में मलेरिया से पाँच लाख दस हजार, कालाजार सँ दू लाख दस हजार, हैजा सँ साठि हजार आ चेचक सँ तीन हजार लोकक मृत्यु भेल! माने सब मिला कए करीब पौने आठ लाख लोक मरि

શ્રોનાિગિનિાઉ યનિસહ પ્ુમાન મસિહના (યુ શ્ઠાનાન પ્પે જોયહ મે ૨૦૦૬): શ્રોન નહે પ્યોસ ઢિવિન નિ જાહિન, શનદાિ। દામ ોસ વુઉિન વય પ્યનિગ ડશમાન શ૨ નિ નહે ૧૨નહ યેનનુનય ।નદ ડોન નહસિ, હે નેયેવિદ નહે નનિઉ ોડ 'જાનિ' ડનોમ નહે પોપઉ ।નદ નહે મવાનકમેનન ોડ નહે નવિન ોસ યાઉઉદ 'જાનિ યામ' થહે નેમાનિસ ોડ નહસિે મવાનકમેનન ।ને સનાઉિઉ વસિવિઉ નિ ષુપુાઉ દસિનાનયિન, ।વુોન પ કમ સુોનહ ોડ જાહમિ માગાન યન ઢનાનયસિ જુયહાનાન (૧૮૧૦-૧૧) સપેયુઉોદ નહાન નહે દામ મુસન હાવે વેન ।નુોન ોઉઉ વુઉિન નો પનોનેયન। ડોનન ।સ નિ સનોનયહેદ ોવિન। દસિનાનયે ોડ ૩૨ કઉિમેનનેસ ડનોમ થઉિયુગા નો નિસ યોનડઉેનયે ોન નહે ૈસોનન વાનક ોડ નહે યહુસ નવિન યન શ્રૌશ્રૌ હુનોન (૧૮૭૭) દદિ નોન ાગેોનિહ જુયહાનાન'સ યોનનોનનાિ નહાન નહે દામ ોસ નહે પનોનેયનવિ ોઉઉ ોડ। ડોનન ડુોનનિગ ઉયાઉસ, હુનોન વેઉવિદ નહાન મોસન પોપઉ દદિ નોન યોનસદિન નિ। ડોનનેસસ ોઉઉ ।નદ ।યયોનદનિગ નો હમિ નિોસ સોમેનહનિગે ઉસે વુન હૈોસ નોન નિ। પોસનિોનિ નો સાય ।નયનહનિગ ૈન નહે યોમમોન મિપનેસસઓનિ સિ નહાન નિ મુસન હાવે વેન ।ને મવાનકમેનન વુઉિન ।ઉનગ નહે પ્યોસ ઢિવિન નો પનેવેનન નહે નવિન'સ યુનનેનન ડનોમ

[illegible]

[illegible] [illegible] **(... २५७-२५८):**

पंकज पराशरक पहिल उपन्यास 'जलप्रांतर' (2017) शोधपरक उपन्यास अछि। मैथिलीमे शोधपरक उपन्यास लिखबाक परम्परा नहि रहल अछि। एहि दुआरे ई उपन्यास रेखांकन योग्य अछि। पराशरजी एहि उपन्यासमे कोसी नदीक बान्हक इतिहास-कथा लिखलनि अछि। उपन्यासक वैशिष्ट्य ई जे बारहम शताब्दीसँ ल' क' आधुनिक काल धरि कोसी पर बान्ह बनेबाक दुसाध्य प्रयत्न, प्रशासनिक उठा-पटक, राजनीतिक दाँव-पेंच आदिक विस्तृत व्योरा रोचक कथाक माध्यमसँ कहलनि अछि। ध्यान देबाक बात ई जे सभटा सूचना आ व्योरा अत्यन्त विश्वसनीय बनि पड़ल अछि। पढुआ कक्का आ फूल बाबू सदृश्य पढ़ल-लिखल आ सचेत पात्रक माध्यमसँ लेखक एहि अनुसन्धानकेँ रखलनि अछि। दलान पर बैसल लोकक जिज्ञासाकेँ बढ़बैत पढुआ कका कहैत छथिन, "पहिल बेर बारहम शताब्दीमे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मण सेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह जे 1178सँ 1205 ई. धरि शासन

मैथिली उपन्यास : समय समाज आ सवाल : 257

कयने छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगरसँ दू कोस पश्चिममे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकाननकेँ अनुमान रहनि, जे ई बान्ह सम्भवतः कोनो किलाकेँ रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मतसँ डब्ल्यू. डब्ल्यू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलनि जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत जे नदी पश्चिम दिस नहि बहय लागय।" एहि तरहेँ बान्हक मादे

[illegible] [illegible] २०१७ (पृ ३१)]:

पढ़ुआ कका पछिला गप कें आगाँ बढ़बैत कहलखिन, 'फूल बाबू, कोसी नदीक बेसिन प्राचीन काल सँ मनुक्खक निवास लेल उपयुक्त स्थान रहल अछि। बारहम-तेरहम सदी मे भारत मे जखन कइक टा नदी सुखा गेल, तँ ओहि ठामक पशुचारक समाजक लोक एतय आबि कए बसलाह। तहिये सँ बढ़ैत जनसंख्या आ कोसी नदीक बदलैत प्रवाहक मध्य टकराहटि होमय लागल। नदीक अनियंत्रित धारा कें लोक बाढ़ि बूझय लागल। पहिल बेर बारहम शताब्दी मे लक्ष्मणसेन द्वितीय कोसी नदीक पुबरिया किनार दिस बान्ह बनौलनि। लक्ष्मणसेन द्वितीय बंगाल के सेन वंशक शासक छलाह, जे 1178 सँ 1205 ईस्वी धरि शासन कयनें छलाह। एहि बान्हक अवशेष अहाँ एखनो भीमनगर सँ दू कोस पश्चिम मे देखि सकैत छी। एकटा पश्चिमी विद्वान फ्रांसिस बुकानन के अनुमान रहनि, जे ई बान्ह संभवतः कोनो किला के रक्षा हेतु बनाओल गेल होयत। मुदा बुकानन के मत सँ डब्लू. डब्लू. हंटर सहमत नहि भेलखिन। ओ साफ कहलखिन, जे कोसीक किनार पर बान्ह एहि दुआरे बनाओल गेल होयत, जे नदी पच्छिम दिस नहि बह' लागय।' पढ़ुआ कका सँ मुँहजबानी एतेक रास ऐतिहासिक तथ्य सुनियो कए फूल बाबू सहमति मे मूड़ी नहि डोलेलखिन। जाहि सँ ओतय बैसल लोक सबहक उत्सुकता और बढ़ि गेलनि, जे गप मे एहेन कोन तथ्य रहि गेलै जे फूल बाबू संतुष्ट नहि भेलखिन? लोक कें बुझेलनि जे फूल बाबू शास्त्रार्थ के अखड़हा पर माटि फेकि रहल छथिन। पढ़ुआ कका कें आइ जोड़ीदार भेटि गेलनि!

[illegible] ([illegible] २००६): [illegible]

ડેનૌનદ્ શ્ગ ાસ ડનિાઉઉયૂ દેયદિદ ગ઼ા પનોયેદ ગોનગ઼ૌનદ ાઉનગ઼ા ગ઼હે નવિ઼ન
ાનદ ગ઼ા ઉેયાગ઼ે ગ઼હે ાગ઼ેનૈહેને ાગ઼ ાસ ગાવ઼ગિાવઉ઼ થહે ગ઼નોપસ ાડ ગ઼હે ષુઉગ઼ાન
ૈનગ઼ુ પ ાવુાગ઼ ા હુનદેનદ *ક્રેસ* ાનદ યનોસસેદ ગ઼હે નવિ઼ન ગોન ઝાિનાન, સાગ઼િાગ઼ેદ
ાગ઼ ગ઼હે સામે પઉાયે ૈહેને ગ઼હે નવિ઼ન દેસયેનદેદ ડનેમ ગ઼હે મુાનગ઼ાનિસ ાગ઼િગ઼ા ગ઼હે
પઉાનિસ઼ થહે નવિ઼ન ાસ ગ઼હનિ, વુગ઼ ગ઼હે ડઉાૈ ાસ સા ડાસગ઼ ગ઼હાગ઼ હોવયૂ
સગ઼ાનેસૌગિહનિગા ડવિ઼ હુનદેનદ *માનાસ*ૈને ડઉાગ઼ાનિગા ઉકિ સગ઼નૌસ ાગ઼િ ગ઼હે
નવિ઼ન઼ શ્રાને ાગ઼િહેન સદિ ાડ ગ઼હે નવિ઼નૈહેને ાગ઼ ાસ ડુાનદ પાસસવિઉ ગ઼ા યનોસસ
ાગ઼િ ગ઼હે ષુઉગ઼ાને નેયગ઼ેદ ા નૌડ ઉપહાનગ઼સ, ાનદ નોપેસૈને હુનગા ાગ઼િ ગ઼હે વાગ઼ગ઼ોમ
નૌ સા ગ઼હાગ઼ ાડિ ા માન ઉેસેસ યાનગ઼નોઉ હે યુાઉદ વે નેસયુદૌગ઼િહ ગ઼હે હેઉપ ાડ
ગ઼હેસે નોપેસ઼ ષહામસુદદનિ નેવ઼ેન ગ઼હ્ાેગાહગ઼ ગ઼હાગ઼ ષુઉગ઼ાન'સ ગ઼નોપસ ાુઉદ વે
ાવઉ ગ઼ા યનોસસ ગ઼હે પ્યોસ ાનદૈહેન હે યામે ગ઼ા કનૌ ગ઼હાગ઼ ષુઉગ઼ાન'સ ગ઼નોપસ
હાદ માનાગેદ ગ઼ા યનોસસ ગ઼હે પ્યોસ, હે ડઉદ઼

થહેડિ શ્રાનકાળ હ્હ શ્રાનાસહાન (મેમવેન ાડ માગ઼િહઉિ શ્રદવ઼સિાેનયૂ છોમમગ઼િગ઼ે ાડ ષાહગ઼િયૂા શ્રકાદેમા, યેઉહ઼ા) [હ્ાઉપનાનગ઼હાન ૨૦૧૭ (પ઼ ૧૦૫)]:

'बेश, तँ सुनू। 1354 मे फिरोजशाह तुगलक के फौज जखन बंगाल सँ दिल्ली घुरि रहल छल, तँ कोसीक प्रवाह बहुत तेज छलै। तुगलकी सेना जखन कोसी के किनार पर पहुँचल, तँ कोसीक ओहि पार मे हाजी शम्सउद्दीन इलियास के सेना तुगलकी सेना सँ मोकाबला करबाक लेल अस्त्र-शस्त्र ल' कए तैयार छल। ई वएह हाजी शम्सउद्दीन छलाह, जे हाजीपुर आ समस्तीपुर नगर बसौनैं रहथि। फिरोजशाह तुगलक के सेना संभवत: कुरसेला के आस-पास कोसी के तेज धार देखि कए सोच मे पड़ि गेल। पानिक रफ्तार देखि कए तुगलकी सेना कैँ नदी पार करबाक हिम्मत नहि भ' रहल छलै। अंतत: तुगलकी सेनापति तय कयलनि, जे नदीक किनारे-किनार उत्तर दिस बढ़ल जाय। जतय जा कए नदीक पाट कनैं कम बूझि पड़य, ओतय पानिक थाह लेल जायत। एहि आशा मे फौज उत्तर दिस बढ़ैत रहल। कुरसेला सँ सय कोस आगाँ गेलाक बाद कोसी के पेट कनैं शिकस्त बुझेलै। कोसी ओतहि पहाड़ सँ नीचाँ उतरैत अछि। पानिक वेग के अनुमान एहि सँ कयल जा सकैए, जे पाँच-पाँच सय मनक पाथर कोसी मे खढ़ जकाँ बहि रहल छल। तुगलकी सेनापति कैँ जतय नदी पार करब कनैं आसान बुझेलनि, ओतय एक लाइन मे सैकड़ों टा हाथी कैँ ठाढ़ क' देल गेल। नीचाँ वला लाइन मे बड़का-बड़का रस्सा लटका देल गेल, जे जँ क्यो पानि मे भासि जायत, रस्सा के मदति सँ निकालि लेल जायत। एहि तरहेँ फिरोजशाह तुगलकक सेना कोसी पार क' गेल। हाजी शम्सउद्दीन सपनो मे नहि सोचनैं छल,जे तुगलकी सेना कोसी पार क' जायत। जखन हाजी शम्सउद्दीन कैँ पता लगलै जे तुगलकी सेना कोसी पार क' चुकल अछि, तँ ओ डरे सँ पड़ा गेल। तँ एहि कोसीक तेज धार के ल' कए एतेक आत्मविश्वास मे छल हाजी शम्सउद्दीन।'

(મોપે સયપેનસહોnસ ાૈUિ વે ુપદાnેદ ιn nહસિ Uનિક હnnપ્ાૈાીવ્દિહ્યોનિ્નિવ્ેસnગિાnાનિ્હnમ સોn્)

પાઙક્ીય્ ટપ્િપામ્ી

....
ઉપન્યાસકાન કે છથિ, પંકળ પનાશન (ળU પ્નાંnન ઉપન્યાસ)
દુપ્પદ
ઢ્ાવનિદનાછ્હુદહાનય્

....
વઙ દુન્બાગ્યૂન્ાાહ, શ્રાપn્ાળિનક શ્રા શ્રાપનાયકિ કn્ય્
પ્પુમાનમાનોળપ્પાસહ્પ્પાપ

....

𑒃 𑒮𑒦 𑒣𑒜𑓃𑒱 𑒥𑒯𑒳𑒞 𑒔𑒱𑒢𑓂𑒞𑒱𑒞 𑒕𑒲।
[illegible] 𑒧𑒮𑒱𑒯𑒰

....

𑒠𑒳𑒩𑓂𑒦𑒰𑒑𑓂𑒨𑒣𑒴𑒩𑓂𑒝
[illegible]

....

𑒁𑒯𑒱𑒩𑒾 𑒥𑒰! [illegible] 𑒃 𑒏𑒹 𑒕𑒻𑒟?
𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 (𑒪𑒒𑒳 𑒣𑓂𑒩𑒰𑓀𑒞𑒩 𑒄𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮)
𑒯𑒹 𑒦𑒑𑒫𑒰𑒢𑓂! 𑒃 𑒚𑒲𑒏𑒹 𑒔𑒼𑒩𑒹 𑒕𑒻𑒟।
𑒄𑒧𑒹𑒬 𑒧𑒝𑓂𑒛𑒪

....

𑒒𑒳𑒩𑒧𑒱𑒢𑒰𑒯𑓁
𑒚𑒲𑒏। 𑒊𑒯𑒢 𑒔𑒼𑒩 𑒏𑒹𑒩 𑒠𑒹𑒐𑒰𑒩 𑒏𑒩𑒥 𑒖𑒩𑒴𑒩𑒲
𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 (𑒪𑒒𑒳 𑒣𑓂𑒩𑒰𑓀𑒞𑒩 𑒄𑒣𑒢𑓂𑒨𑒰𑒮)
𑒌𑒏𑒩 𑒞 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞𑒱𑒑𑒞 𑒖𑒲𑒫𑒢𑒹 𑒔𑒼𑒩𑒲 𑒣𑒩 𑒙𑒱𑒏𑒪 𑒕𑒻 𑒁 𑒞𑒏𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒩𑒨 𑒠𑒹𑒥'𑒥𑒪𑒰 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒧𑒹 𑒏𑒧 𑒢𑒯𑒱।

....

𑒊𑒯𑒢𑒹 𑒔𑒼𑒩 𑒪𑒼𑒏 𑒮𑒦 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒁𑒩 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒏𑒹 𑒀𑒯𑒱𑒞 𑒏𑒩𑒨 𑒧𑒹 𑒮𑒠𑒻𑒫 𑒁𑒑𑒴 𑒩𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱
[illegible]

....

𑒊𑒏𑒩𑒰 𑒏𑒼𑒩𑓂𑒙 𑒧𑒹 𑒪𑓄 𑒖𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲
□𑒑𑒹𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒣𑒰𑒚𑒏 𑒫𑒱𑒨𑒼𑒑𑒲
+९१ ९८३१० ३७५३२

....

...:

ષુવહાસહછ્છહાનદગૌદાવ: ૨ યોનદેમન તિ થહે તહેંડિ મુસત વૈ શપોસેદ

....

શ્રતા દુપ્પદ, નનિદનીય

માનોળશ્રાતહાક

....:

સાદન શ્રાજાન।

કોટ કન સકૈત હાતન। પનંતુ શ્નોત કે યન્યા કનનાઈ શ્રાવશ્યક હ્ય।ન ત સાહિત્યિકિ યોગી માનઙ ળાયત।

ઢ઼ામાનાનદમાનદાઙ

....

યન્યવાદ।

વિદિહાપ્પેસહાવજાહાનદૌાળયેઙહિ

....

ઞાવો ઞાનાયાન મસિહના

દુનજાગ્યપૂનાઞ સ્થિતિ

....:

મુકુનદ માયાનક

શ્રોહ

....

પ્નદીપ પુષ્પ

વહુત પ્પનાપ વાત।

....:

શ્રવહઙિસહ થહાકુન ·

ઘ઼ૃઞતિ કાન્ય! ઙળ્ળા ળોગ

....:

શ્રળતિ પ્પુમાન દ્હા

પતા નહિ ઙાળો નહિ ઙગૌત છન્હિ એહન પ્નવૃતિ વિાઙ મહાનુજાવ સવ કૈં। એહન

लोगा सब कें लेल सेहो अपना सँ पुरस्कारक घोषणा होयबाक चाही। पर्दाफाश करबाक लेल अपने कें साधु वाद ।

....

रमेश कुमार शर्मा

पुरस्कार पाबै के जोड़बाजी हैौ

....

मुन्नाजी

उपन्यास आ तकर लेखकक नाम घोषित करु

....

आशीष अनचिन्हार

मुन्नाजी जी, जँ कोनो समान्य पाठक ई प्रश्न पुछने रहितथि तखन हमरा नीक लगैत।

प्रबुद्ध पाठक आ लेखक वर्गसँ ई प्रश्न एबाक मतलब छै जे स्थिति गंभीर भऽ गेल छै। ओना जखन पुछिये देलहुँ अछि तखन एकर उत्तर अछि- पोथी, जलप्रांतर, पंकज पराशर। एहि पोथीक गदागदी आलोचक, कमलानंद झा।

....

मुन्नाजी

आशीष अनचिन्हार धन्यवाद ।

एना सार्वजनीन जकां छइ जे बेस गंभीर आरोप लगाओल जाइ छइ मुदा नाम नइ लेल जाइ छइ।एना हमरा हाइपोक्रेसी क चरम लागए। ई अनसोहांत छी !

आब नाम ल गेल छइ। त हमरा लागए जे पंकज पराशर (उपन्यासकार) आ कमलानंद झा (आलोचक) के बाजक चाही ।

....

राकेश कमल झा सागर

एहेन योजक सामाजिक बहिष्कार होबाक चाही।आगाँ पाछाँ ढारस देबाक चाही।मुँह मे कारी चुन लगा कें गदहा पर सवार घुमेबाक चाही।एहेन कुदशा

करय देबाक चाही जे शेर क्यो एहेन घृणित काज नै करय।

....

छत्रानन्द छत्रानन्द

अत्यन्त दुखद

....

जगदानन्द झा 'मनु'

मिथिला मैथिलीमे साहित्यिक चोरी जगजाहिर अछि। मुदा आब साहित्य अकादमी आ लोकनि लोकक द्वारा... बहुत निंदनीय काज, एहेन एहेन लोककेँ अवश्य दण्डित करबा चाही

....

श्रीधरम

ई पंकज पराशर, हम त' पढ़बाक आवश्यकता नहि बुझलहुं। प्रतिभाक नाम पर मात्र जुगाड़ छनि हिनका लग।

....

आशीष अनचिन्हार

नित नवल सुभाष कुमार मिश्र पढ़लहुँ आ एहि संदर्भमे हम अपने कहब जे तारानंद वियोगी वा कमलानंद झा सन प्रबुद्ध लोक आगुओ पंकज पराशर एवं ओहने साहित्यिक चोरक संरक्षणमे अवित रहताह। कारण ई जे ई प्रबुद्ध लोक सभ सेहो ओहि मानसिकता केर छथि।

....

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com **पर पठाउ।**

𑒁𑒢𑒳𑒔𑓂𑒕𑒹𑒠 𑓔𑓑𑓐𑓒: 𑒣𑓂𑒩𑒮𑓀𑒑- 𑒔𑒼𑒩 𑒪𑒹𑒐𑒏 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒠𑓂𑒫𑒰 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩𑒏 𑒣𑒳𑒩𑒰𑒝 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏 𑒔𑒼𑒩𑒏𑒱 𑒐𑒳𑒪𑒰𑒮𑒰𑒣𑒩 𑒣𑒰𑒚𑒏𑒲𑒨 𑒙𑒱𑒣𑓂𑒣𑒝𑒲 𑒂 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢॥

વ઼દિ઼હ઼: પ્નથમ મૈથિ઼િ પાક્ષિક ૬-પત્નકિ઼ા ૨૫ષામ ૨૨૨૯-૫૪૭શ્ર વ઼૨યપ૯શ્ર (સનિયે ૨૦૦૪) હ્નાનપ઼વ઼દિ઼હ઼ાયોનિ઼ <u>શ્રંક ૨૬-૫૦ ક નપિોન્ટ પન ટપિપામ્રી</u>

(પ્નસંગ- યોન ઊપ્પક પંકળ હ્રા પનાશનક પહિ઼ઉિકા સાહિ઼ત્યિ઼ યોના)

....

ક઼ેઊઊનેન઼ુંયઊ઼ેદુ"

યોન ઘાળેનદના, નહ઼ાનકસ ઙોન નહે દિ઼ોયનવિ઼ે ીનક઼ીાસ નહ઼ેને । નેસપોનસે? વેસન નેગાનદસ,

યોગઊાસ પ્પેઊઊોન, શ્રુહઊિસોપહ઼્ય઼ ોઙ એ઼ુયાનોિન છહ઼ાનિ

ષોચાઉ ષર્ચેનિચેસ ।નદ છોમપાનાનવિ ૅદુચાનીનિ, ૩નવિનસનિયૂ ોડ છાઉડિોનની-ડ઼ોસ શ્રનગોઉસ, ોશ ૯૫૧૫૨૧, ૩૦૨૨૪ મોને હાઉઉ, ડ઼ોસ શ્રનગોઉસ, છશ્ર ૯૦૦૯૫-૧૫૨૧, ઢાશ ૩૧૦ ૨૦૬ ૬૨૯૩, શ્રહોને ૩૧૦ ૮૨૫ ૦૯૭૭ હાનપ઼ૌીગસેસ઼િુચઉદુડાયુઉનપ઼્કેઉઉનેનકેઉઉને઼હાનમઉ

....

દોન ઘાળેનદનાળિ ।પનેક માઉિ મઉિાઉ઼ શ્રાનકાળળકિ કનાનિયા ળાનકિ વાન દુકહ વેહેઉ શ્રહિ સે માનિહઉિકિ નામ કહાનાવ હોયાન ।યહહિ શ્રપનેક કાદામ કદુમુ યહનિ ।યહહ્- **ઢાળવિ ષ્પ વેનમા**

....

થહેસે શ્રોપઉ ।ને હેઉઉવેનન નો વનાનિગ દૌન નહે ઉનિનાનય઼ દસિયુાનસે દૌન નો નહે ગુનનેન઼ ।મૌ યુ઼ હાવે વેન નેયેવિનિગ માઉિસ ઉકિોને઼ શ્રૌ ।નૌનિહ યુ઼ ।નદ િ હાવે ડોનૌનદેદ યુોન માઉિસ નો માનિહઉિ સિપોકનિગ પોપઉ ।ઉઉ ।યનોસસ નહે યુોનનાય઼ ષનિ ૨ હાવે સેનન નહે ઉનિક ોડ શ્રાનાસહાન'સ દુપઉયિાયય઼ નો સેવેનાઉ પોપઉ ।ઉનગ ૌનિહ શ્રનાનાવહ ોહાની ોહો હાદ નનાસઉાનેદ નહાન ।નનયિઉ઼ ૨ હાદ નેઉપહોનયિ યોનવે઼નસાનીનિ ૌનિહ હમિ ।ઉસો ।નદ હે ોસ ટુનિ પસેન ોવેન શ્રાનાસહાન'સ દુપઉયિાય઼ શ્રનાનાવ઼ સિ મય઼ ળુનીન ।નદ । ગોદ ડનેનિદ ોડ મનિ સનિયે યુ઼ હાવે઼ નેડનનેદ શ્રનાનાવ઼ ોહો હાદ નનાસઉાનેદ નહાન ।નનયિઉ નિ સિુ નડોનનુનાને નહાન હે ોસ મસિુસેદ વય઼ શ્રાનાસહાન઼ ોન િમુસન યોનગાનાનુઉાને યુ઼ ડોને શપોસનિગ સયામ નુન વય઼ શ્રાનાસહાન ।નદ હસિ નોન઼ શ્રાનાસહાન, નહોગહ મુસન નોન વે વઉામેદ ડિ હે ઉડિોદ નહે ।નનયિઉ ોડ ।મોમ છહોમસકેય઼ ।મૌ િમુસન દુોવન નહે ।નનસિનયિ સેનસાવિઉનિય઼ ોડ શ્રાનાસહાન ોહો સિ નૌ । પસુદો-- નિોઉઉચનુાઉસ઼ ૨ ।ન ।નાઉદ નહાન હૌ દદિ હે દાને નો પુવઉસિહ નહે ।નનયિઉ ોડ ।મોમ છહોમસકેય઼ ।સ હસિ ોન઼ ઘોદ વઉસસ હમિ નો મોને઼ - **વ઼રહશ્રૈ યણ્શ્રો દ્દશ્ર**

....

દ્દશનયવાદ મુદો હ્ને ભેક સાવળાગાહ ાાદાન પાવાતિ ાયહિ -**સહ્નાદિહાનામ**

....

શ્રહાં કે સૂયનાત્થ પડેને છી (કછિુ ઘૃ્મતિ કાળ પંકળ પનાશનક) ળે પંકળ પહનિહો ૨ સવ કાળ કચૈન નહ્ય છવૈ૯।- **ાાવનિાસહ**

....

ઘોન ઘાળેનદના ગૌ,ુ ાને દોનિગ વેનય ૈાભભ નિ નહે ડૈભિદ ોડ યોભભેયતનિગ ાભભ નહે દોયુમેનતસ નેભાતેદ તો નહે માતિહભિ વદિહ છોમ નોભય । ાદવેનતુનેુસ યોભભેયતીનિ ૨ૌભિભ ાભસો ડનિદ સોમે તમિ તો ભાનમ નહે ાનતયિભ પુવભસિહેદ તહ્નુોગહ નહે વદિહ મ્ૌ યુોન દેતોયતવિ સતયભ તહેડત નહે સભેપનિગ ોડ માનય ોડ નહે સો યાભભેદ ભતિનાનય પેનસોનનેભ ઘો । હોદ ળાા માતિહભિ ળાા મતિહભિ- **ષુનભિ માભભયિક**, શ્ુનેસદિનત, મ્શ્મશ્રષ્ઠ, હ્નાનાકપુન

....

યુોને ડડોનતસ ાને યોમમેનદાવભે શ્રનયસુયહ ગાહેસતૈનાતિનોન ડાકે દિનતતિય હેભદેન મુસત વે વોયયોતતેદ ડનોમ ભતિનાતુને ાત ોનયે થહાનકસ- **સહ્યામાનાનદ યહુેદહાનય**

....

મ્માનાસકાન છહેતના સામતિકિ સાયહવિ કેન માભિક યોપય હાસતગાત કાના દેભ ાયહિ- **યન ઢામાનાનદ દ્દહ' ઢામાન'**

....

પ્નાયિ ગાળેન્દ્ર ળી , ચોના સમાતિ હિનિકા સમ્માનાતિ કપ૭ક શ્રછ સેહો હમના ળ્આા નહિ | યદ્યપિ હિમ્હૂ ચોના ક સ્થાઈ સદસ્ય | ળે હો મુદા નદિાસ્પદ ઘટના ાં ઈ થકિ ાે દુપ્પી કયળક | કાપિય નવ મૈથિ૭-પ્નાાિાક શ્રાક૭ન-મૂળયાનકનક હમન શ્રપન સ્ાેગ્નહી સ્વભાવ, એહિ દુ્નઘટનાક વાદ ાં શ્રાવ ચાિા મે ય' દે૭કયા દેપ્પી, હમ શ્રપને વ્રસ્િમાિ ભેળહું| વહુા દુઃપ્પદ દૃશ્ય | સૃળન વ્રિદ્ય સાહિ્યકિ સન્દર્ભ મે ઈ ઘટના શ્રાયુનકિ મૈથિ૭િક વહુા કુરૂપ પ્રસંગ ક' ક' સ્મનામ કૈ૭ ળાયાા- સસ્નેહ,- **ગંગેશ ગુંળન**

....:

શ્રઢ઼ૈશ્ર મશ્રરથહરડ઼હશ્રામ, શ્રશ્રશ્રશ્રામ ભહશ્રષહશ્ર- ષશ્રામષપ્પશ્રઢ઼-ષશ્રામષપ્પઢ઼રથર પ્પએ શ્રષમશ્રઢ઼શ્રામ પ્પશ્રઢ઼૩ શ્રશ્ર એહશ્રામ વ઼રવ઼શ્રયશ્રશ્રષશ્રશ્રશ્રય ડ઼એપ્પશ્રામર ભ પ્પશ્રઢ઼શ્રામર પ્પએ વ઼રઢ઼શ્રમ યૈશ્ર એષશ્રૌશ્રઢ઼ પ્પએ ષશ્રપ્પછહર મશ્રામર - યરડ઼ શ્રશ્રઢ઼ હશ્રથહ ઢ઼શ્રપ્પહર શ્રશ્ર પ્પ૩ડ઼યએવ઼ર પ્પએ શ્રષમશ્રઢ઼શ્રામ પ્પ-પ્પૈ શ્રય પ્પશ્રઢ઼૩ પ્પર ષશ્રછહહશ્રર પ્પએ પ્પશ્રથએપ્પ પ્પશ્રઢ઼રભ છહહરામરપ્પ ભશ્રથશ્રપ્પ ડ઼એડ઼ મશ્રામછહ પ્પએ ૩શ્રૈશ્રોઘ પ્પશ્રઢ઼ર થશ્ર ૩થથશ્રમ્ યહશ્રામૈશ્રભશ્રય઼ષશ્રશ્રઢ઼એમ- **શ્રપ્પ છહશ્રો૩યહશ્રઢૈ**

....

ઘાળેનદના વાવુ, પાનકાળ પુનાન ચહોન ાયહહિ હિામ સાવ ાકાન ૭કિહિાિ નિિદા દાસ સા૭ પાહિનિ ાાનામવહ મે કેને નાહિ શ્રોકના વાન ક કાય ાહાન નકિ કાયા૭ છહોના સામાિિ કે સેહો સામમાનૌપાસ ૭વાક યહાહિાાકાન નિિદા કાનવાક યહાહિ- **સુવહાસહ છહાનદનૌ ાદાવ**

....:

પ્૧ાપ્રિ ઠાકુ૧ળી! (માનનીય સંપાદક), "વ઼િદેહ ઈ-પ૬્૧િકા" [મૈથિલી], એખન ઘ૧ાકિ ૩પ૭વ્ય સાક્ષ્યક શ્રાયા૧ પ૧ હમ શ્રપનહિક સંગ ળાએવ પસન્નિ ક૧વ।- **શંભુ કુમા૧ સહિ**

....

ઘે૧ ઘાળેનદ૧ાળા,

૨ ૭૭૭૫ ાગપ઼ૈાિદ઼ યુ઼ો ૯હાનૈ મુસ૯ ૭ગિહ૯ ાગાિસ૯ વ૭ા૯ા૯૯ યાસેસોડ ૈ૧ાનગાડ૭ ાપપ૧ાપ૧ાાિાિ

હાં શ્રપન મેળ મેં ૭પ્પિને છી ળે વ઼િદેહ શ્રા્કા૨વ઼ સે સંવંઘાિ ૭પ્પક'ક સવટા ૧યના હટા ૭૭ ળાયૂ૯। શ્રહિ સે શ્રા્કા૨વ઼ સં ઈ પ્૧સંગ સેહો, એક૧ સાક્ષ્ય સેહો મેટા ળાયૂ૯। હમ૧ મ૯ ઈ ળા સાક્ષ્યવ ૧હવાક યાહી નકિ શ્રા શ્રયળાહ દુનુ ૯૧હક કાળ'ક। શ્રહાં શ્રપ્પસન કામેંટ શ્રા ૧નામિય સેહો શ્રા્કા૨વ઼ મે ળા કે સંવંઘાિ ૧યના કે પોસ્ટા-સ્ક્૧ાપ્ટિ૧ કે ગુપ મે જાવ઼ષ્યા'ક પાઠક'ક ૭૭ સુ૧ક્ષાિ ૧ાપ્પા સિકૈ૯ છયિન્હિ। ઈ દોહ૧ેવાક વહુ૯ શ્રૌયાિ્યક નહિ ળે વ઼િદેહ નકિ ૭ાગા ૧હ૭ શ્રછિ શ્રા શ્રહાંક પ૧શ્રિ૧મ એકદમ દેખા ૧હ૭ શ્રછિ। ઈાિ,સિદન।- **ષાદાન હસ**

....

થહાનક યુ઼ો- **ાાસિહિકાન૯ થહાકુ૧**

....

થહાનશ ઘાળેનદ૧ાળા, ડા૧ યુ઼ો૧ મિમેદાિ ૈસપોનસે ૨ મુસ૯ યોનગા૧ાુ૭ાિ યુ઼ો ડા૧ ૯હૌ૧ક યુ઼ો હાવે઼ દોને ૯ો સાવે઼ ૯હે સાનય૯ાિયા ડ ૯હે ૭ાિ૧ાુ૧ૈા૧૭દ ાસ ાૈહોળ઼ ૨ ડ૭ પ૧ાુદ ડા૧ ૯હે પોસાન ૭કિ યુ઼ાૈહો સહૌસ ૯હે યુ઼ા૧ાગ ૯ો વે૭૭ ૯હે યા૯઼ ૨ડ ૯હે સો યા૭૭દાૈ૧ાિ૧સ ૭કિ શ્રા૧ાસહા૧ળાિ૧ ૯હે૧ ૯ો

સપોઉિ નહે સો, ોન નહેોનહે૧ સદિ િત સિ વે૧ય઼ હોપેડુઉ સગિહન નો હાવે઼। પે૧સોન ઉકિ યુો ોહો સિ ાઉ૧ન ોનોગહ નો નાકે યાપેોડ સુચહ ડઉિનહ & કેપ નહે સો યઉાન઼ થહાનશ ડો૧ ોનઉગિહોનનિગ મે ોન નહે સુવળેયન઼ ઢ઼ગા૧દસ-
જાહાઉયહાનદ૧ા હ્હ઼

....

પંકળ પ૧ાશ૧કે૧ એહન કાવ્ય઼ પ૧ સ્મ૧ાઘ અવૈત અછિ ક૧ીવ વીસ-પચીસ સાઉ પહિલુક ઘટના, ળહિયા઼ આકાશવા઼ઘી દ૧ભંગાસઁ મ,મ,ડ◌ॉ, સ૧ ગંગાનાથ હ્લાક એકમાત્ર મૈથિઉીક કાવ્યાત્મક પદકેઁ એક ગોટ કવ઼િ દ્વ઼ા૧ા અપન કહિ પ્૧સા૧િત કએ દેઉ ગેઉ છઉ, ળે વાદમે (સળગ શ્૧ોતા દ્વ઼ા૧ા સૂચના દેઉાક વાદ) આમળ્મ વૈન કએ દેઉ ગેઉાહ । કહવાક તાત્પ૧્ય઼ ળે ળઁ હમ મૈથિઉ દ૧ભૈગા- મધુવનીમે ગંગાનાથ વાવૂક પદકેઁ અપન કહિ સકૈત છી તઁ ઈ કોન વડ઼કા ગપ। નિશ્ચયે઼ એહન ૧ચનાકા૧કે૧ સઙ્ગ કડ઼ગ૧ ડેગ ઉઠાએવ આવ઼શ્ય઼ક ।-
ાળાત મસિહ૧ા

....

ચે૧ ઘાળેનદ૧ાળે, શ્રૌ સહુેઉદ નાકે સન૧ોનગ સોપ નો પગેવ઼ેનન સુચહ નિોઉઉેયનુાઉ યહોનસ઼ મય઼ સુપપો૧ન સિ ાઉૈાય઼સૌાનિહ યુો- **ય઼ ઋ હ્હ**

....

થહસિ સેમસ નો વે। દાનગેનુોસ નગેનદ ાનદૌ સહુેઉદ ાઉસો ન૧ય઼ ાનદ ગેડ૧ાનિ ડ૧ોમ પુવઉસિહનિગ ાનય઼નહનિગ ડ૧ોમ સુચહ ુનહો૧સ઼ ઢ઼ગા૧દસ,- **શ્વ૧ોડ઼ ઉદાયા઼ ઋાગાયા઼ાના ષનિગહ**

....

પ્૧યિવ્ર ઠાકુ૧ ળી, મૈથિલિ સાહિત્યકા૧ આવ સાશ્વ૧ ક્૧ાશ્મ સેહો ક ૧હ૭ છથિ, ઈ ળાર્િ અપા૧ પ્૧સન્નતા ભેલ | પંકળ પ૧ાશ૧ કે નકા૧ાત્મક વુદ્ધિ પૂ૧ામ ઉપયોગ ક૧વાક ૭૭ હમ નોવે૭ પ્૧ાશ્ળ સા સમ્માનતિ ક૧ાય ચાહેત છી |- **વુદ્યનાથ મશ્ર૧**

....

ષામપાદાક માહોદાય, અપનૌ હિ પિ૧ાકા૧ાક દુ૧ાયહા૧ ૧ોકૌક ૭૭ ળે પ૧ાયાસહ કા ૧ાહા૭ યહ્હે ોહિ ૭૭ દહાનયાવાદ્એહેન વ૭ાયકમા૭િ૧ સા માતિહિ૭િ કેન વાયહાયાવ ાૌાસહ્યાક ાયહહિ, ષાદા૧- **ષહ્સ્વ્ર પ્ઞઉમશ્રઢ હ્હ્શ્ર**

....

ગળેન્દ્ર૧ ભાઈ, નમસ્કા૧ ! મૈથિ૭ી મે એહિ તિ૧હ્ક કાળ ૭ગાતા૧ ભ' ૧હ૭ અછિ I કિછુ વ્યક્તિ એહિ ધંધા મે અગ્૧સ૧ છથિ I મૈથિ૭ીક સમ્પાદક ૭ોકનિ અનભિજ્ઞતાક ફાયદા કતેકો અંગ્રેળી પઢ઼નહિ૧ તથાકથિત સાહિત્યકા૧ ૭ોકનિ ઉઠા ૧હ૭ છથિ I પંકળ ળીક પહ૭ મે છપ૭ ૭પ્ય કે હમ સેહો પઢ઼ને ન્હિ આ કિછુએ દિનક વાદ હમ નેટ પ૧ મૂ૭ ૭પ્યકક આ૭પ્ય કે સેહો પઢ઼૭હુ I હમ૧ા ત' આશ્ચર્ય૧્ય ૭ાગ૭ છ૭ ળે પંકળ ળી આ૭પ્યક કમ સ કમ શીર્ષક ત' વદ૭િ ૭ેતથિ મુદા હુનકા એોક ળ્ઞાન ૧હિતનિ તપ્યન કો છ૭ I એતવે નહિ, હનિક વહુત ૧ાસ કવિતો અંગ્રેળી સાહિત્ય સ' હે૧-ફે૧ કય૭ ગે૭ અછિ I પ્વે૧ ! ળે ક૧થિ I મુદા એહિ વિ૧ કહાવત ઠીક હોવાક ચાહી " સૌ સોના૧ કે ત' એક ૭હા૧ કે " I પ્૧કાશન મે ળે ભી કોયો વ્યક્તિ ગ૭તી ક' ૧હ૭ છથિ હુનકા ગંભી૧ ક્૧ામિનિ૭ વુહ્વાક ચાહી I ધન્યવાદ એહિ ૭૭ અહાઁ કે ળે એોક ળો૧દા૧ તિ૧ીકા સ' એહિ ગપ્પ કે ઉઠે૭હુ I- અહોંક- પ્૧કાશ ચન્દ્ર૧ (**પ્૧કાશ ઢા**, મૈ૭ોંગ)

....

પાનકાળ પા૧ાસહા૧ વ઼ા૭ પ૧ાસાનગા વા૧ દુકહાદ ૭ાગા૭ - **કામનિ**

....

ઘાળેનદર ળે, માામાણિાા કે તીાઉ ળાતાવે દેવાનિહિ, સાવહાક ીારળાા ોતાવે સવ઼ાાહાા હેતા઼ હિમર મનતવ એતવે, ળે એક વેર અહાં દેખ્યાર ક દેઉહું, આવ છોડિ દેઉ ળાઓ઼ હિનિ્દીયો઼ મે એહિના ઞ રહઉ છૈ઼ વેર વેર આ પ્રભાવ ભાષા મે ઉખ્ખિઉ મોન કે દુખી કરૈત અછિ઼ શ્રેર ઉગૈત અછિ ળે અહિ મે સમય઼ કયિ઼ક નષ્ટ કરી? હિનિ્દુસ્તાન મે ળાતિ આ સેહો મૈથિલી સે ળાતિ નિય઼ ળાએત઼ હમ એકરા નય઼ માનૈત છઉહું મુદા આવ ૩૦ વરખ સે મૈથિલી મે ઉખ્ખિનાક વાદ આવ દેખ્યઉ ળે એક આેર ૧ મૈથિલી સાહિત્ય઼ મે ઉણી ળી, ઉષા ળી આ શેફાલિકા ળી કે વાદ ય઼દિ કિઓ નામ ઊત અછિ ત હમર઼ ૨ એખ્નો કોનો પત્રિકા વૈ છૈ ત હમરા ઉઉ રચનાક આગ્રહ હોઇત છૈ઼ ૩ એખ્નો હમ આતવે સક્રાયિ઼ છી આ નિતિર ઉખ્ખિ રહઉ છી઼ ૪ દુખદ ળે હમરા વાદ (સુસ્મિતા પાઠક આ ળ્યો઼ત્સ્ના મઉિન કે હમ અપને તુરાયિ઼ા વુહૈત છી) કે વાદ એહેન કોનો સશક્ત કોન, મહિલા ઉખ્ખને નય઼ આએઉએ઼ ૫ ૬ સ્થિતિ રહઉાક વાદો, આવ ળહન હમ દેખ્યૈ છી, ત પાવૈ છી ળે હમરા પર, હમર રચના ય઼ાત્રા અથવ઼ હમર રચના પર કિછુ નય઼ ઉખ્ખિઉ ગેઉએ, યાહે આે મોહન ભારદ્વ઼ાળ રહથુ અથવ઼ા આન કિઓ઼ ળહન હમર દશક કેર યર્ચ હોઇત છૈ, તીન યારિટા નામ પર સવ઼સ્તિાર યર્યા હોઇત છૈ, ળાહિ મે હમર નામ નય઼ રહૈત છૈ઼ હમર નામ માત્ર સન્દર્ભ ઉઉ ળોડિ દેઉ ળાઇત છૈ઼ દ એોક દિન મે માત્ર રમાકાન્ત ળી હમરા પર એક ગોટ ઉખ્ખ ઉખ્ખિઉન્હિ઼ હમ આેકરા પુનઃ ટાઇપ કરવા કે અહાં ઉગ પઠાયવ઼ ૭ ળાતિ પાતિ યર્મ આ દ્વ઼ેષ પર કહિયો઼ ધ્યાન નય઼ દેઉાક કારણે ત કહિ હમર ૬ સ્થિતિ નય઼ છૈ, આવ હમરા ૬ સોયવા મે આવિ રહઉ અછિ઼ ૮ હમર શિક્ષક, ળે સ્વ઼યં હિનિ્દી કે પ્રય઼ાતઉિવ્ય કથાકાર છથિ, હમરા વુહેને રહઉાહ ળે હમ મૈથિલી મે ઉખ્ખિવ વન્ન ક; દી, કયિ઼ક ત હમ ગૈર મૈથિઉ (ળાતિ વ઼િશેષ) સે નય઼ છી, તૈ હમર ઉખ્ખન કે કહિયો઼ મૈથિઉ સભ નય઼ નોટિસ કરતાહ, કહિયો઼ કિછુ નય઼ કિરત઼ા અપન ભાષાક પ્રતિ પ્રેમ કે આગ્રહ કારણે હમ હુનકર વાત નય઼ માનઉયિ઼, ઉખ્ખૈત ગેઉહું, મુદા આવ ઉાગિ રહઉએ ળે હુનકર કહવી સહી છઉન્હિ઼ કી? ૯ એખ્નો કી હાઉ છૈ મૈથિલી મે, દેખ્યિ઼ો

ઞોકના વ઼િતુદ્ય કછુિ કનાપ્રિ મૈથિઊિ મે ળે પૈઘ પૈઘ સંસ્થા યાર, યેઌના સમતિિ સનક, સજા વેન વ઼દ્રિયાપતિ પનવ઼ મનવૈત છથ઼િ ઊપ્પો પ્પન્ય કનૈ છથિ, મુદા નીક ઊપ્પક કેન પોથી સજા વેન ૫-૭ ટા નકિાઊથુ, સે નય઼ િહિવૈત છન્હ઼િ ૧૦ હ્મના જેટઊ ળાનકાની કે મોતાવકિ વ઼દ્રિયાપતિ હિૉઊ કનિાયા પન યઢે છૈ તકના મે કોનો ઞાપત્તિ નય઼િ, ય઼દો ઞોકના સે કછુિ ઞાય઼ હોવૈ મુદા ઞોકના મૈથિઊિક કાળ ઞથવ઼ા નાટક ઞાદિ ઊઊ માંગઊ ળાએત, ત; નય઼ જેિટૈ છૈ ય઼દિ ઞોકન શુઊ્ક યુકા દો, તહ્ન ત કનિાય઼ાકે નૂપ મે કઞિ ઊ' સકિ છૈ એકના સજા કે ઉળાગાન કની ૧૧ વ઼્ય઼ક્તિ સે સંસ્થા પૈઘ હોશત છૈ ળતેક સંસ્થા સજા છૈ, તકના પન ઊપ્પિો, સાહત્યિ઼ ઞકાદમીક મૈથિઊિ વ઼જિાગ સહતિ ૧૨ ઊિઊ જેક સજાટા નયનાક ઞનુવ઼ાદ ઞયકિાન હ્મના દેને છથ઼િ હુિનક સાહત્યિ઼ ઞકાદમી પુનસ્કાન પ્નાપ્ત પોથી 'મનીયકિા' કેન હન્દિી ઞનુવ઼ાદ ઊઊ પછિઊા ૨-૩ સાઊ સે હ્મ ઊપ્પિ નહ્ઊ છી સાહત્યિ઼ ઞકાદમીક પત્નકિા 'સમકાઊીન જાનતીય઼ સાહત્યિ઼" મે હ્મ પછિઊા ૨૫ સાઊ સે ઞનુવ઼ાદ સહતિ છપિ નહ્ઊ છી મુદા હ્મના સે ઞનુવ઼ાદક નમૂના માંગઊ ગેઊ ઞોહિ કુનસી પન ળે સ્વ઼નામ યન્ય઼ વૈસઊ છથિ, હુનકા હ્મના માદે નય઼ વૂિહ્ઊ ત કોનો મૈથિઊિ સાહત્યિ઼કાન સે પૂછિ સકૈત છઊહ્ ઈ તહનિ જેઊૈ, ળેના એક વેન એક ગોટ યૈનઊ ઋષકિશ મુપ્પનળી સે હુનકન વાય઼ોડાટા મંગાને છઊ ઞા એપ્પનિ પઢઊ સમાયાનક ઞનુસાને ઞા ળાનકી વ઼ઊઊજા શ઼્હસ્ત્ની સે હુનકન વાય઼ોડાટા પદ્મશ્ની ઊઊ માંઞગઊ ગેઊય઼ ૧૩ ઞપન વ઼નિમ્નતા દન્શાવૈત હ્મ ઊિઊ ળીક દૂ તીન ટા કથાક હન્દિી ઞનુવ઼ાદ હ્મ પઢ઼ા દેઊપ઼િન્હ઼િ તૈય઼ો ઞઈ પન કોનો વ઼યિાન નય઼ િઊપ્પિઊ કે વાદ હ્મના કહ્ઊ ગેઊ ળે હ્મ ઊિઊ ળી સે સાહત્યિ઼ ઞકાદમી કે ઞનુવ઼ાદક ઞયકિાન દયિોવે મે મદદિ કની ઞાને જાઈ, ઞહાં કે ઞનુવ઼ાદ સે મતઊવ ઞછિ નિ, ઞા ળહ્ન હ્મ ઞનુવ઼ાદ ક; કે દેવ' ઊઊ તૈય઼ાન છી તહ્ન ઞકાદમી કે કઞિપૈક ઞયકિાન યાહી? ઞઈ ઊઊ ળે ઞકાદમી ઞપન પસીનક ઞાદમી કે ઞનુવ઼ાદ ઊઊ દ; સકય઼ એપ્પનિ યેનિ ઞોકના પન નપિટાના નય઼ જેિઊૈય઼ે ઞકાદમી સે ઞેન કોનો પત્ન નય઼ ઞાએઊ ઞછે ઞનુવ઼ાદ તૈય઼ાન નાપ્પઊ છૈ ઊિઊ ળી ઞાવ વ઼હુત વુળુન્ગ જા; ગેઊ છથ઼િ હુિનક માત્ન સ્પૈહ સ્યછા છૈ (ઞા વ઼હુત સ્વ઼ાજાવ઼કિ) ળે હુનકન પોથી સજા હુનકા સોહા મે પ્નકાશતિ જા; ળાએ઼ ૧૪ ઊિઊ

ળી કે પોથી હિન્દી મે શ્રાનવાક શ્નેય હમને શ્રછિ, ૬ મનતિહું શ્રોકના નેક ૉન્ડ કેનાએ મૈથિલિ સમીક્ષક શ્રાવશ્યક નયં વુહૈત છથિ એકના પન ઙ્ગ ૧૫ મૈથિલી કે જાનતીય ળ્ઞાનપીઠ સે પુસ્તક પ્રકાશન ઙઙ હમહિ શ્રાગાં એઙ્હું શ્રા પ્રજાસ ળી શ્રા ઙિઙિ ળી કે પોથી વહાન જેઙૈજાનતીય ળ્ઞાનપીઠ સે મૈથિલી પુસ્તક પ્રકાશન કે શ્નેય હમને છન્હિ, ૬હો મનૈત શ્રોકના નેક ૉન્ડ કેનાએ મૈથિલિ સમીક્ષક શ્રાવશ્યક નયં વુહૈત છથિ એકના પન ઙ્ગ ગાળેન્દ્ર ળી, મૈથિલીક ૬ સજા માનસિકિતા પન શ્રાન્દોઙન કની ળાહિ સે નચનાકાન શ્રા વનષ્ઠિ નચનાકાન સજા કે શ્રપમાનતિ નયં હોવ' પડૈ શ્રહાં ચાહી ત' એકના વૃદ્દિહ પન દ' સકૈ છી હમ દોસન વાત સેહો ઙપ્પિ કે પઠાયવ મુદા હમ શ્ઠન કહ્વ, ળે હમ વ્યક્તિ કે નયં સંસ્થા શ્રા વ્યક્તિ કે માનસિકિતા કે દોષ દેવન્હિ ઙીક પઢથુ શ્રા પૂચાથુ ૬ સ્વનામયન્ય સજા સે ળે ળકના સે શ્રહાં કે ગોઙૈસી શ્રછે, તકના પન શ્રહાં ઙપ્પિવ શ્રા ળકના સે નયં શ્રછે, ળે મૌન જાવે ઙપ્પિ નહઙએ કોનો વવિશ્રિાદ મે પડઙ વગૈન, હુનકા ઙઙ ૬ વ્યવહાન? -**વ્રમિા નાની**

....

ષહની ગાળેનદનાળિ ગૌદ ૌનક શ્રનહ સા હિના નેન કહસહિન વવિકાકાક ુમમેદ ઙગાતાન વાનાઙ નાહાત ચહોન કૈ હિના દેકહાન કેઙાક વાાદ દાનદતિ સેહો કાનવાક પનાયાસ કાનવાાક ચહાહિ ાનહ વાહુત નાાસ નેક પાહાઙ કા નાહાઙ ચહહિ ષાાદહુવાાદ- **માનોળ પાતહાક**

....

શ્રૌ સહુઙદ વે ગપાતડુઙ તો શ્રાનકાળ શ્રાનાસહાન તહાત હે દદિ નોત ઙાય ચઙામિ ોન તહે માગાનુમ ાપુસ ાડ પ્પાવ્રં વ્રદિયાપાત્િ ર કનૌ હમિ વેનય ૌઙઙ ાનદ હસિ ગાનુપ ાસ ૌઙઙ થહેય હાવે નો ઙવે ડોન માતિહિઙિ નિ ડાચત તહેય ાપ તહે મોઙસ પઙનતોદ વય વેસતોદ હિનદિ ૌનતિનસ તો દામાગે માતિહિઙિ શ્રાનાસહાન ાનદ ઙકિસ ાપ તહે દસિતુચતવિ ઙોતસ ાનદ તહેય ાપ તહે ચુઙપનાતિસ ડોન

ાગોનસિનિગા સેનીત ૈનાતિનસ ાેડ માનિહિવિ નહોસે ૈહો દેદયિાતેદ નહેનિ ઉઙિ ડોન માનિહિવિ ઉાનગુાગે ાનદ ઉનિનાનુે ૨ હાવે નો સયમપાનહ્ય ડોન હમિ ૨ યાનન સાયુ, વેન, ઘોદ વઉસસ નહેમ્ - **છહનિના મસિહના**

……………………………………….

નાનાનન્દ વ઼યિોગી: (મથિવિ સ઼ૃજન: જૂન-જુલાઈ ૨૦૧૦, વ઼ર્ષ-૧, અંક-૨): હુનક (પંકજ પરાશરક) અનેક રચના એહનો છનિ જકર જન્મ દોસરક કાવ્ય રચના પઢ઼લાક અનન્તર ભેલનિ અછિ। કવ઼િતા ઓ પરાપૂર્ણતા: હુનકે થકિનિ મુદા કહિુ ગોટેકેં ઈ કહવાક અવ઼સર ભેટિ ગેલનિ જે ઓ પંકજ ચોર-કવ઼િ થકાિહ। હમ દેખૈત છી જે ચોર સમીક્ષક ભને ઓ હોથુ, ચોર-કવ઼િ ઓ કદાપિ નહિ છથિ। મુદા એના કિએક ભેલ? એહિ દુઆરે ભેલ જે આનક રચના પઢ઼િ કઽ અપન અનુભૂતિમે ઉતારૈત કાલ ઓ આનક આભામંડલસઁ તેના આક્રાન્ત છલાહ જે તકર છાપ કવ઼િતાક દ઼ૃશ્યમે દેખાર પડ઼િ ગેલ। ઈ વ઼સ્તુત: સદ્યતાક કમી થકિ, જકરા ક્યો રચનાકાર રચતિ-રચતિ સદ્ય કઽ સકૈત અછિ।

……………………………………………………….

ગૈરીનાથ (અનલકાન્ત)- સમ્પાદકીય અંતિકા અક્ટૂબર-દસિંબર, ૨૦૦૮-જનવ઼રી-માર્ચ, ૨૦૧૦- પંકજ પરાશર પ્રસંગમે- હઁ, દંદ-ફંદ કૈલ઼ક કહિુ લોક સબ ઠામ પહુઁચિ જાઇ છૈ આ તેહન લોક એતહુઁ અપન ચૂતતા આ ચોરિ કેલ દેખબૈ છથિ। મુદા તકરો અસલયિત ઉજાગર કરબ અસંભવ઼ નઇઁ રહલ। "વ઼િદેહ"ક ગજેન્દ્ર ઠાકુર એહન એક "પુવ઼ા" (પંકજ દા ઉર્ફ પંકજ પરાશર) ક અસલી ચેહરા સામે દેખોલનિ।

……………………………………………………

ઈ પંકજ દા પરાશર પહિનહિયેસઁ એહિ સભમે સંલગ્ન અછિ, હિનકૃ઼ષ્ણ દાક કવ઼િતાકેં હિન્દીમે, વ઼િના અનુમતિકે, છપવૈ છથિ; ઈ ગપ આર પુષ્ટ હોઇત અછિ

કાનામ વ઼દ્દિયાનન્દ હા ળીક કવ઼તિ સેહો ૬ પંકળ હા પનાશન એકટા હિન્દી પત્નકિામે વિાિ શ્નુમતકિ છપવશ્નોઙક (૬ સૂયના હ્નેક઼ષ્ામ હા ળી દ્વ઼ાના પ્નાપ્ત ષેઙ, ળે વ઼દિહ્મે છપઙાક વાદ પંકળ હા પનાશન હુનકા શ્નોન કડ કય઼ ટૉન્યન કેઙકન્હિ ળિપ્પન શ્નો વીમાન નહથિ। હ્નેક઼ષ્ામ હા ળી શ્નોન દ્વ઼ાના સેહો સૂયતિ કેઙન્હિ, હ્મ કહઙયિન્હિ ળે કી ૬ સૂયના વ઼દિહસઁ હટા દી? ગઁ **હ્નેક઼ષ્ામ હા** ળી કહઙન્હિ, નહડ દયિૌ, સત્ય઼ ળે છૈ, સે ૬ઙહ છાપિ-સમ્પાદક)। ૬ પંકળ હા પનાશન કઙક વેન, કેઙક મુદા એ વેન ગઁ શ્નો શ્નપનો ણામે દોસનાક નયના છપવા ઙેઙક, શ્નુવ઼ાદક ન઼ૂપમે નૈ।-સમ્પાદક)

__નમેસક શ્નાઙેપ્પ-વહસ-પંકળ પનાસનક સાહિત્ય઼કિ યોગ મૈથિઙી સાહિત્ય઼ક કાની શ્નય઼્યાય઼ થકિ- પન કછુિ પાડકક વ઼યિાન:__

ષહૃવ઼ પ્પઉમશ્નઢ઼ હૃહશ્ન થરૃડ઼શ્નોશ્નો હૃશ્નમષહઙયશ્ચઉઢ઼ સાદિ઼

ઢ઼ામેસહ ળે કેન દહાનય઼ાવ઼ાદ,સાતય઼ા ગાપપ વાળૌક સાાહાસ "મરથહરૃડ઼શ્ન" મે ાાવિ નાહાઙ ાયહ્હિ નેક ઙાાગાઙ,યહ્હાદમા ઙકપનાયિાતાક કહાતિ ઙક કયિહુ કા સાકાતિ ાયહ્હિશ્નોણકાળ શ્નાનાસહાનાક઼ાાવ યહાનયહ કાનાવ સેહો ણાહિ સોહાય઼ ઙાાગિ નાહાઙ઼ળાતેક ણણિદા કાય઼ાઙ ળાય઼ કુમ પાનાત્મુદા ઢ઼શ્નમઙષહ ષશ્નષઉ હઉ શ્નશ્નાાઙ ષશ્નષહ ાારાાયશ્ન પ્પશ્નઢ઼શ્ને છહહઙઙ શ્નશ્ન પ્પરછહઉ ડ઼શ્નોપ્પ પ્પશ્નહશ્નરથ છહહશ્નથહર શ્નશ્નાાપ્પશ્નદ્ હૃઙઙ હૃઉઘ-હૃઉઘ હૃરશ્નોશ્નથહઉ,શ્નોાાશ્ન હશ્નમહઉ હઉાાશ્નપ્પ યરઢ઼ઘહશ્ન હૃઙઙવ઼શ્નાાશ્નપ્પ પ્પશ્નશ્નમાાાશ્ન પ્પશ્નઢ઼શ્નરથ છહહઙઙ,શ્નશ્નઢ઼શ્નાાછહ ષશ્નષહશ્નપ્પ હૃઙ હૃઉઘ-હૃઉઘ હૃરશ્નોશ્નપ્પ પ્પશ્નશ્નમાાાશ્ન પ્પશ્નેશ્નડ઼ હૃશ્ને મશ્નથઢ઼શ્ન શ્નશ્નાાપ્પશ્નદ્ શ્નશ્નઢ઼શ્નષહશ્નઢ઼શ્નપ્પ ડ઼ઙડ઼ ાાશ્નહર"ષશ્નઢ઼ષઙ ષહશ્નશ્નોશ્નાાથઉ ષઉપ્પહરાાશ્નહ", ઢ઼શ્નમઙષહ ષશ્નષઉ શ્નશ્નશ્નાા ડ઼ઙપ્પહશ્નાાર પ્પઙાા ઘશ્નથર ાારઢ઼શ્નાાથશ્નઢ઼ ઢ઼શ્નપ્પહશ્નડ઼ હૃશ્ને

ढ़ामा ह्ल सादि

एहि विद्यापति पाठकाल पराशराके कतो हाने गहनिति मेससागे कता माहिलि जे हमार मतिमा चहातहि, के वहेताल चहहि, तेक गहनिति जे ताय नाहि लिकिहि साका चहहि, अपन रचनाक के दोसर भाषा मे मौलिक कहि प्रकाशित कोनो चोरि ते नहि वहेलि, मुदा एकरा स्वयंम द्वारा अनूदित कहि प्रकाशित करबाक चाहि, मौलिक मातृभाषा सँ दोसर भाषा (हिन्दी आदि मे), वा दोसर भाषा (हिन्दी आदि सँ) मातृभाषा मे

आशीष अनचिन्हार सादि

जहाँ धरि प्रकाशन- घटना अछि ओहि जतेक प्रतिक्रिया कएल जाए ततेक कम। मुदा नमेश भाइ विज्ञानीक कोन भाषा मे समीक्षा कएल जाए हिंदी मे की मैथिली मे । हमरा हिसाबे एकै रचना के दू- तीन भाषा मे मूल कहि प्रकाशित करब सेहो चोरि भेल। एहू पर धेआन देल जाए।

अपन मंतव्य editorial.staff@videha.com **पर पठाउ।**

<u>**नमेश**</u>

<u>**बहस-पंकज पराशरक साहित्यिक चोरि मैथिली साहित्यक कारी अध्याय थिक**</u>

विदेह-सदेह २ (२००९-१०) सँ पंकज पराशरक साहित्यिक चोरि आ साइबर अपराधक पापक घैलक महा-विस्फोट भेल अछि। ई पैघ श्रेय पत्रिकाक सम्पादक श्री गजेन्द्र ठाकुरकेँ जाइत छन्हि। हुनकर अपराध पकड़बाक चेतना केर जतेक प्रशंसा कयल जाय, कम होयत। “विदेह”क मैथिली प्रबन्ध-समालोचना- अंक, अइ पोल-खोल ठेल कएक युग धरि विलम्बित भऽ कऽ नविद्य रहत, से “समय केँ अकानैत” कहब कठिन अछि।

साहित्योमे चौर्यकलाक उदाहरण पहिनहुँ अबैत रहल अछि गोटपगरा। मुदा एक लेखक चोर पकड़ा गेलाक बाद प्रायः चोरिक आरोपी साहित्यकार मौन-व्रत धारण करैत रहलाह अछि आ मामिला ठंढ़ाइत रहल अछि।

मुदा ताहि परम्पराक विपरीत अर लेखक चोर 'सन्हिया चोर' निकलल अछि आ विगत एक दशकसँ निरन्तर चोरि करैत जा रहल अछि- सेहो काटकिऽ। आ तेहन महाचोरकेँ मैथिलीक साहित्यकार आ संस्था सभ तरहत्थीपर उठा-उठा कऽ पुरस्कृत केलक अछि आ समीक्षाक चासनीमे चोरायल कविता सबकेँ बोरि देल गेल अछि।

विदेह-सदेह-२ प्रमाण-पुरस्सर अजायबगे टा नहि लगौलक, अपितु एहेन महत्त्वाकांक्षी असामाजिक तत्त्वक विद्रूप साहित्यिक दम्भ आरोपित कऽ अपन "बोल्डनेस" सेहो प्रदर्शित केलक अछि। एक दशकमे तीन बेर पकड़ायल चोर प्रायः "डेयर डेविल" होइत अछि आ अपन अनुचित। सीमाहीन महत्त्वाकांक्षाक पूर्ति लेल अपन वरीय संवर्गीय व्यक्तिकेँ सीढ़ीक रूपमे उपयोग करैत अछि आ स्वार्थ-सिद्धिक उपरान्त अपन पयर सँ ओहि सीढ़ीकेँ निचाँ खसा दैत अछि। फेर ओकरा अपन ट्विटर-फेसबुक-नेट वा पत्रिकामे गारिक निकृष्टतम स्तरपर उतरऽ मे कनियो देरी नहि होइत छै। ओ नाम बदलि-बदलि कऽ गारि पढ़ैत अछि आ अपन प्रशंसामे जेएनयूक छात्र-छात्राक पोस्टकार्ड लिखबामे अपस्याँत भऽ जाइत अछि। ओ हिन्दीक कोनो बड़का साहित्यकारक बेटीक संग अपन नाम जोड़ि विवाहक वा प्रेम-प्रसंगक खिस्सा रस लऽ लऽ कऽ प्रचारित करैत अछि। एहेन प्रवृत्ति कएटा आओर तिकड़मबाजमे देखल गेल अछि जे हिन्दीक पैघ-पैघ नामक माला जपि कऽ मठोमाठ होअय चाहैत अछि। वस्तुतः ई चिन्ताजनक तथ्य थिक जे मैथिलीक नव-तूरकेँ हिन्दीक पैघ-पैघ नामक वैशाखीक एतेक जरुरति किएक होइत छनि?

“વ઼િદેહ” “રનક઼્વાયનીક વ઼િવિનામ” પઢ઼િ કS નોરયાઁ ડાઢ઼ જS ળાકન અછિ। પહ૭-૮૬ આ આનમ્બ-૨૩ મે ળે પો૭ પૂળ૭ છ૭, અર નથાકથિન સાહિત્યકાનક, નકના વાદે મૈથિ૭િ સાહિત્યસઁ વાન દે૭ ળેવાક યાહૈન છ૭। મુદા વ઼િડિમ્વના દેખૂ ળે યેનના સમતિ સમ્માનિત કS દે૭ક। “મૈથિ૭ વ્નાહ્મામ સમાળ”, નહિકા (મધુવની) સન અઁખ્ગિન સંસ્થાકેઁ યકયોન્હિ ૭ાગિ ગે૭, ળખ્નકિ સંસ્થામે વ઼િખ્યાત સાહિત્યકાન ઉદયયન્દ્ન હા “વ઼િનોદ” આ પઢ઼ાકૂ પ્નોસ્ટેસનગામ છથિ। ઈ સંશયવ઼િહીન અછિ ળે પુનસ્કૃત કનેવામે વ઼િનોદળીક મહત્વ઼પૂર્ણ ભૂમિકા નહ૭ હૈન। “વ઼િદેહ” દ્વ઼ાના નહસ્યોદ્ઘાટન કે૭ાક વાવ઼ળૂદ એખ્ન યર્ન યેનના સમતિ અથવા મૈથિ૭ વ્નાહ્મામ સમાળ, નહિકાકેઁ અપન પુનસ્કાન આપસ કનેવ઼ાક વ઼ા આને કોનોટા કાન્નવ઼ાઈ કનવ઼ાક વેગનતા નહિ વુહા નહ૭ છૈ આ સન્દ ગુમ્મી ૭યને અછિ। એહેન “ળાડ઼-સંસ્થા” સબ મૈથિ૭િ સાહિત્યક ઉપકાન કનૈત અછિ વ઼ા અપકાન? ઈ કેના માન૭ ળાય ળે પહ૭-૮૬ વ઼ા આનમ્બ-૨૩ અર દુનૂ સંસ્થાક કોનો અધિકાની વ઼ા સાહિત્યકાનકેઁ પઢ઼૭ નહિ છ૭નિ?

ઈ આશ્યર્યળનક સત્ય થિક ળે મૈથિ૭ીક કએટા પૈઘ સાહિત્યકાન પંકળ પનાશનક કૃત્નિમ કાવ્ય આ આયાતિત શવ્દાવ઼૭ીમે ફઁસિ ગે૭ાહ અછિ। “વ઼િ૭મ્વિત કએક યુગ મે નિવિદ્ય” ક ભૂમિકામે અનેનો વ઼િદેશી સાહિત્યકાનગામક તીસ-યાળિસ ટા નામ ઓહિના નહિ ગનાઓ૭ ગે૭ અછિ, અપન કવ઼િતા કેઁ વ઼િશ્વ઼સનીય પ્નમામિત કનવાક ૭૭ અઁખ્ગિન યોને એના કS સકૈત અછિ। સમ્ભાવ઼ના વનૈત અછિ ળે ડાગ૭સ કે૭ન ળકાઁ ઓહૂ સબ કવ઼િક નયનાક ભાવ઼ભૂમિ વ઼ા શવ્દાવ઼૭ીક યોનિ પ્નમામ એહી કાવ્ય-પોથીમે ભેટિ ળાય। અંતતઃ મ્હિારડક કોન ઠેકાન? મૈથિ૭ીમે ન઼ ૭ીક વ઼િશ્વ઼-સાહિત્ય કમ પઢ઼૭ અછિ। નકન નાળાયળ શાયદા કોનો વ્૭ૈકમે૭ન કિએક નહિ ઉઠાઓત? આખિન ટેક્નો-પો૭ટિક્સ કો થિક- ટેકનિક૭ પો૭ટિક્સ થિક, સેહ કહિ? એકના વદૈ૭ત હાઁસા દS કS પાકિસ્તાનીક યાત્ના કય૭ ળા સકૈત અછિ। “ટેક્નો-પો૭ટિક્સક” વદૈ૭ત કનિામ-યાત્ની પુનસ્કાન, વૈદેહી-માહેશ્વ઼ની

𑒮𑒯𑒱 "𑒧𑒯𑒹𑒬" 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩, 𑒋𑒞𑒹𑒏 𑒔𑒩𑒰 𑒖𑒹 𑒫𑒱𑒠𑒱𑒞𑒖𑒲𑒏 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒧𑒲𑒨𑒼𑒏 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒣𑓂𑒩𑒠𑒲𑒣 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒮𑒳𑒣𑒳𑒞𑓂𑒩𑒏 𑒦𑒰𑒞𑒱𑒖-𑒏𑒏𑒰 𑒮𑒧𑒢𑓂𑒫𑒨𑒏 𑒧𑒩𑓂𑒨𑒰𑒠𑒰𑒏 𑒁𑒞𑒱𑒏𑓂𑒩𑒧𑒝 𑒏𑒋𑒪 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒣𑒳𑒢𑓁 𑒁𑒢𑒳𑒑𑒧𑒢 𑒏𑒧𑒪𑒏 "𑒢𑒨𑒹 𑒩𑒼𑒖 𑒏𑒹 𑒧𑒻𑒿" 𑒥𑒹𑒃𑒧𑒰𑒢𑒲 𑒏𑓄 𑒏𑓄 "𑒮𑒧𑒨 𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒏𑒰𑒢𑒪" 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱। 𑒂𑒩 𑒞' 𑒂𑒩, 𑒁𑒃 𑒙𑒹𑒏𑒢𑒱𑒏𑒪 𑒣ॉ𑒪𑒱𑒙𑒱𑒏𑓂𑒮𑒏 𑒥𑒠𑒾𑒪𑒞 𑒖𑒲𑒫𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞𑒖𑒲 𑒮𑒢 𑒧𑒯𑒰𑒩𑒟𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩𑒮𑒿 "𑒫𑒱𑒪𑒧𑓂𑒥𑒱𑒞 𑒏𑒃𑒏 𑒨𑒳𑒑" 𑒣𑒼𑒟𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒪𑒱𑒐𑒱𑒫𑒰 𑒏𑓄 "𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢" (𑓕) 𑒮𑒢 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒧𑒹 𑒕𑒣𑒫𑒰 𑒏𑓄 𑒮𑓂𑒟𑒰𑒣𑒱𑒞 𑒂 𑒁𑒧𑒩 𑒦𑒹𑒪 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒔𑒕𑒱। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏 𑒮𑒦𑒰𑒮𑒿 𑒣𑒻𑒒 𑒮𑒮𑓂𑒞𑒪 𑒎𑒖𑒰𑒩 𑒟𑒱𑒏 "𑒙𑒹𑒏𑓂𑒢𑒼 𑒣𑒼𑒪𑒱𑒙𑒱𑒏𑓂𑒮"!

𑒄 𑒧𑒰𑒢𑒪 𑒖𑒰 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒁𑒕𑒱 𑒖𑒹 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢𑒏 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏𑒏𑒹𑒿 𑒂𑒩𑒧𑓂𑒦-𑓒𑓓 𑒂 𑒣𑒯𑒱𑒪-𑓘𑓖 𑒏𑒼𑒪𑒏𑒰𑒞𑒰𑒧𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒦𑒹𑒙𑒪 𑒯𑒼𑒃𑒢𑓂𑒯𑒱। 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒖𑒲𑒫𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞𑒖𑒲 𑒢𑒯𑒱 𑒣𑒜𑓃𑒢𑒹 𑒯𑒼𑒞𑒰𑒯 𑒮𑒹 𑒧𑒰𑒢𑒫𑒰𑒧𑒹 𑒁𑒮𑒾𑒏𑒩𑓂𑒨 𑒦𑓄 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒖𑒲𑒫𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞 𑒖𑒲 𑒞' 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒑 𑒬𑒳𑒏𑓂𑒪𑒏 "𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒦𑒰𑒑𑒰 𑒧𑒹 𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨𑒼𑒠𑒨" 𑒂 𑒋𑒯𑒱 𑒬𑒲𑒩𑓂𑒭𑒏𑒏 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝𑒖𑒲𑒏 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 (𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒦𑒰𑒑𑒰𑒧𑒹 𑒮𑒴𑒩𑓂𑒨𑒼𑒠𑒨) 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒣𑒜𑓃𑒢𑒹 𑒯𑒼𑒞𑒰𑒯 𑒖𑒹 𑒕𑒣𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹। 𑒞𑒐𑒢 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩𑒏 𑒮𑒧𑒳𑒠𑓂𑒩𑒮𑒿 𑒁𑒮𑓀𑒐𑓂𑒨 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓂𑒢 𑒣𑒴𑒕𑓄𑒥𑒪𑒰 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰𑒏 𑒦𑒰𑒫𑒰𑒩𑓂𑒟 𑒏𑒱𑒋𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒪𑒰𑒑𑒪𑒢𑒱 𑒖𑒹 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒪𑒧 𑒞𑒼𑒛𑓃 𑒣𑓂𑒩𑒬𑓀𑒮𑒰 𑒏𑒩𑓄 𑒣𑒛𑓃𑒪𑒢𑒱 𑒫𑒰 𑒏𑒩𑒰 𑒑𑒹𑒪𑒢𑒱? 𑒋𑒏𑒩𑒰 "𑒣𑓂𑒩𑒰𑒨𑒼𑒖𑒱𑒞 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰" 𑒏𑒱𑒋𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒧𑒰𑒢𑒪 𑒖𑒰𑒨? 𑒏𑒲 𑒣𑓂𑒩𑒨𑒰𑒑 𑒬𑒳𑒏𑓂𑒪 𑒫𑒰 𑒢𑒰𑒩𑒰𑒨𑒝𑒖𑒲𑒏 𑒮𑒧𑒳𑒠𑓂𑒩 𑒫𑒱𑒭𑒨𑒏 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰𑒮𑒿 𑒥𑒹𑒮𑒲 𑒧𑒾𑒪𑒱𑒏𑒞𑒰 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩𑒏 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰𑒧𑒹 𑒦𑒹𑒙𑒪𑒢𑒱 𑒖𑒲𑒫𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞𑒖𑒲𑒏𑒹𑒿? 𑒍𑒃 𑒮𑒦 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰𑒏 𑒏𑒢𑒱𑒨𑒼𑒿 "𑒕𑒰𑒨𑒰"𑒏 𑒬𑓀𑒏𑒼 𑒢𑒯𑒱 𑒦𑒹𑒪𑒢𑒱 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏𑒏𑒹𑒿? "𑒮𑒦𑓂𑒨𑒞𑒰𑒏 𑒮𑒦𑒙𑒰 𑒧𑒩𑓂𑒧𑒰𑒢𑓂𑒞𑒏 𑒣𑒳𑒏𑒰𑒩"𑒏 𑒢𑒼𑒙𑒱𑒮 𑒪𑒹𑒥𑓄𑒥𑒪𑒰 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏 𑒔𑒼𑒩𑒱 𑒁𑒮𑒯𑓂𑒨 𑒂 𑒧𑒩𑓂𑒧𑒰𑒢𑓂𑒞𑒏 𑒣𑒲𑒛𑓃𑒰𑒠𑒰𑒨𑒏 𑒢𑒯𑒱 𑒪𑒰𑒑𑒪𑒢𑒱? 𑒂𑒥 𑒖𑒲𑒫𑒏𑒰𑒢𑓂𑒞𑒖𑒲 𑒮𑒢 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏𑒏 "𑒣𑒼𑒖𑒲𑒬𑒢 𑒮𑓂𑒣ॉ𑒪𑓂𑒮" 𑒦𑓄 𑒖𑒹𑒞𑒢𑒱 𑒮𑒹 𑒁𑒢𑓂𑒠𑒰𑒖 𑒞' 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰 𑒠𑒩𑓂𑒬𑒢𑒏 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏𑒏𑒹𑒿 𑒢𑒯𑒱𑒨𑒹 𑒩𑒯𑒪𑒢𑒱, 𑒅𑒠𑒨 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒗𑒰 "𑒫𑒱𑒢𑒼𑒠" 𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒢𑒯𑒱 𑒩𑒯𑒪𑒢𑒱। 𑒄 𑒁𑒦𑒱𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢 𑒞' 𑒣𑓀𑒏𑒖𑒹 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩 𑒙𑒰𑒏𑒹𑒿 𑒩𑒯𑒪 𑒯𑒼𑒨𑒞𑒢𑒱? 𑒥𑒹𑒔𑒰𑒩𑒹 "𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩" 𑒧𑒳𑒢𑒱𑒏𑒱 𑒂𑒞𑓂𑒧𑒰 𑒮𑓂𑒫𑒩𑓂𑒑𑒧𑒹 𑒏𑒢𑒻𑒞 𑒯𑒼𑒨𑒞𑒢𑒱 𑒂 𑒣𑓀𑒏𑒮𑒿 𑒖𑒢𑒧𑒪 𑒖𑒞𑒹𑒏 𑒏𑒧𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒮𑒥 𑒁𑒫𑒱𑒬𑓂𑒫𑒮𑒢𑒲𑒨

યથાર્થક સામના કરૈત છલાહ। પરાશર ગોત્રી જડ કડ તીન બેર ચોરિ કેનાઇ "પરાશર" મહાકાવ્યક રચયિતા સ્વ. કિરણજીકેઁ સેહો કરબૈત છલનિ। આશ્ચર્ય જીવકાન્તજી સાહિત્યિક ચોરિક નોટિસ કિએ ને લેલનિ, જખનકિ હુનકા વિષયમેં "મૈથિલીક સમીક્ષક પ્રાયઃ મૂર્ખતા પીબ કઽ વિષવમન કરૈત અછિ"(વિદેહ-સદેહ-૨-૨૦૦૮-૧૦) વર્ણિત ઉત્પલ-સાક્ષાત્કાર આ જીવકાન્તજી સ્વયં પંકજ પરાશરક ચોરિલ કવિતા-પોથીક સમીક્ષક છથિ, અપિતુ ચૌર્યકલા પ્રવીણ કવિક ઘોર પ્રશંસક છથિ। તખન અર સમીક્ષા-આલોચનામે અન્તર્નિહિત અસીમ-પ્રશંસા સાકાંક્ષ-પાઠકકેઁ "વિષ-વમન" કોના ને લાગૈક? હુનકા સન "પઢ઼ાકૂ" સમીક્ષક-પાઠકકેઁ "શૉલ્સ પોલીશન"મે અનતર્નિહિત "એક્સપર્ટ આ હૈબિચુએટેડ" સાહિત્ય-ચોરસઁ પ્રશંસા આ પુરસ્કાર દુનૂ પાબિ જાય તઁ મૈથિલી-કાવ્યક ઈ ઉત્કર્ષ થિક વા દુર્ભાગ્ય? અંતતઃ વિદેહ-સદેહ ટા કિએક નિન્દા કેલક એહિ ઘટનાક? આન કોનો પત્રિકા કિએક નહિ કેલક? ડૉ રમાનન્દ ઝા "રમણ" ઇન્ટરનેટપર નિન્દા કરૈત છથિ તઁ ઘર-બાહર પત્રિકામે કિએક નહિ લિખલ ઓ સમ્પાદક છથિ? ચેતના સમિતિ, પટના સમ્માનિત કરૈત અછિ એહને-એહને સાહિત્યકારકેઁ તખન અપને પત્રિકામે કોના નિન્દા કરત, જખનકિ પુરસ્કાર આપસો નહિ લૈત અછિ, જાનકારી લેલક વા સાકાંક્ષ સાહિત્યકારક અનુરોધ પ્રાપ્ત લેલક બાદો? નચિકેતાજી નેટપર નિન્દા કરલાહ આ "વિદેહ"મે છપલ તઁ "મિથિલા દર્શન"મે કિએક નહિ નિન્દા વા સૂચના છપલ? કારણ સ્પષ્ટ અછિ- જીવકાન્તક સમીક્ષા પંકજ પરાશરક કાવ્ય-પોથીપર છપલ, તખન ઓહિ પોથીક ચોરિ કયલ કવિતાક નિન્દા કોના છપત? ચારુ ભાગ સાહિત્યિક આદર્શ, મર્યાદા આ નૈતિકતાક ચલની ઉડ઼ા રહલ અછિ- પિતામહ આ આચાર્યગણક સમક્ષ આ (અનજાને મે સહી) હુનકો લેકનિક દ્વારા। મૈથિલ બ્રાહ્મણ સમાજ, રહિકા; ચેતના સમિતિ, પટના આ સાહિત્ય અકાદેમી, નઈ દિલ્લીમે અન્તતઃ કોન અન્તર અછિ વા રહલ? એહેન નામી પુરસ્કારક સંચાલન આ ચયનકર્તા મહારથી સભકેઁ નવ લેખકેઁ પઢ઼બાક બેગરતા કિએક નહિ બુઝાઇત છની? બિના પઢ઼ને પુરસ્કારક નિર્ણય વા સમીક્ષાક નિર્ણય કતેક ઉચિત, જખન કિ ઈ

યોનાિ ેસન વેનક યોનાિ થિકિ શ્રા સે છપ-િકડ ભામ્ડાસ્થોડ઼ ભેઊ શ્રછિ। એકના વ઼ેનામ્ય઼ શ્રા વ઼નીય઼ સાહિત્િય઼કાનગામ દ્વ઼ાના કાવ્ય઼-યોનાિ, શ્રાઊપ્પ-યોનાકિં પ્નસ્નાય઼ દેઊ ળાય઼વ કપ્કિ નહિ માનઊ ળાય઼, ળપ્પનકિ શ્રાનમ્ભ, મૈથિઊ-ળન, પહઊ શ્રા વ઼દિહ-સદેહ પહિનિહિ છાપિ યુકઊ છઊ? કી સાહિત્િયકિ યોનાકિં પ્નસ્નાય઼ દેવ, દઊાઊ વ઼ન્ગાકેં પ્નસ્નાય઼ દેવ નહિ થિકિ? એહેન સમ્ભાવ઼નાયુક્િ નવ઼ કવ઼કિં પ્નસ્નાય઼ દેવ મૈથિઊી સાહિત્િય઼ ઊઊ ઘાિક શ્રછિ વ઼ા કઊય઼ાામકાની, ળકના મૌઊકિિાપન િીન વેન પ્નસ્નિ યેન્હ ઊાગઊ હોરક? કી પોથીક શ્રાકન્ષક ગાિ્િા દેખ્પિ વ઼ા વ઼દિશી કવ઼ગિામક નામાવ઼ઊિ (ભૂમકિામે) પઢ઼િ કડ સમીક્ષા ઊપ્પિઊ ળાિરિ શ્રછિ વ઼ા પુનસ્કાનક નિ્ામય઼ ઊઊ ળાિરિ શ્રછિ? ળેં સે ભેઊ હો િેં સવ કછુિ "ડકિ્કે છૈ ભાર"?

શ્રર સવસેં િેં ળીવ઼કાન્િળીક વાિ સિ્ય઼ વ઼ુદ્દાિરિ શ્રછિ ળે સમીક્ષકગામ દાન્ પીવિ કડ વ઼ા પૈસા પીવિ કડ વ઼ા મૂન્પ્પિ પીવિ કડ સમીક્ષા ઊપ્પૈિ છથિ। ડાગઊસ કેઊનનક "ટેક્નોપોઊટિક્સ" િેં છપિ ગેઊ "પહઊ"મે યોના કડ। શ્રાવ ળીવ઼કાન્િળી, ળ્ભાન ંળનળી શ્રથવ઼ા હિન્િદી ળગિક શ્રાન સાહિત્િય઼કાન-સમ્પાદકસેં પૂછથુ ળે નોમ યોમ્સ્કીવ઼ઊ નયના કિય઼ ગેઊ, કી ભેઊ, કોન નામે છપઊ? પંકળ પનાશનક નામે કિ પદીપ વહિનીળીક સુપુન્નક નામેં (શ્રનુવ઼ાદ ન્પમે)। ક઼ નસિન્ય એપ્પન નહિ ભેઊ િેં ભવ઼ષ્િય઼મે પુનઃ એકટા સાહિત્િય઼કિ યોનાકિ પોઊ પ્પૂળિ? શ્રંિિઃ એકટા માઁછકેં કએટા પોપ્પનાકિં પ્નદૂષિ કનએ દેઊ ળાય઼ શ્રા સે કએ વેન? ઉદય઼-કાન્િ વનિ કડ ગાનિ પઢ઼વ઼ાક શ્રાદિિ િેં પુનાન છનિ ડૉ મહાયોન કેં। કકની "સનીસ઼ૃપ" કહિ સકૈિ છથિ (મૈથિઊ-ળન) શ્રા કોની પનાવ઼િાનમે ઘોસાયિા કડ વ઼ષિ વ઼મન કડ સકૈિ છથિ। ઑક્ટોપસક સભ ગુામસેં પનાપ્િનામ ડૉ પૉઊ વાવ઼ાકેં યોનાકિ ભવ઼ષ્િય઼વ઼ામી કનવ઼ાક વડ઼કા ગુામ છનિ િેં હિનિકા નામી શુટવૉઊ ટીમ દ્વ઼ાના પોસઊ ળાિરિ શ્રછિ, ળાહિસેં "વ઼શ્િવ઼-કપ"કેં દૌનાન શ્રર "શ્રમોઘ શ્રસ્િનક" ઉપય઼ોગ શ્રપના હિસાવેં કય઼ઊ ળા સકય઼।

સહનસા-કથાગોષ્ઠીમે પઠિિ હિનિકન પહિઊ કથાક શીન્ષક છઊ- હ્મ પાગઊ

नहि छी। ई उद्घोषणा करबाक की बेगरता रहैक- से आर लोककेँ बुझल रहल छैक। अविनाश आ पंकज पराशरक मामाजी तहिया हुनिकर कथाकेँ "टपिपमीक"क्रममे मैथिली-कथाक "टर्निंग प्वाइन्ट" मानने छलाह। आर ओ "टर्निंग प्वाइन्ट" ठीके एक हिसाबेँ "टर्निंग प्वाइन्ट" प्रमाणित भेल, कारण कथाक ओहि शीर्षकमे सँ "नहि" हटि गेल अछि, हुनिकर तेवरो योरसँ। हुनिकर पहिल योग (अनुज कमलक कविता- नए स्वरके मे) क निन्दा प्रस्तावमे "मामाजी" आ डॉ महेन्द्रकेँ छोड़ि, सहरसाक शेष सभ साहित्यकार हस्ताक्षर कऽ "आरम्भ"केँ पठौने छलाह। आर ओ हस्ताक्षर नहि केनिहार सभ करछी काटि कऽ वाम-दक्षिण ताक-हाँक करबाक लेल बाध्य छथि। द्वैध-चरित्र आ दोहरा मापदण्डक परिणाम सैह होइत अछि। अविनाश तखन तँ देखार भऽ जाइत छथि जखन ओ विदेह-सदेह-२ मे लिखैत छथि जे "एकरा साम्प्रदायिक नहि करबै"। शुभ कऽ सूचना देबाक कोन बेगरता? पंकज पराशरसँ सम्बन्ध खराब हेबाक डर वा कोनो "टेक्नोपोलटिक्स"(?) केर चिन्ता?

विदेह-सदेह-२ क पाठकक संदेश तँ करेटा साहित्यकारकेँ देखार कऽ दैत अछि। जतय राजीव कुमार वर्मा, श्रीचरम, सुनील मल्लिक, श्यामानन्द चौधरी, गंगेश गुंजन, प्रो.के.चौधरी, सुभाष चन्द्र यादव, शम्भु कुमार सिंह, विभूतिदेव झा, भावचन्द्र झा, अजित मिश्र, केदार झा, प्रीतनचन्द्रिका, बुद्धिनाथ मिश्र, शिव कुमार झा, प्रकाश चन्द्र झा, कामिनी, मनोज पाठक आदि अपन मुखर भाषामे परम्परापूर्वक निन्दनीय घटनाक निन्दा केलनि अछि, ततहि अविनाश, डॉ रमानन्द झा "रमण", विभारानीक हाँपल-तोपल शब्द आश्चर्य-भावक उद्रेक करैत अछि। मुदा संतोषक बात ई अछि जे पाठकक "प्रबल भाव-भंगिमा" साहित्यकारक "मैदापल आवाज"क कोनो चिन्ता नहि करैत अछि। विभारानी तँ क्षमा कऽ देलनि। एहि ठाम मैथिली भाषा-साहित्यक एक सच समस्या गनेबाक उचित स्थान नहि छल। ई ओनाठ काल फोनाठ आ महादेवक विवाह कालक लगानी भऽ गेल। कोनो चोर बेर-बेर अपन कु-कृत्यक

𑒣𑒩𑒱𑒔𑒨 𑒠𑓄 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒮𑒧𑒨 𑒢𑒭𑓂𑒙 𑒏𑒩𑒥 𑒥𑒳𑒗𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒢𑒱 𑒂 𑒔𑒼𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒠𑒹𑒐𑒰𑒩 𑒏𑒹𑒪𑒰𑒮𑒿 𑒠𑒳𑓁𑒐 𑒦𑓄 𑒩𑒯𑒪 𑒕𑒢𑒱? 𑒍 𑒁𑒣𑒢 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒏𑓂𑒩𑒱𑒨𑒰𑒧𑒹 𑒏𑒞𑒹𑒏 𑒂𑒞𑓂𑒧 𑒬𑓂𑒪𑒰𑒒𑒰 𑒂 𑒯𑒲𑒢-𑒦𑒰𑒫𑒢𑒰 𑒫𑓂𑒨𑒏𑓂𑒞 𑒏𑒹𑒪𑒢𑒱 𑒁𑒕𑒱 𑒮𑒹 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒣𑒞𑓂𑒩 𑒁𑒣𑒢𑒹 𑒚𑒜𑓃𑒰 𑒦𑓄 𑒏𑓄 𑒣𑒜𑓃𑒱 𑒏𑓄 𑒥𑒳𑒗𑒱 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲𑒨𑒼𑒧𑒹 𑒋𑒯𑒱𑒢𑒰 𑒦𑓄 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱, 𑒞𑒿 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒧𑒰𑒞𑓂𑒩 𑒏𑓄 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒨? 𑒂𑒥 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲𑒮𑒿 𑒣𑒴𑒕𑒱-𑒣𑒴𑒕𑒱 𑒏𑓄 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒏𑒰𑒖 𑒯𑒼𑒨𑒞? 𑒫𑒱𑒦𑒰𑒩𑒰𑒢𑒲 𑒖𑓂𑒨𑒼𑒞𑓂𑒮𑒢𑒰 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩𑒧𑒏𑒹𑒿 𑒖𑓂𑒨𑒼𑒞𑓂𑒮𑒢𑒰 𑒧𑒪𑒱𑒢 𑒏𑒹𑒢𑒰 𑒏𑒯𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱? 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒩 𑒅𑒣𑒹𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒏𑒼𑒢𑒰 𑒧𑒰𑒢𑒪 𑒖𑒰𑒨? 𑒍 𑒮𑒦 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒱𑒏 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨𑒏𑓂𑒩𑒧𑒧𑒹 𑒢𑒼𑒞𑒪 𑒖𑒰𑒃𑒞 𑒕𑒟𑒱, 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢 𑒂 𑒣𑒳𑒩𑒮𑓂𑒏𑒰𑒩 𑒣𑒥𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱, 𑒣𑒰𑒚𑒏 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒣𑒚𑒱𑒞 𑒂 𑒔𑒩𑓂𑒔𑒱𑒞 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰𑒏 𑒬𑒱𑒏𑒰𑒃𑒞 𑒏𑒲 𑒅𑒔𑓂𑒔𑒫𑒩𑓂𑒑𑒲𑒨 (?) 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒧𑒹 𑒢𑒯𑒱 𑒕𑒢𑒱? 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰𑒏 𑒠𑒳𑓁𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱 𑒮𑒦 𑒖𑒰𑒞𑒱𑒏 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩 𑒪𑒹𑒪 𑒋𑒏𑒹 𑒩𑓀𑒑 𑒫𑒱𑒭𑒧 𑒁𑒕𑒱। 𑒍𑒃 𑒧𑒹 𑒖𑒰𑒞𑒱𑒑𑒞 𑒫𑒱𑒦𑒹𑒠 𑒋𑒢𑒰 𑒦𑒹𑒪𑒋 𑒖𑒹 𑒥𑓂𑒩𑒰𑒯𑓂𑒧𑒝-𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏, 𑒂𑒩𑒏𑓂𑒭𑒝𑒏 𑒠𑒵𑒭𑓂𑒙𑒱𑒏𑒼𑒝𑒮𑒿 𑒢𑒱𑒧𑓂𑒢 𑒖𑒰𑒞𑒱 (?)𑒏 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨𑒏𑒰𑒩𑒏 𑒏𑒕𑒳 𑒥𑒹𑒮𑒲𑒋 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰 (𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒮𑒏𑒰𑒩𑒰𑒞𑓂𑒧𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒹𑒿) 𑒏𑒹𑒪𑒢𑒱 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒰 𑒂 𑒂𑒪𑒼𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒫𑒱𑒭𑒧 𑒮𑓂𑒟𑒱𑒞𑒱𑒏 𑒏𑒰𑒩𑒝𑒹𑒿 𑒖𑒿 𑒢𑒻𑒩𑒰𑒬𑓂𑒨𑒏 𑒬𑒱𑒏𑒰𑒩 𑒦𑓄 𑒖𑒰𑒨 𑒪𑒹𑒐𑒏, 𑒞𑒿 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒲𑒨 𑒣𑓂𑒩𑒞𑒱𑒥𑒠𑓂𑒡𑒞𑒰𑒏 𑒏𑒲 𑒁𑒩𑓂𑒟 𑒩𑒯𑒱 𑒖𑒰𑒨𑒞? 𑒫𑒱𑒦𑒰𑒖𑒲𑒏𑒹𑒿 𑒥𑒳𑒗𑒪 𑒢𑒯𑒱 𑒕𑒢𑒱 𑒖𑒹 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒪𑒼𑒏𑒢𑒱𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒧𑒯𑒱𑒪𑒰 𑒪𑒹𑒐𑒢𑒧𑒹 𑒏𑒰𑒧𑒱𑒢𑒲, 𑒢𑒴𑒞𑒢 𑒔𑒢𑓂𑒠𑓂𑒩 𑒗𑒰, 𑒫𑒢𑓂𑒠𑒢𑒰 𑒗𑒰, 𑒧𑒰𑒪𑒰 𑒗𑒰 𑒂𑒠𑒱 𑒁𑒣𑒢 𑒞𑒹𑒫𑒩𑒏 𑒮𑓀𑒑 𑒣𑒠𑒰𑒩𑓂𑒣𑒝 𑒏𑓄 𑒔𑒳𑒏𑒪 𑒕𑒟𑒱। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒢𑒹 𑒏𑒰𑒧𑒱𑒢𑒲𑒏 𑒏𑒫𑒱𑒞𑒰 𑒮𑓀𑒑𑓂𑒩𑒯 𑒣𑒜𑓃𑒪 𑒕𑒢𑒱 𑒂 𑒢𑒹 “𑒃𑒖𑒼𑒛𑓃𑒱𑒨𑒰𑒏 𑒁𑒚𑒻𑒚𑒲 𑒧𑒼𑒛𑓃”। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒁𑒣𑒢 𑒑𑒳𑒩𑒳𑒠𑒹𑒫𑒏 𑒥𑒰𑒞 𑒧𑒰𑒢𑒱 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲𑒧𑒹 𑒖𑒰𑒃𑒮𑒿 𑒏𑒹 𑒏𑒯𑒱𑒨𑒰 𑒩𑒼𑒏𑒪𑒏𑒢𑒱? 𑒍 𑒑𑒹𑒪𑒱 𑒕𑒟𑒱 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲𑒧𑒹। 𑒧𑒰𑒞𑒵𑒦𑒰𑒭𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒹𑒩𑒝𑒰 𑒁𑒠𑓂𑒫𑒱𑒞𑒲𑒨 𑒯𑒼𑒃𑒞 𑒕𑒻। 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲𑒏 𑒖𑒛𑓃 𑒮𑓀𑒮𑓂𑒟𑒰 𑒁𑒟𑒫𑒰 𑒮𑒧𑒲𑒏𑓂𑒭𑒏 𑒮𑒦𑒣𑒩 𑒣𑓂𑒩𑒯𑒰𑒩 𑒏𑒩𑒥𑒰𑒧𑒹 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒂𑒣𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒢𑒯𑒱, 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒁𑒢𑓂𑒨𑒟𑒰𑒦𑒰𑒫 𑒞𑒿 𑒋𑒞𑒨 𑒢𑒑𑒝𑓂𑒨 𑒁𑒕𑒱𑒋। 𑒮𑒰𑒧𑒰𑒖𑒱𑒏 𑒮𑒧𑓂𑒧𑒰𑒢 𑒫𑒱𑒦𑒰𑒖𑒲𑒏𑒹𑒿 𑒁𑒫𑒬𑓂𑒨 𑒦𑒹𑒙𑒪𑒢𑒱 𑒁𑒕𑒱। 𑒮𑒧𑒰𑒖𑒧𑒹 “𑒖𑒛𑓃”𑒪𑒼𑒏 𑒕𑒻 𑒞𑒿 “𑒔𑒹𑒞𑒢” 𑒪𑒼𑒏 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒕𑒻𑒏। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰𑒮𑒿 𑒧𑒻𑒟𑒱𑒪𑒲 𑒦𑒰𑒭𑒰-𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒂 𑒧𑒱𑒟𑒱𑒪𑒰-𑒮𑒧𑒰𑒖𑒏𑒹𑒿 𑒣𑒻𑒒 𑒂𑒬𑒰 𑒕𑒻, 𑒯𑒲𑒢𑒦𑒰𑒫 𑒫𑒰 𑒂𑒞𑓂𑒧𑒬𑓂𑒪𑒰𑒒𑒰𑒮𑒿 𑒆𑒣𑒩 𑒅𑒚𑒱 𑒏𑒰𑒖 𑒏𑒩𑒥𑒰𑒏 𑒥𑒹𑒑𑒩𑒞𑒰 𑒕𑒻𑒏। 𑒮𑒏𑓂𑒭𑒧 𑒕𑒟𑒱 𑒍। 𑒯𑒳𑒢𑒏𑒰 𑒬𑓂𑒩𑒹𑒨 𑒪𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒯𑒼𑒛𑓃𑒮𑒿 𑒥𑒿𑒔𑒥𑒰𑒏 𑒔𑒰𑒯𑒲। 𑒁𑒢𑓂𑒨𑒟𑒰 𑒮𑒰𑒯𑒱𑒞𑓂𑒨 𑒁𑒏𑒰𑒠𑒹𑒧𑒲

प्रतिनिधि, दविालयिापन केर शिकार फूरीगण आ मैथिलीक सक्षम साहित्यकारमे की की अन्तर नहि जायत? विभारानीक वचिलनक दशा हमरा चिन्तित आ व्यथित करैत अछि। ओ दमगर लेखिका छथि, सशक्त रचना केलनि अछि, आइ ने काल्हि समीक्षकगण कलम उठेबापर बाध्य हेबे करताह। समीक्षकक कर्तव्यहीनतासँ कतौ लेखक निराश हो?

पंकज पराशरक श्रृंखलाबद्ध साहित्यिक चोरिपर सार्थक प्रतिक्रिया देब कोनो साहित्यकार लेल अनुचित नहि अछि कतहुसँ। साहित्यकार लेल साहित्यिक मूल्यक प्रति ओकर प्रतिबद्धता मुख्य कारक होइत अछि आ हेबाको चाही आ तकरा देखार करबाक "बोल्डनेसो" हेबाक चाही। "चाही"बला पक्ष साहित्यमे बेशी होइत अछि। एहेन-एहेन गम्भीर विषयपर साहित्य आ समाजक "चुप्पी" एहेन घटनाकेँ प्रोत्साहित करैत अछि आ जबदाह जड़ाकेँ बढ़बैत अछि, भाषा-साहित्यकेँ बदनाम तँ करिते अछि। जाधरि पंकज पराशरक चोरि-काव्यक समीक्षा लिखल जाइत रहत, विभारानीक मूल-रचनाक समीक्षा के लिखत? ककरा जरूरी बुझेतैक? विभारानी अपने तँ समीक्षा प्रायोजित नहि करओती? सक्षम लेखकक व्यवहारोक अपन स्तर होइत छै। तेँ संगठित भऽ चोरिक भर्त्सना हेबाक चाही।

राजकमल चौधरी आ आन लेखकक रचनाक चोरि पंकज पराशर प्रसंग

पंकज पराशर उर्फ अरुण कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ आइपी २२०.२२७.१६३.१०५ , ९६.४१.००.८३ , २२०.२२७.१७४.२४३ उर्फ

आरासहारसरणतोललचतुरालथहेडा

पाठकक सूचनाक वाद ई पता चलल अछि (आ ओकर सत्यापन कएल गेल) जे एहि लेखकक ई एहि तरहक पहिल कृत्य नहि अछि। ई लेखक पहिने सेहो डगलस केलनर क थेयरीपोलिटिक्स क पंक्तिशः अनुवाद मूल लेखकक रूपमे नामसँ ज्ञानरंजनक हिन्दी पत्रिका "पहल"मे धोखासँ छपबओलक।

ηકન પηι ચθθιક વાદ "પહθ"મે એહિ ઉપ્પકક નચણાક પ્નકાશન વન્દ ભS ગેθ। એહિ સિમ્વન્યમે વ઼સ્િη઼η આઉપ્પ વ઼દિહક અગιθι અંકક સમ્પાદકીય઼મે દેθ ળાεη।

ર઼એહિ સજ્ઞ ઘટણાક વાદ પંકળ પનાશનકેં વ઼દિહસં વૈન કએθ ળા નહθ અછિ। વ઼દિહ આન્કાર્વસં "વ઼ભિમ્વηિ કર્ક યુગમે ણવિદ્ય" પોથીકેં હટાઓθ ળા નહθ અછિ આ એકટા ર્ણક્વાયની દ્વ઼ાના એહિ પોથીક (ઙιગιθસ કેθણન વθι ઘટણાક્નમક વાદ) ળાઁચ કછુ ચુणθ ઉપ્પક-પાઙક દ્વ઼ાના કએθ ળએવા ચના નહη। પ્નકાશકકેં સેહો ઉચ઼ηિ પુθસિયિા કાન્ય઼વાહી (ય઼દિ આવ઼શ્ય઼ક હુઅએ ηઁ) ઉθ એહિ સમસ્η ઘટણાક્નમક સૂચના દS દેθ ગેθ અછિ।

ર઼પાઙક ઙιગιθસ કેθણનસં ઙ-મેθ કેθθએનιગιસેસ્િચθ઼દુ પન "પહθ" પત્નકિ વ઼ા ηકન સમ્પાદક શ્ની ળ્ઞાનનંળનસં ૅદηિ઼નપાહાθιગιમાઇ઼ચોમ, ૅદપાહાθળવપઙ્યાહ઼ીચ઼ોિ વ઼ા િવઙેંદેસહકાιઇ઼ચોમ પન આ દૈણકિ ળાગનામસં ણસિહકિાણηιળાગનાણ઼ચોમ, ૈમસપોનસેιળાગનાણ઼ચોમ, માઉવોશιળાગનાણ઼ચોમ, દેθહિંણદ઼ાળાગનાણ઼ચોમ પન સમ્પન્ક કએ વ઼સ્િη઼η ળાણકાની θS સકૈη છથિ। ઙιગιθસ કેθણનક આન્ટકિθ ગૂગιθ સન્ચપન ηેચહનોપોθηિયિસ ટાર્પ કએ ηાકિ સિકૈ છી આ પઢ઼િ સિકૈ છી। પહθ પત્નકિાક વ઼ેવસાર્ટ ીૈદ઼ેસહકાιઇ઼ચોમ પન સેહો પહθ પત્નકિાક પુનાણ અંક સજ્ઞ આસ્ηે-આસ્ηે દેવાક પ્નાનમ્ભ ભેθ અછિ।

વ઼સ્િη઼η ળાણકાનીક ઉθ સુધી પાઙકગામ અહાઁક ધન્ય઼વ઼ાદ। ભવ઼િષ્ય઼મે સેહો એહિ ઘટણાક પુણનાવ઼ṛηηિ ણહિ હુઅએ ηાહિ ઉθ અહાઁક પાનપ્પી ણળનકિ આસ આગાઁ સેહો નહη। એહિ ηનહક કોનો ઘટણાક ળાણકાની હમન ઙ-પત્ન ગગાળેણદનાιગιમાઇ઼ચોમ પન અવ઼શ્ય઼ પઙાવી।

વ઼ર્વએહઅ ઘઅહ્દપ્પચઢ઼અ થહઅપ્પઉઢ઼ સાદિ઼

[illegible]

[illegible]

२

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

३

[illegible]

[illegible]

[illegible]

४

[illegible]

થહે સામે વ૭ાયકમાાિ ૭ાિોન હાસ વેન સેનાિ વય઼ િહે વ૭ાયકમાાિન િ। મય઼ `માાિ ાદદેસસ ાહિયિહ હાસ વેન સપામમેદ િહ્નુાગહ ૨૫શ્ર ૨૫શ્ર ાદદેસસ ૨૨૦૨૨૭૧૬૩૧૦૫ , ૧૬૪૧૦૦૮૩ ॥ ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩ ાનદ હાસ વેન ૭ાેાાનદેદ ૭ાન િાકનિાગ શ્રાાિયિ ાયનાિ મિમેદાિ૭ય઼

ઢ઼પ૭ય઼ ૦૧૨૫૨૦૧૦ ાિ ૦૮:૪૫ શ્રમ

૫

વ઼૨યએહશ્ર ઘશ્રહ્ઠ઼યાાયઢ઼શ્ર થહશ્રપ્પ૩ઢ઼ સાદ઼િ

શ્રનોડસસોન પ્પે૭૭નેન હાસ િહાનકેદ મે ૭ાન િહસિ દેાેયનાિ઼ાનક, વુિ િ ા૭૭ યુાે ૭૭ાનાિસ દાન ેાદેન઼

ઢ઼પ૭ય઼ ૦૧૨૫૨૦૧૦ ાિ ૦૮:૨૧ શ્રમ

૬

વ઼૨યએહશ્ર ઘશ્રહ્ઠ઼યાાયઢ઼શ્ર થહશ્રપ્પ૩ઢ઼ સાદ઼િ

પાહા૭=- ૮૬, ાાનામવહ -૨૩ ॥ ાુનકામા૭ાક નાયે ૭ાકે મે કા સામવાનદહાિ પનાસિહાહા પાિહેવાક ૭૭ દહાનયાવાદ પાિહાકગાન઼

ઢ઼પ૭ય઼ ૦૧૨૫૨૦૧૦ ાિ ૦૮:૧૬ શ્રમ

૭

વ઼૨યએહશ્ર ઘશ્રહ્ઠ઼યાાયઢ઼શ્ર થહશ્રપ્પ૩ઢ઼ સાદ઼િ

હાિપ઼ાાાગાસેસિુય૭ાદુયુાનસેસ્દ૨પ૩ાનાાયપ્પાિનાિ૭૭હાિમ `હા ૭ાનાક પાન

દ્દોગાઊાસ કેઊઊેન્ન કે ઊેકફાક ।ણુવ઼ાદ પાફાઊ-૮૬ કે પાગે ૧૨૫-૧૩૧ પાન ।યફ્ફિ-સૌયફ્ણાક ઊઊ દફાણયાદ પાΩફાકગાણ઼

ઢ઼પઊય઼ ૦૧૨૪૨૦૧૦ ।Ω ૦૮:૧૬ શ્ચમ

૮

વ઼૨યએફ્શ્ચ ઘશ્ચદ્દપ્ઞાયઢ઼શ્ચ થફ્શ્ચપ્પ૩ઢ઼ સાદ્દિ

ેફ઼િ ગાફાΩણાકન્નામ મે કોણો પાΩફાક ઊાગ ળે શ્ચન્નુણ પ્પામાઊ ળકિ કાવ઼Ωિ "ક્ષાયે૨ઊાકે મે" ફોણિફ ॥ શ્ચાન્નામવફ (ાણક ૨૩, માΩિફિઊિ માગાડણિે દΩિોન ષફ઼ઢ઼ાળમોફાણ દ્દફા (માન્નયફ ૨૦૦૦) મે પન્નાકાસફસિΩ માΩિફિઊિ કાવ઼Ωિ "ષાણળફ ફોΩિ ઘામ મે" Ω કન્નપિય઼ા ગગાળેણદન્ના઼ગમાઊ઼િયોમ પાન સૌયફΩિ કાન્નાΩફિ-યફાણયાવ઼ાદ઼

ઢ઼પઊય઼ ૦૧૨૪૨૦૧૦ ।Ω ૦૮:૦૨ શ્ચમ

૯

વ઼૨યએફ્શ્ચ ઘશ્ચદ્દપ્ઞાયઢ઼શ્ચ થફ્શ્ચપ્પ૩ઢ઼ સાદ્દિ

ેફ઼િ ગાફાΩણાકન્નામ મે વાફુΩ ન્નાસ ાાન ળાણકાન્નિ ા દફેન ન્નાસ સામાન્નΩફાણ દેવાક ઊઊ દફાણયાવ઼ાદ પાΩફાકગાણ઼

ઢ઼પઊય઼ ૦૧૨૩૨૦૧૦ ।Ω ૧૧:૪૦ શ્ચમ

૧૦

વ઼૨યએફ્શ્ચ ઘશ્ચદ્દપ્ઞાયઢ઼શ્ચ થફ્શ્ચપ્પ૩ઢ઼ સાદ્દિ

વ઼દ્દિફ્ક પાડકક સૂયણાક વાદ ફ઼ પΩા યઊઊ શ્ચછ઼િ (શ્ચા શ્ચોકન્ન સΩ્ય઼ાપણ કએઊ ગેઊ) ળે એફિ ઊેપ્પકક ફ઼ એફિ Ωન્નફ્ક પફિઊ કૃΩ્ય઼ ણફિ શ્ચછ઼િ। ફ઼ ઊેપ્પક પફિ સેફે યોગાઊાસ પ્પેઊઊેન્ન ક થેયફ્ણોપોઊΩિયિસ ક પંક્Ωિશિઃ શ્ચણુવ઼ાદ મૂઊ

𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏 𑒩𑒴𑒣𑒧𑒹 𑒢𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒩𑓀𑒖𑒢𑒏 𑒯𑒱𑒢𑓂𑒠𑒲 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 "𑒣𑒯𑒪"𑒧𑒹 𑒡𑒼𑒐𑒰𑒮𑒿 𑒕𑒣𑒫𑒍𑒪𑒏, 𑒣𑓂𑒩𑒠𑒲𑒣 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒥𑒹𑒙𑒰 𑒣𑓂𑒩𑒝𑒫 𑒥𑒱𑒯𑒰𑒩𑒲𑒮𑒿 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒏𑒩𑒥𑒹𑒪𑒏 𑒂 𑒏𑒯𑒪𑒏𑒻 𑒖𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒕𑒣𑒫𑒰 𑒠𑒹𑒥 𑒧𑒳𑒠𑒰 𑒁𑒣𑒢𑒰 𑒢𑒰𑒧𑒮𑒿 𑒕𑒣𑒫𑒰 𑒪𑒹𑒪𑒏, 𑒣𑓂𑒩𑒝𑒫𑒏𑒹𑒿 𑒏𑒯𑒪𑒏𑒻 𑒖𑒹 𑒁𑒢𑒳𑒫𑒰𑒠 𑒩𑒱𑒖𑒹𑒏𑓂𑒙 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪 𑒂 𑒍 𑒯𑒹𑒩𑒰 𑒑𑒹𑒪 । 𑒞𑒏𑒩 𑒣𑒞𑒰 𑒔𑒪𑒪𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠 "𑒣𑒯𑒪"𑒧𑒹 𑒋𑒯𑒱 𑒪𑒹𑒐𑒏𑒏 𑒩𑒔𑒢𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒢 𑒥𑒢𑓂𑒠 𑒦𑓄 𑒑𑒹𑒪। 𑒋𑒯𑒱 𑒮𑒧𑓂𑒥𑒢𑓂𑒡𑒧𑒹 𑒫𑒱𑒮𑓂𑒞𑒵𑒞 𑒂𑒪𑒹𑒐 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒏 𑒁𑒑𑒱𑒪𑒰 𑒁𑓀𑒏𑒏 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏𑒲𑒨𑒧𑒹 𑒠𑒹𑒪 𑒖𑒰𑒋𑒞।

𑓒𑒋𑒯𑒱 𑒮𑒦 𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏 𑒥𑒰𑒠 𑒣𑓀𑒏𑒖 𑒣𑒩𑒰𑒬𑒩𑒏𑒹𑒿 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯𑒮𑒿 𑒥𑒻𑒢 𑒏𑒋𑒪 𑒖𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱। 𑒫𑒱𑒠𑒹𑒯 𑒂𑒩𑓂𑒏𑒰𑒃𑒫𑒮𑒿 "𑒫𑒱𑒪𑒧𑓂𑒥𑒱𑒞 𑒏𑒃𑒏 𑒨𑒳𑒑𑒧𑒹 𑒢𑒱𑒥𑒠𑓂𑒡" 𑒣𑒼𑒟𑒲𑒏𑒹𑒿 𑒯𑒙𑒰𑒍𑒪 𑒖𑒰 𑒩𑒯𑒪 𑒁𑒕𑒱 𑒂 𑒋𑒏𑒙𑒰 𑒃𑒢𑒏𑓂𑒫𑒰𑒨𑒩𑒲 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒋𑒯𑒱 𑒣𑒼𑒟𑒲𑒏 (𑒛𑒑𑒪𑒮 𑒏𑒹𑒪𑒢𑒩 𑒫𑒪𑒰 𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏𑓂𑒩𑒧𑒏 𑒥𑒰𑒠) 𑒖𑒰𑒿𑒔 𑒏𑒱𑒕𑒳 𑒔𑒳𑒢𑒪 𑒪𑒹𑒐𑒏-𑒣𑒰𑒚𑒏 𑒠𑓂𑒫𑒰𑒩𑒰 𑒏𑒋𑒪 𑒖𑒋𑒥𑒰 𑒡𑒩𑒱 𑒩𑒯𑒞। 𑒣𑓂𑒩𑒏𑒰𑒬𑒏𑒏𑒹𑒿 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒅𑒔𑒱𑒞 𑒣𑒳𑒪𑒱𑒮𑒱𑒨𑒰 𑒏𑒰𑒩𑓂𑒨𑒫𑒰𑒯𑒲 (𑒨𑒠𑒱 𑒂𑒫𑒬𑓂𑒨𑒏 𑒯𑒳𑒁𑒋 𑒞𑒿) 𑒪𑒹𑒪 𑒋𑒯𑒱 𑒮𑒧𑒮𑓂𑒞 𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏𑓂𑒩𑒧𑒏 𑒮𑒴𑒔𑒢𑒰 𑒠𑓄 𑒠𑒹𑒪 𑒑𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑓓𑒣𑒰𑒚𑒏 𑒛𑒑𑒪𑒮 𑒏𑒹𑒪𑒢𑒩𑒮𑒿 𑒄-𑒧𑒹𑒪 𑒏𑒹𑒪𑒪𑒢𑒹𑒩@𑒑𑒮𑒹𑒮𑒱𑒳𑒔𑒪𑒹𑒠𑒳 𑒣𑒩 "𑒣𑒯𑒪" 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰 𑒫𑒰 𑒞𑒏𑒩 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒰𑒠𑒏 𑒬𑓂𑒩𑒲 𑒖𑓂𑒘𑒰𑒢𑒩𑓀𑒖𑒢𑒮𑒿 𑒹𑒠𑒱𑒞𑒼𑒩𑒣𑒰𑒯𑒰𑒪@𑒑𑒰𑒧𑒰𑒃𑒪.𑒔𑒼𑒧, 𑒹𑒠𑒣𑒰𑒯𑒰𑒪𑒖𑒥𑒣@𑒨𑒰𑒯𑒾.𑒔𑒼.𑒃𑒢 𑒫𑒰 𑒃𑒢𑒤𑒼@𑒠𑒹𑒮𑒯𑒏𑒰𑒪.𑒔𑒼𑒧 𑒣𑒩 𑒂 𑒠𑒻𑒢𑒱𑒏 𑒖𑒰𑒑𑒩𑒝𑒮𑒿 𑒢𑒮𑒱𑒯𑒏𑒱𑒰𑒢𑒞@𑒖𑒰𑒑𑒩𑒰𑒢.𑒔𑒼𑒧, 𑒩𑒹𑒮𑒣𑒼𑒢𑒮𑒹@𑒖𑒰𑒑𑒩𑒰𑒢.𑒔𑒼𑒧, 𑒧𑒰𑒃𑒥𑒼𑒬@𑒖𑒰𑒑𑒩𑒰𑒢.𑒔𑒼𑒧, 𑒠𑒹𑒪𑒯𑒱@𑒢𑒠.𑒖𑒰𑒑𑒩𑒰𑒢.𑒔𑒼𑒧 𑒣𑒩 𑒮𑒧𑓂𑒣𑒩𑓂𑒏 𑒏𑒋 𑒫𑒱𑒮𑓂𑒞𑒵𑒞 𑒖𑒰𑒢𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒪𑓄 𑒮𑒏𑒻𑒞 𑒕𑒟𑒱। 𑒛𑒑𑒪𑒮 𑒏𑒹𑒪𑒢𑒩𑒏 𑒂𑒩𑓂𑒙𑒱𑒏𑒱𑒪 𑒑𑒴𑒑𑒪 𑒮𑒩𑓂𑒔𑒣𑒩 𑒞𑒹𑒔𑒯𑒢𑒼𑒣𑒼𑒪𑒱𑒞𑒱𑒔𑒱𑒮 𑒙𑒰𑒃𑒣 𑒏𑒋 𑒞𑒰𑒏𑒱 𑒮𑒏𑒻 𑒕𑒲 𑒂 𑒣𑒜𑓃𑒱 𑒮𑒏𑒻 𑒕𑒲। 𑒣𑒯𑒪 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒏 𑒫𑒹𑒫𑒮𑒰𑒃𑒙 𑒲𑒠𑒹𑒮𑒯𑒏𑒰𑒪.𑒔𑒼𑒧 𑒣𑒩 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒣𑒯𑒪 𑒣𑒞𑓂𑒩𑒱𑒏𑒰𑒏 𑒣𑒳𑒩𑒰𑒢 𑒁𑓀𑒏 𑒮𑒦 𑒂𑒮𑓂𑒞𑒹-𑒂𑒮𑓂𑒞𑒹 𑒠𑒹𑒥𑒰𑒏 𑒣𑓂𑒩𑒰𑒩𑒧𑓂𑒦 𑒦𑒹𑒪 𑒁𑒕𑒱।

𑒫𑒱𑒮𑓂𑒞𑒵𑒞 𑒖𑒰𑒢𑒏𑒰𑒩𑒲𑒏 𑒪𑒹𑒪 𑒮𑒳𑒡𑒲 𑒣𑒰𑒚𑒏𑒑𑒝 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏 𑒡𑒢𑓂𑒨𑒫𑒰𑒠। 𑒦𑒫𑒱𑒭𑓂𑒨𑒧𑒹 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒋𑒯𑒱 𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏 𑒣𑒳𑒢𑒩𑒰𑒫𑒵𑒞𑓂𑒞𑒱 𑒢𑒯𑒱 𑒯𑒳𑒁𑒋 𑒞𑒰𑒯𑒱 𑒪𑒹𑒪 𑒁𑒯𑒰𑒿𑒏 𑒣𑒰𑒩𑒐𑒲 𑒢𑒖𑒩𑒱 𑒂𑒮 𑒂𑒑𑒰𑒿 𑒮𑒹𑒯𑒼 𑒩𑒯𑒞। 𑒋𑒯𑒱 𑒞𑒩𑒯𑒏 𑒏𑒼𑒢𑒼 𑒒𑒙𑒢𑒰𑒏 𑒖𑒰𑒢𑒏𑒰𑒩𑒲 𑒯𑒧𑒩𑒰 𑒄-𑒣𑒞𑓂𑒩

ગ્ગાળેનદનાંગમાણ્ઙિયોમ પન શ્રવ઼શ્ય઼ પઙાવી।

ઢ઼પઠય઼ ૦૧૨૨૨૦૧૦ ।ľ ૧૨:૦૩ શ્ઙમ

૧૧

વ઼સ્યપ્ર્હશ્ર ઘશ્રહ્દપ્રમયઢ઼શ્ર થહશ્રપ્પઉઢ઼ સાદ઼િ

ુľ ોઙ ľહેસે ľહને ।દદનેસસેસ ોઙ ľહે સપામમેન ે પકળપપંય઼ાહ્યોય઼ોનિ, પપાનાસહાનળણુંગમાણ્ઙિયોમ ।ણદ પકળપપસľેનંગમાણ્ઙિયોમ ľહે ।દદનેસસ પકળપપંય઼ાહ્યોય઼ોનિ, સિ ઙાણિસ વ઼ેનઙિયિાľાિન ľેસľ ।ણદ ।દદનેસસેસ પપાનાસહાનળણુંગમાણ્ઙિયોમ ।ણદ પકળપપસľેનંગમાણ્ઙિયોમ સľાણદસ વ઼ેનાઙિદિ ।ણદ યોણઙિમેદ઼

ઢ઼પઠય઼ ૦૧૨૧૨૦૧૦ ।ľ ૧૦:૦૦ શ્ઙમ

૧૨

વ઼સ્યપ્ર્હશ્ર ઘશ્રહ્દપ્રમયઢ઼શ્ર થહશ્રપ્પઉઢ઼ સાદ઼િ

ľહે હľપપસ હેસľ માľયહેસ નેણાિનયે યોમમુણયિાľાિનસ ।ણદ ľહે યોનનેસપોણદાિગ ેમાણિ ગામગહાન ।ľ ગમાણિ દોľ યોમ ।ણદ માľિહણુિનમાľિહણિ ।ľ ગમાણિ દોľ યોમ સિ ઙાકે દિસ નેણľેદૌિľહ ľહે ।યľુણ સપામમેનસ દિ ેપિકળપપંય઼ાહ્યોય઼ોનિ, પપાનાસહાનળણુંગમાણ્ઙિયોમ ।ણદ પકળપપસľેનંગમાણ્ઙિયોમ

ઢ઼પઠય઼ ૦૧૨૧૨૦૧૦ ।ľ ૦૮:૫૦ શ્ઙમ

૧૩

વ઼સ્યપ્ર્હશ્ર ઘશ્રહ્દપ્રમયઢ઼શ્ર થહશ્રપ્પઉઢ઼ સાદ઼િ

થહે ાડડયિ પનેમસિ હાસ વેન ઊેયાળેદ, ળહે વઊાયકમાઊિન ાૈનકસ નિ યાનિકિ હાગાનાન, શ્ચનેયેસસ ળો ડઊિ યોમપઊાનિળ ાગાનિસળ છયવેન છનમિ શ્ચયળ સિ વેનિગા નિળિાળેદ ાનદ ળહે ાનગાાનસિાળાનિ વેનિગા ળાકેન નિળો યોનડદિનયે

ઢેપઊય ૦૧૨૧૨૦૧૦ ાળ ૦૬:૧૩ શ્ચમ

૧૪

વ઼રયએહશ્ચ ઘશ્ચહ્એમ્મયઢશ્ચ થહશ્ચપ્પઉઢ સાદિ

માળિહઊિ, મળિહઊિ ॥ સુવોદહ્કાનળ ળામ સે ાવહાદના ॥ વઊાયકમાઊિ કાનાય વાઊા વઊાયકમાઊિન કે યહેનહિ ઊેઊ ગેઊ ાયહહિ,રિષશ્ચ ાદદનેસસ ૨૨૦૨૨૭૧૬૩૧૦૫ , ૧૬૪૧૦૦૮૩ ॥ ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩ ॥ વાન કાયાઊ ળા નાહાઊ ાયહહિ, ાગાન ેહિ ાનગાાનસિાળાનિ સે સેહો સામપાનક કાયાઊ ળાાયાળ ળાળાય સેૈ માઊિ ાાયાઊ ાયહહિ

ઢેપઊય ૦૧૧૮૨૦૧૦ ાળ ૧૧:૧૮ શ્ચમ

૧૫

વ઼રયએહશ્ચ ઘશ્ચહ્એમ્મયઢશ્ચ થહશ્ચપ્પઉઢ સાદિ

યોમમેનળ મોદેનાળાનિ ઊાગાો કાયાઊ ળા નાહાઊ ાયહહિ

ઢેપઊય ૦૧૧૮૨૦૧૦ ાળ ૦૮:૨૭ શ્ચમ

૧૬

સુવોયકાંળ સાદિ

શ્ચવનિાશકેં સેહો ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩ શ્ચાર્એસપીસેં એહિ પ્નકાનક ૬-પળ્ન

अबैत रहै मुदा ओ मामिला ध्यान कम देने रहथि। ओ टिप्पणी सभ एतेक घृणित छैक तैयो एतए देल जा रहल अछि।

पंकज पराशर उर्फ डाक्टर केदार उर्फ अरुण कमल उर्फ

डाक्टर केदारक नीयाँक आलेखकक पंकज पराशर द्वारा चोरि सहित्य कएलक जे एक दशक पहिने एहि लेखक द्वारा अरुण कमलक चोरि सँ आइ धरि हुनकामे कोनो तरहक परिवर्तन नहि आएल छन्हि। हँ, आब ओ पटना विश्वविद्यालयक प्रोफेसरक रचना चोरेबासँ आगाँ बढ़ि गेल छथि आ कैलिफोर्निया बर्कले प्रोफेसरक रचना चोराबए लागल छथि। एहि सन्दर्भमे हमरा एकटा खिस्सा मोन पड़ैत अछि। २०-२२ वर्ष पुरान सत्य कथा। दरभंगामे रहैत रही, छात्र हम आ हमर एकटा पसियौत भाइ साँहमे गाढ़ रही। सोहाँमे सरवणजीक घरक बाड़ीमे खूब लताम फड़ल छलन्हि। हमर पसियौत भाइ हुनका इशारा दऽ कहलखिन्ह जे दस टा लताम आनू। ओ बेचारे दसटा लताम तोड़लन्हि आ आबि रहल छलाह आकि रस्तामे हमसभ देखलहुँ जे एकटा छोट बच्चा संग हुनका किछु गप भेलन्हि आ ओ पाँचटा लताम ओहि बच्चाकेँ दऽ देलखिन्ह। जखन सरवन जी अएलाह तँ कहलन्हि जे ओ बच्चा हुनका भैया कहि सम्बोधित कएलकन्हि आ पाँचटा लताम माँगलकन्हि- से कोना नञि दितथिक- सरवणजीक कहब छलन्हि। आब पंकज पराशर प्रसंगमे की भेल से देखी। प्रदीप बिहारीजीक बेटा प्रणवकेँ पंकज पराशर नोम चोम्स्की आ डाक्टर केदारक रचना दैत छथिन्ह आ तकर अनुवाद करबा लेल कहै छथिन्ह। बेचारा जान लगा कऽ अनुवाद कऽ दैत छन्हि, ई सोचि जे जनिका ओ चच्चा कहै छथि- जे क्रान्तिकारी विचारक छथि (मार्क्सवादी!!!) से कोनो नीक पत्रिकामे ई अनुवाद छपबा देथिन्ह। मुदा छह मासक बाद चच्चाजी कहै छथिन्ह जे नोम चोम्स्की बला रचना हेरा गेल आ डाक्टर केदार बला रचनाक अनुवाद नञि नीक रहए से रिजेक्ट भऽ गेल। मुदा क्रान्तिकारी कवि (चोरुक्का सेहो बबिराम नीयाँमे अछि) दुनू रचना पहल पत्रिकामे पठा दै छथि- पहल-८६ मे डाक्टर केदार बला रचना छपलो छन्हि (आ से अनुवादक रूपमे

નહિ વ઼ન્ મૂθ ϑપ્પકક ૂપમે) શ્રા શ્રો વૈન સેહૈ કડ દેθ ળાર છથી। હમન સનવ઼ન ળી એકટા વયયા દ્વ઼ાના મૈયા કહθપન પાઁચટા θળામ શ્રોકના દડ દૈ છથિન્હિ મુદા હમન પનાશનળી મ઼ાળિળીક પાઁચટા θળામ નિ્θળ્ળાસઁ છીનિ મૈળ છથી।

શ્રા હમ હુનકન પ્પળિવીન ળપ્પન કરે છી ળપ્પન શ્રો વ઼દિહમે શ્રાર્ઙેન્ટિટી વદθિ હમના ગાના પિઢ઼ૈળ છથિ- હુનકન નયિθ શ્રાર્ઙેન્ટીટી નાછ્ટ કરે છી। શ્રેન સનાસઁ ગાપ કરે છી શ્રા પાડકક સહ્યોગાસઁ શ્રાનમ્ન, પહθ ક પુનાન શ્રંક મેટિ ળાર્ળ શ્રછિ ળાળય હનિકન કુકૃળ્ય છન્હિ।।

યુોગાθાસ પ્પθθનેન

શ્રુહθિસોપહ્ય઼ોડ એ્દુયાળીનિ છહાપિ

ષોયાીθ ષર્યેનિયેસ ।નદ છોમપાનાળવિ઼ એ્દુયાળીનિ

ઙનવિ઼નસળિય઼ોડ છાθડિોનનાિ-ઙ઼ોસ શ્રનગેθસ, મોશ ૮૫૧૫૨૧, ૩૦૨૨૪ મોપે હાθθ, ઙ઼ોસ શ્રનગેθસ, છશ્ર ૮૦૦૮૫-૧૫૨૧, ઢાશ ૩૧૦ ૨૦૬ ૬૨૮૩

શ્રુહોને ૩૧૦ ૮૨૫ ૦૮૭૭, હાળપ્ૌીગાસેિસુયθ઼દુડાયુθળ્યુકેθθનેન્કેθθનેહળમθ

ર્નળેθθેયળુાθસ, ળહે મૌ શ્રુવθયિ ષપહેનેસ, ।નદ થેયહનો-શ્રોθળિયિસ

થહે યાળેગોનય઼ોડ ળહે નિળેθθેયળુાθ, θકિે વ઼ેનયળહનિગો θસે ળહેસે દાય઼સ, સિ હગિહθય઼ યોનળેસળેદ ।નદ઼્ુ પ ડોન ગાનાવસ઼્ મય઼ગામુનળ મ઼ુમાન યોનળનાસળસ નિળેθθેયળુાθસ ।સ θગાસિθાળોનસાહોસિહ્દ ળ θગાસિθાળ્ુ નવિ઼નસાθ વ઼ાθુસ, સુાθθય઼ નિ ળહે સેનવ઼યિ઼ોડ સળાળે નિસળાળુનીનિસ,ાળિહ નિળેθθેયળુાθસ ।સ નિળેનપનેળેનસ,ાહે મેનેθય઼ નિળેનપનેળ ળેશળસ, પુવθયિ વ઼ેનળસ, ।નદ ાળહેન

ITનિકિયTસ, દેપઠોયનિગા નહેનિ સપેયાિઠિડિદ કનૌઠદગો નો શપઠાનિ Iન નિનેનપનેન નહનિગાસ ડોન પુવઠયિસ (૧૯૮૭; ૧૯૯૨) હે નહુસ યઠામિસ નહાન નહેને સિ । સહડિન ડનોમ મોદેનન નિનેઠઠેયનુાઠસ ।સ ઠેગાસિઠાનોનસ Iડ નવિનસાઠ વાઠુસ Iહો ઠેગાનિમિાનેદ નહે નૌ મોદેનન સોયાિઠ Iનદેન નો પોસનમોદેનન નિનેઠઠેયનુાઠસ ।સ નિનેનપનેનેનસ Iડ સોયાિઠ મોનનિગાસ, ।નદ નહુસ નહોનડિસ । દેપોઠનિયિાઠડિાનીનિ Iડ નહે નોઠ Iડ નિનેઠઠેયનુાઠસ નિ સોયાિઠ ઠડિ

અનુામ કમઠ

અનુન ઠવિસ નિ અાનના Iહેને હે નાયહેસ એનગાઠસિહ ।ન નહે ષયેનિયે છોઠઠેગા Iડ અાનના ઉનવિનસનિય

નૂ ૨ઠાકે મે

જહાઁ ગોળ વન રહે નયે નયે મકાન

મૈ અક્સર ગાસ્તા ભૂલ જાતા હૂઁ

ખોજતા હૂઁ તાકતા પીપલ કા પેડ

ખોજતા હૂઁ ઢહા હુઆ ઘર

ઔર ઝમીન કા ખાલી ટુકડા જહાઁ સે બાયેં

મુડના થા મુઝે

ફિર દો મકાન બાદ બિના રંગ વાલે લોહે કે ફાટક કા

ઘર થા ઇકમંજિલા

યઠ દેતા હૂઁ

या दो घर आगे ठकमकाता

रोज कुछ घट रहा है

यहाँ स्मृति का भरोसा नहीं

एक ही दिन में पुरानी पड़ जाती है दुनिया

जैसे वसंत का गया पतझड़ को लौटा हूँ

जैसे वैशाख का गया भादों को लौटा हूँ

और पूछो -

क्या यही है वो घर?

आ चला पानी ढहा आ रहा अकास

शायद पुकार ले कोई पहचाना ऊपर से देख कर

मैथिली भाषा-साहित्य के पाठक आ लेखक वर्ग केँ की एहि प्रकाशन सबहक उत्तर अवश्य जानबाक चाही। पंकज झा पराशर उर्फ पंकज पराशर उर्फ अनुपम कमल उर्फ डगलस केरनर उर्फ उदयकान्त उर्फ रुपेश २२०२२७१६३१०५ , १६४१००८३ , २२०२२७१७४२४३ उर्फ नामक एहि

વ્યક્તિકિ વહુત નાસ કય્યા યટિ઼ગ –ળેના એમ્એમે પ્રથમ શ્રેણીમે સન્વોચ્ચ સ્થાન?? પત્રકારિતાક કોર્સ?? ઈ સભ નટવરલાલક તાળપર!! ળેળનૂક લડ઼કીસઁ હિન્દી અનુવાદ કરાએવ ળે એહિસઁ નીકરી ભેટ ળાએતૈક આ સ્ટેર તકરા અપના નામસઁ છપવા લેવ, પ્રામવસઁ ડાગલસ કેલનરક આ નીમ ચોમ્સ્કીક અનુવાદ કરવાએવ આ અપના નામસઁ છપવા લેવ, અરુણ કમલ, શ્રીકાન્ત વર્મા, રઘુવીર સહિ, ગળેન્દ્ર ઠાકુર આદિકિ રચના ચોરિ કરેવ। ઈ સભ લપ્પક સભસઁ હુનકર પરિવારળનસઁ કહૈ છન્હિ ળે અનુવાદ લલ કથા-કવિતા દિશિ આ સ્ટેર તકરા ચોરા કઽ અપના નામસઁ છપવા લૈત અછિ। હિન્દીમે વૈન ભેલાક વાદ મૈથિલીક સેવા! ગૌરીનાથકેઁ પહિને ગારિ પઢ઼ૈ છન્હિ આ સ્ટેર લપ્પિત માસ્ટી મઁગૈ અછિ। પંકળ દા પરાશર ઉર્ફ પંકળ પરાશર ક ઈ હાલ છૈ ળે રમાણ કુમાર સહિકેઁ આલોચક કવિતા લપ્પૈ પડ઼ૈ છન્હિ કિકરાસઁ કી ચોનેને છી ળે અનદ્રિ પૈસ ગેલ? અવિનાશ કેઁ ગારિ, શ્રીરામ આ અનલકાન્ત કેઁ ગારિ, રામદેવ દા કેઁ ગારિ, રાળમોહન દા આ રાળનન્દન લાલ દાસ કેઁ ગારિ, સુભાષચન્દ્ર યાદવ-કેદાર કાનન- તારાનન્દ દા તરુણ- પ્રોફેસર મહેન્દ્ર-રમેશ સભકેઁ ગારિ- મૈથિલી સરળનામે રામદેવ દાકેઁ ગારિ પઢ઼ૈત સહરસા યટિ઼ગ આ સહરસા સભક સાહિત્યકારકેઁ ગારિ પઢ઼ૈત રામદેવ દાકેઁ યટિ઼ગ, ઈ દુનૂ યટિ઼ગ સંગે છપલ!! ચોરક સોના ળોડ઼વાક એહિસઁ નીક ઉદાહરણ ભેટવ મોશ્કિલ।

પંકળ દા પરાશર ઉર્ફ પંકળ પરાશર ઉર્ફ અરુણ કમલ ઉર્ફ ડાગલસ કેલનર ઉર્ફ ઉદયકાન્ત ઉર્ફ રૂપેશ ૨૨૦૨૨૭૧૬૩૧૦૫, ૧૬૪૧૦૦૮૩, ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩ ઉર્ફક યથાર્થ। ~ આપ્પિની સશ્તર પર નકિલને તક ~ પુરસ્કારોત્સુકી આત્માએઁ ~ વઊ વાળાર ~ મરાણ ળલ ~ રાત્રિ સે રાત્રિ તક ~ સાલ સવ હઁસકર નકિલ ળાતા હૈ અપુન કો અકેલા ચોપ્પતા છોડ઼કર ~ હસ્ત ચનિ્હ ઉર્ફ શ્વાન નૂપ સંસાર હૈ ભૂંકન દે હપ્પ માર ઉર્ફ કુશ્તર કુછ ચાહિએ કો નૌનક કે લિએ ઉર્ફ ગોપ્યવલ્સ ઉર્ફ કાળેલ ચાપેક ઉર્ફ અપન કાળો મુઁહ ઉર્ફ મોહલ્લા લાશ્વ ઉર્ફ પતનકાન ઉર્ફ ઉદય પ્રકાશ ઉર્ફ પહલ ઉર્ફ રવિ ભૂષણ ઉર્ફ નનિાલ ઉર્ફ વર્ચુઅલ સ્પેસ।

पंकज पराशर उर्फ अमित कमल उर्फ डाक्टर केदार उर्फ उदयकान्त उर्फ इषफ २२०२२७१६३१०५ , १६४१००८३ , २२०२२७१७४२४३ उर्फ हनिकर रियल आइडेन्टिटी हम नोट करै छी आ ई आब अभिशप्त छथि अपन शेष जीवन मिस्टर हाइड रहि अपन कुकृत्यक सजा भुगतबाक लेल।

एहि ब्लैकमेलरक डॉ जेकील आ मिस्टर हाइड वला चरित्र मैथिलि सर्जनाक विरोधमे मैथिलि-जन पत्रिकामे एक दशक पहिने उजागर भऽ गेल छल मुदा लोक हनिका पोसैत रहल।

आरम्भमे सेहो ई एकटा चिट्ठी मैथिलीक सम्पादकक विरोधमे देलन्हि जे छपि गेल आ ओकर घृणित भाषाक कारण भाइ साहेब राजमोहन झाकेँ माफी माँगए पड़लन्हि आ फेर ई मिस्टर हाइड सेहो ओहि सम्पादकसँ लिखितमे माफी माँगलन्हि।

एकटा आग्रह आ आह्वान: सुभेश कर्ण आ समस्त मैथिली-प्रेमी-गण- एहि मिस्टर हाइडक ब्लैकमेलिंग आ एब्युजक द्वारे अहाँ सभकेँ मैथिली छोड़ि कऽ जएबाक आवश्यकता नहि अछि, कारण पापक घैल भरि गेलाक बाद ई आब अभिशप्त छथि अपन शेष जीवन मिस्टर हाइड रहि अपन कुकृत्यक सजा भुगतबाक लेल।

जेएनयूमे छात्र-छात्रा सभसँ पोस्टकार्ड पर साइन लऽ ओहिपर अपन रचना लेल प्रशंसा-पत्र पठबैत घुमैत अपस्याँत कथित गोल्ड मेडलिस्ट(!!!)। पहिल कथा गोष्ठीमे जखन ई सहरसामे सभसँ पुछने फिरि छथि जे साहित्यकार बनबासँ की-की सभ फाएदा छै तखन ई एकटा पार आ पुरस्कारक लेल अपस्याँत मैथिलि युवा-पीढ़ीक प्रतिनिधित्व करै छथि, जे राजमोहन झा जीक शब्दमे मैथिलीसँ प्रेम नहि करैत अछि। ई मिस्टर हाइड सेहो ओहि सम्पादकसँ लिखितमे माफी माँगलन्हि आ जखन ओ माफ कऽ

देखलन्हि तखन ओ हुनका गारि पढ़ब शुरू कऽ देलन्हि। हमरासँ लिखित मेल-मार्फत अस्वीकार भेलाक बाद मस्टिर हारलक माथ नोचब स्वाभाविक। जे सरकारी नोकरी वा इन्कम-टैक्स, कस्टममे ई ब्लैकमेलर रहितए तँ देश जरूर बेचि देतए।

पंकज पराशर उर्फ अनुपम कमल उर्फ डागलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ [illegible] २२०२२७१६३१०५ , १६४१००८३ , २२०२२७१७४२४३ उर्फ राजकमल चौधरीउर्फ

कतेक उर्फ एहि लेखकक बात नहि जानि राजकमल चौधरीक अप्रकाशित पद्य (आब विदेह मैथिली पद्य २००९-१० मे प्रकाशित पृ.३८-४०) "वही-खाता"क एहि चूरतता, चोरि कएल आ द्वंद-फंद करैबला पंकज पराशरउर्फउर्फ [गौरीनाथ (अनलकान्त)क एहि चोर लेखकके प्रयुक्त शब्द- सम्पादकीय अंतिका अक्टूबर-दिसम्बर, २००९- जनवरी-मार्च, २०१०- पंकज पराशर प्रसंगमे-] द्वारा "हिसाब" नामसँ छपवाओल गेल- देखू

राजकमल चौधरी

वही-खाता

एहि खातापर हम घसैत छी

संसारक सबटा हिसाब

.

.

हमर सबटा अपराध, जकरासँ लिपल पोतल

अछि एकटा सबटा पाता

ई हम्मर लालबही थिक जीवन-यात्रा

जीवन-यात्रा

पंकज पराशर उर्फ श्याम कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ [illegible] २२०२२७१६३१०५ , १६४१००८३ , २२०२२७१७४२४३ उर्फ राजकमल चौधरी उर्फ

द्वारा एकरा अपना नामसँ एहि तरहेँ चोराओल गेल

हिसाब

हिसाब करिते देरी डेर पर

उताहुल भेल रहैत अछि

किताब

जे मात्र जिनगी लगैत छथि

बार-बार के हिसाब-

दुनियाँ-जहान सँ स्नाक बनल

अंततः बनि कऽ रहि जाइत छथि

हिसाबक किताब।

२००६

एहि लेखकक चौँहा कऽ अपशब्दक प्रयोग बन्न नहि भेल अछि आ ई नाम बदलि-बदलि एखनो एहि सब काव्यमे लिप्त अछि, आब ई अपन चेला-चाकरी

સેહો વદ઩િ ઩ેને અછિ। સ્પષ્ટ અછિ ળે એકના વ઼િુદ્ય કડ઼ાગ ઙેગ ઉઙાઓ઩ ળએવાક આવ઼શ્ય઼કના અછિ। ઉપનકા સમસ્ન ળાણકાની અહઁ ગૂગ઩, યટ્િઙા ળગાનકેઁ દી સે આગ્નહ આ નકના નીચઁ ૬-પન્નપન સેહો અગ્નસાનાનિ કની સેહો અણુગોય।

વ઼ચાપપોનિનમેણનસંનમુાય઼નિ, વસિાનાિળાય઼ંગમાિ઩ય઼ોમ,
વ઼ેદપનાકાસ_સંપાહોીયોિન, નાસનેમ઼્ષુહા઩િંગમાિ઩ય઼ોમ,
નાળવિસહુક઩ા_હનિદિનયાહોીયોિન, મેનાળહનિદિંગમાિ઩ય઼ોમ,
ાસહુનોસહ_૧ર્દદદંપાહોીયોિન, ાસહટિવા઩ુનંપાહોીનિ,
ાવદુ઩ા઩મિ_દનંનેદઙિઙમાિ઩ય઼ોમ, ઙુવાિપિઙિનાહંગમાિ઩ય઼ોમ,
ઢ઼ામેસહહનિદિંગમાિ઩ય઼ોમ

<u>**પંકળ પનાશન ઉન્શ અનુાા કમ઩ ઉન્શ ઙગા઩સ કે઩ણન ઉન્શ ઉદય઼કાણ્ન ઉન્શ રુષશ રર઼૦રર઼૭૧દ઼૩૧૦પ , ૧૬૪૧૦૦૮૩ , રર઼૦રર઼૭૧૭઼૪ર૪૩ ઉન્શ઼**</u>

યઓૈ ઓઉ પ્યાાઓઔ "ઢાકે ષાહનિય઼ાકાન" શ્અાાપ્યઅદ્ પ્યઉમઅઢ઼ હ્હઅ અઙ઼રઅષ શ્અાાપ્યઅદ્ શ્અઢ઼અષહઅઢ઼યઓૈ ઓઉ પ્યાાઓઔ ઔહઅથ થહરષ ઢઅપ્યએ ઘઓઙ઼ય મએવઅઙ઼રષથ યરય અથ વ઼અષઅાાથ મઅહરઙ઼અ છઓઙ઼ઙ઼એઘએ, પ્યઅયઅમાઝ઼ાાર, યઅરાાપ્ય ઝાહઅષપ્યઅઢ઼ આાાય યઅરાારપ્ય હ્અઘઢ઼આાા ? યઓૈ ઓઉ પ્યાાઓઔ ઔહઅથ હએ યરય ઔરથહ હરષ ઢઅમરઙૈ, ઢઢ઼રાાયષ આાાય છઓઙ઼ઙ઼એઅઘઉએષ
ઢ઼એઅય નહે ઙો઩઩ૌનિગ નો વે઩વિ઼ નિ઼ નહસિ મેણના઩઩ય઼ યોનનુપન સહુ઩દ વે નેગોનદ નિ નહે સામે માણનેન઼

પકળપપંપાહોીયોિન, પપાનાસહાનળણુંગમાિ઩ય઼ોમ ાનદ <u>પકળપપસોનેનંગમાિ઩ય઼ોમ</u> વેસદિસ ોનહેન ઙાકે માિ઩સુ સેદ વય઼ શ્ણકાળ શ્ાનાસહાનોન રુષશ ***રર઼૦રર઼૭૧૭઼૪ર૪૩" ષે હસિ ઩વ઼ે઩***

શ્રહ઼ાં કે સૂયનાર્થ પઙેને છી ળે પંકળ પહનિહો ૨ સવ કાળ કરૈન નહ્ય઼ છ઼ૈર।-ાાવ઼િનાસહ

<u>એહ યોન ઊપ્પક પંકળ પનાશનક દમિાગી હાઊનકિ શ્રસઊ નૂપ એળS સેહે ભેટન ળાળ઼ શ્રો નામ વદઊ-વદઊ શ્રિપન પુનના માઊકિક કમ્પ્યૂટનસઁ ઘ઼ાાતિ પોસ્ટ કરૈ છઊ (સાભાન-શ્રવ઼િનાશ) ।</u>

ષાનયહ છોમમેળાસ ***૨૨૦.૨૨૭.૧૭૪.૨૪૩***

- **<u>શ્રઊઊ</u>**
- <u>શ્રેળદિનાા (૦)</u>
- <u>શ્રપપનોવ઼ેદ</u>
- <u>ષપામ (૦)</u>

ષાનયહ છોમમેળાસ: 220.227.174.243 Search Comments

Apply

Filter

	શ્રુાહેન	છોમમેળા	રુળ ઙેસપોળસે થો
	નાળવ઼િાયા <u>નાળવ઼િાય઼૦નેદિઙ્યોમ</u> <u>૨૨૦.૨૨૭.૧૭૪.૨૪૩</u>	<u>ષ઼ુવમતિગેદાન ૨૦૦૮-૦૮-૦૨ ાત ૫:૦૭પમ</u> કયૂઁ વે માદનયોદ, નઙે કી શ્રોઊદ ળસિકા ગુનાલસહાઊ ફિાહિસ હોગા વહી શ્રેષ્ઠ કી વાત કરેગા ન માદનયોદનુ સાઊ શ્રાદિવાસી માદનયોદ કયા વાત કરેગા શ્રેષ્ઠ કી, સાઊ વાળમાળુસહ શ્રપની શકઊ દેખ્યિ હૈ કતિની કુરૂપ ઊાતી હૈ તેને સૂશ્રન સાથી શ્રવ઼િનાશ કી તાહ, માદનયોદવ઼ાુનકના વદ કરૂ	રુળ ઙેસપોળસે થો

શ્રુતહેન	છોમમેનત	઼ન ઢેસપોનસે થો
નાનવ઼ળિાય નાનવ઼ળિાય઼઼૦ેદડિડ઼યોમ ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩	ષુવમતિતેદ ોન ૨૦૦૮૦૮૦૨ ાત ૫:૧૧પમ શ્રવે માદનયોદ ળાગદેસહસવાન યતુન્વેદી, ઉન્શ્ર નંડી કો શ્રૌળદ, માદયોદ કસિ નાાળ મેં પૈદા હુશ્રા થા સવિાય શ્રાળેયના શ્રૌન વકયોદી કે તુહે કુછ શ્રાતા હૈ મકે ળૈડ઼કુછ કામ કન ળસિસે સવકા નળ હો માદનયોદ યા તો નયા નયા કંપ્યૂટન યળાના સીખ્યા હૈ યા શ્રપને વળાત્કાની દોસ્ત ાવ઼િનાાસહ કે સાથ મળિકાન યુદાઈ કા યંયા યળ નહા હૈ ઼સીળિ઼ ઼ાના જ઼ૌ નહા હૈ માકે ળૈડ઼	ળનસત્તા કે વાને મેં શ્રન્યસત્યો સે વયો ૨૨ન્ન
યાત્વ઼ાક **સત્ય઼** વનિમસત૦યાહૂીયોમ ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩	ષુવમતિતેદ ોન ૨૦૦૮૦૮૩૧ ાત ૩:૪૨પમ ળો શ્રાદમી હન મનુળ કી દવા ળાતિ કો હી સમહતા હો, ળાતિવિાદ કે યંયે મેં હી ગળે-ગળે તક ડૂવા હો ઉસકા ક્યા શેષ કુછ વયા નહ ગયા હૈ ક્યા? ઐસે નંગે સયિાનો કો કમ સે કમ પ્નભાષ ળોશી શ્રૌન શ્રાળેક તોમન ળૈસે સમ્માનતિ શ્રૌન વિદ્વાન પત્નકાન કી શ્રાળેયના કનને કા કોઈ નૈતકિ શ્રધકિાન નહીં હૈ। નશ્નતા શ્રૌન ળહનવુદ્ધી ભાષા સે ઼સ કથતિ ળેપ્પક કી મંશા સમહી ળા સકતી હૈ।	શ્રાળેક તોમન ળી, કહાં સે શ્રાતી હૈ યહ ભાષા? ૮ન્ન
યાત્વ઼ાક **સત્ય઼** વનિમસત૦યાહૂીયોમ ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩	ષુવમતિતેદ ોન ૨૦૦૮૦૮૨૯ ાત ૪:૫૯પમ પ્નભાષ ળી કી શ્રાળેયના સે યા શ્રાળેક તોમન કી શ્રાળેયના સે કુછ હાસળિ નહીં હોનેવાળા હૈ ઼સસે હિંદી સમાળ કા ક્યા ભળા હો નહા હૈ? ઼સ તનહ શ્રાનોપ-પ્નત્યાનોપ સે પાઠકો કા ક્યા ળેના-દેના હૈ? વહસ કો એક મુકામ પન પહુંયાકન, શ્રગળી યાત્ના પન નકિળ ળાના યાહિ઼	કૌન હૈ યે મવાળિયો કી ભાષા વોળને વાળા શ્રાળેક તોમન? ૨૧ન્ન
શ્રાનકાળ **શ્રાનાસહાન** પકળપપ૦યાહૂીયોનિ ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩	ષુવમતિતેદ ોન ૨૦૦૮૦૮૨૮ ાત ૬:૨૧પમ મ઼ત્યુંળય, કળ ળપ્પિો મેની પ્નતકિ્નયિા કી શ્રંતમિ પંક્તયિાં હૈ- હાં, એક તકનીકી વાત યહ હો સકતી હૈ કિ ઼ન ળેગો કો સામાન્ય કોટે સે વહાળ કયિા ગયા હો। મૈંને યહ શ્રનભળિ્ઞતા ળાહિન કી, કિ હો સકતા હૈ ઉનકી નયિુક્તા સામાન્ય શ્રેણી મેં હુઈ હો, ળસિકી કોઈ સૂયના મુહે નહીં હૈ ઼સમેં ન તો કસિી કથતિ પ્નાવળમ શવ્દ કા ળકિ્ન કહી હૈ શ્રૌન ન મેને યેતન યા શ્રવયેતન મેં વહ વાતેં હૈ, ળો વ્યાખ્યા કી પોળમિકિ્સ કે તહત શ્રાપ કહ નહે હૈં। મનયાહી વ્યાખ્યા શ્રૌન શ્રનયાહી સળાહ સે વયના યાહિ઼ ઼સ સંદન્ભ મેં શ્રનાયાસ મનમાની વ્યાખ્યા કા વિનોધ કનતી સૂસન સૌંટેગ કી ૧૯૬૬ મેં પ્નકાશતિ પુસ્તક શ્રગાનિસ્ત ઼ન્તેનપ્નેતાશિન ાનદ શ્રોતહેન એસસાયસ કી યાદ શ્રા ગઈ। ખુદા ખૈન કને	ળેળનયૂ કા સય : હોતા હૈ શવો-નોળ તમાશા મેને શ્રાગે ૧૬ન્ન

	શ્રુતહેન	છોમમેનત	ર્ન ઢેસપોનસે થો
☐	શ્રાનકાળ શ્રાનાસહ્ન પકળપપ૦્યાહોયોનિ ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩	ષુવમતિતેદ ોન ૨૦૦૮૦૮૨૭ ાત ૬:૩૪૫મ વાકી સેંટર્સ શ્રૌન સ્કૂઙ કી સૂચનાશ્રો સે શ્રવિવ્કત મૈ શ્રપડેટ નહી હું, ક્યોકિ કૈંપસ ગએ હુએ મહીનો ગુળન ળાતે હૈ। પન ભાનતીય ભાષા કેંદ્ન સે તો વાકસ્થિ હૂ સૂચી મેં દપ્પિાયા ગયા હૈ કિ શ્રનુસૂયતિ ળાતિ સે એક ભી એસોશિએટ પ્નોશ્ફેસન નહી હૈ, ળવકિ પી-એચડી મેં મેને શોય નિર્દેશક નહે ડૉગોવિંદ પ્નસાદ શ્રનુસૂયતિ ળાતિ સે હૈ શ્રૌન વે વાકાયદા ગાઇન હૈ। દૂસની શ્રોન સૂયી મેં દપ્પિાયા ગયા હૈ કિ એક ભી શ્રોવીસી શ્રસસ્ટિેંટ પ્નોશ્ફેસન નહી હૈ, ળવકિ ગૂસી કેંદ્ન મેં હ્માને એક સાથી હૈ। મેના ખ્યાઙ હૈ કિ ઐસે નામ શ્રૌન ભી કઇ હૈ ળો સૂયી કી ત્નુટિયો કો સાશ્ફ-સાશ્ફ ઉળાગન કનતે હૈ। હાં, એક તકનીકી વાત યહ હો સકતી હૈ કિ ઇન ઙોગો કો સામાન્ય કોટે સે વહાઙ કિયા ગયા હો।	ળેએનયૂ કા સચ : હોતા હૈ શવો-ગોળ તમાશા મેને શ્રાગે ૧૬ ~
☐	ઢાઙુગાન ળિનિતિ૦યાહોયોમ ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩	ષુવમતિતેદ ોન ૨૦૦૮૦૮૨૫ ાત ૫:૩૫૫મ યાન મામઙ વ્યક્તિગત હોતા ળા નહા હૈ વહસ કહાઁ સે કહાઁ ળા નહી હૈ? વ્નાહ્મણો, હળૂળાનો, ઠાકુનો...યાની ળાતિવાદ હી સત્ય હૈ ...મહળ યહી તો ભાનત કા સત્ય નહી હૈ	પ્નભાષ ળી કી મતિ ભ્નષ્ટ હો ગયી હૈ, શ્રાપ સવ નહ્મ કનેં ૫૩ ~
☐	મયિહાઙ યહાનદાન યહાનદાન૨૫સ૦ગમાઇિયોમ ૨૨૦૨૨૭૧૭૪૨૪૩	ષુવમતિતેદ ોન ૨૦૦૮૦૮૨૦ ાત ૪:૧૮૫મ ભાઈ ઙોગ, શ્રાપ સવ માને યા ના માને પનન્તુ ઇસ સત્ય કો શ્રાપ શ્રવ સ્વીકાન કને કી પ્નભાત ળોશી નામ કે વહ મહાન પત્નકાન-સંપાદક-ચિંતક શ્રવ પૂની તનહ સે સઠિયા ગએ હૈ। પૂર્વાગ્નહ સે ગ્નસતિ હોકન શ્રાળકઙ ઉનકા ઉળૂઙ-શ્ફિૂઙ ઙપ્પિના, કભી કિસી શ્રપ્પવાન શ્રૌન ઉનકે માઙિકો કો ટાનગેટ કન શ્રાઙોયના કનના, કભી હાનખંડ કે એક શ્રપ્પવાન કે વાને મેં કસીદે ઙપ્પિના શ્રૌન શ્રવ શ્રપને મનુવાદી ભદ્દે યેહને કો સવકે સામને પેશ કન યન્યા મેં વને નહના ઇનકે સઠિયાપન કી નિશાની નહી હૈ તો ક્યા હૈ।	પ્નભાષળી કે વિચાન માનવતાવિનોધી હૈ ૩૦ ~

 Apply

મૈથિઙ શ્રાન મિથિઙા વ્ઙૉગ મૅડિનેટન- ઊપનકા સૂયનાક શ્રતિનિક્ત યોનકિ નચના ળે હ્મ એકટા વ્ઙૉગમેંમે પકનઙૌ તકન વાદ શ્રો વૂન્ત ઙપ્પક એડિટ કય શ્રોકના વદસૂનત કવિતાક શકઙ દ દેઙક, સમ્પાદક હ્મન પ્નમાણ કે ઉના દેઙક શ્રા શ્રપન ળાતિવાદી હેવાક સ્ફેન પ્નમાણ દેઙક શ્રા શ્રાવ વશીન વદ્ન કે એકટા કવિતા ળાતિવાદી ઙેકનિ દ્વાના યોના કય શ્રપના નામ કનવાક સૂયના શ્રાયઙ શ્રછિ, શ્રો શ્રપન ગઙતિ સ્વીકાનત વા સ્ફેન શ્રપન નચના એડિટ

કરાત દેખા યાહિ હમ હાળનિ હેયવ શ્રહંક સમકષ શીઘ્ર ળાતિશ઼ાદી સોય કે માનય઼ ટા પરાત મથિલિક વ઼કાસ લેઉ ળાવશીર વદ્ર કે કવ઼તિ ળાતિશ઼ાદી ઊકળ દ્વ઼ાના યોના કય઼ શ્રપના ણામ કરવાક સૂયના શ્રાય઼ઉ છઉ શ્રા હમ કહને રહિ ળે શ્રો શ્રપન ગઉત સ્વ઼ીકરાત વ઼ા શ્ેર શ્રપન રયના એડટિ કરાત દેખા યાહિ હમ હાળનિ ભેઉ છી શ્રહંક સમકષ, યોર મહારાળક ટટકા રયનાપર યોર મહારાળક મૌસેના ભારક કમેંટ શ્રાય઼ઉ શ્રછિ ળાહિ સે ઈ સદ્દિય ભેઉ ળે શ્રો રશાના વુદ્દિ ગેઉ ળે શ્રોકનો યોના પિકડા ગેલૈક। એકરે કહએ છૈ

યોર-યોર મૌસેના ભાર।- મૈથિઉ શ્રાર મથિલિ વ્ઉૉગ સઁ પંકળ પરાશરકેં ણકાઉઉ ળા રહઉ શ્રછિ।- મૈથિઉ શ્રાર મથિલિ વ્ઉૉગ મૉડેરેટર

ઢ઼ેયેણતઉય઼ ષોમે માતિહિઉ ભરાહ્મણિ ષામાળ શ્રોરગાણસિાતીણિ હાસ સતારોદ સેઉઉણિગ પરાડિસ ણિ તહે ણામે ોડૈ ાતરા (વ઼ાદિયાણાતહ મસિહના, ામાગારળુણ) ાણદ પ્યિાણ (પ્યાણયહણિાતહ દ્દહા) થહેરે હાસ વેણ તરેણદ રેયેણતઉય઼ તો ગરાણત તહેસે પરાડિસ તો તહોસે ણિતેઉઉેયતાઉ તહેડિસ ોહે ામે વાસયિાઉઉય઼ ોપપોસેદ તો તહે દ્દિોઉાગય઼'સ ોડ પ્યિાણ ાણદૈ ાતરા (ામાગારળુણ) થહે યાસતે વાસેદ ોરગાણસિાતીણિસ ામે કઉઉણિગ તહે સપિતિ ોડૈ ાતરાળિ ાણદ પ્યિાણળિ, રેયેણતઉય઼ તહે ડાદ શ્રાણકાળ દ્દહા ાઉસિ શ્રાણકાળ પુમાર દ્દહા ાઉસિ શ્રાણકાળ શ્રારાસહાર ાઉસિ યર શ્રાણકાળ શ્રારાસહાર) ોાસ સતાગે માણાગેદ તો ગેત તહસિ યાસતેસિત ોારદ, થહે ઉયતારેર ોડ હણિદાત શ્રઉગિારહ મુસઉમિ ઉણશ઼િરસતિય઼, ળુસત ાપપોણિતેદ ાસ ાદહોય સતાડડ,ોઉઉ તોયહ ણૌ હૌ તો ઉડિત વ઼ેરવાતમિ ારતયિઉસ ોડ ામોમ છહોમસકય઼ ાણદ યુોગાઉાસ પ્યેઉઉેર ાણદ પોમસ ોડ રઉઉારાણ ષણિગાહ, ઢ઼ાળકામાઉ છહુદહારય઼, ઘાળેણદરા થહાકુર ાણદ શ્રુણ પ્યામાઉ તો હસિ સતુદેણતસ઼ હસિ ષામાય઼ કે ાકાણાતિ (સમય઼ કેં શ્રકાલેત) સિ ઉડિતેદ ડરોમ માગાદહ ોડ ષરાકિાણત વ઼ેરમા (શ્રીકાન્ત વ઼ર્મા- મગય) ાણદ હસિ વ઼ઉિમવતિ પ્યાકિૈગ મે ામવિદદહા (વ઼ઉિમ્વતિ કરક પુગ મે ણવિદ્ય) સિ યોઉઉેયતીણિ ોડ પતિતેદ પોમસ ોડ રઉઉારાણ ષણિગાહ, ઢ઼ાળકામાઉ છહુદહારય઼, ઘાળેણદરા થહાકુર, ષરાકિાણત વ઼ેરમા ાણદ ોતહેરસ઼ઈ સંગ્રહ રઉારાની સહિ, શ્રીકાન્ત વ઼ર્મા, ગળેન્દ્ર ઠાકુર,

राजकमल चौधरी आदि कविक पंकज पराशर द्वारा चोराएल रचनाक कारण बैन कए देल गेल। "रचना"पत्रिकाक कथित अतिथि सम्पादकक रूपमे पंकज पराशर द्वारा कवि-कथाकार सभसँ रचना सेहो मँगवाओल गेल आ तकरा अपना नामसँ छपवाओल गेल। ई छद्म साहित्यकार पराशर गोत्रक (!!)पंकज कुमार झा उर्फ पंकज पराशर बहुतो लेखकक अप्रकाशित रचना अनुवाद करबा लेल सेहो लेलक आ अपना नामेँ छपबा लेलक। पाठकक आग्रहपर आर्काइवमे ई तथ्य राखल जा रहल अछि– **सम्पादक, विदेह**

अपन मंतव्य editorial.staff.videha@gmail.com **पर पठाउ।**

Read the original Article by Douglas Kellner and then blatant copying in hindi version in his own name by Pankaj Parashar published in Pahal-86

After that read blatant intellectual theft/ copying of Maithili Poem by Pankaj Parashar Published in Aarambh-23 (March 2000) and then Shri Arun Kamal's original Hindi Poem "Naye Ilake Me" Ist published by Vani Prakashan in 1996.

Thanks Readers for coming out with so much information.

Intellectuals, the New Public Spheres, and Techno-Politics

By

Douglas Kellner

The category of the intellectual, like everything else these days, is highly contested and up for grabs. Zygmunt Bauman contrasts intellectuals as legislators who wished to legislate universal values, usually in the service of state institutions, with intellectuals as interpreters, who merely interpret texts, public events, and other artifacts, deploying their specialized knowledge to explain or interpret things for publics (1987; 1992). He thus claims that there is a shift from modern intellectuals as legislators of universal values who legitimated the new modern social order to postmodern intellectuals as interpreters of social meanings, and thus theorizes a depoliticalization of the role of intellectuals in social life.

I, however, want to make another distinction between functional intellectuals who serve to reproduce and legitimate the values of existing societies contrasted to critical-oppositional intellectuals who oppose the existing order. Sometimes oppositional intellectuals voice their criticisms in the name of existing values which they claim are being violated (i.e. truth, rights, rule by law, justice, etc.) and sometimes in the name of values or ideas which are said to be higher potentialities of the existing order (i.e. participatory democracy, socialism, genuine equality for women and blacks, ecological restoration, etc.). Functional intellectuals were earlier the classical ideologues, whereas today they tend to be functionaries of parties or interest groups, or mere technicians who devise more efficient means to obtain certain ends, or who apply their skills to increase technical knowledge in various specialized domains (medicine, physics, history, etc.) without questioning the ends, goals, or values that they are serving, or the social utility or disutility of their activities.

Functional intellectuals are thus servants of existing societies who are specialists in legitimation and technical knowledge, while oppositional intellectuals are critics who struggle to create a better society. Critical intellectuals were traditionally those who utilized their skills of speaking and writing to denounce injustices and abuses of power, and to fight for truth, justice, progress, and other universal values. In the words of Jean-Paul Sartre (1974: 285), "the duty of the intellectual is to denounce injustice wherever it occurs." For Sartre, the domain of the critical intellectual is to write and speak within the public sphere, denouncing oppression and fighting for human freedom and emancipation. On this model, a critical intellectual's task is to bear witness, to analyze, to expose, and to criticize a wide range of social evils. The sphere and arena of the critical/oppositional intellectual is the word, and his or her function is to describe and denounce injustice wherever it may occur.

The modern critical intellectual's field of action was what Habermas (1989) called the public sphere of democratic debate, political dialogue, and the writing and discussion of newspapers, journals, pamphlets, and books. Of course, not all intellectuals were critical or by any means progressive. With the rise of modern societies, there was a division between physical and mental labor, and intellectuals became those who specialized in mental labor, producing and distributing ideas and culture, with some opposing and some legitimating the established forms of society.

Thus, intellectuals were split into those critical and oppositional individuals who opposed injustice and oppression, as contrasted to functional intellectuals who produced technical knowledge that served the existing society and those producers of ideology who legitimated the forms of class, race, and gender domination and inequality in modern societies. In the following reflections, I want to discuss some challenges from postmodern theory to the classical conceptions of the critical-oppositional intellectual and some of the ways that new technologies and new public spheres offer new possibilities for democratic discussion and intervention, which call for a redefinition of the critical intellectual. Consequently, I will discuss some changes in the concept of the public sphere and how new technologies and new spheres of public debate and conflict suggest some new possibilities for redefining intellectuals in the present era.

The Public Sphere and the Intellectual

Democracy involves a separation of powers and popular participation in governmental affairs. During the era of the Enlightenment and 18th century democratic revolutions, public spheres emerged where individuals could discuss and debate issues of common concern (see Habermas 1989). The public was also a site where criticism of the state and existing society could circulate. The institutions and spaces of the 18th century democratic public sphere included newspapers, journals,

and a press independent from state ownership and control, coffee houses where individuals read newspapers and engaged in political discussion, literary salons where ideas and criticism were produced, and public assemblies which were the sites of public oratory and debate.

Bourgeois societies split, of course, across class lines and different class factions produced different political parties, organizations, and ideologies with each party attracting specialists in words and writing known as intellectuals. Oppressed groups also developed their own insurgent intellectuals, ranging from representatives of working class organizations, to women like Mary Wollstonecraft fighting for women's rights, to leaders of oppressed groups of color, ethnicity, sexual preference, and so on. Insurgent intellectuals attacked oppression and promoted action that would address the causes of oppression, linking thought to action, theory to practice. Thus, during the 19th century, the working class developed its own oppositional public spheres in union halls, party cells and meeting places, saloons, and institutions of working class culture. With the rise of Social Democracy and other working class movements in Europe and the United States, an alternative press, radical cultural organizations, and the spaces of the strike, sit-in, and political insurrection emerged as sites of an oppositional public sphere.

Intellectuals in modern societies were thus conflicted beings with contradictory social functions. The classical critical intellectual -- represented by figures like the French Enlightenment ideologues, Thomas Paine, Mary Wollstonecraft, and later figures like Heine, Marx, Hugo, Dreyfus, Du Bois, Sartre, and Marcuse -- was to speak out against injustice and oppression and to fight for justice, equality, and the other values of the Enlightenment. Indeed, the Enlightenment itself represents one of the most successful discourses of the critical individual, a discourse and movement which assigns intellectuals key social functions. And yet conservative intellectuals attacked the Enlightenment and its prodigy the French Revolution and produced discourses that legitimated every conceivable form of oppression from class to race, gender, and ethnic domination.

Against the EN and Sartre's model of the committed intellectual who is engaged for freedom (engagé), Michel Foucault complained that Sartre represented an ideal of the universal intellectual who fought for universal values such as truth and freedom, and assumed the task of speaking for humanity (1977). Against such an exalted and in his view exaggerated conception, Foucault militated for a conception of the specific intellectual who intervened on the side of the oppressed in specific issues, not claiming to speak for the oppressed, but to intervene as an intellectual in specific issues and debates.

Foucault's conception of the specific intellectual has been accompanied within a new postmodern politics with a turn toward new social movements as the domain of contemporary politics (Laclau and Mouffe 1985), replacing the state and the national realm of party politics. For a postmodern politics, power is diffuse and local and not merely to be found in macroinstitutions like the workplace, the state, or patriarchy. Macropolitics that goes after big institutions like the state or capital is to be replaced by micropolitics, with specific intellectuals intervening in spheres like the university, the prison, the hospital, or for the rights of specific oppressed groups like sexual or ethnic minorities. Global and national politics and theories are rejected in favor of more local micro politics, and the discourse and function of the intellectuals is seen as more specific, provisional, and modest than in modern theory and politics, subordinate to local struggles rather than more ambitious projects of emancipation and social transformation.

In my view, such a binary distinction between macro and micro theory and politics is problematical, as are absolutist commitments to either modern or postmodern theory tout court (Best and Kellner 1991 and 1997). Using the example of the events of 1989 that saw the collapse of communism, for instance, it is clear that the popular offensives against oppressive communist power combined micro and macropolitics, moving from local and specific struggles rooted in union halls, universities, churches, and small groups to mass demonstrations forcing democratic reforms and even classical mass insurrection aiming at an overthrow of the existing order, as in Romania. In these struggles, intellectuals played a variety of roles and deployed a diversity of discourses, ranging from the local and specific to the national and general.

Thus, whereas I would argue that postmodern theory contains important criticism of some of the illusions and ideologies of the traditional modern intellectual, it goes too far in rejecting the classical role of the critical intellectual. Moreover, I shall suggest that some of the modern conception of the critical and oppositional intellectual remains useful. I would, in fact, reject the particular/universal intellectual dichotomy in favor of developing a normative concept of the critical public intellectual. The public intellectual -- on this conception -- intervenes in the public sphere, fights against lies, oppression, and injustice and fights for rights, freedom, and democracy à la Sartre's committed intellectual. But a democratic public intellectual on my conception does not speak for others, does not abrogate or monopolize the function of speaking the truth, but simply participates in discussion and debate, defending specific ideas, values, or norms or principle that may be particular or universal. But if universal, like human rights, they are contextual, provisional, normative and general and not valid for all time. Indeed, rights are products of social struggles and are thus social constructs and not innate or natural

entities -- as the classical natural rights theorists would have it. But rights can be generalized, extended, and can take universal forms -- as with, for instance, a UN charter of human rights that holds that certain rights are valid for all individuals -- at least in this world at this point in time.

Consequently, one does not need all of the baggage of the universal intellectual to maintain a conception of a public or democratic intellectual in the present era. Intellectuals may well seek to occupy a higher ground than particularistic interests, a common ground seeking public interests and goods. But intellectuals should not abrogate the right to speak for all and should be aware that they are speaking from a determinate position with its own biases and limitations. Moreover, intellectuals should learn to get out of their particular frame of reference for more general ones, as well as to be able to take the position of the other, to empathize with more marginal and oppressed groups, to learn from them, and to support their struggles. To perpetually criticize oneself, to develop the capacity for self-reflection and critique -- as well as self-expression -- is thus part of the duty of the democratic intellectual.

New Technologies, New Public Spheres, and New Intellectuals

In the following discussion, I will argue that although the public intellectual should assume new functions and activities today, the critical capacities and vision of the classical critical intellectual are still relevant, thus I suggest building on models of the past, rather than simply throwing them over, as in some types of postmodern theory. I want to suggest that rethinking the intellectual and the public sphere today requires rethinking the relationship between intellectuals and technology.

In a certain sense, there was no important connection between the classical intellectual and technology. To be sure, intellectuals -- especially scientific scholars like Leonardo de Vinci, Galileo, or Darwin -- deployed technologies and entire groups like the British Royal Society were concerned with technologies and were indeed often inventors themselves. Some intellectuals used printing presses and were themselves printers and many, though not all, of the major intellectuals of the 20th century probably used a typewriter, though I personally know of no major studies of the relationship between the typewriter and intellectuals. Yet a classical intellectual did not have to intrinsically deploy any specific technology and there was thus no intimate connection between intellectuals and technology.

I now want to argue that in the contemporary high-tech societies there is emerging a significant expansion and redefinition of the public sphere and that these developments, connected primarily with media and computer technologies, require a reformulation and expansion of the concept of critical or committed intellectual,

as well as a redefinition of the public intellectual. Earlier in the century, John Dewey envisaged developing a newspaper that would convey "thought news," bringing all the latest ideas in science, technology, and the intellectual world to a general public, which would also promote democracy (see the discussion of this project in Czitrom 1982: 104ff). In addition, Bertolt Brecht and Walter Benjamin (1969) saw the revolutionary potential of new technologies like film and radio and urged radical intellectuals to seize these new forces of production, to "refunction" them, and to turn them into instruments to democratize and revolutionize society. Sartre too worked on radio and television series and insisted that "committed writers must get into these relay station arts of the movies and radio" (1974: 177; for discussion of his Les temps modernes radio series, see 177-180).

Previously, radio, television, and the other electronic media of communication tended to be closed to critical and oppositional voices both in systems controlled by the state and in private corporations. Public access and low power television, and community and guerilla radio, however, open these technologies to intervention and use by critical intellectuals. For some years now, I have been urging progressives to make use of new communications broadcast media (Kellner 1979; 1985; 1990; 1992) and have in fact been involved in a public access television program in Austin, Texas since 1978 which has produced over 600 programs and won the George Stoney Award for public affairs television. My argument was that radio, television, and other electronic modes of communication were creating new public spheres of debate, discussion, and information and that intellectuals who wanted to engage the public, to be where the people were at, and who thus wanted to intervene in the public affairs of their society should make use of these new media technologies and institutions, and develop new communication politics and new media projects.

In fact, one can argue that the victory of Reagan and the Right in the United States in 1980 was related to the Right's effective mobilization of conservative intellectuals and their use of television, radio, fax and computer communication, direct mailings, telephones, and other sophisticated political uses of new technologies, as well as more traditional print media. Furthermore, one could argue that Clinton's victory over Bush in 1992, and the surprising success of the Perot campaign, were related to effective uses of communication technologies. And more recently in the U.S., the Republican and rightwing success in the 1994 elections can be related to their use of talk radio, computer bulletin boards, and other technologies. Indeed, Newt Grinrich, William Bennett, and other conservatives have made very effective use of public access television, radio, computer networks, book promotion tours with high media exposure, and other technologies to promote their ideas. Yet it is generally acknowledged that the Clinton administration deployed much more effective communications politics in the 1996 election than the Dole

campaign. Effective CU politics are thus now essential to political success in national and local conflicts and often which side has the most effective politics of CU wins the struggle in question.

Consequently, I would argue that effective use of technology is essential in contemporary politics and that intellectuals who wish to intervene in the new public spheres need to deploy new communications media to participate in democratic debate and to shape the future of contemporary societies and culture. My argument is that first broadcast media like radio and television, and now computers have produced new public spheres and spaces for information, debate, and participation that contain both the potential to invigorate democracy and to increase the dissemination of critical and progressive ideas -- as well as new possibilities for manipulation, social control, and the promotion of conservative positions. But participation in these new public spheres -- computer bulletin boards and discussion groups, talk radio and television, and the emerging sphere of what I call cyberspace democracy require critical intellectuals to gain new technical skills and to master new technologies.

I am thus suggesting that intellectuals in the present moment must master new technologies and that there is thus a more intimate relationship between intellectuals and technology than in previous social configurations. To be an intellectual today involves use of the most advanced forces of production to develop and circulate ideas, to do research and involve oneself in political debate and discussion, and to intervene in the new public spheres produced by broadcasting and computing technologies. New public intellectuals should attempt to develop strategies that will use these technologies to attack domination and to promote education, democracy, and political struggle -- or whatever goals are normatively posited as desirable to attain. There is thus an intrinsic connection in this argument between the fate of intellectuals and the forces of production which, as always, can be used for conservative or progressive ends.

Toward a Radical Democratic Techno-Politics

A revitalization of democracy in capitalist societies will therefore require a democratic media politics. Such a politics could involve a two-fold strategy of, first, attempting to democratize existing media to make them more responsive to the "public interest, convenience, and necessity." In the United States, the media watchdog group FAIR (Fairness and Accuracy in Media) has developed this alternative, criticizing mainstream media for failing to assume their democratic and journalistic responsibilities and calling for an expansion of voices and ideas within the media system. Another strategy involves the development of oppositional media, alternatives to the mainstream, developed outside of the established media

system. On my view, both strategies are necessary for the development of a democratic media politics and it is a mistake to pursue one at the neglect of the other.

Developing a radical democratic media politics thus involves continued relentless criticism of the existing media system, attempts to democratize and reform it, and the production of alternative progressive media. On my account, democratizing our media system will require expansion of the alternative press, a revitalization of public television, an increased role for public access television, the eventual development of a public satellite system, democratized computer networks, and oppositional cultural politics within every sphere of culture, ranging from music to visual to print culture.

Community and Low-Power Radio

Community radio has long provided an alternative set of voices to the highly commercialized mainstream radio. Citizen-band (CB) and short-wave radio allows individuals to directly communicate with each other. Many countries have also experimented with low-power community radio, which enables groups to actually bring individuals out of their homes to public places to engage in discussion or communal activity. Low-power radio enables individuals to directly communicate with their neighbors through call-in telephone connections, or through discussions in nearby studios, and thus provide democratic and participatory institutions (see Box 3).

Low-power radio, however, is subject to quick suppression by the state, as happened in Japan which had an extensive low-power radio culture in play that was shut-down almost overnight when the state outlawed low-power broadcasting. In the U.S., there have been some low-power radio experiments, but the government too has cracked down on these local attempts to democratize radio. A democratic media politics should thus struggle for low-power radio and to increase the possibilities of direct communication through radio technology.

Ironically, despite the higher costs of television technology, there are probably more immediate possibilities for democratic alternative television than in radio. As mentioned, while low-power radio technologies are relatively inexpensive, they are easily suppressed by a state which opposes democratic and free-wheeling communication. Community radio has been curtailed by saturation of FM and AM frequencies and in most places there is simply not room for legal community radio stations. During the early 1990s in Austin, Texas, for instance, a vicious battle took place between the University of Texas and a local community-based co-op radio group for the remaining FM frequency band. Hence, it has been difficult to develop

new radio outlets for public communication with the previous limited spectrum allotment, although fiber-optic community cable system and the Internet also make possible a dramatic expansion of community and alternative road which could make possible Brecht's vision of a radio system with every individual a sender.

Public Access Television

Public access television has been for some decades now an established venue for alternative democratic communication. The rapid expansion of public access television in the 1970s in the U.S. provided new possibilities for progressive individuals and groups to produce video programming that cuts against the conservative programming which dominates mainstream television in the United States. Progressive access programming is now being cablecast regularly in such places as New York, Los Angeles, Boston, Chicago, Atlanta, Madison, Urbana, New Orleans, Austin, and perhaps as many as 2,000 other towns or regions of the country. Public access television, in most cases, provides free equipment and airtime to individuals and groups who want to make their own programming. Usually, one must take a course to actually use studio and editing equipment and a few systems lease the equipment and airtime, but, for the most part, where there are public access channels, the cable systems make them available for public use and they are usually managed by an independent body, answerable to the community, and often financed by the cable system.

When cable television began to be widely introduced in the early 1970s, the Federal Communications Commission mandated in 1972 that "beginning in 1972, new cable systems {and after 1977, all cable systems} in the 100 largest television markets be required to provide channels for government, for educational purposes, and most importantly, for public access." This mandate suggested that cable systems should make available three public access channels to be used for state and local government, education, and community public access use. "Public access" was construed to mean that the cable company should make available equipment and air time so that literally anybody could make noncommercial use of the access channel, and say and do anything that they wished on a first-come, first-served basis, subject only to obscenity and libel laws and prohibitions against advertising and pitches for money. Creating an access system required, in many cases, setting up a local organization to manage the access channels, though in other systems the cable company itself managed the access center.

In the beginning, however, few, if any, cable systems made as many as three channels available, but some systems began offering one or two access channels in the early to mid 1970s. The availability of access channels depended, for the most part, on the political clout of local governments and committed, and often unpaid,

local groups to convince the cable companies, almost all privately owned, to make available an access channel. Here in Austin, for example, a small group of video activists formed Austin Community Television in 1973 and began broadcasting with their own equipment through the cable system that year. Eventually, they received foundation and CentertainmentA government grants to support their activities, buy equipment, and pay regular employees salaries. A new cable contract signed in the early 1980s called for the cable company to provide $500,000 a year for access and after a difficult political struggle, which I shall mention later, were able to get at least $300,000-$400,000 a year to support Austin Community Television activities.

A 1979 Supreme Court decision, however, struck down the 1972 FCC ruling on the grounds that the FCC did not have the authority to mandate access, an authority which supposedly belongs to the U.S. Congress. Nonetheless, cable was expanding so rapidly and becoming such a high-growth competitive industry that city governments considering cable systems were besieged by companies making lucrative offers (20 to 80 channel cable systems) and were able to negotiate access channels and financial support for a public access system. Consequently, public access grew significantly during the early 1980s.

Where there are operative public access systems, individuals have promising, though not sufficiently explored, possibilities to produce and broadcast their own television programs. In Austin, Texas, for example, there have been weekly anti-nuclear programs, black and chicano series, gay programs, countercultural and anarchist programs, an atheist program, feminist and women's programs, labor programming, and a weekly progressive news magazine, Alternative Views, with which I am involved, that has produced over 470 hour-long programs from 1978 to the present on a wide variety of topics. We combine news reports from alternative sources with discussion, documentaries, and video-footage from alternative sources. Paper Tiger Television in New York combines critique of corporate media by media critics with imaginative sets, visuals, editing, and so on. A labor-oriented program, The Mill Hunk News, in Pittsburgh used to combine news reports of labor issues with documentary interviews with workers, music-videos, and other creative visuals, while Labor Beat in Chicago also uses documentary footage, music, drama, and collages of images, as well as interview and talking head formats, to present alternative information (see Box 4).

There have been some experiments with national progressive satellite networks, although they have suffered from inadequate funding and the failure of often conservative-owned cable systems to carry progressive programming. While public access television is still in a relatively early stage of development in the U.S. and Europe, it contains the promise of providing a different type of alternative television.

Despite obstacles to its use, public access provides the one institution in the commercial and state broadcasting systems that is at least potentially open to progressive intervention. It is self-defeating simply to dismiss broadcast media as tools of manipulation and to think that print media are the only tools of communication and political education open to progressives. Surveys have shown that people take more seriously individuals, groups, and politics that appear on TV; thus the use of television could help progressive movements and struggles gain legitimacy and force in the shifting and contradictory field of U.S. politics. The Right has been making effective use of new technologies and media of communication, and for progressives to remain aloof is a luxury that they can no longer afford.

Of course, many will claim that democratic politics involves face-to-face conversation, discussion, and producing consensus. But for intelligent debate and consensus to be reached, individuals must be informed and radio, television, and computers are important sources of information in the present age. Thus I am not proposing that media politics supplement all political activity and organizing, but am suggesting that a media politics should be developed to help activist groups and individuals obtain and disseminate information. In Austin, Texas, for instance, a group, Council for Public Media, has been working to inform activist groups how they can get information through the new computer technologies and how they can use the press, broadcast media, and other methods of communication to get their messages out. Activist groups are coming to see that media politics is a key element of political organization and struggle and thus more work on developing institutions and strategies for media politics is necessary.

Indeed, if progressive groups and movements are to produce a genuine alternative to the Right, they must increase their mass base and circulate their struggles to more segments of the population. After all, most people get their news and information from television, and the broadcast media arguably play a decisive role in defining political realities, shaping public opinion, and determining what is or what is not to be taken seriously. If progressives want to play a role in local and national political life, they must come to terms with the realities of electronic communication and computer technologies in order to develop strategies to make use of new technologies and possibilities for intervention.

The Democratization of Computers and Information

Other possibilities for expanding a system of democratic techno-politics reside in new computer and information technologies. It appears that there will be a merger of entertainment and information centers in the homes of the future with all possible print media information accessible by computer and all visual media entertainment and information resources available for home

computer/entertainment center access. But the threat--and likelihood if alternative concepts are not developed and disseminated--is that this information and entertainment material will be thoroughly commodified, available only to those who can afford to pay. Consequently, it is necessary to begin devising public alternatives to these private/corporate information and entertainment systems of the future.

Given the growing importance of computers and information in the new techno-capitalist society, producing new information networks and systems must therefore be an essential ingredient of a progressive media and information politics. The computerization of the world is well underway and possibilities are growing for new information networks and computer communication systems. To avoid corporate and government monopolization and control of information, new public information networks and centers are also necessary so that citizens of the future can have access to the information needed to intelligently participate in a democratic society. For computers, like broadcasting, can be used for or against democracy.

Indeed, computers are a potentially democratic technology. While broadcast communication tends to be one-way and unidirectional, computer communication is potentially bi-, or even omni-, directional. Individuals can use computers to do word-processing to communicate with other individuals, or can directly communicate with others via modems which use the telephone to link individuals with each other. Modems can tap into community bulletin boards, web sites, or computer conference programs, that make possible a new type of public communication and progressives should intervene in these information modes as well as participating in public debate and discussion. For instance, many computer bulletin boards and web sites have a political debate conference where individuals can type in their opinions and other individuals can read them and if they wish respond. This constitutes a new form of public dialogue and interaction.

Computer data bases and web sites provide essential sources of information and new technologies that tremendously facilitates information-searching and research. Mainstream data bases include Lexis/Nexis and Dialogue which contain a tremendous array of newspapers, magazines, journals, transcripts of TV programs, news conferences, congressional hearings, and newsletters, reproduced in full. Alternative data bases include Peacenet which has over 600 conferences on topics of ecology, war and peace, feminism, and hundreds of other topics. Here progressives put in alternative information and some of the conferences have lively debates. Between the mainstream and alternative computer data bases, individuals and groups can access a tremendous amount of information in a relatively short time.

I was able to research my book on the media and the Gulf war, for instance, because I was able to access information on various topics from a variety of sources

simply by punching in code words which enabled me to discern the conflicting media versions of the Gulf war and to put in question the version being promoted by the Bush administration and Pentagon. Eventually, the lies and disinformation promoted by the U.S. government in the war were thoroughly exposed by a variety of sources, accessible to computer data base searches. Corporations, government institutions, the major political parties, and other groups are taking advantage of these computer data bases and progressive must learn to access and use them to produce the information necessary to prevail in the public debates of the future.

But the politics of information in the future must struggle to see that alternative information is accessible in mainstream computer data bases, as well as alternative ones. Many data bases and information services omit leftist, feminist, environmentalist, and other alternative information sources from their listings, thus in effect shutting out radical alternatives in information sources, much as the broadcasting networks exclude dissident voices from broadcast communication. Progressive groups and alternative publications should struggle to make sure that their information sources and services are listed in data base bibliographies and source material.

Yet the proliferation of the World Wide Web enables independent and alternative groups and individuals to creat their own web sites, to make their information available to people through the globe, often free of charge. In the next section, I will give some examples of how computer techno-politics have deployed web sites, bulletin-boards, mailing lists, and email campaigns to promote a variety of political struggles. First, however, I want to conclude this section by noting that a synergy is emerging between the new sources of information, new media and technologies, and political organization and struggle. Print and broadcast media organs can obtain information from computers and disseminate it to the public. Political groups can obtain information from these sources and disseminate it back through print, broadcast, and computer technologies. Information critical of, say, transnational corporate policies can be disseminated through a multiplicity of sites, so political groups need to be aware of the potential for the transmission of information through a variety of media in the contemporary era.

Moreover, the Internet may be a vehicle for new forms of alternative radio, television, film, art, and every form of culture as well as information and print material. New multimedia technologies are already visible on web sites and Internet radio and television is now in its infancy. This would truly make possible Brecht's dream of a communications system where everyone was a sender and receiver and would greatly proliferate the range and diversity of voices and texts and would also no doubt give a new dimension of the concept of information/cultural overload.

Indeed, we must obviously gain a whole set of new literacies to use and deploy the new technologies (see Kellner, forthcoming). But in conclusion, I want to limit my focus on new technologies and techno-politics of the present day.

Techno-Politics and Political Struggle

Since new technologies are in any case dramatically transforming every sphere of life, the key challenge is how to theorize this great transformation and how to devise strategies to make productive use of the new technologies. Obviously, radical critique of dehumanizing, exploitative, and oppressive uses of new technologies in the workplace, schooling, public sphere, and everyday life are more necessary than ever, but so are strategies that use new technologies to rebuild our cities, schools, economy, and society. I want to focus, therefore, in the remainder of this section on how new technologies can be used for increasing democratization and empowering individuals.

Given the extent to which capital and its logic of commodification have colonized ever more areas of everyday life in recent years, it is somewhat astonishing that cyberspace is by and large decommodified for large numbers of people -- at least in the overdeveloped countries like the United States. In the U.S., government and educational institutions, and some businesses, provide free Internet access and in some cases free computers, or at least workplace access. With flat-rate monthly phone bills (which I know do not exist in much of the world), one can thus have access to a cornucopia of information and entertainment on the Internet for free, one of the few decommodified spaces in the ultracommodified world of technocapitalism.

Obviously, much of the world does not even have telephone service, much less computers, and there are vast inequalities in terms of who has access to computers and who participates in the technological revolution and cyberdemocracy today. Critics of new technologies and cyberspace repeat incessantly that it is by and large young, white, middle or upper class males who are the dominant players in the cyberspaces of the present, and while this is true, statistics and surveys indicate that many more women, people of color, seniors, and other minority categories are becoming increasingly active. Moreover, it appears that computers are becoming part of the standard household consumer package and will perhaps be as common as television sets by the beginning of the next century, and certainly more important for work, social life, and education than the TV set. Moreover, there are plans afoot to wire the entire world with satellites that would make the Internet and communication revolution accessible to people who do not now even have telephones, televisions, or even electricity.

However widespread and common -- or not -- computers and new technologies become, it is clear that they are of essential importance for labor, politics, education, and social life, and that people who want to participate in the public and cultural life of the future will need to have computer access and literacy. Moreover, although there is the threat and real danger that the computerization of society will increase the current inequalities and inequities in the configurations of class, race, and gender power, there is the possibility that a democratized and computerized public sphere might provide opportunities to overcome these inequities. I will accordingly address below some of the ways that oppressed and disempowered groups are using the new technologies to advance their interests and progressive political agendas. But first I want to dispose of another frequent criticism of the Internet and computer activism.

Critics of the Internet and cyberdemocracy frequently point to the military origins of the technology and its central role in the processes of dominant corporate and state powers. Yet it is amazing that the Internet for large numbers is decommodified and is becoming more and more decentralized, becoming open to more and more voices and groups. Thus, cyberdemocracy and the Internet should be seen as a site of struggle, as a contested terrain, and progressives should look to its possibilities for resistance and circulation of struggle. Dominant corporate and state powers, as well as conservative and rightist groups, have been making serious use of new technologies to advance their agendas and if progressives want to become players in the political battles of the future they must devise ways to use new technologies to advance a progressive agenda and the interests of the oppressed and forces of resistance and struggle.

There are by now copious examples of how the Internet and cyberdemocracy have been used in progressive political struggles. A large number of insurgent intellectuals are already making use of these new technologies and public spheres in their political projects. The peasants and guerilla armies struggling in Chiapas, Mexico from the beginning used computer data bases, guerrilla radio, and other forms of media to circulate their struggles and ideas. Every manifesto, text, and bulletin produced by the Zapatista Army of National Liberation who occupied land in the southern Mexican state of Chiapas in 1994 was immediately circulated through the world via computer networks. In January 1995, the Mexican government moved against the movement and computer networks were used to inform and mobilize individuals and groups throughout the world to support the Zapatistas struggles against repressive Mexican government action. There were many demonstrations in support of the rebels throughout the world, prominent journalists, human rights observers, and delegations travelled to Chiapas in solidarity and to report on the uprising, and the Mexican and U.S. governments were bombarded with messages

arguing for negotiations rather than repression; the Mexican government accordingly backed off their repression of the insurgents and as of this writing in August 1997, they have continued to negotiate with them.

Earlier, audiotapes were used to promote the revolution in Iran and to promote alternative information by political movements throughout the world (see Downing 1984). The Tianenaman Square democracy movement in China and various groups struggling against the remanents of Stalinism in the former communist bloc and Soviet Union used computer bulletin boards and networks, as well as a variety of forms of communications, to circulate their struggles. Opponents involved in anti-nafta struggles made extensive use of the new communication technology (see Brenner 1994 and Fredericks 1994). Such multinational networking and circulation of information failed to stop nafta, but created alliances useful for the struggles of the future. As Witheford (forthcoming) notes: "The anti-nafta coalitions, while mobilizing a depth of opposition entirely unexpected by capital, failed in their immediate objectives. But the transcontinental dialogues which emerged checked --though by no means eliminated--the chauvinist element in North American opposition to free trade. The movement created a powerful pedagogical crucible for cross-sectoral and cross-border organizing. And it opened pathways for future connections, including electronic ones, which were later effectively mobilized by the Zapatista uprising and in continuing initiatives against maquilladora exploitation."

Thus, using new technologies to link information and practice, to circulate struggles, is neither extraneous to political battles nor merely utopian. Even if material gains are not won, often the information circulated or alliances formed can be of use. For example, two British activists were sued by the fastfood chain McDonald's for distributing leaflets denouncing the corporation's low wages, advertising practices, involvement in deforestization, harvesting of animals, and promotion of junk food and an unhealthy diet. The activists counterattacked, organized a McLibel campaign, assembled a website with a tremendous amount of information criticizing the corporation, and assembled experts to testify and confirm their criticisms. The five-year civil trial, ending ambiguously in July 1997, created unprecedented bad publicity for McDonald's and was circulated throughout the world via Internet websites, mailing lists, and discussion groups. The McLibel group claims that their website was accessed over twelve million times and the Guardian reported that the site "claimed to be the most comprehensive source of information on a multinational corporation ever assembled" and was indeed one of the more successful anticorporate campaigns (February 22, 1996; visit http://www.envirolink.org/mcspotlight/home.html).

Many labor organizations are also beginning to make use of the new technologies. Mike Cooley (1987) has written of how computer systems can reskill rather than deskill workers, while Shosana Zuboff (1988) has discussed the ways in which high-tech can be used to "informate" workplaces rather than automate them, expanding workers knowledge and control over operations rather than reducing and eliminating it. The Clean Clothes Campaign, a movement started by Dutch women in 1990 in support of Filipino garment workers has supported strikes throughout the world, exposing exploitative working conditions (see their website at http://www. cleanclothes.org/1/index.html). In 1997, activists involved in Korean workers strikes and Merseyside dock strike in England used websites to gain international solidarity (for the latter see http://www.gn.apc.org/lbournet/docks/).

Most labor organizations, such as the North South Dignity of Labor group, note that computer networks are useful for coordinating and distributing information, but cannot replace print media that is more accessible to more of its members, face-to-face meetings, and traditional forms of political struggle. Thus, the trick is to articulate one's communications politics with actual political movements and struggles so that cyberstruggle is an arm of political battle rather than its replacement or substitute. The most efficacious Internet struggles have indeed intersected with real struggles ranging from campaigns to free political prisoners, to boycotts of corporate projects, to actual political struggles, as noted above.

Hence, to capital's globalization from above, cyberactivists have been attempting to carry out globalization from below, developing networks of solidarity and circulating struggle throughout the globe. To the capitalist international of transnational corporate globalization, a Fifth International of computer-mediated activism is emerging, to use Waterman's phrase (1992), that is qualitatively different from the party-based socialist and communist Internationals. Such networking links labor, feminist, ecological, peace, and other progressive groups providing the basis for a new politics of alliance and solidarity to overcome the limitations of postmodern identity politics (on the latter, see Best and Kellner 1991, 1997, and forthcoming).

Moreover, a series of struggles around gender and race are also mediated by new communications technologies. After the 1991 Clarence Thomas Hearings in the United States on his fitness to be Supreme Court Justice, Thomas's assault on claims of sexual harassment by Anita Hill and others, and the failure of the almost all male US Senate to disqualify the obviously unqualified Thomas, prompted women to use computer and other technologies to attack male privilege in the political system in the United States and to rally women to support women candidates. The result in

the 1992 election was the election of more women candidates than in any previous election and a general rejection of conservative rule.

Many feminists have now established websites, mailing lists, and other forms of cybercommunication to circulate their struggles. Likewise, African-American insurgent intellectuals have made use of broadcast and computer technologies to advance their struggles. John Fiske (1994) has described some African-American radio projects in the "techostruggles" of the present age and the central role of the media in recent struggles around race and gender. African-American "knowledge warriors" are using radio, computer networks, and other media to circulate their ideas and counter-knowledge on a variety of issues, contesting the mainstream and offering alternative views and politics. Likewise, activists in communities of color -- like Oakland, Harlem, and Los Angeles -- are setting up community computer and media centers to teach the skills necessary to survive the onslaught of the mediazation of culture and computerization of society to people in their communities.

Obviously, rightwing and reactionary groups can and have used the Internet to promote their political agendas. In a short time, one can easily access an exotic witch's brew of ultraright websites maintained by the Ku Klux Klan, myriad neo-Nazi groups including Aryan Nations and various Patriot militia groups. Internet discussion lists also promote these views and the ultraright is extremely active on many computer forums, as well as their radio programs and stations, public access television programs, fax campaigns, video and even rock music production. These groups are hardly harmless, having promoted terrorism of various sorts ranging from church burnings to the bombings of public buildings. Adopting quasi-Leninist discourse and tactics for ultraright causes, these groups have been successful in recruiting working class members devastated by the developments of global capitalism which have resulted in widespread unemployment for traditional forms of industrial, agricultural, and unskilled labor.

The Internet is thus a contested terrain, used by Left, Right, and Center to promote their own agendas and interests. The political battles of the future may well be fought in the streets, factories, parliaments, and other sites of past struggle, but all political struggle is already mediated by media, computer, and information technologies and will increasingly be so in the future. Those interested in the politics and culture of the future should therefore be clear on the important role of the new public spheres and intervene accordingly.

पंकज पराशर

बुद्धिजीवी, लोक वृत्त और टेक्नो पॉलिटिक्स

बौद्धिक जगत में इन दिनों बुद्धिजीवियों का वर्गीकरण भी विवाद का विषय बनता जा रहा है। जिगमेंट बोमन बुद्धिजीवियों को समाज की एक ऐसी इकाई के रूप में देखते हैं जो सामाजिक संस्थाओं की सेवा करने के लिए वैश्विक मूल्यों का विधेयन करते हैं। इस वर्ग के बुद्धिजीवियों के बारे में ऐसा माना जाता है कि ये बुद्धिजीवी अपनी योग्यता के आधार पर आम जनमानस के लिए मानवाकृतियों, लोक में घटित घटनाओं आदि की बेहतर व्याख्या प्रस्तुत करते हैं। अमेरिकी बौद्धिक जगत में इन दिनों बुद्धिजीवियों की भूमिका को लेकर जो गरमा-गरम बहस छिड़ी हुई है उनमें से एक धड़े का मानना है कि फिलवक्त जो सामाजिक और वैश्विक हालात हैं उसमें बुद्धिजीवियों की स्थिति में आधुनिक बुद्धिजीवियों से लेकर उत्तर आधुनिक बुद्धिजीवियों तक में बदलाव आया है। दिलचस्प यह है कि पश्चिम के बुद्धिजीवियों में जैसे ही यह बदलाव आया उसका त्वरित असर हिंदी के उन उत्तर-आधुनिक बुद्धिजीवियों पर भी पड़ा, जो कुछ साल पहले तक उत्तर-आधुनिकता के भारतीय प्रवक्ता होने का दावा करते नहीं अघाते थे। जहाँ एक ओर आधुनिक बुद्धिजीवी वैश्विक मूल्यों के कार्यकारी इकाई के तौर पर नई आधुनिक समाज-व्यवस्था का विधेयन करते हैं वहीं दूसरी ओर इस प्रकार सामाजिक जीवन में बुद्धिजीवियों की भूमिका के राजनीतिक विकेन्द्रीकरण के सिद्धांत का भी प्रतिपादन करते हैं।

नोम चोम्स्की के बाद की पीढ़ी में वामपंथी रुझान के कवियों/विचारकों और बुद्धिजीवियों की संख्या में निरंतर बढ़ोत्तरी जारी है। बुश प्रशासन अपनी तमाम नीतियों को लेकर पनप रहे असंतोष और मुखर होते प्रतिरोधी स्वर को लेकर भी हैरान-परेशान है। गौरतलब है कि 2003 में इराक हमले की पीठिका बनते समय भी वहां के बुद्धिजीवियों ने बुश प्रशासन की आलोचना की थी और आज आम जनता वहाँ से अमेरिकी सैनिकों की अविलंब वापसी की मांग कर रही है। मगर राष्ट्रपति जार्ज डब्ल्यू. बुश के सिपहसालारों ने इन विरोधों की न तब परवाह की और न अब ऐसा लगता है कि उन पर कोई खास असर पड़ा है। अमेरिका स्थित कोलंबिया यूनिवर्सिटी में दर्शनशास्त्र के प्रोफेसर डगलस कैलनर ने कुछ वर्ष पूर्व, 2005 के आखिर में छपी अपनी किताब 'मीडिया स्पेक्टैकल्स एंड द क्राइसिस ऑफ डेमोक्रेसी' में इन मुद्दे पर जोरदार बहस की है कि इन दिनों मीडिया में जिन मुद्दों को जनहित के नाम पर उठाया जा रहा है वह असल में जनहित के वास्तविक मुद्दों से लोगों का ध्यान हटाने की एक शातिर चाल है। 9/11 के बाद मीडिया ने जिस तरह से अपना चेहरा और चाल दोनों को बदला है – कैलनर खास तौर पर इससे चिंतित होते हैं और बुद्धिजीवियों के बीच खास-

खास बिन्दुओं पर चिंतन का आह्वान करते हैं। इसी तरह 'द वार फॉर द व्हाइट हाउस' किताब में वे अमेरिकी विदेश, रक्षा और आर्थिक नीतियों की गंभीरता से नये-नये तथ्यों की रोशनी में न सिर्फ आलोचना करते हैं बल्कि खासी मज़म्मत भी करते हैं।

अभी हाल ही में छपी वाशिंगटन डी.सी. के बाशिंदे मिखाइल मैकडोनाल्ड की 'द अमेरिकन इंटरेस्ट' नामक छपी किताब में खास तौर पर अमरीकी हितों और वैश्विक परिदृश्य की पड़ताल की गई है। उन्होंने एक और बेहद दिलचस्प किताब 'द स्ट्रेंजर इन क्राउफोर्ड' में जार्ज बुश और कालजयी फ्रेंच उपन्यासकार अल्बेयर कामू के बीच तुलना करते हुए एक किताब ही लिख मारी है। बहरहाल, असली मुद्दा यह है कि मीडिया की बदली प्राथमिकता और चाल की बेहतर समीक्षा प्रस्तुत करते हुए डगलस कैलनर ने 'टेक्नो पॉलिटिक्स' जैसी शब्दावली के सहारे बुद्धिजीवियों की भूमिका और नई-नई आने वाली चुनौतियों को रेखांकित किया है। बुद्धिजीवियों को दो वर्गों में वर्गीकृत करते हुए कैलनर कार्यकारी बुद्धिजीवी (फंक्शनल इंटेलेक्चुअल) के बारे में कहते हैं, ये स्थापित सामाजिक मूल्यों का उत्पादन और विधेयन करते हैं। जबकि इसके ठीक विपरीत विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी (क्रिटिकल-अपोजीशनल इंटेलेक्चुअल) स्थापित सामाजिक व्यवस्था का विरोध करते हैं। कभी-कभी विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी समाज में मौजूद मूल्यों के खिलाफ ही अपनी आवाज बुलंद करते हैं और ऐसा मानकर चलते हैं कि इन मूल्यों का समाज में दबदबा बढ़ रहा है। मसलन कानून, न्याय, सत्य और अधिकार आदि। ऐसे बुद्धिजीवी कई बार और भी गंभीर मुद्दों का विरोध करते हैं - जैसे लोकतंत्र, समाजवाद, अश्वेत लोग और स्त्रियों की समानता आदि।

कार्यकारी बुद्धिजीवी पहले रूढ़ और काफी हद तक आदर्शवादी थे, जबकि आज उन वर्गों और तकनीकविदों के हितों के संरक्षक बने हुए हैं जो परिणामों तक पहुँचने के लिए समर्थ साधनों का इस्तेमाल करते हैं। ये बुद्धिजीवी अपनी क्षमताओं को विभिन्न क्षेत्रों, जैसे दवा, भौतिक विज्ञान और अतीत में मौजूद तकनीकी ज्ञान को बढ़ाने के लिए करते हैं। बिना नतीजे की ओर उँगली उठाये और किसी चीज की परवाह किये बगैर वे जिन मूल्यों की स्थापना और वापसी के लिए प्रयत्नशील रहते हैं - उसकी उपयोगिता और अनुपयोगिता पर आज विमर्श करना बहुत आवश्यक है।

कार्यकारी बुद्धिजीवी समाज को बेहतर बनाने (अपने तरीके से) के लिए तकनीकी जानकारियों में दक्षता हासिल करते हैं, वहीं विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी आलोचक सामाजिक बेहतरी के लिए संघर्षरत हैं। देश-विदेश में ऐसे बुद्धिजीवियों की एक लंबी फेहरिस्त है जिन्होंने आंदोलनों में न सिर्फ शिरकत की, बल्कि ता-उम्र के लिए उससे जुड़ ही गए। तेलुगू में वरवर राव, अंग्रेजी में अरुंधति राय, बांग्ला में महाश्वेता देवी आदि लेखकों-बुद्धिजीवियों को भारतीय परिप्रेक्ष्य में देखा जा सकता है। विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी परंपरागत तौर पर अपने ज्ञान और लेखन का प्रयोग अन्याय, शक्ति के दुरुपयोग, सत्य के लिए संघर्ष और अन्य वैश्विक मूल्यों के खिलाफ आवाज उठाने के लिए करते हैं। ज्याँ पॉल सार्त्र के शब्दों में कहें तो, ''विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी का कार्यक्षेत्र आम जनता तक सीमित है।'' सार्त्र के इस कथन के आधार पर एक विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी का काम समाज की विभिन्न कुरीतियों का विश्लेषण करना तथा उनको और अधिक मुखरता प्रदान करना है। यह बुद्धिजीवी के शाब्दिक हथियार हैं जिनके जरिये उन्हें समाज में कहीं भी हो रहे अन्याय का विरोध करना है। हेबरमास (1989) के कथन की रोशनी में अगर देखें तो ''आधुनिक समय में विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी का कार्यक्षेत्र आम जनता से जुड़े मुद्दे, राजनीतिक वाद-विवाद और विभिन्न किताबों, पत्र-पत्रिकाओं में छपी चीजों पर लिखना और विमर्श करना है।'' हालांकि सभी विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी वैचारिक रूप से प्रगतिशील नहीं हैं, बावजूद इसके समाज के आधुनिक होने से बुद्धिजीवियों की भौतिक और मानसिक दशाओं में तब्दीलियाँ आई हैं। इन दिनों बुद्धिजीवी वे लोग हैं जो नये विचारों और नये

संस्कारों को पैदा करने में माहिर होते हैं। इनमें से भी कुछ बुद्धिजीवी वर्तमान समाज का समर्थन करते हैं तो कुछ उसका विरोध करते हैं। शायद इन वजहों से भी बुद्धिजीवी, कार्यकारी और विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी के रूप में बँट गए। कार्यकारी बुद्धिजीवी जहाँ एक तरफ समाज की सेवा तकनीकी जानकारियों से करते हैं वहीं नये आदर्श पैदा करके वर्ग, रंग और लिंग को वैधता प्रदान करते हैं। कहना न होगा कि अपने देश में भी सांप्रदायिक शक्तियों के सत्तासीन होते ही ऐसे-ऐसे तुर्रम खाँ, 'बुद्धिजीवी' का बिल्ला लगाये हुए कभी 'वाजपेयी क्लब' बना रहे थे, तो कभी उनकी कविताओं को नये-नये 'रागों' में गाकर सत्ता की आराधना में तन्मयता दिखा रहे थे – अभूतपूर्व समाजवादियों के समर्थन पर टिकी भाजपा राज के समय।

विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी अन्यायी और शोषकों के खिलाफ आवाज बुलंद करते हैं। जबकि विरोधी खेमे के परंपरागत बुद्धिजीवी उत्तर आधुनिक सिद्धांतों द्वारा पैदा की गई चुनौतियों के साथ-साथ नई तकनीकों द्वारा तलाशी गई लोकतांत्रिक बहसों की संभावनाओं पर चर्चा करना मुफीद समझते हैं। यह सारी बातें विरोधी खेमे के बुद्धिजीवी और उनकी भूमिका को ठीक से पुनर्परिभाषित करने की माँग करता है।

लोकक्षेत्र (पब्लिक स्फीयर) और बुद्धिजीवी

अगर मूल परिभाषा पर नजर दौड़ाएं तो लोकतंत्र मूलतः सत्ता के विकेन्द्रीकरण के साथ-साथ सरकारी मामलों में जनता की भागीदारी का नाम है। पुनर्जागरण और 18 वीं शताब्दी की राजनीतिक क्रांति के काल में एक ऐसा लोकक्षेत्र उभरकर सामने आया जहाँ आम आदमी अपने से जुड़े मुद्दों पर बहसें कर सकता था। दिलचस्प यह है कि उस काल में सरकार की आलोचना खास तौर पर आम जनता तक पहुँचाई जाती थी। खुद को अभिव्यक्त करने का साधन बना अखबार और पत्र-पत्रिकाएं। उस वक्त तत्कालीन प्रेस की आजादी आम जन को काफी कुछ सही रूप से चीजों को जानने-समझने का रास्ता फराहम कराती थी। वैचारिक आदान-प्रदान के लिए लोग कॉफी हाउस, पान की दुकान, नाई की दुकान आदि जगहों पर बैठा करते थे और वहीं विभिन्न मुद्दों पर चर्चाएं छिड़ जाती थीं। दुखद यह है कि बूर्ज्वा समाज के टूटने के बाद तमाम लोगों ने अपनी-अपनी पार्टियाँ बना लीं, संस्थाएं बना लीं और विचारधाराएं विकसित कर लीं। बकौल डगलस कैलनर, "आम जनता को रिझाने के लिए विभिन्न पार्टी और संस्था के लोग लिखने लगे और खुद को खुद के ही द्वारा बुद्धिजीवी का दर्जा दे दिया। देखते-देखते शोषित वर्गों ने भी अपने बुद्धिजीवी पैदा कर लिए। हालांकि ये बुद्धिजीवी विद्रोही विचारधारा के थे और शोषकों के मुकाबले शोषितों के बुद्धिजीवियों में खास बात यह थी, वे समाज के सारे तबके का प्रतिनिधित्व करते थे।" ध्यान रहे कि मेरी वोलेस्टोनक्राफ्ट जैसी महिलाओं ने महिला अधिकारों के लिए आवाज बुलंद की थी। शोषित वर्ग के विद्रोही विचारधारा वाले इन बुद्धिजीवियों ने दमन और उनके कारणों के खिलाफ तो आवाज बुलंद की ही साथ ही इसके हल के लिए इनके समाधानों को सिद्धांत से उठाकर वास्तविकता के धरातल पर प्रयोग करने की बात कही। इसलिए 19 वीं शताब्दी में कर्मचारी वर्ग के लोगों ने शोषकों के खिलाफ अपना एक अलग ही लोकक्षेत्र विकसित किया। यूनियन हॉलों, दफ्तरों, सार्वजनिक स्थानों में इनकी सभाएं, चर्चाएं होने लगीं। इसी दौर में बकौल जुरगेन हेबरमास, "अमेरिका और यूरोप में पनप रहे लोकतंत्र और श्रमिक आंदोलनों ने एक वैकल्पिक प्रेस को जन्म दिया। इसके साथ ही हड़ताल और बैठकों जैसी चीज ने शोषक-विरोधी लोकक्षेत्र को एक नया मंच प्रदान किया।"

आधुनिक समाज के बुद्धिजीवियों में विरोधाभासी रूप से सामाजिक कार्यों को लेकर हमेशा एक मतभेद बना रहा। पारंपरिक रूप से विरोधी खेमे के बुद्धिजीवियों जैसे टॉमस पेन, मेरी वोलेस्टोनक्राफ्ट और बाद में मार्क्स, ह्यूगो, सार्त्र और मार्क्वेज जैसे लोगों ने पुनर्जागरण के दरम्यान अन्याय और शोषण के खिलाफ अपनी आवाज बुलंद की। इसके बावजूद संकीर्ण विचारों के बुद्धिजीवियों ने पुनर्जागरण और

फ्रांसीसी क्रांति की कामयाबियों पर हमला करते हुए कुछ इस तरह का इजहार-ए-खयाल किया जिसके तहत वर्ग, लिंग और रंग के नाम पर दमन और उत्पीड़न को जायज ठहराया गया।

इन बुद्धिजीवियों के विरोध में मिशेल फूको ने शिकायत की थी, ''सार्त्र ने एक आदर्शवादी नमूना प्रस्तुत किया है, जो बुद्धिजीवियों को वैश्विक मूल्यों, मसलन, सत्य, अहिंसा, आजादी और मानवता आदि के लिए लड़ने की सलाह देता है।'' फूको ने इसके विरोध में विशेष बुद्धिजीवी का प्रस्ताव किया जो बिलकुल तटस्थ होकर शोषितों-उत्पीड़ितों के सवालों से जुड़े खास मुद्दों के लिए अपनी आवाज बुलंद करे। फूको का यह विचार उत्तर-आधुनिक राजनीति में प्रासंगिक हो गया और राजनीति को पार्टी की राजनीति से हटाकर सामाजिक आंदोलनों की तरफ मोड़ दिया गया। उत्तर-आधुनिक राजनीति के लिए शक्ति का विकेन्द्रीकरण जरूरी है।

डगलस कैलनर कहते हैं, ''मैं यह मानता हूँ कि आलोचक बुद्धिजीवी या कहें विरोधी खेमे के बुद्धिजीवियों के कुछ विचार उपयोगी हैं। आम बुद्धिजीवी वैश्विक मूल्यों के हनन के खिलाफ आवाज उठाते हैं, जबकि आम लोकतांत्रिक बुद्धिजीवी दूसरों के लिए आवाज उठाने के बदले व्यक्तिगत या वैश्विक मुद्दों से जुड़े खास मुद्दों पर ही अपनी राय जाहिर करते हैं।'' नतीजा यह होता है कि वर्तमान परिवेश में लोकतांत्रिक बुद्धिजीवी कहलाने के लिए वैश्विक बुद्धिजीवी के पूरे गुण होने की आवश्यकता नहीं है। कहना न होगा कि बुद्धिजीवियों को व्यक्तिगत इच्छाओं/अनिच्छाओं से ऊपर उठकर सोचना चाहिए। बिना किसी पक्षपात के अपनी बात कहनी चाहिए - तमाम पूर्वग्रहों को छोड़कर। इसके साथ-साथ अपनी सीमाएं जानते हुए खुद को दूसरे की जगह रखकर सोचना चाहिए।

नई तकनीक, लोकक्षेत्र और नये बुद्धिजीवी

कुछ मामलों में बुद्धिजीवियों और तकनीक में कोई खास संबंध नहीं होता। आज के उच्च तकनीक से संपन्न समाज में कंप्यूटर और त्वरित मीडिया युग में प्रतिबद्ध आम बुद्धिजीवियों को परिभाषित करने की जरूरत है। बीसवीं सदी की शुरुआत में जॉन डिवे ने 'थॉट न्यूज' नामक एक ऐसे अख़बार की परिकल्पना की थी जिसमें विज्ञान की नवीनतम खोजों और विचारों को जगह दी जाए। इसके अलावा बर्टोल्ट ब्रेख़्त और वाल्टर बेंजामिन ने सिनेमा और रेडियो के क्रांतिकारी परिणामों को देखा था और दूसरे बुद्धिजीवियों से यह अपील की, कि वे इन साधनों का इस्तेमाल समाज को और अधिक लोकतांत्रिक बनाने और उसे बदलने में करें। ज्याँ पॉल सार्त्र ने भी रेडियो धारावाहिकों का अध्ययन किया और इस बात पर बल दिया कि प्रतिबद्ध लेखकों को भी रेडियो और सिनेमा का इस्तेमाल करना चाहिए। इससे भागना ठीक नहीं है।

पहले रेडियो, टेलीविजन और दूसरी इलैक्ट्रानिक मीडिया पर तमाम तरह की बंदिशें आयद थीं। रेडियो और टेलीविजन का विवाद, बहसें, जानकारियां आदि एक नये लोक वृत्त का निर्माण करते दिखाई दे रहे हैं। डगलस कैलनर जोर देकर कहते हैं कि, ''बुद्धिजीवियों को चाहिए कि वे इन माध्यमों का उपयोग करके जन मामलों में सीधे जनता की भागीदारियों को सुनिश्चित करें और एक नयी संचार राजनीति और मीडिया-परियोजनाओं का निर्माण करें।''

यह तथ्य अब धीरे-धीरे असलियत को काफी हद तक स्पष्ट करता जा रहा है कि आज की राजनीति में यदि कोई बुद्धिजीवी लोकवृत्त (पब्लिक स्फीयर) में अपनी पैठ बनाना चाहता है, समाज को नई दिशा देना चाहता है - तो नई तकनीकों का उन्हें अधिक से अधिक इस्तेमाल करना चाहिए। पहले रेडियो और टेलीविजन ने एक लोकक्षेत्र का या कहें लोकवृत्त का निर्माण किया था लेकिन अब कंप्यूटर और इंटरनेट ने अपने अलग लोकवृत्त बनाये हैं। जानकारियां, बहसें, लोकतांत्रिक सहभागिता और विचारों को पहुँचाने के

लिए नई संभावनाओं को भी पैदा किया है। ...और यह कहना शायद गैर-जरूरी है कि इस्तेमाल में लाने से पूर्व इन तकनीकों का बारीकी से अध्ययन जरूरी है।

आज के समय में बुद्धिजीवी होने का मतलब है नई तकनीकों का उपयोग करके विचारों के क्षेत्र में नई और ऊर्जस्वी विचारों की खोज, उसका संपूर्ण वितरण और इससे तैयार हुए लोकवृत्त में अपनी पूरी भागीदारी। डगलस कैलनर इस मुद्दे पर अपनी राय साफ-साफ जाहिर करते हैं, कुछ इस तरह, ''आज के नये बुद्धिजीवियों को चाहिए कि वह अपनी नीतियां इस तरह से बनाएं कि शिक्षा, लोकतांत्रिक विकास के साथ ही अपनी नीतियों को बेहतर ढंग से प्रसारित करने के लिए नई तकनीक का बेहतर इस्तेमाल करें। भविष्य में जो वक्त आएगा उसमें बुद्धिजीवियों और नई तकनीक के बीच नाभिनालबद्ध रिश्ता बनाना अनिवार्य हो जाएगा।'' इसके बगैर नई तकनीक से भागने वाले लोग अपनी मेधा का सही इस्तेमाल कर ही नहीं पाएँगे और तब वे कैसा लोकवृत्त बनाएँगे और किस तरह के बुद्धिजीवी रह जाएंगे, यह मुद्दा बहसतलब है।

नव पूँजीवादी समाज में लोकतंत्र की मजबूती के लिए यह और भी आवश्यक है कि लोकतांत्रिक मीडिया राजनीति (डेमोक्रेटिक मीडिया पॉलिटिक्स) नई रणनीति के तहत की जाए। मीडिया की लोकतांत्रिक राजनीति में दो तरह की नीतियां होती हैं - पहली कार्यरत मीडिया को लोकतांत्रिक बनाना और दूसरी आम जनता की सुविधाओं, इच्छाओं और जरूरतों के प्रति मीडिया को जिम्मेवार बनाना।

मुख्य धारा की मीडिया के विकल्प के तौर पर एक विपक्षी मीडिया को तैयार करना भी आने वाली 'टैक्नो पॉलिटिक्स' का मुकाबला करने के लिए आवश्यक है। लोकतांत्रिक मीडिया राजनीति के लिए मुख्य धारा की पूँजीवादी मीडिया समर्थित नीतियों की तीखी आलोचना, उसमें सुधार और वैकल्पिक मीडिया का विकास, इसकी जरूरी शर्तें हैं। मीडिया को लोकतांत्रिक बनाने का प्रयास तभी संभव है जब एक वैकल्पिक प्रेस का निर्माण हो। आम जनता की पहुँच में टेलीविजन हो और एक सकारात्मक विपक्षी राजनीति के साथ-साथ ऐसी वैचारिक दृढ़ता से सम्पन्न नीतियां हों जो मुख्यधारा की मीडिया को प्रभावित करें। उसकी नीतियों की परत-दर-परत पड़ताल करके उपयुक्त भाषा-शैली और अंदाज में बेनकाब करने का बेहतर एजेंडा हो।

पिछले कुछ दशकों में टेलीविजन संचार माध्यम के एक बेहतर विकल्प के रूप में देखा जाने लगा है। 1970 में अमेरिका में हुए टेलीविजन के विकास में प्रगतिशील बुद्धिजीवियों के लिए नई संभावनाएं पैदा की थीं। उसने इस तरह के कार्यक्रमों को बढ़ावा दिया जो तत्कालीन संकीर्ण समाज की कठोर आलोचनाएं करता था - उन दिनों मुख्यधारा की मीडिया में इसकी भरमार थी। 1970 में जब टेलीविजनों की संख्या में इजाफा होने लगा तब वहाँ 'फेडरल कम्युनिकेशन कमीशन' का एक आदेश आया जिसके अंतर्गत 1972 के बाद के नए 'केबल सिस्टम' को कम-अज़-कम एक चैनल सरकार को शिक्षा और आम आदमी को नई जानकारियां मुहैया कराने के लिए देने होंगे। शुरुआती दौर में कुछ कंपनियों ने एक चैनल मुहैया कराई तो कुछेक ने दो या तीन।

कई लोग ऐसा मानते हैं कि लोकतांत्रिक राजनीति में आम सहमति बनाने के लिए आमने-सामने बैठकर बातचीत करना जरूरी है लेकिन एक चतुराई पूर्ण सहमति के लिए जनता का जागरूक और जानकार दोनों होना बेहद आवश्यक है। कहना न होगा कि वर्तमान संदर्भ में यह रेडियो और टेलीविजन के द्वारा ही मुमकिन है। यह जरूरी नहीं है कि मीडिया वर्तमान राजनीति की पूरक बने लेकिन मीडिया राजनीति को बढ़ावा अवश्य दिया जाना चाहिए ताकि इसके माध्यम से जागरूक और जानकार लोग सूचनाओं को

अधिक-से-अधिक लोगों तक प्रसारित कर सकें। अमेरिका के टेक्सास राज्य में 'काउंसिल फॉर पब्लिक मीडिया' अपने कार्यकर्ताओं और आमजनों को यह बताता है कि नई तकनीक और कम्प्यूटर वगैरह का इस्तेमाल अपने विचारों को ज्यादा-से-ज्यादा लोगों तक पहुंचाने के लिए कैसे करें ? मीडिया राजनीति में ज़्यादा लोगों की भागीदारी, राजनैतिक संरचना की इसकी आवश्यकताओं को दर्शाती है। इसलिए आज नव पूँजीवाद और भूमंडलीकृत शोषण के हथियारों को मात देने के लिए मीडिया राजनीति को और अधिक विकसित करने की जरूरत है - साथ ही इसके लिए और अधिक मेहनत करने की जरूरत भी है।

अगर कोई विकासशील समूह या आंदोलन से जुड़े आंदोलनकर्मी वर्तमान राजनीतिक माहौल में 'अधिकारों' का कोई विकल्प तलाश करना चाहते हैं तो हर हाल में उन्हें अपनी बात अधिक-से-अधिक लोगों तक पहुँचानी होगी और खुद से ज़्यादा-से-ज़्यादा लोगों को जोड़ना होगा। आखिर ज्यादातर लोग समाचार और अन्य अनेक सूचनाएं टेलीविजन से ही प्राप्त करते हैं। प्रसार माध्यम ही आम जनता के विचारों को बनाने में एक अहम भूमिका निभाता है और यह तय करता है कि किस चीज को गंभीरता से लें और किसको गंभीरता से नहीं लें। अगर वैकल्पिक विकास के यूटोपिया से लैस लोग राष्ट्रीय राजनीति में अपनी पैठ बनाना चाहते हैं तो उन्हें नई तकनीकों को ध्यान में रखकर ही अपनी नीतियों का निर्माण करना पड़ेगा।

लोकतांत्रिक समाज के निर्माण और विकास में 'टैक्नो पॉलिटिक्स' को बढ़ावा देने के लिए कंप्यूटर और सूचना प्रौद्योगिकी नई-नई संभावनाएं पैदा करता जा रहा है। ऐसा लगता है कि आने वाले समय में घर-घर में मनोरंजन और जानकारियों का भंडार होगा - मगर वे भारतीय नागरिक हर चीज की तरह इससे भी अंततः वंचित रह जाएंगे जो आज भी दो वक़्त की रोटी के लिए संघर्षरत हैं और कल भी संघर्ष से शायद नहीं उबर पाएंगे। यह सारा ताम-झाम अंततः इन मध्यवर्गीय नागरिकों को फायदा पहुँचाएगा जिन्हें मूलभूत आवश्यकताओं के लिए कुछ करने की जरूरत नहीं है। दूसरी चिंता इसके साथ यह जुड़ी हुई है कि अगर वैकल्पिक विचारों वाले मीडिया का विकास नहीं हुआ तो इसका उपयोग वही कर पाएंगे जो आर्थिक रूप से बेहद मजबूत स्थितियों में होंगे। नतीजा यह होगा कि गरीब मुल्कों के लोग किसी भी तरह इसका लाभ नहीं उठा पाएंगे। नाइजीरिया, कांगो गणराज्य और दक्षिण अफ्रीकी मूल के लोगों की इस तक पहुंच हो ही नहीं सकेगी। भारत के 'हिंदी पट्टी' के लोग तो आज भी छोटी-से-छोटी जानकारियां नहीं पा सकते हैं। फलस्वरूप, इन निजी मनोरंजन माध्यमों का विकल्प ढूँढ़ना जरूरी होता जा रहा है।

आज के इस टैक्नो पूँजीवादी समाज में कंप्यूटर और प्रौद्योगिकी की बढ़ती महत्ता विकासशील मीडिया की जरूरत के रूप में उभरा है। पूरी दुनिया कंप्यूटरीकृत होने जा रही है और आने वाले वक्त में जिस देश के नागरिक की इस दुनिया तक पहुँच और दखल नहीं होगी वे हर तरीके से दुनिया में रहकर भी किसी और दुनिया के वासी में तब्दील होते चले जाएंगे। गरीब मुल्कों की सरकारें जिस तरीके से बहुराष्ट्रीय पूँजी के आकाओं और पूंजीवादी मीडिया के सेठों को अपने यहाँ बुलाकर मनचाहे तरीके से काम करने के लिए सारी सुविधाएं उपलब्ध करवा रही हैं उसके कारण भी जनता अपनी मूलभूत जरूरत की चिंताओं में ही गर्क है। उन्हें यह सोचने और जानने का मौका ही उपलब्ध नहीं करवाया जा रहा है कि हमारा आनेवाला वक्त कैसा होगा और हमारी सरकारें किस तरह की दुनिया बनाने वालों के साथ हैं, सहयोगी हैं ? इसलिए निजी कंपनियों और सरकारों के एकाधिकार से बचने के लिए यह जरूरी हो जाता है कि नये-नये जानकारी केन्द्रों की स्थापना की जाए ताकि लोकतांत्रिक समाज में अपनी सहभागिता को सुनिश्चित किया जा सके।

कंप्यूटर अपनी क्षमताओं के कारण अंततः एक लोकतांत्रिक तकनीक है, जहां प्रसारण के माध्यम मात्र 'वन वे ट्रैफिक' हैं वहीं कंप्यूटर और इंटरनेट द्विपक्षीय माध्यम है। कंप्यूटर, इंटरनेट, चैटिंग आदि का उपयोग आम जनता एक दूसरे से बातचीत करने के लिए कर सकती है। मोडेम और टेलीफोन लाइनों की

सहायता से तमाम लोग – जो इससे जुड़े हैं, जुड़ सकते हैं – वे लोग तमाम मुद्दों पर विमर्श कर सकते हैं। इस तरह यह एक नये संसार और प्रतिक्रियाओं को जन्म देता है। वर्तमान समय में जन सरोकारों से जुड़े लोगों के लिए यह और भी जरूरी हो जाता है कि वे ऐसे कार्यक्रमों से जुड़कर, इस दुनिया में प्रवेश करके गरीब मुल्कों की व्याख्या प्रस्तुत करें, जिससे उन दमित और शोषित तबकों तक भी इसका लाभ पहुंच सके – जो आज तक तो वंचित हैं ही और सरकार की जैसी नीतियाँ हैं, राजनीतिज्ञों की जो कार्य शैली और प्रतिबद्धताएं हैं उससे आगे भी दुनिया में हो रही हलचलों से वे वंचित रहेंगे। 'टेक्नो पॉलिटिक्स' में शामिल विरोधी खेमे के बुद्धिजीवियों पर ही अंततः यह जिम्मेदारी आयद होती है कि वे एक वास्तविक लोकवृत्त के निर्माण के लिए जन-जन तक सूचनाएं अपने-अपने तरीके से पहुँचाएं।

सहायक ग्रंथ

1. फ्रेडरिक जेमसन : ए क्रिटिकल रीडर, सं. डगलस कैलनर एंड सीन होमर, 2004
2. मीडिया स्पेक्टेकल्स एंड द क्राइसिस ऑफ डेमोक्रेसी : डगलस कैलनर, 2005
3. मीडिया कल्चर : कल्चरल स्टडीज, आइडेंटिटी एंड पॉलिटिक्स बिटवीन द मॉडर्न एंड द पोस्ट मॉडर्न : डगलस कैलनर (1995)
4. द रोल ऑफ पब्लिक इंटेलेक्चुअल : एलन लाइटमैन।
5. द स्ट्रक्चरल ट्रांसफॉरमेशन ऑफ द पब्लिक स्फीयर : एन इनइक्विटी इंटू ए कैटेगरी ऑफ बूर्ज्वाजी सोसाइटी, जुरगेन हेबरमास, 1991, अनुवाद : थॉमस बर्जर, एम.आई.टी. प्रेस।
6. मासेज, क्लासेज, एंड द पब्लिक स्फीयर : माइक हिल, वारेन मोन्टाग, वर्सो, 2001
7. पावर एंड पॉलिटिक्स इन ग्लोबलाइजेशन : द इंडिस्पेंसबल स्टेट : होवार्ड एच. लैन्टर, 2004
8. रूल ऑफ एक्सपर्ट्स : इजिप्ट, टैक्नो पॉलिटिक्स, मॉडर्निटी : टिमोथी मिथेल, यूनिवर्सिटी ऑफ कैलिफोर्निया प्रेस, 2002

पंकज पराशर प्रायः, महत्वपूर्ण किताबों को लेकर 'पहल' में लिख रहे हैं। नोम चोम्स्की के बाद पूंजीवादी दुनिया में वामपंथी रूझान बढ़ने के दृश्य पर वे विस्तृत काम कर रहे हैं। नोम चोम्स्की की ताज़ा किताब 'फेल्ड स्टेट्स' पर अगले अंक में संपादकीय टिप्पणी पाठक पढ़ सकेंगे।

सांझ होइत गाममे

भारतक नक्शापर
जकर कोनो टा जिक्र
कतहु देखार नहि होइत अछि
से एकटा कोनो गाम
आ ओहि गामक एकटा सांझमे हम
ठाढ़ छी चुपचाप
बहुत दिनपर घुरल
कोनो बटोही जकाँ

जे तकैत अछि अपन घर
घरक आगूमे रोपल सिंगरहार
आ सिंगरहारकेँ नहि देखि

घुरि अबैए बेर-बेर
हिया हारिकें
भ' जाइए ठाढ़
चुपचाप

चुपचाप ठाढ़ ओ बटोही
तकैत रहैए
ठकनबैत रहैए
सोचैत रहैए
किनसाइत ...
किनसाइत ...
किनसाइत ...

चिन्हबाक प्रक्रियामे
बेर-बेर असफल होइत ओ
बेर-बेर तकैए किछु परिचित निशान
बेर-बेर तकैए किछु पहिचान
अपन स्मृतिक दरिद्रतापर कानि
बैसि जाइत अछि थसथसाक'
चुपचाप कोनो ठाम

ओ तकैत अछि
अपन हृदयमे बसल गाम
गाममे अपन घर
घरक आगूमे रोपल सिंगरहार
ओ तकैत अछि बेर-बेर

मोन पड़ैत छैक
बेर-बेर पड़ैत छैक मोन
'ने ओ नगरी, ने ओ ठाम ...
फकड़ा सुनबैत ओ बुढ़िया

बुढ़ियाक तमाकुल माँगब
मोन पड़ैत छैक
एक-एक क' सबटा

मोन नहि पड़ैत छैक घर ?

घर नहि मोन पड़ैत अछि
वा घरे नहि मोन पाड़ैत अछि
घर ओ नहि चिन्हि पबैए
वा घरे ओकरा नहि चिन्हैए
घरसँ ओ गेल छल
कि घरे ओत'सँ गेल छल
ई एकटा भयंकर समस्या अछि उपस्थित

एहि मुन्हारि साँझमे
जे निरन्तर गाढ़ भेल जा रहल-ए
तेज आँचपर खौलैत दूध जकाँ
ओ ठाढ़ अछि
निरन्तर अस्पष्ट होइत जा रहल
साँझक गाछ तर
ओ ठाढ़ अछि
ठकमकाएल
साँझ क' घुरल सुग्गा जकाँ
घर केँ तकैत

साँझक गाछमे
गाछक झाँखुड़ सबहक दोगमे
निरन्तर अस्पष्ट होइत गाम

आ गाममे ठाढ़ ओ
निरन्तर अस्पष्ट भेल जा रहल-ए
निरन्तर
बाढ़िमे आस्ते-आस्ते डुबैत
आ अंततः चक्कडुम होइत
घर जकाँ
ओ अस्पष्ट भेल जा रहल-ए
साँझ खन गाममे
गाममे साँझे खन
ओ विलीन भेल जा रहल-ए
आस्ते-आस्ते...
आस्ते-आस्ते...
आस्ते आस्ते...

नये इलाके में

इन नये बसते इलाकों में
जहाँ रोज बन रहे हैं नये नये मकान
मैं अक्सर रास्ता भूल जाता हूँ

धोखा दे जाते हैं पुराने निशान
खोजता हूँ ताकता पीपल का पेड़
खोजता हूँ ढहा हुआ घर
और ज़मीन का खाली टुकड़ा जहाँ से बायें
मुड़ना था मुझे
फिर दो मकान बाद बिना रंग वाले लोहे के फाटक का
घर था इकमंजिला

और मैं हर बार एक घर पीछे
चल देता हूँ
या दो घर आगे ठकमकाता

यहाँ रोज कुछ बन रहा है
रोज कुछ घट रहा है
यहाँ स्मृति का भरोसा नहीं
एक ही दिन में पुरानी पड़ जाती है दुनिया
जैसे वसन्त का गया पतझड़ को लौटा हूँ

जैसे बैशाख का गया भादों को लौटा हूँ

अब यही है उपाय कि हर दरवाजा खटखटाओ
और पूछो—
क्या यही है वो घर ?

समय बहुत कम है तुम्हारे पास
आ चला पानी ढहा आ रहा अकास
शायद पुकार ले कोई पहचाना ऊपर से देख कर

ચોન પંકળ પનાશન અહી આનટકિછક અનુવાદ અપના નામે છપવા છછક, ચોપ્પાસઁ પ્નદીપ વહિનીક વેટાસઁ અનુવાદ કનવેછક આ અપના નામે અનુવાદક ની મૂછ છપ્પક નૂપમે પહછ ૮૬ મે છપવા છછક।

૨ળિછછેયનુાછસ, નહે મૌ શુવછયિ ષપહેનેસ, ાળદ થેયહળો-શ્રોછિતિયિસ ચોાગાછાસ પ્પેછછેનન (હળનપ઼ૌગાસેસુિયછ઼િદુડાયુછનપ઼્કેછછેનન્) થહે યાનેગોનય઼ ોડ નહે નિનેછછેયનુાછ, છકિ વેનયનહનિગો છસે નહેસે દાય઼સ, સિ હગિહછય઼ ચોળનેસનેદ ાળદ઼ પ ડોન ગનાવસ઼ ઝય઼ગમુળન જુમાળ ચોળનનાસનસ નિનેછછેયનુાછસ ાસ છગાસિછાનોનસ નૈહિ નૈસિહેદ નો છગાસિછાને ળવિનનસાછ વ઼ાછુસ, સુાછછય઼ નિ નહે સેનવ઼યિ ોડ સનાને નિસનનુિનાિનસ, નાિહ નિનેછછેયનુાછસ ાસ નિનેનપનેનેનસ, નૈહિ મેનેછય઼ નિનેનપનેન નેશનસ, પુવછયિ વેળનસ, ાળદ ોનહેન ાનનડિયનસ, દેપછેયનિગા નહેનિ સપેયાછિડિદ કળીછદગો નો શપછાનિ ોન નિનેનપનેન નહનિગાસ ડોન પુવછયિસ (૧૯૮૭; ૧૯૯૨) હે નહુસ યછામિસ નહાન નહેને સિ ા સહડિન ડોમ મોદેનળ નિનેછછેયનુાછસ ાસ છગાસિછાનોનસ ોડ ળવિનનસાછ વ઼ાછુસ નૈહિ છગાનિમિાનેદ નહે નૌ મોદેનળ સોયાિછ ોનદેન નો પોસનમોદેનળ નિનેછછેયનુાછસ ાસ નિનેનપનેનેનસ ોડ સોયાિછ મોળનિગાસ, ાળદ નહુસ નહિનાડિસ ા દેપોછનિયાિછડિાનાિન ોડ નહે નોછ ોડ નિનેછછેયનુાછસ નિ સોયાિછ છડ઼િ ૨, હૌવ઼ેન, ાળન નો માકે ાળોનહેન દસિનનિયનાિન વેનૌન ડુળયનાિનાછ નિનેછછેયનુાછસ નૈહિ સેનવ઼ે નો નેપનોદુયે ાળદ છગાનિમિાને નહે વ઼ાછુસ ોડ શસિનનિગા સોયેનિસિ ચોળનનાસનેદ નો યનાનિયાિછ-ોપપોસાનિાનાછ નિનેછછેયનુાછસ નૈહિ ોપપોસે નહે શસિનનિગા ોનદેન઼ ષોમેનમિસ ોપપોસાનિાનાછ નિનેછછેયનુાછસ વ઼ોયિ નહેનિ યનાનિયિસિમસ નિ નહે નામે ોડે શસિનનિગા વ઼ાછુસ નૈયિહ નહેય઼ યછામિ ામે વેનિગા વ઼ાિછાનેદ (નિ નનુનહ, નગિહનસ, નુછ વય઼ છો, ળુસનાયિ, નય઼) ાળદ સોમેનમિસ નિ નહે નામે ોડ વ઼ાછુસ ોન દિાસ નૈયિહ ામે સાદિ નો વે હગિહેન પોનેળનાિછનિસિ ોડ નહે શસિનનિગા ોનદેન (નિ પાનનયિપિાનોનય઼ દેમોયનાયય઼, સોયાિછિસિમ, ગેળુનિ ટુાછનિય઼ ડોન નૈમેન ાળદ વછાયકસ, ચોછગાયિાછ નેસનોનાનાિન, નય઼) ઢુળયનાિનાછ નિનેછછેયનુાછસ નૈમે ાનછેનિ નહે યછાસસયિાછ દિોછગુસ, નૈહિનાસ નોદાય઼ નહેય઼ નેળદ નો વે ડુળયનાિનાનેસિ ોડ

પાનતિસિ ોન ભિતેનેસત ગનુોપસ, ોન મેને તેયહનયિઇનિસ ૈહિ દેવ઼સિ મોને ેડડયિૈનિત મોનસ તો ોવતાનિ યેનતાનિ ાનદસ, ોન ૈહિ ાપપઓય઼ તહેિ સકઇઓસ તો નિયમોસે તેયહનયિાઓ કનૌાઇદગે નિ વ઼ાનુોસિ સપેયાઇિઓડિદ દોમાનિસ (મેદયિનિ, પહયસયિસ, હસિતોનય઼, ેતય઼) ૈતિહુોત ટેસતાોનિનિગ તહે ાનદસ, ગોાઓસ, ોન વ઼ાઉસ તહાત તહેય઼ ાને સેનવ઼નિગ, ોન તહે સોયાઇ઼ તઇિતિય઼ ોન દસિુતાઇિતિય઼ ોડ તહેિ ાયતવિ઼િતિેસ઼ ઢનયતાોનિાઓ ભિતેઓઓયતુાઓસ ાને તહુસ સેનવ઼ાનતસ ોડ શસિતનિગ સોયૌતિસિ ૈહિ ાને સપેયાઇિસિતસ નિ ઓગાતિમાિતાોનિ ાનદ તેયહનયિાઓ કનૌાઇદગે, ૈહિઓ ોપપોસતિાોનિાઓ ભિતેઓઓયતુાઓસ ાને યનાતિયિસ ૈહિ સતનુગગાએ તો યનોતે । વેતતેન સોયૌતિય઼ છનાતિયિાઓ ભિતેઓઓયતુાઓસ ૈને તનાદતિાોનિાઓઓય઼ તહોસે ૈહિ તઇિોડિદ તહેિ સકઇઓસ ોડ સપોકનિગ ાનદ ૈનાતિનિગ તો દેનુોનયે ભિડુસતાયિસ ાનદ ાવુસેસ ોડ પૌોન, ાનદ તો ડગિહત ડોન તનુતહ, ડુસતયિ, પનોગનેસસ, ાનદ ોતહેનુ નવિ઼નસાઓ વ઼ાઉસ઼ ઙન તહે ૈોનદસ ોડ હોન-શ્ચાઓ ષાનતને (૧૯૭૪: ૨૮૫), "તહે દુતય઼ ોડ તહે ભિતેઓઓયતુાઓ સિ તો દેનુોનયે ભિડુસતાયિ ૈહિનેવ઼ન તિ ોયયુનસ઼" ઢોન ષાનતને, તહે દોમાનિ ોડ તહે યનાતિયિાઓ ભિતેઓઓયતુાઓ સિ તો ૈનાતિ ાનદ સપોક ૈાતિહનિ તહે પુવઓયિ સપહેને, દેનુોનયનિગ ોપપનેસસાોનિ ાનદ ડગિહતનિગ ડોન હુમાન ડનેદોમ ાનદે માનયપિાતાોનિ઼ શ્ચોન તહસિ મોદેઓ, । યનાતિયિાઓ ભિતેઓઓયતુાઓ'સ તાસક સિ તો વોન ૈાતિનેસસ, તો ાનાઓય઼ડે, તો શપોસે, ાનદ તો યનાતિયિડિ ૈાદિ નાનગે ોડ સોયાઇ ેવ઼ઇસ઼ થહે સપહેને ાનદ ાનેના ોડ તહે યનાતિયિાઇેપપોસતિાોનિાઓ ભિતેઓઓયતુાઓ સિ તહે ૈોનદ, ાનદ હસિ ોન હેન ડુનયતાોનિ સિ તો દેસયનાવિ ાનદ દેનુોનયે ભિડુસતાયિ ૈહિનેવ઼ન તિ માય઼ ોયયુન઼ થહે મોદેનન યનાતિયિાઓ ભિતેઓઓયતુાઓ'સ ડઇદિ ોડ ાયતાોનિ ાસ ૈહાત હાવેનમાસ (૧૯૮૯) યાઓઓદ તહે પુવઓયિ સપહેને ોડ દેમોયનાતયિ દેવાતે, પોઇતિયિાઓ દાઇેગુ, ાનદ તહે ૈનાતિનિગ ાનદ દસિયુસસાોનિ ોડ ાૈસપાપેનસ, ડુોનનાઓસ, પામપહઇેતસ, ાનદ વોોકસ઼ શ્ચોડ યુોનસે, ાોત ાઓઓ ભિતેઓઓયતુાઓસ ૈને યનાતિયિાઓ ોન વય઼ ાનય઼ મોનસ પનોગનેસસવિ઼ે શ્ચોતિહ તહે નાસિ ોડ મોદેનન સોયૌતિસિ, તહેને ાસ । દવિ઼સિાોનિ વેતૌન પહયસયિાઓ ાનદ મેનતાઓ ઓાવોન, ાનદ

નિનેθθેચનુાθસ વેચામે નહોસે ોહે સપેચાθિછિદ નિ મેનનાθ θાવોન, પનોદુચનિગા ાનદ દસિનાવિનિગા દિાસ ાનદ યુθનુો, ોનિહ સોમે ોપપોસનિગા ાનદ સોમે θગાનિમિાનિગા નહે સનાવθસિેહેદ ડોનમસ ોડ સોયેનિય઼ થહુસ, નિનેθθેચનુાθસ ોને સપθનિ નિનો નહોસે યનાનિયિાθ ાનદ ોપપોસનિોનાθ નિદવિ઼દુ઼ાθસ ોહે ોપપોસેદ નિળુસનયિ ાનદ ોપપનેસસીનિ, ાસ યોનનનાસનેદ નો ડુનયનોિનાθ નિનેθθેચનુાθસ ોહે પનોદુચેદ નેચહનાયિાθ કનોીθદગે નહાન સેનવ઼ેદ નહે ેશસિનિગા સોયેનિય઼ ાનદ નહોસે પનોદુચેનસ ોડ દિોθગાય઼ ોહે θગાનિમિાનેદ નહે ડોનમસ ોડ યθાસસ, નાયે, ાનદ ગેનદેન દોમનિાનીનિ ાનદ નિટુાθનિય઼ નિ મોદેનન સોયેનિસિ઼ રનં નહે ડોθθોીનિગા નેડθેચનાનિસ, રોાનન નો દસિયુસસ સોમે યહાθθેનગેસ ડોનમ પોસનમોદેનન નહોનય઼ નો નહે યθાસસયિાθ યોનયેપનોનિસ ોડ નહે યનાનિયિાθ-ોપપોસનોિનાθ નિનેθθેચનુાθ ાનદ સોમે ોડ નહે ોાય઼સ નહાન નો નેચહનોθગેસિ ાનદ નો પુવθયિ સપહેનેસ ોડડેન નો પોસસવિθિનિસિ ડોન દેમોયનાનયિ દસિયુસસીનિ ાનદ નિનેનવ઼ેનનીનિ, ોહયિહ યાθθ ડોન ા નેદેડનિનિોનિ ોડ નહે યનાનિયિાθ નિનેθθેચનુાθ઼ છોનસેટ્રેનનθય઼, ર ોθθ દસિયુસસ સોમે યહાનગેસ નિ નહે યોનયેપન ોડ નહે પુવθયિ સપહેને ાનદ હોી નો નેચહનોθગેસિ ાનદ નો સપહેનેસ ોડ પુવθયિ દેવાને ાનદ યોનડθયિન સુગગેસન સોમે નો પોસસવિθિનિસિ ડોન નેદેડનિનિગા નિનેθθેચનુાθસ નિ નહે પનેસેનને ના થહે શુવθયિ ષપહેને ાનદ નહે રનનેθθેચનુાθ યેમોયનાયય઼ નિવ઼ોθવ઼ેસ ા સેપાનાનીનિ ોડ પોીનસ ાનદ પોપુθાન પાનનયિપિાનીનિ નિ ગોવ઼ેનનમેનનાθ ાડડાનિસ઼ યુનાનિગા નહે ના ોડ નહે એનθગિાહનેનમેનન ાનદ ૧૮નહ યેનનુનય઼ દેમોયનાનયિ નેવ઼ોθુનીનિસ, પુવθયિ સપહેનેસ મેનાગેદ ોહેને નિદવિ઼દુ઼ાθસ યુθદ દસિયુસસ ાનદ દેવાને સિસુસ ોડ યોમમોન યોનયેનન (સે હાવેનમાસ ૧૯૮૯) થહે પુવθયિ ોાસ ાθસો ા સનિ ોહેને યનાનિયિસિમ ોડ નહે સનાને ાનદે શસિનિગા સોયેનિય઼ યુθદ યનિયુθાને થહે નિસનનુનીનિસ ાનદ સપાયેસ ોડ નહે ૧૮નહ યેનનુનય઼ દેમોયનાનયિ પુવθયિ સપહેને નિયθુદેદ નોસપાપેનસ, ળુનનાθસ, ાનદ ા પનેસસ નિદેપેનદેનન ડોનમ સનાને ોનેનસહિપ ાનદ યોનનનોθ, યોડડે હુોસેસ ોહેને નિદવિ઼દુ઼ાθસ નોદ નોસપાપેનસ ાનદે નગાગેદ નિ પોθનિયિાθ દસિયુસસીનિ,

ϴતિનાનય સાϴેનસ હૈિે દિાસ ાનદ યનાતિયિસિમ ૈિે પનોદુચેદ, ાનદ પુવϴયિ ાસસેમવϴેસિ ેહિયિહ ૈિે તહે સાતિસ ેાફ પુવϴયિ ેનાતેનાય ાનદ દેવાતે જ઼ાુનાગોસિ સોચેતિેસિ સપϴતિ, ેાફ ચુાનસે, ાચનોસસ ચϴાસસ ϴનિસ ાનદ દફિફેરેનત ચϴાસસ ફાચતોનિસ પનોદુચેદ દફિફેરેનત પોϴતિયિાϴ પાનાતેસિ, ેનાગાનફિાતોનિસ, ાનદ દિϴેાગેસિ ૈતિહ ેાચહ પાનાતય ાતતનાચતોનિગ સપેચાϴિસિતસ િન ૈાનદસ ાનદ ૈનાતિનિગ ક઼નોન ાસ િનતેϴϴેચતુાϴસ઼ શ્ાેપપરેસસેદ ગનાેુપસ ાϴસો દેવ઼ેϴાેપેદ તહેિ ૈાેન િનસુનાગેનત િનતેϴϴેચતુાϴસ, નાનગાનિગ ફોમ રેપરેસેનતાતિવ઼ેસ ેાફ ૈનાક઼િનગ ચϴાસસ ેનાગાનફિાતોનિસ, તો ૈમેન ϴકિે માનાય શ્ાેϴϴસતોનેચનાાફત ફગિહતાિનિગ ફોન ૈમેન'સ નાગિહતસ, તો ϴાેદેનાસ ેાફ ેાપપરેસસેદ ગનાેુપસ ેાફ ચોϴાેને, તહનાચિતિય઼, સેશ્ુાϴ પનેફેરેનચે, ાનદ સો ેન઼ ક઼નસુનાગેનત િનતેϴϴેચતુાϴસ ાતતાચકેદ ેપપરેસસાેિન ાનદ પનોમોતેદ ાચતાેિન તહાત ેુϴદ ાદદરેસસ તહે ચુાસેસ ેાફ ેપપરેસસાેિન, ϴનિક઼િનિગ તહેુગહત તો ાચતાેિન, તહોનાય તો પનાાચતાિચિ થહુસ, દુનાિનગ તહે ૧૯૮ાેહ ચેનતુનાય, તહે ૈનાક઼િનગ ચϴાસસ દેવ઼ેϴાેપેદ િતસ ૈાેન ેપપોસાિતાિનાϴ પુવϴયિ સપહેરેસ િન ાેનાિન હાϴϴસ, પાનાતય ચેϴϴસ ાનદ મેતાિનગ પϴાચેસ, સાϴેાેનસ, ાનદ િનસાતતુિતોનિસ ેાફ ૈનાક઼િનગ ચϴાસસ ચુϴતુરે શ્ાેિતહ તહે નાસિ ેાફ ષોચાિϴ ચેમોચનાાચય ાનદ ેાતહેના ૈનાક઼િનગ ચϴાસસ મોવ઼ેમેનતસ િન ϵનોપે ાનદ તહે ૐિનતિેદ ષતાતેસ, ાન ાϴતેનાનાતિવ઼ે પનેસસ, નાાદિયાϴ ચુϴતુનાϴ ેનાગાનફિાતોનિસ, ાનદ તહે સપાચેસ ેાફ તહે સતનાકિ, સાિત-િન, ાનદ પોϴતિયિાϴ િનસુનારેચતાેિન મેનાગેદ ાસ સાિતેસ ેાફ ાન ેપપોસાિતાિનાϴ પુવϴયિ સપહેરે઼ ક઼નોϴϴેચતુાϴસ િન મોદેનાન સોચેતિેસિ ૈિે તહુસ ચોનફϴિચિતેદ વ઼ેનિગાસ ૈતિહ ચોનતનાાદચિતોનાય સોચાિϴ ફુનચતોનિસ઼ થહે ચϴાસસસાયિાϴ ચનાતિયિાϴ િનતેϴϴેચતુાϴ -- રેપરેસેનતેદ વ઼ય ફગિુરેસ ϴકિે તહે ઢરેનચહ ϵનϴગિહતેનમેનત દિϴેગુેસ, થહેમાસ શ્ાિન, માનાય શ્ાેϴϴસતોનેચનાાફત, ાનદ ϴાતેના ફગિુરેસ ϴકિે હેિન, માનાશ, હુગો, ચેનેય઼ફુસ, વુ જ઼ોસિ, ષાનાતને, ાનદ માનાચુસે --ેાસ તો સપોક઼ુેત ાગાિનસત િનજુસતાિચે ાનદ ેપપરેસસાેિન ાનદ તો ફગિહત ફોન જુસતાિચે, ેટુાϴતિય઼, ાનદ તહે ેતહેના વ઼ાϴુેસ ેાફ તહે

એનθιιહ્લેનમેનત ક્નદેદ, નહે એનθιιહ્લેનમેનત તિસેθડ રેપરેસેનતસ ાને ાડ નહે મોસત સુચચેસસડθ દસિયુાસેસ ાડ નહે યાતિયાθ નિદવિદિθ, ા દસિયુાસે ાનદ મોવેમેનત ાહિયિહ ાસસતિનસ નિતθθેયતાθસ કેય સોયાθ ડુનયતાનિસ શ્રનદ પેત યોનસેવાતવિ નિતθθેયતાθસ ાતતાયકેદ નહે એનθιιહ્લેનમેનત ાનદ તિસ પાોદિયિ નહે ઢેરેનયહ ઢેવોθતાનિ ાનદ પાોદુયેદ દસિયુાસેસ નહાત θιતિમિાતેદ વોય યોનયેવિાવθ ડાામ ાડ ાપપરેસસાનિ ડાોમ યθાસસ તો નાયે, ગેનદો, ાનદ નહનયિ દોમિનિાતાનિ શ્રιιાનિસત નહે ઋમ ાનદ ષાાતરે'સ મોદેθ ાડ નહે યોમમાતિતેદ નિતθθેયતાθ ાહો સિ નιιιેદ ડાા ડરેદોમ (નιιιο), મયિહેθ ઢોયુθત યોમપθાનિદ નહાત ષાાતરે રેપરેસેનતેદ ાન દિાθ ાડ નહે નવિાસાθ નિતθθેયતાθ ાહો ડુιહત ડાાુ નવિાસાθ વાθુસ સુયહ ાસ તાુતહ ાનદ ડરેદોમ, ાનદ ાસસુમેદ નહે તાસક ાડ સપોકનિιι ડાા હુમાનતિય (૧૯૭૭) શ્રιιાનિસત સુયહ ાન શાθતેદ ાનદ નિ હસિ વાોા શાιιેાતેદ યોનયેપતાનિ, ઢોયુθત મθિતિતેદ ડાા ા યોનયેપતાનિ ાડ નહે સપેયડિયિ નિતθθેયતાθ ાહો નિતોવેનેદ ાન નહે સદિ ાડ નહે ાપપરેસસેદ નિ સપેયડિયિ સિસુેસ, નોત યθામિનિιι તો સપોક ડાા નહે ાપપરેસસેદ, વુત તો નિતોવેને ાસ ાન નિતθθેયતાθ નિ સપેયડિયિ સિસુેસ ાનદ દેવાતેસ ઢોયુθત'સ યોનયેપતાનિ ાડ નહે સપેયડિયિ નિતθθેયતાθ હાસ વેન ાયયોમપાનેદ ાતિહનિ ા નાો પોસતમોદોન પોθતિયિસાતિહ ા તુાન તાાનદ નાો સોયાθ મોવેમેનતસ ાસ નહે દોમાનિ ાડ યોનતેમપોાાયિ પોθતિયિસ (ડાયθુ ાનદ મુાડડે ૧૯૮૫), રેપθાયનિιι નહે સતાતે ાનદ નહે નાતાનિાθ રાθમ ાડ પાાતય પોθતિયિસ ઢાા ા પોસતમોદોન પોθતિયિસ, પાોા સિ દડિડુસે ાનદ θેયાθ ાનદ નોત મેરેθય તો વે ડુનદ નિ માયાોનિસતાતુતાનિસ θકિ નહે ાાકપθાયે, નહે સતાતે, ાા પાતાાનિયહય માયાોપોθતિયિસ નહાત ગોસ ાડાોા વιι નિસતાતુતાનિસ θકિ નહે સતાતે ાા યાપતિાθ સિ તો વે રેપθાયેદ વય મયિાોપોθતિયિસ, ાતિહ સપેયડિયિ નિતθθેયતાθસ નિતોવેનનિιι નિ સપહેરેસ θકિ નહુ નવિાસતિય, નહે પાાસિોન, નહે હોસપતિાθ, ાા ડાા નહે ાιιહતસ ાડ સપેયડિયિ ાપપરેસસેદ ιιાુપસ θકિ સેશુાθ ાા તહનયિ મનિોાતિસિ ઘθેવાθ ાનદ નાતાનિાθ

પોθતિયિસ ।ળદ તહેોેસિ ।ે ેળેયતેદ નિ ડાવ઼ોન ોડ મોે θયાθ મયિનો પોθતિયિસ, ।ળદ તહે દસિયુોનસે ।ળદ ડુનયતોિન ોડ તહે નિતθθેયતુાθસ સિ સેળ ।સ મોે સપેયડિયિ, પનોવ઼સિોિનાθ, ।ળદ મોદેસત તહાળ નિ મોદેનળ તહેોનય઼ ।ળદ પોθતિયિસ, સુવોનદનોિતે તો θયાθ સતનુાગાθેસ નાતહેન તહાળ મોે ।મવતિોુસિ પનોળેયતસ ોડે માળયપિાતોિન ।ળદ સોયાθિ તનાળસડોનમાતોિન઼ ૨ળ મય઼ વ઼ોિ, સુયહ । વનિોનય઼ દસિતનિયતોિન વેતોન માયનો ।ળદ મયિનો તહેોનય઼ ।ળદ પોθતિયિસ સિ પનોવθેમાતયિાθ, ।સ ।ે ।વસોુતસિત યોમમતિમેળતસ તો તિહેન મોદેનળ ોન પોસતમોદેનળ તહેોનય઼ તુોત યુોનત (જેસત ।ળદ પ્યθθેળેન ૧૯૮૯ ।ળદ ૧૯૮૯) ડસતિાગ તહે શામપθે ોડ તહે વ઼ેળતસ ોડ ૧૯૮૯ તહાત સોિ તહે યોθθાપસે ોડ યોમમુળસિમ, ડોન નિસતાળયે, તિ સિ યθોન તહાત તહે પોપુθાન ોડડેળસવિ઼સ ।ગાનિસત ોપપેસસવિ઼ યોમમુળસિત પોિન યોમવનિદ મયિનો ।ળદ માયનોપોθતિયિસ, મોવ઼નિગા ડનોમ θયાθ ।ળદ સપેયડિયિ સતનુાગાθેસ નોિેદ નિુ નોિ હાθθસ, ળવિ઼નસતિોસિ, યહુનયહેસ, ।ળદ સમાθθ ગનોુપસ તો માસસ દેમોળસતનાતોિનસ ડોનયનિગા દેમોયનાતયિ ેડોનમસ ।ળદ વ઼ેળ યθાસસયાθ માસસ નિસુનેયતોિન ।મિનિગા ।ત ।ળ ોવ઼ેનતહનોિ ોડ તહે શસિતનિગા ોનદેન, ।સ નિ ઢ઼ોમાળિ઼ ૨ળ તહેસે સતનુાગાθેસ, નિતેθθેયતુાθસ પθાયે઼દ । વ઼ાનોતિય઼ ોડ નોθેસ ।ળદ દેપθાયે઼દ । દવિ઼નસતિય઼ ોડ દસિયુોનસેસ, નાળગાનિગા ડનોમ તહે θયાθ ।ળદ સપેયડિયિ તો તહે ળાતોિનાθ ।ળદ ગોેનાθ઼ થહુસ, તહેોાસ ૨ોુθદ ।નગુ તહાત પોસતમોદેનળ તહેોનય઼ યોળતાનિસ મિપોનતાળત યનાતિયિસિમ ોડ સોમે ોડ તહે θિθુસોિનિસ ।ળદ દિોθાગોસિ ોડ તહે તનાદતોિનાθ મોદેનળ નિતેθθેયતુાθ, તિ ગોેસ તોિ ડાન નિ ેળેયતનિગા તહે યθાસસયાθ નોθે ોડ તહે યનાતિયાθ નિતેθθેયતુાθ઼ મોોેવ઼ેન, ૨ સહાθθ સુગાગેસત તહાત સોમે ોડ તહે મોદેનળ યોળયેપતોિન ોડ તહે યનાતિયાθ ।ળદ ોપપોસતિોિનાθ નિતેθθેયતુાθ ેમાનિસ સેડુθ ૨ ોુθદ, નિ ડાયત, ેળેયત તહે પાનાતયિુθાનુળવિ઼નસાθ નિતેθθેયતુાθ દયિહોતોમય઼ નિ ડાવ઼ોન ોડ દેવ઼θેપનિગા । નોનમાતવિ઼ યોળયેપત ોડ તહે યનાતિયાθ પુવθયિ નિતેθθેયતુાθ઼ થહે પુવθયિ નિતેθθેયતુાθ -- ોળ તહસિ યોળયેપતોિન -- નિતેનવ઼ેળેસ નિ તહે પુવθયિ સપહેેન, ડગિહતસ ।ગાનિસત

ઊસિ, ૉપપેસસીનિ, ।નદ નિળુસનયિ ।નદ ડગિહ્નસ ડોન નગિહ્નસ, ડ્નૅદોમ, ।નદ દેમોયનાયય઼ । ઊ ષાનને'સ યોમમનિનેદ નિનેઊઊેયનુાઊ જુન । દેમોયનાનયિ પુવઊયિ નિનેઊઊેયનુાઊ ોન મય઼ યોનયેપનીનિ દોસ નોન સપોક ડોન ોનહેનસ, દોસ નોન ।વનોગાને ોન મોનોપોઊડિ નહે ડુનયનીનિ ોડ સપોકનિગ નહે નુનહ, વુન સમિપઊય઼ પાનનયિપિનેસ નિ દસિયુસસીનિ ।નદ દેવાને, દેડોનદનિગ સપેયડિયિ દિાસ, વ઼ાઉેસ, ોન નોનમસ ોન પનનિયપિઊ નહાન માય઼ વે પાનનયિુઊાન ોનુ નવિ઼નસાઊ જુન ડુિ નવિ઼નસાઊ, ઊકિ હુમાન નગિહ્નસ, નહેય઼ ।ને યોનનેશનુાઊ, પનોવ઼સિીનિાઊ, નોનમાનવિ઼ ।નદ ગેનેનાઊ ।નદ નોન વ઼ાઊદિ ડોન ।ઊઊ નમિ઼ સ્નદેદ, નગિહ્નસ ।ને પનોદુયનસ ોડ સોયાિઊ સનનુગાગઊેસ ।નદ ।ને નહુસ સોયાિઊ યોનસનનુયનસ ।નદ નોન નિનાને ોન નાનુનાઊ નનનિસિ -- ।સ નહે યઊાસસયિાિઊ નાનુનાઊ નગિહ્નસ નહોનસિનસ ોઊદ હાવે઼ નિ જુન નગિહ્નસ યાન વે ગેનેનાઊડિદ, શનેનદેદ, ।નદ યાન નાકેુ નવિ઼નસાઊ ડોનમસ -- ।સ ોનિહ, ડોન નિસનાનયે, । ઉમ યહાનને ોડ હુમાન નગિહ્નસ નહાન હોઊદસ નહાન યેનનાનિ નગિહ્નસ ।ને વ઼ાઊદિ ડોન ।ઊઊ નિદવિ઼દિુઊસ -- ।ન ઊાસન નિ નહસિ ોનઊદ ।ન નહસિ પોનિન નિ નમિ઼ છોનસેટુનનઊય઼, ોને દોસ નોન નેદ ।ઊઊ ોડ નહે વાગાગે ોડ નહેુ નવિ઼નસાઊ નિનેઊઊેયનુાઊ નો માનિનાનિ । યોનયેપનીનિ ોડ । પુવઊયિ ોન દેમોયનાનયિ નિનેઊઊેયનુાઊ નિ નહે પનેસેનને ન઼ા સ્નનેઊઊેયનુાઊસ માય઼ ોઊઊ સેક નોયયુપય઼ । હનિ઼હેન ગનુનદ નહાન પાનનયિુઊાનસિનયિ નિનેનેસનસ, । યોમમોન ગનુનદ સેકનિગ પુવઊયિ નિનેનેસનસ ।નદ ગોદસ઼ જુન નિનેઊઊેયનુાઊસ સહુઊદ નોન ।વનોગાને નહે નગિહ્ન નો સપોક ડોન ।ઊઊ ।નદ સહુઊદ વે ોને નહાન નહેય઼ ।ને સપોકનિગ ડનોમ । દેનેનમનિાને પોસનિીનિ ોનિહ નિસ ોન વાસિેસ ।નદ ઊમિનિાનીનિસ઼ મોનોવે઼ન, નિનેઊઊેયનુાઊસ સહુઊદ ઊાનન નો ગેનુન ોડ નહેમિ પાનનયિુઊાન ડનામે ોડ નેડોનયે ડોન મોને ગેનેનાઊ ોનેસ, ।સ ોઊઊ ।સ નો વે ।વઊ નો નાકે નહે પોસનિીનિ ોડ નહે ોનહેન, નો મપાનહડિ ોનિહ મોને માનગાનિાઊ ।નદ ોપપનેસસેદ ગનુપસ, નો ઊાનન ડનોમ નહેમ, ।નદ નો સુપપોનન નહેમિ સનનુગાગઊેસ઼ થો પેનપેનુાઊઊય઼ યનાનિયિડિ ોનેસેઊડ, નો દેવ઼ેઊપ નહે યાપાયનિય઼ ડોન સેઊડ-નેડઊેયનીનિ ।નદ યનાનિટુિ -- ।સ ોઊઊ ।સ સેઊડેશપનેસસીનિ -- સિ

ળહુસ પાનાળ ાેડ ળહે દુળાય઼ ાેડ ળહે દેમોયનાળયિ ગિળેઊઊેયળુાઊ ઋમૌ થેયહ્નોઊેાગોસિ, ઋમૌ શુવઊયિ ષપહેપેસ, ાનદ ઋમૌ ર્નાળેઊઊેયળુાઊસ ર્ન ળહે ડોઊઊૌગિાગા દસિયુસસીગિ, શૌઊિઊ ાનાગુ ળહાળ ાઊળહેુગાહ ળહે પુવઊયિ ગિળેઊઊેયળુાઊ સહુેઊદ ાસસુમે નૌ ડુનયળીગિસ ાનદ ાયળવિરિળીસિ ળોદાય઼, ળહે યનાળિયિાઊ યાપાયળીસિ ાનદ વ઼સીગિ ાેડ ળહે યઊાસસયિાઊ યનાળિયિાઊ ગિળેઊઊેયળુાઊ ાને સળાઊિઊ પેઊવ઼ાનળ, ળહુસ ર સુગાગેસળ વુઊિદગિાગા ાેન મોદેઊસ ાેડ ળહે પાસળ, નાળહેન ળહાન સમિપઊય઼ ળહનૌગિાગા ળહેમ ાેવ઼ન, ાસ ગિ સોમે ળય઼પેસ ાેડ પોસળમોદેનન ળહેનય઼ શૌનળ ળો સુગાગેસળ ળહાળ પેળહગિકગિાગા ળહે ગિળેઊઊેયળુાઊ ાનદ ળહે પુવઊયિ સપહેપે ળોદાય઼ પેટુપિસ પેળહગિકગિાગા ળહે પેઊાળીગિસહપિ વેળીન ગિળેઊઊેયળુાઊસ ાનદ ળેયહ્નોઊેાગાય઼ ર્ન । યેનળાગિ સેનસે, ળહેપે ાૈસ નો મિપોનાળાનળ યોનનેયળીગિ વેળીન ળહે યઊાસસયિાઊ ગિળેઊઊેયળુાઊ ાનદ ળેયહ્નોઊેાગાય઼ થો વે સુપે, ગિળેઊઊેયળુાઊસ -- ેસપેયાઊિઊય઼ સયોગિળાડિયિ સયહોઊાનસ ઊકિ ડૌનાનદો દે વ઼ગિર્યા ઘાઊઊિ, ાેન યાનૌગિ -- દેપઊેય઼દ ળેયહ્નોઊેાગોસિ ાનદ ેનળપિ ગાનુાપસ ઊકિ ળહે જનાળિસિહ ઢ઼ોય઼ાઊ ષોયોળિય઼ ાૈપે યોનયેનનેદ ાૈળિહ ળેયહ્નોઊેાગોસિ ાનદ ાૈપે ગિદેદ ાેડેાેન ગિવ઼ેનળોનસ ળહેમસેઊવ઼ેસ઼ ષોમે ગિળેઊઊેયળુાઊસ ુસેદ પનાગિળગિાગા પનેસસેસ ાનદ ાૈપે ળહેમસેઊવ઼ેસ પનાગિળેનસ ાનદ માનય઼, ળહુેગાહ નોળ ાઊઊ, ાેડ ળહે માળોન ગિળેઊઊેયળુાઊસ ાેડ ળહે ર૦ળહ યેનળુનય઼ પનોવાવઊયુ સેદ । ળય઼પૌનાળિન, ળહુેગાહ ર પેનસોનાઊઊય઼ કનૌ ાેડ નો માળોન સળુદિસિ ાેડ ળહે પેઊાળીગિસહપિ વેળીન ળહે ળય઼પૌનાળિન ાનદ ગિળેઊઊેયળુાઊસ઼ ાૈળ । યઊાસસયિાઊ ગિળેઊઊેયળુાઊ દદિ નોળ હાવ઼ે ળો ગિળનાગિસયિાઊઊય઼ દેપઊેય઼ ાનય઼ સપેયડિયિ ળેયહ્નોઊેાગાય઼ ાનદ ળહેપે ાૈસ ળહુસ નો ગિળમિાળે યોનનેયળીગિ વેળીન ગિળેઊઊેયળુાઊસ ાનદ ળેયહ્નોઊેાગાય઼ ર નૌ ાૈનળ ળો ાનાગુ ળહાળ ગિ ળહે યોનળેમપોનાનય઼ હગિહ-ળેયહ સોયોળીસિ ળહેપે સિ ેમનાગાગિાગા । સગિાનડિયિાનળ ેશપાનસીગિ ાનદ પેદેડગિળીગિ ાેડ ળહે પુવઊયિ સપહેપે ાનદ ળહાળ ળહેસે દેવ઼ેઊપમેનળસ, યોનનેયળેદ પનામિાનાઊિય઼ ાૈળિહ મેદાિ ાનદ યોમપુળેન ળેયહ્નોઊેાગોસિ, પેટુપિ । પેડોનમુઊાળીગિ ાનદ ેશપાનસીગિ ાેડ ળહે યોનયેપળ ાેડ યનાળિયિાઊ ાેન યોમમળિળેદ ગિળેઊઊેયળુાઊ, ાસ ાૈઊઊ ાસ ।

ગેદેડનિતિીનિ ાડ તહે પુવઠયિ નિતેઠઠેયતુાઉ યાનઠેપિ નિ તહે યેનતુનાયૂ, ઠ્ઠોહ્ન યૌયૂે નવ઼સિાગેદ દેવ઼ેઠેપનિગા । નૌસપાપેન તહાત ુાઠદ યોનવ઼ેયૂ "તહેુગાહ્ન નૌસ," વનાનિગાનિગા ાઠઠ તહે ઠાતેસત દિાસ નિ સયોનિયે, તેયહ્નોઠેગાયૂ, ાનદ તહે નિતેઠઠેયતુાઠ ાૈનાઠદ તો । ગેનોઠ પુવઠયિ, ાૈઠયિહ ુાઠદ ાઠસો પનોમોતે દેમોયનાયયૂ (સે તહે દસિયુસસીનિ ાડ તહસિ પનોળેયત નિ છડતિોમ ૧૯૮૨: ૧૦૪૭૭) ૨ન ાદદિતિીનિ, મેનાતોઠત મનેયહ્ન ાનદ શ્રાૈઠેોન મેનળામનિ (૧૯૬૯) સૌ તહે ગેવ઼ોઉતાીનિાનાયૂ પોતેનતાિઠ ાડ નૌ તેયહ્નોઠેગોસિ ઠકિ ડઠિમ ાનદ નાદીા ાનદુ નાગેદ નાદયિાઠ નિતેઠઠેયતુાઠસ તો સેઝિ તહેસે નૌ ડોનયેસ ાડ પનોદુયતાીનિ, તો "ગેડુનયતાીનિ" તહેમ, ાનદ તો તુનન તહેમ નિતો નિસતનુમેનતસ તો દેમોયનાતઝિ ાનદ ગેવ઼ોઉતાીનિઝિ સોયોતિયૂ ષાનતગે તો ાૈનાકેદ ાન નાદીા ાનદ તેઠવ઼સિીનિ સેનોસિ ાનદ નિસસિતેદ તહાત "યોમમાતિતેદ ાૈનાતિનાસ મુસત ગેત નિતો તહેસે ગેઠાયૂ સતાતીનિ ાનાતસ ાડ તહે મોવ઼ેસિ ાનદ નાદીા" (૧૯૭૪: ૧૭૭; ડોન દસિયુસસીનિ ાડ હસિ વ઼ેસ તેમપસ મોદેનાનેસ નાદીા સેનોસિ, સે ૧૭૭-૧૮૦) શ્રગેવ઼ુાસિઠયૂ, નાદીા, તેઠવ઼સિીનિ, ાનદ તહે ાતહેન ઠેયતાોનાયિ મેદીા ાડ યોમમુનયિાતીનિ તેનદેદ તો વે યઠેસેદ તો યનાતિયિાઠ ાનદ ાપપોસતિીનિાઠ વ઼ોયિસ વોતહ નિ સયૂસતેમસ યોનતનોઠઠેદ વયૂ તહે સતાતે ાનદ નિ પનાવિ઼ાતે યોનપોનાતીનિસ઼ શ્રુવઠયિ ાયયેસસ ાનદ ઠાૈ પાૈન તેઠવ઼સિીનિ, ાનદ યોમમુનતિયૂ ાનદ ગુનાઠિઠા નાદીા, હાૈવ઼ેન, ાપેન તહેસે તેયહ્નોઠેગોસિ તો નિતેનાવ઼ેનતાીનિ ાનદુ સે વયૂ યનાતિયિાઠ નિતેઠઠેયતુાઠસ઼ ઢોન સોમે યોનાસ નાૈ, ૨ હાવ઼ે વેનુ નાગાનિગા પનોગાનેસસવિ઼સ તો માકેુ સે ાડ નૌ યોમમુનયિાતીનિસ વનોાદયાસત મેદીા (ઘ્પેઠઠેન ૧૯૭૯; ૧૯૮૫; ૧૯૯૦; ૧૯૯૨) ાનદ હાવ઼ે નિ ડાયત વેન નિવ઼ોઠવ઼ેદ નિ । પુવઠયિ ાયયેસસ તેઠવ઼સિીનિ પનોગાનામ નિ શ્રુસતનિ, થેશાસ સનિયે ૧૯૭૮ ાૈઠયિહ હાસ પનોદુયેદ ાવ઼ેન ૬૦૦ પનોગાનામસ ાનદ ાૈન તહે ઘોનાગો ષનોતેયૂ શ્રાૈાનદ ડોન પુવઠયિ ાડડાિસ તેઠવ઼સિીનિ મયૂ ાનગુમેનત ાૈસ તહાત નાદીા, તેઠવ઼સિીનિ, ાનદ ાતહેન ઠેયતાોનાયિ મોદેસ ાડ યોમમુનયિાતીનિ ાૈગે યનાતનિગા નૌ પુવઠયિ સપહેગેસ ાડ દેવાતે, દસિયુસસીનિ, ાનદ નિડોનમાતીનિ ાનદ તહાત નિતેઠઠેયતુાઠસ ાૈહો ાૈનતેદ તો નગાગે તહે પુવઠયિ, તો વે ાૈહેગે તહે પોપઠે ાૈગે ાત,

ાનદ ોહ ૌ નહુસ ૌાનતેદ નો નિતોવ઼ેને નિ નહે પુવ઼િયિ ાડડાપિસ ોડ નહેપિ સોયેતિય઼
સહુેઉદ માક઼ે સે ોડ નહેસે નૌ મેદિ ોેયહનોલોગેસિ ાનદ નિસનતુિનીનિસ, ાનદ
દેવ઼ેલોપ નૌ યોમમુનયિાનીનિ પોલિતિયિસ ાનદ નૌ મેદિ પનોળેયનસ઼ રન ડાયન,
ોને યાન ાનગુ નહાન નહે વ઼યિતોનય઼ ોડ ઢ઼ાગાન ાનદ નહે ઢ઼ગિહન નિ નહે ઉનતિદ
ષનાતેસ નિ ૧૯૮૦ૌાસ ોલાતેદ નો નહે ઢ઼ગિહન'સે ડડેયનાવિ઼ મોવલિડિાનીનિ ોડ
યોનસેનવ઼ાનાવિ઼ નિતેલલેયનુાલસ ાનદ નહેપિુ સે ોડ તેલવ઼ાસિીનિ, નાદી, ડાશ ાનદ
યોમપુતેન યોમમુનયિાનીનિ, દપિયન માલિનિગાસ, તેલપહોનેસ, ાનદ ોનહેન
સોપહસિતાયિાતેદ પોલિતિયિાલુ સેસ ોડ નૌ તેયહનોલોગેસિ, ાસ ૌલલ ાસ મોપે
નનાદતિીનિાલ પનાનિ મેદિ઼ ઢુનાનહેનમોપે, ોને યુોદ ાનગુ નહાન છલનિતોન'સ
વ઼યિતોનય઼ ોવ઼ેન જુસહ નિ ૧૯૯૨, ાનદ નહે સુનાપનાસિનિગ સુયયેસસ ોડ નહે
શ્રેનોન યામપાગિન, ૌપે ોલાતેદ નો ડડેયનાવિ઼ુ સેસ ોડ યોમમુનયિાનીનિ
તેયહનોલોગેસિ઼ શ્નદ મોપે ોલેયેનનલય઼ નિ નહે ઉષ઼, નહે ઢ઼ુપવલિયાન ાનદ
નગિહનૌનિગ સુયયેસસ નિ નહે ૧૯૯૪ લેયનાીનિસ યાન વે ોલાતેદ નો નહેપિુ સે
ોડ નાલક નાદી, યોમપુતેન વુલલેનનિ વોનદસ, ાનદ ોનહેન તેયહનોલોગેસિ઼
રનદેદ, મૌન ઘનાનિનાયિહ, શ્રૌલિલામિ જેનનેનન, ાનદ ોનહેન યોનસેનવ઼ાનાવિ઼સ
હાવ઼ે માદે વ઼ેનય઼ે ડડેયનાવિ઼ુ સે ોડ પુવલિયિ ાયયેસસ તેલવ઼ાસિીનિ, નાદી, યોમપુતેન
નેનૌનકસ, વોક પનોમોનાીનિ નુનસ ૌનિહ હગિહ મેદિ શપોસુપે, ાનદ ોનહેન
તેયહનોલોગેસિ નો પનોમોતે નહેપિ દિાસ઼ૌન નિ સિ ગેનેનાલલય઼ ાયકનૌલદગેદ
નહાન નહે છલનિતોન ાદમનિનિસિતનાાનીનિ દેપલોયે઼દ મુયહ મોપે ડડેયનાવિ઼
યોમમુનયિાનીનિસ પોલિતિયિસ નિ નહે ૧૯૯૬ લેયનાીનિ નહાન નહે યોલ
યામપાગિન઼ એડડેયનાવિ઼ છઉ પોલિતિયિસ ાપે નહુસ નૌ સસેનનાલિ નો
પોલિતિયાલ સુયયેસસ નિ નાનીનિાલ ાનદ લોયાલ યોનડલિયિનસ ાનદ ોડોેન
ૌહિયિહ સદિ હાસ નહે મોસતે ડડેયનાવિ઼ પોલિતિયિસ ોડ છઉૌનિસ નહે સનનુગાગલ
નિ ટુસનાીનિ઼ છોનસેટુનનલય઼, રૌુદ ાનગુ નહાતે ડડેયનાવિ઼ુ સે ોડ તેયહનોલોગય઼
સિ સસેનનાલિ નિ યોનતેમપોનાનય઼ પોલિતિયિસ ાનદ નહાન નિતેલલેયનુાલસ ૌહિ
ૌસિહ નો નિતોવ઼ેને નિ નહે નૌ પુવલિયિ સપહેપેસ નેદ નો દેપલોય઼ નૌ
યોમમુનયિાનીનિસ મેદિ નો પાનનાયિપિાતે નિ દેમોયનાાનયિ દેવાતે ાનદ નો સહાપે

તહે ડુતુને ૧ડ યોનતોમપોનાનય સોયતિસિ ।નદ યુઠતુે મય ।નગુમેનત સિ તહાત ડમિસત વનોાદયાસત મેદાી ઠકિ નાદાી ।નદ તેઠવસિોનિ, ।નદ નૌ યોમપુતેનસ હાવે પનોાદુયેદ નૌ પુવઠયિ સપહેનેસ ।નદ સપાયેસ ડોન નિડોનમાતોનિ, દેવાતે, ।નદ પાનતયિપિાતોનિ તહાત યોનતાનિ વોતહ તહે પોતેનતાિઠ તો નિવસિોનાતે દેમોયનાયય ।નદ તો નિયનોસે તહે દસિસેમતિનાતોનિ ૧ડ યનાતિયિાઠ ।નદ પનોાગનેસસવિ દિાસ -- ।સ ૌઠઠ ।સ નૌ પોસસવિઠિતિસિ ડોન માનપિુઠાતોનિ, સોયાિઠ યોનતનોઠ, ।નદ તહે પનોમોતોનિ ૧ડ યોનસેનવાતવિ પોસતિોનિસ જાુત પાનતયિપિાતોનિ નિ તહેસે નૌ પુવઠયિ સપહેનેસ -- યોમપુતેન વુઠઠેતાનિ વોાનદસ ।નદ દસિયુસસોનિ ગનોુપસ, તાઠક નાદાી ।નદ તેઠવસિોનિ, ।નદ તહે મેનગાનિગા સપહેને ૧ડ ૈહાત ૨ યાઠઠ યયવેનસપાયે દેમોયનાયય નેટુનિ યનાતિયિાઠ નિતેઠઠેયતુાઠસ તો ગાનિ નૌ તેયહતનયિાઠ સકઠિઠસ ।નદ તો માસતેન નૌ તેયહનોઠગોસિ ૨ ।મ તહુસ સુગગેસતનિગા તહાત નિતેઠઠેયતુાઠસ નિ તહે પનેસેનત મોમેનત મુસત માસતેન નૌ તેયહનોઠગોસિ ।નદ તહાત તહેને સિ તહુસ । મોને નિતમિાતે નેઠાતોનિસહપિ વેતૌન નિતેઠઠેયતુાઠસ ।નદ તેયહનોઠગાય તહાત નિ પનેવાુસિ સોયાિઠ યોનડગિુનાતોનિસ થો વે ।ન નિતેઠઠેયતુાઠ તોદાય નિવોઠવેસુ સે ૧ડ તહે મોસત ।દવાનયેદ ડોનયેસ ૧ડ પનોાદુયતોનિ તો દેવેઠોપ ।નદ યમિયુઠાતે દિાસ, તો દો નેસોનયહ ।નદ નિવોઠવે નિસેઠડ નિ પોઠતિયિાઠ દેવાતે ।નદ દસિયુસસોનિ, ।નદ તો નિતેનવેને નિ તહે નૌ પુવઠયિ સપહેનેસ પનોાદુયેદ વય વનોાદયાસતનિગા ।નદ યોમપુતનિગા તેયહનોઠગોસિ ਮੌ પુવઠયિ નિતેઠઠેયતુાઠસ સહોુઠદ ।તતેમપત તો દેવેઠોપ સતનાતેગોસિ તહાત ૈઠઠુ સે તહેસે તેયહનોઠગોસિ તો ।તતાયક દોમતિનાતોનિ ।નદ તો પનોમોતે ેદુયાતોનિ, દેમોયનાયય, ।નદ પોઠતિયિાઠ સતનુગગઠે -- ૧ન ૈહાતેવેન ગોાઠસ ।ને નોનમાતવિઠય પોસતિદ ।સ દેસતિાવઠે તો ।તતાનિ થહેને સિ તહુસ ।ન નિતનનિસયિ યોનનેયતોનિ નિ તહસિ ।નગુમેનત વેતૌન તહે ડાતે ૧ડ નિતેઠઠેયતુાઠસ ।નદ તહે ડોનયેસ ૧ડ પનોાદુયતોનિ ૈહયિહ, ।સ ।ઠૌાયસ, યાન વે ુસેદ ડોન યોનસેનવાતવિે ૧ન પનોાગનેસસવિે ેનદસ થોાનદ । ઢાદયિાઠ યેમોયનાતયિ થેયહનો-શ્ઠોઠતિયિસ શ્ન નેવાતાઠડિાતોનિ ૧ડ દેમોયનાયય નિ

યાપતિાઊસિન સોર્યતિસિ ૌઊઊ નહેપેડોપે પેટુપિ । દેમોયપાનયિ મેદીા પોઊતિયિસ઼ ષુયહ । પોઊતિયિસ યુઊદ નિવ઼ોઊવ઼ે । નૌ-ડોઊદ સનપાનેગય઼ ોઙ, ડપિસન, ાનતેમપનનિગ નો દેમોયપાનઙિ શસિનનિગ મેદીા નો માકે નહેમ મોપે પેસપોનસવિ઼ નો નહે "પુવઊયિ નિતેપેસન, યોનવ઼ેનૈનિયે, ાનદ નેયેસસસનિય઼" ૨ન નહે ૩નાનિદ ષનાતેસ, નહે મેદીા ૌાનયહદોગ ગાનુપ ૯શ્રર૬ (ઢાપિનેસસ ાનદ શ્રયયુપાયય઼ નિ મેદીા) હાસ દેવ઼ેઊોપેદ નહસિ ાઊોપનાનવિ઼, યપાતિયિઙિનિગ માનિસનપોમ મેદીા ડોપ ડાઊિનિગ નો ાસસુમે નહેપિ દેમોયપાનયિ ાનદ ફુપનાઊસિનયિ પેસપોનસવિઊિતૈસિ ાનદ યાઊઊનિગ ડોપ ાને શપાનસૌનિ ોઙ વ઼ોયિસ ાનદ દિાસ ૌનિહનિ નહે મેદીા સય઼સતેમ઼ શ્રનોનહેપ સનપાનેગય઼ નિવ઼ોઊવ઼ેસ નહે દેવ઼ેઊોપમેનન ોઙ ોપપોસનિૈનાઊ મેદીા, ાઊોપનાનવિ઼સ નો નહે માનિસનપોમ, દેવ઼ેઊોપેદ઼ ુનસદિ ોઙ નહે સનાવઊસિહેદ મેદીા સય઼સતેમ઼ શ્રોન મય઼ વ઼ૌ, વોનહ સનપાનેગૈસિ ાપે નેયેસસાપય઼ ડોપ નહે દેવ઼ેઊોપમેનન ોઙ । દેમોયપાનયિ મેદીા પોઊતિયિસ ાનદ નિ સિ । મસિનાકે નો પુપસુ ોને ાન નહે નેગાઊયન ોઙ નહે ોનહેપ઼ યેવ઼ેઊોપનિગ । પાદયિાઊ દેમોયપાનયિ મેદીા પોઊતિયિસ નહુસ નિવ઼ોઊવ઼ેસ યોનનાનિુદ પેઊનનાનઊેસસ યપાતિયિસિમ ોઙ નહે શસિનનિગ મેદીા સય઼સતેમ, ાનતેમપનસ નો દેમોયપાનઙિ ાનદ પેડોપમ નિ, ાનદ નહે પપાોદુયનૈનિ ોઙ ાઊોપનાનવિ઼ પપાોગપેસસસવિ઼ મેદી઼ા શ્રોન મય઼ ાયયુોનન, દેમોયપાનઙિનિગ ુપ મેદીા સય઼સતેમ ૌઊઊ પેટુપિ શપાનસૌનિ ોઙ નહે ાઊોપનાનવિ઼ પપેસસ, । પેવ઼ાનિાઊઙિાનૈનિ ોઙ પુવઊયિ નેઊવ઼સિૈનિ, ાન નિયપાસેદ પોઊ ડોપ પુવઊયિ ાયયેસસ નેઊવ઼સિૈનિ, નહે વ઼ેનનુાઊ દેવ઼ેઊોપમેનન ોઙ । પુવઊયિ સાનેઊઊનિ સય઼સતેમ, દેમોયપાનઙિદ યોમપુતેપ નેનૌપકસ, ાનદ ોપપોસનિૈનાઊ યુઊનુપાઊ પોઊતિયિસ ૌનિહનિ વ઼ેપય઼ સપહેપે ોઙ યુઊનુપે, પાનગાનિગ ડોમ મુસયિ નો વ઼સુિાઊ નો પપાનિન યુઊનુપ઼ે છોમમુનનિય઼ ાનદ ડ઼ૌ-શ્રૌપ ઢ઼ાદીા છોમમુનનિય઼ પાદીા હાસ ઊોનગ પપાોવ઼દિેદ ાન ાઊોપનાનવિ઼ સેન ોઙ વ઼ોયિસ નો નહે હિગિહઊય઼ યોમમેપયાિઊઙિદ માનિસનપોમ પાદી઼ા છનિઙિન-વાનદ (છજા) ાનદ સહોપન-ૌવ઼ે પાદીા ાઊઊૌસ નિદવિ઼દુિાઊસ નો દપિયનઊય઼ યોમમુનયિાને ૌનિહ ાયહ ોનહેપ઼ માનય઼ યુોનનપૈસિ હાવ઼ે ાઊસો શપેપામિનતેદ ૌનિહ ઊૌ-પૌપ યોમમુનનિય઼ પાદીા, ોહયિહ નાવઊેસ ગપાનુપસ નો

।યનૃ।ΘΘય વનીિગ્ા િનદવિદ્વ્ાΘસ ુ।ન ।ઙ નહેિ િહ્મેસ નો પુવΘયિ પΘાયેસ નો
ેનગ્ાગે િન દસિયુસસીિન ।ન યોમમુનાΘ ।યનવિતિય ડ્ૌ-પૌન નાદી ણાવΘસ
િનદવિદ્વ્ાΘસ નો દિયનΘય યોમમુનયિાન ૈિતેહ નહેિ નગ્િહ્વોનસ નહ્નુગ્ાહ
યાΘΘ-િન નેΘપહેને યોનનેયનાીિનસ, ।ન નહ્નુગ્ાહ દસિયુસસીિનસ િન ણોનવય
સનુદીસિ, ।નદ નહુસ પનોવદિ દેમોયનાનયિ ।નદ પાનનયિપિાનોનય
િનસનતૃિનાીિનસ (સે જોશ ૩) ડ્ૌ-પૌન નાદી, હીૌવેન, સિ સુવળેયન નો ટુયિક
સુપપનેસસીિન વય નહે સનાન, ।સ હાપપેનદ િન હ્ાપાણ ૈહયિહ હાદ ।ને શનેનસવિ
Θૌ-પૌન નાદી યુΘનુને િન પΘાય નહાન ૈાસ સહુન-દીૌન ।Θમોસન ૈવિનણગ્િહન
ૈહેન નહે સનાન ુ।નΘીદ Θૌ-પૌન વનોદયાસનનિગ્ા સ્ન નહે ઙ્ષ, નહેન હાવે વેન
સોમે Θૌ-પૌન નાદી શપનમિનનસ, વુન નહે ગોવેનનમેનન નાૌ હાસ યનાયકેદ
દીૌન ।ન નહેસે ΘયાિΘ ।નનેમપનસ નો દેમોયનાનછિ નાદી શ દેમોયનાનયિ મેદી
પોΘનિયિસ સહુેΘદ નહુસ સનનુગ્ાગ્ાΘ ઙોન Θૌ-પૌન નાદી ।નદ નો િનયનોસે નહે
પોસસવિΘિનિસિ ।ઙ દિયન યોમમુનયિાનીિન નહ્નુગ્ાહ નાદી નેયહનોΘગ્ાય
સ્ોનયિાΘΘય, દેસપનિ નહે હગ્િહેન યોસનસ ।ઙ નેΘવિસીિન નેયહનોΘગ્ાય, નહેન
।ને પનોવાવΘય મોને મિમેદીિન પોસસવિΘિનિસિ ઙોન દેમોયનાનયિ ।Θનેનણાનવિ
નેΘવિસીિન નહાન િન નાદી શસ મેનનીિનદ, ૈહિΘ Θૌ-પૌન નાદી નેયહનોΘગ્ોસિ
।ને નેΘાનવિΘય િનશપેનસવિ, નહેય ।ને ।સΘિય સુપપનેસસેદ વય । સનાન ૈહયિહ
ૈપપોસેસ દેમોયનાનયિ ।નદ ઙને-ૈહેΘનિગ્ા યોમમુનયિાનીિન છોમમુનનિય નાદી
હાસ વેન યુનનાΘિદ વય સાનુનાનીિન ।ઙ ઢમ ।નદ શમ ઙનેટુનયોસિ ।નદ િન
મોસન પΘાયેસ નહેન સિ સમિપΘય ણોન નોમ ઙોન Θગ્ાΘ યોમમુનનિય નાદી
સનાનીિનસ્ વુનનિગ્ા નહે ।નΘય ૧૯૮૦સ િન શુસનનિ, થેશાસ, ઙોન િનસનાનયે,
। વયિુસિ વાનનΘ નોક પΘાયે વેનૌન નહે ઙનવિનસાનિય ।ઙ થેશાસ ।નદ । ΘયાિΘ
યોમમુનનિય-વાસેદ યોનપ નાદી ગ્નુપ ઙોન નહે નેમાનિનિગ્ા ઢમ ઙનેટુનયય
વાનદ્ હેનયે, િન હાસ વેન દઙિઙયિુΘન નો દેવેΘપ ણૌ નાદી ુનΘનસ ઙોન પુવΘયિ
યોમમુનયિાનીિન ૈિતેહ નહે પનેવિુસિ Θમિનિદ સપેયનનુમ ।ΘΘોનમેનન, ।Θનહુગ્ાહ
ઙવિન-ૈપનયિ યોમમુનનિય યાવΘ સયસનેમ ।નદ નહે સ્નનેનેન ।Θસો માકે
પોસસવિΘ । દનામાનયિ શપાનસીિન ।ઙ યોમમુનનિય ।નદ ।Θનેનણાનવિ નોદ

ૌહિયિહ યુાઉદ માકે પોસસવિઉ મ્મેયહ્ગ'સ વ઼સિીનિ ોડ । ્ાદી સયસોમ ૌનિહ ેવ઼ેમય઼ નિદવિ઼દુાઉ । સેનદે્ સ્તુવઉયિ શ્ચયયેસસ થેઉવ઼સિીનિ સ્તુવઉયિ ાયયેસસ નેઉવ઼સિીનિ હાસ વેન ડોમ સોમે દેયાદેસ નૌ ાન ેસનાવઉસિહેદ વ઼ેનુ ડોમ ાઉોમનાનવિ઼ દેમોયમાનયિ યોમમુનયિાનીનિ઼ થહે ્ાપદિ શપાનસીનિ ોડ પુવઉયિ ાયયેસસ નેઉવ઼સિીનિ નિ નહે ૧૯૭૦સ નિ નહે ૩઼૪઼ પમોવ઼દિદ નૌ પોસસવિઉિનિસિ ડોમ પમોગમેસસવિ઼ નિદવિ઼દુાઉસ ાનદ ગમુપસ નો પમોદુયે વ઼દિ઼ો પમોગમામમનિગ નહાન યુનસ ાગાનિસન નહે યોનસેમવ઼ાનવિ઼ પમોગમામમનિગ ૌહિયિહ દોમનિાનેસ માનિસનમોમ નેઉવ઼સિીનિ નિ નહે ૩નાનિદ ષનાનેસ઼ સ્તમોગમેસસવિ઼ ાયયેસસ પમોગમામમનિગ સિ નૌ વેનિગ યાવઉયાસન મેગુઉામઉય઼ નિ સુયહ પઉાયેસ ાસ મીૌમક, ડ઼ોસ શ્ચનગેઉસ, મોસનોન, છહિયિાગો, શ્ચનઉાનના, માદસિોન, ૩મવાના, મીૌ શ્ચોમઉાનસ, શ્ચુસનનિ, ાનદ પેમહાપસ ાસ માનય઼ ાસ ૨,૦૦૦ ોનહેમ નૌનસોમ મેગાનિસ ોડ નહે યુનનમય઼ સ્તુવઉયિ ાયયેસસ નેઉવ઼સિીનિ, નિ મોસન યાસેસ, પમોવ઼દિસ ડમે ેટુપિમેનન ાનદ ાિનમિ નો નિદવિ઼દુાઉસ ાનદ ગમુપસ ૌહિ ૌાનન નો માકે નહેમિ ૌન પમોગમામમનિગ઼ ૩સુાઉઉય઼, ોને મુસન નાકે । યુમસે નો ાયનુાઉઉય઼ુ સે સનુદી ાનદ ેદનિનિગ ેટુપિમેનન ાનદ । ડૌ સયસોમસ ઉાસે નહૈ ટુપિમેનન ાનદ ાિનમિ, વુન, ડોમ નહે મોસન પામન, ૌહિમ નહેમ ામ પુવઉયિ ાયયેસસ યહાનનેઉસ, નહે યાવઉ સયસોમસ માકે નહેમ ાવ઼ાઉિાવઉ ડોમ પુવઉયિુ સે ાનદ નહેય઼ ામુ સુાઉઉય઼ માનાગેદ વય઼ ાન નિદેપેનદેનન વોદય઼, ાનસૌમાવઉ નો નહે યોમમુનનિય઼, ાનદ ોડોેન ડનિાનયેદ વય઼ નહે યાવઉ સયસોમ઼ શ્ચૌહેન યાવઉ નેઉવ઼સિીનિ વેગાન નો વૌદિઉય઼ નિનમોદુયેદ નિ નહૈ ામઉય઼ ૧૯૭૦સ, નહે ઢેદેમાઉ છોમમુનયિાનીનિસ છોમમસિસિીનિ માનદાનેદ નિ ૧૯૭૨ નહાન "વેગાનિનનિગ નિ ૧૯૭૨, નૌ યાવઉ સયસોમસ {ાનદ ાડોમ ૧૯૭૭, ાઉઉ યાવઉ સયસોમસ} નિ નહે ૧૦૦ ઉામગેસન નેઉવ઼સિીનિ મામકેનસ વે મેટુમિદ નો પમોવ઼દિ યહાનનેઉસ ડોમ ગોવ઼ેમનમેનન, ડોમ ેદુયાનીનિાઉ પુમપોસેસ, ાનદ મોસન મિપોમનાનનઉય઼, ડોમ પુવઉયિ ાયયેસસ઼" થહસિ માનદાને સુગગેસનેદ નહાન યાવઉ સયસોમસ સહુોઉદ માકે ાવ઼ાઉિાવઉ નહેમ પુવઉયિ ાયયેસસ યહાનનેઉસ નો વેુ સેદ ડોમ

સનાળે ાનદ ળેચાળ ગોવોનમેનાન્, દુચાર્ાીન, ાનદ ચોમમુનાિય઼ પુવળિયિ ાયચેસસ
ુસે "શુવળિયિ ાયચેસસ" ાૈસ ચોનસન્ાુેદ નો મોન નહાન નહે યાવળ ચોમપાનય઼
સહ્ુળદ માકે ાવાિળિવ઼ેઠ ટુપિમેનાન ાનદ ાિ નમિ સો નહાન ળનિયાળળય઼ ાનય઼વોદય઼
ચ્ુળદ માકે ાોનચોમમોયચાિઉ સે ાેડ નહે ાયચેસસ ચહાનનેળ, ાનદ સાય઼ ાનદ દો
ાનય઼નહિાગ નહાન નહેય઼ ાૈસિહેદ ાેન । ડમિસન-ચોમે, ડમિસન-સોવેદ વાસસિ,
સુવળેયાન ાેનળય઼ નો ાેવસચેનાિય઼ ાનદ ળવિળ ળૈસ ાનદ પાોહિવિતિાનિસ
ાગાિનિસન ાદવોનાિસિનિગ ાનદ પનિયહેસ ડોા મોનેય઼ છાેાાનિગ ાન ાયચેસસ
સય઼સતેમ પેટુમિદ, િન માનય઼ ચાસેસ, સેનનિગ્ ુપ । ળેચાળ ાેાગાાનડિાનાીન નો
માનાગે નહે ાયચેસસ ચહાનનેળસ, નહ્ગાહ િન ાેનહો સય઼સતેમસ નહે યાવળ
ચોમપાનય઼ તિસેળડ માનાગેદ નહે ાયચેસસ ચેનાતેા્ ર્ન નહે વેગાનિનનિગ, હોવોર્,
ડૈ, ડિ ાનય઼, યાવળ સય઼સતેમસ માદે ાસ માનય઼ ાસ નહ્ે ચહાનનેળસ ાવાિળિવળ,
વ્ુન સોમે સય઼સતેમસ વેગાન ાેડડોનિગ ાેનેાા નૈ ાયચેસસ ચહાનનેળસ િન નહે
ાેાાળય઼ નો મદિ ૧૯૭૦સ઼ થહે ાવાિળિવળિનિય઼ ાેડ ાયચેસસ ચહાનનેળસ દેપેનદેદ,
ડોા નહે મોસન પાાાન, ાેન નહે પોળનિયાિળ ચળ્ુન ાેડ ળેચાળ ગોવોનમેનાનસ
ાનદ ચોમમનિતેદ, ાનદ ાેડેાેન્ ુનપાદિ, ળેચાળ ગાર્ુપસ નો ચોનવનિયે નહે યાવળ
ચોમપાાનેસિ, ાળમોસન ાળળ પાાવિાનેળય઼ ાૈનેદ, નો માકે ાવાિળિવળ ાન ાયચેસસ
ચહાનનેળ હેાે િન શુસનાિ, ડોા શામપળ, । સમાળળ ગાર્ુપ ાેડ વ઼દિ઼ી
ાયનવિ઼સિનિસ ડોામેદ શુસનાિ છોમમુનાિય઼ થેળેવ઼સિાીન િન ૧૯૭૩ ાનદ વેગાન
વાાાદચાસનનિગ ાિનિહ નહેમિ ાૈને ટુપિમેનાન નહાર્ગાહ નહે યાવળ સય઼સતેમ નહાન
યેાા્ ઍવેનન્ુાળળય઼, નહેય઼ પેયેવિ઼દ ડુનદાાીન ાનદ છેનાતેાાાનિમેનાનશ
ગોવોનમેનાન ગાાાનનસ નો સુપપોાન નહેમિ ાયનવિ઼ાિનેસિ, વ્ુય઼ ટુપિમેનાન, ાનદ
પાય઼ પેગુળો મપળેય઼સ સાળાાેસ઼િ શ નૈ યાવળ ચોનનાાયન સગિનેદ િન નહે
ાેાાળય઼ ૧૯૮૦સ યાળળદ ડોા નહે યાવળ ચોમપાનય઼ નો પાાવ઼દિ $૫૦૦,૦૦૦ । યેાા
ડોા ાયચેસસ ાનદ ાડોાા । દડિડયિુળન પોળનિયાિળ સન્ાગાગળ, ાૈહિયિહ ર
સહાળળ મેનાાીન ળાતો, ાૈમે ાવળ નો ગેન ાન ળાસન $૩૦૦,૦૦૦-$૪૦૦,૦૦૦ । યેાા
નો સુપપોાન શુસનાિ છોમમુનાિય઼ થેળેવ઼સિાીન ાયનવિ઼ાિનેસ઼િ શ ૧૯૭૯ ષુપપેમે
છ્ુાાન દેયસિાીન, હોવોર્, સન્ુયક દાોન નહે ૧૯૭ર ૪છછ ્ુળનિગ ાેન નહે

ગ્ગ્નુણદસ તહાત તહે ઢછછ દદિ ણોત હાવે તહે ાતહોનાતિય તો માણદાતે ાયયેસસ, ાન ાતહોનાતિય ોહયિહ સુપપોસેદઊય વેઊણગ્ગસ તો તહે ઉષ છોણગ્ગેસસ્ ાઓણતહેઊસસ, યાવઊ ોાસે શપાણદણિગ્ગ સો નાપદિઊય ાણદ વેયોમણિગ્ગ સુયહ । હગ્ગિહ-ગ્ગોોતહ યોમપેતાતિવિ ણિદુસતાય તહાત યતિય ગોવેનણમેણતસ યોણસદિનણિગ્ગ યાવઊ સયસતેમસ ોમે વેસોગિદ વય યોમપાણેસિ માકણિગ્ગ ઊયનાતિવિ ોડઊનસ (૨૦ તો ૮૦ યહાણણેઊ યાવઊ સયસતેમસ) ાણદ ોમે ાવઊ તો ણેગોતાિતે ાયયેસસ યહાણણેઊસ ાણદ ડણિાણયાિઊ સુપપોનાત ડોન । પુવઊયિ ાયયેસસ સયસતેમ્ છોણસેટુણતઊય, પુવઊયિ ાયયેસસ ગ્ગો સગ્ગિણડિયિાણતઊય દુનણિગ્ગ તહે ાનઊય ૧૯૮૦સ્ શ્રૌહેને તહેને ામે ાેપેનાતિવિ પુવઊયિ ાયયેસસ સયસતેમસ, ણિદવિદુાઊસ હાવે પનોમસિણિગ્ગ, તહોગ્ગહ ણોત સુડડયિોણિતઊય શપઊમેદ, પોસસવિાઊિતિસિ તો પનોદુયે ાણદ વનોાદયાસત તહેણિ ોોન તેઊવસોિણિ પનોગ્ગનામસ્ ૨ણ શ્રુસતાણિ, થેશાસ, ડોને શામપઊ, તહેને હાવે વેણ ોકઊય ાણતિ-ણુયઊન પનોગ્ગનામસ, વઊયક ાણદ યહયિાણો સેનોસિ, ગ્ગાય પનોગ્ગનામસ, યુણતેનયુઊતુનાઊ ાણદ ાણાનયહસિત પનોગ્ગનામસ, ાન ાતહેસિત પનોગ્ગનામ, ડેમણિસિત ાણદ ોમેણ'સ પનોગ્ગનામસ, ઊવોન પનોગ્ગનામમણિગ્ગ, ાણદ । ોકઊય પનોગ્ગમેસસવિે ણોસ માગ્ગાડણિ, શ્રઊતેનણાતિવિ વોોસ, ોતિહ ોહયિહ ૨ ામ ણિવોઊવેદ, તહાત હાસ પનોદુયેદ ોવેન ૪૭૦ હોન-ઊણગ્ગ પનોગ્ગનામસ ડનોમ ૧૯૭૮ તો તહે પનેસેણત ોણ । ોદિ વાનોતિય ોડ તોપયિસ્ શ્રૌ યોમવણિ ણોસ નેપોનતસ ડનોમ ાઊતેનણાતિવિ સોનયેસ ોતિહ દસિયુસસોિણ, દોયુમેણતાનેસિ, ાણદ વદિો-ડોતાગ્ગે ડનોમ ાઊતેનણાતિવિ સોનયેસ્ શ્રાપેન થગ્ગિન થેઊવસોિણ ણિ ાઓોનક યોમવણિસ યનાતિટિ ોડ યોનપોનાતે મેદાિ વય મેદાિ યનાતિયિસ ોતિહ મિાગ્ગાણિાતિવિ સેતસ, વસિાઊસે દતિણિગ્ગ, ાણદ સો ોણ્ શ્ર ઊવોન-ોનોણિતેદ પનોગ્ગનામ, થેહ મઊિઊ હુણક ાઓોસ, ણિ શ્રતિતસવુનાગહુ સેદ તો યોમવણિ ણોસ નેપોનતસ ોડ ઊવોન સિસુેસ ોતિહ દોયુમેણતાનય ણિતેનવોોસ ોતિહ ોનકેનસ, મુસયિ-વદિોસ, ાણદ ોતહેન યનોતિવિ વસિાઊસ, ોહઊિ ડાવોન ણોત ણિ છહયિાગ્ગો ાઊસો સેસ દોયુમેણતાનય ડોતાગ્ગે, મુસયિ, દનામા, ાણદ યોઊઊગ્ગેસ ોડ મિાગ્ગેસ, ાસ ોઊઊ ાસ ણિતેનવોો ાણદ તાઊકણિગ્ગ હોદ ડોનમાતસ, તો પનેસેણત ાઊતેનણાતિવિ ણિડોનમાતોિણ (સે ણોશ

४) थहेने हावे वेन सोमे शपेनमिणतसौतिह नातीनाθ पनोगपेससविक्ष सातेθθति नेतौनकस, ।θनहोगह तहेय़ हावे सुडडेनद डनोम तिादेटाते डुणदतिगा ।णद तहे डातिने ोड ोडतेण योणसेनवातविक्ष-तौतेद यावθ सयसतेमस तो याननय़ पनोगपेससविक्ष पनोगनामममतिगा श्रौहθ पुवθयि ।ययेसस तेθवासीति सि सतθθ ति । नेθातविθयें ।नθय़ सताणोोड देवेθपमेणत ति तहे उष ।णद एनोपे, ति योणतातिस तहे पनोमसि ोड पनोवादितिगा । दडिडेनेणत तय़पे ोड ।θतेनणातविक्ष तेθवासीति येसपति ोवसतायθेस तो तिसु से, पुवθयि ।ययेसस पनोवादिस तहे ोने तिसताुतीति ति तहे योममेनयाθ ।णद सताते वनोादयासततिगा सयसतेमस तहात सि ।त θासत पोतेणतीθθय़ ोपेण तो पनोगपेससविक्ष तितेनवेणतीति सत सि सेθड-देडातिगा समिपθय़ तो दसिमसिस वनोादयासत मेदाी ।स तौθस ोड मातपिθातीति ।णद तो तहतिक तहात पनतित मेदाी ।ने तहे ोनθय़ तौθस ोड योमुणयितीति ।णद पोθतियिθ ेदुयातीति ोपेण तो पनोगपेससविक्षस षुनवेयस हावे सहोत तहात पोपθ ताके मोने सेनाुसिθय़ तिदविादुाθस, गनाुपस, ।णद पोθतियिस तहात ।पपोनोण थव; तहुस तहे सेोड तेθवासीति योθद हेθप पनोगपेससविक्ष मोवेमेणतस ।णद सताुगगθेस गाति θगतिमियय़ ।णद डोनये ति तहे सहडितिगा ।णद योणतनादियतोनय़ डेθद ोड उष पोθतियिस थहे ढगिहत हास वेण माकतिगो डडेयताविु सेोड तौ तेयहणोθगेसि ।णद मेदाी ोड योमुणयितीति, ।णद डोन पनोगपेससविक्षस तो नेमाति ।θोड सि । θुशुनय़ तहात तहेय़ याण तो θणगोन ।डडोमद श्रोड योनसे, मातय़ौθθ यθामि तहात देमोयनातयि पोθतियिस तिवोθवेस डाये-तो-डाये योणवेनसातीति, दसियुससीति, ।णद पनोदुयतिगा योणसेणसुस जुत डोन तितेθθगिणत देवाते ।णद योणसेणसुस तो वे नायहेद, तिदविादुाθस मुसत वे तिडोनमेद ।णद नादाी, तेθवासीति, ।णद योमपुतेनस ।ने मिपोनताणत सोनयेस ोड तिडोनमातीति ति तहे पनेसेणत ।गे थहुस २ ।म तोत पनोपोसतिगा तहात मेदाी पोθतियिस सुपपθेमेणत ।θθ पोθतियिθ ।यतविातिय़ ।णद ोनगाणडितिगा, वुत ।म सुगगेसततिगा तहात । मेदाी पोθतियिस सहोθद वे देवेθपेद तो हेθप ।यतविासित गनाुपस ।णद तिदविादुाθस ोवताति ।णद दसिसेमतिाते

નિડોનમાતીનિ ૨ન શ્રુસતનિ, થેશાસ, ડોન નિસતાનયે, । ગનુંપ, છોનયઉિ ડોન શ્રુવઉયિ મેદાિ, હાસ વેન ૌનકનિગા તો નિડોનમ ાયતવિ઼સિત ગનુંપસ હૌ તહેય઼ યાન ગેત નિડોનમાતીનિ તહનુંગાહ તહે નૌ યોમપુતેન તેયહનોઉગેસિ ાનદ હૌ તહેય઼ યાન ુસે તહે પનેસસ, વનોાદયાસત મેદાિ, ાનદ ોતહેન મેતહોદસ ોડ યોમમુનયિાતીનિ તો ગેત તહેનિ મેસસાગેસ્ુત઼ શ્રયતવિ઼સિત ગનુંપસ ાને યોમનિગા તો સે તહાત મેદાિ પોઉતિયિસ સિ । ક્યે ઉેમેનત ોડ પોઉતિયિાઉ ોનગાનઇિાતીનિ ાનદ સતનુગાગાઉ ાનદ તહુસ મોને ૌનક ોન દેવ઼ેઉપનિગા નિસતતિુતીનિસ ાનદ સતનાતેગેસિ ડોન મેદાિ પોઉતિયિસ સિ નેયેસસાનય઼ ૨નદેદ, ડિ પનોગનેસસવિ઼ ગનુંપસ ાનદ મોવ઼ેમેનતસ ાને તો પનોદુયે । ગેતુનિ ાઉતેનનાતવિ઼ તો તહે ઢ઼ગિહત, તહેય઼ મુસત નિયનોસે તહેનિ માસસ વાસે ાનદ યનિયુઉાતે તહેનિ સતનુગાગાઉસ તો મોને સેગમેનતસ ોડ તહે પોપુઉાતીનિ઼ શ્રડોન ાઉઉ, મોસત પોપઉ ગેત તહેનિ નૌસ ાનદ નિડોનમાતીનિ ડનોમ તેઉવ઼સિીનિ, ાનદ તહે વનોાદયાસત મેદાિ ાનગાવઉય઼ પઉાય઼ । દેયસિવિ઼ નોઉ નિ દેડનિનિગા પોઉતિયિાઉ નોાઉતીસિ, સહાપનિગા પુવઉયિ ોપનીનિ, ાનદ દેતેનમનિનિગા ૌહાત સિ ોન ૌહાત સિ નોત તો વે તાકેન સેનુાિસિઉય઼ ૨ડ પનોગનેસસવિ઼સ ૌાનત તો પઉાય઼ । નોઉ નિ ઉયાઉ ાનદ નાતીનાઉ પોઉતિયિાઉ ઉડિ, તહેય઼ મુસત યોમે તો તેનમસ ૌતિહ તહે નાઉતીસિ ોડ ઉેયતનોનયિ યોમમુનયિાતીનિ ાનદ યોમપુતેન તેયહનોઉગેસિ નિ ોનદેન તો દેવ઼ેઉપ સતનાતેગેસિ તો માકે ુસે ોડ નૌ તેયહનોઉગેસિ ાનદ પોસસવિઉિતીસિ ડોન નિતેનવ઼ેનતીનિ઼ થહે યેમોયનાતડિાતીનિ ોડ છોમપુતેનસ ાનદ ૨નડોનમાતીનિ શ્રોતહેન પોસસવિઉિતીસિ ડોન શપાનદનિગા । સય઼સતેમ ોડ દેમોયનાતયિ તેયહનો-પોઉતિયિસ નેસદિ નિ નૌ યોમપુતેન ાનદ નિડોનમાતીનિ તેયહનોઉગેસિ઼ ૨ત ાપપોનસ તહાત તહેને ૌઉઉ વે । મેનગેન ોડ નતેનતાનિમેનત ાનદ નિડોનમાતીનિ યેનતેનસ નિ તહે હોમેસ ોડ તહે ડુતુને ૌતિહ ાઉઉ પોસસવિઉ પનનિત મેદાિ નિડોનમાતીનિ ાયયેસસવિઉ વય઼ યોમપુતેન ાનદ ાઉઉ વ઼સિુાઉ મેદાિ નતેનતાનિમેનત ાનદ નિડોનમાતીનિ નેસુોનયેસ ાવ઼ાઉિવઉ ડોન હોમે યોમપુતેન઼તેનતાનિમેનત યેનતેન ાયયેસસ઼ જુત તહે તહનોત--ાનદ ઉકિઉિહોિદ ડિ ાઉતેનનાતવિ઼ યોનયેપતસ ાને નોત દેવ઼ેઉપેદ ાનદ દસિસેમનિાતેદ--સિ તહાત

ગહસિ નિડોમમાગીનિ ાનદ નગેમગાનિમેનગ માગેમાાિ ીિ વે ગહોનુગાહય઼ યોમમોદર્િદિ, ાવ઼ાિવ ોનય઼ ગો ગહોસે ૈહો યાન ાડડોમદ ગો પાય઼ છોનસેટુનગય઼, તિ સિ નેયેસસામય઼ ગો વેગાનિ દેવ઼સિનિગા પુવયિ ાોમનાગવ઼િસ ગો ગહેસે પમવ઼િાત્યોમપોમાગે નિડોમમાગીનિ ાનદ નગેમગાનિમેનગ સય઼સોમસ ોડ ગહે ડુગ઼ે ઘવ઼િન ગહે ગમૌનિગા મિપોમગાનયે ોડ યોમપુગેમસ ાનદ નિડોમમાગીનિ નિ ગહે નૌ તેયહનો-યાપતિાસિન સોયેતિય઼, પમોદુયનિગા નૌ નિડોમમાગીનિ નેગૌમકસ ાનદ સય઼સોમસ મુસગ ગહેમેડોમે વે ાને સસેનગાિ નિગામેદેનિગ ોડ । પમોગામેસસવ઼િ મેદા ાનદ નિડોમમાગીનિ પોતિયિસ઼ થહે યોમપુગેમડિગીનિ ોડ ગહે ીમદ સિ ૈ ુ નદેમૌય઼ ાનદ પોસસવિર્તિસિ ામે ગમૌનિગા ડોમ નૌ નિડોમમાગીનિ નેગૌમકસ ાનદ યોમપુગેમ યોમમુનયિાગીનિ સય઼સોમસ઼ થો ાવ઼ોદિ યોમપોમાગે ાનદ ગોવ઼ેમનમેનગ મોનોપોડિગીનિ ાનદ યોનગમો ોડ નિડોમમાગીનિ, નૌ પુવયિ નિડોમમાગીનિ નેગૌમકસ ાનદ યેનગેમસ ામે ાસો નેયેસસામય઼ સો ગહાગ યતિડિનસ ોડ ગહે ડુગે યાન હાવ઼ે ાયયેસસ ગો ગહે નિડોમમાગીનિ નેદેદ ગો નિગેગનિગય઼ પામગયિપિાગે નિ । દેમોયમાગયિ સોયેતિય઼ ઢોમ યોમપુગેમસ, િક્ષ વમોદયાસગનિગા, યાન વે ુ સેદ ડોમ ોમ ાગાનિસગ દેમોયમાયય઼ ક્ષનદેદ, યોમપુગેમસ ામે । પોગેનગાિય઼ દેમોયમાગયિ તેયહનોગાય઼ ક્ષોહિ વમોદયાસગ યોમમુનયિાગીનિ તેનદસ ગો વે ોનેૈાય઼ ાનદ ુ નદિમિયગીનાિ, યોમપુગેમ યોમમુનયિાગીનિ સિ પોગેનગાિય઼ વિ-, ોમે વ઼ેન ોમનિ-, દમિયગીનાિ ક્ષનદવ઼િદ્િાસ યાન ુ સે યોમપુગેમસ ગો દો ીમદ-પમોયેસસનિગા ગો યોમમુનયિાગે ીતિહ ોગહેમ નિદવ઼િદ્િાસ, ોમ યાન દમિયગય઼ યોમમુનયિાગે ીતિહ ોગહેમસ વ઼ા મોદેમસ ોહિયિહ ુ સે ગહે તેપહોને ગો નિક નિદવ઼િદ્િાસ ીતિહ ાયહ ોગહેમ઼ મોદેમસ યાન ગાપ નિગો યોમમુનતિય઼ વુનિગાનિ વોામદસ, ૈવ સતિસ, ોમ યોમપુગેમ યોનડેમનયે પમોગામામસ, ગહાગ માકે પોસસવિ । નૌ ગય઼પો ોડ પુવયિ યોમમુનયિાગીનિ ાનદ પમોગામેસસવ઼િસ સહોુદ નિગેમવ઼ેને નિ ગહેસે નિડોમમાગીનિ મોદેસ ાસ ૈ ાસ પામગયિપિગનિગા નિ પુવયિ દેવાગે ાનદ દસિયુસસીનિ઼ ઢોમ નિસગાનયે, માનય઼ યોમપુગેમ વુનિગાનિ વોામદસ ાનદ ૈવ સતિસ હાવ઼ે । પોતિયિાિ દેવાગે યોનડેમનયે ૈહેમે નિદવ઼િદ્િાસ

યાન નયપે નિ નહેિ ાપનિોનિસ ાનદ ાનહેન નિદવિદ્દિાઉસ યાન ેાદ નહેમ ાનદ ડિ નહેયૈ ાસિહ ેસપોનદ થહસિ યોનસનાિુનેસ । નૌ ડોનમ ાડ પુવઉયિ દાઉિગુ ાનદ નિનેનાયનાિ છોમપુનેન દાના વાસેસ ાનદ ાૈવ સનિસ પનોવદિ સસેનનાઉિ સુોનયેસ ાડ નિડોનમાનાનિ ાનદ નૌ નેયહ્નોઉગિસિ નહાન નેમેનદુોસઉય ડાયઉિનિાનેસ નિડોનમાનાનિ-સોનયહનિગા ાનદ ેસોનયહ માનિસનેોમ દાના વાસેસ નિયઉદે ડેશસિામિશસિ ાનદ યાઉિગુ ાૈહિયિહ યોનનાનિ । નેમેનદુોસ ાનનાય ાડ નૌસપાપેનસ, માગાાડનિસ, ળુોનનાઉસ, નનાનસયનપિનસ ાડ થવ પનોગાનામસ, નૌસ યોનડેનેનયેસ, યોનગોસસાનિાઉ હોનનિગાસ, ાનદ નૌસઉનાનેનસ, ેપનોદુયેદ નિ ડઉઉ શ્ઉનેનનાનવિ દાના વાસેસ નિયઉદે શ્વાયેનેનાૈહિયિહ હાસ ાવેન ૬૦૦ યોનડેનેનયેસ ાન નોપયિસ ાડે યોઉગાય, ાૈાન ાનદ પોયે, ડેમનિસિમ, ાનદ હુનદેનદસ ાડ ાનહેન નોપયિસ હેન પનોગોસસવિસ પુન નિ ાઉનેનનાનવિ નિડોનમાનાનિ ાનદ સોમે ાડ નહે યોનડેનેનયેસ હાવે ઉવિઉય દેવાનેસ ેનાૈન નહે માનિસનેોમ ાનદ ાઉનેનનાનવિ યોમપુનેન દાના વાસેસ, નિદવિદ્દિાઉસ ાનદ ગાનુપસ યાન ાયયેસસ । નેમેનદુોસ ામુોનન ાડ નિડોનમાનાનિ નિ । ેઉાનવિઉય સહેોનન નમિ શૌાસ ાવઉ નો ેસોનયહ મય વોક ાન નહે મેદાિ ાનદ નહે ઘુઉડાૈાન, ડોન નિસનાનયે, વેયુસે શૌાસ ાવઉ નો ાયયેસસ નિડોનમાનાનિ ાન વાનુસિ નોપયિસ ડોનમ । વાનેનિય ાડ સુોનયેસ સમિપઉય વય પુનયહનિગા નિ યોદે ાૈાનદસ ાૈહિયિહ ેનાવઉદ મે નો દસિયેનન નહે યોનડઉયિનનિગા મેદાિ વેનસાનિસ ાડ નહે ઘુઉડાૈાન ાનદ નો પુન નિ ટુસનાનિ નહે વેનસાનિ વેનિગા પનોમોનેદ વય નહે જુસહ ાદમનિસિનનાનાનિ ાનદ શ્વેનનાગોન એવેનનુાઉઉય, નહે ઉસિ ાનદ દસિનિડોનમાનાનિ પનોમોનેદ વય નહે ઉષ ગોવેનનમેનન નિ નહે ાૈાન ાૈે નહોનુગાહઉયે શપોસેદ વય । વાનેનિય ાડ સુોનયેસ, ાયયેસસવિઉ નો યોમપુનેન દાના વાસે સોનયહેસ છોનપોનાનાનિસ, ગોવેનનમેનન નિસનનુિનાનિસ, નહે માળોન પોઉનિયિાઉ પાનનેસિ, ાનદ ાનહેન ગાનુપસ ાે નાકનિગા ાદવાનનાગે ાડ નહેસે યોમપુનેન દાના વાસેસ ાનદ પનોગોસસવિ મુસન ઉાનન નો ાયયેસસ ાનદુ સે નહેમ નો પનોદુયે નહે નિડોનમાનાનિ નેયેસસાનય નો પનેવાઉિ નિ નહે પુવઉયિ દેવાનેસ ાડ નહે ડુનુે જુન નહે પોઉનિયિસ ાડ

નિડોનમાનીનિ નિ નહે ડુનુને મુસન સનુગાગાઉ નો સે નહાન ાઉનેનણાનવિ઼ નિડોનમાનીનિ સિ ાયયેસસવિઉ નિ માનિસનોમ યોમપુનેન દાના વાસેસ, ાસ ૈઉઉ ાસ ાઉનેનણાનવિ઼ ેનિસ઼ માનય઼ દાના વાસેસ ાનદ નિડોનમાનીનિ સેનવ઼યિસ ેમનિ ઉડનસિન, ડેમનિસિન, ેનવ઼ીનમેનનાઉસિન, ાનદ ેનહેન ાઉનેનણાનવિ઼ નિડોનમાનીનિ સુેનયેસ ડનોમ નહેનિ ઉસિનનિગાસ, નહુસ નિ ેડડેયન સહુનનિગાુન નાદયાઉ ાઉનેનણાનવિ઼સ નિ નિડોનમાનીનિ સુેનયેસ, મુયહ ાસ નહે વનોદયાસનનિગા નેનીનકસ ેશયઉદે દસિસદિનન વ઼ોયિસ ડનોમ વનોદયાસન યોમમુનયિાનીનિ઼ શ્વનોગાનેસસવિ઼ ગાનુપસ ાનદ ાઉનેનણાનવિ઼ પુવઉયિાનીનિસ સહુઉદ સનુગાગાઉ નો માકે સુને નહાન નહેનિ નિડોનમાનીનિ સુેનયેસ ાનદ સેનવ઼યિસ ાને ઉસિનેદ નિ દાના વાસે વવિઉાગિાનાપહેસિ ાનદ સુેનયે માનેનાઉ઼ ેન નહે પનોઉડિનાનીનિ ેડ નહે શ્રીનઉદ શ્રીદિ શ્રીવ ેનાવઉસ નિદેપેનદેનન ાનદ ાઉનેનણાનવિ઼ ગાનુપસ ાનદ નિદવિ઼દુિાઉસ નો યનોન નહેનિ ીન ૈવ સનિસ, નો માકે નહેનિ નિડોનમાનીનિ ાવ઼ાઉિવઉ નો પોપઉ નહનુગાહ નહે ગાઉવે, ેડનેન ડને ેડ યહાનગ઼ે સ્ન નહે નેશન સેયનીનિ, સ્ ીઉઉ ગાવિ઼ સોમે ેશામપઉસ ેડ હીે યોમપુનેન નેયહનો-પોઉનિયિસ હાવે઼ દેપઉયેદ ૈવ સનિસ, વુઉઉેનનિ વોાનદસ, માઉિનિગા ઉસિનસ, ાનદ માઉ યામપાગિનસ નો પનોમોને ા વ઼ાનોનિય઼ ેડ પોઉનિયાઉ સનુગાગાઉસ઼ ઢનિસન, હીેવ઼ન, સ્ ીનન નો યોનયઉદે નહસિ સેયનીનિ વય઼ નોનનિગા નહાન ા સયનેનગાય઼ સિ મેનગાનિગા વેનીન નહે ની સુેનયેસ ેડ નિડોનમાનીનિ, ની મેદાિ ાનદ નેયહનોઉગોસિ, ાનદ પોઉનિયાઉ ેનગાાનડિાનીનિ ાનદ સનુગાગાઉ઼ શ્વનિન ાનદ વનોદયાસન મેદાિ ેનગાાનસ યાન ેવનાનિ નિડોનમાનીનિ ડનોમ યોમપુનેનસ ાનદ દસિસેમનિાને નિ નો નહે પુવઉયિ઼ શ્વોઉનિયાઉ ગાનુપસ યાન ેવનાનિ નિડોનમાનીનિ ડનોમ નહેસે સુેનયેસ ાનદ દસિસેમનિાને નિ વાયક નહનુગાહ પનનિન, વનોદયાસન, ાનદ યોમપુનેન નેયહનોઉગોસિ઼ સ્નડોનમાનીનિ યનનિયાઉ ેડ, સાય઼, નનાનસનાનીનાઉ યોનપોનાને પોઉયિેસિ યાન વે દસિસેમનિાનેદ નહનુગાહ ા મુઉનપિઉયિનિય઼ ેડ સનિસ, સો પોઉનિયાઉ ગાનુપસ નેદ નો વે ીને ેડ નહે પોનેનનાઉ ડોન નહે નનાનસમનિસિસીનિ ેડ નિડોનમાનીનિ નહનુગાહ ા વ઼ાનોનિય઼ ેડ મેદાિ નિ નહે

યોનળેમપોનાનયે ના મોમોવ્નન, ળહે ૨નળેનનેળ માયુ વે। વ્હયિઊ ઙોન નૌ ઙોનમસ
ોઙ ।ઊોનનાળવ્િ નાદી, ળેઊવ્સીોનિ, ઙઊિમ, ।નળ, ।નદ વ્નય઼ ઙોનમ ોઙ યુઊળુને
।સૌઊઊ ।સ નિઙોનમાળીનિ ।નદ પનનિળ માળેનાઊિ મૌ મુઊળમિદી ળેયહનોઊોગોસિ
।ને ।ઊનોદય઼ વ્સિવિઊ ોનૌવ સળિસ ।નદ ૨નળેનનેળ નાદી ।નદ ળેઊવ્સીોનિ સિ
નૌ નિ િળસ નિઙાનયયુ થહસિુીઊદ ળુનઊય઼ માકે પોસસવિઊ જનેયહળ'સ દનોમ
ોઙ। યોમમુનયિાળીનિસ સયુસળેમ ોહને વ્નયોનેોાસ। સેનદેન ।નદ નેયેવ્િન ।નદ
ુીઊદ ગનોળઊય઼ પનોઊઙિનાળે ળહે નાનગો ।નદ દવ્િનસળિય઼ ોઙ વ્ોયિસ ।નદ
ળેશળસ ।નદ ુીઊદ ।ઊસો નો દુોવળ ગાવ્િ। નૌ દમિનસીોનિ ોઙ ળહે યોનયેપળ ોઙ
નિઙોનમાળીનિ્યુઊળુનાઊ ોવ્નઊોદ્ ૨નદેદ, ૈ મુસળ ોવવ્ુીસિઊય઼ ગાનિ। ોહોઊ સેળ
ોઙ નૌ ઊળિનાયેસિ ળુ સે ।નદ દેપઊોય઼ ળહે નૌ ળેયહનોઊોગોસિ (સે પ્ઊઊનેન,
ઙોનળહ્યોમનિગા) જુળ નિ યોનયુઊસીોનિ, ૨ોાનળ ળો ઊમિળિ મય઼ ઙોયુસ ોન નૌ
ળેયહનોઊોગોસિ ।નદ ળેયહનો-પોઊળિયિસ ોઙ ળહે પનેસેનળ દાય઼ થેયહનો-
શ્વોઊળિયિસ ।નદ શ્વોઊળિયિાઊ ષળુ્ગાગાઊ ષનિયે નૌ ળેયહનોઊોગોસિ ।ને નિ ।નય઼
યાસે દનામાળયિાઊઊય઼ ળનાનસઙોનમનિગા વ્નય઼ સપહેને ોઙ ઊઙિ, ળહે કેય઼
યહાઊઊેનગો સિ હૌ ળો ળહેનાઙિ ળહસિ ગનોળ ળનાનસઙોનમાળીનિ ।નદ હૌ ળો
દેવ્સિ સળનાળેગોસિ ળો માકે પનોદુયળવ્િ ુ સે ોઙ ળહે નૌ ળેયહનોઊોગોસિ
શ્રોવવ્ુીસિઊય઼, નાદયિાઊ યનાળિટુિ ોઙ દેહુમાનઙિનિગા, શપઊોળિાળવ્િ, ।નદ
ોપપનેસસવ્િ ુ સેસ ોઙ નૌ ળેયહનોઊોગોસિ નિ ળહે ોીનકપઊાયે, સયહોઊનિગા,
પુવઊયિ સપહેને, ।નદ વ્નય઼દાય઼ ઊઙિ ।ને મોને નેયેસસાનય઼ ળહાને વ્નન, વુળ સો ।ને
સળનાળેગોસિ ળહાળુ સે નૌ ળેયહનોઊોગોસિ ળો નેવુઊિદ ુોન યળિોસિ, સયહોઊસ,
યોનોમય઼, ।નદ સોયેળિય઼ ૨ોાનળ ળો ઙોયુસ, ળહેનેઙોને, નિ ળહે નેમાનિદેન ોઙ
ળહસિ સેયળીનિ ોન હૌ નૌ ળેયહનોઊોગોસિ યાન વે ુ સેદ ઙોન નિયનોસનિગા
દેમોયનાળઙિાળીનિ ।નદ મપોીનનિગા નિદવ્િદ્િાઊસ્ ઘવ્િન ળહે શળેનળ ળો ોહયિહ
યાપળિાઊ ।નદ િળસ ઊગાયિ ોઙ યોમમોદઙિયિાળીનિ હાવ્ યોઊનઙિદ વ્નન મોને
।નોસ ોઙ વ્નય઼દાય઼ ઊઙિ નિ નેયેનળ યોનસ, િળ સિ સોમોહાળ ।સળોનસિહનિગા
ળહાળ યય઼વેનસપાયે સિ વય઼ ।નદ ઊાનગો દેયોમમોદઙિોદિ ઙોન ઊાનગો નુમવેનસ
ોઙ પોપઊ -- ।ળ ઊાસળ નિ ળહે ોવ્નદેવ્ઊોપેદ યુોનળનોસિ ઊકિ ળહે ૩નળિદ

ાયયેસસ ાનદ ઊતિનાયય઼ મોમોવ઼ેન, ાઊનહોગાહ નહેને સિ નહે નહનાન ાનદ નોઊ દાનગોન નહાન નહે યોમપુનેનાઙિાનાિન ોઙ સોયેનિય઼ ૌઊઊ નિયનાસે નહે યુનનેનાન નિટુાઊનિનિસિ ાનદ નિટુનિનિસિ નિ નહે યોનઙગ્ગુિનાનાિનિસ ોઙ યઊાસસ, નાયે, ાનદ ગોનદેન પૌન, નહેને સિ નહે પોસસવિવિઊનિય઼ નહાન । દેમોયનાનઙિદ ાનદ યોમપુનેનાઙિદ પુવઊયિ સપહેને મગિહન પનોવ઼દિ ોપપોનનુનાનિનિસિ નો ોવ઼નયોમે નહેસે નિટુનિનિસ઼િ ૨ ૌઊઊ ાયયોનદનિગાઊય઼ ાદદનેસસ વેઊૌ સોમે ોઙ નહે ૌાય઼સ નહાન ોપપનેસસેદ ાનદ દસિમપૌનેદ ગનુોપસ ાને સનિગા નહે નૌ નેયહનોઊગોસિ નો ાદવ઼ાનયે નહેનિ નિનેનેસનસ ાનદ પનોગનેસસવિ઼ પોઊનિયિઊ ાગેનદાસ઼ જુન ઙનિસન ૨ ૌાનન નો દસિપોસે ોઙ ાનોનહેન ઙનેટુનાન યનાનિયિસિમ ોઙ નહે ૨નનેનેન ાનદ યોમપુનેન ાયનવ઼િસિમ઼ છનાનિયિસ ોઙ નહે ૨નનેનેન ાનદ યય઼વેનદેમોયનાયય઼ ઙનેટુનાનઊય઼ પોનિન નો નહે મઊનિનાનય઼ ોનગિનિસ ોઙ નહે નેયહનોઊગાય઼ ાનદ નિસ યેનાનાઊ નોઊ નિ નહે પનોયેસસેસ ોઙ દોમનિાનન યોનપોનાને ાનદ સનાને પૌનસૈન નિ સિ ામાઙનિગા નહાન નહે ૨નનેનેન ઙોન ઊનગો નુમવેનસ સિ દેયોમમોદનિદિ ાનદ સિ વેયોમનિગા મોને ાનદ મોને દેયેનાનાઊઙિદ, વેયોમનિગા ોપેન નો મોને ાનદ મોને વ઼ોયિસ ાનદ ગનુોપસ઼ થહૂસ, યય઼વેનદેમોયનાયય઼ ાનદ નહે ૨નનેનેન સહોઊદ વે સેન ાસ । સનિ ોઙ સનનુગાગઊ, ાસ । યોનનેસનેદ નેનનાનિ, ાનદ પનોગનેસસવ઼િસ સહોઊદ ઊોક નો નિસ પોસસવિવિઊનિનિસિ ઙોન નેસસિનાનયે ાનદ યનિયુઊાનૌનિ ોઙ સનનુગાગઊ઼ યોમનિાનન યોનપોનાને ાનદ સનાને પૌનસ, ાસ ૌઊઊ ાસ યોનસેનવ઼ાનવ઼િ ાનદ નગિહનસિન ગનુોપસ, હાવ઼ે વેન માકનિગા સેનૌિસુ સે ોઙ નૌ નેયહનોઊગોસિ નો ાદવ઼ાનયે નહેનિ ાગેનદાસ ાનદ ઙિ પનોગનેસસવ઼િસ ૌાનન નો વેયોમે પઊયેનસ નિ નહે પોઊનિયિઊ વાનનઊેસ ોઙ નહે ઙુનુને નહેય઼ મુસન દેવ઼સિ ૌાય઼સ નો સે નૌ નેયહનોઊગોસિ નો ાદવ઼ાનયે । પનોગનેસસવ઼િ ાગેનદા ાનદ નહે નિનેનેસનસ ોઙ નહે ોપપનેસસેદ ાનદ ઙોનયેસ ોઙ નેસસિનાનયે ાનદ સનનુગાગઊ઼ થહેને ાને વય઼ નૌ યોપૌિસે શામપઊેસ ોઙ હૌ નહે ૨નનેનેન ાનદ યય઼વેનદેમોયનાયય઼ હાવ઼ે વેનુ સેદ નિ પનોગનેસસવ઼િ પોઊનિયિઊ સનનુગાગઊેસ઼ શ્ર ઊનગો નુમવેન ોઙ નિસુનગોનાન નિનેઊઊેયનુાઊસ ાને ાઊોદય઼ માકનિગા સે ોઙ નહેસે નૌ નેયહનોઊગોસિ ાનદ

પુવθયિ સપહેએસ નિ tહેમિ પોθtિયિાθ પનોળેયtસ થહે પોસાaaતસ ાaદ
ગુેaθθા ાaમેસિ સતaુગાગθaિગા નિ છθાપાસ, મેશયિો ઙaોમ tહે વગાaિaaિગા
સેદ યોમપુtેa દાtા વાસેસ, ગુેaaθθા aાદીિ, ાaદ ોtહેa ઙaાaમસ ોઙ મેદીા tો
યaિયુθાte tહેમિ સતaુગાગθેસ ાaદ દિાસ ેવેaાય માaઙિસtો, tેશt, ાaદ
વુθθેaાaિ પaોદુયેદ વય tહે ઞાપાaાસિtા શ્નaમય ોઙ iiiાaિીaાθ ઙિવિaાaિીaાોહો
ોયયુપેદિ θાaદ નિ tહે સોtહેaa મેશયિાa સtાte ોઙ છθાપાસ નિ ૧૯૮૪ોાસ
મિમેદીાtેθય યaિયુθાteદ tહaુોગાહ tહે ોaθદ વ્ગિ યોમપુtેa aેtોaકસ ૨a
હ્યાaાય ૧૯૮૫, tહે મેશયિાa ગોવેaaમેaa મોવેદ ાગાaિસt tહે મોવેમેaa ાaદ
યોમપુtેa aેtોaકસ ોપે સેદ tો નિઙaામ ાaદ મોવθિઙિ નિદવિદુાθસ ાaદ
ગaોુપસ tહaુોગાહોુt tહે ોaθદ tો સુપપોaત tહે ઞાપાaાસિtાસ સતaુગાગθેસ
ાગાaિસt aેપaેસસવિ મેશયિાa ગોવેaaમેaa ાયtાિ થહેa ોપે માaય
દેમોaસtaાaાીaાિસ નિ સુપપોaત ોઙ tહે aેવθસ tહaુોગાહોુt tહે ોaθદ,
પaોમaિaa ઙોુaaાθસિtસ, હુમાa aાગિહtસ ોવસેaવેaસ, ાaદ દેθાાાtાિસ
taાવેθθદ tો છθાપાસ નિ સોθદિaાtિય ાaદ tો aેપોaત ોa tહે પaાસિaિગા,
ાaદ tહે મેશયિાa ાaદ ઙુષ ગોવેaaમેaaસ ોપે વોમવાaદેદ ોtિહ મેસસાગેસ
ાaગુaિગા ઙaેa aેગોtાિાિaાિસ aાtહેa tહaa aેપaેસસાોિ; tહે મેશયિાa
ગોવેaaમેaa ાયયોaદaિગાθય વાયકેદ ોઙઙ tહેમિ aેપaેસસાોિ ોઙ tહે
નિસુaગેaaસ ાaદ ાસ ોઙ tહસિ ોaાtaિગા નિ શ્નુગુસt ૧૯૮૭, tહેય હાવે
યોataિુદ tો aેગોtાિtે ોtિહ tહેમ ઙaાθમિ, ાદીાાtપેસ ોપુ સેદ tો પaોમોte tહે
aેવોθaાીa નિ ૨aાa ાaદ tો પaોમોte ાθેaaાaાtવિ નિઙaામાaાીa વય
પોθtિયિાθ મોવેમેaaસ tહaુોગાહોુt tહે ોaθદ (સે યોaaિગા ૧૯૮૪) થહે
થaિaાmાa ષટુાપે દેમોયaાયય મોવેમેaa નિ છθaિા ાaદ વaાaુિસ ગaોુપસ
સતaુગાગθaિગા ાગાaિસt tહે aેમાaેaaસ ોઙ ષtાθaિસિમ નિ tહે ઙaેમેa
યોમમુaસિt વθોય ાaદ ષોવોt ઙaાીaુ સેદ યોમપુtેa વુθθેtાaિ વોaaદેસ ાaદ
aેtોaકસ, ાસ ોθθ ાસ । વaાેtિય ોઙ ઙaાaમસ ોઙ યોમમુaયિાtાિસ, tો
યaિયુθાte tહેમિ સતaુગાગθેસ શ્નોપપોaેaaસ નિવોθવેદ નિ ાaત-aાઙaા
સતaુગાગθેસ માદે શtેaસવિુ સે ોઙ tહે aો યોમમુaયિાtાિ tેયહaોθોગાય (સે

જ઼ેનેને ૧૯૮૪ ।નદ ઢ઼ેદેનયિકસ ૧૯૮૪) ષુયહ મુભનાનિનિાભ નેનૌનકનિગ ।નદ યન્યિુભનિનિ ૌડ નિડેનમાનિનિ ડાભિદ નો સનોપ નાડના, વુન યપ્નોદ ।ભભનિયેસ્ુ સેડુભ ડોન નહે સન્ુગગભેસ ૌડ નહે ડુનુે શ્રસ શ્રૌનિહેડોનદ (ડોનનહ્યોમનિગ) નોનેસ: "થહે ।નન-નાડના યોભનિનિસ, ૌહભિ મોવભિડનિગ। દેપનહ ૌડ ૌપપોસનિનિ નનપ્ભિયુ નેશપેયનેદ વય યાપનાિભ, ડાભિદ નિ નહેપ્ મિમેદનિ ૌવળેયનવિસ્ જ઼ુન નહે નનાનસયોનનનિનનાભ દાભિગ્ુસ ૌહયિહે મેનગેદ યહેયકેદ -- નહુગહ વય નો મેનસે ભમિનિનેદ--નહે યહુવનિસિનેે ભમેનન નિ મોનનહ શ્રમેનયિાન ૌપપોસનિનિ નો ડપ્ે નનાદે થહે મોવેમેનન યપ્નોદ। પૌનડુભ પેદાગોગયિાભ યન્ુયવિભ ડોન યનોસસ-સેયનોનાભ ।નદ યનોસસ-વોનદેન ૌનગાનડિનિગ શ્રનદ નિ ૌપેનેદ પાનહૌયસ ડોન ડુનુે યોનનેયનિનિસ, નિયુભદનિગ ભેયનનોનયિ ૌનેસ, ૌહયિહ ૌપ ભાનેન ડડેયનવિભય મોવભિડિદ વય નહે આપાનસિનુ પનાસિનિગ ।નદ નિ યોનનુનિગ નિનિનિવિસ ।ગાનિસન માટુભિભાદોના શપભિનાનિનિ" થહુસ્ુ સનિગ નૌ નેયહનોભગેસિ નો ભનિક નિડેનમાનિનિ ।નદ પનાયનયિ, નો યન્યિુભને સન્ુગગભેસ, સિ નેનિહેન ેશનનાનુસ નો પોભનિયિાભ વાનનભેસ નોન મેપ્ભયુ નોપાનિ એવેન ડિ માનેનાભ ગાનિસ ।પ નોન ૌન, ૌડનેન નહે નિડેનમાનિનિ યન્યિુભનેદ ૌન ।ભભનિયેસ ડોનમેદ યાન વે ૌડુ સે ઢોને શામપભે, નૌ જ઼નાનિસિહ ।યનવિસિનસ ૌપ સુદ વય નહે ડાસનડૌદ યહાનિ મયયોનાભદ'સ ડોન દસિનનાવિનનિગ ભાડભનસ દેનુનયનિગ નહે યોનપોનાનિનિ'સ ભૌ ૌગેસ, ।દવેનનસિનિગ પનાયનયિસ, નિવોભવેમેનન નિ દેડોપ્ેસનડાનિનિ, હાનવેસનનિગ ૌડ ।નમિાભસ, ।નદ પનોમોનિનિ ૌડ ળુનક ડૌદ ।નદ ।નુનેહાભનહ્ય દનિ થહે ।યનવિસિનસ યુનનેનાનનાયકેદ, ૌનગાનડિદ। મયડવિભ યામપાગિન, ।સસેમવભેદ ૌવસાનિ ૌનિહ। નપ્મેનદુસ ।મુનન ૌડ નિડેનમાનિનિ યનાનિયિડિનિગ નહે યોનપોનાનિનિ, ।નદ ।સસેમવભેદે શપેનનસ નો નેસનડિય ।નદ યોનડપ્િમ નહેપ્ યનાનિયિસિમસ્ થહે ડવિ-યોન યવિભિ નનાભિ, નદનિગ ।મવગ્િુસભય નિ હુભય ૧૯૮૭, યપ્નોદ ુનપપ્યેદેનનેદ વાદ પુવભયિનિય ડોન મયયોનાભદ'સ ।નદ ૌાસ યન્યિુભનેદ નહનુગહુન નહે ૌનભદ વાિ સ્નનેનેન ૌવસાનિસ, માભિનિગ ભસિનસ, ।નદ

દસિયુસસૌનિ ગ઼ાુપસ્ થહે મયડ઼વિઊ ગ઼ાુપ યઊામિસ નહાન નહેમિ ૌવસાનિ ાાસ ાયયેસસેદ ાેવ઼ા નાૌઊવ઼ે મઊિઊાનિ નમિસ ાનદ નહે ઘ઼ાાદાનિ ેપોાનેદ નહાન નહે સાનિ "યઊામિદ નો વે નહે મોસન યોમપમેહેનસિવ઼ે સ઼ોાયે ાેઙ નિઙોામાનાનિ ાેન ા મુઊનિનાનાનિાઊ યોાપોાનાનિ વ઼ો ાસસેમવઊેદ" ાનદ ાાસ નિદેદ ાેનિ ાેઙ નહે મોમે સુયયેસસઙુઊ ાનનયોાપોાનાને યામપાગ઼િનસ (ઢવ઼ાાય઼ ૨૨, ૧૯૮૬; વ઼સિનિ હાનપઃ઼ાા ેનવ઼ાિઊનિકોાગ઼્ાયસપોનઊગ઼િહ્હોમેહ્હામઊ) માનય઼ ઊાવોા ાેાગ઼ાાનિડાનિનિસ ાાે ાઊસો વેગ઼ાિનિનિગ઼ા નો માકે઼ુ સે ાેઙ નહે નાૌ નેયહનોઊગ઼ોસિ મકિ છોઊય઼ (૧૯૮૭) હાસ ૌાનિનેન ાેઙ હાૌ યોમપુનો સયસનેમસ યાન ેસકઊિઊ ાાનહો નહાન દેસકઊિઊાાકોસ, ાેહિઊિ ષહોસાના ઼ુવોઙઙ (૧૯૮૮) હાસ દસિયુસસેદ નહે ાાય઼સ નિ ાેહિયહ હગ઼િહ-નેયહ યાન વે઼ુ સેદ નો "નિડોામાને" ાાકપઊાયેસ ાાનહો નહાન઼ ાનોમાને નહેમ઼ ેશપાનદનિગ઼ ાાકોસ કનાૌઊદગ઼ ાનદ યોનનાોઊ ાેવ઼ા ાેપોનાનિસ ાાનહો નહાન ેદુયનિગ઼ ાનદે ઊમિનિાનનિગ઼ ાન઼ થહે છઊાન છઊોનહેસ છામપાગ઼િન, ા મોવ઼ેમેનન સનાાનેદ વય઼ યુનયહ ાામેન નિ ૧૯૮૦ નિ સુપપોાન ાેઙ ઢઊિપિનિ ગ઼ાામેનન ાાકોસ હાસ સુપપોાનેદ સનાકિસ નહ઼ાુગ઼હુન નહે ાાઊદ, ેશપોસનિગ઼ ેશપઊાનિાનવિ઼ ાાકનિગ઼ યોનદાનિનિસ (સે નહેમિ ૌવસાનિ ાન હાનપઃ઼ાા યઊાનયઊાનહેસ઼ોાગ઼્ાનિદેશ઼હ્હામઊ) ૨ન ૧૯૮૭, ાયનવ઼િસિનસ નિવ઼ાઊવ઼ેદ નિ ધ્યોાન ાાકોસ સનાકિસ ાનદ મોસેય઼સદિ દોયક સનાકિ નિ એનગ઼ાઊાનદ ઼સેદ ૌવસાનિસ નો ગ઼ાનિ નિનોનાનાનિાઊ સોઊદાાનિય઼ (ઙોા નહે ઊાનનો સે હાનપઃ઼ાાગ઼ાા઼પયોાગ઼્ઊવ઼ુાનેન્દોયકસ્) મોસન ઊાવોા ાેાગ઼ાાનિડાનિનિસ, સુયહ ાસ નહે મ઼ોાનહ ષુનહ યગ઼િનિય઼ ાેઙ ડ઼ાવોા ગ઼ાુપ, નોને નહાન યોમપુનો નેનાાકસ ાાુ સેઙુઊ ઙોા યોાદનિાનનિગ઼ ાનદ દસિનાવ઼િનિગ઼ નિડોામાનાનિ, વ઼ુન યાનનોન ેપઊાયે પાનિન મેદાા નહાન સિ મોમે ાયયેસસવિઊ નો મોમે ાેઙ ાનિસ મેમવોસ, ઙાયે-નો-ઙાયે મેનનિગ઼ાસ, ાનદ નાાદાનિાનિાઊ ઙોામસ ાેઙ પોઊાનિયાઊ સન઼ાુગ઼ાગ઼ેઊ થહુસ, નહે નાયિક સિ નો ામનયુિઊાને ાેનિ'સ યોમમુનિયાનાનિસ પોઊાનિયિસ ાાનિહ ાયનાુઊ પોઊાનિયાઊ મોવ઼ેમેનનસ ાનદ સન઼ાુગ઼ાગ઼ેઊસ સો નહાન યય઼વોસન઼ાુગ઼ાગ઼ેઊ સિ ાન ામમ ાેઙ પોઊાનિયાઊ વાનનેઊ

નાળહેન ળહાન િળસ ગેપઉાયેમેળળ ોન સુવસળાિુળે થહે મોસળ ડડયિાયુાિસ રનળેનેળ સળનુગાગઉેસ હાવે નિદેદ નિળેનસેયળેદ ોળિહ ગોઉ સળનુગાગઉેસ નાળગાનિગા ડગેમ યામપાગિનસ ળો ડગે પોઉળિયિાઉ પનસિોનેસ, ળો વોપયોળળસ ોડ યોનપોનાળે પનોળેયળસ, ળો ાયળુાઉ પોઉળિયિાઉ સળનુગાગઉેસ, ાસ નોળેદ ાવોવે હેનયે, ળો યાપળિાઉ'સ ગાઉેવાઉડિાળિાનિ ડગેમ ાવોવે, યયવેનાયળવિસિળસ હાવે વેન ાળળેમપળનિગા ળો યાનનયુાળ ગાઉેવાઉડિાળિાનિ ડગેમ વેઉી, દેવેઉેપનિગા નેળાૈનકસ ોડ સોઉદિાનળિય ાનદ યનિયુઉાળનિગા સળનુગાગાઉ ળહનુગાહુળ ળહે ગાઉેવે થો ળહે યાપળિાઉસિળ નિળેનનાળાિનાઉ ોડ ળનાનસનાળાિનાઉ યોનપોનાળે ગાઉેવાઉડિાળિાનિ. ા ઢડિળહ રનળેનનાળાિનાઉ ોડ યોમપુળેન-મેદાિળેદ ાયળવિસિમ સિ મેનાગાનિગા, ળો સે શ્રાૈળેનમાન'સ પહનાસે (૧૯૯૨), ળહાળ સિ ટુાઉળિાળવિઉય દડિડેનળળ ડગેમ ળહે પાનળય-વાસેદ સોયાિઉસિળ ાનદ યોમમુનસિળ રનળેનનાળાિનાઉસ ષુયહ નેળાૈનકનિગા ઉનિકસ ઉાવોન, ડેમનિસિળ, યોઉેગાયિાઉ, પોયે, ાનદ ોળહેન પનોગનેસસવિે ગનુપસ પનોવદિનિગા ળહે વાસસિ ડોન ા નાૈ પોઉળિયિસ ોડ ાઉઉાનિયે ાનદ સોઉદિાનળિય ળો વેનયોમે ળહે ઉમિળિાળાિનિસ ોડ પોસળમોદેનન દિનળળિય પોઉળિયિસ (ોન ળહે ઉાળળેન, સે નેસળ ાનદ ષેઉઉેન ૧૯૯૧, ૧૯૯૭, ાનદ ડોનળહયોમનિગા) મોમોવેન, ા સેનેસિ ોડ સળનુગાગાઉેસ ાનુાનદ ગેનદેન ાનદ નાયે ાને ાઉસો મેદાિળેદ વય નાૈ યોમમુનયિાળાિનિસ ળેયહનોઉોગાસિ શ્રડળેન ળહે ૧૯૯૧ છઉાનેનયે થહોમાસ હોનનિગાસ નિ ળહે ઉનાિળેદ ષળાળેસ ોન હસિ ડળિનેસસ ળો વે ષુપનેમે છોુનળ હુસળયિ, થહોમાસ'સ ાસસુાઉળ ોન યઉામિસ ોડ સેશુાઉ હાનાસસમેનળ વય શ્રનળિા હિઉઉ ાનદ ોળહેનસ, ાનદ ળહે ડાુિને ોડ ળહે ાઉમોસળ ાઉઉ માઉે ઉષ ષેનાળે ળો દસિટુાઉડિય ળહે ોવવુાિસિઉયુ નટુાઉડિદિ થહોમાસ, પનોમપળેદ ોમેન ળો સે યોમપુળેન ાનદ ોળહેન ળેયહનોઉોગાસિ ળો ાળળાયક માઉે પનવિિઉિગા નિ ળહે પોઉળિયિાઉ સયસળેમ નિ ળહે ઉનાિળેદ ષળાળેસ ાનદ ળો નાઉઉય ોમેન ળો સુપપોનળ ોમેન યાનદદિાળેસ થહે નેસુઉળ નિ ળહે ૧૯૯૨ ઉેયળાિનિ ોાસ ળહે ઉેયળાિનિ ોડ મોને ોમેન યાનદદિાળેસ ળહાન નિ ાનય પનેવુાિસ ઉેયળાિનિ ાનદ ા ગેનેનાઉ ગોળેયળાિનિ ોડ યોનસેનવાળવિે નુઉે માનય ડેમનિસિળસ હાવે નાૈ

સતાવઌસિહેદ ાૈવસાતિસ, માઌિનિગ ઌસિતસ, ાનદ ોતહેન ડોનમસ ોઙ યયવેનયોમ્મુનયિાતાિન તો યમિયુઌાતે તહેમિ સત્નુગગઌેસ્ ડ઼કાૈસિ, શ્રઙનયિાન-શ્રમેનયિાન નિસુનગેનત નિતઌઌેયતુાઌેસ હાવે઼ માદે ુસે ોઙ વનોાદયાસત ાનદ યોમ્પુતેન તેયહનોઌગૈસિ તો ાદવાનયે તહેમિ સત્નુગગઌેસ્ હોહન ઢસિકે (૧૯૯૪) હાસ દેસયનવિદ સોમે શ્રઙનયિાન-શ્રમેનયિાન નાદાિ પનોળેયતાસ નિ તહે "તેયહોસત્નુગગઌેસ" ોઙ તહે પનેસેનત ાગે ાનદ તહે યેનતનાઌ નોઌ ોઙ તહે મેદાિ નિ તેયેનત સત્નુગગઌેસ ાનુાનદ નાયે ાનદ ગેનદેન઼ શ્રઙનયિાન-શ્રમેનયિાન "કનાૈઌદગે ાૈનનાિમિસ" ામેુ સનિગ નાદાિ, યોમ્પુતેન નેતાૈનકસ, ાનદ ોતહેન મેદાિ તો યમિયુઌાતે તહેમિ દાિસ ાનદ યુનતેન-કનાૈઌદગે ોન । વાનાિતિય઼ ોઙ સિસુેસ, યોનતેસતાનિગ તહે માનિસતનોમ ાનદ ોઙઙેનિગ ાઌોેનનાતવિ઼ વાૈસિ ાનદ પોઌતિયિસ્ ડ઼કાૈસિ, ાયતવિ઼સિતાસ નિ યોમ્મુનતાિસિ ોઙ યોઌેન -- ઌકિ શ્રોાકઌાનદ, હાનઌેમ, ાનદ ડ઼ોસ શ્રનગેઌેસ -- ામે સેતતાનિગ ુપ યોમ્મુનતિય઼ યોમ્પુતેન ાનદ મેદાિ યેનતેનાસ તો તોાયહ તહે સકાઌઌેસ નેયેસસાનય઼ તો સુનવાવિ઼ તહે ાનસઌુગાહત ોઙ તહે મેદાિઙાતાિન ોઙ યુઌતુને ાનદ યોમ્પુતેનાઙાતાિન ોઙ સોયોતિય઼ તો પાૈપઌે નિ તહેમિ યોમ્મુનતાિસિ઼ શ્રોવવા઼ુસિઌય઼, નાગિહાાૈનિગ ાનદ તોયતાિનાનય઼ ગનુાપસ યાન ાનદ હાવ઼ુ સેદ તહે ઽનતેનેત તો પનોમોતે તહેમિ પોઌતિયિાઌ ાગેનદાસ઼ ઽન । સહોેનત તમિ, ાેન યાન ાસિઌય઼ ાયયેસસ ાન શોતયિાૈતિયહ'સ વનાૈ ાઙુ ઌતનાનગિહત ાૈવસાતિસ માનિતાનિદ વય઼ તહે ય઼ુ ય઼ુઌશ ય઼ઌાન, મય઼નાદિ નાૈ-ઞાઙ ગનુાપસ નિયઌુદનિગ શ્રનય઼ાન ઞાતાિનસ ાનદ વા઼નાુસિ શ્રાતનાિત મઌિતાિ ગનુાપસ્ ઽનતેનેત દસિયુસસાિન ઌસિતાસ ાઌસો પનોમોતે તહેસે વા઼ૈસિ ાનદ તહેુ ઌતનાનગિહત સિ ાશતનેમેઌય઼ ાયતવિ઼ ાેન માનય઼ યોમ્પુતેન ઙેનુમસ, ાસાૈઌઌ ાસ તહેમિ નાદાિ પનોગનામસ ાનદ સતાતાિનસ, પુવઌયિ ાયયેસસ તેઌવા઼સિાિન પનોગનામસ, ઙાશ યામપાગિનસ, વા઼દિો ાનદ ાેવ઼ન નોયક મુસયિ પનોદુયતાિન઼ થહેસે ગનુાપસ ામે હાનદઌય઼ હાનમઌેસસ, હાવ઼નિગ પનોમોતેદ તેનનોનાસિમ ોઙ વા઼નાુસિ સોનતસ નાનગાનિગ ઙનોમ યહુનયહ વુનનાનિગાસ તો તહે વોમવનિગાસ ોઙ પુવઌયિ વુઌિદનિગાસ્ શ્રદોપતાનિગ ટુાસાિ-ડ઼ેનાનિસિત દસિયુોનસે ાનદ તાયતાયિસ ઙેનુ ઌતનાનગિહત

યુસેસ, ૦ેહેસે ગ૦ુપસ હાવે વેન સુચચેસસડુ૦ ૦િ ૦ેચ૦ુ૦િ૦િગ ૦ૌ૦ક૦િગ ચ૦ાસસ ૦ે૦વે૦સ દેવાસ૦ા૦ેદ વ૦ય ૦હે દેવે૦ેપ૦ે૦૦સ ૦ડ ગ૦ેવા૦ ચાપ૦ા૦સિ૦ ૦ૈહિચેહ હાવે ૦ેસુ૦ેદ ૦િ ૦ૈદિસપ૦ાદ ૦ે૦પ૦ેય૦ે૦૦ ડ૦ ૦૦ાદ૦િ૦ા૦ ડ૦૦સ ૦ડ ૦િદુસ૦૦ાિ, ૦ગ૦િચુ૦ુ૦ા૦, ૦૦દ ૦સક૦ે૦દ ૦ા૦ે૦ થે૦ ર૦ે૦૦ે૦ સિ ૦હૂસ। ચ૦૦ેસ૦ેદ ૦૦૦ાિ, સેદ વ૦ય ડેડ૦, ઢ૦િહ૦, ૦૦દ છે૦૦ે૦ ૦ો પ૦ા૦ો૦ે ૦હે૦ ૦ૌ૦ ૦ગે૦દાસ ૦૦દ ૦િ૦ે૦સ૦સ થે૦ પો૦િ૦િચ૦ વા૦૦ે૦સ ૦ડ ૦હે ડુ૦ે ૦ા૦ ૦ૈ૦૦ વે ડેગહ૦ ૦િ ૦હે સ૦ે૦સ, ડાચ૦ો૦સિ, પા૦૦િ૦ે૦૦સ, ૦૦દ ૦હે૦ સ૦િસ ૦ડ પાસ૦ સ૦ુગગ૦ે, વ૦ ૦૦૦ પો૦િ૦િચ૦ સ૦ુગગ૦ે સિ ૦૦ેદ૦ ૦ેદ૦ેદ વ૦ય ૦ેદ૦, ચો૦પુ૦ે૦, ૦૦દ ૦િડ૦૦ા૦ા૦િ ૦ેચહ૦ો૦ેગેસિ ૦૦દ ૦ૈ૦૦ ૦િચ૦ાસ૦િગ૦ય વે સો ૦િ ૦હે ડુ૦ે થહેસે ૦િ૦ે૦સ૦ેદ ૦િ ૦હે પો૦િ૦િચસ ૦૦દ ચુ૦ુ૦ે ૦ડ ૦હે ડુ૦ે સહુ૦દ ૦હે૦ડે વે ચ૦ે૦ ૦૦ ૦હે ૦િપો૦૦ા૦૦ ૦ે ૦ડ ૦હે ૦ૌ પુવ૦િચ સપહે૦ેસ ૦૦દ ૦િ૦ે૦વેને ૦ચચો૦દ૦િગ૦ય

घरबाली आ बगिया। संगहि सड़क नाटक अछि : चिन्हियौ नेपाल, लेहुआयल आँचर, नै आब नै, ककर लाल, कोंटा सिंगार आदि।

द्वितीय : रूपम श्री (सहरसा)

सुश्री रूपम श्रीक जन्म सहरसामेँ भेलन्हि। अहाँ स्नातकमे पढ़ैत छी संगहि संगीतसँ सेहो प्रभाकर कऽ रहल छी। रंगमंचसँ लगाव अहाँकेँ सुजीक प्रयाससँ १९९५ सँ भेल। रूपम श्री विभिन्न संस्था संग रंगमंच कऽ रहल छथि। जाहिमे प्रमुख अछि इप्टा, पंच कोसी। हिनका द्वारा कएल गेल महत्वपूर्ण नाट्य प्रस्तुति अछि : मधुश्रावणी, कनियाँ पुतरा, पाँच पत्र। रूपम श्रीक प्रिय नाटककार छथि महेन्द्र मलंगिया आ प्रिय निर्देशक छथिन उत्पल झा। मैथिली रंगमंचमेँ काज क'र' मे नीक लगैत अछि। २००३ मे खगौल, पटनामे अहाँकेँ सर्वश्रेष्ठ अभिनेत्रीसँ सम्मानित कएल गेल, तरंग महोत्सवमे उत्कृष्ठ नृत्यक लेल द्वितीय पुरस्कार राष्ट्रपति श्रीमती प्रतिभा सिंहदेवी पाटीलसँ अहाँ ग्रहण केलहुँ।

तृतीय : कल्पना मिश्रा (दिल्ली)

सुश्री कल्पना मिश्राक जन्म मिथिलाक नागदह गाममे भेलन्हि। बच्चेसँ कल्पना जीक लगाव संगीतसँ भऽ गेलन्हि। अहाँ शास्त्रीय संगीतक प्रशिक्षण प्रयाग विद्यापीठ संगीत समिति, इलाहाबादसँ प्राप्त केलहुँ। अहाँक शिक्षा दिक्षा बेगूसरायमे भेल। पहिने हिनक झुकाव मैथिली संगीत दिस भेल, तत्पचात ई अभिनय दिस सेहो आकर्षित भेलीह। अहाँ दिल्ली स्थित मिथिलांगन संस्थासँ रंगकर्म कऽ रहल छी। मैथिलीक संग भोजपुरी, हिन्दीमे सेहो अहाँ लगातार अपन पहचान बनेबामे सफल भेलहुँ अछि। रंगमंचक संग अहाँ लगातार फिल्म, टेलीविजनक लेल काज कऽ रहल छी। कल्पना जी कतेको मैथिली नाट्य प्रस्तुतिमे अपन अभिनय प्रतिभा देखा चुकल छथि। जाहिमे प्रमुख अछि : जट जटिन, उगना हॉल्ट, सामा चकेबा आदि। हिनक इच्छा छनि जे महिला कलाकारक प्रति मिथिला समाजक नजरियामे बदलाव अएबाक चाही। कल्पना जीक प्रिय निर्देशक छथि संजय चौधरी आ प्रिय नाटककार महेन्द्र मलंगिया।

सूचना: पंकज पराशरकेँ डगलस केलनर आ अरुण कमलक रचनाक चोरिक पुष्टिक बाद (http://www.box.net/shared/७५xgdy३७dr)बैन कए विदेह मैथिली साहित्य आन्दोलनसँ निकालि देल गेल अछि।

पंकज पराशर उर्फ अरुण कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ ISP २२०.२२७.१६३.१०५, १६४.१००.८.३, २२०.२२७.१७४.२४३ उर्फ.....**पंकज पराशरकेँ बैन कए विदेह साहित्य आन्दोलनसँ। निकालल जा रहल अछि।**

सम्पूर्ण दस्तावेज मूल आ पंकज पराशर उर्फ अरुण कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ ISP २२०.२२७.१६३.१०५ , १६४.१००.८.३ , २२०.२२७.१७४.२४३ उर्फ.....क चोरुक्का *नीचाँक लिंकपर सेहो अछि।*

http://www.box.net/shared/७५xgdy३७dr

विदेहमे किछु अनोनिमस ई-मेल अएलाक बाद ओकर इन्क्वायरीक बाद चेतना समिति द्वारा पंकज पराशरकें देल सम्मानकें वापस लेबा लेल आ एहि लेखककें बैन करबा लेल ई हमर (चेतना समितिक आजीवन मेम्बरक हैसियतसँ) आधिकारिक अनुरोध अछि आ इन्क्वायरीक विस्तृत विविचन नीचा देल जा रहल अछि। कृपया चेतना समिति एहि विषयपर अपन आपात बैसकी करए आ उचित निर्णय लए से अनुरोध।- गजेन्द्र ठाकुर

इन्क्वायरीक विवरण:

पाठकक सूचनाक बाद ई पता चलल अछि (आ ओकर सत्यापन कएल गेल) जे एहि लेखकक ई एहि तरहक पहिल कृत्य नहि अछि। ई लेखक पहिने सेहो Douglas Kellner क Technopolitics क पंक्तिशः अनुवाद मूल लेखकक रूपमे नामसँ ज्ञानरंजनक हिन्दी पत्रिका "पहल"मे धोखासँ छपबओलक। तकर पता चललाक बाद "पहल"मे एहि लेखकक रचनाक प्रकाशन बन्द भऽ गेल। एहि सम्बन्धमे विस्तृत आलेख विदेहक अगला अंकक सम्पादकीयमे देल जाएत।

२. एहि सभ घटनाक बाद पंकज पराशरकें विदेहसँ बैन कएल जा रहल अछि। विदेह आर्काइवसँ "विलम्बित कइक युगमे निबद्ध" पोथीकें हटाओल जा रहल अछि। प्रकाशककें सेहो उचित पुलिसिया कार्यवाही (यदि आवश्यक हुअए तँ) आ आन कार्रवाही लेल एहि समस्त घटनाक्रमक सूचना दऽ देल गेल अछि। ३.पाठक डगलस केलनरसँ ई-मेल kellner@gseis.ucla.edu पर "पहल" पत्रिका वा तकर सम्पादक श्री ज्ञानरंजनसँ editor.pahal@gmail.com, edpahaljbp@yahoo.co.in वा info@deshkaal.com पर आ दैनिक जागरणसँ nishikant@jagran.com, sanjay@jagran.com पर सम्पर्क कए विस्तृत जानकारी लऽ सकैत छथि। डगलस केलनरक आर्टिकल गूगल सर्चपर technopolitics टाइप कए ताकि सकै छी आ पढ़ि सकै छी। पहल पत्रिकाक वेबसाइट www.deshkaal.com पर सेहो पहल पत्रिकाक पुरान अंक सभ आस्ते-आस्ते देबाक प्रारम्भ भेल अछि।

विस्तृत जानकारीक लेल सुधी पाठकगण अहाँक धन्यवाद। भविष्यमे सेहो एहि घटनाक पुनरावृत्ति नहि हुअए ताहि लेल अहाँक पारखी नजरिक आस आगाँ सेहो रहत। एहि तरहक कोनो घटनाक जानकारी हमर ई-पत्र ggajendra@gmail.com पर अवश्य पठाबी।

पंकज पराशर उर्फ अरुण कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 उर्फ.....

डगलस केलनरक नीचाँक आलेखकक पंकज पराशर द्वारा चोरि सिद्ध कएलक जे एक दशक पहिने एहि लेखक द्वारा अरुण कमलक चोरि सँ आइ

धरि हुनकामे कोनो तरहक परिवर्तन नहि आएल छन्हि। हँ, आब ओ पटना विश्वविद्यालयक प्रोफेसरक रचना चोरेबासँ आगाँ बढ़ि गेल छथि आ कैलिफोर्निया वि.वि.क प्रोफेसरक रचना चोराबए लागल छथि। एहि सन्दर्भमे हमरा एकटा खिस्सा मोन पड़ैत अछि। २०-२२ बरख पुरान सत्य कथा। दरभंगामे रहैत रही, छतपर हम आ हमर एकटा पिसियौत भाइ साँझमे ठाढ़ रही। सोझाँमे सरवनजीक घरक बाअड़ीमे खूब लताम फड़ल छलन्हि। हमर पिसियौत भाइ हुनका इशारा दऽ कहलखिन्ह जे दस टा लताम आनू। ओ बेचारे दसटा लताम तोड़लन्हि आ आबि रहल छलाह आकि रस्तामे हमसभ देखलहुँ जे एकटा छोट बच्चा संग हुनका किछु गप भेलन्हि आ ओ पाँचटा लताम ओहि बच्चाकेँ दऽ देलखिन्ह। जखन सरवन जी अएलाह तँ कहलन्हि जे ओ बच्चा हुनका भैया कहि सम्बोधित कएलकन्हि आ पाँचटा लताम मँगलकन्हि- से कोना नञि दितियैक- सरवनजीक कहब छलन्हि। आब पंकज पराशर प्रसंगमे की भेल से देखी। प्रदीप बिहारीजीक बेटा प्रणवकेँ पंकज पराशर नोम चोम्स्की आ डगलस केलनरक रचना दैत छथिन्ह आ तकर अनुवाद करबा लेल कहै छथिन्ह। बेचारा जान लगा कऽ अनुवाद कऽ दैत छन्हि, ई सोचि जे जिनका ओ चच्चा कहै छथि- जे क्रान्तिकारी विचारक छथि (मार्क्सवादी!!!) से कोनो नीक पत्रिकामे ई अनुवाद छपबा देथिन्ह। मुदा छह मासक बाद चच्चाजी कहै छथिन्ह जे नोम चोम्स्की बला रचना हेरा गेल आ डगलस केलनर बला रचनाक अनुवाद नञि नीक रहए से रिजेक्ट भऽ गेल। मुदा क्रान्तिकारी कवि (चोरुक्का सेहो विवरण नीचाँमे अछि) दुनू रचना पहल पत्रिकामे पठा दै छथि- पहल-८६ मे डगलस केलनर बला रचना छपितो छन्हि (आ से अनुवादक रूपमे नहि वरन् मूल लेखकक रूपमे) आ ओ बैन सेहो कऽ देल जाइ छथि। हमर सरवन जी एकटा बच्चा द्वारा भैया कहलापर पाँचटा लताम ओकरा दऽ दै छथिन्ह मुदा हमर पराशरजी भातिजोक पाँचटा लताम निर्लज्जतासँ छीनि लैत छथि।

आ हम हुनकर खोजबीन तखन करै छी जखन ओ विदेहंमे आइडेन्टिटी बदलि हमरा गारि पढ़ैत छथि- हुनकर रियल आइडेन्टीटी नाङट करै छी। फेर सभसँ गप करै छी आ पाठकक सहयोगसँ *आरम्भ*, *पहल* क पुरान अंक भेटि जाइत अछि जतए हिनकर कुकृत्य छन्हि।

डॉ. जेकील आ मिस्टर हाइडक कथा अंग्रेजी विषएमे स्कूलमे पढ़ने रही। एकटा वैज्ञानिक रहथि डॉ. जेकील हृदएसँ कलुषित। मोन करन्हि जे चोरि-उच्क्कागिरी करी। से एकटा द्रवक खोज कएलन्हि जकरा पीबि कऽ ओ मिस्टर हाइड बनि जाथि आ रातिमे चोरि-उच्क्कागिरी करथि। एक रातुक गप अछि जे मिस्टर हाइड ककरो हत्या कऽ भागि रहल रहथि मुदा भोर भऽ गेल रहै से लोक सभ हुनका खेहारए लगलन्हि। ओ डॉ.जेकीलक घरमे पैसि गेलाह (कारण डॉ.जेकील तँ ओ स्वयं छलाह) आ केबार भीतरसँ लगा लेलन्हि। लोक सभ चिन्तित जे डॉ. जेकीलकेँ ई बदमाश मारि देतन्हि से ओ सभ केबार पीटए लगलाह। मिस्टर हाइड द्रव पीअब शुरु केलन्हि मुदा ओहि दिन दवाइमे रिएक्शन

नहि भेलैक आ हुनकर रूप डॉ. जेकीलमे नहि बदलि सकलन्हि। आब एहि कथाक अन्तमे मिस्टर हाइड माथ नोचि रहल छथि जे हुनका अपन समस्त पापक प्रायश्चित मिस्टर हाइड बनि करए पड़तन्हि।

पंकज पराशर उर्फ अरुण कमल उर्फ डगलस केलनर उर्फ उदयकान्त उर्फ ISP 220.227.163.105 , 164.100.8.3 , 220.227.174.243 उर्फ..... हिनकर रियल आइडेन्टिटी हम नाङट करै छी आ ई आब अभिशप्त छथि अपन शेष जीवन मिस्टर हाइड रहि अपन कुकृत्यक सजा भुगतबाक लेल।

मैथिलमे ई एकटा तथ्य छै जे चुपचाप जे गारि सुनै अछि तकरा कहल जाइ छै जे ओ बड़ड नीक लोक छथि। मुदा समए आबि गेल अछि मिस्टर हाइड सभकेँ देखार करबाक आ ओकरा कठोर सजा देबाक। मुदा ई तँ मात्र प्रारम्भ अछि। मैथिलीमे बहुत गोटे छथि जे हिन्दीमे बैन भेल लेखककेँ पोसै छथि (मैथिली सेवाक लेल) जे जखन ककरो गारि पढ़बाक होए तँ ओ तकर प्रयोग कऽ सकथि।

एहि ब्लैकमेलरक डॉ. जेकील आ मिस्टर हाइड बला चरित्र मैथिल सर्जनाक विरोधमे मैथिल-जन पत्रिकामे एक दशक पहिने उजागर भऽ गेल छल मुदा लोक हिनका पोसैत रहल।

आरम्भमे सेहो ई एकटा चिट्ठी मैथिलीक सम्पादकक विरोधमे देलन्हि जे छपि गेल आ ओकर घृणित भाषाक कारण भाइ साहेब राजमोहन झाकेँ माफी माँगए पड़लन्हि आ फेर ई मिस्टर हाइड सेहो ओहि सम्पादकसँ लिखितमे माफी मँगलन्हि।

एकटा आग्रह आ आह्वान: सुभेश कर्ण आ समस्त मैथिली-प्रेमी-गण- एहि मिस्टर हाइडक ब्लैकमेलिंग आ एब्युजक द्वारे अहाँ सभकेँ मैथिली छोड़ि कऽ जएबाक आवश्यकता नहि अछि, कारण पापक घैला भरि गेलाक बाद ई आब अभिशप्त छथि अपन शेष जीवन मिस्टर हाइड रहि अपन कुकृत्यक सजा भुगतबाक लेल।

जे.एन.यू.मे छात्र-छात्रा सभसँ पोस्टकार्ड पर साइन लऽ ओहिपर अपन रचना लेल प्रशंसा-पत्र पठबैत घुमैत अपस्याँत कथित गोल्ड मेडेलिस्ट(!!!) मिस्टर हाइडकेँ चिड़ैक खोता तोड़बाक सख शुरुहेसँ छन्हि। पहिल कथा गोष्ठीमे जखन ई सहरसामे सभसँ पुछने फिरै छथि जे साहित्यकार बनबासँ की-की सभ फाएदा छै तखन ई एकटा पाइ आ पुरस्कारक लेल अपस्याँत मैथिल युवा-पीढ़ीक प्रतिनिधित्व करै छथि, जे राजमोहन झा जीक शब्दमे मैथिलीसँ प्रेम नञि करैत अछि। ई मिस्टर हाइड सेहो ओहि सम्पादकसँ लिखितमे माफी मँगलन्हि आ जखन ओ माफ कऽ देलखिन्ह तखन फेर हुनका गारि पढ़ब शुरु कऽ देलन्हि। हमरासँ लिखित मेल-माफी अस्वीकार भेलाक बाद मिस्टर हाइडक माथ नोचब स्वाभाविके। मिस्टर हाइड ककरो इनकम टैक्स, कस्टम वा सरकारी नोकरीमे देखै छथि, सुनै छथि तँ पाइक मारल जेकाँ हिनका मोनमे ब्लैकमेलिंग कुलुबुलाए लगै छन्हि, प्रायः आनन्द फिल्मक एक गोट कलाकार जेकाँ- जे एहने मिस्टर

हाइड लेल कहै अछि- जे ई डॉक्टर रहितए तँ किडनी बेचितए, से ओ जतए छथि ओतहु ब्लैकमेलिंगक धन्धा शुरू कैये देने छथि। मुदा चिड़ैक खोता उजाड़ैत-उजाड़ैत मधुमाखीक छत्ता उजाड़बाक गल्ती एहेन ब्लैकमेलर कैये दैत अछि। जे सरकारी नोकरी वा इन्कम-टैक्स, कस्टममे ई ब्लैकमेलर रहितए तँ देश जरूर बेचि दैतए।

जे कियो सूचनाक स्वतंत्रताक नाम पर, अन्तर्जालपर स्वतंत्रताक नामपर वा साहित्यिक समालोचनाक नामपर गारि पढ़ैत अछि तँ सर्वदा मोन राखू जे ई सभ स्वतंत्रता अहूँकेँ प्राप्त अछि। एहि घटनाक विषएमे अहाँसँ पत्रकार, न्यूजपेपर, पत्रिका आ हिन्दीक गणमान्य लेखकगण/ प्रोफेसर/ विश्वविद्यालय आदिकेँ एहि घटनासँ सूचित करेबाक अनुरोध अछि। विशेष जानकारी लेबाक आ देबाक लेल ggajendra@gmail.com पर सूचित करू।

कोना पकड़ाएल ई चोर:-स्टेप बाइ स्टेप:-

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

But this time he has not used his name as maithil, mithila aa subodhkant but as Pankaj Parashar pparasharjnu@gmail.com

Reply ०१/२५/२०१० at ०९:४८ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

The same blackmail letter has been sent by the blackmailer to my email address which has been spammed through ISP address २२०.२२७.१६३.१०५ , १६४.१००.८.३ aa २२०.२२७.१७४.२४३.

Reply ०१/२५/२०१० at ०९:४५ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

pahal=- ८६, aarambh -२३ aa arunkamalak naye ilake me ka sambandhit prishtha pathebak lel dhanyavad pathakgan.

Reply ०१/२५/२०१० at ०८:१६ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

http://www.gseis.ucla.edu/courses/ed२५३a/newDK/intell.htm ehi link par douglas kellner ke lekhak anuvad pahal-८६ ke page १२५-१३१ par achhi- soochnak lel dhanyad pathakgan.

Reply ०१/२४/२०१० at ०८:१६ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...

ehi ghatnakram me kono pathak lag je Arun Kamal jik kavita "Naye Ilake

Me" hoinh aa Aarambh (ank २३, maithili magazine editor Sh. Rajmohan Jha (March २०००) me prakashist maithili kavita "Sanjh Hoit Gam Me" te kripya ggajendra@gmail.com par soochit karathi- Dhanyavad.
Reply ०१/२४/२०१० at ०८:०२ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
ehi ghatnakram me bahut ras aar jankari aa dher ras samarthan debak lel dhanyavad pathakgan.
Reply ०१/२३/२०१० at ११:४० PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
out of these three addresses of the spammer i.e. pkjpp@yahoo.co.in, pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com the address pkjpp@yahoo.co.in, is fails verification test and addresses parasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com stands verified and confirmed.
Reply ०१/२१/२०१० at १०:०० PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
the htpps host matches reliance communications and the corresponding email gamghar at gmail dot com and maithilaurmithila at gmail dot com is fake ids related with the actual spammers id i.e.pkjpp@yahoo.co.in, pparasharjnu@gmail.com and pkjppster@gmail.com
Reply ०१/२१/२०१० at ०८:५० PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
The office premise has been located, the blackmailer works in Dainik Jagran, the organisation being taken into confidence.
Reply ०१/२१/२०१० at ०६:१३ PM
१४

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
maithil, mithila aa subodhkant nam se abhadra aa blackmail karay bala blackmailer ke cheenhi lel gel achhi,ISP address २२०.२२७.१६३.१०५ , १६४.१००.८.३ aa २२०.२२७.१७४.२४३ aa ban kayal ja rahal achhi, agan ohi organisation se seho sampark kayal jaayat jatay se ee email aayal achhi.
Reply ०१/१८/२०१० at ११:१९ PM

VIDEHA GAJENDRA THAKUR said...
comment moderation lagoo kayal ja rahal achhi
Reply ०१/१८/२०१० at ०९:२७ PM
from ISP २२०.२२७.१७४.२४३ of Dainik Jagran he abused many times earlier too to others. अविनाशकेँ सेहो २२०.२२७.१७४.२४३ आइ.एस.पी.सँ एहि प्रकारक ई-पत्र अबैत रहै मुदा ओ मामिला खतम कs देने रहथिन। ओ टिप्पणी सभ एतेक घृणित छैक जे एतए नहि देल जा रहल अछि।

पाठकक संदेश: एहि घटनाक्रमपर

kellner@ucla.edu" <kellner@ucla.edu
Dear Gajendra
thanks for the detective work. was there a response?
best regards,
Douglas Kellner
Philosophy of Education Chair
Social Sciences and Comparative Education
University of California-Los Angeles
Box 951521, 3022B Moore Hall
Los Angeles, CA 90095-1521

Fax 310 206 6293
Phone 310 825 0977
http://www.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/kellner.html

dear Gajendraji,
apnek mail milal. Pankajjik kritya janike bar dukh bhel. Ahi se maithilik nam kharab hoyat achhi. Apnek kadam ekdum uchit achhi.
Rajiv K Verma

dhanyvad. muda ehne lok sabjagah aadar pabait achi
shridharam

ओकरा सार्वजनिक नहि करबै।अहां कें सूचनार्थ पठेने छी जे पंकज पहिनेहो इ सब काज करैत रहय छलैए।
avinash

ठीक छै--_-सम्पादक।

Dear Gajendra g

You are doing very well in the field of collecting all the documents related to the Maithili. Videha. Com realy a adventureous collection. I will also find some time to learm the article published through the videha.

Now your detective style theft the sleeping of many of the so called literary personnel. Go a head jai Maithili jai Mithila

Sunil Mallick

President

MINAP, Janakpur

your efforts are commendable. Anysuch ghost writer or fake identity holder must be boycotted from literature at once Thanks.

shyamanand choudhary

Namaskar.

Chetna samitik sachiv ken mailak copy hastgat kara del achi.

Dr. Ramanand Jha' Raman'

गजेन्द्र जी ,

चेतना समिति हिनका सम्मानित कएलक अछि सेहो हमरा ज्ञात नहिं | यद्यपि हमहू चेतना क स्थाई सदस्य | जे हो. मुदा निंदास्पद घटना तं ई थिके तें दुखी कयलक | कतिपय नव मैथिल-प्रतिभाक आकलन-मूल्यानकनक हमर अपन स्नेग्रही स्वभाव, एहि दुर्घटनाक बाद तं आब चिंता मे ध' देलकय|

देखी,

हम अपने विस्मित भेलहुँ| बहुत दु:खद दृश्य | सृजन विरूद्ध साहित्यिक सन्दर्भ मे ई घटना आधुनिक मैथिलीक बहुत कुरूप प्रसंग क' क' स्मरण कैल जायत

सस्नेह,

गंगेश गुंजन.

PRIYA MAITHILJAN

APPAN BHASHA- SANSKAR-SANSKRITI KE ASMARAN KARU AA EHAN VIVADAASAPAD LEKANI B KARANI KE VIRAM DIYA. DHANYABAD. SAPREM,

PK CHOUDHARY

Gajendra babu

pankaj puran chor achhi. Ham sab okar likhit ninda das sal pahine aarambh me kene rahi. Okra ban k kay ahan nik kayal. Chetna samiti ke

seho samman wapas lebak chahi aa okar ninda karbak chahi.
subhash Chandra yadav

प्रिय ठाकुरजी!
(माननीय संपादक)
"विदेह ई-पत्रिका" [मैथिली]
एखन धरिक उपलब्ध साक्ष्यक आधार पर हम अपनहिक संग जाएब पसिन्न करब।
शंभु कुमार सिंह
Sir I have sent the link of Parashar's duplicacy to several people along with Pranabh Bihari who had traslated that article. I had telephonic conversation with him also and he was quite upset over Parashar;s duplicay
Pranav is my junior and a good friend of mine. since you have referred Pranav who had traslated that article it is unfortunate that he was misused by Parashar. But i must congratulate you for exposing scam run by Parashar and his team. Parashar, though must not be blamed if he lifted the article of Nom Chomskey . Now i must doubt the artistic sensibility of Parashar who is now a pseudo-- intellectuals. I am amazed that how did he dare to publish the article of Nom Chomskey as his own. God bless him no more
In the past Pankaj Parasar was accused for lifting the senses and emotions from poems of doyens of Hindi and Maithili poets. What Pankaj did should be condemned. I regret for him.

These People are hellbent to bring down the literary discourse down to the gutter. Now you have been receiving mails like one. We are with you and i have forwarded your mails to Maithili speaking people all across the country .–

VIJAY DEO JHA
Dear Gajendraji,
I fully agree with you that we must fight against blatant cases of wrongful appropriation.
हां अपन मेल में लिखने छी जे विदेह आर्काइव से संबंधित लेखक'क सबटा रचना हटा लेल जायत। अहि से आर्काइव सं ई प्रसंग सेहो, एकर साक्ष्य सेहो मेटा जायत। हमर मत ई जा साक्ष्यब रहबाक चाही निक आ अधलाह दुनु तरहक काज'क। अहां अप्पसन कामेंट आ र्निणय सेहो आर्काइव मे जा के संबंधित रचना के पोस्टा-स्क्रिाप्टर के रुप मे भविष्या'क पाठक'क लेल सुरक्षित राखि सकैत छियन्हि।

ई दोहरेबाक बहुत औचित्यक नहि जे विदेह निक लागि रहल अछि आ अहांक परिश्रम एकदम देखा रहल अछि।
ईति,
सदन।

Thanx Gajendraji, for your immediate response. I must congratulate you for the work you have done to save the sanctity of the literature world as a whole.
I feel proud for the person like you who shows the courrage to bell the cat. If the so called writers like Parasharji are there to spoil the sea, on the other side it is very hopeful sight to have a person like you who is alert enough to take care of such filth & keep the sea clean.

Thanx for enlightening me on the subject.

Regards,
Bhalchandra Jha.

पंकज पराशरकेर एहन कार्य पर स्मरण अबैत अछि करीब बीस-पचीस साल पहिलुक घटना, जहिया आकाशवाणी दरभंगासँ म,म,डॉ, सर गंगानाथ झाक एकमात्र मैथिलीक कारुणिक पदकेँ एक गोट कवि द्वारा अपन कहि प्रसारित कए देल गेल छल, जे बादमे (सजग श्रोता द्वारा सूचना देलाक बाद) आजन्म बैन कए देल गेलाह । कहबाक तात्पर्य जे जँ हम मैथिल दरभैगा- मधुबनीमे गंगानाथ बाबूक पदकेँ अपन कहि सकैत छी तँ ई कोन बड़का गप । निश्चये एहन रचनाकारकेर सङ्ग कड़गर डेग उठाएब आवश्यक ।
ajit mishra

Dear Gajendrajee,
We should take strong step to prevent such intellectual cheats.
My support is always with you.
K N Jha
This seems to be a dangerous trend and we should also try and refrain from publishing anything from such authors. Regards,
Prof. Udaya Narayana Singh
प्रियवर ठाकुर जी,
मैथिल साहित्यकार आब साइबर क्राइम सेहो क रहल छथि, ई जानि अपार प्रसन्नता भेल |
पंकज पराशर के नकारात्मक बुद्धिक पूर्ण उपयोग करबाक लेल हम नोबेल प्राइज सा सम्मानित कराय चाहैत छी |
बुद्धिनाथ मिश्र

Sampadak Mahoday
Apne ehi prakarak durachar rokwak lel je prayash ka rahal chhee
ohi lel dhanyabad.Ehen blackmailer sa maithili ken bachayab aawashyak achhi
Sadar
SHIV KUMAR JHA

गजेन्द्र भाई,
नमस्कार ! मैथिली मे एहि तरहक काज लगातार भ' रहल अछि । किछु व्यक्ति एहि धंधा मे अग्रसर छथि । मैथिलीक सम्पादक लोकनिक अनभिज्ञताक फायदा कतेको अंग्रेजी पढ़निहार तथाकथित साहित्यकार लोकनि उठा रहल छथि। पंकज जीक पहल मे छपल लेख के हम सेहो पढ़ने हीं आ किछुए दिनक बाद हम नेट पर मूल लेखकक आलेख के सेहो पढ़लहु । हमरा त' आश्चर्य लागल छल जे पंकज जी आलेखक कम स कम शीर्षक त' बदलि लैतथि मुदा हुनका एतेक ज्ञान रहितनि तखन की छल।

एतबे नहि , हिनक बहुत रास कवितो अंग्रेजी साहित्य स' हेर-फेर कयल गेल अछि । खैर ! जे करथि ... । मुदा एहि बेर कहाबत ठीक होबाक चाही " सौ सोनार के त' एक लोहार के "। प्रकाशन मे जे भी कियो व्यक्ति गलती क' रहल छथि हुनका गंभीर क्रिमिनल बुझबाक चाही। धन्यवाद एहि लेल अहाँ के जे एतेक जोरदार तरीका स' एहि गप्प के उठैलहु।
अहाँक
प्रकाश चन्द्र ।
pankaj parashar vala prasang bar dukhad laagal
kamini

Gajendr jee,
maamailaa ke tool jatabe debainhi, sabhak oorjaa otabe svaahaa hetai.
हमर मनतब एतबे, जे एक बेर अहां देखार क देलहुं, आब छोडि देल जाओ. हिन्दीयो मे एहिना भ रहल छै. बेर बेर आ खराब भाषा मे लिखल मोन के दुखी करैत अछि. फेर लागैत अछि जे अहि मे समय कियैक नष्ट करी?
हिन्दुस्तान मे जाति आ सेहो मैथिली से जाति नयि जाएत. हम एकरा नयि मानैत छलहुं मुदा आब 30 बरख से मैथिली मे लिखनाक बाद आब देखल जे एक ओर
1 मैथिली साहित्य मे लिली जी, उषा जी आ शेफलिका जी के बाद यदि किओ नाम लैत अछि त हमर.
2 एखनो कोनो पत्रिका बै छै त हमरा लेल रचनाक आग्रह होइते छै.
3 एखनो हम ओतबे सक्रिय छी आ निरंतर लिखि रहल छी.
4 दुखद जे हमरा बाद (सुस्मिता पाठक आ ज्योत्स्ना मिलन के हम अपने तुरिया बुझैत छी) के बाद एहेन कोनो सशक्त कोन, महिला लेखने नयि आएलए.

5 ई स्थिति रहलाक बादो, आब जहन हम देखै छी, त पाबै छी जे हमरा पर, हमर रचना यात्रा अथव हमर रचना पर किछु नयि लिखल गेलए, चाहे ओ मोहन भारद्वाज रहथु अथवा आन किओ. जहन हमर दशक केर चर्च होइत छै, तीन चारिटा नाम पर सविस्तार चर्चा होइत छै, जाहि मे हमर नाम नयि रहैत छै. हमर नाम मात्र सन्दर्भ लेल जोडि देल जाइत छै.

6 एतेक दिन मे मात्र रमण जी हमरा पर एक गोट लेख लिखलन्हि. हम ओकरा पुन: टाइप करबा के अहां लग पठायब.

7 जाति पाति धर्म आ द्वेष पर कहियो ध्यान नयि देलाक कारणे त कही हमर ई स्थिति नयि छै, आब हमरा ई सोचबा मे आबि रहल अछि.

8 हमर शिक्षक, जे स्वयं हिन्दी के ख्यातिलब्ध कथाकार छथि, हमरा बुझेने रहलाह जे हम मैथिली मे लिखब बन्न क; दी, कियैक त हम गैर मैथिल (जाति विशेष) से नयि छी, तैं हमर लेखन के कहियो मैथिल सभ नयि नोटिस करताह, कहियो किछु नयि करता.. अपन भाषाक प्रति प्रेम के आगरह कारणे हम हुनकर बात नयि माननलियै, लिखैत गेलहुं, मुदा आब लागि रहलअए जे हुनकर कहबी सही छलन्हि की?

9 एखनो की हाल छै मैथिली मे, देखियो. ओकरा विरुद्ध किछु करियु. मैथिली मे जे पैघ पैघ संस्था चाइ, चेतना समिति सनक, सभ बेर विद्यापति पर्व मनबैत छथि. लाखो खर्च करै छथि, मुदा नीक लेखक केर पोथी सभ बेर 5-7 टा निकालैथु, से नयि होबैत छन्हि.

10 हमरा भेटल जानकारी के मोताबिक विद्यापति हॉल किराया पर चढै छै. तकरा मे कोनो आपत्ति नयि, यदो ओकरा से किछु आय होबै. मुदा ओकरा मैथिलीक काज अथवा नाटक आदि लेल मांगल जाएत, त; नयि भेटै छै. यदि ओकर शुल्क चुका दी, तहन त किरायाके रूप मे किऊ ल' सकि छै. एकरा सभ के उजागर करी.

11 व्यक्ति से संस्था पैघ होइत छै. जतेक संस्था सभ छै, तकरा पर लिखी, साहित्य अकादमीक मैथिली विभाग सहित.

12 लिली रेक सभटा रचनाक अनुवाद अधिकार हमरा देने छथि. हुनक साहित्य अकादमी पुरस्कार प्राप्त पोथी 'मरीचिका' केर हिन्दी अनुवाद लेल पिछला 2-3 साल से हम लिखि रहल छी. साहित्य अकादमीक पत्रिका 'समकालीन भारतीय साहित्य" मे हम पिछला 25 साल से अनुवाद सहित छपि रहल छी. मुदा हमरा से अनुवादक नमूना मांगल गेल. ओहि कुर्सी पर जे स्वनाम धन्य बैसल छथि, हुनका हमरा मादे नयि बूझल त कोनो मैथिल साहित्यकार से पूछि सकैत छलाह. ई तहिने भेलै, जेना एक बेर एक गोट चैनल ऋषिकेश मुखर्जी से हुनकर बायोडाटा मंगने छल आ एखनि पढल समाचारक अनुसारे आ. जानकी वल्लभ श्हस्त्री से हुनकर बायोडाटा पद्मश्री लेल मांअगल गेलैय.

13 अपन विनम्रता दर्शाबैत हम लिली जीक दू तीन टा कथाक हिन्दी अनुवाद हम पठा देलियन्हि. तैयो अई पर कोनो विचार नयि. लिखला के बाद हमरा कहल गेल जे हम लिली जी से साहित्य अकादमी के अनुवादक अधिकार दियाबे मे मददि करी. आरे भाई, अहां के अनुवाद से मतलब अछि ने, आ जहन हम अनुवाद क; के देब' लेल तैयार छी तहन अकादमी के किअयैक अधिकार चाही? अई लेल जे अकादमी अपन पसीनक आदमी के अनुवाद लेल द; सकय. एखनि धरि ओकरा पर निपटारा नयि भेलैये. अकादमी से फेर कोनो पत्र नयि आएल अछे. अनुवाद तैयार राखल छै. लिली जी आब बहुत बुजुर्ग भ; गेल छथि. हुनक मात्र इयैह इच्छा छै (आ बहुत स्वाभाविक) जे हुनकर पोथी सभ हुनका सोझा मे प्रकाशित भ; जाए.

14 लिली जी के पोथी हिन्दी मे आनबाक श्रेय हमरे अछि, ई मनितहुं ओकरा रेकॉर्ड केनाए मैथिल

समीक्षक आवश्यक नयि बुझैत छथि. एकरा पर लडू.
15 मैथिली के भारतीय ज्ञानपीठ से पुस्तक प्रकाशन लेल हमही आगां एलहुं आ प्रभास जी आ लिली जी के पोथी बहार भेलै.भारतीय ज्ञानपीठ से मैथिली पुस्तक प्रकाशन के श्रेय हमरे छन्हि, ईहो मनैत ओकरा रेकॉर्ड केनाए मैथिल समीक्षक आवश्यक नयि बुझैत छथि. एकरा पर लडू.
गजेन्द्र जी, मैथिलीक ई सभ मानसिकता पर आन्दोलन करी जाहि से रचनाकार आ वरिष्ठ रचनाकार सभ के अपमानित नयि होब' पडै. अहां चाही त' एकरा विदेह पर द' सकै छी.
हम दोसर बात सेहो लिखि के पठायब. मुदा हम फेर कहब, जे हम व्यक्ति के नयि संस्था आ व्यक्ति के मानसिकता के दोष देबन्हि. लोक पढथु आ पूचाथु ई स्वनामधन्य सभ से जे जकरा से अहां के गोलौंसी अछे, तकरा पर अहां लिखब आ जकरा से नयि अछे, जे मौन भावे लिखि रहलए कोनो विविआद मे पडल बगैर, हुनका लेल ई व्यवहार?
-विभा रानी.
Shri gajendraji
good work.
Anha sa ehina neer khshir vivekakak ummeed lagatar banal rahat.
chor ke ehina dekhar kelak baad dandit seho karbak prayas karbaak chahi. anha bahut raas neek pahal ka rahal chhi.
Saadhuvaad.
manoj pathak.

संगहि "विदेह" केँ एखन धरि (१ जनवरी २००८ सँ १४ जनबरी २०१०) ९३ देशक १,०४२ ठामसँ ३६,७१७ गोटे द्वारा विभिन्न आइ.एस.पी.सँ २,१९,८९१ बेर देखल गेल अछि (गूगल एनेलेटिक्स डाटा)- धन्यवाद पाठकगण।- गजेन्द्र ठाकुर

संदेश-

[विदेह ई-पत्रिका, विदेह:सदेह मिथिलाक्षर आ देवनागरी आ गजेन्द्र ठाकुरक सात खण्डक- निबन्ध-प्रबन्ध-समीक्षा, उपन्यास (सहस्रबाढ़नि) , पद्य-संग्रह (सहस्राब्दीक चौपड़पर), कथा-गल्प (गल्प गुच्छ), नाटक (संकर्षण), महाकाव्य (त्वञ्चाहञ्च आ असञ्जाति मन) आ बाल-मंडली-किशोर जगत- संग्रह कुरुक्षेत्रम् अंतर्मनक मादेँ।]

१. श्री गोविन्द झा- विदेहकेँ तरंगजालपर उतारि विश्वभरिमे मातृभाषा मैथिलीक लहरि जगाओल, खेद जे अपनेक एहि महाभियानमे हम एखन धरि संग नहि दए सकलहुँ। सुनैत छी अपनेकेँ सुझाओ आ रचनात्मक आलोचना प्रिय लगैत अछि तेँ किछु लिखक मोन भेल। हमर सहायता आ सहयोग अपनेकेँ सदा उपलब्ध रहत।

२. श्री रमानन्द रेणु- मैथिलीमे ई-पत्रिका पाक्षिक रूपेँ चला कऽ जे अपन मातृभाषाक प्रचार कऽ रहल छी, से धन्यवाद। आगाँ अपनेक समस्त मैथिलीक कार्यक हेतु हम हृदयसँ शुभकामना दऽ रहल छी।

रमेश

बहस- पंकज पराशरक साहित्यिक चोरि मैथिली साहित्यक कारी अध्याय थिक

विदेह-सदेह २ (२००९-१०) सँ पंकज पराशरक साहित्यिक चोरि आ साइबर अपराधक पापक घैलक महा-विस्फोट भेल अछि। ई पैघ श्रेय पत्रिकाक सम्पादक श्री गजेन्द्र ठाकुरकेँ जाइत छनि। हुनकर अपराध पकड़बाक चेतना केर जतेक प्रशंसा कयल जाय, कम होयत। "विदेह"क मैथिली प्रबन्ध-समालोचना- अंक, अइ पोल-खोल लेल कएक युग धरि विलम्बित भऽ कऽ निबद्ध रहत, से "समय केँ अकानैत" कहब कठिन अछि।
साहित्योमे चौर्यकलाक उदाहरण पहिनहुँ अबैत रहल अछि गोटपगरा। मुदा एक बेरक चोरि पकड़ा गेलाक बाद प्रायः चोरिक आरोपी साहित्यकार मौन-व्रत धारण करैत रहलाह अछि आ मामिला ठंढ़ाइत रहल अछि।
मुदा ताहि परम्पराक विपरीत अइ बेरक चोर 'सिन्हा चोर' निकलल अछि आ विगत एक दशकसँ निरन्तर चोरि करैत जा रहल अछि- सेन्ह काटिकऽ। आ तेहेन महाचोरकेँ मैथिलीक साहित्यकार आ संस्था सभ तरहत्थीपर उठा-उठा कऽ पुरस्कृत केलक अछि आ समीक्षाक

चासनीमे चोरायल कविता सबकेँ बोरि देल गेल अछि।

विदेह-सदेह-२ प्रमाण-पुरस्सर अभियोगे टा नहि लगौलक, अपितु एहेन महत्वाकांक्षी असामाजिक तत्वक विरुद्ध साहित्यिक दण्ड आरोपित कऽ अपन ‘‘बोल्डनेस’’ सेहो प्रदर्शित केलक अछि। एक दशकमे तीन बेर पकड़ायल चोर प्रायः ‘‘डेयर डेभिल’’ होइत अछि आ अपन अनुचित। सीमाहीन महत्वाकांक्षाक पूर्ति लेल अपन वरीय संवर्गीय व्यक्तिकेँ सीढ़ीक रूपमे उपयोग करैत अछि आ स्वार्थ-सिद्धिक उपरान्त अपन पयर सँ ओही सीढ़ीकेँ निचाँ खसा दैत अछि। फेर ओकरा अपन ट्विटर-फेसबुक-नेट वा पत्रिकामे गारिक निकृष्टतम स्तरपर उतरऽ मे कनियों देरी नहि होइत छै। ओ नाम बदलि-बदलि कऽ गारि पढ़ैत अछि आ अपन प्रशंसामे जे.एन.यू.क छात्र-छात्राक पोस्टकार्ड लिखेबामे अपस्याँत भऽ जाइत अछि। ओ हिन्दीक कोनो बड़का साहित्यकारक बेटीक संग अपन नाम जोड़ि विवाहक वा प्रेम-प्रसंगक खिस्सा रस लऽ लऽ कऽ प्रचारित करैत अछि। एहेन प्रवृत्ति कएटा आओर तिकड़मबाजमे देखल गेल अछि जे हिन्दीक पैघ-पैघ नामक माला जपि कऽ मठोमाठ होअय चाहैत अछि। वस्तुतः ई चिन्ताजनक तथ्य थिक जे मैथिलीक नव-तूरकेँ हिन्दीक पैघ-पैघ नामक वैशाखीक एतेक जरुरति किऐक होइत छनि?

‘‘विदेहक’’ ‘‘इनक्वायरीक विवरण’’ पढ़ि कऽ रोइयाँ ठाढ़ भऽ जाइत अछि। पहल-८६ आ आरम्भ-२३ मे जे पोल खूजल छल, अइ तथाकथित साहित्यकारक, तकरा बादे मैथिली साहित्यसँ बारि देल जेवाक चाहैत छल। मुदा विडम्बना देखू जे चेतना समिति सम्मानित कऽ देलक। ‘‘मैथिल ब्राह्मण समाज’’, रहिका (मधुबनी) सन अँखिगर संस्थाकेँ चकचोन्ही लागि गेल, जखनकि संस्थामे विख्यात साहित्यकार उदयचन्द्र झा ‘‘विनोद’’ आ पढ़ाकू प्रोफेसरगण छथि। ई संशयविहीन

अछि जे पुरस्कृत करेबामे विनोदजीक महत्वपूर्ण भूमिका रहल हैत। “विदेह” द्वारा रहस्योद्घाटन केलाक बावजूद एखन धरि चेतना समिति अथवा मैथिल ब्राह्मण समाज, रहिकाकेँ अपन पुरस्कार आपस करेवाक वा आने कोनोटा कार्रवाई करवाक बेगरता नहि बुझा रहल छै आ सर्द गुम्मी लधने अछि। एहेन “जड़-संस्था” सभ मैथिली साहित्यक उपकार करैत अछि वा अपकार? ई केना मानल जाय जे पहल-८६ वा आरम्भ-२३ अइ दुनू संस्थाक कोनो अधिकारी वा साहित्यकारकेँ पढ़ल नहि छलनि?

ई आश्चर्यजनक सत्य थिक जे मैथिलीक कएटा पैघ साहित्यकार पंकज पराशरक कृत्रिम काव्य आ आयातित शब्दावलीमे फँसि गेलाह अछि। “विलम्बित कएक युग मे निबद्ध” क भूमिकामे अनेरो विदेशी साहित्यकारगणक तीस-चालिस टा नाम ओहिना नहि गनाओल गेल अछि, अपन कविता केँ विश्वस्तरीय प्रमाणित करबाक लेल अँखिगर चोरे एना कऽ सकैत अछि। सम्भावना बनैत अछि जे डगलस केलनर जकाँ ओहू सभ कविक रचनाक भावभूमिक वा शब्दावलीक चोरिक प्रमाण एही काव्य-पोथीमे भेटि जाय। अंततः मि. हाइडक कोन ठेकान? मैथिलीमे तँ लोक विश्व-साहित्य कम पढ़ैत अछि। तकर नाजायज फायदा कोनो ब्लैकमेलर किऐक नहि उठाओत? आखिर टेक्नो-पोलिटिक्स की थिक- टेकनिकल पोलिटिक्स थिक, सैह किने? एकरा बदौलत झाँसा दऽ कऽ पाकिस्तानोक यात्रा कयल जा सकैत अछि। “टेक्नो-पोलिटिक्सक” बदौलत किरण-यात्री पुरस्कार, वैदेही-माहेश्वरी सिंह “महेश” पुरस्कार, एतेक धरि जे विदितजीक अकादमीयोक पुरस्कार लेल जा सकैत अछि। प्रदीप बिहारीक सुपुत्रक भातिज-कका सम्बन्धक मर्यादाक अतिक्रमण कयल जा सकैत अछि। प्रो. अरुण कमलक “नये इलाके में” सेंधमारी कऽ कऽ “समय केँ

अकानल'' जा सकैत अछि। आर तँ आर, अइ टेकनिकल पॉलिटिक्सक बदौलत जीवकान्तजी सन महारथी साहित्यकारसँ ''विलम्बित कएक युग...'' पोथीक समीक्षा लिखबा कऽ ''मिथिला दर्शन'' (५) सन पत्रिकामे छपवा कऽ स्थापित आ अमर भेल जा सकैत चछि। मैथिली साहित्यक सभसँ पैघ सफल औजार थिक ''टेक्नो पोलिटिक्स''!

ई मानल जा सकैत अछि जे मिथिला दर्शनक सम्पादककेँ आरम्भ-२३ आ पहल-८६ कोलकातामे नहि भेटल होइन्हि। मुदा जीवकान्तजी नहि पढ़ने हेताह से मानबामे असौकर्य भऽ रहल अछि। जीवकान्त जी तँ प्रयाग शुक्लक ''चन्द्रभागा में सूर्योदय'' आ एही शीर्षकक नारायणजीक कविता (चन्द्रभागामे सूर्योदय) सेहो पढ़ने हेताह जे छपल अछि मैथिलीमे। तखन पंकज पराशरक समुद्रसँ असंख्य प्रश्न पूछऽवला कविताक भावार्थ किऐक नहि लगलनि जे समीक्षामे कलम तोड़ि प्रशंसा करऽ पड़लनि वा करा गेलनि? एकरा ''प्रायोजित समीक्षा'' किऐक नहि मानल जाय? की प्रयाग शुक्ल वा नारायणजीक समुद्र विषयक कवितासँ वेशी मौलिकता पंकज पराशरक कवितामे भेटलनि जीवकान्तजीकेँ? ओइ सभ कविताक कनियोँ ''छाया''क शंको नहि भेलनि समीक्षककेँ? ''सभ्यताक सभटा मर्मान्तक पुकार''क नोटिस लेबऽवला समीक्षककेँ साहित्यिक चोरि असभ्य आ मर्मान्तक पीड़ादायक नहि लगलनि? आब जीवकान्तजी सन समीक्षकक ''पोजीशन फॉल्स'' भऽ जेतनि से अन्दाज तँ मिथिला दर्शनक सम्पादककेँ नहियें रहनि, उदय चन्द्र झा ''विनोद'' केँ सेहो नहि रहनि। ई अभिज्ञान तँ पंकजे पराशर टाकेँ रहल हेतनि? बेचारे ''पराशर'' मुनिक आत्मा स्वर्गमे कनैत हेतनि आ पंकसँ जनमल जतेक कमल अछि सब अविश्वसनीय यथार्थक सामना करैत हेताह। पराशर गोत्री भऽ कऽ तीन बेर चोरि

केनाइ ‘‘पराशर’’ महाकाव्यक रचयिता स्व. किरणजीकँ सेहो कनबैत हेतनि। आखिर जीवकान्तजी साहित्यिक चोरिक नोटिस किए ने लेलनि, जखनकि हुनका विचारेँ ‘‘मैथिलीक समीक्षक प्रायः मूर्खता पीबिकऽ विषवमन करैत अछि’’(विदेह-सदेह-२-२००९-१०)/ विनीत उत्पल-साक्षात्कार आ जीवकान्तजी स्वयं पंकज पराशरक चोरिवला कविता-पोथीक समीक्षक छथि, अपितु चौर्यकला प्रवीण कविक घोर प्रशंसक छथि। तखन अइ समीक्षा-आलेखमे अन्तर्निहित असीम-प्रशंसा साकांक्ष-पाठककेँ ‘‘विष-वमन’’ कोना ने लगौक? हुनका सन ‘‘पढ़ाकू’’ समीक्षक-पाठककेँ ‘‘फॉल्स पोजीशन’’मे अननिहार ‘‘एक्सपर्ट आ हैबिचुएटेड’’ साहित्य-चोरसँ प्रशंसा आ पुरस्कार दुनू पाबि जाय तँ मैथिली-काव्यक ई उत्कर्ष थिक वा दुर्भाग्य? अंततः विदेह-सदेह टा किऐक निन्दा केलक एहि घटनाक? आन कोनो पत्रिका किऐक नहि केलक? डॉ. रमानन्द झा ‘‘रमण’’ इन्टरनेटपर निन्दा करैत छथि तँ घर-बाहर पत्रिकामे किऐक नहि जकर ओ सम्पादक छथि? चेतना समिति, पटना सम्मानित करैत अछि एहने-एहने साहित्यकारकेँ तखन अपने पत्रिकामे कोना निन्दा करत, जखनकि पुरस्कार आपसो नहि लैत अछि, जानकारी भेलाक वा साकांक्ष साहित्यकारक अनुरोध प्राप्त भेलाक बादो? नचिकेताजी नेटपर निन्दा करताह आ ‘‘विदेह’’मे छपत तँ ‘‘मिथिला दर्शन’’मे किऐक नहि निन्दा वा सूचना छपल? कारण स्पष्ट अछि- जीवकान्तक समीक्षा पंकज पराशरक काव्य-पोथीपर छपत, तखन ओही पोथीक चोरि कयल कविताक निन्दा कोना छपत? चारु भाग साहित्यिक आदर्श, मर्यादा आ नैतिकताक धज्जी उड़ि रहल अछि- पितामह आ आचार्यगणक समक्ष आ (अनजाने मे सही) हुनको लोकनिक द्वारा। मैथिल ब्राह्मण समाज, रहिका; चेतना समिति, पटना आ साहित्य अकादेमी, नई दिल्लीमे अन्ततः कोन अन्तर अछि वा

रहल? एहेन नामी पुरस्कारक संचालन आ चयनकर्ता महारथी सभकेँ नव लोककेँ पढ़बाक बेगरता किऐक नहि बुझाइत छनि? बिना पढ़ने पुरस्कारक निर्णय वा समीक्षाक निर्णय कतेक उचित, जखन कि ई चोरि तेसर बेरक चोरि थिक आ से छपि-कऽ भण्डाफोड़ भेल अछि। एकरा वरेण्य आ वरीय साहित्यकारगण द्वारा काव्य-चोरि, आलेख-चोरिकेँ प्रश्रय देल जायब किऐक नहि मानल जाय, जखनकि आरम्भ, मैथिल-जन, पहल आ विदेह-सदेह पहिनहि छापि चुकल छल? की साहित्यिक चोरिकेँ प्रश्रय देब, दलाल वर्गकेँ प्रश्रय देब नहि थिक? एहेन सम्भावनायुक्त नव कविकेँ प्रश्रय देब मैथिली साहित्य लेल घातक अछि वा कल्याणकारी, जकरा मौलिकतापर तीन बेर प्रश्न चेन्ह लागल होइक? की पोथीक आकर्षक गत्ता देखि वा विदेशी कविगणक नामावली (भूमिकामे) पढ़ि कऽ समीक्षा लिखल जाइत अछि वा पुरस्कारक निर्णय लेल जाइत अछि? जँ से भेल हो तँ सब किछु ‘‘ठिक्के छै भाइ’’? अइ सबसँ तँ जीवकान्तजीक बात सत्य बुझाइत अछि जे समीक्षकगण दारू पीबि कऽ वा पैसा पीबि कऽ वा मूर्खता पीबि कऽ समीक्षा लिखैत छथि। डगलस केलनरक ‘‘टेक्नोपोलिटिक्स’’ तँ छपि गेल ‘‘पहल’’मे चोरा कऽ। आब जीवकान्तजी, ज्ञान रंजनजी अथवा हिन्दी जगतक आन साहित्यकार-सम्पादकसँ पूछथु जे नोम चोम्स्कीवला रचना कतय गेल, की भेल, कोन नामें छपल? पंकज पराशरक नामें कि पदीप बिहारीजीक सुपुत्रक नामेँ (अनुवाद रूपमे)। ई रिसर्च एखन नहि भेल तँ भविष्यमे पुनः एकटा साहित्यिक चोरिक पोल खूजत? अंततः एकटा माँछकेँ कएटा पोखरिकेँ प्रदूषित करए देल जाय आ से कए बेर? उदय-कान्त बनि कऽ गारि पढ़वाक आदति तँ पुरान छनि डॉ. महाचोर केँ। ककरो ‘‘सरीसृप’’ कहि सकैत छथि (मैथिल-जन) आ कोनो परिवारमे घोंसिया कऽ विष वमन कऽ सकैत छथि। ऑक्टोपसक

सभ गुणसँ परिपूर्ण डॉ. पॉल बाबाकँ चोरिक भविष्यवाणी करवाक बड़का गुण छनि तेँ हिनका नामी फुटबॉल टीम द्वारा पोसल जाइत अछि, जाहिसँ ‘‘विश्व-कप’’कँ दौरान अइ ‘‘अमोघ अस्त्रक’’ उपयोग अपना हिसाबेँ कयल जा सकय।

सहरसा-कथागोष्ठीमे पठित हिनकर पहिल कथाक शीर्षक छल- हम पागल नहि छी। ई उद्घोषणा करवाक की बेगरता रहैक- से आइ लोककँ बुझा रहल छैक। अविनाश आ पंकज पराशरक मामाजी तहिया हिनकर कथाकँ ‘‘टिप्पणीक’’क्रममे मैथिली-कथाक ‘‘टर्निंग प्वाइन्ट’’ मानने छलाह। आइ ओ ‘‘टर्निंग प्वाइन्ट’’ ठीके एक हिसाबेँ ‘‘टर्निंग प्वाइन्ट’’ प्रमाणित भेल, कारण कथाक ओहि शीर्षकमे सँ ‘‘नहि’’ हटि गेल अछि, हिनकर तेबारा चोरिसँ। हिनकर पहिल चोरि (अरुण कमलक कविता- नए इलाके में) क निन्दा प्रस्तावमे ‘‘मामाजी’’ आ डॉ. महेन्द्रकँ छोड़ि, सहरसाक शेष सभ साहित्यकार हस्ताक्षर कऽ ‘‘आरम्भ’’कँ पठौने छलाह। आइ ओ हस्ताक्षर नहि केनिहार सभ कन्छी काटि कऽ वाम-दहिन ताक-झाँक करवाक लेल बाध्य छथि। द्वैध-चरित्र आ दोहरा मानदण्डक परिणाम सैह होइत अछि। अविनाश तखन तँ देखार भऽ जाइत छथि जखन ओ विदेह-सदेह-२ मे लिखैत छथि जे ‘‘एकरा सार्वजनिक नहि करबै’’। नुका कऽ सूचना देवाक कोन बेगरता? पंकज पराशरसँ सम्बन्ध खराब हेवाक डर वा कोनो ‘‘टेक्नोपोलिटिक्स’’(?) केर चिन्ता?

विदेह-सदेह-२ क पाठकक संदेश तँ कएटा साहित्यकारकँ देखार कऽ दैत अछि। जतय राजीव कुमार वर्मा, श्रीधरम, सुनील मल्लिक, श्यामानन्द चौधरी, गंगेश गुंजन, पी.के.चौधरी, सुभाष चन्द्र यादव, शम्भु कुमार सिंह, विजयदेव झा, भालचन्द झा, अजित मिश्र, के.एन.झा, प्रो.नचिकेता, बुद्धिनाथ मिश्र, शिव कुमार झा, प्रकाश चन्द्र

झा, कामिनी, मनोज पाठक आदि अपन मुखर भाषामे प्रखरतापूर्वक निन्दनीय घटनाक निन्दा केलनि अछि, ततहि अविनाश, डॉ. रमानन्द झा ‘‘रमण’’, विभारानीक झाँपल-तोपल शब्द आश्चर्य-भावक उद्रेक करैत अछि। मुदा संतोषक बात ई अछि जे पाठकक ‘‘प्रबल भाव-भंगिमा’’ साहित्यकारोक ‘‘मेंहायल आवाज’’क कोनो चिन्ता नहि करैत अछि। विभारानी तँ कमाले कऽ देलनि। एहि ठाम मैथिली भाषा-साहित्यक एक सय समस्या गनेवाक उचित स्थान नहि छल। ई ओनाठ काल खोनाठ आ महादेवक विवाह कालक लगनी भऽ गेल। कोनो चोर बेर-बेर अपन कु-कृत्यक परिचय दऽ रहल अछि आ हुनका समय नष्ट करब बुझा रहल छनि आ चोरकेँ देखार केलासँ दुःख भऽ रहल छनि? ओ अपन प्रतिक्रियामे कतेक आत्म श्लाघा आ हीन-भावना व्यक्त केलनि अछि से अपने पत्र अपने ठंढ़ा भऽ कऽ पढ़ि कऽ बूझि सकैत छथि। हिन्दीयोमे एहिना भऽ रहल अछि, तँ मैथिलीमे माफ कऽ देल जाय? आब हिन्दीसँ पूछि-पूछि कऽ मैथिलीमे कोनो काज होयत? विभारानी ज्योत्सना चन्द्रमकेँ ज्योत्सना मिलन केना कहैत छथि? हुनकर उपेक्षा कोना मानल जाय? ओ सभ साहित्यिक कार्यक्रममे नोतल जाइत छथि, सम्मान आ पुरस्कार पबैत छथि, पाठक द्वारा पठित आ चर्चित होइत छथि। समीक्षाक शिकाइत की उच्चवर्णीय (?) साहित्यकारकेँ मैथिलीमे नहि छनि? समीक्षाक दुःस्थिति सभ जातिक मैथिली साहित्यकार लेल एके रंग विषम अछि। ओइ मे जातिगत विभेद एना भेलए जे ब्राह्मण-समीक्षक, आरक्षणक दृष्टिकोणेँ निम्न जाति (?)क साहित्यकारक किछु बेशीए समीक्षा (सेहो सकारात्मक रूपेँ) केलनि अछि। समीक्षा आ आलोचनाक विषम स्थितिक कारणें जँ नैराश्यक शिकार भऽ जाय लेखक, तँ लेखकीय प्रतिबद्धताक की अर्थ रहि जायत? विभाजीकेँ बुझले नहि छनि जे हुनका लोकनिक

बाद मैथिली महिला लेखनमे कामिनी, नूतन चन्द्र झा, वन्दना झा, माला झा आदि अपन तेवरक संग पदार्पण कऽ चुकल छथि। हुनका ने कामिनीक कविता संग्रह पढ़ल छनि आ ने ‘‘इजोड़ियाक अडैठी मोड़’’। हुनका अपन गुरुदेवक बात मानि हिन्दीमे जाइसँ के कहिया रोकलकनि? ओ गेलो छथि हिन्दीमे। मातृभाषाक प्रेरणा अद्वितीय होइत छै। मैथिलीक जड़ संस्था अथवा समीक्षक सभपर प्रहार करबामे हमरा कोनो आपत्ति नहि, मुदा अर्थालाभ तँ एतय नगण्य अछिए। सामाजिक सम्मान विभाजीकेँ अवश्य भेटलनि अछि। समाजमे ‘‘जड़’’लोक छै तँ ‘‘चेतन’’ लोक सेहो छैक। हुनकासँ मैथिली भाषा-साहित्य आ मिथिला-समाजकेँ पैघ आशा छै, हीनभाव वा आत्मश्लाघासँ ऊपर उठि काज करवाक बेगरता छैक। सक्षम छथि ओ। हुनका श्रेय लेवाक होड़सँ बँचवाक चाही। अन्यथा साहित्य अकादेमी प्रतिनिधि, दिवालियापन केर शिकार जूरीगण आ मैथिलीक सक्षम साहित्यकारमे की की अन्तर रहि जायत? विभारानीक विचलनक दिशा हमरा चिन्तित आ व्यथित करैत अछि। ओ दमगर लेखिका छथि, सशक्त रचना केलनि अछि, आइ ने काल्हि समीक्षकगण कलम उठेबापर बाध्य हेबे करताह। समीक्षकक कर्तव्यहीनतासँ कतौ लेखक निराश हो?

पंकज पराशरक श्रृंखलाबद्ध साहित्यिक चोरिपर सार्थक प्रतिक्रिया देब कोनो साहित्यकार लेल अनुचित नहि अछि कतहुसँ। साहित्यकार लेल साहित्यिक मूल्यक प्रति ओकर प्रतिबद्धता मुख्य कारक होइत अछि आ हेवाको चाही आ तकरा देखार करवाक ‘‘बोल्डनेसो’’ हेवाक चाही। ‘‘चाही’’वला पक्ष साहित्यमे बेशीए होइत अछि। एहेन-एहेन गम्भीर विषयपर साहित्य आ समाजक ‘‘चुप्पी’’ एहेन घटनाकेँ प्रोत्साहित करैत अछि आ जबदाह जड़ताकेँ बढ़बैत अछि, भाषा-साहित्यकेँ बदनाम

तँ करिते अछि। जाधरि पंकज पराशरक चोरि-काव्यक समीक्षा लिखल जाइत रहत, विभारानीक मूल-रचनाक समीक्षा के लिखत? ककरा जरूरी बुझेतैक? विभारानी अपने तँ समीक्षा प्रायोजित नहि करओती? सक्षम लेखकक व्यवहारोक अपन स्तर होइत छै। तँ संगठित भऽ चोरिक भर्त्सना हेवाक चाही।

